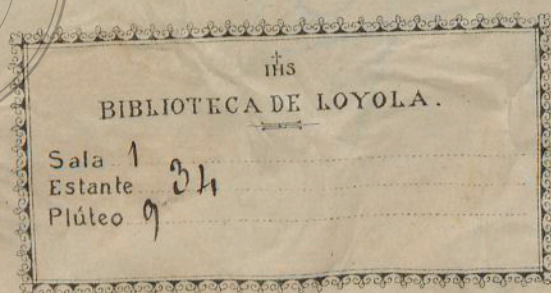

80

Logica, seu potius
Summula
Guillelmi Ockhami Principis
Nominalium.

~~De la Compañía de Jesús de Deusto.~~

Aprobado el 1.º de la Compañía de Jesús de Loyola
P. Salvador de Urbadeo

1488

[Faint, mostly illegible text in two columns, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

~~El libro de la...~~

Vam magnos veritatē sectatoribus
afferat fructus fmothōalis scia q̄ lo-
gica dicimus. multoꝝ peritoꝝ docet auctori-
tas. rō ex p̄p̄ia ligā p̄p̄z et p̄uicū. Vnde ari-
sto. auctor p̄cipuus huius scie. nunc introdu-
ciūā methōdū. nūc sciēdi modū. nūc scia omī
bus cōmunē. et viā veritatē appellat. dāns ex
hiis intelligere q̄ nulli ad scia vel sapia par-
tet accessus. nisi in arte logice erudito. Auer-
rois quoq; arist. interpres in phicis dicit dya-
leticā esse instrumētū sciēdi discernere verū
a falso ipā nāq; cūcta dubia diffinit/cūctasq;
scripturas enumerat atq; euiscerat. ut testat
doctor egregius augusti. Cum enī duo sint
actus sapiēti ad alterū non mētiri de quibus
nouit. et mētientem manifestare posse ut scri-
bis in elenchis. hoc aut fieri nequeat absq; di-
scertione veri a falso. q̄ solū prestat hec me-
thodus. luculēt appet eam fore putilē speculati-
o. At vero hec sola prestat facultatē argumētā
di in omī pbleumate. omēq; gen⁹ sophismatū
docz dissoluere. et demōstrationis media ad-
iuenire. mētē q̄ aviculis quibus detinet ab-
soluit. atq; libētati restituit. Quēadmodū enī
vincula corporis mēbra ligant. necnō ab of-
ficiis ad que instituta sunt phibent. sic fla ar-
gumēta et sophistica (ut docz arist.) mētē ne-
ctūt. Similit̄ hec ars errorz caliginē detegit.
actus dirigit humane rōnis. instar lucis. nā si
cut exclusa hac luce corpea. act⁹ humai aut
nulli essent aut errabundi. et sepe in p̄iudiciū
opantis. sic absq; huius facultatē pitia act⁹ rō-
nis. Cernim⁹ enī q̄ plurimos hac scia p̄termis-
sivolentes intēdere discipline mltifarie ober-
rare. errores varios docēdo seminare. opini-
ones absurditate plenas sine mō et ordine p̄fi-
gere. et penitus non intelligibiles fmoēs pro-
lixosq; texere et ordiri. similes lāguidoz som-
pnis et poetarum fictionibus. rōnes nulli⁹ oī
novigoris velud insolubiles ponderātes. vim
pprie vocis ignorātes. qui eo piculosi errant
quō se existimāt aliis sapiētiores. audacit̄ si-
ne dīa. falsa proveris auditoribus ingerētes

Premisse itaq; utilitatis quā logica admi-
nistrat intuitu motus ille p̄clarus phus pipa-
eticus arist. eam artificiose p̄posuit. quā q̄
p̄pter obscuritatē fmonis greci in latinū trāf-
lati quis assequi sine tēpori diuturnitate vix
poterat. posteriores in ea sufficienter edocti
varia opuscula ordinātes. iter facile ad eam
satagentibus p̄buerūt. inter quos sane p̄cipu-

I. um existio venerabilem doctorē natione an-
glicū ordine minorē. s3 ingenii p̄speritate et
doctrinē virtute sublimē. siquidē doctor hic ex
imius multoꝝ sepe pulsatus p̄cibus hui⁹ me-
thodi p̄sideratione plene lepide et ingeniose cō-
posuit. initiāns a t̄minis ut a p̄oribus. cetera
deinde. p̄secutus vsq; ad finē p̄duxit. Ad stu-
diosas itaq; preces pro hoc p̄claro licz p̄p̄di-
ofo volumine multiplicatas stilū dirigens uni-
uersis p̄desse cupiens exorsus est ita dicens.

d Vdū me frater et amice carissime
tuis litteris studebas iducere. ut ali-
quas regulas artis logice in vnum
tractatū colligerem. ac collectuz tue discreti-
oni trāsmitterē. Cum igit tui profectus grā
ac veritatis amore inductus tuis precibus ne
quāq; p̄traire nequeā. q̄ hortat̄ rem mihi per
difficilem. s3 tam tibi quā mihi v̄ existio fru-
ctuosa aggrediar. Logica enim est omīū arti-
ū aptissimū instrumētū. sine qua nulla scia p̄-
fecte haberi potest. que non more matialiuz
instrumētōz vsu crebro p̄sumit. s3 per p̄libz
alterius scie studiosū exercitiū p̄tinuū incipit
incremētū. Sicut enī mechāicus sui instrumē-
ti perfecta carens noticiā vtendo eodē recipit
pleniorez. sic in solidis logice p̄ncipiis erudi-
tus dū aliis sciētiis operā impendit solite si-
mul istius artis maiore acquirat peritiā. Vn-
de illud vulgare ars logica labilis ars est so-
lū insipientiale studium negligentibus lo-
cum reputo optinere.

Prima pars

o Mnes logice tractatores intendūt
astruere per argumēta q̄ filii ex p̄-
poionibus et p̄p̄ones ex t̄minis cōpo-
nūt. Vnde t̄minis aliud nō est quā
ps p̄p̄inqua p̄p̄ois. Diffiniēs enī t̄minū Arist.
p̄mo p̄p̄ois dicit. Terminū voco in quē resolui-
tur p̄positio. ut in p̄dicatū. v̄ de quo p̄dicat̄
appositio vel diuisio. esse vel non esse. Sed quis
ois terminus pars p̄p̄inqua dicat̄ p̄p̄ois vel eē
possit. nō omīs tamē t̄mini sunt eiusdē nature
et ideo ad p̄fectā p̄gnitionē t̄minoz habendā
optet aliq; distinctiones t̄minoz p̄cognoscere.

Est itaq; sciēdi q̄ sicut fm boetiū p̄mo p̄iar
mēias triplex esse oīo. scripta. plata. et p̄cepta
tū habens esse in intellectu. sic t̄plex est t̄mi-
nus. script⁹. platus. et p̄ceptus. Termin⁹ scri-
ptus est pars p̄p̄onis scripte. que oculo corpa-
li videat̄ vel videri potest. Termin⁹ platus est
pars p̄p̄onis ab ore plata et nata audiri audi-
tu corpali. Termin⁹ p̄cept⁹ est intētiō seu pas-
sio aīe aliquid naturalit̄ significās vel p̄signi-
ficās nata eē pars p̄p̄onis mētalīs. Vnde isti
t̄mini p̄cepti et p̄p̄ones ex eis p̄posite sunt illa
verba mētalīa que beatus augusti⁹ dicit qn-
to de trinitate nulli⁹ esse ligue que t̄m in mē-
te manēt et extius p̄ferri non p̄nt. quis voces
tanq; signa eis subordinata p̄nūtiēnt extius.
Dicimus enim voces esse signa sbordiatā cō-
ceptibus vel intētiōibus aīe. non q̄a p̄prie ac-
cipiēdo hoc vocabulū signa. ipe voces signifi-
cēt ipos p̄ceptus p̄mo et p̄prie. sed quia voces
imponūt ad significādū illa eadē que per cō-
ceptus mentis significāt. ita q̄ p̄ceptus p̄mo
naturalit̄ aliquid significat. et secundario vox illū
idē significat. intantū q̄ voce instituta ad signi-
ficandū aliq; s̄ḡtum per p̄ceptū mētis. si p̄ce-
pt⁹ ille mutatz significatū suū. eo ipso ipavox
sine noua institutiōe suū s̄ḡtum p̄mutaret. et
pro tanto dicit Arist. q̄ voces sunt eay que
sunt in aīa passionū note. sic etiā itelligit bo-
etius quando dicit voces significare p̄ceptus
et v̄liter ōnes autores dicētes q̄ voces signifi-
cāt passiones aīe v̄ sūt note eay. nihil aliud
intēdūt nisi q̄ voces sunt signa secundario s̄ḡ-
tia illa que per passiōes p̄mo iportant. quis
aliquē voces p̄mario iportāt passiōes aīe vel
p̄ceptus. que tamē secundario iportāt alias in-
tētiōes aīe vt inferius oīdemus. Et sicut di-
ctū est de vocibus respectu passionū intētiō-
nū vel p̄ceptuū. eodemodo. p̄porcionabiliter
q̄tū ad hoc tenēdū est de hīs que sūt in scri-

pto respectu vocū. Inter istos aut t̄minos
aliquē dīe inueniūt. Vna est q̄ p̄cept⁹ siue
passio aīe naturaliter s̄ḡt q̄cquid s̄ḡt. Termi-
nus aut platus vel scriptus nihil s̄ḡt nisi fm
voluntariā institutiōē. Ex quo sequit̄ alia dif-
ferētia q̄ t̄minis platus vel script⁹ ad placi-
tū pōt mutare suū s̄ḡtum. t̄minis autē p̄ce-
ptus non mutat suū s̄ḡtum ad placitū cuius-
cūq;. Propter tamē p̄teruos est sciēdi q̄
signū accipit duplicit̄. Vnomō pro omī illo
q̄ apphensum aliqd aliud in p̄gnitionē facit
venire. quis non faciat mētē venire in p̄mā
cognitionē eius. sicut alibi est oīsum. sed in
actualem post hitūalē eiusdē. et sic vox natu-
raliter significat aliqd sicut quilibz effect⁹ si-
gnificat saltē suam causā. sic etiā circulus si-
gnificat vinū in taberna. sed tam ḡnāliter nō
loquor hic de s̄ḡo. Aliter accipit s̄ḡū pro illo
q̄ aliud facit in p̄gnitiōem venire et natū est
pro illo sup̄p̄ere v̄ addi in p̄p̄one cuiusmōi
sunt sincathegreumata. v̄ba et alie partes oīo
nis que finitā significatiōē non hnt. v̄ q̄ na-
tū est cōponi ex talibz. q̄mōi est oīo v̄ p̄posi-
tio. et sic accipiēdo hoc vocabulū signū. vox
nullius est signū naturale. Caplm scōm

e St aut sciēdi q̄ hoc nomē t̄minis
ēplicit̄ accipit. Vnomō accipitur
t̄minis pro omī eo q̄ pōt esse copu-
lavel extremū p̄p̄onis cathēgorice. videlicz
subm vel p̄dicatū v̄ detmīatio extremi v̄ v̄bi
et hocmō etiā p̄positio vna pōt esse t̄minis sic
pōt eē pars p̄p̄onis. hec enī est v̄a hō est aīal
est p̄p̄vna. in qua hec p̄p̄o hō est aīal est sb-
iectū. et p̄p̄vna p̄dicatū. Aliter accipit hoc
nomē t̄minis fm q̄ distiguif̄ p̄tra oīonē. et sic
omē icōplexum vocat̄ t̄minis. et sic de t̄mino
in p̄cedenti capitulo sum locutus. Tertiomō
accipit p̄cise et magis stricte pro illo q̄ s̄ḡtiē
sūptū pōt esse subiectū vel p̄dicatū alicui⁹ pro-
positiōis. et hocmō nullū verbū nec p̄iunctio nec
adverbū nec iteriectio est t̄minis. multa eti-
am noīa non sunt t̄minis vt noīa sincathegreu-
matica. q̄a talia quis possint esse extrema p̄-
positionis si sumat̄ materialiter vel simplr tū
quādo sumat̄ s̄ḡtiue nō p̄nt eē extrema p̄po-
sitionū. Vnde illa oīo legit est v̄bum est con-
grua vera. si hoc verbū legit sumat̄ matiali-
ter. si aut s̄ḡtiue sumat̄ non est itelligibīl. Si-
militer est de talibz. omīs est nomē. olim est
adverbū. si est p̄iunctio. ab ē p̄positio. Et illo
modo non accipit phus terminū p̄mo p̄ori
a. ii.

Nō solū aut vñū incōplexum potest eē terminus sic accepto tñio sed etiā ppositum ex duobus incōplexis vt cōpositū ex adiectiuo et substantiuo et ppositū ex aduēbio et picipio vel ex pposē cū suo casuali pōt esse tminus sicut pōt esse subiectū vel pti ppos. In hac ei pposne hō albus est hō nec hō nec albus est subiectū sed hoc totum hō albus. Similit̄ hic currens velociter est homo nec currens nec velociter est subiectū sed hoc totum currens velociter.

Est tamen sciendū q nō tm nomē acceptū in recto pōt esse terminus sed etiā casus obliquus potest eē tminus quia pōt esse subiectū vel pdicatum ppos verū obliquus nō pōt eē subiectū respectu cuiuscūq verbi: nō enī bene dē hoīs videt asinū quāuis bñ dicat nomīs ē asinus. Quō aut et respectu quorū verborū obliquus pōt esse subiectū et respectu quorū nō ad gramaticū ptinet cuius est cōstructiones vocū cōsiderare.

Capitulū terciū

Ilo enī de equocatōe istius noīs terminus pcedendū ē de diuisionib terminus incōplexi. Vnde nō solū terminus incōplexus diuidit̄ in tminū platū scriptū et cōceptū sed etiā singula mēbra pñib diuisionib diuidit̄. Nā sic vocū qdā sunt noīa quedā sunt vba et quedā alia ptiū orōnis pñib ter ē de scriptis et de intētionib aīe q qdam sunt noīa qdā vba qdā pnoīa et ita de aliis. Vtrū aut picipiis vocalibus et scriptis correspondēat in mēte quedā intētionē averbis distincte pōt esse dubiū eo q nō videtur magna necessitas talē pluralitatē ponē in pposib metalibus siue terminis. Nā verbum et picipiū vbi sūptū cū hoc verbo ē sēp videtur ī significando equialē ppter qd sicut noīm sinomimorū multiplicatio nō ē ppter necessitatē significationis inuēta sed ppter ornatū sermonis vñ aliam cāz cōsimilē accidentālē quia quicqd p noīa sinonima significatur posset pvnū illorū expmi sufficienter ideo multitudo cōceptuū tali pluralitati nō corrēdz ita videtur q distinctio intēvba vocalia et picipia nō ē ppter necessitatē expssionis inuēta ppter qd videt̄ q nō oportet picipiis vocalib distinctos cōceptus ī mēte correspondere. Est aut intē noīa metalia et vocalia drūa quia quīs oīa accidentia gramaticalia que pueniūt noībus metalib etia cōueniant noībus vocalibus nō tamē ecōūso sed quedā sunt pīa tā istis quā illis quedā vō sūt pīa noībus vocalib et scriptis. Accidentia cō-

munia cōueniētia tam nomibus mentalibus q vocalibus et scriptis sunt casus et numeri sicut enī iste ppos vocalis hō est aīal hō nō ē aīalia distincta hnt pdicata quorū vñū est numeri singulari et aliud pñalis ita ppos mentales quarū mens vna ante omnē voce dicit q homo est aīal et alia q hō nō est aīalia distincta hnt pta quorū vñū pōt dici singularis numeri et aliud pñalis numeri similiter sicut hec ppos vocales hō est hō et hō nō est hominis hnt distincta pta variata p casus sic proportionabiliter dicendū est de pposib in mēte correspondētib. Accidentia vñ pñā noībus vocalibus et scriptis sūt genus et figura talia enī accidentia nominibus ppter necessitatē significationis nō cōueniūt. Vnde aliquā accidit duo noīa sinonima eē diuersorū generū et diuersarū figurarū ppter qd talē multitudinē nō oportet naturalibus signis tēuē. Vnde quicqd pñitas et varietas talium accidentiū pōt cōpetere nominibus sinonimib pōt cōueniēt a mentalibus amoueri. De cōpatione aut vtrū pueiat solū nominibus ad placitū institutis posset eē difficultas sed quia nō est magne utilitatē ptranseo. De q̄litate quoq posset esse cōsimilis difficultas q alias pñtabo in sua radice. Per pñdicta aut pōt studiōs pñdere q quīs ex sola variatione actūtiū tminorū casus et numeri sicut ppter rem signatā pōt pñ vna verifi cari et alia falsificari hoc tamē nūquā cōtingit ppter genus et figurā licet sepe ad cōgruitatē orōnis hñdaz oporteat aspice ad genus. Hec enī est cōgrua homo est albus et hec ē in cōgrua homo ē alba quod ex sola diuersitate generis oris tā supposita pgruitate nihil ēfert cuius generis vel cuius figure sit subiectū vñ pti sed certe refert cuius numeri vñ casus sit subiectum ad sciendū si sit ppositio veravñ falsa hec enim ē vera homo est aīal et hec falsa homo est aīalia et sic de aliis. Et sicut noībus vocalibus et scriptis qdā sunt actūtia qdā cōmunia illis et metalibus sic similiter de verborum accidentibus est dicendum. Accidentia cōmunia sunt modus genus numerus tēpus et persona. De modo patet nam alia ratio mentalis correspondet isti orōi vocali fortis legit et alia isti for legat. De genē pñ nā alia orō ī mēte corrēdet isti orōi vocali fortis amat et alia isti fortis amatur verum tamē in mēte nō sunt nisi tria genera. Nam de ponētia et cōmunia vocalia nō sunt ppter ne-

cessitatē significationis ī uēta cū verba cōia equaleāt actis et passiuis deponēcia vñ neutris: ul actis et iō nō oīz talē pluralitatē ī verbis metalib inueniē. De numēo cciā pñ nā distincte orōnes metalis corrēdent isti tu legis vos legiti. Idē pñ de tēpe nā istis tu legis tu legisti distincte orōes metalis corrēdet. hoc idē pñ pñā nā istis tu legis ego lego distincte oraciones ī mēte corrēdet sed q oporteat ponere talia noīa metalia et vba et aduerbia et cōiunctiones et ppos ex hoc cōiunctur q oī orōi vocali corrēdet aliq metalis in mēte et ideo sicut ille ptes orōis vocales ptes pñonis vocalis q sūt necessitatē significationis ī mēte sunt distincte sic partes pñonis metalis concepte sunt distincte ppter qd sicut noīa vocalia verba aduerbia et cōiunctiones sūt necessarie diuersis pñib et orōnibus vocalibus ita q impossibile est oīa expmē p noīa et verba solū q pnt per illa et per alias ptes expmi sicut etiā distincte ptes pñimiles sūt necessarie metalibus pñib. Actūtia autē pñā verbis ad placitū institutis sūt cōiugatio et figura cū quādoq verba diuersarum cōiugationū possit esse sinonima et similiter verba diuersarū figurarum. Propter pñdicta pōt studiosus facile aduertere quō proportionabili de aliis pñibus orōnis et earū accidentib ē dicendū. Nec miretur aliq q dico aliqua noīa et verba eē mentalia sed pñs legat boetiū sup pñhermenias et hoc ibidē inueniet. Et ideo qn aristoteles tā nomē q verbū diffinit accipit ibi tāz nomē q verbum magis stricte scz p noīe et verbo vocali.

Capitulū quartū.

Dhuc aut aliter diuiditur terminus tā vocalis q mentalis quia terminorū qdam sunt cathegreumatici et qdā sūt sincathegreumatici. Termini cathegreumatici sunt qui finitā et certā hnt significationē sicut hoc nomē hō significat oēs hoīes et hoc nomē aīal signat oīa aīalia et hoc nomē albedo oēs albedines. Termini autē sincathegreumatici sūt tales oīs nullus aliq totus ppter tm qtu et huiusmodi qui nō hnt fitam significationē et certāz nec significāt aliquas res distinctas a reb si significatis p cathegreumata. ymo sicut in aliorūmo cifra p se posita nihil significat s3 ad dita alteri figure facit eam significare ita sincathegreumata pñre loquendo nihil significant sed magis addita alteri termino faciunt aliud significare siue faciūt ipm p aliquo vel

aliquibus determinate supponē seu aliud officium circa cathegreuma exercent. Vnde hoc sincathegreuma omīs nō habet aliq certū significatū sed additūz hōi facit ipm stare seu supponere actualiter seu cōfute et distributiuē pro omnibus hominibus additūz vero lapidi facit ipsum stare pro omnibus lapidib et ita de aliis. Et sicut est de illo sincathegreamate oīs ita proportionabiliter de aliis est intelligēdum quīs distinctis sincathegreamatibus distincta officia conueniant sicut de aliquibus inferius ostendē. Et si arguatur sic hec dictio omnis est significatā vox q aliquid significat. Dicendū est q nō ideo dē significatā quia aliquid determinate significat sed quia facit aliquid significare vel supponere vel stare p aliq certo mō sicut declaratum est. Et sicut hoc nomen omnis nihil determinate et finite significat fm modū loquēdi boetiū. Ita dicendū est de omnibus sincathegreamatibus et vñuersaliter de cōiunctionibus et pñib. De quibusdā vero aduerbiis aliter est q quedā eorum determinate iporant illa q significāt noīa cathegreumatica q uis alium modū significandi important.

Capitulū quintū

Missis aut aliis pñibus orōnis de nominibus est dicendū et pmo de diuisione nominis p cōcretū et abstractū diffinendū est. Et est aduertendū q cōcretū et abstractum sunt noīa cōsimile pñcipiū secundum vocē hñtia sed nō pñsimiliter terminatā sicut patet qd iustus et iustitia fortis et fortitudo animal et animalitas et huiusmodi a simili littera vel sillaba incipiūt sed nō ī cōsimilem terminātur sed semper vel frequēter abstractum habet plures sillabas quā cōcretum sicut in pñdictis exemplis apparet. Cōcretū etiāz vt frequēter est adiectiuum et abstractum substantiuum. Nominū autem abstractorū et cōcretorum multi sunt modi quādoq enī concretum aliquam rem significat vel cōnotat siue importat siue dat intelligere p quā etiam supponit q abstractum nullo mō significat nec aliquo mō supponit p eadem vt iustus et iustitia et similia nā iustus vere supponit pro homine quando dicitur iustus est virtuosus nō enī pōt supponē p iustitia q iustitia quīs sit virtus nō tamē ē virtuosa et hoc nomē iusticia supponit p qualitate et nō pro homine et ppter hoc accidit q pñdictio talis con-

creti de abstracto est impossibilis quia semper tale concretum et abstractum p distinctis reb⁹ supponunt Sunt aut ad p⁹sent talium nominum tres differentie quasi tres sp⁹s inferiores Prima e q⁹ abstractum supponit p accide⁹te vel forma q⁹q⁹ realiter inherente subiecto et concre⁹tum supponit p subiecto eius⁹ actus vel forma vel e⁹c⁹uerso. p⁹mo mo⁹ est de talibus albedo albi calor calidi sciens scientia loquendo de creaturis na in omnibus talibus abstractum supponit p accidente inherente vel forma quacumq⁹ subiecti et concretum supponit p subiecto eius⁹ de accide⁹tis v⁹l forme Ec⁹uer⁹so aut⁹ accide⁹it in talibus ignis igneus Nam ignis supponit p subiecto et igne⁹ quod est concretum supponit p forma vel accide⁹te eius⁹ de Dicimus eni q⁹ calor est igneus et no⁹ ignis Similit⁹ dici⁹ q⁹ illa scia e huana et no⁹ homo

Secunda differentia talium noim est quado concretum supponit p pte et abstractum p toto v⁹l e⁹c⁹uerso sicut in istis anima animatum homo enim est animatus et no⁹ est anima et ita anima supponit p homie toto et aia pro parte ei⁹ Similit⁹ hec est vera aia est humana et aia no⁹ e homovbi homo q⁹ e abstractum supponit p toto et humanum q⁹ e concretum p aia que e p⁹s ei⁹us Est aut⁹ aduertendu q⁹ quadoq⁹ id⁹e p⁹cretu accipitur equiuoce quia q⁹q⁹ id⁹e concretum e tam in p⁹ma qua in secunda differentia sic li no me aiatu pot⁹ supponere p toto q⁹ia dici⁹ q⁹ ho e aiatus et pot⁹ supponere p subiecto recipiente aia⁹ quia dicimus q⁹ corp⁹ q⁹ e altera pars e aiatu et sic e de illo noie ita de multis aliis q⁹ sic possut equo⁹ce accipi Tertia differentia talium nominu est quado concretum et abstractum supponut p distinctis rebus q⁹ru ta me neutrum est subiectum nec pars alterius et hoc cotingit multis modis Na tales tmi q⁹ q⁹ se hnt sicut ca et effectus sicut dicimus hoc opus e humanu et no⁹ homo Q⁹q⁹ sicut signu et signatu sicut dicimus q⁹ drina hois e differentia essetialis no⁹ quia e pars eius vel essentia sed quia est signu alicui⁹ ptis essetie Q⁹ q⁹ sic locus et locatu sicut dicimus q⁹ ille e anglicus et no⁹ anglia Multis etiam aliis modis hoc fieri contingit que discutienda igeni⁹ osis dimitto Et sicut in p⁹mis duobus modis aliquod concretum supponit p parte v⁹l forma et abstractum pro toto vel subiecto et aliqua do accide⁹it e⁹c⁹uerso ita e in p⁹posito na q⁹q⁹ co

cretum supponit p effectum v⁹l signato et abstractu p causa vel p signo et aliq⁹ econu⁹so et sic de ceteris cotentis sub illo modo Et sicut contigit id⁹e nom⁹e e concretu p⁹mis duob⁹ modis et tuc e nom⁹e equiuocu seu accipit equiuoce ita contigit idem nom⁹e e concretu p⁹mo modo et tertio ymo omnibus tribus modis pot⁹ esse concretum et ideo isti tres modi inferiores ad p⁹mu modu p⁹ncipale no⁹ sic distinguut q⁹ v⁹l e⁹c⁹onvniuersaliter negetur a reliquo sed sic q⁹ quilibet ab alio particularit⁹ remouet q⁹d sufficit ad distinctione talium Similit⁹ no⁹ e inc⁹ueniens q⁹ id⁹e nom⁹e respectu diuersor⁹ sit concretum et abstractum Sciendu aut⁹ e q⁹ quadoq⁹ hemus concretu equiuocenter cui tu nullu abstractu corrdet ppter penuria noim si cut est de hoc noie studiosus q⁹ accipit p vir tuoso

Capitulu. vi.

Reter modu p⁹dictum concretor⁹ et abstractor⁹ noim snt multi alii Quor⁹ vnus est q⁹ nom⁹e concretu et abstractu q⁹q⁹ snt noia sinoia Sed ne i equoco pcedat sciendum est q⁹ hoc nom⁹e sinoimu dupli citer accipitur stricte et large Stricte dicuntur illa sinoima quibus oes vtentes itedut simpliciter vti p eode et sic no loqr hic de sinoimis Large dicut illa sinoima q⁹ simpliciter id⁹e significat oibus modis ita q⁹ nihil significat aliq⁹ modo per vnuz qui per reliquu eode mo significetur quis no omnes vtetes credant illa id⁹e significare s⁹ decepti existimet aliquid significari p vnum q⁹ no significat p reliquuz sicut si aliquis existimaret q⁹ hoc nom⁹e deul importaret vnu totum et ducas partem eius Istosecudo modo intendo vti in hoc capitulo et in multis aliis hoc nomine sinoima et dico q⁹ concretum et abstractum quoniam sunt sinoima sicut secundum intentionem philosophi illa noia sunt sinoia deitas et deus homo et humanitas aial et aialitas equus et equinitas et hinc e q⁹ multa nomina habem⁹ consimilia concretis talibus no tam⁹ abstractis consimilia quis enim actores frequenter ponant hoc nomen humanitas et hoc nom⁹e animalitas et aliquado hoc nomen equinitas que correspondent quasi abstracta istis nominibus animal homo equus tamen raro v⁹l nu quam iueniut thia noia bonitas asinitas cap

nititas albedinitas nigreditas caloritas dulceditas quauis istis nomibus vtamur bos asin⁹ capra albedo nigredo dulcedo ymo sicut apd antiquos illa nomina sunt sinoima calor caliditas frigus frigiditas ita illa esset sinoia apud eos equus equinitas homo humanitas nec in talibus curabat distinguere inter noia concreta et abstracta q⁹ntuz ad significatione quis vnu illoru haberet plures sillabas et formam abstractor⁹ p⁹mo mo dictor⁹ nec tali diuersitate talium noim vtabantur nisi ca ornatu locucionis vel aliqua alia ca accide⁹tali sicut nec noibus sinoimis Sub hoc etiam mo nominum concretorum et abstractorum secudu intentione phi et comentator⁹ cophedunt omnia nomina substantiarum et abstracta fi cta ab eis que nec pro accide⁹te nec pro parte nec pro toto eius q⁹ importatur p nom⁹e concretu secundu forma nec p aliqua re disceparata ab eo supponit cuiusmodi sunt hec noia fm eos animalitas asinitas equitas et huiusmodi Non enim animalitas stat p aliquo accide⁹te aialis nec pro parte nec pro aliq⁹ toto cuius pars sit animal nec pro re aliqua extrinseca totaliter ab animali distincta Sub eodem eia modo continetur omnia nomina abstracta que in genere quantitatis collocantur et omnia noia que sunt proprie passionum et hoc secundu opinionem illoru qui ponunt q⁹ quantitas non est alia res a substantia et qualitate no autem fm opinionem illoru qui ponunt quantitate e⁹ aliam rem absolutam distincta realiter ta a substantia qua a q⁹litate Vnde secudu p⁹am opinionem quatu⁹ et q⁹litas sunt nomina sinoima et similiter longum et longitudo latum et latitudo p⁹udu et profunditas plura et pluralitas et sic de aliis Ad eudem etiam modu reducunt omnia nomina concreta et abstracta que ad figuram ptinent secundum opinionem illorum qui ponunt q⁹ figura non est alia res a quantitate siue a substantia et qualitate Vnde isti habent ponere q⁹ figura et figuratum rectum et rectitudo curu⁹ et curuitas cau⁹ et cavit⁹as simu et simitas angulare et angulus couexu et conuexitas et huiusmodi snt noia sinoima et hec omia intelligeda sunt si vnu illor⁹ noim non includat aliquam dictionem equiuocentem qua alia non includit Non solum aut⁹ talia noia concreta et abstracta snt sinoima sicut dicere habent sic opinantes quinetia fm opinionem il

lor⁹ qui ponut q⁹ relatio no est alia res distincta realiter a rebus absolutis nomia concreta et abstracta relata sunt noia sinoima sicut pater et paternitas simile et similitudo causa et causalitas potentia et potecialitas risibile et risibilitas aptu et aptitudo hinnibile et hinnibilitas capax et capacitas duplum et duplitas calefactiuum et calefactiuitas et sic de aliis Verumtamen possut sic opinantes de relatione saluare q⁹ talia concreta et abstracta no esset noia sinoima posito q⁹ abstractu supponeret p duabus rebus vt similitudo et concretum supponeret p vna re vt simile et ita hec esset falsa simile est similitudo tam⁹ hec esset vera similia snt similitudo Possent etiam omes p⁹dicti opinantes saluare q⁹ nulla talia concreta et abstracta sinoima p vnu modum de quo inferius dicitur et tuc possut dicere q⁹ semp i talib⁹ p⁹dicatio concretu de abstracto e⁹c⁹uerso esset falsa Qui aut⁹ p⁹dictas opiones tenet et modu dicendi inferius tenere nolunt si dicant p⁹nter concedere debent in omnib⁹ talibus p⁹dicacione concretu de abstracto e⁹c⁹uerso Vnde p⁹mi opinantes habent concedere tales p⁹dicaciones ho e humanitas et aial est animalitas et per p⁹ns hnt concedere tales humanitas currit aialitas est alba et sic de aliis consimilibus Secudo etia hnt concedere tales p⁹pones suba est q⁹litas q⁹litas est q⁹litas substantia est longitudo q⁹litas est latitudo et p consequens tales q⁹litas currit longitudo disputat latitudo loquitur et sic de aliis Tertio hnt concedere tales p⁹pones suba est figura curruital est suba figura e alba figura p⁹medit et sic de aliis Quarto etia habet concedere tales p⁹pones relatio est suba q⁹litas est relatio ho est relatio similitudo currit paternitas est filiatio similitudo e duplicitas et sic de consimilib⁹ Qualit⁹ aut⁹ concedetes radices p⁹mar⁹ opinionu possent negare tales p⁹pones ondes iteri⁹ per que eia modu possunt negari tales p⁹positiones: materia e purato aer e tenebra ho e cecitas anima e peccatum origiale aia est ignorantia corpus christi est mors no obstante q⁹ concederet p⁹priatio tenebra cecitas no importarent aliquid a parte rei distinctum aliq⁹ modo a subiecto vtpote ab hoie materia aere et huiusmodi

Capitulum. vii.

Via dictu est esse de itentione aristotelis et sui comentatoris homine et humanitatem esse nomina sinoima a a.iii

.III.

liq̃tulum a p̃ncipali p̃posito disgredẽdo quō
verum sit et quō nō et an fm̃ veritatē sint hō
nima declarare curabo Vnde dico q̃ aristo.
opinabatur q̃ nulla res ymaginabilis impor
tatur per hoc nomē homo que non eodē mō
importetur per hoc nomē humanitas et ecō
uerso Cuius ratio est quia fm̃ euz nulla res ē
hic inferius nisi materia forma cōposituz vel
accidens sed nullum illorū sicut inductiue p̃
plus importatur per vnū illorū nom̃ q̃ p̃ re
liquum et hoc supposito q̃ hec sit flā aīa intel
lectiua est humanitas. Nec valet cauillatio ali
quorū dicētiū q̃ humanitas s̃g̃t tātū naturā
specificā homo autē additvltra dīnāz indiui
dualē nā hoc inferius ostēdetur esse falsū et
cōt̃ intētiōē aī. Et ad hoc p̃bādūz sufficiat
nūc tm̃ vnīcā adducere rōnē Vnde sic argu
o sic se h̃nt ad inuicē hō et humanitas sicut se
h̃nt sortes et sortitas hāc ei p̃nt cōsimiliē fin
gētes tale abstractuz de hoc noīe sortes sic de
hoc noīe hō sed sōr nullā rem distinctā reali
ter nec formaliter significat que nō significa
tur per hoc nomē sortitas fm̃ sic figētes nec
cōp̃so q̃ hō nō s̃g̃t aliquā rem quin significet
p̃ hoc nomē humanitas nec econūso. p̃batio
assumpti quia si alterū illorū nom̃ sortes et
sortitas aliquid significat q̃ nō significatur
p̃ reliquū vel illud est natura specifica et ma
nifestū ē q̃ illa eq̃l̃t s̃g̃tur p̃ vtrūq̃ vel p̃ neu
trū vel esset materia vel forma vel composi
tum vel accidens que omnia sic dicentes ne
gant vel esset differētia indiuidualis quā po
nūt q̃ dici nō potest ab eis. Nam secundum
eos sortes addit vltra naturā differētiā indi
uidualē quia aliter sortitas nullo differet
ab humanitate et p̃ p̃ns fm̃ modū eorū argu
endi sicut humanitas est in platone ita sorte
itas esset in platone. Relinquitur ergo q̃ ni
hil a parte rei possūt ponē per hoc nomē sor
tes significari quin eodē modo significet p̃
hoc nomē sortitas nec ecōuerso et per cōse
quens sortes et sortitas nullo mō distinguū
tur a parte rei et per cōsequēs oportet eos cō
cedere q̃ hec est vera sortes est sortitas. Ex
quo sequitur q̃ sortes est hec hūanitas demon
strando sortē et per cōsequēs sortes est huma
nitas ab inferiori ad supius a pte p̃dicati et
vltra ergo homo est humanitas Ex quibus
omnibus sequitur q̃ secundū viā aī. nihil si
gnificatur per hoc nomē hō quin significetur
per hoc nomē humanitas et ecōuerso et hoc di

co esse de intētiōe eius et ideo vel concede
ret illā de virtute fm̃onis homo est humani
tas vel negaret eum solū ppter aliquod sinca
thegreuma equalē includit in altero illorum
nom̃ sicut inferius ostēdetur Sed quis hec fue
rit intentio aī. tamē secundum veritatem the
ologorum non est sic dicendum Non enī s̃nt
nomina sinonima homo et humanitas quis
concedatur q̃ neutrum illorum aliquod sin
cathegreuma equalē includeret ymo il
la nomina possunt pro distinctis reb̃ suppo
nere et aliquam rem significat vel consigni
cat vnum quod reliquū nullo modo significat.
Nā hoc nomen homo vere supponit pro fili
o et ideo filiū dei significat vel aliquo modo
importat hoc autem nomen humanitas nō
supponit p̃ filio dei nec aliquo modo filium
dei significat plus quam hoc nomē albedo p̃
pter quod illa est concedēda filius dei est ho
mo hec autem falsa filius dei est humanitas
et ita cum non quodlibet quod importatur p̃
vnum illorum eodem modo importatur per
reliquū ideo non sunt sinonima Qualiter
autem illa nomina non omnino idem signifi
cant videri faciliter potest si diffinitiones ex
primentes quid nominis eorūz inspiciantur.
hoc enim nomen humanitas nihil significat
nisi naturam vnā compositam ex corpore
et anima intellectiua non connotando q̃ illa
natura sustentetur ab aliquo supposito puta
a persona diuina nec q̃ non sustentetur ideo
sēp p̃ illa natura supponit prop̃t quod nūquā
pōt suppoē p̃ filio di cū fili⁹ dei nō pōt eē illa
natura Hoc autē nomē hō s̃g̃t illā naturā dā
do intelligere illam naturam esse per se sub
sistentem et nō sustentatā ab aliq̃ supposito v
eē sustentatū ab aliq̃ Vñ diffinitioē exp̃mēte qd̃
noīs poss̃ sic diffiniri hō. Hō est natura cōpo
sita ex corpore et anima intellectiua a nullo
supposito sustentata. Vel est aliquod supposi
tum talem naturam compositam ex corpore
et anima intellectiua sustentans. De quolibz
enim homine illa descriptio pro altera par
te verificatur. Nā hec est vā sortes ē natura
composita ex corpe et aīa intellectiua nō sustē
tata ab aliquo supposito quis hec sit flā de v
tute fm̃ois sōr ē suppositū sustentās t̃l̃z natu
rā Qd̃ sit flā p̃z q̃a si sōr sit suppositū sustē
tans talem naturam quero pro quo supponit
hoc nomen sortes si pro illa natura ergo illa
natura est sustentans talem naturā qd̃ ē fm̃

Prima pars

quia illa non sustentat seipsam si suppoit pro
aliquo alio ab illa natura hoc est impossibi
le quia vel suppoit pro parte illius nature vel
pro aliqua alia natura disperata ab illa natu
ra ṽt̃ provno composito ex illa natura et aliq̃ a
lio quorū q̃libz de se est falsū et inferius sat̃
apparet falsitas ipsius Et si dicat q̃ sortes
supponit provno p̃posito ex natura et dīa indi
uiduali qd̃ p̃positū sustentat naturam hoc non
valet quia sicut inferius ostendē nllm̃ est ta
le p̃positum. Similiter hoc dato non euadē
ratio nam si sortes sustentat naturā oportet q̃
aliquam naturā indiuidualē sustentet s̃z nllāz
naturā indiuidualē sustentat quia quelibz natu
ra indiuidua includit talem dīam secun
illos et itavnum supposituz ex natura et dīa i
diuiduali includeret duas naturas qd̃ est ab
surdum Nec valet dicere q̃ subm̃ in illa sōr
sustentat naturā huānā suppoat provno sup
posito ex natura singulari et negatione depen
dente ad aliud suppositū quia tunc sortes es
s̃z p̃positus ex affirmatione et negatione qd̃
est absurdum Tum quia nihil reale substāti
ale potest p̃poni ex talibus Tum quia nullū
tale p̃positum pōt sustentare naturam cū na
tura non possit ad tale p̃positū dependere re
lingē ergo q̃ hec est falsa de virtute sermōis
sortes est suppositū sustentans naturā huānā
hec tamē est vera sortes est natura composita
ex corpore et anima intellectiua a nullo alio
supposito sustentata et ppter hoc est hō hec ta
men filius dei est homo non est vera sub eod
sensu sicut prima s̃z q̃ filius dei sit talis natu
ra p̃posita ex corpore et anima intellectiua
s̃z quia filius dei est suppositum sustentans ta
lem et terminās eius dependentiam Ex p̃
dictis possūt elici diuerse p̃clusiones Vna
q̃ quāvis hec p̃cedit homo est humanitas hec
tamen est falsa om̃is homo est humanitas im
mo hec est vera aliquis homo nō est huāitas
si neutry illorū nom̃nū includeret aliqd̃ sinca
thegreuma equalē hec esset p̃cedenda
homo est humanitas quia hic homo esset hu
manitas demonstrando sortē quia non poss̃
dari quod subiectū et p̃tum pro distinctis sup
ponerent sed pro eadem re et per cōsequens
propositio esset vera si nullū sincathegreuma
nec aliqua determinatio equalē includeret
hoc tamen p̃cesso hec ess̃z falsa om̃is
homo est humanitas quia haberet vnam sin
gularem falsam scilicet illā hic homo est hu

manitas demonstrando filium dei et ita ille
due starent simul pro diuersis singularib⁹ hō
est humanitas. hō non est humanitas et qui
vellet illud cōcedere deberet p̃sequēter dice
re q̃ aliquādo abstractum p̃dicatur de p̃cre
to et ecōuerso et aliquando non et non tantuz
hoc imo deberet dicere q̃ abstractum affir
matur et negat̃ vere de p̃creto particulariter
sumpto et econuerso quis non ṽlter sumpto
nisi forte successiue. Oportet etiam p̃cedere
q̃ tale cōcretum de eodem vere affirmat̃ et
negatur successiue. Vnde hec est nunc vera
homo est homo demonstrando humanitatez
que est sortes secundum illam opinionem et
si illa humanitas assumeretur a verbo vel ali
qua persona diuina hec esset falsa homo est
homo et hoc quia hoc nomen homo nūquāz
suppoit pro illa re scilicet humanitate nisi quā
do non est vnita et ideo quia aliquādo pōt eē
vnita et aliquando non ideo aliquando sup
ponit pro illa et aliquādo non Et ideo p̃cre
tum aliquando p̃tur de abstracto et aliquādo
non et s̃l̃r ecōuerso Alia p̃clusio potest col
ligi ex predictis q̃ omnis p̃positio compo
sita ex tali p̃creto vel abstracto vel aliquo equi
uolenti tali cōcreto. per quā rōne verbiṽel ali
cuius determinationis addite denotatur il
la pro quibus stāt subiectum et p̃tum esse di
stincta falsa est si sit ṽl̃s et hoc si aliqua talis
natura non sit assūpta cuius ratio est quia ta
lia concreta et abstracta non supponunt pro
distinctis rebus nisi ratiōe persone diuine su
stentantis naturā humanā sicut patz in chris
to hoc patet quia si sic oportet q̃ vnū suppo
neret pro parte et aliud pro toto ṽl̃ illa duo p̃
duabus partibus vel pro duabus subis tota
liter distinctis vel vnum pro suba et aliud pro
accidēte quorū q̃libz manifestū est eē fm̃ nō
ergo supponūt p̃ distinctis reb⁹ nisi quādo vnū
illorū suppoit p̃ p̃soa diuina Ex q̃ seqũt q̃ p̃pō
snotās illa eē distincta falsa est. Ex q̃ seqũt q̃
om̃st̃les p̃pōnes de ṽtute fm̃ois s̃i est fm̃ p̃pō
etate fm̃ois s̃i s̃nt om̃is hō habz huānitatē
oīs huāitas ē i hōie om̃ie aīal habz aīalitatē
et huiusmōi q̃a cum nihil habeat se nec aliqd̃
sit in se et per tales p̃pōnes denotetur q̃ illō
pro quo supponit subiectuz est in illo pro q̃ sup
ponit p̃tum et hoc sit falsum quia subiectū et
p̃dicatū supponūt pro eodē manifestū est q̃ ta
les p̃pōnes s̃i s̃tēvñ fm̃ anhelmu mōlogiū x.
caplo nō p̃pō dī q̃ sūma natura que ē est hz

iusitiam s3 pprie dicitur qd sūma natura est iustitia ita pprie non dicit qd hoc demonstrādo sortem hab3 humanitātē s3 qd est humanitas 7 ideo sicut tales ppōnes recipiunt et vstant a sanctis deus habet iustitiā deus habet bonitatem 7 intelligentiā in deo est sapia 7 h3 mōi tamē fm pprietatē fmonis non sūt vere ita predictē pcedūt non fm pprietatē sermonis Ex istis sequit vltius qd tales devirtute sermonis sūt humanitas subsistit in supposito pprio ppriū suppositū ēminat depēdētiā nature s3 magis debet pcedi qd humanitas est hō siue suppositū Vnde sciendū qd nisi ali quod sincathegreuma ipediat hāc pōiōez humanitas est suppositū deb3 absolute pcedi 7 si supposito qd humanitas non sitvnta nam si eēt vnta statim desineret esse suppositū. Et ideo hoc nomen ppositū pnotat qd non sitvnta ita qd hec sit diffinitio expmēns quid noīs suppositivel equiualeat ei. Suppositū est resvna ppleta 7 non plures a nullo supposito sustēta ita qd loco istius noīs suppositū licitū sit ponere totam istā orōnē 7 epuerso quādo sumitur signū quo facto facile eritvidere qd ppōnes dūt negari 7 que pcedi. Caplm. viii.

p Ertractatis quibuscūq; que pncipali pposito inptinētiavidebāt necessaria tamē ad intentū redeūdo de alio mō nominū abstractorū 7 pcretorū tractabit ex quo aliqua que predicta sunt patefieri possūt Sūt enī quedā noīa abstractavel esse possūt ad placitū instituta que equalenter aliqua sincathegreumatavel aliquas detmiatiōnes aduerbialesvel alias includūt ita qd abstractū in signū equiualeat pcreto sūpto cū aliquo sincathegreumatevel cum aliqua alia dictionevel dictionibus. Possunt enī vtentes fivolverint vti vna dictione loco pluriū sicut loco istius orationis homo est aīal possēt vti hac littera a et loco istius tocus tantum homo possunt vti hac littera b 7 sic de aliis et si ita esset possibile esset quod concretum et abstractum non supponerent pro distinctis reb3 nec significarent distinctas res et tamen predicatio vnius de altero esset falsa et quod aliquid predicaretur devno et non de alio Naz si illud abstractū humanitas equiualeret in significādo isti toti homo secundū qd hōv hōmo inquātum homo hec ess3 vera homo currit 7 hec falsa humanitas currit sicut illa est falsa hō inquātū hō currit. similiter si hoc nomen

humanitas equaleret isti toti hō necessario ita qd hec dictio humanitas poneret loco istius tocus hō necessario hec ess3 falsa humanitas est hō sicut illa est falsa hō necessario est hō naz null3 hō necessario est hō s3 tantū ptingenter et eodē mō hec est falsa humanitas est alba sicut hec hō necessario est albus Et per talem modū pōt saluari vbicūq; placet qd pcretū et abstractū non signāt distinctas res nec pro distinctis rebus supponunt tamē p̄dicatio vni3 de alio est simpliciter falsa ita qd aliquid p̄dicat devno qd non p̄tur de alio Et sic possunt aliqui dicere qd quātitas non est alia res a s3 stātia et qualitate 7 tamē quelib3 talis est ffla sba est quātitas qualitas est quātitas si enī si nomē quātitas equaler3 isti toti in signūovl alteri p̄simili necessario quātū qd diu manet in rerū natura hec ess3 falsa etiā tenēdo predictam opinionē substātia est quātitas sicut illa est falsa sba necessario est quātā quā diu manet in rerū natura 7 sicut dicit de ista ita posset dici de aliis tam in diuinis quā in creaturis Propter aliquē enī talez modū posset saluari quod dīna essentia et intellect3 et voluntas nullo mō distinguunt in deo. et tamen hec est vera deus intelligit per intellectū et hec falsa deus intelligit pervolūtātē Similiter posset dici de anima qd anima nullo mō distinguat ab intellectu et voluntate et tamē hec erit vera intellectus intelligit et non illa voluntas intelligit et ita de multis aliis Vñ in talibus magis puto difficultatē vocalē dependentē ex logica quā realem ppter qd nesciens logicā q̄ternos in numeros circa talia inutiliter replet faciens difficultatē vbi nulla ē difficultas et deferēs difficultates q̄s inuestigare deberet Est etiam aduertēdū qd quīs in locutione vulgari abstracta talia equiualeat multis dictionibus talibus in signū raro vel nūquā habeātur in dictis tamen philosophorū et sanctorū frequēter inveniunt abstractavitata sic accipi Vñ sic accipit Aui cenna quinto methaphice dicens equitas nō est aliud nisi equitas tantū illa enī ex se nec estvntū nec multa nec existēs in hīs sensibilibus nec in anima nihil aliud intendebat dicere nisi qd equ3 non diffinit nec per vntū nec per multa nec per esse in anima nec per esse in re extraita qd nullum illorum ponitur in diffinitione eius et ita volebat qd hoc nomē equitas secundum quod tuncvtebatur eo equi

Prima pars

uaret multis dictionibus siue simul proferrantur siue mediāte verbo et copula. Vnde non intelligebat qd equitas est aliqua res et tamen qd illa non ess3 realitervna nec plures nec in effectu extra animā nec in anima hō enim impossibile est et absurdū sed intelligebat qd nihil tale ponere deberet in diffinitione eius. Et qd hec sit intentio sua satis appar3 in tventiverba Vnde dicit cū ipsum se vniuersale fuerit hōvel equ3 hec intētiō est alia preter intentionē vltatis que est humanitas vel equitas diffinitio enī equitatis est alia a diffinitione vnitatis necvntas p̄tinet in diffinitione equitatis Equitas enim habet diffinitionem que non egetvntate Ex istis et aliis 7 bis suis que ppter breuitatem omitto sat patet qd non amplius intendit nisi qd nihil tale ponitur in diffinitione equivel equitat3 7 ita vult qd hoc nomen equitas equaler in significando pluribus dictionibus Aliter enī nō sequiturvnum multa 7 huiusmōi non ponūt in diffinitione equitatis qd equitas nō estvna nec multa sicut non sequitur album non pōitur in diffinitione hominis qd homo nō est albus Per predicta posset impediri secundū vnam opinionē talis modus arguēdi qui fm vocem videtur filogisticus omīs res absoluta est substātiavel qualitas. quātitas est res absoluta qd quātitas est subavel qualitas sicut ille modus arguēdi omne b est a c est b g c ē a phiberi potest ipsis vocabulis aliter institutis si enim b signet idem qd homo et a idē qd animal 7 c idem qd hoc totum tantūz risibile ita qd semper loco istius tocus tantūz risibile sit licitū ponere hoc vocabulū c et epuerso tūc sicut non sequitur omīs hō est aīal tantūz risibile est homo g tantūz risibile est aīal ita non sequitur omīs b est a c est b g c est a 7 ita per modū istum nominū abstractorū possūt saluari multa dicta actorū que devirtute sermonis falsa esse vident Non solum autē potest abstractū equiualeat multis dictionibus in signū sed hoc etiam pōt puenire pcret3 et aliis dictionib3 sic enim pcedūt eruditi in logica qd hoc signū totus includit suum distribubilevel equiualeat isti quelib3 pars quādo sumit sincathegreumatice Vñ illa totus sortē minor sorte equiualeat isti q̄lib3 pars sortē est minor sorte similiter hoc signum quilib3 includit suum distribubilevel equiualeat isti omīs ens aliter hec non eēt intelligibilis quodlib3

est homovel non hō Sic etiā in multis verbis vt in curro subintelligit pronomen prime persone et ita hoc verbum curro equiualeat sibiip si et pronomini 7 ita est de multis aliis quod maxime necessarium est scire ppter mentez actorū habenda Non solum autē vna dictio aliqua equiualeat multis dictionib3 in signū s3 etiā addita alteri totū resultas equal3 cōposito ex pluribus inter que illud cui addit aliquādo mutaturvel secundū casumvel s3m modumvel secundū tempus. aliquādo autē simpliciter resoluendo et vltimate explicando qd importatur per illā orationē qd aptū natum erat est auferendū Vnde quādo dicitur tot3 sortes est minor sorte si tot3 sincathegreumatice accipit equiualeat isti quelibet pars sortē est minor sorte vbi loco istius recti sortes ponitur ille obliquus sortis et loco istius dictionis totus ponitur ille due dictiones quelib3 pars ita dicerent aliqui qd illa propositio generatio forme est in instāti equiualeat istivna pars forme non producit ante aliam s3 omīs simul vbi hec copula est cum adiuncto ablata est Sic possēt aliqui dicere qd illa q̄titas est res absoluta equiualeat isti distātia partiū et extensio et si nō esse suba nec qualitas est res absoluta si esset in rerū natūa 7 si ita ess3 iste discursus non valeret omnis res absoluta est suba vel qualitas. quātitas est res absoluta. ergo quantitas est substantiavel qualitas.

Et si dicatur qd per istam viam possum impedire quemlibet filogismum dicendo in aliquo terminorum aliquod tale equiualeat ter includi. Dicendum est qd ad sciendū an aliquis discursus valeat oportet p̄supponere significatavocabulorum et secundum hoc iudicandum an sit bonusvel non et quia de multis terminis est certum qd secundum vsum omnium nihil tale includunt equiualeat ideo simpliciter iuxta regulas traditas est pcedendū qd filogismus valeatvel nō valeat de omni tamen discursu proposito posset logicus dubitare an valeat resoluendo terminos in suas diffinitiones exprimentes qd nominis quo facto per regulas certas euidenter cognoscere quid de eo est dicendum.

Ad predictum autem modum nominum abstractorum possunt reduci abstracta omnia priuatiua et negatiua et nomina numeralia 7 etiam omia verbalia 7 multa alia de q̄b3 pscrutabimur Et per tēz mōm facili

VI.

possem negari tales ppōnes matia est puati
o aer est tenebra aīa est peccatū et huiusmōi
Item per istū modū saluari pnt tales ppōnes
deus non facit peccatū. deus nō est actor ma
li. et hōmōi et qualiter tales pñe non valēt de
facit hoc et hoc est malū g deus facit malū vt
in tractatu de fallaciis oñdes. Caplm. ix.

Estat adhuc de aliomō pcretorū et ab
stractorū nominū discernere Vnde
quedā sunt abstracta que non sup
ponūt nisi pro multis simul sūptis pcreta au
tē pro vno solo verificari possūt sic se hnt po
pulus et popularis plebs et plebeus. qlibz enī
hō quis pōt esse plebeus et popularis nll? tñ
hō popul? vel plebs esse pōt. Inter noīa talia
illi qui ponūt numerū nō eē rem distinctā a re
bus numeratū pputare dnt oīa cōcreta et ab
stracta noīa numerorū si pcreta et abstracta
int illa noīa repiant. Vnde fm talē opōne
debz pcedi q multi hoīes et angeli sūt trinar
rius. gnariis et sic de aliis nisi forte vellēt talē
pñdicationē negare dicēdo q tales tmini in si
gnificando equalēt multū dēonib? mō quo di
ctū est in capitulo pcedenti de multū dēonib?
saltē fm vsum antiquorū De pcretis et abstra
ctis illa sufficiāt quis forte alii mōi noīū pcre
torū et abstractorū possēt assignari ne aliquis
me repñdat si in hoc ope aliquid omitto q
nō pmitto me oīa tractare discretissime et ni
hil scrutandū studiois relinquere sed aliqua
breuia adutilitatē simplicium velle pcurrere.

Capitulū. x.

p Ostē de noībus pcretis et abstractis
est discussū nunc de alia diuisione
nominū quibus scolastici frequent
vtunt est dicēdū. Vnde sciendū est q noī
nū quedā sunt mere absoluta quedā sūt me
re pnotatiua. Mere autē absoluta sūt illa que
non sūnt aliquid pñcipaliter et aliud vel idē
secūdario s3 qquid sūnt per tale nomē eq
pmo sūnt sicut patet de hoc noīe aīal qd nō
sūnt nisi boues azios et hoīes et sic de aliis aīa
libus et nō sūnt vnu pmo et aliud secūdario ita
q necesse sit aliquid sūnt in recto et aliud in
obliquo nec in diffinitione expmēti quid no
minis optz ponere talia distincta in diuersis
casibus vel aliqd verbum adiectiuū ymo ppe
loquēdo talia nomina non habent diffinitio
nem expmētem quid nominis qā pprievni
us nominis habent diffinitionē expmētem
quid nominis est tñvna diffinitio explicans

quid nominis sic sc3 qd talis nominis nō sūt
diuerse oñones expmētes quid nominis ha
bentes partes distinctas quāz aliqua sūnt ali
quid qd non eodem modo iportatur per ali
am partem alterius orationis s3 talia qū ad
quid nominis possunt aliquo modo pluribus
orationibus non easdē res fm suas partes si
gnitibus explicari. et ideo nulla earū pprie ē
diffinitio expmēns quid nominis verbi grati
a angelus est nomen mere absolutū si non sit
nomē officii sed tantū sūstātie et istius noīs
non est aliqua vna diffinitio expmēs quid no
minis nam vnus explicat quid hoc nomen si
gnificat sic dicendo intelligendo per angelū
aliquā subam abstractam a materia. Alius
sic angelus est suba intellectualis et incorpa
lis. Et alius sic angelus est suba simplex non
ppositā cum alio et ita bene explicat vnus qd
sūnt hoc nomen sicut alius et tamē aliquis ter
minus positus in vna oñone sūnt aliquid quod
non sūnt eodē modo per terminū alterius
orationis et ideo nulla earū est pprie diffiniti
o expmēns quid nominis et ita est in aliis
nomibus mere absolutis q stricte loquēdo nul
lum eorū habet diffinitionē expmētem quid
nominis talia autē noīa sunt eiūsmōi hō aīal
capra arbor ignis terra aqua celū albedo ni
gredo calor dulcedo odor sapor et hōdi No
men autē pnotatiuum est illū qd significat ali
quid pñario et aliquid secundario et tale no
mē ppe habz diffinitionē expmētem qd noīs
et frequenter oportet ponere aliquid illū diffi
nitionis in recto et aliud in obliquo sicut est
de hoc nomine album. nam habet diffinitio
nem expmētem quid nominis in quavna di
ctio ponit in recto et alia in obliquo Vnde si
querat quid sūnt hoc nomē albū. dices q idē
qd illa oratio tota aliquid informatū albedi
ne vel aliquid habens albedinē et patz qvna
pars orationis istius ponit in recto et alia in
obliquo Potest etiam aliquod verbum aliqd
cadere in diffinitione expmēte quid nomi
nis sicut si queras quid sūnt hoc nomen causa
potest dici qd idē qd hec oratio aliqd ad cu
ius esse sequit aliud vel aliquid ipotens produ
cere aliquid. huiusmōi autē noīa cōnotatiua
sunt oīa nomina pcreta pmo mō dicta de qb?
dictū est in quito caplo et hoc quia tñia pcreta
sūnt vnu in recto et aliā in obliq hē dētur indif
finitione expmēte qd noīs dēt pōivn? rct? fns
vnā rē et ali? obliq? fns aliā rē sic ptz de oib?

Prima pars

talibus iustus albus aiatus et sic de aliis. Hu
iusmodi etiā noīa sūt oīa noīa relatiua quia
semp in eorū diffinitionibus ponūt diūsa idē
diūsis modis vel diuerfa significatiua sicut p3
de hoc noīe simile si diffiat dēt dici sic. Simi
le est aliqd hīs qūtatē talē qlem habz aliud v
aliq mō cōsimili diffiri debet Vnde de exē
plis nō ē magna cura. Ex q patet q hoc pñe
nomē pnotatū est pñe ad omne nomē relati
uū et hoc accipiēdo hoc cōmune nomē cōno
tatiuū largissime non tamē ecōuerso. Talia
etiā noīa sunt oīa noīa pñentia ad genus q
titatis fm eos q ponunt quātitatē nō esse ali
am rem a subā et qualitate sicut corp? secū
dū eos dēt poni nomē pnotatū Vnde secū
dum eos debet dici q corpus nō ē aliud nisi
aliqua res hīs ptē distātē a parte fm lon
gū latū et pñdū. Et qūtas pñentia et pmanēs
est res hīs ptē distātē a pte ita q illa sit diffi
tio expmēs quid noīs ipi? Tales psequēt ha
bēt ponē q figura curuitas rectitudo latitu
do et huiusmōi sūt noīa pnotatiua imo qui po
nunt q qlibet res est subā vel qualitas habēt
ponē q oīa pñentia in aliis pñtis a subā et qū
tate sunt pnotatiua sicut oñdetur inferi. Sub
istis noībus etiā pñheduntur talia noīa vnū
bonū verū intellectus potētia actus intelli
gibile volūtas volibile et huiusmōi Vnde de
intellectu est sciendū q habz talem diffionē
quid noīs. Intellectus est anima potens intel
ligere ita q aīa importat per vnā ptem et ac
tus intelligēdi per aliam partē. Hoc autē no
men intelligibile est nomē pnotatū et signi
ficat intellectū tam i recto q i obliq quia dif
finitio sua est ista Intelligibile est aliquid app
hēnsibile ab intellectu ibi intellect? significat
p hoc nomē aliquid apphēnsibile et per illū
obliquum intellectu. Et eodem mō dicēdum
est de bono quia verū qd ponitur pñibile cū
mēte significat idē q intelligibile bonū etiā
qd est cōtūbile cū ente significat idē q hec o
ratio aliqd secūdū rectam rationem volibile
et diligibile Capitulū vndecimū

Ostis diuisionibus que pñt cōpetere
p tā termis naturaliter significatib? q
tñis ad placitum institutis dicendū
est de quibusdā diuisionibus cōpetētib? tñi
nis ad placitū institutis Est igitur pma di
uisionis talis. Noīm ad placitū significatū
qdā sunt nomina pñe impositionis quedam
sunt noīa secūde impositionis. Noīa secūde

impositionis sunt noīa imposita ad sūndū si
gna ad placitū instituta et illa que cōsequē
talīa signa s3 non nisi dū sunt signa. Verūta
men hoc cōmune nomē secūde impositionis
dupl? pōt accipi sc3 large. et tunc omne illud
est nomen secūde impositionis q sūnt voces ad
placitū institutas s3 non nisi quando sunt ad
placitū institute siue illud nomē sit cōe etiam
intentionibus anime que signa sunt naturalia
siue non. Talia autē noīa sunt huiusmōi no
men. pñomen. coniunctio. vbum. casus. nume
rus. modus. tempus. et huiusmōi accipiēdo il
la vocabula illo mō quo vtī eis gramaticus
Et vocant illa. noīa nominū. quia nō imponū
tur nisi ad sūndū partes orōnis et hoc nō ni
si dū ille partes sint sūnt. illa enī noīa que
ita bene pñatur devocibus quādo non sunt si
gnificatiue sicut quādo sunt sūnt non vocā
t nomina secūde impositionis et ideo talia no
mina qualitas prolatū vox et huiusmōi quis
significet voces ad placitū institutas et verifi
centur de hīs quia tamen illa sūnt eadē si
non essent sūnt sicut nunc ideo non sunt noīa
secūde ipositionis s3 nomen est nomē secūde
impositionis quia ista vox homo nec aliq alia
antequā imponeret ad sūndū nō erat nomē
similiter hōis antequā imponeret ad sūndū
nullius casus erat et ita de aliis Stricte au
tem dicit nomen secūde ipōnis illud qd non
sūnt nisi signa ad placitū instituta. ita q non
potest cōpetere intentionibus aīe que sunt na
turalia signa cuiusmōi sunt talia figura con
iugatio et huiusmōi Omnia autē talia nomi
na ab istis que sc3 non sunt noīa secūde ipo
sitionis nec vnū nec alio mō vocāt noīa pñe
ipositionis. Verūtamē nomē pñe ipositionis
pōt dupliciter sumi large et sic omnia noīa que
nō sūt noīa scōe ipositionis sūt noīa pñe ipositio
nis. et sic talia signa sūnt cathegreumatica: oīs.
nll? aliqz qlibz et huiusmōi sūt noīa pñe ipo
sitionis Aliter pōt accipi stricte et tñc sola no
mīa cathegreumatica q nō sūt noīa scōe ipo
sitionis vocāt noīa pñe ipōnis Noīa autē pñe
ipōnis stricte accipiēdo sūt in duplici dīa qā q
dā sūt noīa pñe itētiōis et qdā sunt noīa scōe
itētiōis Noīa scōe itētiōis dicūt illa que pre
cise iposita sūt ad sūndū intentiones aīe que sūt
sūnt naturalia et alia sūnt ad placitū instituta vel
pñia talia signa et tñia noīa sūt gñs sps vltē ple
et hōdi qā tñia noīa nō sūt nisi itētiōes aīe q sūt
sūnt naturalia aut sūnt volūtarie instituta Vñ pōt

dicat hoc pē nomē scōe itētionis pōt accipi
stricte et large. large illud dē nomē scōe itē-
tionis qd sūt itētionē aīe que sunt natura-
lia signa: siue etiā significet signa ad placitū
instituta tñ dum sunt signa siue nō: et sic ali-
quod nomē secūde itētionis est etiā nomen
scōe impōis. Stricte autē illd dē solū nomē se-
cūde itētionis qd pāse significat itētionē
anime que sūt naturalia sūt: sic accipiēdo nō
lum nomē secūde itētionis est nomē scōe itē-
tionis. Noīa autē pme itētiōis vocant
oīa noīa alia a pdictis q videlicet sūt aliq
res que nō sunt signa nec pna talia signa cui
mōi sunt oīa talia hō aīal sortes plato albe-
do album bonū verū et huiusmōi: quorū aliq
significāt pāse res que nō sūt signa nata sup-
ponere pro illis: aliqua vero significāt talia si-
gna et simul cum hoc alias res: ex qbus omni-
bus colligi pōt q quedā noīa significāt preci-
se signa ad placitū instituta et nō nisi dū sūt si-
gna: quedā autē pāse sūt signa s3 tā ad placitū
instituta quā signa naturalia: qdā vero si-
nificāt pāse res que nō sūt signa talia que sūt
partes ppōis. quedā vero sūt tales res q nō
sunt partes ppōis vel orōis et etiā signa ta-
lia cuiusmōi sunt talia noīa res ens aliquid et
h? modi.

Capitulū duodecimū

T quia dictū est in pcedēti capitūlo q
e quedā sunt noīa pme itētionis et q
dā secūde itētiōis. Et quia ignorātia voca-
bulorū multis est errandi occasio ideo incidē
taliter vidēdum est qd sit itētio et quid pma
quid secūda et quomō distinguūt. Est igit p-
mo sciēdū q intentio anime vocat quoddā
ens in aīa natū significare aliquid. Vnde sic
pus dictum est ad modū quo scriptura est sig-
nū secūdariū vocis: quia sic int signa ad placi-
tū instituta voces obtinēt pncipatū: ita voces
secūdaria signa sunt illorū quorū itētionē a-
nime sūt pmaria signa. et pro tāto dicit Ari-
stotiles q voces sunt earū que sunt i aīa pas-
sionū note. Illud autē exns in anima qd est sig-
num rei ex quo ppō mētalē cōponit ad modū
quo ppō vocalis pponit ex vocibus aliq vo-
cat intentio anime: aliq pceptus aīe: aliqū-
do passio aīe: aliqū similitudo rei. Et Boecius
in comēto sup pihermenias vocat intellectū
Vnde vult q ppō mētalē pōit ex intellecti-
bus: nō quidē ex intellectibus q sunt realiter
anime intellectiue: sed ex itētiōibus que sūt
qdā signa in anima significātia aliqua ex qui-

bus ppō mētalē pponitur. Vnde qn aliquis
pferit ppōēz vocalē pus format interius ppō
nēvna mētalē que nullū ydeomatus est. i tan-
tū q multi formāt frequēt interi? ppōes ali-
quas quas tñ ppter defectū ydeomatus expmē
nesciūt. partes talium ppositionū mētalium
vocātur pceptus. itētionē. similitudines. et i-
tellectus. Sed quid est in anima id quod ē ta-
le signū. Dicēdū est q circa istud sunt diuer-
se opiones. Aliqui enī dicūt q nō est nisi qd
dā fictum p animā: alii q est qdā q̄litas sub
iectie exns in aīa distincta ab actu intelligē-
di. alii dicūt q est actus intelligēdi. Et p istis
est rō illa q frustra fit per plura qd potest fie-
ri per pauciora. omnia autē que saluāt ponē
do aliquid distinctū ab actu intelligēdi: possūt
saluari sine tali distinctio. eo q supponē p alio
et significare aliud ita pōt ppetē actū intel-
ligēdi sic illi ficto: ergo pter actū intelligē-
di nō oportet ponē aliquid aliud. De istis au-
tem opinionibus inferi? pscrutabim? iō p nūc
sufficiat q itētio est quiddā in aīa qd est sig-
num naturalit? signū aliquid p quo pōt suppo-
nē v? qd pōt eē ps ppōis mētal? Tale autē du-
plex est. Vnū qd ē signū alicuius rei que non
est tale signū siue significet tale signū cū hoc
siue nō et illud vocatur intentio pma: q̄lis est
intentio anime p̄dicabilis de oībus hōibus:
et similiter itētio p̄bilis de omnibus albedi-
bus et sic de aliis. Verūtū sciēdū q itētio p-
ma dupliciter accipit. stricte et large. Large di-
cit itētio pma oē signū itētionale exns in aīa
ma qd nō significat itētionē vel signa pāse
siue sit signū stricte accipiēdo signū p illo qd
sic significat q natū est supponere i ppōe pro
suo significato siue sit signū large accipiēdo
signū illo mō quo dicim? sicut hegreuma sig-
nificat et illo mō verba mētalē et sicut he-
greumata mētalē aduerbia cōiunctiones et
huiusmōi possūt dici itētionē pme. Stricte
autem vocatur intentio pma nomen menta-
le natum pro suo significato supponere. Intē-
tio autem secūda est illa que est signū talitū
intentionū pmarum cuiusmodi sunt tales in-
tentiones genus species et huiusmodi. sicut ei
de oībus hominibus predicatur vna itētio
cōmunis omnibus hominibus. sic dicendo il-
le homo est homo ille homo est homo et ille
homo est homo et sic de singulis ita de illis i-
tentionibus que significant et supponunt pro
rebus que sunt signa p̄dicat vna intentio cō-

munis eis sic dicendo hec. spēs est spēs et illa
spēs ē spēs et sic de aliis sūt sic dicēdo aīal est
gns lapis est gns color est gns et sic de aliis p-
dicat vna itētio de itētiōib? admodū quo in
talibus hō est nomen albedo est nomē p̄dica-
tur vñ nomē de diuersis noībus et ideo sicut
noīa secūde ipositionis sūt ad placitū noīa
pme ipositionis. ita secūda itētio naturalit?
sūt pma et sicut nomē pme ipositionis sūt alia
quā noīa ita pma itētio sūt alias res quā in-
tētiōes. Potest etiā dici q itētio secūda pōt
accipi stricte pro itētiōe que sūt pāse pri-
mas itētionē. vel large pro itētiōe que si-
gnificat itētiōes et signa ad placitū institu-
ta si tamē sint aliqua talia.

Capitū .xiii.

Ost p̄dicta sequit? tractare de dispo-
sitione tñmōr ad placitū institutorū que
est per equocū et vniocū quīs enī
Aī. in p̄dicamētū tractat de equocis vniuo-
cis et denotatiuis. tamē ad pns itēdo tñ de
vniocis et equocis tractare quia de denotati-
uis dictū est. Vnde pmo sciēdū est q sola
vox vel aliud signū ad placitū institutū est eq-
uocū vel vniocū ideo itētio aīe vel pceptus
nec est vniocus nec equocus. pprie loquēdo

Est autē illa vox equoca que signū plura
non est signū s̄ordinatū vni pceptui s3 est si-
gnū vñ pluribus pceptib? siue aīe itētionib?
subordinatū. Et hoc intendit Aī. quādo
dicit nomē pāse esse idē et rōez sube diuēsam
hoc est pceptus vel itētiōes aīe et di sunt de-
scriptiones vel diffinitiones vel etiā pcept? sim-
plices sunt diuersi tamen vox vna est hoc ex-
presse patet de dictōe diuersorū ydeomatum
nā in vno ydeomate iponit ad fndū illd idem
q significat per vñ pceptū. in alio iponit ad
fndū illud idē q sūt per aliū pceptū. et ita
pluribus pceptibus seu passionibus aīe s̄or-
dinat in signū. Tale autē equocū est duplex
Vnū est equocū a casu quādo sc3 vox pluri-
bus pceptibus subordinat et ita vni acti non
alteri s̄ordinare et ita sūt vñ ac si nō sūt
aliud sicut est de hoc noīe sōr qd iponit plib?
hōibus. Aliud est equocū a cōsilio quādo
vox iponit alicui vel alicuib? pmo et subordi-
nat vni pceptui et postea ppter aliq similitu-
dinē sūt ad aliud aliud vel ppter aliq aliā
rōez imponit illi alteri ita q non imponit il-
li alteri nisi quia pmo iponebat alteri sicut ē
de hoc noīe hō/ hō enī pmo iponebat ad si-

gnificadū oīa aīalia rationalia ita q ipone-
bat ad signū oīe illud q p̄tinet sub hoc cō-
ceptu aīal rōnale postea videntes silitu-
dinē inter talem hōiē et ymaginē hōis vtebā-
tur quandoq hoc noīe hō pro tali ymagine
ita q nisi hoc nomē hō fuisset pus ipositū hōi-
bus nō vterent nec iponerēt hoc nomē hō ad
signū vel stādū pro tali ymagine et ppter h
dicit equocū a p̄silio. Vniocū autē dicitur
oīe illud q est subordinatū vni pceptui siue
s̄get plura siue non tamē pprie loquēdo nō
est vniocū nisi s̄get vel natū sit s̄get plura
eque primo ita tamē q non s̄get illa plura
nisi q vna itētio aīe significat illa ita q sit
signū subordinatū in signū vni signo natura-
li q est itētio seu pceptus aīe. Talis autē dīo
non tñ p̄tinet noībus s3 etiā verbis et vtr cui
cūq parti orōis ymo etiā sic q aliquid pōt ef-
se equiucū eo qd pōt eē diuēsam partū orō-
nis puta tam nomen q verbū vel tam nomen
quā participiū vel aduerbiū et sic de aliis pti-
b? orōis. Est autē intelligēdū q illa dīo fmi-
nor per equiucū et vniocū non est simplr p
opposita ita q hec oīo sit falsa equocū est vni-
uocū ymo est vera quia vere ē realiter eadez
vox est equoca et vnioca s3 non respectu eo-
rū dē sicut idē est pater et filius non tñ respec-
tu eiusdē et idē est simile et dissimile non tñ
eidē per idē. Vnde si sit aliqua dictio diuer-
sorū ydeomatum manifestū est q pōt eē vnioca
in vtroq ydeomate. Vnde ille qui sciret alte-
rū ydeōa tñ nūq pponē in qua ponētur di-
stingeret. scienti tamē vtrūq ydeōa esset eq-
uoca. Vnde sciens plura ydeomata in mult
casibus distingeret ppōnes in quib? tal dīo
poneret et ita idē ē minus et vni vniocus et al-
teri equiucus. Ex p̄dictis colligi potest q
non semper vniocum habet vnam diffiniti-
onem quia nō sēper proprie diffinitur. et ide-
o quādo aristoteles dicit. Vnioca sunt quo-
rū nomen est cōmune et c. accipit rationē pro
intentione anime cui tanquam primario signo
vox subordinatur.

Est autem sciendum q vniocū dupli-
citer accipitur scilicet large pro omni voce vel
signo ad placitum instituto correspondenti
vni conceptui. Aliē accipit stricte p aliq tali
predicabili per se primo modo de aliquibus
quibus est vniocum vel de pronome de-
monstrante aliquā rem. Terminus autē de
nominatiuus ad p̄sēs accipi dupliciter potest

scilicet stricte: sic terminus incipiens sicut abstractum incipit non habens consilium finem et signum accensum dicitur terminus denotativus sicut a fortitudine fortis et a iustitia iustus. Aliter dicitur large terminus habens simile principium cum abstracto scilicet non simile finem: siue significet accensum siue non. sicut ab anima dicitur animatus. Et hec de divisionibus terminorum sufficiat. si tamen aliqua que superius videantur esse omissa suppleatur. Capitulum xiiii.

c Vnde igitur non sufficiat logico tantum generalis noticia terminorum. sed opteat cognoscere terminos in speciali magis. ideo postquam de divisionibus generalibus terminorum tractatum est: de quibusdam pertinentibus sub aliqua illarum divisionum persequendum est. Est igitur primo tractandum de terminis secundum intentionem. secundo de terminis prout intentionis. Dictum est autem prius quod termini secundum intentionem sunt tales. videlicet: generis species et sic de aliis. et ideo de illis que pertinent quicquid est modo dicendum. Primo tamen dicendum est de hoc communi universali: quia predicatur de omnibus et etiam de singulari sibi opposito.

Est autem sciendum quod singulare potest sumi dupliciter. Vnum modo hoc nomen singulare significat illud quod est unum et non plura: Et hoc modo tenentes quod est quedam qualitas mentis predicabilis de pluribus non tamen pro se sed pro illis pluribus: dicitur habere quod quilibet est vere et realiter singulare: quia sic quilibet vox quicquid est per institutionem est vere et realiter singulare et una numero: quia est una et non plures. ita quodlibet est singulare. Aliter accipitur hoc nomen singulare pro omni eo quod est unum et non plura: et est signum alicuius singularis. Prius modo accipiendo singulare nec est natum esse signum plurium: sic nunc est singulare. quia quodlibet est natum esse signum plurium et natum predicari de pluribus. Vnde vocando est aliquid quod non est unum numero: quam acceptionem multi attribuuntur. dico quod non est nisi forte abuteretur vocabulo dicendo populum non esse unum numero et esse est: sed illud puerile esset. Dicendum est igitur quod quodlibet est una res singularis: et ideo non est nisi per significationem quia est si genus plurium. Et hoc est quod auicenna dicit quanto metha. Una forma apud intellectum est relata ad multitudinem. et secundum hunc respectum est: quoniam ipsum est intentio in intellectu cuius operatio non variatur. ad quodcumque aspexeris et sequitur hec forma: quoniam in operatione individuum sit unum salis: tamen in operatione anime singularis in qua imputatur est individua. ipsa enim est una ex for-

mis que sunt in intellectu. vult dicere quod est una intentio singularis ipsius anime nata predicari de pluribus: ita quod per hoc quod ipsa nata est predicari de pluribus non pro se sed pro illis pluribus illa dicitur. propter hoc autem quod est una forma existens realiter in intellectu dicitur singulare. Et ita singulare primo modo dictum predicatur de pluribus non tamen secundum dictum. Ad modum primi dicimus quod sol est causa vltima et tamen vere est res particularis et singularis. Dicitur enim sol vltima causa quia est causa plurium scilicet omnium istorum inferiorum. generabilium et corruptibilium. et dicitur causa particularis quia est una causa et non plures cause. sic intentio anime dicitur vltima: quia est signum predicabile de pluribus. et dicitur singularis quia est una res et non plures. Verumtamen sciendum est quod unum sale duplex est. Quoddam est naturale quod est signum naturale predicabile de pluribus admodum quo fumus naturaliter significat ignem. et gemitus infirmum. et tale est non est nisi intentio anime. ita quod nulla substantia extra animam nec aliquid accensum ex anima est tale. Et de tali loquar in capitulis sequentibus. Aliud est per voluntariam institutionem et sic vox plata que est vere qualitas una numero est vltima. quia est signum voluntarie institutum ad significandum plura. Vnde sicut vox dicitur communi ita potest dici vltima sed non habet ex natura rei sed tantum ex placito institutionem. Capitulum decimum quintum

e Tunc quia non sufficit ista narrare nisi etiam ratione probetur. ideo pro predictis aliquas rationes adducam nec non et autoritatem communi confirmabo. Quod enim nullum est sit aliqua substantia ex anima existens evidenter probari potest: Prius modo sic. nullum est sit substantia singularis et una numero. si enim diceretur quod sic: sequitur quod foret aliquod est. quia non est maior ratio quod unum sit una substantia singularis quam alia. nulla ergo substantia singularis est aliquid est. omnis substantia est una numero et singularis. quia omnis res est una res et non plures. si enim est una res et non plures est una numero. hoc enim apud omnes vocatur unum numero. Si autem aliquid substantia est plures res. vel est plures res singulares vel plures res vltimas. si primum deest sequitur quod aliqua substantia erit plures homines: et tunc quoniam vltima distinguitur a particularibus. Si autem aliqua substantia erit plures res vltimas: accipio unam illarum rerum vltimum et quero aut est plures res aut una et non plures. si secundum deest sequitur quod est singulare. si primum deest. quero aut est plures res singulares

aut plures res vltimas et sic erit processus in infinitum vltima stabit quod nulla substantia est vltima ita quod non est singularis. Item si aliquid est sit substantia una existens in substantiis singularibus distincta ab eis sequitur quod possit esse sine illis quia omnis res prior alia naturaliter potest per divinam potentiam esse sine ea scilicet prout est absurdum igitur. Item si illa opinio esset vera nullum individuum posset creari si aliquid individuum preexistere quia non totum esse caperet de nihilo siue quod est in eo prout fuit in alio Propter idem sequitur quod deus non posset unum individuum simpliciter annihilare nisi cetera individua destrueret quia si annihilaret aliquid quod individuum destrueret totum quod est de essentia illius individui et per prout destrueret illud est quod est in eo et aliis. et per prout alia non manent cum non possent manere sine parte sue substantie quale ponit illud est. Item tale est non posset ponit aliquid totaliter extra essentiam individui erit igitur de essentia individui et per prout ponit individuum ex vltimis et ita individuum erit magis vltima quam singulare. Item sequitur quod aliquid de essentia christi erit miserum et damnatum quia illa natura communis existens realiter in christo et in damnato erit damnata quia in iuda hoc autem est absurdum igitur. Alie rationes multe prout adduci quas causa brevitatis pertransio. et eandem conclusionem primo per auctoritates primo per Aristoteli. secundo metha. tractantem questionem an vltima sit substantia determinata et dicit quod nullum est substantia unde dicit impossibile est substantiam esse quodcumque vltima dicitur. Item quarto metha. dicit si igitur nullum vltimum esse substantiam est possibile sic in sermonibus de substantia et ente dictum est nec ipsum hoc substantia est ut aliquid unum preter multa. Ex quibus patet quod secundum intentionem aristotelis nullum est substantia quoniam supponat pro substantiis. Item primo metha. primo modo quarto dicit in individuo non est substantia nisi materia et forma particularis ex quibus prout. Item ibidem dicitur igitur quod impossibile est ut aliquid illorum que sunt vltima sit substantia alicuius rei et si declararet substantias rerum Item ibidem impossibile ut illa sint partes substantiarum existentium per se. Item octavo metha. vltima non est substantia nec genus Item x. metha. Cum vltima non sint substantie manifestum est quod ens commune non est substantia ex his extra animam. Ex predictis auctoritatibus potest colligi quod nullum est substantia quod est quod consideretur. Vnde consideratio intellectus non facit quod aliquid sit substantia non substantia quoniam si significatio termini faciat quod de illo non pro se per

dicitur hoc nomen substantia vltima non predicatur sicut si ille terminus canis in hac propositione canis est animal staret pro animali latrabilis vera est si pro celesti sydere falsa est quod tamen eadem res propter unam considerationem sit substantia et propter aliam non sit substantia et impossibile. Et ideo simpliciter est concedendum quod nullum est substantia quomodo cum consideretur quod quodlibet est intentio anime que secundum opinionem probabiliter ab actu intelligendi non distinguitur Vnde dicunt quod intentio qua intelligo homines est signum naturale signum hominum ita naturale sicut gemitus est signum infirmitatis vel doloris et est tale signum quod potest stare pro hominibus in propositionibus mentalibus sicut vox potest stare pro rebus in propositionibus vocalibus. quod enim vltima sit intentio anime laetis exprimitur Avicenna. v. metha. ubi dicit dico igitur quod vltima tribus modis dicitur. Dicitur enim vltima quod predicatur de pluribus in actu sicut homo: Dicitur enim vltima intentio quia nihil prohibet opinari quod predicatur de multis. Ex quo patet quod vltima est intentio anime nata predicari de multis: Quod etiam ratione confirmari potest nam vltima omne de multis est predicabile. scilicet sola intentio anime vltima voluntarie institutum natum est predicari de multis et non substantia aliqua quod sola intentio anime vel signum voluntarie institutum est vltima scilicet nunc novum signum vltima pro signum voluntarie institutum. scilicet pro illo quod naturaliter est vltima. quod autem substantia non sit nata predicari patet quia si sic sequeretur quod propter prout ex substantiis particularibus et per prout substantia erit rome et prout hoc sonie quod est absurdum. Item propter vltima est in me tevel in voce vltima in scripto huiusmodi autem non sunt substantie particulares prout ergo quod nulla propter ex substantiis prout potest. prout autem ex vltimis. vltima quod non sunt substantia modo Capitulum xvi.

q Vnde multum sit perspicuum quod vltima non est aliqua substantia extra animam ex his in individuis distincta realiter ab eis videtur tamen aliquibus quod vltima aliquid modo est ex animam et in individuis non quidem distinctum ab his realiter sed tantum formaliter: Vnde dicunt quod in sorte est natura humana que pertrahit ad sortem pervenit dram individuum que ab illa natura non distinguitur realiter sed formaliter unde non sunt due res una tantum non est formaliter alia. Sed hec opinio videtur esse irrationalis quia in creaturis non potest esse aliqua distinctio quicquid ex anima nisi ubi sunt res distincte si ergo inter illam naturam et dram sit quicquid distinctio optet quod sint res realiter distincte pro sic per syllogismum. hec natura non est distincta formaliter ab hac natura hec drama b. i.

Idiuidual est distincta formalit' ab hac natura
g' hec d'ra indiuidual non est hec natura Itē
eadē res nō est p'munis 7 p'pā s'z fm eos d'ra
Idiuidual est p'pā v'le autē est p'mūe g' n'lm
v'le et d'ra indiuidualis sūt eadē res Itē eadē
realitati nō possūt puenire opposita cōmūe 7
p'pū sūt opposita g' eadē res non est cōis et
p'pā q' tamen sequit' si d'ra indiuidualis et na-
tura p'munis essent eadē res. Itē si natura
cōmūis esset eadē realit' omī d'ra indiuiduali
g' tot essent realiter nature p'mūes q't sūt d'ra
Idiuiduales 7 per p'ns n'lm eorū erit p'mūe s'z
q'libz ēit p'pū d'ra cū est eadē realiter Itē q'li
bz res seipā 7 nō per aliud distinguūt a q'cūq'
distinguūt s'z alia est hūanitas sort' 7 alia pla-
tonis g' seipis distinguūt non g' per d'ras addi-
tas. Itē fm Aris. q'cūq' d'nt specie d'nt nu-
mero s'z natura hoīs et asini seipis distinguūt
f' specie g' seipis d'nt numēo g' seipā q'libz ea-
rū est vna numero. Itē illud q' per nullā po-
tentiā pōt cōpetere pluribus per nullā poten-
tiā est predicabile de pluribus s'z talis natu-
ra si sit eadē realiter cū d'ra indiuiduali per
nullā potentiā pōt puenire plurib' quia n'lm
pōt puenire alteri indiuiduo g' per nullā po-
tentiā pōt esse p'dicabile de plurib' et per cō-
sequens per nullā potentiā pōt esse v'le Item
accipiēdo illā differentiā indiuiduales et na-
turā quā p'trahit et q'ro aut inter ea est maior
distinctio quā inter duo indiuidua aut mīor
non maior quia nō differūt realit' indiuidua
aut differūt realit' nec mīor quia tunc essent
eiusdem rōis sicut duo indiuidua sūt eiusdē
rationis et per p'ns s'vnu est de se vnu nume-
ro 7 reliquū erit vnu numēo Itē quero an
natura sit d'ra indiuidualis aut non sit diffe-
rentia indiuidualis. si sic. Arguo filogistice
sic hec d'ra non est distincta formalit' a d'ra
Idiuiduali natūa est hec d'ra Ididualis natūa
g' nō est distincta formalit' a d'ra Idiuiduali

Itē hec d'ra est p'pā 7 nō p'munis 7 hec d'ra
Idiuidualis est natura g' natura est p'pā 7 nō
p'mūis Si autē dicat q' hec d'ra Idiuidual nō
est natura habet' p'positū. nā sequit' d'ra Idiui-
dualis nō est natura g' d'ra Idiuidualis nō est
realiter natura quia ex opposito p'nt' seq' op-
positū aq' sic arguēdo d'ra Idiuidual est rea-
lit' natura g' d'ra Idiuidual est natura p'na p'z
quia a d'f'miabili sūpto cū d'f'miatiōe nō di-
strahente nec diminuēte ad d'f'miabile per
se sūptū est bona p'na realiter autē nec est de

emiatio distrahēs nec diminuēs ergo sequit'
d'ra indiuidualis est realiter natura g' d'ra in-
diuidual est natura. Dicēdū est igit' q' in cre-
aturā n'lm est talis distinctio formalis s'z que-
cūq' in creaturā sūt distincta etiā sūt res distin-
cte s'vtrūq' illorū s'vtere res Vnde sic in crea-
turā tales mōi arguēdi nūq' negari d'nt hoc est
a h' ē b g' b ē a ita nec t'es h' non ē a hoc ē b
g' b nō est avnq' negari d'nt. Qm q'cūq' p'tra-
dictoria verificat' de aliquibus illa sūt distin-
cta nisi aliq' d'f'miatio v'le aliq' s'ncathegreu-
ma sit causa talis verificationis q'd in p'posi-
to poni nō debz et ideo debem' dicē cū p'his
q' in subā p'ticulari nihil est penit' s'viale. nisi
forma p'ticulari 7 mat'ia p'ticulari v'le aliq' p'po-
siti ex talibus 7 ideo nō est ymaginādū q' in
sorte sit humanitas vel natura humana disti-
cta a sorte q'cūq' mō cui addat' vna d'ra Idiui-
dual p'trahens illā naturā s'z q'cūq' ymagina-
bile subale exis in sorte v'le est mat'ia p'ticu-
lar' v'le forma p'ticulari v'le aliq' p'positū ex h'is
Et ideo omīs eēntia 7 quidditas 7 q'cūq' est
sube si sit realit' ex aīam vel est simplicit' 7 ab-
solute mat'ia v'le est forma v'le p'positū ex h'is
vel subā numeralis abstracta fm doctrinaz
p'ypateticorū Capitulu. x vii.

c T quoniam dubiorū solutio est veri-
tat' manifestatio iō circa p'dicta sūt
ponēde aliq' obiectiones v'le soluāf

Mltis enī nō pue auctoritat' v'le videt' q' v'le
aliquo' sit extra aīaz 7 de eēntia subarū p'ticu-
lariū ad q'd p'badū nō n'lm rōnes 7 auctori-
tes adducūt. Vn dicūt q' quādo aliqua reali-
ter pueniūt 7 realiter d'nt per aliud pueniūt
7 p' aliō d'nt s'z s'or 7 pla. realit' pueniūt 7 d'nt
g' distinctis pueniūt 7 d'nt s'z pueniūt in hūa-
nitate et in mat'ia et forma g' includūt aliq'
p'ter ista quibus distinguūt 7 ille vocat' d'ra in-
diuiduales: Itē plus pueniūt s'or et plato q'
sortes et asinus ergo in aliquo pueniunt sor-
tes et plato in quo non pueniunt sortes et asi-
nus sed non conueniunt in aliquo vno nume-
raliter ergo illud in quo conueniunt non est
vnum numero et per consequens est aliquod
comune Itē quarto methaphisice dicit phi-
losophus in omni genere est vnum primū q'd
est mensura omnium aliorum que sunt in il-
lo genere. sed nullum singulare est mensura
omnium aliorum quia non omnium indiui-
duorum eiusdem speciei ergo est aliquid pre-
ter indiuiduū. Itē oē supi' ē de eēntia i'feriorū

g' v'le est de eēntia subie s'z non subā nō est de
eēntia sube g' v'le est subā. Itē si v'le nō esset
subā oē v'le eēt accūs 7 p' p'ns aliq'd accūs esset
p' se supi' ad subāz ymo seq' q' idēz esset supi'
ad se quia omīa v'lia possūt poi' in genere q'li-
tat' si sit accūs 7 p' p'ns p'ntū q'litat' eēt p'mūe
ad oīa v'lia g' esset p'mūe ad hoc v'le q'd ē p'ntū
qualitat'. alie rōnes et auctoritates mltē ad-
ducūt p' illa pte quas causa breuitat' ad p'ns
omitto dictur' de hys in diuēsis locis inferi'.
Et ad istas rōnes r'ideo. Ad p'mā p'cedo q'
s'or 7 plato pueniūt realit' 7 d'nt realit' q'a rea-
lit' pueiunt specificē et realit' d'nt nūeralit' et
p' idē pueiunt specificē et d'nt nūeralit' sic eti-
ā alii h'nt dicē q' d'ra Idiuidual p' idē puenit
realiter cum natura et differt formaliter. Et
si tu dicas q' idem non est causa pueniētie et
discōueniētie dicēdū est q' verum est q' idem
non est causa conueniētie et discōueniētie
oppo site illi conueniētie quomodo non est
p'posito Nā inter pueniētiā specificā et drāz
nūeralē n'lm ē penit' oppo p'cedēdū ē igit' q'
s'or p' idē pueit specificē cū platoē et d'nt nūe-
ralit' ab eodē. Scdm argumētū nō mouet nō
enī sequit' sortes et plato plus pueniūt quam
sortes et asinus g' in aliquo plus pueniūt s'z suffi-
cit q' seipis pl' pueniāt. Vnde dico q' sortes
p' aīaz suā itellectiā pl' puenit cū platoē quā
cū asino. vñ devirtute f'mois nō est p'cedēdū
q' s'or 7 plato pueniāt in aliquo q'd est de eēn-
tia eorū sed p'cedi debz q' pueniāt i' aliq'b' q'a
formis suis 7 se ipis quāuis si p' p'tradictionē
esset vna natūa in illis puenirēt in illa sic p' p'
ēditionē si de' eēt sine itellectu nō bñ regez
mūdū Ad aliud dicēdū est q' quāuis vnu in
diuiduū nō sit mēsurā oīm indiuiduorū eius-
dē generis v'le eiusdē sp'ei specialissimē vnu tū-
indiuiduū potest esse mēsurā indiuiduorū al-
teri' generis v'le indiuiduorū mltorū eiusdem
speciei 7 hoc sufficit p' itentioē aris. Ad aliud
dicēdū ē q' loquēdo devivocis 7 fm p'petatē
f'mois p'cedēdū ē q' n'lm v'le ē de eēntia cuius-
cūq' sube Omē enī v'le est itētio aīe v'le aliq'd
signū volūtariē ititutū tale aut nō est de eēn-
tia sube 7 ideo nec gen' nec aliqua sp's nec ali-
q'd v'le est de eēntia sube sed magis p'pe lo-
quēdo dēt p'cedi q' v'le exp'mit v'le explicat eēn-
tiā s'be hoc est naturā sube q' est subā et hoc ē
q' dicit cōmentator septio methaphisice q'
impossibile est q' aliq'd illorū q' dicūt v'lia
sit substātia aliorū rei et si declarēt substāci-

as rerū Vnde omēs auctoritates q' s'orant
v'lia esse de essentia substāciarū v'le esse in sub-
stātiis v'le esse ptes iparū debet sic intelligi q'
auctoritates nō aliō itēdūt nisi q' t'ia v'lia de-
clarāt exp'mūt explicāt i'portāt et significāt
substātiarū rerū Et si dicas nomina cōmūia
puta talia homo animal et huiusmodi. s'gnāt
substātiarū et nō s'gnāt substātiarū particulares
et singulares quia sic homo s'gnēt sortem q'd
videt' falsū g' talia nomina s'gnāt aliquā sub-
stātiā preter substātiarū singulares Dicē-
dū q' talia noīa p'aise s'gnāt res singulares et
ideo nūq' supponūt pro subā nisi supponāt pro
subā singulari 7 ideo p'cedēdū est q' hoc no-
men hō eque prio s'gnāt omīs hoīes singulares
7 particulares non tamē p'pter hoc sequit' q'
hoc nomē homo sit vox equiuoca et hoc quia
quis significet plura eque primo tamē vnicā i-
pōne s'gnāt illa et subordinat' in s'gnando illa plu-
ra tantū vni p'ceptui 7 non plurib' p'pter q'd
vniuoce p'dicatur de eis Ad vltimū h'nt dice-
re illi qui ponūt itēntiones aīe eē qualitates
mētis q' omīa v'lia sūt accidētia nō tamē oīa
v'lia sunt signa accidētiū s'z aliqua sunt signa
subarū tm et illa que sūt signa subarū tm p'ti-
tuūt p'ntū sube. alia autē p'stituūt alia p'nta.
Cōcedēdū est autē q' p'ntū sube est accidens
quis declaret subās et non accidētia. et ideo
p'cedēdū est q' aliq'd accūs illud s'z q'd est si-
gnū subarū tm est per se supi' ad subāz nec
est hoc magis in p'ueniēs dicere quā dicere q'
aliqua vox est nomē mltarū subarū s'z nūq' est
idē supi' ad seipm. Pōt etiā dici q' nō oīa
v'lia sūt per se inferiora ad hoc p'mūe q'litat'
quia hoc p'mūe q'litat' est q'litat' nō tm est in-
ferius ad se s'z est ipm met. Et si dicat q' idēz
non p'tur de diuersis p'ntis g' q'litat' nō est cō-
mūis ad diuēsa p'nta Dicēdū est q' siue idē
p'dicet de diuersis p'ntis quādo stāt s'gnē s'ue
nō tamē quādo illa p'dicamēta stāt et suppo-
nūt non s'gnē nō est in p'ueniēs idē p'dicari de
diuēsis p'dicamētis. Vnde si in hac p'dicatiōe
subā est qualitas subctm stet materialiter vel
simp'r pro itēntione illa est vera et eodē hec
est vera q'ntitas est q'litat' si q'ntitas nō stat s'gnē
et ita idē p'dicet de diuersis p'dicamētis non si-
gnē supponētibus sic ille due subā est vox q'li-
tas est vox vere sūt si subāta supponūt mate-
rialiter 7 non s'gnē Et si dicas q' q'litat' est in
plus q' q'dcūq' aliud p'dicamētū eo q' p'dicet
de pluribus nā p'dicet de omnib' p'dicamētis
b. ii.

et nllm pntuz de oib' aliis pdicatur et ita erit
supius ad illa. Dicendum est q' qlitas nō pdi-
cat oio de oibus pdicamentis siue sūptis sed
sūptis pro signo tantū et ppter hoc non sequi-
tur q' sit in plus quā qdūq' aliud pdicamen-
tum nāz superioritas et inferioritas inter aliq'
sumis ex hoc q' vnus siue sūptū pdicatur de
pluribus quā aliud siue sūptū. Vnde hic
est talis difficultas qlis est de hoc noie dō
nāz hoc nomē est vnu pntū sub noie nā hoc
nomē dictio est nomē et non omē nomē est h'
nomē dictio et cum hoc dictio est quodā sup-
pius ad oia nomia et ad hoc nomen dictio et
ita videt q' idē respectu eiusdē est supius et in-
ferius et ita videt esse de hoc pmo qualitas
Ad hoc pot' dici q' argumētū pcluderet si in
oibus pponibus in quibus dicti tmini pdica-
tur supponeret tmini siue et vltē nūc autē
aliter est in pposito Si tamē vocet hic inferi-
de quo aliquo mō supponētē pdicat aliud et
de plurib' quis illud idēz si aliter supponeret
nō pdicaret de eo vlt' sūptū pot' pcedi q' idēz
respectu eiusdē pot' esse supius et inferius s3
tūc inferius et supius nō sūt opposita nec dis-
parata. Capitulum. xviii.

Stenfo quid est vltē videndū est q't
ponit species vltis Vnde ponunt
quinq' vltia quorū sufficiētia et nu-
mer' sic pot' accipi Oē vltē est de mult' pdica-
bile aut igit' pdicat de ill' multis in quid aut
non si in quid ita q' pueniēt ptingit respō-
dere ad interrogatiōē factāz per quid de ali-
quo hoc ptingit dupl'r. quia aut illa mltā de
quibus pdicat sūt oio sūta ita q' oia que vni p-
ueniūt equalit' pueniūt vnicuiq' nisi forte vnu
pponat ex plurib' eque similib' et sic est spēs
spalissima aut nō oia de quibus p'tur p'dictio
pueniūt s3 ptingit repire aliqua duo que fm
se tota vlt' fm suas partes si habeat ptes sunt
dissimilia sic est gen' sic est de aiali. animal
enī pdicat de hoīe et de equo et maior subal-
fistudo est inter duos hoīes quā inter hoīez
et afinu. similit' est de colore respectu albedi-
nis et nigredis nā nec hec nigredo nec aliqua
pars hui' nigredinis tū puenit cū hac albe-
dine vel aliqua pte hui' albedinis quātū vna
albedo puenit cū alia et ppter hoc itentio pre-
dicabilis de albedine et nigredine nō est spēs
spalissima s3 genus. s3 albedo non est genus
respectu albedinū quia quis aliquādo aliqua
albedo itensa sit et alia remissa tamē sēp al-

X.

tera illarum albedinū tantū puenit cū aliq' p-
te alteri' q'tū q'cūq' due albedines pueniūt in
ter se et ppter hoc albedo est spēs spalissima
et non genus respectu albedinū. Verūta-
mē sciendū est q' tam genus quā spēs dupl'r
accipit large et stricte Stricte autē vocat' gns
illud per qd pueniēt rñdē ad questionē fa-
ctā per quid de aliqua re per pnomē demon-
strans illam rez sicut si querēt quid est h' de-
monstrando sortē pueniēt rñdē q' est aial
vlt' hō et sic de aliis generib' et spēb'. Lar-
ge autē dicit' genus vlt' spēs illud per qd pueni-
nienter rñdē ad questionē factā per quid p
nomē pnotatiū qd non est mere absolutū si
cut si q'ret' quid est albus pueniēt rñdē q'
est coloratū et tamē si q'ret' quid est hoc nūq'
pueniēt rñdē per coloratū q'qd enī de-
monstrares per hoc pnomē hoc sic q'rendo qd
est hoc nūq' pueniēt rñdē q' est coloratū. q'a
sic querēdo vlt' demonstras subctm albedinis
et nō pueniēt rñdē q' est coloratū vel d'mō-
stras albedinē tū et tūc manifestū est q' non
pueniēt rñdē nāz albedo non est colorata
vel demonstras aggregatū ex subcto et albedi-
ne et manifestū est q' non pueniēt rñdē. quia
illud aggregatū non est coloratū sic inferius
ostēdet' vel demonstras illū terminū albu et tūc
etiam manifestū est q' nō pueniēt rñdē quia
ille tminus non est colorat' p3 q' ad talez
questionē quid est albu pueniēt rñdē per co-
loratū et ppter h' coloratū pot' dici genus su-
mēdo genus large q'a tamē per coloratū nō
pueniēt rñdē ad questionē factā per pno-
mē d'mōstratiū iō nō est gns stricte sumēdo
genus et eodē pporcionabiliter est de spē Et
hec distinctio est necessaria q'a sine ea nō pnt
saluari mltē auctoritates Aris. et aliorū aucto-
rū quoniā repugnāt s3 per eam exponēde se
nā mltē regule intelligūt de genere et spē po-
dictis que tamē nō intelligūt de ipis alio' di-
ctis sic in pcessu patebit Si autē tale pdica-
bile nō pdicet in quid vlt' hoc est quia expmit
partē reivnā et nō aliā nihil extrisec' expmē-
do et sic est d'ra sicut rōnale si sit d'ra hoīs ex-
pmit ptē hoīs s3 aīaz id est formā et non ma-
tiāz Vel expmit aliquid qd non est pars rei
et tūc vlt' pdicat ptingēt vlt' necessario si ptingēt
tūc vocat' accns si nccario tūc vocat' ppū Ve-
rū tamē sciendū est q' aliquādo illō extrisec' i-
portatū pot' esse vna ppō sine cui' vitate non
pot' eē existere p'vivere de illo sic fm ponētes

Prima pars

q'uitatē non esse aliā rem a suba et qlitate hoc
nomē q'uitas importat istā ppōnē esse veram
si formet' quādo p'tur de aliquo qd habz par-
tē distāte a pte Est autē sciendū q' fm vari-
as opiniones idē pot' eē gen' large accipiēdo
gen' respectu aliquorū et tamē erit accns vel
ppū respectu aliorū vt q'uitas est gns respec-
tu corporū lineē et supficiē et h'mōi et accns
vel ppū respectu sube et qlitat' fm opinionē
ponētē q'uitatē non eē aliā rem a suba et qlita-
te et tū opinionē que ponit q'uitatē esse aliam
rez a suba et qlitate nō est accns aut ppū res-
pectu sube et qlitat' s3 hoc est impossibile de
genere stricte sumēdo genus et hoc idē dicen-
dū est de spē Et si dicas ens est vlt' et sūrvnuz
et sūrv hoc p'mū vlt' et tū non est gen' nec spēs
et sic de aliis igit' Ad p'mū illorū pot' dici q'
illa est diffinitio vltimū que nō pnt de oibus
ens autē de oib' p'tur Devno autē est alia rō
quia vnu pot' dici esse accns vel ppū Ad
aliud pot' dici q' hoc p'mū vlt' est gen' et ideo
genus pdicabit de spē nō pro se s3 pro suis si-
gnificat' nec ex hoc sequit' mēbrū diuidēs eē
in plus vlt' egle cū diuiso. Capitulum. xix.

Is p'missis devli dicendū est de q'ng
vlt' in spali Primo tū dicendū est
de indiuiduo qd p'tinet sub quolibet
vlt' Et est p'mo sciendū q' apud logicos hec
noīa p'utabilia sūt indiuiduū singulare suppo-
sitū quis apd theologos singulare et suppositū
nō p'uertunt quia apud eos suppositū non est
nisi suba accidens autē est indiuiduū et singu-
lare s3 in hoc capitulo dicendū est de istis noī-
bus illo' quo logicū vlt' eis Apud logicū tri-
plicit' accipit indiuiduū Nā vno' dicit' indiui-
duū illud qd est vna res numēo et non plures
et sic pot' pcedi q' qdlibz vlt' est indiuiduū quia
est vna res Aliter dicit' indiuiduū res ex ani-
mā que est vna et non plures nec est signū ali-
cui' et sic qlibz est indiuiduū Tercio' dicit' in-
diuiduū signū ppūz vni qd vocat' terminū di-
sceret' et sic dicit' porphi. q' indiuiduū est qd p-
dicat' devno solo Ista autē diffinitio nō pot' in-
telligi de re exāte ex animā vtpote de sorte
et platone et h'mōi quia res tales non pdicāt
de se nec de pluribus ideo optet q' intelligat'
de aliquo signo ppōvni qd nō pot' pdicari ni-
si devno hoc est nō p'tur de aliquo qd pot' sup-
ponere pro plurib' in eadē ppōne. Tale autē
indiuiduū triplicit' pot' assignari quia aliq' est
nomē ppū alicuius sicut hoc nomē sūrv vlt' hoc

nomē plato Aliud est pnomē d'mōstratiū
vt hic est hō d'mōstrādo sortē Aliud autē ē
pnomē d'mōstratiū sūptū cū aliquo termi-
no cōi sic hoc aial ille lapis Et sic distīguis de
hoc noīe indiuiduū ita pot' de hoc noīe singu-
lare et suppositū Vnde et apud antiquos sicut
pueriliter didici supposita tmini p'mū sunt
duplicia s3 per se et per accns sic isti tmini
albu supposita per se sunt hoc albus illud al-
bu supposita per accns sūt sūrv et pla. iste asin'
qd nō pot' intelligi nisi accipiēdo hoc nomen
suppositū pro indiuiduis que sunt signa rerū
quia loquēdo de supposito qd est a pte rei et
nō signū alicui' impossibile est q' aliqua sint
supposita alicui' termini per se et aliqua per
accns s3 bñ accipiēdo suppositū pro tmino p-
prio vni q' ideo dicit' suppositū quia de illo p-
dicat' illud p'mū nō pro se s3 pro suo sigto.
Illa autē dicit' per se supposita alicui' termi-
p'mū que sūt pnoīa d'mōstratiua sūpta cuz
eodē termino cōi Noīa autē ppa et pnoīa de-
mōstratiua dicit' supposita per accns eiusdēz
tmini et est d'ra maxima inter illa indiuidua si
ue supposita et illa Nā ipossibile est vnu p'tra-
riorū vere pdicari de supposito per se alterius
p'tarii sicut hoc est ipossibile hoc album est
nigrū s3 de supposito per accns vnius p'tarii
pot' p'ri aliū p'tariū quis nondū sit suppositū
illius sic si sūrv sit modo suppositū albi adhuc
hec est possibilis sūrv est niger et hoc q'a potest
esse suppositū per accns duorū p'tariorū suc-
cessiue quis nō sit. Capitulum. xx.

Ost hoc dicendū est de quib' vlt' et
primo seqndo porphiriū dicendū ē
de genere Diffinit' autē gen' a por-
phirio et a p'ho sic genus est qd p'tur de pluri-
b' d'ntibus spē in eo q' quid Circa hāc dif-
finitionē notandū est q' gns nō est aliqua res
ex animā exns de eēntia illorū de quib' p'tur
s3 est quedā intētio aīe p'lis de mltis nō q'dēz
pro se s3 pro reb' q's sigt Vñ sic quādo ego p-
fero istā ppōnē hō est aial vox p'tur de voce
nō tamē provoce q'a nō itēdim' vti illa voce
pro seipā s3 pro re quā sigt et iō quādo genus
p'tur de spē nō denotat q' subctū sit pdicatum
nec q' pdicatum realit' pueiat cū subiecto in es-
se reali s3 denotat q' illud q' iportat' per pdi-
catū sit illud q' iportat' per subctm Ista au-
tē intētio que est genus nō pdicatur de rebus
ex animā quia ille nō subiciūt' s3 pdicatur
de signis taliū rerū de quib' eēntia tamē nō
b.iii.

est gen⁹ sicut nec intentio anieest de eētia rei
ex quo sequit^r q^d g⁹s nō est pars sp⁹ei et
nō solū hoc s³ etiā q^d nec g⁹s iportat materi-
a³ et nō formam p^pe loquēdo de iportare si
ue s³g⁹re Im p^pe tamē vtēdo vocabulo pōt dici
q^d g⁹s iportat aliquādo materiā et nō formā
q^d nō est aliud quā dicere q^d in quolib³ s³g⁹to
per tale g⁹s iuenit^r mat⁹ia eiusdē rōis Verū
tamē nō omē g⁹s illo⁹ loquēdo s³g⁹t materiā
quia aliq^d est gen⁹ q^d est p^prie p^pse ad sim-
plicia carētia p^pone ex materia et forma sic ē
de colore q^d nō est p^prie nisi ad colores qui
nō p^ponūt ex materia et forma et iō omē au-
ctoritates p^prie que ponūt q^d genus est pars
rei vel q^d est mat⁹ia rei et p^prie sic debēt glo-
sari q^d g⁹s est pars rei quia est pars mat⁹ialis
diffinitionis vel descriptiōis sicut enī in natu-
ralib⁹ materia p^psupponit forme et forma ad-
uenit ei ita si aliqua res debeat diffiniri p^pmo
ponēdū est gen⁹ secūdo addēdo sunt d⁹e eē-
tiales vel accitales et iō genus est pars diffi-
nitiōis et p^pmo in diffinitioe admodū quo ma-
teria est p^pmo in p^pone Et si dicas gen⁹ est
pars diffinitionis et diffinitio est eadē cū dif-
finitio igit^r gen⁹ est pars diffinitū Dicēdū est q^d
virtute fmōis illa est simpl^r falsa diffinitio ē
eadē realiter cū diffinito s³ illa est simpl^r v⁹a
diffinitio et diffinitū s³g⁹ntvū siue idē nec ali-
ud itēdūt auctores. Secūdo notādū est q^d
genus p^ptur de diuersis sp⁹eb⁹ et i⁹diuiduis tū
ali⁹ est de genere large sūpto et de genere stri-
cte sūpto nā omē genus stricte sūptū requirit
res distinctas et dissimiles pro quibus illa de
quib⁹ p^ptur genus supponūt. nō sic est de g⁹ne
large sūpto ymo sufficit q^d illa de quibus p^ptu
g⁹s supponāt pro aliis et sint p^pria et abin-
uicē remoueāt sic si nō eēt possibile q^d eēt ali-
qua res numerat^r nisi hō adhuc numer⁹ v⁹l m⁹
titudo p^pa subis poss³ pōi gen⁹ m⁹ta enī vel
m⁹titudo p^pref de ist⁹ noib⁹ p^pmoibus duo tres
q^dtuor et sic de aliis quorū n⁹l^m p^ptur de alio in-
ueniūt tamē m⁹lte auctoritates que de illo ge-
nere nō itelligūt. Capitulum. xxi.

I Pecie s³tr diffiniūt p^phi dicētes q^d
sp⁹es est illud q^d p^ptur de pluribus
d⁹ntib⁹ numero in eo q^d quid. Cir-
ca q^d dicēdū est sic de genere q^d sp⁹es est in-
tētio aīe que nō est de eētia i⁹diuiduorū quib⁹
p^plis de eis. D⁹t autē illa ab itētiōe que ē
g⁹s nō tanq^d totū a parte quia p^pe loquendo
nec gen⁹ est pars sp⁹ei nec sp⁹es est pars g⁹s

s³ in hoc d⁹nt quia sp⁹es est p^pmo ad paucior-
ra quā genus ita q^d gen⁹ est signū plurū et sp⁹s
paucorū. Vn sic hoc nomē aīal s³g⁹t plura ga-
s³g⁹t oīa aīalia et hoc nomē hō s³g⁹t pauciora
ga s³g⁹t omē hoīes ita est de alio g⁹ne et sp⁹e et h⁹
est sp⁹ez eē p^pte g⁹s s³ sp⁹ez s³g⁹re pauciora q^d
g⁹s et ita accipiūt omē bene siue recte loquē-
tes istū t⁹minū ps subētiua s³tr sic g⁹s nō pre-
dicat de plurib⁹ sp⁹eb⁹ pro se s³ pro rebus q^d si
g⁹ ita sp⁹es nō p^ptur de plurib⁹ pro se s³ pro re-
bus ip⁹a enī species nō est in subiecto quib⁹ p^p-
dicat de ip⁹o nec est realiter in i⁹diuiduo quia
tūc est pars i⁹diuidui q^d m⁹ifestū est eē s³tr
Tū ga nec est materia nec forma Tū ga ali-
qua s³tr i⁹diuidua que nō h⁹nt ptes et p^psequēs
species nō est pars i⁹diuidui s³ est signū i⁹diui-
dū imo s³g⁹t omē res i⁹diuiduales p^petās sub
ea Est autē sciēdū q^d itētiōnā q^dā s³tr genera
generalissia et q^dā s³tr genera et species que
dicūt subaltēna et q^dā s³tr species specialissi-
me Est autē gen⁹ generalissimū q^d nō habet
gen⁹ supra se hoc est gen⁹ g⁹nalissimū est illud
de quo v⁹lter sūpto nō p^pdicat aliq^d gen⁹ licet
secundū illam oppinione prius positam de
g⁹ne generalissio p^pdicat aliq^d g⁹s p^picularitē
Vn aliqui ponūt q^d hec est vera suba est quā-
titas s³ tū nō ponūt istā esse verā omē suba
est quātitas iō possūt saluare q^d suba est gen⁹
generalissimū quāuis etiā aliter possūt salua-
re s³ q^d gen⁹ g⁹nalissimū est illud de quo v⁹lter
sūpto nō p^ptur in quid aliud g⁹s Nūc autē q^d
uis dicerēt illam eē verā suba est q^dtitas nō tū
dicerēt q^d p^pdicat in quid q^dtitas de suba v⁹lter
sūpta. Sp⁹es autē sp⁹alissima est itētiō non h⁹nt
sp⁹ez sub se h⁹ est sp⁹es sp⁹alissima de n⁹l⁹o cōi v⁹lter
sūpto p^p in q^d quis de m⁹ltis sing⁹larib⁹ poss³
p^pdicari in q^d media aut inter g⁹s g⁹nalissiu⁹
et sp⁹ez sp⁹alissimā dicūt s³baltna id est g⁹na et
sp⁹es. Capitulum. xxii.

v Ifo q^d ē g⁹s et q^d ē sp⁹es iste itētiōes
fm cōes p^petates et p^pas ad i⁹uicē s³
p^pade d⁹nt aut in h⁹ q^d g⁹s p^p de sp⁹e
s³ sp⁹s nō p^p de g⁹ne q^d nō ē itelligēdū q^d sp⁹es
n⁹l⁹o p^p de g⁹ne nā ip⁹ossibile ē q^d g⁹s p^pdicat
de sp⁹e q^d sp⁹es p^pdicat de g⁹ne seq^r enī p^p p^puēsi
ōez hō ē aīal g⁹ aīal ē hō iō si g⁹s p^pdicat de
sp⁹e seq^r n⁹ccario q^d sp⁹es p^pdicat de g⁹ne et iō sic
ē itelligēda d⁹a q^d q^d g⁹s p^pinet s³ se d⁹a in
i⁹diuidua d⁹a sp⁹ez tūc g⁹s p^p de sp⁹e v⁹lter sū-
pta s³ sp⁹es tūc nō p^p de g⁹ne v⁹lter sūpto
Vnde hec mō ē vera oīs hō ē aīal sed est s³tr

omē aīal est hō quib⁹ sit hec vera al⁹ est hō sic
et ista aliq^d aīal est hō Verū tamē si n⁹l⁹m aī-
mal est in rerū natura nisi hō tūc hec est ver-
ra omē aīal est hō sic illa oīs hō est aīal et ita
sp⁹es p^pdicat de genere nō tū p^picularitē s³ etiā
v⁹lter s³ nō quādo d⁹a i⁹diuidua diuēsa sp⁹e
rū s³tr in rerū natura Est autē aduertendū
q^d quis gen⁹ p^pdicat de sp⁹e p^po tū illa nō est per
se necessaria sic hec nō est n⁹ccaria hō est aīal
si n⁹l⁹m hō est hec est s³tr hō ē aīal sicut
h⁹ est s³tr aliq^d p^positū ex corpore et aīa in-
tellectua p^ppter falsā iplicationē est falsa et
quis ista sit p^ptingēs hō est aīal ista tamē p^pdi-
tionalis est vera et necessaria si hō est aīal ē
Alia autē d⁹a ponit s³ q^d genus p^pinet sp⁹e
sp⁹es autē nō p^pinet genus q^d sic est itelligēdū
q^d g⁹s est natū p^pdicari de plurib⁹ hoc enī vo-
catur p^ptinere sp⁹es aut nō pōt p^pri de plurib⁹
quā suū genus Alia d⁹a ponit q^d g⁹s ē na-
turalit^r prius quā sp⁹es que nō est itelligēda si
cut sonat q^d prius natura sit illa itentio que
est genus quā illa itentio que est sp⁹es quia il-
la itentio que est sp⁹es pōt esse in aīa sine illa in-
tētiōe que est genus sicut e^puerso Vn sic q^dli-
bz quādo format p^ponē talē s³tr est hō nō op-
t³ q^d habeat itētiōes omnes que s³tr genera
ad sortez s³ per illā p^ponē genus est p^p natur-
ra quā sp⁹es nihil aliud intendūt auctores nisi
q^d genus p^pmoius est quā sp⁹es p^ppter q^d nō op-
tet q^d quis eē existere p^pdicat de genere q^d p^p-
dicat de quolib³ eius sp⁹e ymo pōt vere nega-
ri de sp⁹e quib⁹ p^pdicat de genere s³ e^puerso
est ip⁹ossibile et hoc nō est aliud quā dicere q^d
tales p^prie s³tr bone hō est g⁹ aīal est s³tr nō e^p-
uerso Alia d⁹a ponit que est q^d interēptis
g⁹nb⁹ iterimū sp⁹es que nō est itelligēda de
intēptione reali sic q^d si genus corrupat^r re-
aliter q^d oportet specie corrupi realiter et non
e^puerso hoc enī falsū est quib⁹ enī hec itētiō
aīal que est genus p^pdicabile de hoīe et asino
cess³ eē in aīa et per p^pns corrupit^r nō oportet
hāc itētiōe hō que est sp⁹es definere esse in
aīa s³ p^pdicta d⁹a itelligēda est de interēpti-
one logicali hoc est q^d ad negationē gener⁹ ad
negationē sp⁹ei est bona p^pria sic seq^r aīal non
est g⁹ hō nō est s³tr e^puerso nō sequit^r similit^r
sequit^r a nō est animal g⁹ a non est homo sed
non e^puerso similiter sequit^r n⁹l⁹m aīal cur-
rit g⁹ nullus hō currit sed non e^puerso.

Alie d⁹e multe ponūt de quibus alibi di-
xi et quarum intellectus elici possūt ex dict⁹

et dicendis ideo de ip⁹s transeo Cōueniūt
autē genus et sp⁹es in hoc p^pvirū de plurib⁹
est p^pdicabile in eo q^d quid q^d quidē fm veri-
tatē theologorū verū est quib⁹ enī nō sit nisi v⁹
sol p^pnt tamē per diuinā potētiā esse plures
similiter quis non est nisi vnus angel⁹ in vna
sp⁹e poss³ tamē de⁹ si sibi placet p^pducere plu-
res angelos eiusdē sp⁹ei quib⁹ p^p hoc negaret

Ponit autē alia p^pueniētia inter gen⁹ et sp⁹e-
ciez q^d s³tr v⁹trū est prius illo de quo predica-
tur que non est itelligēda sic q^d prius in re-
rū natura sit tam genus quā sp⁹es quā i⁹diui-
dū hoc enī est falsū pōt enī i⁹diuidū esse si-
ne itentione aīe que est genus vel species spe-
cies autē et genus sine aīa esse nō possūt sed
ideov⁹trū dicit^r prius quia ab i⁹diuiduo ad
genus et speciem est bona p^pria et non e^pouer-
so Tertia ponit p^pueniētia q^d tam genus q^d
sp⁹es est quoddā totū que est itelligēda acci-
piēdo totū pro p^pmuniori Capitulum. xxiii.

t Ertia species vniuersalis est d⁹a q^d
vt sciat^r p^pfectius Est sciēdū q^d
sicut dicit porphi. hoc nomen d⁹a
accipitur tripliciter p^pmuniter. p^pe. et magis
p^pprie Cōmuniter differētia dicit^r esse illud
q^d nō p^pdicat in quid de aliquo p^pdicatur tū de
eo et ab aliq^d remouet^r et differētia sic accep-
ta p^pmoius est ad differētiā magis p^pe dictā et
ad p^priu et ad accidens Vnde p^pmoius est ad
tres species v⁹l⁹ ad differētiā p^priu et acci-
dens Prope dicit^r differētia illud q^d est p^p-
um vni⁹ et non potest p^puenire altē v⁹l secūdū
porphiriū p^pprie differētia est illud q^d p^ppetit
alicui et nō potest sibi existenti succēssive p^p-
tere quod vocatur accidens i⁹separabile de q^d
dicetur inferius Differentia vero magis p^p-
prie dicta dicitur differētia specifica pōt autē
et alia diuisio differentie assignari q^d tamen
precedenti non repugnat^r dicatur q^d hoc vo-
cabulum differentia potest quadrupliciter
accipi^r stricte large largius et largissime.
Stricte dicitur differentia que per se primo
modo predicatur de aliquo et non indicat a-
liquid extrinsecum rei pro qua supponit il-
lud de quo predicatur et sic est vnum de qui-
bus vniuersalibus de quo in hac parte est lo-
quendum Large differentia dicitur il-
lud quod necessario predicat^r de aliquo q^d
non omnibus potest conuenire et sic pōt dici
q^d risibile est d⁹a hoīs quia hec est necessa-
ria homo est risibilis Largius dicitur dif-
b.iiii.

feretia illud qd ptur de aliquo et no pot succel
sue affirmari et negari de illo remanete et ta
levocaf accns inseparabile Largissime dicat
dra omne illud q ptur devno et no de oibz sic
etiā accns dr dra sic si for sit alb et plato nigē
dici pot q albu sit dra for quia for est alb et
no pla. Dimittēdo pro nūc illavltima mē
bra dicēdū est de pmo Et est intelligēdum q
dra no est de eētia rei s3 est itentio aie plis
de ptent nō in quid s3 in quale que iō dr dra
ga pot esse mediū pcludēdi negatiuā in qua
negat illud cui est dra ab alio sic rōnale est
mediū pcludēdi negatiuā que negat hoiem
ab asino et ab aliis que nō sūt hoies sic arguē
do oīs hō est rōnalis null⁹ asinus est rōnalis
g nllus asinus est hō Vnde nō est ymaginā
dū q dra est aliqd itrinsecum spei per qvna
spēs drt ab alia tūc enī dra nō est s3 vlt s3 est
materiavel formavlt totū ppositū ex matia et
forma s3 dra est qdā pdicabile ppū vni spei
et nō pueniēs alteri et vocat dra eēntialis nō
ga est de eētia rei s3 ga expmit ptē eēntie
rei et nihil extnsecū rei Vnde dra de qua nūc
est fmo sp expmit ptē rei et aliqua dra exp
mit ptē materiāle et alia partē formālē sic il
la dra rōnale expmit aimā itellctiūā ad mo
dū quo albu expmit albedinē et aiātū aiām
hec aut dra materiāle expmit pñt et pporci
onabiliter matiam et iō eodē est dra et ideo
falsū est devivocis q mlti moderni dicunt q
dra tm accipit a forma et nō a matia ga diffe
retia ista accipit a matia sic a forma nā quis
aliqua dra accipiat a matia et aliqua a forā
oīs tū dra quādo ponit in diffinitionē assimu
latur forme ga sic forma aduenit matie et p
suppōit eā ita oīs dra aduenit generi et pmo
ponēdū est gen⁹ sic si corpus debeat diffiniri
corpus est suba matialis vbi primo ponitur
suba tanq gen⁹ secūdo materialis tanquam
differentia Ex predictis sequit q nulla
que est precise pūmūis rebus simplicibz carē
tribus ppositione ex matia et forma habent
differentias essentielles ga nō habet partem
quamvis possit habere multas differentias
accidentales Ex illo sequitur vltius q
nulla species que est precise simpliciu est dif
finibilis diffinitione proprie dicta siue sit in
genere substantie siue in quocumq alio pre
dicamento quāvis diffinitione data per ad
ditamentum talis species diffiniri possit. Et
ideo omnes auctoritates que volunt q omne

genus diuidit per differentias q species ha
bet differentias constitutivas et huiusmodi
dupliciter possunt exponi Vno modo vt lo
quā tantum de generibus et speciebus ha
bentibus dras tales vt sit sensus istius omne
genus diuiditur per dras iste omne gen⁹ ha
bens dras tales diuiditur per easdē. Aliter
exponi possunt vt omnes tales propositiones
auctoz intelliguntur indifferēter pro differē
tia accidentali et essentiali siue pro differētia
stricte et largius dicta Vltius sciendū
est q per tales propositiones differētia est q
abundat species a genere Differētia est con
stitutiva speciei. Differētia diuidit genus in
diuersas species. Dra est illud quo differunt
singula Differētia est pars speciei et per hu
iusmodi auctores non intelligunt q dra sit
aliquid reale in specie s3 precise intendunt q
dra est pdicabile proprium alicui quod debz
esse pars diffinitionis illius et ideo abundat
species a genere per drām hoc est dra ponit
in diffinitione speciei et nō in diffinitione ge
neris similis ē pstitutiva spei s3 ē pñt diffiniti
ōez spei s3 dra ē illd q drt singla s3 ē dra ē
pñt ppūvni et nō alit et ē mediū pcludēdi vñū
negri ab alio similis dra ē ps spei s3 ē dēntia
expmit partem illius quod significatur per
speciem vel est pars diffinitionis speciei simi
liter quādo dicit porphirius differētie interē
pte non interimūt genus non intendit nisi q
differētia nō predicatur de genere vniuersali
ter sumpto s3 tantum particulariter sumpto

Est igitur differentia intentio quedam
anime exprimens determinatam partem rei
predicabilis in quale de eisdem de quibz spe
cies cum qua conuertitur predicatur in quid
q autem differentia sit quedam intentio ani
me patet per hoc q est quoddam vniuersale
sed vniuersale sicut ostensum est prius nō est
nisi quedam intentio anime nisi forte signuz
voluntarie institutum vocetur vniuersale sed
de tali vniuersali quod est vniuersale ad pla
citum non loquor sed de illo quod ex natur
ra sua habet q sit vniuersale Quod au
tē sit expmēs ptē rei p3 ga opt3 q significet
aliqd a ptē rei et nō figcet totū quia tunc nul
lo modo distingueretur a specie ergo signifi
cat partem rei vel aliqd extrinsecum s3 nllm
extrinsecū s3t ga tūc est3 ppū vlt accns reliq
g q s3t ptē rei illo q albu expmit albedinē
et iō dra est spvñū pcretū vlt dēt eē pcretum

cui respōdē d3 abstractū vñū sign⁹ pñt ptē
rei ad modū quo albedo correspōdet albo et
semp illud abstractū supponere debz p ptē et
pcretū p toto pposito ex illa ptē et alia Qd au
tē differētia pñt in quale p3 ga per diffēn
tiā nō respōdēt ad qstionē factā per qd de ali
quo sed per quale Si enī gras qñlis est hō con
ueniēter respōdēt rationalis vel materialis p
dicat igit in quale et pñtatur de eisdē de qui
bus spēs pñtatur et ē conūtibilis cū spē Ex q
patet q nullo cōcedēdū est q aia est dēntia
corporis sed aiātū similiter nec rō est differē
tia hoīs sed rōnale Ca. xx. iiii.

Ostēdictū ē de diffēntia seqt vide
p re de pprio quod qtuor modis accipi
tur Vno dicitur ppū illud qd cō
uenit vni spei vel vni generi nō tm oporteat q
pueniat omnibus ptentis sub illa spētie vlt s3
illo genēficat eē gmaticū dr ppū hoi quia cō
uenit soli hoi nō tm puenit oī hoi non enī oīs
hō est gmaticus. Similit moueri motu pñt
suo dr ppū aiāli quia nō puenit nisi aiāli n
tm pñt oī aiāli Secūdo dr ppū illud qd p
uenit oī indiuiduo alicuius spei nō tm soli spe
ciei vt bipes ē ppū homini Tercio dr ppū
um qd cōuenit alicui vlt sumpto nō semp s3
aliqñ cuiuslibet indiuiduo cōuenit et aliqñ non
vt canescē hoi Quarto dicit ppū illd qd cō
uenit alicui pñt vlt sumpto et nulli alii nisi illi cō
muni et ptentis sub illo ita q est conuertibile
cū illo necessario pñtatur de eodē salte3 si
esse existere pñtatur de illo Et ppū sic accep
tū est vñū de quibz vlt alia aut magis pñt
nē sub accidente et sic risibile est ppū homi
quia de nō potest facere existere hominē qñ
sit risibile ita qd nō potest ridere et i cluderēt
pñtationē ipm posse ridere hoc enī voco risi
bile et ita risibile est ppū homi ridēs aut nō
est ppū homi s3 magis accidēs et ideo illa
duo pñtabilia risibile et ridēs nō pñtēt sub
eodē pñtabili imo in tantū differūt qd vñū
istoz affirmat de aliq a quo negat reliqñ

Ad istū aut quartū modū pñt ille passio
nes que nō tātū pueniūt supioribz sed etiā ife
rioribz Vnde omne ppū alicui est ppū nō
tm est cuiuslibz ppū de quo est pñtatur suffi
cit enī q sit alicui ppū et conuertibile cū eo
Notandū est pmo q ppū nō ē aliq res i
herens alicui rei reali cui est ppū tūc enī
non esset vlt nec pñtatur alicui cōi vlt sump
to nec pñtatur de pluribz Nō solū autē intel

ligēdū ē q ppū nō semper est inherēs illi cui
est ppū ymo ppū nō semper importat rez ab
solutam inherētem illi qd importat p subiec
tū s3 aliqñ importat re dist itē a re importata per
s3 cū extrinsecā sibi et aliqñ affirmatiue et ali
qñ negatiue Affirmatiue calefact3 creat3 et
h⁹mōi Vñ calefact3 nō importat re inherētē il
li qd ē calefact3 sed importat re que pñtatur po
test ab eo et hoc loquēdo de pmo subiecto il
lius. Similiter creat3 nō importat re inherētē
deo sed importat rem natā pñtatur a deo. Ne
gatiue passiones imortale icorruptibile et hu
iusmōi. Aliqñ tm important res inherētes il
li qd importatur per subiectum sic huiusmōi
passiones dealabile alterabile calefactibile
et huiusmōi Secūdo est notādū q quelibet
ppū affirmatiue simpliciter nō equalens
negatiue in qua pñtatur ppū pñtatur est equalens
vñ de possibili quia si nō egpolleret ppū de
possibili illa posset per diuinā potētā eē fal
sa saltē cum veritate ppū in qua existē enī
cia de subiecto vnde quelibet talis est cōti
gēs substantia est quāta ignis est calid⁹ et sic
de aliis sed tales ppūes homo ē susceptibil
discipline oē corpus est mobile omnis homo
est risibilis necessarie sūt sic q nō pñt eē fal
se cū veritate ppū in qua enūciat esse de s3
iecto et equalē ppūibus de possibili sicut ista
homo est risibilis egpollent isti homo pot ri
dere et hoc forte accipiēdo subiectū in illa q
possibili p eo q est per qvna puerilis cauil
latio excludi posset Itē ex hoc p3 q pñtatur di
ctū ē q ppū nō ē aliq res rālē inherēs illi cui
ē propū quia tūc oēs tales pñtationes posset
esse false cū veritate ppū in qua enūciat eē
de subiecto quia deus pot oē3 re creatā facē
sine alia saltē pñtatur sine posteriore Breuiter
igit quasi replicādo dicēdū ē q ppū pñtatur q
hic loquimur de proprio qd est distinctū vñ
uersale ab aliis vniuersalibus ē quedā inten
tio pñtatur adequate et cōuertibilis in qñle
connotās affirmatiue vlt negatiue aliqd extrin
secū illi qd importat p subiectū nō tamē opor
tet q illud extrinsecū semp sit aliqua res ex
aiāz exns reali in rez natura sed forte aliqñ
sufficit q sit aliqd potētiale i rez natura pos
sibile vel forte aliqua propositio existēs vlt po
tēs existē i mēte et pñtatur d3 dici pñtatur nāb⁹ d
pa ne q pñtatur p se scō d subiecto q nō ē rē inherēs
ri ex aiāz tūc ei nō eēt pñtatur d aliq nec esset
vniuersalis uec posset esse pñtatur cōclusiōis

demonstrationis nec pncipiū demonstratiois
que tñ omnia competunt passioni scilicet in-
tentioni in anima Ca. xxv.

Accidēs ponit eē quintū subvniuersa
a li contentum et diffinitū pñ sic Acci-
dēs est qd adest et abest pter subiec-
ti corruptionē Ad cuius diffinitionis eui-
dētia Sciendū est q accūs quadrupliciter ac-
cipitur Vno^o dicit accūs aliqua res inherēs
subiecto ad modū quo calor est in igne reali-
et albedo in pariete et sic accipiendo accidēs
verificat predicta diffinitio quia nullū acci-
dens est in aliq subiecto quin saltē p diuinā
potentiam possit auferri ab illo subiecto sine
corruptione subiecti sed sic accipiendo accidēs
p aliquo ex animā nō ponit in numero qñq
vñū Nā accidēs qd est vñū quinqvniuersa
liū est pdicabile de pluribus quale nō est ali-
quod accidēs ex aīa nisi forte vox vel aliud
signū volūtariē institutū Dicitur aliter accūs
esse illud qd potest pdicari de aliq ita q stā-
te veritate pñs in qua pdicatur esse de sub-
iecto pōt illud pdicari et nō pdicari de illo. et
ita generaliter accipiendo accūs nō est incō-
ueniēs attribue aliquod accidēs deo ymo tale
accidēs attribuit Anselmus deo sicut p3. ve-
rūtñ deus nō suscipit tale accidēs in se sicut d
clarat ibidē quia accūs sic dictū nō est nisi qd
dam pdicabile qd pōt ptingē pdicari de aliq
et tūc i diffione accūs nō accipit adesse et ab-
esse p aduenire et recedē realiter sed p adue-
nire et recedere per pditionē. hoc est aliqñ
pdicat et aliqñ nō pñ. Tercio^o dī accūs ali-
quod pdicabile qd cōtingēt d aliquo pdicat
et pōt successiue affirmari et negari de eodē
tā per mutationē pñi illius qd iportat p sub-
iectū q p alienā et sic relatōes multe sūt acci-
dētia q possūt aduenire et recedē hoc ē p dica-
ri et negari p mutationē illius qd iportat p
subiectū et p mutationē altēi^o Quarto^o dicit
accūs aliqñ pdicabile qd nō iportat aliquā rē
absolutā inherētē subiecto sed potest contigē-
ter pdicari de aliq sed nō nisi per mutatioem
illius qd iportat p subiectū et sic tenētes q
quātitas nō sit alia res a subā et qūitate dice-
rent q quantitas sit accūs quia nō potest suc-
cessiue affirmari et negari de aliq nisi p mu-
tationē saltē localē illi^o qd iportat p subiec-
tū. Vnde dicerent q aliqd est maioris quā-
titatis nūc q pñs per hoc solū q partes illius
plus distāt nūc q pñs qd p solum motū loca-

le contingē pōt fm eos. Verūtñ sciendū est
q quis secūdū veritatem nullū sit accūs quin
per dinā potētiā a subiecto possit auferri ip-
sa substātia manēte tñ pñs hoc negaret. vnde
dicēt q multa accidētia sūt in corporib^o su-
per celestib^o q ab eis auferri nō possēt Acci-
dēs didit in sepabile et insepabile Acci-
dēs sepabile ē qd per naturā auferri pōt sine
corruptione Insepabile est qd nō pōt p na-
turā auferri quis p potētiā dinā Differt tam
accūs insepabile a pñs quia quis accūs insepabile
nō possit auferri naturalit sine corrup-
tione illius cuius est accūs insepabile tamē
consimile accūs pōt auferri ab aliquo subiec-
to sine illius corruptione sic quis nigredo cor-
ui nō possit naturalit auferri sine sui corrup-
tione tamē nigredo naturalit pōt auferri a
sorte sine sui corruptione. pñs autē de nullo
pōt auferri sine corruptione rei ita q nō plus
est insepabile ab vno q ab alio sine corruptio-
ne rei Recapitulatio dicēdū ē q qdlibet v-
niuersale est qdā intētiō aīe significās plura
p quibus pōt suppoē Et iō vna intētiō distic-
ta ab alia pdicatur de alia nō quidē p se s3 p
re quā significat et iō p tales pñs nō deno-
tat q vna intētiō sit alia sed denotat frequent
q illud qd figē pñā itētiōē sit illud qd ipor-
tat per alia Huiusmōi autvñā nō sūt res ext
aīa3 pñt qd nō sūt de eētia rerū nec partes
rerū ad ex sed sūt quedā entia in aīa distinc-
ta int se et a rebus ex aīam qñ aliqua sūt sig-
na rerū ad ex. alia sūt signa illorū sic hoc no-
mē vñe est signū oīz vñū et iō pōt pcedi q illd
vñe qd est pdicabile de quib^o vniuersalib^o nō
p se s3 p vniuersalib^o ē gen^o ad vñā Et hec de v-
niuersalib^o sufficiāt. qui aut noticiā de vñib^o
pleniū habē voluerit poterit legē lib^o por-
phiriū vbi ista materia multo diffusius ptra-
ctatū Nā illa q hic sunt dimissa ibi poterūt in-
ueniri. Ca. xxvi.

Vniā logici nō solūtū pdictis vo-
cabul^o sedē itētiōis s3 etiā multi ter-
mī alii sedē itētiōis et sedē ipōitiōis
in vsū logicorū veniūt vt studiosi p ignorātiā
figtiōis eorū i inqūitiōē veritatē retrudēt volo-
nūc pñdiolē de aliquib^o eorū ad iūstructionē
simpliciū ptractare Terminorū aut quib^o
vtūf logici quidā sūt cōes omnib^o vñb^o qdā3
sūt pñi aliquibus eorū quidā competūt aliq-
bus eorū simul acceptis. quidā competūt vñi
respectu alterius. Terminorū qui cōpetūt plu-

ribus simul acceptis sūt vt diffio descriptio et
alia huiusmodi. Diffio aut dupliciter accipitur
quia quedā est diffio expmēs quid rei et qdā
quid nōis Diffio expmēs quid rei dupliciter
accipit vno modo large et sic pñhēdit diffio3
strictē sūptā et diffio3 dīscūtiā3. Aliū accipit
strictē et sic est fmo pñdiolus expmēs totā
naturā rei nec aliquid extrā se rei declarās
Hoc aut potest fieri dupliciter Nam qñdoq
in tñ sermoē ponit casus obliq expmētes
partes rei essētiāles sicut si diffiniā hominē3
sic dicēdo homo est subā pposita ex corpore et
anima itellectiua illi obliq corpore et ania
itellectiua ptes rei essētiāles expmūt et illa
pōt vocari diffio naturalis Alia est diffio
in qua null^o casus obliq^o ponit sed ponitur
gen^o in recto et sūtr differentia vñ ponit termi-
ni pñs expmētes ptes rei diffinite ad modū
q albū expmit albedinē. Et iō sic albū3 quis
expmat albedinē nō tñ supponit p albediē s3
p subiecto albedinis ita differentie ille quis
expmat ptes rei nō tñ supponit p pñb^o rei s3
pñs p toto pposito ex illis pñb^o talis est illa
diffinitio hominis animal rōnale vel illa subā
aniāta sēnsibilis rōnalis Nam ille differentie
aiatum rationale sensibile supponunt p hoīe
quia hō ē aiatus sēnsibil^o rational^o tñ iportant
partem hoīs sicut abstracta eis correspōdēt
a q abstracta eis corrdētia iportant partes
vel partē hoīs quis nō eodē mō et ista pōt vo-
cari methaphisicalis qā sic diffiniēt metha-
phisic^o hoīe3 et preter has duas diffinitiones
nulla pōt esse alia diffinitio hominis nisi forte
illa cui^o qlibet pars ē i plus et totū iēgle ex q
p3 sūm cē q aliq dicūt q hoīs qdā ē diffiniti-
o logicalis quedā naturalis quedā methaphi-
sicalis quia logic^o nō tractet de rebus q nō sūt
signa nō tractat de hoīe nec habet hoīe3 dif-
finire sed habet docere quomodo alie scīe scē-
tantes de homine ipm diffinire habēt et ideo
logicus nullā diffinitionē hoīs assignare de-
bet nisi forte gratia expēli et tūc illa diffinitio
que gratia exempli ponit debet dici eē natu-
ralis vel methaphisicalis Et sicut vñū est di-
cere q qdā est diffinitio hoīs logicalis quedā
naturalis et quedā methaphisicalis ita vñū3
est dicere q qdā dicūt q quidā est homo na-
turalis qdā methaphisicalis et qdā logical^o p-
ter diuersam considerationē Nā si sic aut in-
telligit q est alia res extra animā3 et vera s3

stantia que est homo naturalis et alia que est
homo methaphisicalis. aut intelligitur q ali-
us est conceptus vel vox aut vnus et idē3 aut
homo naturalis et homo methaphisicalis. p-
mum dari nō potest quia quero quō illi hoīes
qui sic diffiniūt se haberēt ad iūicē aut sic q
vnus ē pars alterius aut sic q sūt quedā tota
fm se tota distincta aut aliquid ē pars vñi^o q
et aliquid ē pars vñius et non alteri^o. pñū et
secūdū dari nō pñt sicut euidēt p3. nec terciū
dari pōt qā cū hō nō pñat nisi ex materia et
forma oportet q materia vel forma nō esset
pars alterius istorū hominū et tūc istorū alē
sc3 hō naturalis vel methaphisicalis eēt ma-
teria tñ vñ forma tñ nec valet dicē q aliter
considerat methaphisic^o hoīe3 et aliū natura-
lis quia quamuis ita esset nō sequitur q vnus
esset naturalis et alius methaphisicalis sed q
tantum esset diuersa consideratio eiusdē3 ho-
minis sicut si fortes videat platonem clare et
socrates obscure quamuis visio vñi^o et alteri-
us sint diuersae tamen plato visus non est ali-
us et alius ita quis cōsiderat^o naturalis de ho-
mine et methaphisic^o sit alia tñ hō pñderatus
nō est alius Sic g p3 q nō est alia res que
sit hō naturalis et methaphisical. Nec pōt di-
ci q sit alius conceptus vel vox quia siue ille p-
ceptus sit diffinitio vel pars eius vel aliud p-
dicabile de homine pat3 q quicquid dicatur
nihil est ad propositum Ex quibus omnib^o
constat q diffinitiones possūt esse diuersae q-
uis diffinitum sit idem. Verumtamen licet
diffinitiones sint diuersae tamen idem signifi-
cant et quicquid significatur per vñā vel per
partem vñius significatur per aliam vel per
partem eius quamuis partes differant in mo-
do significandi quia pars vñius est alteri^o ca-
sus a parte alterius Est autem sciendum q
quamuis de quocumq^o significatiōe sumpto p-
dicatur diffinitio et diffinitum predicatur si-
gnificatiue sumptum et econuerso et quam-
uis propositio cathēgorica de possibili vel eq-
ualens tali et similiter ypothetica ex diffini-
tione et diffinito cōposita sit necessaria sic
illa est necessaria si homo est. animal rationa-
le est. omnis homo potest eē aīal rationale.
tamen nulla propositio talis affirmatiua de i
esse et mere de presenti est necessaria Vñ
de illa est simplici^o contingens homo est ani-
mal rōnale sic illa hō est subā cōposita ex aīa

XIII.

intellecta et corpore et hoc quia si nullus homo esset quilibet talis esset falsa. Vnde aristoteles. qui ponit quod tales sunt necessarie homo est animal asinus est animal ponit quod tales sunt necessarie secundum se ipsum iam dictum Ex predictis colligitur quod diffinitio non est eadem cum diffinitio quia secundum omnes diffinitio est primo meta-
lis vocalis vel scriptus et per primum non est eadem aliter cum diffinitio siue cum re nec cum una dictioe tamen diffinitio significat idem cum diffinitio sic intelligunt recte loquētes quoniam dicunt quod diffinitio et diffinitum sunt idem realiter hoc est significat idem realiter Sciendum est autem quod diffinitio sic stricte sumpta non est nisi solus substantie tamque rei expressisse per diffinitionem et ideo accipiendo diffinitum per nomen peritibile cum diffinitione talis diffinitio non est nisi nomen et non verborum nec aliarum partium orationis Diffinitio autem exprimit quid nomen est oratio explicite declarans quicquid per unam dictionem importat implicite sicut si quisvoles alium docere quod significat hoc nomen alium dicat quod significat idem quod hoc oratio aliquid habens albedinem Et ista diffinitio non solus est nomen de quibus vere affirmatur esse in re natura sed etiam aliorum quibus talis predicatio est impossibilis et sic hoc nomen varcum non ens infinitum impossibile chimera et humusmōi hnt diffinitiones nam istis nominibus correspondent alique orationes significantes idem quod ille dictiones Ex quo sequitur quod sic accipiendo diffinitionem aliquam predicatio diffinitionis de diffinito utroque significatiue sumpto est impossibilis sicut hec est impossibilis chimera est animal compositum ex capra et boue si eius diffinitio sit hec et hoc propter implicationem impossibilem qua se implicatur aliquid componi ex capra et boue. illa tamen propositio in qua isti termini materialiter supponunt scilicet chimera est aliquid compositum ex capra et boue vera est et illa patet loquentes intelligunt per aliam Nam frequenter una dictio ponitur pro alia. Verumtamen propositio conditionalis ex tali diffinitione et diffinito proposita vera est ut si chimera est aliquid compositum ex boue capra et leone et econuerso Vnde non solus nomen possumus diffiniri tali diffinitione sed et omnes partes orationis et tunc non debent predicari diffinitiones de diffinitis mediante hoc verbo est utroque significatiue sumpto sed mediante illo toto idem significant vel aliquo tali ipsius materialiter sumptis

Capitulum xxvii.

Descriptio est sermo compendiosus compositus ex accidentibus et pro-

priis Vnde dicit damascenus in logica sua capitulo nono descriptio ex accidentibus composita id est proprio et accidentibus Verbi gratia si homo sic describatur homo est recte ambulans latos habens ungues hec omnia accidentia sunt propter quod et descriptio dicitur obumbrans et non substantiam manifestans subiecti secundum damascenum Ex verbis huius auctoris patet quod in descriptione nihil debet poni quod predicatur in quid vel per se primo modo de descripto et in hoc differt descriptio a diffinitione Secundo patet quod accens non solum accipitur pro re aliqua inherente alteri sed etiam pro predicabili contingenter de aliquo sicut dictum est prius quia secundum predictum doctorem descriptio componitur ex accidentibus subiecti et descripto non componitur nisi ex predicabilibus subiecti oportet ergo illa predicabilia de subiecto accidentia esse que non possunt esse nisi conceptus voces vel scripta Tercio patet quod non semper descriptio et descriptum sunt conuertibilia quia cum accidentia contingenter predicantur de aliquo non conuertibilia potest descriptum predicari de aliquo quauis descriptio non predicetur de eodem tamen hoc non contingit nisi propter imperfectionem eius de quo predicatur descriptum. Vnde potest homo sic describi homo est bipes duas habens manus addendo aliqua alia que non possunt competere nisi homini quo facto illa descriptio potest negari ab aliquo carente manibus de quo tamen predicatur descriptum hoc est quia illud indiuiduum non est perfectum. Verumtamen potest dici quod descriptio potest dupliciter accipi scilicet large et sic loquitur ille doctor de descriptione. vel stricte et sic non componitur ex accidentibus sed ex propriis et sic semper conuertuntur descriptio et descriptum

Capitulum xxviii.

Descriptiua autem diffinitio est mixta ex substantialibus et accidentalibus. Verbi gratia homo est animal rationale mortale recte ambulans latos habens ungues secundum damascenum ubi prius Ex quo patet quod aliquis sermo precise componitur ex predicabilibus per se primo modo et ille est diffinitio Alius est sermo qui componitur ex illis qui non predicantur per se primo et ille aliquando vocatur de-

Prima pars

scriptio aliquis componitur ex utroque et illa est descriptiua diffinitio quia tamen omnis diffinitio et omnis descriptio diffinitio et omnis descriptio est sermo ideo nulla talis est realiter eadem cum altera quibus significet idem Capitulum xxix

Via ostenditur est quid est diffinitio quod diffinitio videtur est quid est diffinitio et quod descriptum Sciendum est autem quod diffinitum dupliciter accipitur Vno modo per illo cuius partes vel essentia per diffinitionem exprimitur et sic diffinitio est ipsarum rerum singularium sicut illa diffinitio animal rationale est diffinitio omnium hominum quia omnes homines essentia per illam diffinitionem importat. unde per illam diffinitionem nullius rei essentia importat nisi hominis particularis quia nulla res est que sit animal rationale nisi ille homo vel ille et sic de singulis Et illo accipiendo diffinitum concedendum est quod suba particularis diffinitio. Alio accipitur diffinitum per aliquo conuertibili cum diffinitione de quo diffinitio adequata predicatur et sic diffinitum est una dictio peritibilis cum diffinitione significans illud idem precise quod significat diffinitio et illo non diffinitum singulare sed precise species quia sola species est peritibilis cum diffinitione et non singulare. Et per istam distinctionem de diffinito possunt glosari multe auctoritates Aristotelis et prometa-
torum quarum alique dicunt quod diffinitiones sunt singularem et alique quod non sunt nisi species Et sic dicitur est de diffinito ita dici debet de descripto quod potest accipi per dictioem de qua predicatur non per se sed per reuel potest accipi per importata per illud nomen vel descriptionem Capitulum xxx

Icto de terminis qui non appetunt alicuius universali cuiusmodi sunt diffinitio descriptio et huiusmodi quia nullus universalis est diffinitio vel descriptio sed quilibet diffinitio vel descriptio ex pluribus vltimis est proposita. dicendum est nunc de terminis peruenientibus omnibus vltimis cuiusmodi sunt subiectum primum et huiusmodi Et primo de subiecto est sciendum quod secundum damascenum in logica sua capitulo iii subiectum dupliciter accipitur scilicet idem ad extrinsecam huiusmodi autem ad predicatioem Ad extrinsecam sic suba substantie accidentibus in ipsa enim habent esse et ex ipsa non subsistunt. ad primum autem subiectum est de quod aliquid predicatur. Ex quo colligi potest quod subiectum aliquando dicitur aliquid quod realiter subsistit alteri rei inherenti sibi et aduenienti realiter et sic subiectum accipitur dupliciter. stricte et sic subiectum est respectu accidentium ei realiter inherenti sine quibus potest subsistere. large autem dicitur omnes res que alteri subsistunt siue illa cui subsistat sit accidentis inherens realiter siue sit for-

ma substantialis re informas cui adharet sic materia est subiectum respectu formarum substantialium

Aliud autem dicitur subiectum per primum quod est pars propositi precedens copulam de quod aliquid per se in hac parte potest esse animal homo est subiectum quia de homine per animal Et subiectum sic acceptum potest multipliciter accipi Primo large dicitur subiectum omne illud quod potest in quocumque propositio vera vel falsa subici et sic quilibet respectu alterius potest dici subiectum sic omne animal est asinus omnis asinus est cignus

Secundo stricte et sic dicitur subiectum quod subicitur alteri in predicatioem directa et sic homo est subiectum respectu animalis et non equus Tercio strictius per illo quod est subiectum in conclusione demonstrationis strata que scitur vel est nata sciri et sic accipiendo subiectum quod sunt predicationes habentes distincta subiecta tot sunt subiecta in illa scientia aggregata et sic in logica multa sunt subiecta et in metaphisica et in naturali philosophia Aliter accipitur subiectum strictissime per aliquo primo primate aliquo inter talia subiecta et sic aliquando vocatur subiectum quod inter illa est perfectius aliquando vero quod est commune omnibus aliis per predicationem et ita de aliis primatibus et hoc solet vocari subiectum attributionis Ca. xxxi.

Sicut subiectum dicitur illa pars propositi que precedit copulam ita illa pars que sequitur dicitur predicatum. Volunt tamen aliqui dicere quod predicatum est copula cum illo quod sequitur copulam quilibet tamen sit quia hoc dependet ex sumptione vocabuli quod est ad placitum ideo pertranseo.

Predicatum tamen multipliciter dicitur Primo omne illud quod est alterius extremum propositi et non est subiectum et sic quilibet terminus potest esse predicatum qui potest predicari in propositioem vera vel falsa Secundo modo accipitur predicatum per illo quod predicatur in propositioem vera in qua est directa predicatio et sic animal est predicatum respectu hominis et non respectu lapidis Tercio dicitur predicatum illud quod predicatur de aliquo subiecto predicatioem directa de quo subiecto potest esse scientia proprie dicta et sic philosophus accipit predicatum primo thopicorum ubi distinguit quatuor predicata scilicet genus diffinitionem propositum et accens Et sub genere prophetit dicitur ubi non enumerat species quia quis species predicet de indiui duo quia tamen indiuiua non possunt esse subiecta in propositioem scientis scientia proprie dicta ideo ita alia perita non enumerat species Copula autem vocatur ubi copulas primum cum subiecto

Idem autem predicatum predicatur de Ca. xxxii subiecto ideo primum dicitur esse in subiecto conueniens subiecto et inherens subiecto et huiusmodi

que nō sūt itelligēda ac si p̄tū realiter inheret subiecto illo mō quo albedo inhēt parietū sed oīa talia significāt idē q̄ p̄ri nec aliter accipiēda sūt nisi pro p̄ri Et illo^o accidentia omnia q̄ dicunt eē in nouē p̄nt p̄nt dici in sūstantia sicut in subiecto nō quidē p̄ realē inherētia fm opinionē multorū sed p̄ p̄dicationēz verā sic enī quātitas ē accidēs fm opinionēz aristoteli. et est in subā nō q̄ realit̄ inheret substatie s3 quia p̄tingēt p̄ de subā ita q̄ substatia pmanēte hec est vera scdm aliquos subā ē q̄titas et eadē pmanente poterit esse flā. Sicut tlia vocabula aduenire accidē recedere adesse abesse frequēter p̄ p̄ri accipiūt. Sic ei dicit vernerabilis anselm⁹ monologium capitulo p̄mo. Oīz quippe que accidentia dicūt q̄daz nō nisi cū aliq̄uariatiōe adeē vel abesse posse intelligūt omēs colores alia nullā tāq̄ accedendo et recedendo mutatiōē circa id de q̄ dicuntur efficere noscūt v̄t q̄dā relatiōes vbi anselm⁹ accipit adesse et abesse accedere recedere pro p̄dicari sicut etiam apud logicos p̄ticipat accipitur p̄ subici. Capitulu xxxiii.

Significare multipliciter accipit apud logicos nā vno^o dē signū aliqd significare qn̄ supponit vel natum ē p̄ aliq̄ supponere ita sc3 q̄ de p̄noie demonstrāte illud mediante s̄ vbo est idē nomē p̄ et sic albu significat sortē hec enīz vera est ille est albus demonstrādo sortē sic etiā roāle signū hoīez nā hec est vera ille ē roālis demonstrādo hoīez et sic de multis aliis p̄creit. Alii accipit signū qn̄ illud signū in aliq̄ ppōe de p̄terito vel p̄nti vel futuro vel i alia ppōe vera de mō p̄t p̄ illo supponere et sic albu nō tm̄ signū illud quod est albu nūc s3 etiā illud quod p̄t eē albu nam in illa ppōsitōe albu p̄t currere accipiendo subiectū p̄ eo quod p̄t eē subiectū supponit p̄ hīs q̄ possūt alba esse accipiendo signū p̄mo^o et signū sibi corrdens p̄ solā mutatiōē rei frequēter vox et etiā p̄cept⁹ cadunt a suo signō s̄ ē aliquando cessant aliqd signū quod p̄ri signānt s3 scdō accipiendo signū et signū sibi corrdēs vox vel p̄ceptus p̄ solā mutatiōē rei extra nō cadit a suo signō. Aliter accipit signū qn̄ sc3 illud dē significari a quo illa vox iponit vel p̄mo^o significat p̄ p̄ceptū p̄ncipalē v̄ voces p̄ncipales et sic dicit⁹ q̄ albu signū albedinē q̄ albedo significat albedinem p̄ q̄ tm̄ nō suppoit hoc si gnum album sic etiam rationale si sit differētia hoīs signū aīaz itellectia3 hoīs. Quarto^o

accipit signū p̄ssime qn̄ sc3 aliqd signū qd̄ natū est esse pars p̄pōis vel natū est eē oīovel ppō aliqd importat siue p̄ncipalit̄ siue secundario siue in recto siue in obliquo siue dat in telligē illōv̄t quocūq̄ mō significet illud siue affirmatiue siue negatiue quod hoc nomē cecus significat v̄sū quia negatiue et hoc nomē nihil siue nō aliqd signū aliqd negatiue de quo mō significādi loq̄ anselmus de casu dyaboli Si significare igitur fm aliquā sui significatiōēz cōpetit v̄li cuiuslibet. Vle enī fm damascenū in logica sua ca^o q̄dragesimo octauo ē qd̄ mlt̄a signū hoc nomē aīal. oē enī v̄le vel signū plura p̄mo^o vel secūdo^o q̄a omne v̄le p̄dicatur o pluribus vel in ppōe de inē de p̄nti de p̄terito vel de futuro vel de mō. Ex q̄ p3 q̄ errāt illi q̄ dicunt q̄ hec vox homo nō signū oēs homines cū enī hoc v̄le hō fm p̄fātū doctorē significat plura et nō significat plures res que n̄ sūt hoīes oportet q̄ significet plures hoīes et nō plus v̄nū q̄ aliū significat igit̄ oēs hoīes s3 v̄niuersale qd̄ ē gen⁹ vel spēs quod p̄dicatur de p̄ nomine demonstrante rem quā significat/significat plura p̄mo^o v̄l secūdo^o accipiendo significare Alia v̄o v̄niuersalia signū plura 3° v̄l q̄to^o accipiendo significare quia talia signū aliqd in recto et aliqd in obliq̄ sicut p3 de rationali risibili albo et de p̄similib⁹ Ca. xxxiiii. n̄ On aute3 solū v̄le signū plura sed etiā diuidit in plura Sed sciendū est q̄ diuidi multipliciter accipit Aliquid enim dicitur diuidi qn̄ alicuius toti⁹ per reales sectiones vna ps̄ sepa^t ab alia sicut carpentator diuidit lignū. Alii accipit diuidi qn̄ scilicet sub aliquo vno cuius vna pars ab alia nō sepa^tur sumūt plura sicut si didā hāc vocē canis in sua signāta sic dicēdo canis aliud aīal latrabile aliud fidus celeste et hic nō separat vna3 partē istius vocis canis ab alia sed plura sumūt atq̄ illa est cois et sic loquūt logici o diuidere Sūt autem fm damascenū in logica sua ca^o duodecimo octo mōi diuidē v̄le sc3 vt genus in spēs vel d̄ntias vt animal diuiditur in rōnale et irrōnale vel vt species in idīdua vt hō in petrū et iohannē et huiusmōi v̄l vt totū diditur in suas partes Et hoc dupliciter. vel in similes vt sūt ille q̄ suscipiūt nomē et diffinitionem totius vt cū diuidimus carne3 in multas partes carnis vnaqueq̄ ei pars dicitur caro et diffinitionē carnis suscipit. vel i dissimiles vt cum diuidimus sortem i caput

manum et huiusmōi nec enim caput nec manus suscipit diffinitionem vel nomen sortis. Quarto^o modus est vt equoca vox diuidit in sua signāta. Quint^o mō⁹ est qn̄ subiectū siue subā diuiditur in accidentia vt cū dicit⁹ hoīm quidā albi quidā nigri. Sextus est qn̄ accūs diuidit in subiecta vt cū dicimus alborū hec quidem animata hec vero inaiata. Septim⁹ est vt accūs i accidentia vt cū dicit⁹ alborū aliud sic cū aliud hūidū Octau⁹ mod⁹ cū sit dīfio abvno ad v̄nū vt a medicā medicinali Est autē ad utendū q̄ licet i p̄dict⁹ mōis dīdendi accipit v̄nū ab alio siue reali diuisione et reali separatione v̄nū partē ab alia in aliq̄b⁹ tm̄ illd q̄ diuidit iportat aliqd qd̄ realit̄ pōt didi in illa q̄ iportat per diuidentia sc3 i tertio et q̄to mōdis in aliis autē mōis nō sic Est autē ad utendū q̄ qn̄ didit subā in accidentia vel euerfo vel accūs in accidentia accipit ibi h̄ nomen accūs p̄ p̄bili cōtinent de illo qd̄ iportat p̄ subiectū pmanente i res natura Et ita p3 q̄ frequēter accipit accūs n̄ p̄ aliq̄ re accūsali realit̄ inherente substantie sed p̄ aliq̄ p̄tinent p̄bili de substantia Si ei p̄dict⁹ doctor accepit accūs p̄ re inherēte alteri debuiss3 dixisse q̄ hō didit in albedinē et nigredinē et nō i hoīes albos et nigros et p̄s̄r debuiss3 dixisse de aliis

Capitulu xxxv

Omni multipliciter dē. Vno^o dē totū aliqd p̄lectēs p̄tes p̄tes sine q̄bus i rerū natura eē nō pōt sic ipossibile est q̄ homo sit in rerū natura s̄n aīa roāli Sicut i possibile ē q̄ aīal sit qui sit tā materia q̄ forma et ipossibile ē q̄ lignū sit qn̄ forma ei⁹ sit et sic sep̄ pars ē de eēntia toti⁹ et nō euerfo Alii accipit totū p̄ aliq̄ p̄i ad multa et sic ge⁹ dē totū respectu spēs et spēs respectu idīduorū et tē totū idē ē q̄ cōe et sic logici p̄t v̄t totū Et q̄t modis dē totū tot mōis dē p̄portio nabilit̄ pars. v̄n quedā est pars de eēntia totius. quedā vero pars nō p̄pter aliud dicit̄ pars nisi qd̄ min⁹ p̄is q̄ illud cui⁹ dicit̄ pars et illa vocat̄ ps̄ subiectia q̄ nō plus ē de eēntia toti⁹ q̄ euerfo et sic illa ps̄ potest esse sine toto ita euerfo ps̄ pōt eē sine toto. et quis aliis mōis posset accipi totū et pars tamē istū mōi ad p̄s̄s̄s sufficiant

Capitulu xxxvi.

Omni p̄dicta dicendū est de oppositis
Et sciendū est q̄ hoc nomē opposita significat tam res extra animā q̄ in

aīa q̄ signū rerū sed omēs res ext̄ aīaz q̄ nō sūt signū si sint oppositae nō opponūt nisi p̄riev̄l scd3 v̄nā opinionē flatie opponūt aliq̄ Hoc p3 nā omēs res q̄ sūt oppositae vel sūt res absolute et tūc int̄ eas nō pōt eē nisi oppositiō p̄ria tm̄ si cut i ductie p3 vel sūt res relatiue et tūc nō pōt eē oppositae nisi p̄riev̄l relatiue v̄na ē absoluta et alia relatiua et sic nō opponūt. V̄n qn̄ aliq̄ sic se habent q̄ possunt s̄l succedere i eodē subiecto s3 nō s̄l eē i eo si sint forme absolute sūt p̄rie tm̄ sicut dicit̄ inferi⁹ in tali p̄rieta te sunt grad⁹ S3 si loq̄mur de oppōe q̄ ē inter signū rerū et modi sunt cōcept⁹ vocis et scripture sic scdm peripateticos h̄ nomē opposita dē tā de cōplexis q̄ incōplexis. Complexorū autē oppositorū pōt p̄plex mōdus assignari Quēd enī opponūt contradictorie quādo sc3 ppōes aliq̄ h̄nt idē subiectū et idē p̄tū et v̄na ē affirmatiua et alia negatiua sed hoc nō sufficit s3 oportet q̄ v̄nā sit v̄niuersalis et alia particulari v̄l indiffinita vel v̄traq̄ sit singularis. verbi gratia illi opponuntur contradictorie oīs homo est animal aliquis homo non est animal simili liter ille omnis homo est animal homo non ē animal et hoc quia i diffinita quando subiectum sumitur significatiue semper cōuertitur cum particulari Et ideo v̄niuersalis contradicit tam particulari q̄ indiffinita Similiter ille contradicit nullus homo est animal et aliquis homo est animal siue homo ē animal et iste etiam contradicit sortes ē animal sortes non est animal Alique etiam propositiones opponuntur contrarie scilicet v̄niuersali affirmatiua et v̄niuersali negatiua et hoc euerum quando subiecta sumuntur significatiue aliter non oportet sicut ille non opponunt p̄rie omnis homo est terminus cōmunis signo v̄niuersali determinatus nullus homo ē terminus cōmunis signo v̄niuersali determinatus Tercii modi oppositionis non habem⁹ nomen impositum Est autem tercius modus quando aliquę propositiones non sunt contradictorie neq̄ contrarie sed inferunt propositiones contradictorias vel vna infert contradictoriam alterius et propter hoc nullo mō possunt simul esse vere sicut ille propositiones opponuntur nullū animal currit aliquis homo currit non contrarie neq̄ contradictorie quia nō habent idē subiectū sed opponunt q̄a illa aliq̄s hō currit infert p̄dictoriū illi⁹ null3 aīal currit q̄a seq̄ aliq̄s hō currit q̄ aliq̄ animal

XVI.

currit. Ex predictis patet quod propositiones subcontrarie et subalterne non opponantur quia prout simul esse vere. Oppositorum autem incomplexorum quatuor modi ponuntur quia quedam incomplexa sunt contraria scilicet illa que significant quicquid significant positive affirmatiue et non negatiue et si quia in diffinitione exprimentur quid nominis eorum nulla negatio nec aliquid equaliter negatiui det apponi et si cum si non prout verificari de eodem per eodem si successiue vel signum res que prout successiue inesse non simul quicquid illi termini non prout verificari de eodem nec si nec successiue. Exemplum primum sic de albo et nigro quia isti termini nihil significant negatiue et tamen isti termini significant superius non possunt verificari de eodem per eodem si licet bene successiue. verumtamen si dicitur inferius in illo modo sunt gradus. Exemplum secundum de albedine et nigredine quia isti termini significant res que prout successiue esse debent esse quod tamen nec si nec successiue prout verificari de eodem per eodem. Et in isto modo sunt gradus sicut in poris. Quedam autem incomplexa sunt opposita ut huius et prout et sunt illa quorum unum significat quicquid significat positive alterum vero significat aliquid positive et illud idem quod suum oppositum significat affirmatiue ipsum significat negatiue. Quod patet potest ex diffinitione exprimentur quid nominis isti us quia in diffinitione est negatio prout dicitur huius oppositum sibi sic se habent visus et cecitas. nam visus quicquid significat affirmatiue significat quia in diffinitione exprimentur quid nominis est nulla negatio det prout sed cecitas vel cecus facit aliquid affirmatiue et aliquid negatiue quia si cecus diffinitur diffinitur sic Cecus est ille qui non habet visum et qui natus est habere. ubi aliquid prout ponitur negatiui quod est signum illius quod interpretatur affirmatiue per cecum. Et aliud sequitur negatiue est et signum illius quod interpretatur per cecum negatiue. Si autem illud idem per sequitur particulam dicat interpretari affirmatiue non curo sufficit quod negatiue importet nec est inconueniens idem per idem importari affirmatiue et negatiue sicut dicitur est prout quod idem per idem potest signum in recto et in obliquo. Ista autem que dico scilicet signum affirmatiue et negatiue insinuat Anselmum de causa dyaboli capitulo undecimo ubi sic dicit. Costat quoniam hec vox scilicet nihil nullatenus dicitur ab eo quod dico non aliquid Nihil quod si aptum quod hec vox scilicet non aliquid omnem rem penitus et omnem quod est in intellectu immouendo nec non et omne quod est in sensu remouendo sua significatione constituit sed quoniam remotio alicuius rei significari nullatenus potest sine significatione illius cuius significat remotio. Nihil enim intelligit quid significat non habet nisi intelligendo quid sit homo ideo necesse est quod hec vox non aliquid destruendo id quod est aliquid significat ali-

quid et sequitur significat aliquid remouendo et non significat aliquid constituendo. Et sequitur Hoc itaque modo malum nihil esse dico et malum nomen esse significatum et si sic aliquid significat prout dicitur nullius rei sit constitutum. Ex his verbis et aliis pluribus que idem scribit Anselmum euidenter habet quod aliquid incomplexum aliquid significat remouendo prout negatio et aliquid incomplexum aliquid significat affirmatiue et prout. Ex quo sequitur quod prout non est aliquid in re extra animam distinctum quicquid modo a quocumque positio sicut cecitas non est a parte rei in oculo dicente Anselmo ubi prout multa dicuntur secundum formam que non secundum rem ut timor secundum vocis formam dicitur actum cum sit passiuum secundum rem ita quod cecitas aliquid dicitur secundum formam loquendi cum non sit aliquid secundum rem sicut enim dicimus de aliquo qui habet visum visus est in eo ita dicimus qui habet cecitatem cecitas est in eo cum hoc non sit aliquid sed potius non aliquid. Et hanc habere non est habere aliquid immo carere eo quod est aliquid. Cecitas enim non est aliud quam non visus vel absentia visus ubi visus detur esse. Non visus vero ubi absentia visus non magis est aliquid ubi debet esse visus quod ubi non detur esse visus. modo non visus vel absentia visus in lapide ubi visus non debet esse non est aliquid in lapide. Ex hac auctoritate patet quod cecitas non est aliquid a parte rei existens in oculo et per prout nullibi est a parte rei. et ideo illa que sunt extra animam non opponuntur prout sed signa rerum quorum unum significat aliquid affirmatiue et aliud idem negatiue opponuntur prout.

Relatiue autem opponuntur nomina relatiua que non prout de eodem respectu eiusdem verificari et hoc verum est siue res extra animam alique opponuntur relatiue siue non. Nec propter hoc quod dico nomina relatiua nego relationem esse animam quia relatiua potest dici tam de nomine rei quam de re. Quod enim sint alique nomina relatiua patet per grammaticos qui ponunt nomen relatiua esse verba secundum prout nominis. Incomplexa autem predictoria sunt illa quorum unum significat aliquid vel aliquid affirmatiue et aliud prout illud vel illa negatiue vel affirmatiue significando finite et determinate sic habet significat omnes homines affirmatiue et non habet significat eosdem homines negatiue vel determinate et finite affirmatiue significando quod addo prout cauillationem que potest fieri dicendo quod non habet significat aliquid ex quo prout ponitur prout sic dicendo aliquid est non habet. Et est sciendum quod quilibet istorum oppositorum est vere in se quoddam ens positum et absolutum et de quolibet istorum pro se sumpto verificatur ens reale. unde si in illa non ens est ens subiectum supponatur se vera est quia illud subiectum vere est ens cum sit sub-

Prima pars

iectum et pars propositionis nulla autem propositio est composita ex non entibus. Et si pertinetur quod tunc unum oppositum predicaretur de reliquo. Dicendum est quod non est inueniens unum oppositorum predicari de reliquo non siue simpliciter siue materialiter sumpto sic enim tales sunt vere non deo est deo non incomplexum est incomplexum non pars est pars et sic de multis aliis sic hec est vera quoniam perfectio non vox est vox si subiectum supponatur pro se nam certum est quod hec vox quam prout non vox est vox. Et ista de oppositis sufficiat. quia multa hic omissa super libro prout exponitur.

Capitulum xxxvii.

Est autem nunc de nouo vocabulo quo loquimur tractando de demonstratione frequenter utitur differere scilicet de hoc vocabulo passio. Et est sciendum quod quis multipliciter accipi possit sicut dixi supra tamen secundum quod loquimur de passione. Sciendum est quod passio non est aliqua res extra animam inherens alicui cuius dicitur passio scilicet passio est quedam predicabile metaleuocale scriptum predicabile per se secundo de subiecto cuius dicitur esse passio quis stricte et prout loquendo passio non sit nisi tale predicabile metale et non vocale neque scriptum secundario tamen et in prout vox vel scriptura potest dici passio eo quod dicimus quod in illa propositione prout ois homo est risibilis predicatur passio de suo subiecto quod autem passio non sit res extra animam que non est signum predicabile patet quia secundum philosophos passio predicatur per se secundo de subiecto suo sed solus prout vel vox vel scriptum predicatur quia propositio ex talibus prout et non ex rebus extra animam distinctis ab his ergo res extra animam non est passio. Item secundum philosophum omnis passio est alicuius visus scilicet nulla res extra animam est passio alicuius inherens igitur et. Item entis sunt passionibus scilicet ille non inheret illi prout manifestum est igitur et. Item de deo prout passionibus prout sibi scilicet deo non inheret alique alie res igitur passio non est talis res inherens suo subiecto. Dicendum est ergo quod passio non est nisi quedam predicabile secundo dicendi per se de suo subiecto et ideo passio potest esse pars propositionis et per prout sequens talis passio non est res extra animam inherens suo subiecto. Ex quo sequitur quod non est impossibile subiectum esse in rerum natura sine sua passione. Nec est impossibile passionem esse in rerum natura sine suo subiecto et ideo quando dicunt actores quod subiectum non potest esse sine sua passione exponendum est quod nihil aliud intendunt nisi quod passio non potest vere per prout negatiua amoueri

a suo subiecto maxime si esse existere predicatur de illo subiecto. Unde illa propositio est impossibilis deus non est creatiuus. Est autem sciendum quod passio semper supponit pro illo eodem pro quo subiectum supponit quis aliquid aliud ab illo significet aliquid quod scilicet in recto vel in obliquo affirmatiue vel negatiue. Unde etiam quedam passionibus vocantur positive et quedam negatiue. Ex predictis potest patere quod unum est passio entis et distinguatur ab illo ente cuius est passio scilicet a conceptu entis et tamen significat idem quod conceptus licet alio modo patet per diffinitionem exprimentem quid nominis. Unde generaliter verum est quod subiectum et sua passio non sunt idem realiter quis supponatur pro eodem et quis predicatio unum de alio sit necessaria. Capitulum xxxviii.

De terminis quibusdam secunde intentionis et etiam de quibusdam secunde intentionis videndum est de terminis prime intentionis. Primo tamen dicendum est de quibus prout omnibus omnibus siue sint res que non sunt signa siue sint res que sunt signa cuiusmodi sunt ens et unum. Circa ens primo sciendum est quod ens dupliciter accipitur. Vno accipitur hoc nomen ens secundum quod sibi correspondet unum prout cois omnibus rebus prout de omnibus in quid primo quod transcendens potest prout in quid quod enim sit unum prout ptus prout prout de omnibus rebus ex hoc prout deri potest quia si non sit aliquid talis prout cois igitur diuersis rebus sunt diuersi prout cois qui sunt a et b scilicet ostendo quod est aliquid prout coior tamen a quod b prout de vtroque et de quocumque potest predicari qui libet illorum verbi gratia de c quia sic possunt formari tales propositiones vocales c est b c est a c est aliquid ita in mente possunt tres propositiones formari quarum due sunt dubie et tertia sit scita. Nam possibile est quod aliquis dubitet vtrumque istarum c est a c est b et tamen sciat illam c est aliquid quo dato arguo sic due illarum propositionum sunt dubie et una est scita et ille tres habet idem subiectum igitur habet distincta prout quia si non eadem propositio esset scita et dubia ex quo due sunt dubie si sunt distincta prout igitur aliquid prout est in illa c est aliquid quod non est prout in aliqua illarum c est a c est b et per prout est distinctum ab illis sed manifestum est quod illud predicatum non est minus commune nec etiam proutibile cum aliquo illorum ergo est commune quod aliquid illorum quod est propositum scilicet quod aliquid prout metis alius ab istis inferioribus est prout cuiuslibet entis quod concedendum est. Nam de omni ente vel de pronome demonstrante quocumque ens potest idem prout vere predicari sicut eadem

vox vere potest de quolibet predicari. Tamen non obstante quod sic sit vnus conceptus cōis omni enti tamen hoc nomen ens est equiuocū quia non predicatur de omnibus sibi subicribilibus quādo significatiue sumitur secundū vnū conceptum sed sibi diuersi conceptus correspondēt sicut super porphiriū declarauit. VI
terius sciendum est quod secundū philosophū quinto methaphis. Ens diuiditur quia hoc quidem est secundum accidens illud vero secundum se. que diuisio non est intelligenda quod aliquod ens sit per se et aliud secundū accidens sed ostendit ibi diuersum modū predicandi vnius de alio mediāte hoc verbo est quod satis patet per verba philosophi quia dicit quod dicim⁹ quod musicum sibi accidens est iustum et musicū sibi accidens est homo et similiter musicum dicimus sibi accidens edificare. Ex quo patet quod non loquitur nisi de diuerso modo predicandi vnius de reliquo ita quod aliquid dicitur de aliquo per se: aliquid vero dicitur de aliquo per accidens. quod enim aliqua res sit ens per se et alia per accidens patet quia nulla res est quin sit substantia vel accidens sed tam substantia quam accidens est ens per se ergo et cetera. Similiter philosoph⁹ diuidit ens septimo methaphisice in ens in potentia et ens in actu. quod non est intelligendum quod aliquid quod non est in rerum natura sed potest esse sit vere ens et aliquid quod est in rerum natura sit etiam ens sed intelligendum est quod hoc nomen ens predicatur de aliquo mediāte hoc verbo est mere de presenti non equiuale lenti propositioni de possibili dicendo sic fortes est ens/ albedo est ens/ de aliquo autem in propositioni de possibili vel equiuale lenti propositioni de possibili sic dicendo antechristus potest esse siue antechristus est ens in potentia et sic de aliis vnde vult ibidem quod est aliquid potentia et actu sicut sciens et quiescēs et tamen nihil est sciens vel quiescēs nisi actualiter sciens vel quiescēs. De aliis diuisionibus entis patebit. Et ista causa breuitatis sufficiant.

v Num autem est passio entis quod est predicabilis de ente per se secundum modo et hoc quia significat aliquid quod non eodem modo significatur per ens. Nam ens quicquid significat positue et affirmatiue significat vnum non significat quodlibet significatum per ens tam positue et affirmatiue quam negatiue et remotiue quod patet per diffinitionem exprimentem quid nominis ipsius. Vnum tamen multipliciter dicitur quia secundum philosophum quinto methaphisice vnum dicitur aliud secundum accidens/ aliud secundum se. Quod sic est intelligendum quod hoc nomen de aliquibus predicatur per accidens ita quod illa propositio est per accidens sicut ista est per accidens choriscus et musicus sunt vnum. similiter ista est per accidens iustus et musicus sunt vnum et cum hoc stat quod tales sunt vere choriscus et musicus sunt per se vnum/ musicus et iustus sunt per se vnum. et si inueniantur in auctoribus tales propositiones/ musicus et album sunt vnum per accidens. musicus est per accidens vnus cum chorisco debent exponi per illas intelligantur tales. hec est per accidens musicus et album sunt vnum. hec est per accidens musicus et choriscus sunt vnum. quare autem ille propositiones distinguuntur et non equipollent ostendetur inferius.

Vnum secundum se est illud de quo vult de quibus dicitur vnum non per accidens sed per se. Et quamuis philosophus quinto methaphisice ponat multiplices modos vnius per se tamē ad presens sufficiat ponere tres modos vnius quibus logici vtuntur frequenter. Vnde quedam dicuntur vnum numero hoc est de quibusdā tēminis supponentibus pro eodem verificatur hoc predicabile vnum numero sicut dicendo ille homo et fortes sunt vnum numero. marcus et tullius sunt vnum numero. Et ideo quod dicit aristoteles quinto methaphisice quod vnum numero sunt quorū materia est vna intelligēda ē quod dicunt tūc vnum nūo quā nō sūt distincta

nec sibi materia nec sibi forma. Quedam dicunt vnum specie quorū scilicet est eadē species ita quod species quādoque sunt vnum specie sunt simpliciter plura et non vnum numero dicente arist. primo thopi. Idem species sunt que cū sunt plura ita supple quod non sunt vnum numero sub eadē specie ptenent. Genere autē sunt vnum que sub eodē genere ptenentur ita quod quāque sunt vnum genere sunt simpliciter plura specie et numero. Vnum quēqueque sunt vnum numero sunt species et genere dicente arist. Quēqueque vnum numero sunt species sunt vnum specie quēqueque sunt species nō oia vnum numero. Ex istis verbis sequitur quod nihil ē vnum specie nisi sit vnum numero et ideo impossibile est quod sit aliqua natura que sit vna species et non sit vna numero similiter impossibile est quod sit aliquā naturā vna genere nisi illa sit species vna vel species plura. Et ideo dicendū est quod plura indiuidua sunt vnum specie et quod vnum indiuiduū est vnum specie cum alio indiuiduo simpliciter plura indiuidua de se sunt species sunt vnum genere et vnum indiuiduū vnum specie est vnum genere cū alio indiuiduo alterius species sic for et ille asinus sunt vnum genere et hoc quod de sorte et illo asino natū est vnum genus pri. similiter fortes et plato sunt vnum specie hoc est fortes et plato sub vna specie puta sub homine continentur vel fortes et plato sunt illa quibus potest abstrahi vna species cōmunis eis. Et si dicatur quod tunc non essent vnum realiter. Dicendum est quod sunt vnum realitē accipiendū vnum secundū quod dicitur de illis que sunt vnum specie quia fortes et plato sunt realiter illa de quibus potest abstrahi vna species et ita concedendum est quod est aliqua vnitās realis minor vnitāte numerali ita quod illa indiuidua sunt vnum realiter illo modo accipiendū et nihil ymaginabile distinctum ab indiuiduo vel indiuiduis est vnum illo modo accipiendū vnum.

Capitulum xl.

p Ost predicta restat dicere de inferioribus ad ens que sunt decē predicamenta. Est autem sciendum quod hoc nomen predicamentum est nomen secundē impositionis vel intentionis sicut hoc nomen genus quamuis illa de quibus predicatur sint incompleta per me intentionis. Verumtamen predicamentum dupliciter accipitur Vno modo pro toto ordine aliquorum ordinatorum secundū

dum superius et inferius. Alio modo accipitur pro primo et cōmunissimo in tali ordine. Et hoc secundo modo accipiendū predicamentū. quodlibet predicamentū est vnum incomplectum prime intentionis et hoc quia significat res que non sunt signa. Accipiendū autē predicamentum primo modo potest dici quod in aliqua tali ordinatione sunt incompleta prime intentionis et aliqua incompleta secundē intentionis. Vel potest dici quod aliqua talia sunt prime intentionis et aliqua secundē intentionis sicut secundum opinionem que ponit quod intentio vel conceptus est qualitas subiectiue existēs in mente tunc hoc cōmune genus est in predicamento qualitatis vel relationis Nam omne genus est qualitas secundū illam opinionem et hoc cōmune genus est secundā intentio vel nomen secundē intentionis hoc autem cōmune color est prima intentio et similiter de multis aliis. Et si dicatur quod intentio prima nō est superior ad intentionem secundam. Similiter intentio prima non predicatur de intentione secundā nec econuerso. Similiter ens rationis non potest esse in predicamento reali. intentio autem secundā est ens rationis non est ergo in predicamento reali. Ad primum illorum dicendum est quod intentio prima superior est ad intentionem secundam. sicut ens est intentio prima et tamen est superior ad intentionem secundam. Omnis enim intentio secundā est ens et non econuerso. Ad secundum dicendum est quod quāvis intentio prima non predicatur de intentione secundā si vtrāque intentio supponit pro se tunc enim oporteret concedere quod intentio secundā esset intentio prima quod falsum est tamen intentio prima potest predicari de intentione secundā non pro se. Vnde illa genus est qualitas est vera non tamen predicatur hoc predicamentum qualitas pro se sed pro intentione secundā que est genus sicut in illa propositione prolata nomen est qualitas predicatur nomen prime impositionis de nomine secundē impositionis non pro se sed pro impositione secundā et tamen nullum nomen secundē impositionis est nomen prime impositionis. Ad tercium dicendum est quod aliquid esse in predicamento dupliciter accipitur Vno modo pro illo quod sic est in predicamento quod de pronomine demonstrante ipsum predicatur primum illius

XVIII.

predicamenti sumptum significatiue et sic accipiendo esse in predicamento nihil est in genere substantie nisi substantia particularis. ga nihil est substantia nisi substantia particularis. Et sic accipiendo esse in predicamento omniayniuersalia que important precise substantias sunt in predicamento qualitatibus quia quodlibet vniuersale est qualitas. Aliter accipitur esse in predicamento pro illo de quo significatiue sumpto predicatur primum illius predicamenti significatiue sumpti et sic quedam vniuersalia sunt in genere substantie quia de quibusdam vniuersalibus significatiue sumptis predicatur substantia quando sumitur significatiue sic dicendo omnis lapis est substantia omnis homo est substantia omne animal est substantia et sic de aliis et ideo illa propositio assumpta ens rationis non potest esse in predicamento reali falsa est siue accipitur esse in predicamento vno modo siue alio. Verum tamen sciendum quod secundum opinionem que ponit quod intentio conceptus siue passio anime est qualitas mentis non ideo aliquid dicitur ens rationis quia non est vera res existens in rerum natura sed ideo dicitur ens rationis quia non est nisi in ratione qua mens utitur pro alio vel intelligitur aliud et sic omnes propositiones et sequentie et termini metales sunt entia rationis et tamen sunt vere et realiter existentia in rerum natura et entia perfectiora et realiora quam qualitates quecumque corporales. Et ideo quando commentator et philosophi diuidunt ens in ens reale et ens rationis siue ens in anima et in ens extra animam et postea ens reale in decem predicamenta non est diuisio per simpliciter opposita eo modo quo animal diuiditur in animal rationale et in animal irrationale sed magis diuisio vocis in significationes illo modo quo philosophus diuidit primo priorum contingens in contingens necessarium et ad verumlibet et possibile commune. Et ideo sicut vnum illorum trium membrorum predicatur de alio hec enim est vera contingens necessarium est possibile similiter contingens ad verumlibet est possibile ita non obstante illa diuisione entis hec est vera ens rationis est ens reale. accipiendo reale pro illo quod est vera qualitas existens in rerum natura.

Sed si tamen accipitur ens reale vel ens extra animam precise pro illo quod non est in anima. tunc diuisio entis realis in decem

predicamenta non est diuisio entis in sua interiora sed consimilis et equiualeus illi diuisioni ens reale extra animam quoddam importatur per hoc predicamentum quoddam per aliud et sic de singulis. vel talis ens reale extra animam vel est in tali predicamento vel in tali et sic de aliis cum quo etiam stat quod in illis predicamentis sunt multa que non sunt entia extra animam.

Capitulum xli.

his premissis videndum est de numero predicamentorum. Ponuntur autem ab omnibus auctoribus decem predicamenta sed in modo ponendi ut mihi videtur multi moderni discordant ab antiquis. Nam multi ponunt quod in predicamento sunt multa ordinata secundum superius et inferius ita quod superius per se primo modo et in recto predicatur de inferiori tali predicatione qualis est hec omne a est b. Vnde talem predicationem habeant de aduerbiis fingunt nomina abstracta sicut de quando quod est aduerbium fingunt tale abstractum quandeitas de vbi vbi tas et sic de aliis. sed antiqui non posuerunt talem ordinem in quolibet predicamento. Et ideo hoc nomine predicamentum et similibus talibus nominibus genus species et consimilibus magis large utebantur quam faciunt multi moderni. Vnde ipsi dicentes semper superius predicari de inferiori et quolibet predicamentum habere sub se species extendebant predicari ad verba quomodo dicimus quod ambulat predicatur de homine dicendo homo ambulat similiter ille calciatur ille armatur. extendebant etiam predicationem ad predicationem aduerbiorum et prepositionum cum suis casualibus ut patet in talibus propositionibus ille est hodie ille fuit heri ille est in domo ille est in ciuitate et ita in quolibet predicamento inueniuntur aliqua talium predicationum non tamen oportet quod ibi sit semper predicatione propria recti de recto et ideo non omnis ordo superioris et inferioris est secundum predicationem stricte accipiendo predicationem sed est in concipiendo et in predicando large accipiendo predicationem.

Et quia intentio antiquorum mihi videtur notabilior ideo ipsam prosequendo primo ostendam quod hec fuit eorum intentio. quod p-

Prima pars

bari potest primo per aristotelem enumeratam predicamentavbi sic exprimit ea. Eorumque secundum nullam complexionem dicuntur singuli aut significat substantiam aut quantitatem aut qualitatem aut ad aliquid aut vbi aut situm aut habitum aut facere aut pati et postea explicando dicit vbi in loco quod ut in tempore ut heri. situm esse ut sedet iacere habere ut calciatus armatus esse. facere ut se carevere pati ut secari vbi. Idem etiam patet in capitulo de facere et pati. Item damascenus dicit in logica sua capitulo xxiii. oportet cognoscere quod decem sunt predicamenta superiora. i. generalissima sub quibus reponitur omnis vox simpliciter dicta. sunt autem hec substantia ut lapis. quantum ut duo tria ad aliquid ut pater filius quale ut album nigrum vbi in cyro et damasco hoc autem loci ostensum est quando vbi heri hoc enim est temporis ostensum habere ut vestire induere situm esse ut stare iacere agere ut vire pati vbi. Et isti duo doctores unus sanctus et alius philosophus sufficiant ad probandum quod per predicamenta non intendunt quedam in complexa continere sub se diuersas voces vel intentiones anime de quibus predicatur predicatione propria et in recto. Ad cuius euidentiam sciendum est quod secundum intentionem antiquorum existentia in predicamentis non sunt nisi quedam incomplexa ex quibus affirmatio et negatio scilicet propositio. nes affirmatiue et negatiue nate sunt propositui propter quod dicit aristoteles vbi prius Singula eorum que dicta sunt illa quidem secundum se in nulla affirmatiue dicuntur. horum autem alio ad se inuicem complexione affirmatio fit et similiter dicit damascenus sicut dictum est quod sub decem predicamentis reponitur omnis vox simpliciter dicta hec autem omnis categorica que non est affirmatio vel negatio. Et ita constat esse de intentione eorum quod illa que sunt in predicamentis sunt incomplexa ex quibus sunt propositiones nate proponi. Et hoc est verum tam de incomplexis mentalibus quam vocalibus mentalia tamen sunt principaliora sicut dictum est prius. Sumitur autem distinctio illorum predicamentorum sicut inuit promotor vii. methaphisice ex distinctione interrogationum de substantia siue de indiuiduo substantie unde secundum quod ad questiones diuersas factas de substantia per diuersa incomplexa respondetur

secundum hoc diuersa in diuersis predicamentis collocantur. Vnde omnia incomplexa per que conuenienter respondetur ad questionem factam per quid de aliquo indiuiduo substantie sunt in predicamento substantie cuiusmodi sunt omnia animalia homo lapis corpus terra ignis sol luna et huiusmodi. Illa autem per que conuenienter respondetur ad questionem factam per quale de substantia sunt in genere qualitatis cuiusmodi sunt talia album candidum sciens quadratus longus latus et sic de aliis. Illa vero per que conuenienter respondetur ad questionem factam per quantus de substantia continentur in genere quantitatis cuiusmodi sunt talia bicubitum tricubitum et huiusmodi. Illa autem per que respondetur ad questionem factam per cuiusmodi per consimile quia forte deficit nobis ibi nomen interrogatiuum generale sunt in genere relationis. Illa autem per que conuenienter respondetur ad questionem factam per vbi sunt in genere vbi. Et quia nunquam conuenienter ad questionem factam per vbi respondetur nisi per aduerbiu vel per prepositionem cum suo casuali sicut si queratur vbi est sortes conuenienter respondetur hic vel ibi vel in cyro vel damasco vel in mari vel in terra ideo ista incomplexa pro tanto quod non sunt affirmatiue vel negatiue dicuntur esse in genere vbi. Si autem ad questionem factam de substantia per quando nunquam respondetur nisi per aduerbia vel propositiones cum suis casualibus sicut si queratur quando fuit conuenienter respondetur heri vel tali hora ideo talia sunt precise in genere quando. Similiter ad questionem factam per hoc totum quod facit fuit conuenienter respondetur per vbi scilicet quod ambulat vel currit ideo talia sunt in genere actionis et sic proportionabiliter et de aliis quibus forte ob penuriam nominum aliquam interrogationem propria et generalia propter quod philosophus in principio explicans de illis que sunt in principio quantitas dicit quantitas ut album. Verum accipiendo prout quantitas per aliquod quod vbi remouetur a substantia sic talia procreta non sunt in genere quantitas sed precise abstracta et sic intellexi quando dixi talia abstracta esse in genere per se et procreta per reductionem sed in talibus magis est difficultas vocalis quam realis ideo ad presens transeo. Et sufficiat scire quod omne incomplexum per quod conuenienter responderi potest ad aliquam questionem factam de substantia est in aliquo predicamento.

to siue illud sit aduerbiū siue vērū siue nomē siue pō cū suo casuali alia aut iōplexa nō sē in aliquo pōdicamēto pōt q̄ pōtūctōes ⁊ sinca thegreumata in nullo pōdicamēto reponūt pē talia enī ad nullā questionē respōdēt.

Capitulum xlii.

Xpeditis quibusdā gñalib⁹ circa pōdicamēta quīs mltā alia pōt dici de singul⁹ in spali dicendū est et pō de substantia Circa qđ pmo sciendū est qđ subā mltiplicat accipit Vno dicit subā qđ res distincta ab aliis sicut tlia iueniūt in auctorib⁹ frequēt subā albedinis subā color⁹ et sic de aliis Aliter accipitur subā magis stricte pro omī re que nō est accūs ⁊ sic subā dicitur tam de materia q̄ de forma q̄ etiaz de cōposito exvtrisq̄ Aliter dē subā strictissime de illo qđ nec est accūs alteri inherēs nec est pars eēntialis alitū ⁊ illo subā ponit gen⁹ generalissimū q̄ fm arif. diuidit in substantias pmas ⁊ secundas s3 nō est itelligēdū qđ sit diuisio alicuius cōis p̄lis de suis diuidētib⁹ pē se siue de pnoib⁹ demōstratib⁹ illa diuidētia Nam demōstrādo qđ subāz secundaz hec ē falsa s3 est subā ymo hec est vera nlla subā ē subā scda qđ patere pōt ex pcedētib⁹ Dictū ē nī est pri⁹ qđ nllm vlt est subā oīs aut subā secūda est qđdā vlt cū sit genus vlt spēs fm arif. nlla igit subā scda est subā Itē fm doctrinā arif. qđ negat ab oib⁹ p̄tent sub aliquo cōi negat vlt ab illo cōi s3 subā scda negat vlt ab omī p̄teto sub subā ḡ negat vlt de subā Est igit ista vera nlla subā est subā scda ⁊ per cōsequēs et ista nlla subā corporea est subā p3 nā hec est vera nlla subā corporea est subā scda ⁊ hec silt nlla subā incorporea est scda sub stātia qđ pma sit vera silt ⁊ scda p3 per eadez rlam nā hec est vera nllm corp⁹ aiātū est scda subā silt nllm corpus iaiātū est scda subā qđ pma sit vera p3 qđ nllm corp⁹ aiātū insensibile est secūda subā ⁊ silt nllm corp⁹ aiātū sibi le est secūda subā ⁊ qđ pma illaz sit vera pōt pbari per eandē regulā nā hec est vera nllm corpus aiātū sibile rōnale est secūda subā et eadē rōne illa nllm corpus aiātū sibile irōnale est secūda subā ⁊ qđ pma illaz sit vera p3 nā sua p̄uertibilis est vera nllus hō est secūda subā que euidenter pat3 ex hoc qđ qlibet singulari est vera relinqt ergo secūdu doctrinā arif. qđ hec est simplicit̄ vera nlla subā est secūda subā ⁊ ideo quacūq̄ subā demōstrata

hec est simpliciter falsa hoc est subā ⁊ ideo dicendū est qđ illa diuisio non est nisi diuisio vni us noīs cōis in noīa min⁹ cōiavt sit equalens isti diuisioni noīnū iportatiū seu signū sub stātiā extra animā quedā sunt noīa p̄pria vni subē et illa nomina vocat p̄me sub stātie quedā vērō sunt noīa cōia mltē sub stātiis et illavocant secūde subē que noīa postea diuidūt quia quedā sūt genera et quedā spēs que tamē oīa vera sūt q̄litates et ideo oīa illa que vocant secūde subē sunt in pōdicamēto qualitat̄ accipiēdo esse in pōdicamēto pro eo de cuius pronominē demōstrante ipsum pōdicat̄ qualitas Sunt tamē illa in pōdicamēto subē accipiēdo esse in pōdicamēto pro eo de quo significatiue sumpto pōdicatur subā Vnde in illa propositione homo est animal vel hō est substantia hō non supponit pro se sed pro suo significato si enī supponer3 pro se hec est3 falsa hō est subā et hec vera homo est qualitas si cut si hec vox homo suppoit pro se hec est falsa homo est subā et hec vera homo est vox et ita patet qđ secūde substantie non sunt nisi qdam nomina et qualitates precise significantes subās et propter hoc et non propter aliud dicūt esse in pōdicamēto subē Et qđ illud sit p̄sonū dictis auctoz p3 nam philosoph⁹ in p̄dicamētū dicit qđ oīs subā videt hoc aliquid si gre et de primis sub stātiis indubitanter qđ hoc aliqd significat Ex quo pat3 qđ arif. vult qđ subā pma silt hoc aliquid s3 subā p̄ticulari exis extra animā non silt hoc aliquid s3 illa siltur ḡ pma subāz vocat ibi arif. nomē subē p̄ticularis extra animā et eadem rōne ⁊ multo fortius deb3 noīare secūdas subās illa noīa . Item Boetius in diuersis locis super p̄dicamēta dicit qđ philo. in primo libro tractat devocibus ⁊ ita per consequēs vocat primas substantias et secundas ipsas voces Similit̄ dicit arif. primas substantias et secundas eē in predicamento substantie et ibidem ponit illa que sunt in predicamento esse incompleta ex quibus componuntur propositiones p̄positiones autem non componuntur ex substantiis extra animāz existentibus quare ⁊c. Item damasce. ponit voces collocari in predicamento substantie est igitur consonum dictū ātiq̄ dicē qđ Aristoteles vocat sub stātiāz secundas noīa cōmunia sub stātiarum nec isq̄ obstat illō qđ dicit ari. qđ spēs sūt magis subē qđ genus quia per tales p̄pōnes non plus iten

dit nisi qđ pueniētius respondet ad questionē factā per quid est de substantia demōstrata per spēs quā per genus ⁊ ideo talis p̄pō spēs est magis sub stātia quā genus falsa est de v̄tute sermonis s3 est vera fm mēte3 quā habuit de ea philosophus. simpliciter igitur dicendū est qđ talis diuisio est diuisio in nomina q̄rum aliqua sunt p̄pā quedā cōmunia. Nomina p̄pā dicunt prime subē noīa cōia dicūt se cunde sub stātie Verūamen sciendū est qđ phusvitur equiuoce noīe prime subē Nā ali quā dovti illo pro ip̄lis nominibus subārum existentū extra animam sicut ibi oīs subā videtur hoc aliquid significare. Alio v̄tutur pro ip̄is subis exntibus extra animāz vt ibi subā est que proprie principaliter et maxime sub stare dicitur Vnde quādo phs dicit qđ omnia alia aut de subis principalibus dicūt aut in subis eisdem sunt vocat in subas non quide3 subsistentia realiter aliis sed subiecta p̄positionum. Vnde sicut dicit damascenus in logica sua cap. ix. dupliciter accipitur subiectum s3 fm existentia et sic subia singulari existens extra animam est subctū accūtū vlt fm p̄tionem et sic p̄ticularē est subctū ad vlt Et illo secūdo accipit phs subctū quādo dicit secunda subā est dici de subcto et ita prime subē non sunt subcta realiter subsistentia secundis sub stātiis sed sunt subcta per p̄tionē

Ex quo patet qđ quādoq̄ philo. vocat secūdas subas dici de subis primis tanquā de s̄b iectis qđ non potest esse nisi per p̄tionē ḡ suba prima in predicatione est subctū et suba secūda est p̄tum sed nlla p̄pō p̄ponitur ex subis extra animāz ḡ illa suba prima que est subie ctū p̄pōnis respectu secūde subie non est substantia existēs extra animā Propt̄ qđ qñ dicit aristoteles qđ destrucit̄ primis subis ⁊c. non intendit de destructione reali et p̄sistētia reali s3 itēdit de destructione per p̄tionē s3 per p̄pōnē negatūā sub s̄b sensu quādo eē existere non predicatur de aliquo p̄tento s̄b hoc cōi subā qđ tūc eē existere vere negat ab illo cōi ⁊ ab accūtibus p̄p̄is ⁊ p̄p̄etibus illius p̄muis nihil aliud intendens nisi qđ tales p̄ne sunt bone ille hō non est ille hō non est et ille hō nō est ⁊ sic de singlis ḡ nllus hō est ḡ nllm risibile est ⁊ ita de aliis Si enim intelligeret de destructione reali fm dicēt quīs enī nllus lapis esset adhuc hoc gñs lapis poss3 remanere et poss3 aliquis formare istam p̄pōnē nul-

lus hō est lapis qđ non pōt facere nisi ptes p̄pōnis essēt ⁊ per p̄ns hoc gñs lapis eēt tunc ⁊ tamē de nullo affirmatiue predicaret in p̄pō ne mere deīnēsse et mere de p̄nti.

Capitulum xliii.

Iso que pōnūt in linea p̄ntali p̄nti subēvidēdū est de qbusdā p̄p̄et tatib⁹ subē Ponit aut aristo. vnā

p̄p̄etate in p̄nto subē quā dicit eē cōmūez oī subē s3 prime ⁊ secūde qđ subā nō est in aliq̄ subcto Que si intelligat de subā exntē extra animā māifesta est nulla enim t̄is est in aliquo subcto Si aut itelligat de subis p̄mis ⁊ scdis que sūt noīa sub stātiāz exntū extra animā sic per hanc p̄pōnē sub stātia nō est in subcto dēt itelligi illa p̄pō que est actus silt⁹ de nllō noīe subie p̄p̄e vel cōi siltue s̄upto p̄f eē in subcto s3 remouet a quolib3 t̄li siltue s̄ū pto eē in subcto Vñ qlib3 talis vā est hō nō est in subcto aīal nō ē in subcto s̄or non est in subcto ⁊ sic de aliis tamē si t̄les t̄mini supponerēt p se ⁊ non pro suis siltis vere posset dici qđ sunt in subcto s̄icvere dicitur qđ sunt partes p̄pōnū ⁊ per p̄ns qđ sūt vel p̄cept⁹ vlt voces vlt scripture S3 p̄t illud videt arif. eē nā de secūdis subis p̄cedit qđ dicūt de subcto et negat eas eē in subcto s3 accipiēdo vniuoce subctū nō plus p̄p̄etit sibi vñ q̄ aliō Dicēdū est qđ phs non vniuoce accipit nec h̄ est neces sariū s3 frequēt vtile est p̄p̄ breuitate diffor miter accipere eūdē t̄minū Vñ per tales p̄pōnes nihil aliō intēdit nisi qđ noīa cōia sub stātiāz p̄ntur de primis sub stātiis ⁊ t̄n de eis dē eodē supponētib⁹ quo supponūt in illis actibus exercit̄ nōvificat eē in subcto Vñ hec est vera s̄or est aīal ⁊ tamē de aīali eodē supponēte quo suppoit in illa s̄or est aīal nōvificat eē in subcto qđ si sic suppoat aīal hec erit falsa aīal est in subcto Scda p̄p̄etas subie est qđ oib⁹ subis scdis ⁊ etiā d̄ntiis p̄ueit vniuoce p̄ri quīs illa p̄p̄etas nō p̄ueiat p̄mis sub stātiis Sciēdū est aut qđ nihil p̄f vniuoce p̄p̄e loquēdo nisi qđ est cōe ad mltā vlt natū est siltre mltā ⁊ iō sub stātie p̄me que sūt p̄p̄e et nō siltntes mltā nō p̄dicat vniuoce scde aute3 sub stātie siltnt mltā s̄i enī nomē hō nō silt p̄movnā naturā cōez oib⁹ hōib⁹ s̄ic mlti ē rates ymagināt s3 silt pō omīs hōines p̄ticularēs si cut auctoritate damasc. p̄us oīsū est Ille enī qui p̄mo iponit hāc vocē hō ad siltndū videns aliquē hoīez p̄ticularē iſtituit hanc vocem hō

ad signū illū hoīez et quilibet talem substantia
qualis est homo ille Vnde de cō natura nō
oportuit eum cogitare cū non sit talis natura
cōis nō tamē hec vox hō est equiuoca quīs si
gnificet multa eque pmo qā est signū subordi-
natū vni pceptū nō plurib⁹ i signū illos ho-
mīes plures eque primo Tertia ppetas af-
signatur q pma suba sūt hoc aliquid scōa au-
tē suba sūt quale quid Et ex hac ppetate ma-
nifeste patet q cū sūre hoc aliquid et qle qd
nō ppetat subis eā animā exūtib⁹ s tantū si
gnis talī subā q subie pme et scōe vocant
signa ppa et cōia subā extra animā exūtiū
qd pcedēdū est Est autem aduertendū q si
gnificare hoc aliquid nō est aliū quā sūre v-
nū et non plura Sūre autē qle qd est esse na-
tū sūre plura et ideo quādo dicit arif. q subē
scōe sūnt quale quid non intendit q scōe sub-
stātie sūnt aliquā qualitatem vel aliqd reale
aduētiēs idiuīduo hoc enī simplr sūnt est sic
patere pōt ex predictis s iūcēdit q sūt plura
et non vñ solū qd euīdēt pba ex littera sua
in pntis sic p3 in expositiōe quā edidi Quar-
ta ppetas subē est q subie nihil est ptriū

Circa quā sciendū est q pparietas dupl
accipit Vno pro pparietate quadā tiorū
illo quo dicimus albū et nigrū sunt pparia
qā impossibile est illos duos terminos albū
et nigrū de eodē et pro eodē simul verificari
Aliter accipit pro quadā pparietate plib⁹
rebus pueniēte et sic pōt accipi tripliciter scilicet
strictē large et largissime Strictē dicūt ille
res pparie que in eodē subēto mutuo se ex-
pellunt et ptribilitē in eodē subēto acqūf vel
acquiri possūt saltē naturaliter et illo nlla sū-
stātia ppariat alteri. Large dicūt ille res cō-
trarie que mutuo se expellūt in eodē subēto
quīs naturaliter ptribilitē acquiri non possūt
in eodē subēto pmo et sic forme subales sūt cō-
trarie quia mutuo se expellūt in eadē mate-
ria Largissime dicūt illa pparia que pponū-
tur ex talibus ppariis et sic aer et ignis sūt cō-
traria quia pponū ex formis subalib⁹ ppari-
is Scōo loquēdo subē est aliqd ppariū et etiā
tertio s pmo subē nihil est ppariū de pmo
mō loquif pps in pntis aliū loquif alibi de cō-
trariis. Quia ppetas subē est q subā non
suscipit magis et minus que sic itelligēda est
q de nlla vna suba numero pōt verificari ali-
qd cōe de gne sube cū hoc aduēbio magis et
postea cum hoc aduēbio minus nec epuēlo

Vnde non est possibile q ille duev⁹ psmiles
vificē successiue sōt est magis hō nūc q pps
sōt est minus aīal nūc quā prius Vñ de nullo
tmino exūte in pnto subē pōt aliqd tale pūz
verificari hoc est magis hōvel hoc est magis
animal nūc quā prius et hoc est minus aīal
nūc quā prius sicut de eodē albo pōt dicē
vere hoc est magis albū nūc quā prius Se-
xta ppetas est q subā cū sit vna et eadē nume-
ro est susceptiua ppariorū successiue sic idez
hō numero est primo niger et postea alb⁹ hec
aut ppetas ita puenit sube q nlli alii pōt pue-
nire sic dicit arif. in pntis Vñ dicit arif. subē
sic maxievero subē dicūt eē pps qd cū sit vna
et eadē numero sit susceptibilis ppariorū et in
aliis quidē nō habebit q aliquis pferat qd cū
nō sūt sube q cū sit vñ numero et idē sit susce-
ptibile ppariorū vt cū color sit vñ numero
non erit albū et nigrum neq actio aliqua cū
sit vna et eadē erit praua et studiosa sūr aut et
in aliis que non sunt sube Substātiāvero cū
sit vna et eadē numero capax est ppariorū vt
quidā hō cū sit vñ et idez aliqū est niger ali-
qū est albus aliqū calidus aliqū frigidus ali-
qū prauus et studiosus In nllis aut aliis tale
aliquid videt Ex quo p3 q intētiō arif. fuit q
suscipere realiter pparia successiue soli sube
puenit ita q impossibile est aliquid aliud a
substātia recipere contraria Ex quo tanq
ex pncipio sequuntur duo eē de mente Ari-
stotele fm veritatem sint vera siue falsa Primū
est q de mente Aristotelis non est q quanti-
tas sit qdā accidens realiter distinctum a
substātia inherens realiter illi et realiter ex-
istens subiectum qualitatum corporaliū sic
multi moderni dicunt si enim ita esset sequit
necessario q aliquid aliud a substantia exi-
stens vñ et idem numero esset susceptiū
contrariorum per propriam mutationē quia
illa quantitas recipiet primovnam qūlitatē p-
trariam et postea aliam ymo immediatius re-
cipiet contraria et prius quam substantia cū
substātia secundum eos non sit subiectum
immediatū qualitatum contrariorum sed
mediatū nec per consequens suscipit contra-
ria nisi mediante quantitate Aliū sequi-
tur esse de mente Aristotelis q nullum acci-
dens est subiectum alterius accidentis saltē
accidentis habentis contrarium. si enim sic
esset aliud a subā suscipere pparia successiue
Ex q seqt q eē mētē phi dicūt q intellēt et

volūtas sūt quedā accidētia ipius aīe itellec-
tiue in quibus pmo recipiūt intētiōes et vo-
litiones et tales actus et habitus et eodē mō
potentie sentit fm eū nō sūt qdā accidētia re-
cipiētia alia accidētia Sequit etiā fm eum
q relationes nō sūt quedā res distincte reali-
ter a substantia realit exūtes in qūitate et qūi-
tate que sūt accidētia realiter exūtia in substā-
tia. Vnde iētio Ari. est q omne accēs est i
mediate exns i subā ita q int subāz et qd cū
q accidens suū nihil est mediū in ratione
subiecti. Vnde Ari. vt magis explicaret intē-
tionem suā per dubiorū remotionem obicit
p seipm per orationem et opinionē que non
sūt substantie et tamen vident recipere con-
traria Eadem enī oō est pmo vera et p ea fal-
sa Et soluens dicit q si qs sūstineat tñ i mo-
do sustinendi differt Nā q sūt i substantiis ip-
sa mutata sūt susceptiua priorū frigidū enī de
calido factū mutātū et alterātū est et nigrū
ex albo et studiosū ex pmo similit aut et aliis
vñ qd mutationem suscipiens susceptibi-
le ē priorū Oō aut et opinio ista qdā imobi-
lia oīno pseuerant cū vero res mouet pū sit
circa eā vt q sedeat aliq oōvo pmanet ea-
dem cū vero res fuerit mota aliq qdēve-
ra aliqūvō fā sit sūr aut sit in opinōe q ppe
subā tñmō est pps q sū mutationē sit su-
sceptibilis priorū Ex solutione illa p3 q nihil
aliud a substantia pōt moueri ab vno priorū
ad reliquū Qd tñ falsū esset si qūitas esset in-
mediatū subiectum qualitatum et differet re-
aliter a subā. Et iō q oō est vera aliq et ali-
qū falsa hō nō est quia illa oō mutatur et ali-
qū recipit realit vēitatē aliqū falsitatē s hoc
est ppter mutationē alicuius subē saltē lo-
gicā. Vñ ad euidentia solutionis scien-
dū ē q tā hōmē pparia q hoc verbū suscipere
accipiūt equoce. Vñ hoc nomē pparia sicut di-
ctū est pps dupliciter accipit ad pns Nam vno
mō verificat de aliquib⁹ tms p ipis reb⁹ eā
sic dicūt q albedo et nigredo sūt pparia Aliū
accipit vt verificat de aliqb⁹ p tms sicut dicūt
q isti tms albū nigrū sūt pparia Vñ dicūt q d
eodē tō pparialit sūptō pnt verificari pparia di-
cēdo hō ē alb⁹ hō ē niger Qd nō pōt verifica-
ri nisi d tms tñ Et pparia illo dicta dupliciter ac-
cipi pnt sū strictē et tūc dicūt pparia qā signifi-
ficat res pparias Aliū large et tūc dicūt illa p-
paria q nō pnt de eodē et p eodē sū verificari s

successiue Similit suscipere dupliciter accipit sūz
p realit iēxūtiā vt p pditionē accipiēdo cō-
traria pmo et suscipere pmo oō nullo susci-
pit pparia s accipiēdo pparia scōo s p tms et
hoc large et suscipere scōo sic oō suscipit p-
paria hoc ē dicere oō nō suscipit in se tāq i sub-
iecto aliq pparia sed de orōne pparialit pparia suc-
cessiue nō quidē pparia q sūt res contrarie mur-
tuo se expellēt sēd tñ q nō pnt de eodē et p
eodē sū verificari sed bñ successiue Subā au-
tem suscipit realiter p inherētiā pparia in se tā-
quam in subiecto et hoc est q subdit Ari. si
quis et hoc recipiat opinionē sū et orationē
dicens eē susceptibilia priorū sū p realit ihe-
rētiā nō ē verū quia oō nō recipit realit pparia
Et subdit Oratio nāq et opinio susceptibilia
priorū esse dicuntur per predicationē sū nō
in eo q ipa aliq priorū suscipiat supple p re-
alē inherētiā sed in eo q circa alterū aliqua
passio facta sit nā in eo q res ē vel nō ē dici-
tur oōvera vel falsa non i eo q capabilis sit
priorū similit aut oō neq opinio mouetur.
vult dicere q quis illa pparia verū sū successiue
verificat de eadē orōne sicut illa oratio tu
sedes manēs eadē numero ē pmo vera et po-
stea falsa tñ illa oō nō recipit contraria realit
qā p hoc q illa oō ē vera vel falsa nihil ē rea-
lit in oratione illa magis q prius fuit sed ex
hoc precise dicitur falsa nūc et non prius qā
nūc significat aliter esse a parte rei q est et
pū significauit a parte rei ita esse sic iuit vn-
de nūc significat te sedere et tu non sedes et
ideo est falsa et prius fuit vera quia prius se-
disti sicut illa significat et tamē illa oratio ni-
hil recipit in se nec mutatur i aliquo propter
quod subdit Aristoteles quia propter non e-
runt susceptibilia contrariorum cum nulla i
eis passio fiat siue facta sit Ex isto pcessu
euīdēt p3 q d itētiōe sua nō ē qūvitas et fū-
tas pponū sit quedam qūitas propositionū in-
rens eis si enim ita esset sequitur q illa pro-
positio que aliquando est vera aliquando fal-
sa susciperet contraria Et sequitur etiā
q quādoqūq aliquid mouetur et postea q
elicit q vna qualitas noua esset in anima cu-
iuslibet formatis talē ppositionē hoc mouet
et alia deperderetur Imo sequit q propo-
sitiō scripta vere alteraretur per hoc q musca
volat que omnia sunt absurda et simplr falsa
ymo videtur q i theologia eēt hēf manifesta

eadem ratione frustra ponuntur linee distin-
cte a superficiebus et eadem ratione sup-
fici es distincte a corporibus Ideo ē alia opi-
nio q̄ mihi videt̄ d̄ mēte aristotelis siue sit hēti-
ca siue catholica q̄ volo nūc recitare q̄uis no-
lim eam asserere et ideo quia istam opinionē
posui q̄ scripsi sup phiam nō scripsi eā tanq̄
meā s̄ tanq̄ aristotelis expōi magis psonāvt
mihi videt̄ et eodē mō sine asstione nūc reci-
tabo eā. Est igit̄ illa opinio quā mlti catholi-
ci ponūt et theologi tenēt et tenuerūt q̄ scilicet
nulla q̄titas est realiter distincta a sbā et q̄lita-
te siue tales ppositiones sbā est q̄titas q̄titas
est q̄litas sint pcedēde siue non Et de q̄titate
quo^o dicitur p̄tinua tenetur per hūc modū q̄
scilicet q̄titas p̄tinua pmanens nihil aliud est
nisi f̄s vna hūis partē distantem situalit̄ a pte
ita q̄ quantitas p̄tinua pmanēs et illa oratio
equivalent in significando et sunt t̄m p̄verti-
biles nisi aliquis modus sincathegreumati-
cus vel aliqua determinatio iclusa equalēter
impediat cōuertibilitatem et predicationem
vnius de alio et ideo cū substantia habeat p-
tem situalit̄ distantem a parte et sit q̄litas
aliqua quātitas non erit alia res a sbā et
qualitate nec videt̄ multū psonū theologie di-
cere q̄ deus non possit facere illas ptes sub-
stantie distare situalit̄ nisi aliam rē absolutā
p̄iungat eis dēz quod si potest facere vere illa
substantia habebit partēz distantē a pte sine
re absoluta addita eis et per cōsequēs erit q̄ta
sine re de nouo addita Et idem argumētum
potest fieri de qualitate et ideo cū sbā possit
esse quāta sine quātitate que sit alia res et sit
ter qualitas talis res media inter substantiā et
qualitatē videtur onino superflua propter q̄
dicunt q̄ nulla quantitas est alia a substantiā
et qualitate sicut nulla res est habens partem
distantem situalit̄ a parte nisi substantia et
qualitas. Vnde de sacramento altaris di-
cunt q̄ post consecrationem corporis christi
q̄ vna quantitas que precessit erat eadē rē
cum substantia panis et illa non manet s̄ p̄
illam manet vna quantitas que est eadem cū
qualitate in qua tamen quantitate non est a-
liqua qualitas subiectiue s̄ omnia accidenti-
a remanentia post consecrationem remanēt
simul cum corpore christi sine omni subiecto
quia sunt per se subsistentia. Sic ergo dicunt
de quantitate continua. De quantitate au-

tē discreta dicunt q̄ numerus nihil aliud est
q̄ res numerate Vnde dicunt q̄ sicut
vnitas nō est accidens additū rei que ē vna
ita numerus non est aliquod accidens addi-
tum rebus que sunt numerate. Quod autē
vnitas nō sit accidens additum rei que est v-
na potest sic ostendi quia si sit accidens secun-
dū omnes oportet q̄ sit accidens absolutū
vel respectiū sed nō est accidens respectū
quia nullum terminū realem habere potest.
Vnde ad hoc q̄ aliquid sit vnum nō oportet
q̄ sit alicuiusvnum nec q̄ sit alicui vnum et sic
de aliis casibus sub quibz dicitur aliquid ad
aliud nec est accidens absolutum quia tūc vlt̄
esset qualitas quod patet esse falsum vel q̄ti-
tas et tunc vel continua vel discreta quorum
vtrumq̄ patet esse falsum relinquuntur q̄ v-
nitas non est aliq̄d accidens realiter distinc-
tum ab vno additū sibi et eadem ratione nec
numerus erit accidēs additum rebus nume-
ratis De loco etiam et tempore dicunt
q̄ non sunt res alie sed hoc in libro porphirii
tractatum est De oratione dicūt q̄ nō
est nisi voces prolate Istis visis habent
positores huius opinionis ponere q̄ punctus
linea superficies corpus et numerus non sūt
res totaliter et realiter distincte nec inter se
nec a substantia et qualitate. verumtamen
secundum eos non obstante idem p̄tate om-
nium illorum que importantur / omnia illa
predicabilia sunt distincte species quantitatē
Alia enim predicabilia habent eadēz pe-
nitus significata et tamen in tantū distingui-
tur q̄ predicatio vnius de alio est impossibi-
lis siq̄dem isti termini homo et hominem idē
significant et tamen hec est impossibilis ho-
mo est hominem ita est in proposito q̄ licet
ista eadē res significant tamen sunt distin-
cte species et distincta predicabilia.

Capitulum xlv.

T aut̄ magis pateat itētio sic opinā-
tiūz ponende sūt aliquę obiectiones
p̄t̄ q̄s videt̄ q̄ p̄dicta opinio sit con-

tra mentē Aristotelis et suoz seq̄tium Et
p̄mo videtur phs oppositū dicē i li^o p̄ntorūz
vbi dicit q̄ albū nō est quantū nisi per accēs
si tamē qualitas eēt q̄titas albū eēt q̄tū p se
ymo esset per se quātitas Itē quinto metha-
phisice videt̄ dicē idē p hūc mōz dicēs f̄mve
ro accidēs dictorū q̄torū hec qdē sic dicūt sic
dictū ē q̄ musicū ē q̄tū et albū est q̄tū q̄a per
se qdē q̄tū ē cui isūt Ex q̄ seq̄t q̄ albū inest
alicui q̄ est q̄tū p se et albū est tū q̄tū p illū
Itē ibidē alia dicūt f̄m se q̄ta alia f̄m acci-
dēs vt linea q̄tū aliquid f̄m se ē musicū vero
f̄m accēs Itē Añ. i p̄mētis ponit q̄ alique
sunt q̄titates habētes positionē q̄x ptes copu-
lāt ad aliq̄d terminū cōmunē sic ptes lineę
ad p̄tū partes sup̄ficiē ad lineā et ptes cor-
porū ad sup̄ficiē s̄ ptes alicui⁹ totius nō copu-
lāt ad aliq̄d pte eiusdē toti⁹ ḡ p̄tū distiguit̄
a lineāz lineā a sup̄ficie et sup̄ficiēs a corpe.
Itē i li^o postēriorū dicit q̄ p̄tū ē idē sibi q̄ nō
p̄tū lineę nec sup̄ficiē Itē vult q̄ vnitas
sit idē sibi et per cōsequēs nō ē lineā nec sup-
ficiēs nec corpe⁹ ḡ ē aliquid p̄ter numerū quia
vnitas nō ē numer⁹ Itē p̄mo phisicorū phi-
losophus p̄ permenidē et mellissū probās plu-
ra esse dicit si subā et q̄titas sūt duo sūt et non
vnū. qdē nō esset si subā eēt q̄titas. Sed istis
nō obstātibz mihi videt̄ q̄ p̄dicta opinio seq̄t̄
ex p̄ncipiis Añ. siue sit vera siue falsa Est
tamē intelligendū p̄mo q̄ phs i diūf locis e-
quoce vtitur istis vocabulis p se et per accēs
quantū autē ad presens sufficit Añ i locis al-
legatis non accipi per se et per accidens ita.
generaliter sicut accipit p̄mo posteriorū sed
illā p̄pōnē dicit esse per se q̄vera ē et sit cū hoc
p̄dicatū nihil cōnotat quin aliq̄d p̄simile cōfi-
mili mō signū p̄notat p subiectū ita q̄ enī
dētē contradictionē includit illam p̄positionē
esse falsā simul cū veritate p̄positionis enun-
ciantis eē de subiecto vel p̄positionē per se ve-
rā vocat illā p̄cise in q̄ p̄dicatur pars diffiōis
de diffiōtō vel diffiō de diffiōtō vel idē de se vlt̄
synonimū de synonymo Alia aut̄ p̄pōez vo-
cat per accēs. Et per istud patet ad illas instā-
tias quādo enī phs dicit q̄ albū nō ē quantū
nisi per accēs intendit dicē q̄ hec est p accēs
albū ē q̄tū p̄pter hoc q̄ hoc p̄tū q̄tū cōnotat
vel siḡt partē distare a pte hoc aut̄ subiectū
albū nihil tale significat p̄pter qd hoc p̄dica-
tū q̄tū nō debet poni i diffinitione albi nec e-

conuerso cū hoc tamē stat q̄ albū vere ē re-
aliter sit q̄tū et similē q̄ sit vere q̄titas Vnde
phs nō plus intēdit q̄ albū est q̄tū q̄ q̄ albū
est quantitas sicut ergo vere et realiter albū
ē quāq̄ quis per accēs ita vere et realiter se-
cundū intētionē phs album est q̄titas quis p
accidēs Qd aut̄ hec sit itētio Añ. p̄z vbi p̄-
us. Vnde postq̄ enumerauit spēs q̄tatis et
differentias earū dicit sic. Prope autēz q̄tita-
tes sūt hec sole q̄s dicim⁹. alia aut̄ oīa f̄m ac-
cidēs. ad hec aut̄ aspiciētes et alia dicim⁹ q̄ti-
tates eēt multū album dicimus eo q̄ super-
ficiēs multa sit Ex quo patet q̄ de aliis ab
illis ibi enumerat̄ vere dicūt hoc p̄dicabile q̄
titas vt albū vere dicūt q̄titas quis nō p se sed
per accēs Vnde dicit ad hec aspiciētes et a-
lia dicimus q̄titates eē igitur de aliis dicitur
hoc nomē q̄titas quis nō per se sed p accēs.
De illis aut̄ dicitur p̄p̄e et per se quia hoc p̄di-
cabile q̄titas ponit i diffinitione eorum nō sic
autem ponit i diffinitione albi nec musici nec
hominis nec lapidis. Vnde sciendū est
q̄ nūq̄ phs facit distinctionē q̄tū ad fiḡtionē
inter illa duo noīa quorū vnū ē abstractū et a-
liud concretū q̄tū et q̄titas sed quicq̄d conce-
dit de vno hoc cōcedit de reliquo et indifferē-
ter ponit vnū vel aliud Vnde apud eū
sunt synonyma nisi forte abstractūz includat
aliq̄d sincathegreuma vel aliquā aliā dictio-
nem equivalentem Per idem patet ad se-
cundam auctoritatē q̄ quando dicūt q̄ al-
bum et musicum dicuntur quāta per accidēs
intelligitur q̄ ille propositiones album est q̄-
tum musicum est quantum et consimiles nō
sunt per se ita q̄ in eis p̄dicetur pars diffini-
tionis de diffinito. Et cum dicitur q̄ sunt q̄-
ta per illud cui insunt non accipit inesse per
realem inexistētiā sed per predicationem
Vnde hec non est vera album est quan-
tum nisi quia superficies que predicatur d̄ al-
bo est quanta. Et propterea quia album pre-
dicatur de superficie vel econuerso ideo hec
est vera per accidens album est quantum
Per hoc etiam ad aliam auctoritatē patet
q̄ ideo dicit alia esse quanta per se puta line-
am corpus et huiusmodi quia tales propositi-
ones sūt p se lineā est q̄titas corpe⁹ est q̄titas et
huiusmōi Alia autem sunt quanta per acci-
dens quia tales propositiones sunt p accidēs
albū ē q̄titas musicū ē q̄titas Ad aliud

de predicamentis dicendum est quod non est mens philosophice dicere quod quantitates habentes positionem habeant partes copulatas ad aliquam rem distinctam totaliter ab illis partibus quia tali rei secundum eum non posset subiectum assignari. oportet etiam quod esset per se in genere cum non possit poni per alicuius in genere existentis et ita esset quantitas vel subiectum vel qualitas quorum quodlibet per se esse falsum. Sed intendit philosophus quod una pars extenditur ad aliam ita quod nihil penitus est medium inter illas duas partes. Et sic patet quod de ratione continui permanentis quod partes sint ad se protense mutuo ita quod si una non sit protensa usque ad aliam non erit ex eis unum continuum. Et ista est differentia inter quantitatem continuum et discretam secundum Aristotelem. quia ad quantitatem discretam nihil refert an illa que constituunt illam sint distincta loco et situ vel non an etiam inter illa sit medium vel non. Unde ad hoc quod duo homines sint duo nihil refert an inter illos sit medium vel non ita enim sunt duo quando nihil est medium inter eos sicut quando distant per centum leucas nec in aliquo propter illam distantiam vel propter pinquitudinem variatur per hoc. huiusmodi duo de istis ymo si simul essent in eodem loco essent duo sicut si non sint in eodem loco. Non sic autem est de partibus continui quia ad hoc quod partes sunt continue ad invicem oportet quod nihil sit medium inter illas et quod una sit protensa usque ad aliam et tamen quod distent situ et quod faciant unam rem numero quia aliter non sunt continue si enim non constituunt unam rem numero vel non sint usque ad se protense vel non sint distantes situ et loco non sunt continue. Nihil autem predictorum requiritur ad quantitatem discretam propter quod dicit Aristoteles. quod partes continui copulatae ad aliquem terminum communes hoc est quod sunt ad se protense et simul cum hoc quod non sunt in eodem loco in terminum quod si esset aliquod indivisibile terminum retineretur. non autem sic est de quantitate discreta quia partes eius non sunt necessario mutuo protense ad se ymo possunt ita constitui quantitatem discretam si aliquid sit medium sicut si nihil sit medium.

Et propter idem dicitur quod partes quantitatis continue habent positionem quia ad hoc quod sint partes continue oportet quod situaliter distent una ab alia ita quod contingat vere dicere quod una pars est ibi et alia hic et alia alibi. Ad quantitatem vero discretam non requiritur talis distantia situalis sicut dictum est. Unde materia et forma sunt due res et tamen situaliter non distant. Ad aliud quod dicitur philosophus punctum esse indivisibile dico quod loquitur secundum

opinionem famosam vel loquitur predicationalitatem quod scilicet punctus esset indivisibilis si esset alia res a quantitate. Vel per illam propositionem punctus est indivisibilis intendit quod una pars per se continui pertinet ad aliam sine aliquo indivisibili medio inter illas partes sicut per illas partes linee copulantur ad terminum per se intendit illam partes linee pertenduntur ad se sine aliquo medio incepto. Ad aliud dicendum est quod philosophus non intendit quod unitas sit quedam res omni parte carens quia nulla res talis potest esse in istis inferioribus secundum eum sed per illam propositionem unitas est indivisibilis intendit ista illud quod unum est non est plura et quod hec est intentio sua declaravi per eundem secundum philosophum. idem causa brevitatis hic omitto. Ad ultimum dicendum quod philosophus non intendit probare multa esse si subiecta et quantum sunt per hoc scilicet quod subiecta non est quantitas sed per hoc quod impossibile est quod aliquid sit quantum nisi contineat partium pluralitatem et ita necessarium si subiecta et quantum sunt multa sunt quia scilicet partes istius quantum sunt et hoc sufficit per antiquos.

Sic ergo dico quod intentio Aristotelis fuit negare omne in divisibile in istis inferioribus nisi forte ponat a nimiam intellectum indivisibile. voluit enim ponere quod omnis res est subiectum vel quantitas et si inveniatur aliquod dicere subiectum non esse quantitatem vel quantitatem non esse quantitatem intendit quod hec propositio non est per se subiecta est quantitas nec etiam illa est per se quantitas est quantitas et hoc quia si hoc nomen quantitas accipitur per quantitatem per se continua permanentem connotat unam partem situaliter distare ab alia non sic autem hoc nomen subiectum vel quantitas. Dico ergo quod intentio Aristotelis et aliorum multorum fuit quod omnis quantitas non est aliqua res totaliter distincta a substantia et qualitate nec punctus linea superficies et corpus sunt inter se se tota distincta. Tenentes autem communem opinionem modernorum dicerent quod punctus est aliqua res totaliter distincta a linea copulata et per se continuans partes linee ad invicem. Linea autem est alia res a superficie continuans et copulans partes superficies et superficies est alia res a corpore continuans et copulans partes corporis ad invicem. Numerus quoque est alia res a rebus numeratis et accensis existentibus in eis. Et similiter oratio est alia res a voce placata et quantitate eius. Idem etiam dicerent de loco et tempore quod sunt distincte res inter se ab omnibus super dictis.

Ca. xlv.

De varietate opinionis circa diversitatem et ideitatem quantitatis a subiecto et quantitate secundum utramque opinionem videtur

dum est de illis que ponuntur in genere quantitatis. Et primo secundum opinionem primam que mihi videtur esse philosophica. Unum tamen illam opinionem dico quod omne illud per quod potest responderi ad questionem factam per quantum est in genere quantitatis et accipio hoc nomen quantum interrogativum secundum quod est commune et generale ad quantum stricte sumptum et ad quod potest autem tale interrogativum querere de pluribus ita quod interrogativum est etiam expressivum plurium sicut si queratur quot sunt hic intus et tunc illud per quod respondetur ad talem questionem est inter quantitates discretas connumerandum quia scilicet exprimit pluralitatem ut si queratur quot sunt isti homines et respondetur tres illud per quod respondetur exprimit plura ideo etiam illo modo oratio est quantitas discreta querendo de oratione quanta est intelligitur quantum ad pluralitatem syllabarum. Aliter autem cotingeret equaliter quod devna littera et devna syllaba cum possit esse brevis vel longa et ideo illud per quod respondetur debet esse expressivum plurium et propter hoc inter quantitates discretas connumerabitur. Si autem interrogativum quantitatis non est expressivum plurium oportet quod sit expressivum unius habentis plures partes distantes situaliter ab invicem et tunc vel exprimit distantes secundum longitudinem et sic est linea vel secundum latitudinem et sic est superficies vel secundum profunditatem et sic est corpus vel querit de loco et tempore et sic sunt locus et tempus quod quodammodo reponuntur in genere quantitatis. Ad cuius evidenciam sciendum quod locus et tempus non ita pertinent ad genus quantitalis sicut alia sed de tempore et loco diversa ratio querenda est. Unde tempus ideo non ponitur per se in genere quantitatis sicut alia quia tempus non significat precise existentia in rerum natura sicut alia. Unde de linea superficies corpus et numerus significant precise res existentes non significando vel connotando aliquid nisi rem existentem. Tempus autem sicut et motus connotat rem non existentem vel in actu vel in potentia. Unde secundum illam opinionem tempus non est alia res a motu nec motus est alia res realiter distincta a rebus permanentibus. ymo motus non importat aliud nisi quod una res habet unam

rem post aliam vel quod una coniungitur uni per aliam vel quod coniungeretur sibi si alia res qui escens esset sibi approximata et ideo motus non est res realiter distincta a rebus permanentibus et eodem modo nec tempus et propter hoc non ponitur tempus nisi quantum per accidens vel quasi passio rerum permanentium existentium in genere quantitatis sicut etiam ponitur vel poni potest motus in genere quantitatis sicut ponit Aristoteles quinto methaphisice. De loco autem alia ratio danda est. Unde locus non est per se in genere quantitatis quia locus non est aliquid distinctum a superficie et simul cum veritate propositionis enuntiantis locum de aliquo subiecto non potest locus cum variis determinationibus connotantibus quantitatem successive verificari de eodem absque consimilivariatione superficies lineae vel corporis. Verbi gratia sit hec modo vera a est locus stante illa veritate a est locus non possunt verificari tales propositiones successive a est maior locus a est minor locus a est longior locus a est brevior locus et sic de consimilibus nisi tales etiam successive verificentur a est maior superficies a est minor superficies vel a est maior linea a est minor linea vel a est maius corpus a est minus corpus et ita de similibus. Ex istis patet ratio quare non obstante quod illa opinio ponat quod linea corpus superficies non sunt res distincte sic nec locus distinguitur ab eis tamen magis pertinent ad genus quantitatis quam locus quia non obstante quod significant eandem rem possunt tamen tales verificari successive a est longius a est brevius quamvis tales non verificentur a est latius a est minus latum a est profundius a est minus profundum et per hoc patet etiam quod locus non est distinctus predicabile a linea superficie et corpore sicut illa sunt distincta inter se. Ex predictis etiam colligi potest quod prima et essentialior divisio et distinctio eorum que sunt in genere quantitatis sumitur per hoc quod illud per quod respondetur ad questionem factam per quantum large accipiendum quantum vel est expressivum plurium et sic est numerus vel est expressivum unius

XXIII.

compositi ex plurib⁹ situatiter distatib⁹ et sic
sumis magnitudo q^{ue} diuiditur in linea super-
ficiē et corpus et ita nec orō nec t^{em}p^{us} nec locus
p^{er}tinē sub p^{re}dicta dīlōne sed magis sunt pas-
siones vel accōtia eorū. Et illo^o dīdēdi v^{er}it^{as}
p^{er} hūm^{us} quinto methaphisice vbi enūmerādo il-
la que sūt q^uta per se et p^{ri}mo nō ponit nisi line-
am superficiē numerū et corp^{us}. Vñ dīscribēs
q^uantum dicit sic. Q^uantum vero dicitur quod est
diuisibile in ea que insūt q^uā v^{er}umq^{ue} aut sin-
gulu^m vñ aliquid et hoc aliquid natum ē esse
Per primā particulā scz diuisibile in ea que i-
sūt excludit tēpus oratio et mot^{us} quia quod
libet illo^{rum} importat aliquid qd nō ē vel ipor-
tat quod est negatīe et hoc vel respectu alicu-
ius vel simplici^{ter}. Et ille mō^{do} loquēdi est anse-
mi de casu diaboli q^{ue} est multū necessarius i
diuersis difficultatib⁹ et p^{ro}p^{ter} hoc illa nō ponū-
tur primo quanta. Per scōaz p^{ar}ticulā p^{ri}nt ex-
cludi omnia accidētia oēs forme et oēs ma-
terie quia talia nō sūt nata ēē hoc aliquid scz
tūc accipitur q^uta stricte p^{er} illo^{rum} scz q^{ue} est per se
exis non inexistēs alteri neq^{ue} tamq^{ue} pars ne-
q^{ue} tamq^{ue} accidēs et sic fm illā opinionē sumē-
do quantum stricte sola substātia cōposita ex
materia et forma vel etiā fm A^{ri}st^{otelem} corpus cē-
lestē ē q^uta et iō p^{ri}us postea enūmerādo ea q^{ue}
sic dicūt^{ur} q^uta dicit sic multitudo autem q^uta
aliquā est si numerabilis fuerit magnitudo au-
tē si mēsurabilis fuerit. Dicūt^{ur} aut magnitudo
q^uda diuisibile potestate in p^{ar}tiuā magnitu-
do autē que quidē ad vñ p^{ar}tiuā lōgītudo q^{ue}
qdē ad duo latitudo q^{ue} aut ad tria p^{ro}funditas
horū aut pluralitas finita numerus. Ex q^{uo}
patet q^{ue} illa quatuor lineā sup^{er}ficiē corpus et
numerū p^{er} se ponit in genē q^utitatis et nec tem-
pus nec orationē nec locū p^{ro}p^{ter} rationes prius
positas. Post p^{re}dicta sciēdū ē eorū que ponū-
tur in genē q^utitatē quedā sūt p^{er} que conueniē-
ter rōndetur ad q^ustionē factam per quātū et sic
bicubitū tricubitū duo tria et sic d^{icitur} p^{er} similibus
sūt i genē q^utitatē. Alia dicūt^{ur} i genē q^utitatē
quia sūt p^{ri}a per se p^{ri}mo mō ad talia et sic liēa
sup^{er}ficies corpus et numer^{us} sūt in genē q^utitatē.

Capitulū xlvii.

V^{er}ū p^{re}dictā opinionē vidēdū est de
i proprietatibus quātū. Vnde po-
nit A^{ri}st^{otelem} tria esse p^{ro}p^{ri}a q^utitati quorū
p^{ri}mū est q^{ue} q^utitati nihil est cōtrariū sicut line-
a nō ē p^{ri}a ad sup^{er}ficiē nec bicubitū p^{ri}a tri-
cubito. Sed ex hac p^{ro}p^{ri}etate videt^{ur} euident^{er} ha-

beri q^{ue} q^utitas nō ē substātia nec q^ulitas q^ua si q^u-
titas ēē q^ulitas cū alicui q^ulitati aliquid sit cō-
trariū q^utitati aliquid ēē contrariū. Ad h^{oc}
dicēdū ē sicut dictū est p^{ri}us istū terminū p^{ri}uū
multiplicit^{er} accipi posse. Verūtū p^{ri}us in negā-
do q^utitati aliquid ēē p^{ri}uū accipit contrarium
p^{er} terminū aliq^uo importante res contrarias ali-
is precise q^{ue} scz iō dicūt^{ur} p^{ri}ie quia nō p^{ri}nt simi-
in eodē existē sed successiue et simul cū hoc
partibiliter acq^{ui}ri p^{ri}nt sic aut accipiēdo p^{ri}a
manifestū est q^{ue} nulla p^{er} se in genē q^utitatis p^{er}-
tenta contrariāt^{ur} nā nullū ē cōcretū de ge-
nere q^utitatis cuius q^ulibet significatū vel cō-
significatū p^{ri}atur vel repugnat significatōi
cōsignificatō alterius patz inductiō. Et ita cō-
cederent sic opinātes q^{ue} hoc ē v^{er}ū alicui q^uti-
tati aliquid cōtrariā accipiēdo p^{ri}ari pro re-
pugnare realiter in iēē eidē sūt q^uis non suc-
cessiue hec tamē est vera nulla p^{er}tenta per se
in genere q^utitatis cōtrariā quia isti t^{er}mini bi-
cubitū tricubitū nō cōtrariāt^{ur} nec isti duo et
tria nec isti linea et sup^{er}ficies et sic de aliis
licet albedo tricubita cōtrariet^{ur} nigredini bi-
cubite quia bicubitū significat albedinē eor-
dē modo quo significat nigredinē. Dicēdū
est ergo q^{ue} intentio A^{ri}st^{otelem} est q^{ue} hec est vera q^uti-
tas q^utitati p^{ri}atur si t^{er}mi supponāt^{ur} p^{er} re ex ta-
men hec est vera nulli t^{er}mi per se cōtenti in
genere q^utitatis contrariā sic q^{ue} semper ipor-
tant res contrarias et illā p^{ro}p^{ri}etatem itēdit A^{ri}st^{otelem}
quando dicit q^{ue} q^utitati nihil est contrarium.

Secūda p^{ro}p^{ri}etas ē q^{ue} quātū non suscipit
magis et minus hoc est nullū cōtētum in ge-
nere q^utitatis p^{re}dicatur d^{icitur} aliquo aliq^uo cū hoc
aduerbio magis aliq^uo cū hoc aduerbio mi-
nus sic q^{ue} aliqua res est aliq^uo magis bicubita
aliq^uo minus bicubita ad mōz quo dicim^{us} q^{ue}
hoc corpus est aliquādo magis album et ali-
quando minus album nec dicimus q^{ue} illa tri-
a sunt magis tria q^{ue} alia tria sicut dicimus q^{ue}
hoc est magis albū q^{ue} illud. Tercia p^{ro}p^{ri}et-
as est q^{ue} quantitas dicitur ēē equalis vel in-
equalis alteri quantitati sicut vñ corpus di-
cit^{ur} esse equale vel ineq^{ue}le alteri simili^{ter} est in a-
liis. Ex ista p^{ro}p^{ri}etate patet q^{ue} nō est inten-
tio p^{ri}uā negare q^ulitatē ēē quātū. Nāz f3
p^{ri}mū hec p^{ro}p^{ri}etas est maxime p^{ro}p^{ri}a quantita-
ti et p^{er} consequens est cōuertibilis cum q^uta
te g^o de quocūq^{ue} dicūt^{ur} hec p^{ro}p^{ri}etas de eodem di-
citur quantitas sed hec est vera simplici^{ter} q^uis
nō sit per se vera vñ lignū est equale alteri et

Prima pars

vna nigredo est equalis alteri nigredini g^o si
militer hec est vera vna suba est q^utitas et vna
q^ulitas est q^utitas q^uis sit per accōs. Nec valet
dicere q^{ue} non omē eq^{ue}le vel ineq^{ue}le est quātū
quia non est p^{ro}p^{ri}a p^{ro}p^{ri}us q^utitati esse equale vel
ineq^{ue}le s3 est p^{ro}p^{ri}us q^utitati q^{ue} fm q^utitatē aliq^uo
dicitur eq^{ue}le vel ineq^{ue}le q^ua non dicit p^{ri}us q^{ue}
fm q^utitatē aliq^uo dicūt^{ur} eq^{ue}le vel ineq^{ue}le s3 dicit
q^{ue} est p^{ro}p^{ri}a p^{ro}p^{ri}us q^utitati q^{ue} q^utitas est eq^{ue}lis vel
inequalis. Vnde dicit sic p^{ro}p^{ri}us est q^utitati ma-
xime q^{ue} equale vel ineq^{ue}le dicūt^{ur} singulū enī ea
rū que dicūt^{ur} sunt q^utitatē et eq^{ue}le vel ineq^{ue}le
dicitur corpus equale vel ineq^{ue}le dicūt^{ur} et tēp^{us}
eq^{ue}le vel ineq^{ue}le sūt aut et in aliis singulis
que dicūt^{ur} sunt eq^{ue}le et ineq^{ue}le dicūt^{ur}. Ex ist^{is}
verbis apparet q^{ue} dicit illas q^utitates ēē eq^{ue}les
vel ineq^{ue}les et non aliquid fm eas esse eq^{ue}le
vel ineq^{ue}le. Et ideo dicēdū est q^{ue} sicut albe-
do vel suba est equalis vel inequalis alteri q^u-
uis per accōs ita suba secūdu opinionē a^{ri}st^{otelem}.
et similiter qualitas est quātū q^uis per acci-
dens nec istis obstat illud q^{ue} postea dicit p^{ri}us
q^{ue} in aliis p^{ri}ntis non dicūt^{ur} aliquid equale vel
ineq^{ue}le quia non intēdit negare quin de cō-
tēntis in aliis p^{re}dicamētū p^{re}dicet equale vel in-
equale s3 intēdit dicere q^{ue} de aliis non dicit^{ur}
per se equale vñ ineq^{ue}le s3 per accidens t^{er}mi
et hoc insinuat cū dicit. In cetero vero que q^uti-
tates nō sunt supple per se nō mltū videt^{ur} eq^{ue}le
vel ineq^{ue}le dici quia de illis non per se s3 so-
luz per accidēs equale vel ineq^{ue}le dicūt^{ur} cum
hoc tamē stat q^{ue} vere de aliis dicitur eq^{ue}le vel
ineq^{ue}le. Et eodē q^utitas p^{re}dicat^{ur} de eis dē.

Capitulū xlviii.

I. Ecūdu aut opinionē que ponit q^uti-
tatē rem absolutā a suba et q^ulitate
et q^{ue} punctus sup^{er}ficies linea et corp^{us}
inter se realiter distinguūt^{ur} nūc aliquāter di-
cēdū est. Vnde fm opinionē istā dīmēsiones
sunt quedā res iⁿformātes subas et sustētātes
q^ulitates corpales ita q^{ue} suba nō est dīmēsiō s3
est subcū dīmēsiōnū et tūc q^utitas vel habet p^{er}-
tes copulatas ad aliquē terminū cōez vel nō
habz ptes copulatas ad aliquē t^{er}minū cōez si
detur primū vel ille partes sūt p^{er}manētes et
tunc vñ sunt extēse fm longitudinē tantū et sic
est lineā vel fm longitudinē et latitudinē et sic
est sup^{er}ficies vel fm lōgītudinē latitudinē et p^{er}-
funditatē et sic est corp^{us}. Locus a mltis poni-
tur ēē idem realiter cum sup^{er}ficiē. Si autē nō
omēs partes sunt p^{er}manētes sic est temp^{us} s3 vñ

ptes non copulant^{ur} ad aliquē t^{er}minū cōez vñ g^o
ille ptes sunt p^{er}manētes et sic est numer^{us} vñ nō
sūt p^{er}manētes et sic est orō et ita ponūt in g^{en}ē
q^utitatē linea sup^{er}ficies corpus locus tēpus nu-
merus et orō. Punct^{us} aut et instās et vñitas nō
ponūt in genere q^utitatis per se s3 per reducti-
onē. Aliter autē diuidit^{ur} q^utitas q^{ue} quedā est
habēs positionē et sic sunt ille spēs linea sup^{er}-
ficies corp^{us} et locus quedā aut nō est habēs po-
sitionem et sic sūt ille spēs tempus numer^{us} et
orō. Prima aut p^{ro}p^{ri}etas quātū est nō habe-
re p^{ro}trariū quia licet qualitas existēs subiecti
ue in quātū habeat p^{ro}trariū illa t^{er}mi quanti-
tas nō habet p^{ro}trariū sicut inductiue patet.
Secūda p^{ro}p^{ri}etas est q^{ue} quātū nō suscipit ma-
gis nec min^{us} quia vna quātū nō est magis
quātū quā alia. Tercia p^{ro}p^{ri}etas est q^{ue} se-
cūdu quātū aliquid p^{ro}igit eq^{ue}le vel ineq^{ue}le
dici ita q^{ue} illa quātū per se et primo est eq^{ue}-
lis vel inequalis et secūdario et per accidens
suba sustētans quātū et qualitas existens
in quātū subiectiue est eq^{ue}lis vel in eq^{ue}lis. Et
de quātū ista sufficiāt. Capitulū xlix.

t. Ercū p^{re}dicamētū q^{ue} ponit a^{ri}st^{otelem}
teles vocat^{ur} relatio siue ad aliquid

Et est p^{ri}mo sciēdū q^{ue} sicut sūt opi-
niones p^{ro}trarie de quantitate ita sunt p^{ro}trarie
opiniones de ad aliquid siue de relatione.
Quidā enim ponūt q^{ue} relatio nō est alia res
extra animā disticta realiter et totaliter a re
absoluta et a reb⁹ absolutis. Et de illa opini-
one reputo fuisse a^{ri}stotelē et alios sequētes
ipm. Alii aut ponūt q^{ue} relatio est q^uda res
que nō plus est res absoluta quam homo est
asīn^{us} sed est disticta realiter et totaliter a re
absoluta et a reb⁹ absolutis et de illa opinio-
ne sunt multi theologi quā aliq^uo credidi esse o-
pinionē a^{ri}stotelis sed nūc mihi videt^{ur} q^{ue} opi-
nio p^{ro}traria sequit^{ur} ex p^{ri}ncipiis suis. Vnde
materiā de relatiuis volo p^{ri}mo p^{ro}sequi secūdu
opinionē p^{ri}mā secūdu opinionē secū-
dā. Tractādo aut istā materiā iuxta pri-
mam opinionē p^{ri}mo ponam modū ponēdi et
ostēdā q^{ue} opinio illa est a^{ri}stotelis. Secūdo
p^{ro}firmabo eā per alias rationes et tercio ob-
iciā p^{ro}tra eā et respōdebo eo modo quo respō-
deret a^{ri}stoteles vt mihi videt^{ur}. quarto p^{ro}seq^{ui}
de illis que in isto p^{re}dicamēto ponūt^{ur}. Est aut
opinio illa q^{ue} p^{re}ter res absolutas scz subas et
q^ulitates nulla res est imagiābilis nec in actu
nec in potētia verūtū illas easdē res diuersa
d. i.

noia diuersimode fignt quia aliq noia sic sua
fignta significat q absolute pnt de aliq pdicari
absq hoc q addat eis cas obliquus alterius
dionis sicut aliq est ho quis no sit alicuius
ho & sic de aliis casibus obliquis. Alia noia
sic sua fignta significant q de nullo verificari
possut nisi uere & couenient possz addi eis cas
obliquus alteri dictionis sicut impossibile est
q aliquid sit pater nisi sit alicui pater et ipossi
bile est q aliquid sit simile nisi alicui sit simile
ita q ista noia pater filius causa fise & h di de
nullo pnt affirmari uere si figue sumat nisi uere
& puenieter possit eis addi respectu eiusde
aligs casus obliquus et oia ista noia uocant noia
na relatiua Et fm vna opione ois res pro qua
pot tle nome supponit in pponevera est vera
relatio si li relatio no sit nome scde iponis vl
itetiouis s3 nome pme itentiouis & sic hec est ve
ra ho est relatio soe est relatio ex hoc ipo q
sortes vl ho est filius vl pater alteri Et quis s3
vlu theologos opteat pcedere q aliqua res
ex aimā que no est signū iplexu alteri ex
quo nata est pponi ppō sit relatio tū puto q
arist. nihil pot relatiuū nec ad aliqd nec rela
tionez nisi solū nome ex quo nata est ppō me
talis vel vocalis vel scripta pponi Et iō fm opi
nionē arist. vt existimo siue ad aliqd siue rela
tio siue relatiuū est nome scde itentionis siue
ipositionis & no nome pme iponis siue itetiouis
Et iō fm suā opione no d3 dici siue pcedi ho
est relatio vel albedo est relatio s3 d3 pcedi q
hoc nome pē est relatiuū & no ille qui est pē &
q illa opinio sit arist. pot sic psuaderi qā phs
in pntis diffiniens ad aliqd dicit Ad aliqd ta
lia dicit qdūq hoc ipm q sūt aliorū dicit vel
quolibz aliter ad aliud & exemplificat quō ali
qd dicit ad aliqd dēimode qā aliqd sub habi
tudine casus genitiui dativl ablati Ex q ar
sic nihil dicit alterius s3 hitudie cā gti vel s3
alio casu nisi nome s3 ome ad aliqd dicit ad a
liud sub aliqua tli hitudine casuali g ome ad
aliqd est nome. Vnde etiā ois expositores
dicūt q ad aliqd sub aliqua hitudine casuali
ad aliud dē tle autē no nisi noib cōpetē pot
relinq g fm phm q ad aliqd est nome iptas
suū fignta sic q no pot pro eo supponē nisi cō
uenieter sibi possz addi aliquis cā obliquus.
Nec valz dicere q phs illā diffinitionēz relati
uorū repēdit versus finē capitli qā phs ibidē
no itendit q illa diffinitio ab aliqb relatiuis

remouet s3 dicit ibidē q illa diffinitio puenit
oib relatiuis no tamē est pueribil s3 est in
plus sicut patebit et ita ome relatiuū fm eū
est tle nome sicut patz per ipm ibidē Pro
pter q etiā patet q pmas subas & scbas uocat
noia substantiarum quia aliquas substantias
ponit que dicuntur aliorum sed res ille non
dicuntur aliorum sed nomina tantū quam
uis sint aliorū Itēz phs in pntis pōit q oia re
latiua dicit ad pueritiā si puenieter assignē
tur vbi etiā ponit q vbi deficiūt noia licitū
est fingere noia ad que alia relatiua dicit Ex
istis g p3 q sicut no assignā nisi noia sic no v
timur nisi noibus g cum assignamus noia re
latiua ipa noia erūt relatiua Preterea fm in
tentionē phs nos fingim relatiua ad que di
cūt alia s3 no fingim nisi noia g ipa noia sūt
relatiua. Et si dicat fm philosophum q non
fingimus relatiua sed nomina relatiua

Vnde dicit philosophus aliquotiens
et forte nomina fingere necesse est si no fue
rit nome ipositū ad q pueniēt assignare vbi
videfelle q possum fingere nome relatiuū
et non ipsū relatiuū Sed istud non v3 ad in
tentionēz phs quia ipse itendit q fingim ipsū
relatiuū quādo enī no est nome ipositūz re
latiuo ad assignandū correspondens alteri re
latiuo tūc licitū est fingē nome relatiuū Vn
dicit q necesse est fingere si non fuerit nome
impositū ad q puenieter assignet & per pns
ad nome fictū assignat relatiuū s3 non ptingit
assignare nisi nome ergo ipsū nomen est
relatiuū Et hoc idem patz per eundē ibidem
nam postquam exemplificauit quomodo re
latiua aliqua dicuntur ad conuertentiam sub
dit similiter autem et in aliis sed casu a iquo
tiens differunt secundum locutionem.

Ex quo patet q dicit relatiua casu dif
ferre sed sola nomina differunt casu ergo se
cundum eum sola nomina sunt relatiua

Item q non ponat relationem esse ali
am rem ab abstractis potest sic suaderi. Si
relatio esset alia res tunc quādoq adue
niet alicui illud vere haberet nouam rem in
se et per consequens vere mutaretur q est cō
tra eum quinto philosophum vbi ponit relati
onem aduenire illa nihil mutante

Item secundum Arist. v. methaphi.
calefactiuum dicitur relatiue ad calefactibi
le g si relatio eēt alia res in calefactio eēt tūc

res ad illud calefactibile qd non est possibile
nam tūc esset in eodē actualit res infinite Nā
illa res que est calefactiua istius ligni est eti
am infinitorū aliorū calefactiua sicut sol scd3
phm Si ergo relatio sit alia res tot erūt res a
ctualiter exntes in sole qd erūt calefactibilia
a sole & per pns infinite res quāz quelibz se
cundū se totam est distincta ab alia mō sūt in
sole qd est ptra phm tertio phs. negantē tlia
infinita eē in rerū natura. Nec valet dicē q
ad oia ista calefactibilia est vna relatio & no
variant relationes scdm variationē tēmino
rū qā eadē facilitate dicet q respectu oim no
optz ponere nisi vna relationē vl sufficit q sit
vna res que possit appellari pluribus noibus
vel eodē noie adiectis sibi diuersis casib obli
quis Similiter qua ratioe dicit q respectu oī
um eiusdem rationis sufficit vna relatio ea
dē ratione et eque facilius dicam q respectu
quorumcūq etiam specie et genere distincto
rum sufficit vna relatio ita q non oportet po
nere tales relationes extra animaz distinctas
specie Sic ergo mhi videf q opinio Arist.
fuit q sola nomina sūt ad aliqd siue relati
ua. Et isti opinioni pcedant gramatici po
nentes ad aliqd vel relatiuū esse speciez no
minis Vnde pscianus in maiorivolumine li
bro iii. capitulo de nomine enumerās mltas
species nominis inter alias enumerat ad ali
quid dicens q ad aliqd dictū est q sine itel
lectu illius ad q dictū est pferri non potest vt
pater filius dominus seruus nā dicendo fili
us & patrem intelligo et dicēdo dñm seruū q
intelligo q si intereat vnum interit et illud q
ab illo intelligit Et eandem sniam dicit gra
matici sequētes eundem auctorem.

Capitulum Quinquagesimū

p Ro hac opinioe multe possūt ra
tiones adduci siue pcludant siue
no ad presens non curo Vn argu
itur sic si relatio esset res extra animā disti
cta realiter a re absoluta seqz q potētia ma
terie prime qua pot recipere formā essz alia
a materia pns est fm quia tūc esset in mate
ria res infinite ex quo potest successiue infi
nitas formas recipere Item si essz res ali
qua talis tūc quādoqz asinus mouet localit
hic inferius qdlibz corpus celeste mutaret et
reciperet aliquā rem de nouo in se quia alitē
distat nūc ab illo asino quā pns & per pns si
distat essz alia res vere perderz vna rem et

aliā de nouo reciperet Itēz tūc in illo cor
pore esset infinite res quia a qdlibz pte alteri
corpis distat realiter s3 ptes alterius corpori
sūt infinite g in illo corpe sunt distantie ifini
te ad infinitas partes alterius corporis. Itē p3
q lignū est duplū ad suā medietatē si g il
la dupleitas sit res talis alia ab illo duplo ea
dē rōne relatio qua illud lignū excedit medi
etatē sue medietatis erit res alia exns in illo
ligno et eadē rōne ad quālibz medietatē cū
q medietatis erit alia res in illo ligno cū g in
illo sūt tales ptes eiusdē pportio istū toti ligni ad qd
q duas ptes illaz ptiū sequit q in isto ligno
erūt relationes infinite distincte spe Et si di
catur q ille ptes illi ligni no sūt actu s3 in po
tētia iō relationes ille no sūt actu infinite Cō
tra ille ptes sūt in rerū natura qā aliter cns p
poneret ex non ente g relationes correspondē
tes istū ptiū sūt in rerū natura & per pns res
infinite distincte spe sūt in toto ligno Preterea
hoc lignū est realiter duplū ad suā medietatē
g in hoc ligno est realiter & actualitē relati
tio dupleitat ad suā medietatē s3 non pl est
vna pars in actu quā alia quia ois ptes sūt
simul g quelibz alia pars est in actu ita q ad
eam pot esse relatio realis g ad quālibet erit
relatio realitē et actualiter & ille ptes sūt in li
gno & in illo ligno sūt infinite relationes pte
rea si aliqua rela sit talis res dupleitas erit
talis res tunc quero an illa dupleitas a ipius
a ad b erit accidens diuisibile aut indiuisibi
le no pot dici qd sit accidēs indiuisibile Tum
qā in illo ligno no est accidēs indiuisibile qd
denominet totū illud lignū Tūz quā quero
de subēto istius accidentis aut est diuisibile
aut indiuisibile indiuisibile nullū ē ergo opor
tet q sit diuisibile s3 subiectū diuisibile no pot
esse primum subiectum accidentis indiuisibil
ergo illud accidens non est indiuisibile. nec
potest dici q sit accidēs diuisibile et extēsu
quia quero de partibus illius accidentis aut
sunt similes aut dissimiles si similes ergo cō
ueniunt in nomine et diffinitione totius & p
consequens quelibet pars dupleitat ē duplei
tas et per consequens quelibet erit dupla ad
illud ad quod totum est duplum quod est ab
surdum. Si sint partes dissimiles ergo dif
ferunt specie et per consequens si componāt
vnam rem oportet q vna illarum rerum sit
actus et alia potentia et ita dupleitas erit cō
d.ii.

posita ex acta et potetia. Itē actus et potetia quādo faciunt nūc nō distat sicut optet qd ille partes nō distaret sicut optet et per pns nō pntuerēt nūc extensū nec ponat alie ptes extra illas. Itē pro illa opinione potest argui theologice sic omnē rem quā de potest facere mediāte cā scōa efficiente potest p se facere sine omī causa secūda efficiente cū ergo in illo efficiente ponat quidā talis respectus efficiēcie causat a deo mediāte causa secūda potit de istū respectū facere sine hoc qd aliqua causa efficiat aliquid simul cū deo ponat igit in esse si sit possibile quo posito pbo qd positum est impossibile quia si de efficit istū respectū efficiēcie in isto ergo istud est efficiens quia sicut in quocumq est albedo illud est album ita illud in quo erit ille respectus efficiēcie erit efficiens et si illud est efficiens et nō est efficiens nisi ipius respectus ergo nō solum de efficit illū respectū et ita exposito sequit suū oppositū et psequēs positū nō est possibile. Preterea omnē rem quā de pseruat sine alia re potest de de nouo pducere etiā si illa res alia non sit vel nūq fuisse si g paternitas qua refert pater ad filiū sit alia res a patre et filio et deus eā pseruat sine generatione qā illa pterita est g pot vel potuit de illaz pmitate de nouo pducere et q nūq fuisse illa gñatio et pē pns poterit aliquid eē pater illius quē nō genuit. Itē ponat q deus creet de nihilo nūc hoīez et postq creauit illū creet alios hoīez et postea ab illis generent alii quo posito arguo sic qlis res est in aliquo illoz hoīez geitorz pot deus de potetia sua absoluta facere in illo hoīe pmo creato s3 filiatio est in aliq illoz hoīez g pot deus facere talem vel p similem in illo et per psequens illo posito ille erit filius et non nisi hoīs et non est aliquis ho alius ab illo nisi iunior eo per casū g ille erit filius iunior se qā videt includere ptradictionē. Alie rōnes innumerabiles possūt adduci pro hac opinione quas causa breuitat per transeo.

Capitū li.

i Sta opinione sic declarata que mihi videtur fuisse Aristotelis vidē dum est secundū opinionem istaz de illis que illa opinio ponit esse in genere relationis. Et est primo sciendū q fm illam opinionem sicut dictū est nihil est in genere relationis nisi nomē mentale vocale scriptū et hoc nisi nomen cui pot pueni-

ent addi in ppoē casū obliquū s3 sciendū est q talia nomia quibus potest cōuenienter addi casus obliqui sunt in duplici dīa quedā enim sunt quibus semp qnūq vere pdicant de ali quo puenienter pot addi eis solū abstractū qd est abstractū pmo abstractū de quo mō dictū est pri in qnto capitulo sicut est de talibus pcedit albi calidū dulce aiatū naz nihil est albi nisi sit albi albedine nec aliqd est calidū nisi sit calidū caliditate et sic de aliis et talia licz ponat pnotatiua tamē non dicuntur relatiua. Alia sunt nomina que non possunt de aliquo verificari nisi puenienter et vere possint addi eis nomia abstracta eoz sed alii casus obliqui qui non sunt eorum abstracti cuiusmōi sunt talia nomina dominus seruus pater filius et sic de aliis nullus enim est pater nisi sit alicuius pater nec aliquis est similis nisi sit alicui similis. Et illa vocat philosophus relatiua secūda esse quia impossibile est q veri ficiuntur de aliquo nisi cum eis puenienter addi possint casus obliqui et de istis relatis quādo sunt talia q ptingent verificant de illis de quibus pdicatur posita pstantia subiecti im possibile est scire aliquid verificari de vno nisi sciatur determinate ad qd dicit sicut impossibile est scire aliquē esse seruū nisi sciatur cui est seruus et impossibile est scire aliqd esse simile nisi sciatur cuius est similis et de istis itē dicit pns in pdicamētis dicens q quis scit determinate nūc correlatiuū scit determinate reliquū. Si autē tale relatiuū sic verificatur de aliquo q pot non verificari posita pstantia subiecti tūc non optet q qui determinate scit vni correlatiuū sciat determinate reliquū. Alia autem sunt nomia quibus quandoq addi potest casus obliquus hoc tamen nō semp requiritur. Vnde quandoq ptingit vere dicere q ille asinus est asinus fortis et q est asinus alicuius qnq aut quāuis hec sit vera ille asinus est asinus hec tamē falsa est ille asinus est alicuius asinus. Et illa pnt vocari fm dici relatiua hec enī aliquādo pnt dici aliquoz vel sub alia habitudine casuali hoc tamen non semp requiritur ideo non sunt per se in genere relationis talia nomina sunt manus caput et huiusmodi. Vnde illa manus est aliquādo manus hoīs et aliquādo non est manus hoīs qn scilicet est abscisa q si tunc non vocat manus hoc nomē manū vere erit in genere relationis et sic de p similibus. Sic ergo patet nomen

qd de nullo significatiue sumpto potest verificari nisi vere et puenienter possit sibi adiungi aliquis casus obliquus alicui alterius dictois quā sui abstracti esse in genere relationis et talia nomia possūt vocari relatiua secūda esse. Alia aut possūt vocari relatiua secūda dici quia aliq addit eis casus obliqui puenienter et aliq nō. Verūt istis vocabulis relatiua secūda esse et relatiua secūda dici phi nō vtuntur sicut nūc vtuntur aliis verbis quibus veteres magis nō vtēbant s3 relatione reali et relatione rationis. Vnde talis distinctio nūq inuenitur in phi et iō fm eum ita vere et realiter sunt illa relatiua dñs et hōi sicut quēcūq alia vnde spvel frequēter exemplificat de domino et hoc quia nō pot esse domi nisi sit alicuius seruus dominus et iō apud arif. nulla erit talis distinctio inter relationē realē et relationē rōnis. Distinguit tamē diuersos modos relatiuoz in qnto metha. de quibus non est modo tractandū s3 sufficiat nūc scire q arif. omē nomē vel habens vim nominis cuiusmōi est pars q de nullo siqne sumpto pot verificari nisi vere et puenienter ptingat sibi addere vel adiungere casū obliquū alterius dictionis quā sui abstracti est vere ad aliquid et in pdicamēto relationis siue siqet subāz pōse siue qualitātē siue vtūq siue etiā pnotet aliquid aliud in actu siue in potetia siue affirmatiue siue negatiue siue q iterūq et iō oia talia dñs seruus signū signū causa causatū efficiens effectus actiū passiū pducens pductū agens patiens et huiusmōi in pnto relationis sūt collocāda. Ex quibus sequit vltimū q quādoq verba sūt in genere actionis vel passionis vel in aliquo alio pnto et tū picipia et nomia verbalia correspondētia eis sūt in pnto relationis fm pncipia arif. et q hec sit intētio sua sat insinuat v. metha. capitulo de ad aliquid vbi enumerās modos relatiuoz dicit alia s3 dicuntur relatiua vt calefactiū et calefactibile et secatiū et secabile et omne actiū et passiū postea vero actiua et passiua fm potētia actiua et passiua sunt et actiones potētiaz vt calefactiū et calefactibile quia pot et calefactiū ad id q calefit et secans ad illud qd secat tanq agentia ecce q calefactiū pot esse de secūdo mō relatiuū. Vnde puto q apud arif. oia nomia et picipia que non pnt de aliquo verificari nisi cōuenienter possit addi eis casus obliquus correspondens fm signōne vē

bis actiuis et passiuis que non tm fm vocē et formā verborū sunt actiua et passiua s3 vere significāt aliquid qd realiter agit et aliquid qd realiter patitur vel qd aliquid facit vere vel potest facere sūt relatiua de pmo cuiusmōi sūt agens et patiens calefactiū creans creatiū actiū et passiū et huiusmōi q etiā arif. ponit nomia vel picipia in genere relationis vtēba correspondētia eis in aliis pntis p3 per eū in pdicamētis capitulo de ad aliquid vbi dicit sic Similit igit accubitus et statio et sessio positiones quedā sunt positio vero ad aliquid iacere vero vel stare vel sedere ipa quidē positiones non sunt s3 denominatiue ab hiis que dicte sūt positionibz nominat. Ex quo p3 q stare nō est in genere relationis s3 tamē statio in gñe relationis est quia si sit statio alicuius est statio. Vnde vltimate optet resolvere talez ppo nem in talem ptes talis corporis sūt sic distantes et in tali resolutione habebit expresse ali qd nomē siue picipiū qd de nullo verificari pot nisi ei puenienter possit addi casus obliquus.

Capitū lii.

ii. Ilo quid arif. sentit de relatiuis. Videndū est de ppetatibus quas arif. attribuit eis. Et est prima ppetas q aliquibus relatiuis inest ptrarietas non tamē oibus q aliquibus inest ptrarietas patet nā virtus et vitū sunt relatiua et tamē sunt ptraria. Vnde sciendū est q ptraria relatiua vocantur hic illa que non eidē simul cōpetere per pntionē s3 cuiusq ppetitvnum ei de successiue pot ppetē aliud. Et illo pater et filius nō sunt ptraria quia idē pot simul esse pater et filius quis non respectu eiusdē sic etiā nihil pntat triplo qā cuiusq ppetit tripliciter eidē pot simul alia relatio ppetere vel nūq. Secūda ppetas relatiuorū ē qd suscipiāt magis et min⁹ quāuis nō omnia. Nā aliqua sup̄ta cū istis aduerbiis magis et min⁹ possunt de aliquo pdicare successiue sicut aliquis est pmo magis similis alicui et postea min⁹ filius vel puerus sed hoc non est possibile de triplo nec de duplo et sic de multis aliis. Tercia ppetas est qd relatiua dicūt ad pueritētiā hoc est cuiusq relatio potest addi casū obliquū sui correlatiui nisi ptingat qd nomia nobis deficiāt et tūc licitū est figē nomē ad qd dicatur sic si ille sit domi oportet qd sit seruus domi et si sit filius oportet qd sit alicui filius. Si hī alia sit relatiua ita qd nō sit possibile qd aliqd sit alia d. iii.

nisi sit alicuius ala tunc licitū est fingere nomen sibi correspondens ad quā dicat sibi puer tentat ut dicatur quod est ala alati et epuerfo quod alatu est ala alatu et sic de oib' aliis. Scien-
dū est tamē quod aliqui idem nomē ponit in recto et in obliquo et istavocantē relatiua similiū nominū siue relationes equipācie ut sile est fili fili et egle est egle egle ubi idem nomen ponit in recto et in obliquo. Quā aut aliud nomē ponitur in recto et aliud in obliquo ut pater est filii pater et nō oportet quod sit patris pater et seru' est domini seru' et nō oportet quod sit serui seru' et istavocantē nomia relatiua dissimiliū nominū siue disquipācie hoc tū generale ē quod sēp licitū est addere obliquū recto sibi dama. in logica sua ca° xxix. Quarta ppetas est quod relatiua sunt simul natura que est sic intelligēda quod esse existere non pōt veri-
ficari devno nisi verificet de reliquo si ppositio forme sicut si hec sit vera duplū est hec e-
rit vera dimidiū est et si hec sit vera pater est hec erit vera filius est et epuerfo Et eodē in-
telligendū est quādo dicitur quod relatiua se po-
nūt et perempta se perimūt hoc est si negati-
ua sit vera in qua esse negat ab uno illorū alia
negatiua erit vera in qua esse negat a reli-
quo sicut si hec sit vera pater non est hec erit
vera filius non est et epuerfo. Est tamē sciē-
dum quod ille regule non sūt generales sibi pphz
in pntis ubi pbat ex itētiōe quod illa ppetas nō
ppetit oib' relatiuis sicut pbat de scia et sci-
bili de sensu et sensibili et quis non probz de
aliis nec de aliis exemplificet tamē in multi-
aliis capit instantiaz sicut de illis naz calefa-
ctium et calefactibile sūt correlatiua et ta-
mē non sequit calefactiū est g calefactibile
est nec epuerfo similiter non sequit dealbabi-
le non est ergo dealbatiū non est et ita in mi-
tis. *Capitulum liii. de his que sunt in rebus*
Ed quod hec non sit opinio arif. for-
tasse quis obitiet pmo quidē ex
dictis in categoriis ubi pphs numerans pnt-
ta dicit. Eos que sibi nulla pplexione dicunt
singulū aut subāz sūt rō. Ex quo videt inten-
dere distinctas res distinctis generibus imp-
tari et ita relatio cum sit vnum pntorū aliam
rem ab his que per alia genera iportat. Pre-
terea in eodē libro dicit ad aliquid vero dicit
tur quicūq' hoc ipm quod sunt aliorū dicunt et ex-
cludit subāz a predicta diffinitione hec autē

non videt posse intelligi de finis vel de re-
bus extra quas absolutas dicimus relinquit
g omne ad aliquid est aliud ab his quibus p-
petit esse ad aliud. Preterea quero unde orit
quod arif. ibidē docz de relatiuis dicens quod ptra-
rietas inest in relatione et quod relatio suscipit
magis et minus et quod relatiua sūt sibi natura
hec enim nec de terminis nec de rebus abso-
lutis videt verificari pnt. Preterea idem pē
suaderi pōt ex ratioib' deduct ex principiis
arif. Nam impossibile est idē simul eē et non eē
se s3 absoluta manent relatiōe transeunte g ne-
cessē est ea esse distincta. Itēz passio diffet
realiter a subcto cū demōstret de eo et idē nō
distinguit realiter a seipso egle enī et ineqle et
mīta alia relatiua sunt passionē quorūda
subiectorū cum pph sit qūitati equale vel ineq-
le dici et qualitati simile vel dissimile dici ut
dicit arif. in pntis igitur Item quod est pncipiū
opationis realis necesse est esse reale relatio
autē est huiusmōi igitur aliqua natura aliter
et aliter ordinata et pportionata faciūt dele-
ctationē quā non faceret in alia pportione ut
ordinatione. Amplius quod seruabif distinctio
decem pntorū quorū ponit septē relatiua et
tria absoluta. Similiter diuisio entis in abso-
lutū et respectiū aut enī ex animā in decē
categorias. Quō etiā saluari poterit locutio
nes cōes et pphete s3 pater pntitate est pater
et filius filiatione est fili' relatio nō est filis
rela° est accidēs et his similia. Itē impossibile
videt sine respctur unionis videre quō vnitur
forma materie pars pti in pntino accōis suo
subcto et spūs nature corpeevnionē naturā spi-
rituū ad naturā corpeas non solū lex christi
ana sed oīs ritus et secta fatez hoc ipm apud
et ceteros supstitionū sectatores familiarissi-
mū est. Itē si pdicta opinio esset vera tūcidē e-
rit in diuersis pntis quod arif. nō recipit ut videt
cū apud eū pph in q vnu pntū negat ab alio
sit imediata. Ex his forsītā putabit aliq pph
esse opinatum aliter quam superius ostensū
est sed diligenter pphideranti non debet prop-
bas rationes videri ambiguum. Aristotelem
talīa entia extra animam nullatenus posuissē.
Quod enim primo inducitur non argu-
it distinctionē nam in deo sine pluralitate
rerum distinctis in complexis correspondē-
tium dicimus nominum diuinorum alia si-
gnificare iustitiam alia sapientiam et sic de
aliis. Similiter dicim' nominū de deo dictorū

alia sūt potestate alia voluntate et c. per quod
nō intēdūt quod alia res sit iustitia alia sapientia
alia potēcia et alia voluntas in deo sed intēdūt
quod quedā iportat quod de est iustus quā quod est
sapiens quā quod est potens et quā quod est volēs
Eodē modo in pposito cum dicit philosophus
singulū ipplexorū aut sūt s3 aut qūitatez
et c. sensus est quod terminorū sūt res quidā
sūt quid est res quidā qūis est quidā qūa est
res et sic de aliis pdicamēz quod manifestat ari-
quinto methaphisice dicens quā igit pdicamē-
torū quā sūt quid alia qūe alia qūa alia
ad aliquid et sic de aliis. Est igit mens aristo.
ostēdere quod aliqui termini sunt absoluti aliqui
pnotatiui aliqui relatiui sicut alibi est ostēdū
Eodē modo dicēdū est ad aliud quod secundum
aristotelē ipsi termini ppe dicunt ad aliquid
siue relatiui quia hoc ipm quod sūt aliorū dicunt
hoc est ex hoc quod sūt tales termini sic sūt quod
aliquid aliud dāt intelligere ita quod nulla ppo
in qua ponit aliquis talis termin' de aliquo
pōt sciri nisi sciatur de terminē illud quod dat
intelligere et pph hoc tales termini caput ala
et ceteri non sunt ad aliquid qūcūq' enī horū viso
pōt sciri quid sit tale vt pote caput ala quis ne
sciat cuius sit. Quomō aut sit in relatione p-
trarietas pphiderādū est quod ptraria quādoq' di-
cunt quorū vnu non ppatif se cum alio realit
ita quod ad vtrūq' pōt esse motus per se sicut al-
bedo et nigredo sunt ptraria qūq' vero dicunt
tur ptraria termini qui non pnt simul de eo-
dē respectu eiusdē verificari et illo ptrarietas
est in terminis relatiuis ut simile et dissimile
equale et inequale. Suscipe magis et min' sur-
mitur aliquoties pro vera additione rei ad re-
sicut albedovel lux suscipit magis et min' qū
quod vero pro predicatione cū aduerbiis magis et
minus quādo s3 aliq nomen recipit ppatio-
nem et sic rela° suscipit magis et min' quod ta-
men non semper ptingit ppter additionē rei
ad rem s3 quādoq' ppter solam ablationē sic
inequale sit magis inequale ppter ablationē
sue partis unde sicut ptingit aliqd denomiari
noie relatiuo pph solā mutationē in altero ita
ptingit magis et min' sic denotari ppter mu-
tationē in altero ablationē seu augmētatiōez
alicuius absoluti. Similiter relatiua dicunt
simul natura non quia sint alique res quāz
na necessario exigit aliam et epuerfo sed ex
hoc quod si esse exntie pducatur devno sū-
pto necessario verificatur de alio eodēz mō

supra sequitur enim duplū est ergo dimidiū
est et econtra Ad aliud dicendū est pcedēdo
pclusionē quod s3 absoluta realiter distinguūt
a rebus extra et a relatis. Sepe tamē hic mo-
dus arguēdi decipit impitōs vt cogat ponere
phtatem rerum quā in rei veritate non optet
ponere vt creatio non est cōseruatio g creatio
distinguitur a pseruatione sed quādo tal' mo-
dus teneat in sequentibus patebit. Si dicas quod
album sit realiter alteri simile circūscripto oī
termino ergo habet aliquid quod prius non ha-
buit. Dico quod albū sit realiter alteri simile per
hoc quod fit vnu simile ad album et non per ad-
uentū cuiuscūq' noue rei in ipso quemadmo-
dum enim de non creante sit creans et de co-
lūpna non dextra sit dextra sine quacūq' no-
ua re recepta in eis sic in pposito existimādū
est quod vero inducūt de passione et subiecto fa-
ciliter soluit pphito quid est passio demon-
strabilis que non est aliquid realiter existēs
extra in subiecto sed est quoddā predicabile
per se secundo modo de subiecto natum sup-
ponere pro eodē pro quo subiectum hoc mō
equale vel inequale simile vel dissimile sūt pas-
siones qualitatis et quātittatis. Ex hoc etiam
quod expmitur diuēfos effectus causari a causis
aliter et aliter dispositis et ordinat nō est pu-
tandū relationē esse causam illorū effectūz
s3 absoluta pot' que sic et aliter pporcionat
sicut enī causa nunc pōt causare quā prius non
potuit ex hoc solū quod est appximata passo et
non ppter additionē cuiuscūq' noue rei sicut
in musicis et picturis aliqua diuersimode p-
portionata causant delectationēz quā alit' nō
causarent sic in pposito quod vero pnter dicit de
distinctione pntorū non facit difficultatē naz
Auc. dicit illā distinctionē esse famosā tan-
tū et quod distinctio pntorū non sumit ex distin-
ctione rerum iportatarū s3 pot' ex distinctione
interrogationū de indiuiduis substantie vt do-
cet pmetator vii. metha. nō enī putandū est
decem genera eē decē res extra animāz aut
figre decem res quāz nulla significat nisi pē
vnu illorū s3 doctrina peripatheticorū assigt
decem genera fore decē tminos easdē res ali-
ter et aliter iportantes quēadmodū enī ptes
ofonis pnt esse distincte et tamē significare
idem vt albū albesces sic cū distinctōe pntorū
potest stare ydēptitas rerum quas iportat
et respectiū non est entis inquantum ens
d. iiii.

invno est habitus et in alio est dispositio.

Et est sciendū q sub hoc mō nō tm comp-
henditur illud qd importat aliam rē a substa-
tia sed etia illd qd qñcūq nō iportat aliā rez
Vnde omne illud sub hoc mō cōtinet qd dif-
ficulter vel faciliter propē mutatiōem rei re-
mouetur a subiecto et vt breuiter dicam om-
nis qualitas sub hoc mō continet. Et dī spēs
qualitatis nō quia aliqua sit qualitas que nō
sit habitus nec dispō s3 quia aliqua qualitas
nō ē habitus et aliqua qualitas nō ē disposi-
tio vel dicitur spēs quia aliquid specialit̃ pno-
tat q hoc nomē qualitas Aliud genus qli-
tatis ponitur potētia naturalē vel impotētia.
Vnde omnis res que potest aliquid agere vlt
resistere actioni in hoc genē poitur Tertia
spēs ponit passio et passibilis qualitas oīs ei
qlitas sēibilis ponit i tertia specie qlitatū.

Quartū aut gē qlitatis ponit forā et circa
aliquid constās figurat curuū rectū et hui-
mōi. Et sciendū q forā pōt hic vocari illa q
litas ppt quā aliqd dicit pulchrū vel turpe et
ita illa noīa nō importat alias res a qlitatib⁹
pdictis et subā Vñ notādū ē q fm intētiō
nē phi idē est i diuersi spēs qlitatis sicut pa-
tet qā ponit q calor et frigiditas sūt i prima
specie qlitatis Ex quo p3 q nō ē itētiōis sue
ponē q ille spēs a se mutuo vlt remoueat s3
solū particularit̃ et sicut poit de spēs ita po-
nit de pdicamentis q de se mutuo picularit̃
negat Qualitati aut pīs multas tribuit p-
petates Quar pma ē q qlitati iest cōtrie-
tas vna enī qualitas alteri pīat et similit̃ nō
mīa cōcreta importat illas qlitates i obliq
contrariat̃ nō oī qlitati pīat qlitas. Nā aliq
est qualitas q nō h3 pīū hē lux nō h3 pīū

Secūda ppetas ē q qlitas suscipit magis et
minus quia pcretū qualitatū qñq de aliq pdi-
catur cū hoc adūbio magis et qñq cū hoc ad-
uerbio mī s3 illa ppetas nō iest oīb⁹ qlitatib⁹
nō eī vñ triāculus ē magis tangul⁹ q ali⁹ nec
vñū est magis quadratū q aliud Tertia
ppetas qlitatis est q s3 qualitātē aliquid di-
citur simile vlt dissimile duo ei alba sūt simili-
a et similiter duo nigra sed albū et nigrū sūt
dissimilia Et de qlitate fm opionē Añ. ista
sufficiat quia i pdicamentis diffuse tractauit
de qualitate secūdu opionē Añ. quicqd enī
sup phisicā scribo nō tāq mēū sed tāq Añ. vt
mibi videtur dico

Capitulum. lvi.

Lii aut ponit q qlibet qlitas est res
a distincta a subā et qūitate et reb⁹ respectu
spctiuis. Et assignat quatuor spēs qlita-
tis quorū cōcreta it se distinguūt. Vñ ponunt
q hit⁹ et dispō pstituit pma spēs qlitatis que
distinguūt quia habit⁹ ē de difficili mobilis.
dispōvero ē de facili mobilis. Secūda spe-
ciē ponit potētia naturalē vel impotētia que
distinguūt ab hitu et dispōe. Tercia specie po-
nit passiones et passibiles qlitates eē s3 qli-
tates sēibiles Quartā spēs ponit figurā et
formā quā ponit distigui realit̃ a subā et qli-
tatibus aliay spēs Vñ dicūt q qñ aliq cor-
pus curuatur verevñā rē absolutā amittit et
aliā rē absolutā nouā acqrit. pprietates aut
ipsas q s ponit Añ. attribuit tali qualitati q est
res distincta a subā et qūitate et reb⁹ respectu
Capitulum. lvii.

E sexvltimis pdicamentis Añ. bre-
uit̃ se expedit de qb⁹ tñ ad iuniorum
utilitatē lacius ē differēdū. Vñ qñ-
tū pdicamentū poit actio qd tamē pīs qñ pdi-
camēta enumerat vel etiā tractat de ipō pdi-
camēto nō p nomē s3 per hoc verbū facē noī
nauit et p similit̃ pverbū et nō p nomē Damia-
scenus in logica sua nominat hoc pdicamen-
tū. Vnde mibi videtur opio Añ. erat q pdi-
camētū istud non est nisi quedā ordinatio v-
borū importantū q aliquid facit vel agit ali-
quid ita q vñū verbū de alio verbo sūpto cūz
hoc pnomine qui predicatur sic dicendo qui
calefacit agit et sic de cōsimilib⁹. Et illo mo-
do potest saluari eē gē generalissimū. Et si p-
cise eēnt i vsu talia verba et participia eis cor-
respōdētia et nomina supponētia pro eisdem
pro quib⁹ supponūt eorū participia de hoc p-
dicamento sicut de multis aliis pauce forent
difficultates tunc enim clarum esset q actio
supponeret pro eodem pro quo suppoit agēs
et actio esset res absoluta et subā sicut agēs
tamē illa subā cōtingēter esset actio sicut cō-
tingenter est agēs et ita verbū esset invno p-
dicamēto et nomē in alio sicut agēs est in p-
dicamēto relationis fm opionē Añ. sicut
pbatū ē pūs quia agēs semper potest reci-
pere conueniēt obliquū adiunctū sibi sed age-
re non ē in illo pdicamēto Et sic hoc pdicamē-
tum nō iportaret aliquā rē q non esset de pdi-
camento qualitatis vel subē sed iportaret
tam rē de pdicamento qlitatis q rē de pdica-
mēto subē. Vnde sic dicendo ignis calefacit

lignū hoc verbū calefacit importat calorem
quīs nō noīaliter sed verbaliter propē quod nō
opot3 q pducatur de calore sicut albū iportat
albedinē et nō pducit de albedie. Pro hac
opinionē siue sit vera siue falsa pāt adduci ali-
que psuaciones q cū dī ignis calefacit vel a-
git nō iportat aliq res q nō sit subā vel qlitas

Primo sic quia si aliqua alia res importa-
retur qrovbi est illa res aut est p se exs aut
est alteri inherens. si sit per se existens g ē sū-
stantia et hēf itētū. si sit alteri iherens aut er-
go calefacienti aut ligno calefacto si dēf pri-
mū g omne agēs et mouēs recipiet nouā rē
i se qñcūq agēt vel moueret et ita corp⁹ ce-
leste et intelligētia pūue reciperēt nouas rs
i agēdo. similit̃ dēf i agēdo et pducēdo recip-
et nouas res i se Et si dicat q nō ē simile d
deo et de creaturā Cōtra si deus vere et rea-
liter agit nihil recipiēdo g ē ibi simplicit̃ acti-
o sine tali re alia g frustra ponit in alio agē-
te cum possit vere et realiter esse agēs sine ta-
li alia re. Si aut illa res recipit i calefacto er-
go nō denominaret agēs nec rōe eius ignis di-
cere agēs Similit̃ tūc calefactū reciperet
plures res in se s3 calorem et illā rē que ponit
actio et illā rē q poit passio qd videt̃ eē absur-
dū quia ponitur pluralitas sine necessitate et
sine rōe Itē pōt argui sic illa res aut est cre-
ata aut non. si nō ē creata ergo est deus. si ē
creata qro a quo et nō nisi ab agēte ergo agēs
pducit illā rē. quo dato quero de pductione il-
lius rei sicut pūs et erit pcessus i infinitū vel
stabitur q vna res pducitur sine pductione a-
lia et eadē rōe fuit standū i pma q calor pdu-
cit i ligno sine alia re noua i calefaciēte.

Itē theologice pōt argui sic Oēz rē quā p-
ducit de mediate cā secūda pōt per se imme-
diate pducē ergo illā rē que ponit esse actio
qñ ignis agit pōt deus pducē immediate sū hī
q ignis agit quo facto quero aut ignis agit
aut nō si sic tūc nō solus deus agit. si nō. cōtra
ibi est actio formalit̃ exs in igne ergo ignis
vere denominatur ab illa actione et p pīs ve-
re agit et nō agit qd ē impossibile Propter i-
stas rationes et multas alias posset aliquis
tenere q actio non est alia res distincta ab a-
gente passo et pducto Et hec opinio siue sit
vera siue falsa ē opinio Añ. vt mibi videtur
et iō ponit q hoc nomē actio supponit p ipō
agentē vt hec sit vera actio est agēs et cōsimi-
liter agere est agēs vel ponit q talis ppō ē re-

soluenda in q poit verbū sine tali noīe vt ista
actio est agēs equiualeat isti agēs agit et illa
caleficio ē actio equaleat isti q calefacit agit
et sic de p similib⁹ Hoc oīso sciendū ē fm o-
pinionē Añ. q agere siue facere multiplici-
accipitur. qñq idē est q aliquid pducere cre-
are vel destruere. qñq idē est q aliquid in ali-
quo facē. qñq accipit̃ cōmuniter et large fm
q ē pē ad pdicta duo et ad mouē et sic potest
poni pdicamentū Cōuenit aut isti pdicame-
to contrarietas. nā calefacē et frigefacē con-
traria sūt et dicūt verba ista cōtraria quia im-
portat qlitates cōtrarias et nō pnt eidē simul
cōpetere saltē respectu eiusdē Suscipit etiā
hoc pdicamentū magis et mī hoc ē istis verbis
cōueniēt adiungit̃ magis et minus quis for-
te nō omnib⁹ Vnde pueniēter dicitur hoc ca-
lefacit magis q illud et illud mī q illud et v-
nus gaudet maius et alius min⁹ Hec dicta
sunt s3 opinionē que mibi videt̃ psona doct-
ne Añ. Alii aut ponit q actio est quedā
res distincta ab agēte pducto et passo et a ce-
teris reb⁹ absolutis et est quidā respectus q
ab aliquibus ponitur esse subiectiue in agen-
te et ab aliquibus subiectiue in passo Di-
cunt tamen q aliquando actio est respectus
realis aliquando autem est respectus ratio-
nis sicut actio dei nō est nisi respectus ratio-
nis Et proprietates predictas scilicet habe-
re contrarium suscipere magis et minus di-
cunt tali respectui conuenire.

Capitulum. lviii.

Extum predicamentum dicitur pre-
dicamentū passionis quod Aristoti-
les nominat per verbum sicut patet
in predicamentis capitulo primo et capitu-
lo de facere et pati et secum videtur concor-
dare damascenus in logica suā vñ vocat hoc
predicamentum per verbum Et sicut est
de precedenti predicamento q in eo fm Añ
reponuntur verba ita i hoc predicamento v-
ba aliquid pati significantia reponuntur.

Vnde omnia que dicta sunt de agere p-
portionabiliter dicenda sunt de pati. Et ideo
fm viā suā pati et passio et illa subā que pati-
tur vñz et idem sunt sicut videtur dicere da-

mascent. vñ dicit facē autē et pati qdā substā-
tia est talit' opansvel patiens ita q' p'pō i qua
ponitur verbum infiniti mōi loco nois vel li
nomen passio r'oluēda ē i p'pōnē in qua po-
nitur verbū sine tali noie et i finitio mediante
hoc noie qd' vt illa calefieri est pati equialet
isti qd' calefit patit' et similiter illa calefactio
est passio equialet illi eidē. S3 notandū est
q' pati fm eū multipl'r accipit' Vno° p' reci-
pe aliquid ab aliquo et sic subiectu3 patit' et
materia recipiens formā patit'. Secūdo mo-
do accipit' magis generaliter f3 q' ē p'mune
ad pati p'mo° et motui q'uis i semihil recipiat
sicut qñ aliquid mouetur localiter. Tertio°
accipitur fm q' est cōmune ad pati p'dict' mo-
dis et ad creari et sic ē p'dicamētū. Breuit'
igitur f3 Añ. vt mihivideatur dicēdū ē q' ipe
ponit oīa vba actia mētalīa in p'dicamēto de
facē Et oīa verba mētalīa passia i p'dicamē-
to de pati siue illa verba significēt subās siue
qualitates siue tam substantias q' qualitates
Alii autē dicūt q' passio est quidem
respectus exns subiectie i passio correspōdēs
respectui actionis.

Capitulum.lix.

Eptimū p'dicamētū ponit' qñ qd' ē or-
dinatio aduerbiorū vel aliorū eis eg-
ualitū quib' cōueniēt respōdēt ad
q'stionē factā p hoc interrogatiz qñ vt hodie he-
ri cras. Vnde fm viā Añ. vt mihivideat' hoc
p'dicamentū nō iportat aliquā rē distinctā a
subā et q'itate sed importat illas easdē res q'
uis nō nominalit' sed aduerbialit' tm. Et p' il-
la opiniōe siue sit vera siue falsa pōt argui. nā
si qñ sit tal' res iherēs rei tpali nō plus debet
poni tal' res respectu vnius t'pis q' alterius g'
respectu temporis futuri ē talis res cōsequēs
est falsū quia si sit talis res i aliq' q' erit cras
siue qua non potest dici q' erit cras sicut non
potest aliquid esse album siue albedie g' re-
spectu cuiuslibet instanti istū tēpori in q' erit
erit alia talis res in illo et cū illa instantia po-
nā infita sequit' q' in illo erūt res ifite

Similit' illud fuit ifinitis tēporib' p'tib' ei-
usdē p'por'nis siue ifinitis instantibus g' in eo
sūt derelictae tales res infite. Et si dicatur q'
illa istātia nō fuerūt i actu. Cōt aut aliquod

instās vñ fuit i actu aut nullū. si nullū g' ni-
hil ē istās. si aliq' nō plus vñū q' reliquū g' i
fita fuerūt i actu. Itē de oī re cōiūgit de fīa
te dicere q' ēvel nō est g' in illo hoievel ē de fī
minate talis res et accipio illā rē q' debet de-
relinqui ex adiacētia crastine diei vel nō est
in illo hoie. Si ē in ipō g' hec ē de fīmate ve-
ra ille hō erit cras si nō ē i eo ergo sua oppo-
sita est de fīmā ite vera q'uidēf esse contra Añ
quia i futuris p'tingētib' negat veritatē de fī-
nate. Et pōt argui theologice sic. aut i isto
hoie ē tal' res aut nō ē. si est in eo r' sequit' for-
malit' talis res respectu crastine diei ē in illo
hoie g' ille homo erit cras sicut sequitur forā
liter in illo subiecto p'mo ē albedo g' hoc ē al-
bū et illud añs illa res est in isto hoie ē sicve-
rū qd' nō pōt p'tingere etiā per potētiā dinaz
quin postea fuit verū dicē hec res fuit g' sem-
per necessariū verū fuit dicere ille fuit futur'
in illa die et p' p'ns de' nō pōt facere qui erit
in illa die. Si aut illa res nō sit in illo homi-
ne ergo hec erit necessaria postea illa res nō
fuit in illo homine g' ille nō erat futurus i il-
la die et añs est necessariū ergo p'ns ē neces-
sariū et p' p'ns deus nō pōt continuare vitam
istius hominis vsq' ad diē crastinam. Itē
si quando esset talis res sicut illi opinantes p'
rium ymaginantur tunc sicut calidū est cali-
dum calore ita tempale esset temporale per
illam rem et per consequens sicut ē impossibi-
le aliquid esse calidum sine calore ita im-
possibile esset aliquid esse temporale sine il-
la re inherente sibi sed consequens est falsum
Nam hec est vera antichristus erit ante diez
iudici et tamen in antichristo cum nihil sit nō
est talis res. Si dicatur ad omnia ista q'
ex parte futuro nō derelinquitur talis res an-
tequam fuerit in illo tempore r' ideo nec ille
homo nec antichristus habet talem rem in
se derelictam ex tempore futuro

Contra si sine tali re res erit cras r' i tē-
pore futuro eadem ratiōe sine tali revere fu-
it in tempore preterito et etiam vere nunc est
et per consequens frustra ponuntur tales res

Probatur consequentia sic si i illo homine
qui fuit heri est talis res derelicta per quam
dicatur fuisse heri sicut lignum dicē calidū
per calorem ergo impossibile est q' hec sit ve-
ra ille homo fuit heri sine tali re sicut impossi-
bile est q' lignum sit calidum sine calore.

Sed hoc videtur falsum quia deus potest

Prima pars

illū hoie3 p suam potētiā absolutā p'fuare
et illi rē destruere ponat' igit' i eē tūc q'ro aut
ille fuit heri aut nō fuit si fuit g' vere fuit sine
tali re et p' p'ns p illā rē nō dicēf fuisse heri qd'
ē intētū. si nō fuit heri. Cōtra p'pō talis de p-
terito est necessaria ita q' deus nō pōt face-
re quin hō ille fuerit p' q' fuit. Propter ista r'
multa alia q' cā breuitat' omitto poss3 aliquis
tenere q' qñ nō ē talis res. Et hec fuit opinio
Añ. vt mihivideat' et iō hoc p'dicamētū nunq'
p nomē sed per aduerbiū nomiauit. Alii
autē dicūt q' qñvel quādeitas ē quēdā res re-
spectu derelicta in re tēpali ex adiacētia tē-
poris prop' quā dicēf q' res fuitvel erit vel ē

Capitulum.lx.

O Ctauū p'dicamētū ponit' vbi. Et de
illo dico sic de p'cedēti q' vt mihivideat'
tur cōsonū est doctrine Añ. q' vbi nō est alia
res distincta a loco et ceteris rebus absolutis
sed sepe p'ns hoc p'ntū p aduerbiū interroga-
tiū loci nominauit i quo p'dicamēto ponit'
illa p que conueniēt respōdēt ad q'one factā
p hoc aduerbiū vbi. Vñ si querā vbi ē sortes p'
ueniēt respōdēt q' est in citate v' i domo iō
illas p'pōnes cū suis casualib' ponit i p'men-
tovbi. Pro hac opinione pōt argui sic q' nō
videtur includē cōtradictionē q' de' destru-
at illā rem si ponat' nō destruēdo locū nec il-
lud qd' locatur nec transferēdo locū vel loca-
tū de loco ad locū. quo facto q'ro aut illb cor-
p' est in hoc loco aut nō. si est i hoc loco r' nō
habet talē rem g' locatū est in loco sñ tali re
et p consequens frustra ponitur. si nō est i lo-
co et fuit in hoc loco et nō est corruptū nec lo-
cus ergo aliquid ē motū localit' qd' ē cōt' p'osi-
tū. Alii aut ponunt q' vbi siue vbitas ē qui-
dā respectus fūdat' in locato p'cedēs ex circū-
scriptione loci et q' locatū fūdat talē respectū
et locus terminat eū. Ca. lxi.

Onū p'dicamētū ponit' positio que se-
cūdu opinionē Añ. nō sūgt rē distin-
ctā a rebus absolutis sed significat q'
ptes rei sicvel sic ordinat' et situat' et approxi-
māf. In hoc aut p'dicamēto sūt sedere stare
iclinari iacere et huiusmōi. Et nihil i hoc p'n-
to cōpetē pōt alicui nisi quāto cuius ptes pos-
sūt diuersimode approximari prop' quā diū-
fā app'ximationē diuersa r' p'ria dicibilia q' sē
imcōpossibilia p'nt eidē successiue p'petere.

Isti aut p'dicamēto nō habemus aliq' p'pū
interrogatiz corrīdēns. Et hoc est propt' r'vo

cabulorum penuriā. Alii aut tenēt q' ē qui-
dā respect' toti inherēs vel partibus ita q' ex
hoc q' surgit qui sedet habet vñā rē in se q' p'
nō habuit r' vñā aliā q' p'ns habuit p'didit.

Capitulum.lxii.

d Ecimū p'dicamētū ponitur habitus
r' illo sic de p'orib' dico q' Añ nō po-
nit q' significet aliquā rē distinctā a reb' ab-
solutis sed significat q' vna res sit circa aliaz
mobilis ad motū ip'p' nō p'tingat aliq' ipe-
dimētū que nō ē pars eius nec sū cū ea s3 lo-
co et situ distincta ab ea. In quo p'dicamen-
to ponit talia armatū esse calciatū esse et sic
de aliis. Tamē h're f3 p'hm m'j mōis dicitur
sicut in p'dicamēt' exposui. Alii aut ponūt
q' habitus est quidā respectus in ipō corpore
circa quod aliud corpus ē vel in ipō corpore
contento. Et de istis p'dicamēt' ista sufficiāt

Capitulum.lxiii.

Icto de significatione terminorū re-

d Stat dicere de suppositione q' ē p'petat'
conueniēs t'io sed nūq' nisi i p'positio-
nē. Est aut p'mo sciēdū q' suppo accipit' du-
plicit' sc3 large et stricte. Large accepta non
distinguit' p' appellationē sed appella° ē vñuz
contētum sub suppone. Aliter accipit' stric-
te fm q' distinguit' p' appellationē sed sic nō
intēdo loqui de suppoē s3 p'mo° tm et sic tam
subiectū q' p'dicatū suppoit et vñ quicquid p'
esse subiectū p'pōis vel p'dicatū supponit

Dicitur aut suppo id est p aliis positio ita
q' qñ terminus i p'positione stat p aliquo vñ
mur illo termino p alio sc3 de quo siue p'noi-
ne demonstrāte ipm ille terminus vñ rectus il-
lius t'mini si sit obliqu' verificat' et suppoit p
illo de quovel de p'noie demonstrāte illū p p'
pōnēz denotat' p'dicari si terminus sit subiec-
tū. Si aut termin' supponēs sit p'dicatū deno-
tat' q' subiectū subicitur respectu illius aut ē
spectu p'nois demonstrātis ipm de quo p'posi-
tio formet' sic p illā hoc ē aīal denotat' q' for-
tes ē animal ita q' hec sit vera si formet' h' est
animal demonstrando sortē. p illā aut hō ē no-
mē denotat' q' hec vox hō sit nomē ideo in il-
la supponit hō p illa voce. Similiter in illa al-
bum est animal denotatur q' illa res que est
alba sit animal ita q' hec sit vera hoc est ani-
mal demonstrādo illā rem que est alba et pro-
ter hoc subiectum supponit pro illa. Et
sic p'portionabil'r dicēd ē de p'to. nā p istā sōr

est alb⁹ denotatur q^d sortes ē illa res q^d habet albedinē et si nulla res haberet albedinē nisi sortes tunc p^rdicatū supponeret p^rcise p^r sorte.

Est autē una regula generalis q^d nūq^{uam} terminus in p^rpositoē saltē q^d signiue accipit supponit p^r aliq^{uod} nisi de quo predicat^{ur} vere. Ex quo sequit^{ur} q^d falsū est q^d aliqui ignorātes dicunt q^d p^rcretū a parte predicatoris supponit p^r forma videlicet q^d in illa sortes est alb⁹ si albus supponit p^r albedine. Nam hec est simpliciter falsa albedo est alba q^dlibet terminū supponat iō nūq^{uam} cōcretū tale supponit p^r forma tali signifi-
cata p^r suū abstractū s^um^mā. A. In aliis autē cōcretis de q^{uibus} dictum est hoc est b^en^e pos-
sibile. Eodē in illa hō ē de^{us} hō supponit vere p^r filio dei q^{uod} ille vere ē hō. Ca. lxxiii.

St autē p^rmo sciēdū q^d suppo p^rmo di-
ditur in supponē simplicē p^rsonalē et
materialē. Suppo p^rsonalis vniuer-
saliter ē illa q^{uod} t^{er}min^{us} supponit p^r suo significa-
to siue illud significatū sit res ext^{ra} animā siue
vox siue itētiō aīe siue s^up^rtu^{us} siue q^{uod}cūq^{ue} aliū
ymaginabile ita q^d q^{uod}cūq^{ue} est subiectū siue p^r-
tū p^rois supponit p^r suo significato ita q^d sig-
nificatiō tenet sēp^{er} est suppo p^rsonalis. Exem-
plū dicēdo sic hō ē aīal ly hō supponit p^r suis si-
gnificatū quia nō iponit ad significatū nisi il-
los hoīes nō p^rpe ei significat aliquid s^um^mune
eis sed iposmet hoīes s^um^m damascenū. Ex-
plū secūdi sic dicēdo oē nomē ē pars p^ronis
ly nomē nō supponit nisi p^r vocibus quia q^{uod} im-
ponitur ad significatū iponit ad significatū
illas voces. Exemplū terciū sic dicēdo omis
species ē v^{er}ū vel oīs intentio aīe ē in aīa v^{er}ū
q^d subiectū supponit p^rsonalit^{er} quia supponit
p^r illis quibus imponitur ad significandū.

Exm^{us} q^{uod}rti sic dicēdo oīs dictō scripta ē dictio
subiectū nō supponit nisi p^r significatis suis puta p^r
scriptis iō supponit p^rsonalit^{er}. Ex quo patet q^d
sufficiēt^{er} describūt supponē p^rsonalē dicentes
q^d suppo p^rsonalis ē q^{uod} t^{er}min^{us} supponit p^r suo
significato et tenetur s^up^rtiē. Suppo simplex
ē q^{uod} terminus supponit p^r itētiōne aīe sed nō
tenet significatiōe. Verbi grā dicēdo sic hō
ē spēs ille termin^{us} hō supponit p^r itētiōne a
nime quia illa itētiō ē spēs et t^{er}min^{us} p^rpe loquēdo
ille terminus hō nō significat illā itētiōne s^{ed}
illavox et illa itētiō anime sūt t^{er}min^{us} s^up^r subor-
dinata in significatō id est s^{ed} modū alibi ex-
positū. Ex h^{is} p^r falsitas opinionis cōmunit^{er}
dicētiū q^d suppo simplex ē q^{uod} termin^{us} suppo-

nit p^r suo significato quia suppo simplex ē q^{uod}
terminus supponit p^r itētiōne aīe q^{uod} p^rpe nō ē
significatū t^{er}min^{us} quia talis terminus significat
veras res et nō itētiōnes aīe. Suppo mate-
rialis ē q^{uod} termin^{us} nō supponit significatiue
sed supponit v^{er}ū p^rvoce vel p^r s^up^rtiō sicut p^r h^{ic} hō
ē nomē ibi hō supponit p^r se ipso et t^{er}min^{us} nō signi-
ficat seipm. Similit^{er} hō scribit^{ur} p^r ibi esse sup-
positio materialis quia terminus supponit p^r
illo q^{uod} scribit^{ur}. Et sciēdū ē q^d sicut illa t^{er}plex
suppo cōpetit vocī plate ita p^r cōpetere di-
ctioni scripte v^{er}ū si scribantur ille q^{uod}uor. p^ro-
nes hō ē aīal hō ē spēs hō ē vox dissillaba hō
ē dictio scripta q^{uod}libet illarū poterit verificari
et t^{er}min^{us} nō nisi p^r diuerf^{er} quia illud q^{uod} ē aīal nul-
lo mō p^r cōt^{er} spēs nec vox dissillaba nec dicti-
o scripta. Similit^{er} illud q^{uod} ē spēs nō ē aīal nec
vox dissillaba et cetera et sic de aliis et t^{er}min^{us} iⁿ du-
abus p^ronibus v^{er}ū habet ille termin^{us} sup-
positionē materialē licet illa possit sic distin-
gui q^d p^r supponē p^rvoce vel p^r scripto et essēt
diuerf^{er} spēs suppois si essēt noīa iposita quē
admodū distiguit^{ur} suppo p^rvoce et p^r significa-
to vel p^r s^up^rtiō et p^r itētiōe. V^{er}ū sic t^{er}his diūstas
suppois p^r cōt^{er} t^{er}io vocali et scripto ita pos-
set p^r cōt^{er} t^{er}io mētalī si itētiō possit suppone-
re p^r illo q^{uod} s^up^rtiō p^r se ipā et p^r voce et p^r scripto
q^{uod} v^{er}ū vocare p^rsonalē aliā simplicē aliā ma-
terialē. Est etiā sciēdū q^d nō d^r suppo p^rsoal^{is}
eo q^d suppoat p^r p^rsona nec simplex q^{uod} suppo-
nit p^r simplici nec matērial^{is} q^{uod} suppoit p^r mate-
ria s^{ed} p^r cas dictas et iō isti t^{er} matērialē sim-
plex p^rsoalē equocef^{er} iⁿ logica et iⁿ aliis sci-
ētiis in logica t^{er}min^{us} nō v^{er}ū sit frequē nisi cū iⁿ ad
dito suppo. Ca. lxxv.

Otād ē etiā q^d t^{er}min^{us} in q^{uod}cūq^{ue} p^rpoē p^roaf
nō p^r h^{ic} suppoēz p^rsoalē nisi exvolūta
te v^{er}ū arte ad aliā sic t^{er}min^{us} equocus
iⁿ q^{uod}cūq^{ue} p^rpoē p^r suppoē p^r q^{uod}libz s^up^rtiō nisi arte
tur exvolūte v^{er}ū ad s^up^rtiō certū sed t^{er}min^{us}
nō in oī p^rpoē p^r h^{ic} suppoēz simplicē v^{er}ū ma-
tērialē s^{ed} t^{er}min^{us} q^{uod} t^{er}his t^{er}min^{us} p^roaf altēi ext^{er}eo q^d
iⁿ hac p^rpoē hō currit hō nō p^r h^{ic} suppoēz sim-
plicē nec matērialē q^{uod} currit nō respicit itētiō
nē aīe nec vocē nec scripturā s^{ed} iⁿ illa p^rpoē hō
ē spēs q^{uod} spēs s^up^rtiō itētiōēz aīe p^r supponē si
p^r h^{ic} et tal^{is} p^rpo distigūda penes t^{er}min^{us} mōz eg-
uocatiōis eo q^d subiectū p^r h^{ic} suppoēz simpli-
cē v^{er}ū p^rsoalēz si scōo p^rpo est s^up^rtiō s^up^rta q^{uod} t^{er}min^{us}
notat^{ur} q^d aliq^{uod} res s^up^rtiō p^r ly hō sit species q^{uod} est

manifeste s^{ed} si p^rmo ē vera quia tūc denota-
tur q^{uod} vna spēs aīe siue itētiō aīe siue p^rceptus
sit spēs et hoc ē v^{er}ū. Eod mō sūt tales disti-
guēde hō p^r de plurib^{us} r^{ati}onabile est passio hoīs
r^{ati}onabile p^r de hoīe tā a p^rte subiecti q^{uod} a p^rte p^rdi-
cati similit^{er} illa ē distinguenda aīal rationale
est diffio hoīs q^{uod} si subiectū hēat suppoēz si-
plicē est vera si p^rsonalēz est falsa et sic est de
m^ult^{is} talib^{us}. Similit^{er} est de istis sapiētia dīna est
at^ributū dei boītas p^rdicat^{ur} de deo inascribili-
tas ē p^rpetas patris et h^{ic} mōi. Similit^{er} q^{uod} t^{er}min^{us}
p^roaf ad aliq^{uod} ext^{er}emū respiciēs vocē vel s^up^r-
turā ē p^rpo distigūda eo q^d tal^{is} t^{er}min^{us} p^r h^{ic} sup-
poēz p^rsoalē v^{er}ū matērialē et illo sūt ille distin-
guēde s^{ed} ē nomē hō est vox dissillaba pat^rni-
tas significat p^rpetatē p^ris nā si p^rnititas ma-
terialit^{er} suppoat sic ē vera quia h^{ic} nomē pater-
nitas s^up^rtiō p^rpetatē p^ris. Si aut^{em} suppoit p^rsoalit^{er}
sic ē falsa q^{uod} p^rnititas nō est p^rpetas p^ris s^{ed} ē ip-
se p^r illo distigūda sūt ille aīal rōale s^up^rtiō
ficat quidditatē hoīs rōale s^up^rtiō p^rte hoīs hō
alb⁹ s^up^rtiō aggregatū p^r accēs hō alb⁹ ē t^{er}min^{us} cō-
positus et sic de m^ult^{is} talibus. P^ro g^o regla ista
dari q^d q^{uod} t^{er}min^{us} potēs h^{ic} istā t^{er}plex suppoēz
p^roaf ext^{er}emū p^r vocib^{us} p^rlatīs siue s^up^rtiō tūc
p^rpo iⁿ q^{uod} p^roaf est distigūda eo q^d talis t^{er}min^{us}
p^roaf h^{ic} suppoēz p^rsoalē v^{er}ū matērialē. Q^{uod} v^{er}o
p^roaf ext^{er}emū significatū itētiōne aīe ē dis-
tigūda eo q^d p^roaf h^{ic} suppoēz p^rsoalē vel sim-
plicē. Q^{uod} v^{er}o p^roaf ext^{er}emū p^r oībus p^rdictis
tūc est distigūda eo q^d p^roaf h^{ic} suppoēz p^rsoa-
lē simplicē v^{er}ū matērialē et sic hec est distin-
guēda hō p^rdicat^{ur} de plurib^{us} quia si hō h^{ic} sup-
poēz p^rsoalē tūc est falsa q^{uod} b^enotat^{ur} q^d aliqua
res significata p^r h^{ic} t^{er}min^{us} hō p^r de pluribus
Sivero hēat suppoēz simplicē v^{er}ū matērialē
siue p^rvoce siue p^r scripto ē vera q^{uod} tā itentio
cōmunit^{er} q^{uod} vox q^{uod} illud q^{uod} scribit^{ur} p^rdicat^{ur} s^{ed} plu-
rib^{us}.

Capitulū lxxvi.

Ed p^r p^rdicta p^ro obici multipliciter.
s^{ed} Primo sic hec est vera hō est dignissi-
ma creaturā q^{uod} q^{uod} suppoēz h^{ic} hō nō
p^rsonalē q^{uod} q^{uod}libz singulari ē falsa s^{ed} h^{ic} suppo-
tiōēz simplicē. s^{ed} si suppo simplex ē t^{er}min^{us} iten-
tiōē aīe illa est s^{ed} s^up^rta q^{uod} itentio nō est dignissi-
ma creatura creaturāz q^{uod} suppo simplex nō ē
p^r itentioē aīe. Propt^{er}ea hec est vera color est

p^rmo obiectū visus et q^{uod}libz singulari est fal-
sū habz simplicem sup^rtiōēz s^{ed} si supponeret p^r
aīe itentioē illa esset s^{ed} s^up^rta q^{uod} suppo simplex nō
est p^r aīe itentioē. Similit^{er} hec est vera homo
est p^rmo rōnal^{is} et nō p^r re singulari nec p^r itentio-
ne aīe s^{ed} p^r aliq^{uod} alio. Idem p^ro argui de ista
Ens est p^rmo v^{er}ū de^{us} est p^rmo p^rsona q^{uod} q^{uod}libet
tal^{is} est vera et nō p^r singulari nec p^r itentioē aīe
s^{ed} p^r aliq^{uod} alio et t^{er}min^{us} subiectū h^{ic} suppoēz simpli-
cem s^{ed} suppo simplex nō est p^r itentioē aīe. pro-
pt^{er}ea vox nō p^rdicat^{ur} de voce nec itentio de i-
tentioē q^{uod} tūc q^{uod}libz tal^{is} p^rpo hō est aīal sortel
est homo esset simplicit^{er} falsa. Ad p^rmo isto
rū dicēdū q^d opinio dicētiū q^d si iⁿ illa hō ē
dignissima et subiectū h^{ic} suppoēz simplicēz
est falsa ymo h^{ic} t^{er}min^{us} suppoēz p^rsonalēz nec ra-
tio eorū v^{er}ū sed est p^r eos. Nā p^rbat sic q^{uod} si ha-
bēt suppoēz p^rsoalēz q^{uod} tūc est s^{ed} s^up^rta q^{uod} q^{uod}libz sin-
gulari est s^{ed} s^up^rta q^{uod} illa rō est p^r ipos q^{uod} si hō s^up^rtiō
p^r iⁿ illa s^{ed} nō p^r aliq^{uod} singulari s^{ed} p^r aliquo alio
et p^r consequens illud est dignissima creatura
creaturāz s^{ed} hoc est falsum q^{uod} tūc est nobi-
lius oī hoīe q^{uod} est manifeste p^r eos q^{uod} nūq^{uam} cō-
mune v^{er}ū species est nobili^{us} suo singulari cū s^{ed}
eos iⁿferi^{us} iⁿcludat suū sup^rtiō s^{ed} mod^{us} loquēdi co-
rū et plus q^{uod} illa forma p^ris cū sit p^r ist^{is} hoīs nō
est nobili^{us} iⁿ hoīe et ita si subiectū iⁿ illa hō ē
dignissima et suppoēz p^r aliq^{uod} a^u ab hoīe singla-
ri illa est simplic^{iter} s^{ed} s^up^rta q^{uod} lo dicēdū est q^d si homo
suppoat p^rsoalē est devirtute s^um^mois falsa q^{uod} q^{uod}
libet singulari est falsa tūc s^um^m itentioēz ponē-
tiū eam est vera q^{uod} nō itendūt q^d hō est nobi-
li^{us} creaturāz s^{ed} q^{uod} sit nobili^{us} oī creatura
alia q^{uod} nō est hō et h^{ic} v^{er}ū est int^{er} creaturas
corpales nō aut^{em} iⁿ substantiis sepa^rat^{ur} v^{er}ū est. Cō-
tingit enī frequē q^d p^rpoēs autenticē et m^ult^{as}
sunt s^{ed} devirtute s^um^mois et vere iⁿ sensu iⁿ q^{uod}
fiūt h^{ic} est ille p^rpoēs q^{uod} itendebāt p^r eas sūt ve-
re et ita est de p^rdicta. Ad secundū dicē-
dū est q^d omnes tales color est p^rmo obie-
ctum visus homo est primo r^{ati}onabilis ens est p^r
movnum homo est primo animal rationale
triangulus p^rmo habet tres angulos et sonus
est primum et adequatum obiectum audit^{us}
et cetera tales multe sunt simpliciter false de
virtute sermonis. tamen ille quas itendebat
philosophus per eas sunt vere. Vnde sci-
endum q^d sicut philosophus et multi alii acci-
piunt sepe concretum pro abstracto et econ-
uerso ita frequenter actum exercitum pro ac-
tu signato et econuerso. Est autem act^{us}

exercitus qui importatur p hoc verbum est vel aliud huiusmodi quod non tm significat aliquid pdicari de aliquo sed exercet pdican do vnu de alio sicut dicendo homo est aial ho currit ho disputat et ita de aliis. Actus aut signatus est ille qui per hocverbum pri ipor- taf vel per hocverbu subici vel verificari vel copetere vel aliud huiusmodi. Verbi gratia animal pdicatur de hoie hic no pdicaf aial d hoie quia ibi animal subicitur et no pdicatur et io e actus signatus et non est ide dice ani- mal pdicatur de hoie et ho e aial quia vna e multiplex et alia no sicut no est ide dice gen? pdicaf de hoc pni homo: h comune ho e ge? Nec est ide dice genus pdicatur de spevl hec vox aial pdicatur de hac voce ho et speci- es est genus vel hec vox ho est hec vox aial Na pme due sut ve et secude due sut false et tame hoc no obstante philosoph? accipit ali- qn actum exercitiu p actu signato et aliquado ecouerfo et ita faciut multi alii et h facit ml- tos incidet i errores et ita e i pposito na illa p- positio ho est pmo risibilis accipiendo primo sicut accipit ph? pmo posterior? e falsa sicut il- la ho est species sed tame act? signat? loco cu- ius ponitur e simpliciter verus sicut illa eve- ra de hoie pdicatur primo hoc pdicatum risi- ble et i i actu signato ta ho q risibile supponit simpliciter et pro intentione aie na de hac ite- tione aie ho pdicaf pmo risibile no tm p se s3 p singularibus et debet ille actus sic exerceri ois ho e risibilis et nihil aliud ab hoie e risi- bile ibi in actu signato ho supponit simplici- et p intentione aie sed in actu exercito corre- spondente ho supponit psonalit et pro rebus singularib? ga nulla res pot ridere nisi res sin- gularis et io in actu signato bene ponit hoc i complexu pmo sed in actu exercito corrnde- te no debet poni pmo et hoc ga pmo dicit il- lud quod predicatur de aliquo vniuersaliter et de nullo nisi de quo illud pdicaf et tali ac- tui signato debent correspondere duo act? ex- erciti sicut est de illa sonus e pmu et adeqtu obiectu auditus na hec falsa e de virtute ser- monis quia aut sonus ibi supponit p re sin- gulari aut comuni Si p re singulari sic e falsa quia quelibet singularis e falsa Si p re comu- ni tuc adhuc e fla ga fm eos nulla res apphe- ditur a sensu nisi singulari et io illa e simplici- ter falsa de virtute fmonis tame forte f3 co- muniter loquetes et bn intelligetes intelligit

p illavnu act? signatus verus qui est iste de- sono pdicatur pmo esse apphefibile a poten- cia auditia qui debet sic exerceri ois son? est apphefibilis a potetia auditua et nihil ali- ud a sono e apphefibile a potetia auditia ita q in actu signato hoc comune sonus suppoit simplici p intentione aie sed in actu exerci- to supponit psonalit et p singularibus h est p suis suppositis siue significatis Exemplum p predictis e manifestu in theologia. na hec concedit ee vera suba itellectualis completa no dependes ad aliud suppositum est primo psona et eade ratione hec concedit ho e pmo risibilis quia eade est ratio devna et de alia tunc qro aut subiectu istius ppositiois suppo- nit psonaliter et p singularibus et tunc est falsa quia qlibet singlar e falsa p3 inductive aut supponit simpliciter et p forma comuni. et tuc etia est falsa quia nulla forma comuif nec pmo nec no pmo est psona ga oi pni etia secundu eos repugnat ratio psona Id e est de istis singulari e pmo vnu numero. indiui- duu pmo distinguit a pi et sic de multis tali- bus que sut false devirtute fmonis et tamen actus signati correspondetes sut veri Ideo di- cendu e sicut pus q suppositio simplex e qua do terminus supponit p intentione aie q aliqn est comunis pluribus per pdicatione aliquar- dovero e ppriavni. Et ro huius e quia nihil e a parte rei quin sit simpliciter singulari. Vn de error illoz qui credebant aliquid ee in re preter singulari et q humanitas distincta a singularibus est aliquid in indiuiduis et d es- sentia eoru induxit eos in illos errores et m- tos alios logicales hoc tame ad logicu no pe- tinet detmiare sicut dicit porphirius in plo- go sed logicus habet tantu dice q suppositio simplex non est p suo significato sed qn e ter- minus comunis suppones simpliciter habet dicere q suppositio simplex est p aliquo com- muni suis significatis. vtru aut illud comune sit in revel no ad eu no ptnet Ad tertium dicendu e q vox pf de voce et similiter inten- tio de intentione non tm p se s3 p re : et ideo per talem ppone ho est animal quis vox pre- dicetur devoce vel intetio de intetione no de- notatur q vna vox sit alia vel q vna intetio sit alia sed denotaf q illud p quo stat vl sup- poit subiectu sit illud p quo stat vel supponit pdicatum Si aut adhuc obiciatur contra p- dicta quia hec e vera pipervenditur hic et ro

me et tamen nulla singularis est vera nisi fm q supponit simpliciter et non pro intentione anime g suppo simplex no est pro intentione aie dicendum est q illa ppositio si sit de copulato extremo est simpliciter falsa quia qlibz singula- ris est falsa etia scdm q habet supponem sim- plicem quia nil? vult emere illud coe piper siue esset res extra aiaz siue in aia s3 quelibet ite- dit emere rem singulari qua no habz sed illa ppoe est vera si sit copulativa sicut illa piperv- ditur hic et piper vedif rome ga abe ptes sut vere pro singularibus vnde no plus hec est ve- ra pipervedif hic et rome qua illa singlar pi- pervendit hic et rome

Capitulu lxvii.

p Remissa diuisione supponis dice- du est de mebr in spali et pmo de suppone materiali circa qua scie- du est q suppo materialis cuilibz qd pot esse ps pponis ppete pot ome eni tale pot esse ex- tremu pponis et provoce vl pro scripto suppo- nere Et de noibus quide manifestu est sic patz in istis ho est nome ho est numeri singlar h e- tia ide p3 de aduebiis verb? pnoib? pntiatioib? ppoib? et iteatioib? sic p3 de ist? bn e aduebiu legit e idicati moi leges e pntiatio ille e pno- me si est pntiatio ex est ppoe heu est intiectio. Similiter aut ppones et ofones tale suppone- habere pnt q patz in istis ho est aial est ppoe vera hoiez currere est ofovera et sic de phili- bus Pot illa suppo no tm ppeterevoci sed et scripto et pti pponis metalis siue sit ppoe si- ue ps pponis et tm ppoe vl omi pplexo et in- pplexo ppetere pot Pot aut diuidi suppo ma- terialis ga quedam est qn vox vl scriptu suppoit pro se sicut in istis ho est nome hoinis est gti- casus ho est aial est ppoe vera bene est aduer- biu et huiusmoi Qnq aut vox vel scriptu vel pcept? no supponit p se sed provoce vl scripto qua tame voce vl scriptu no significat sicut in illa ppone vocali aial ptur de hoie hec vox hoie no suppoit pro hac voce hoie s3 ibi illud in pplexu hoie supponit pro hac voce ho quia de hac voce homo ptur aial sic dicendo ho est aial Similiter in illa hoiez currere est veru illd subetu hoie currere no supponit pro se sed supponit pro illa ppone ho currit qua tamen non significat Similiter in talib? ho predicaf de asino in obliquo li ho suppoit pro obliquo tali hominis vel hoie vel h? moi ga in illa p- pone alinus est hois no ptur hec vox ho s3 hec

vox hois Silitur hic qntas ptur de subeto in pcreto li qntas supponit pro pcretis pbilibus de subeto Capitulu lxviii.

f Icut aut cuilibz pplexo et in pplexo o potest ppetere suppo material ita cuilibz pplexo vl in pplexo si- gnificatio vl significatio potest ppete suppo simplex Na qlibz tale siue sit metale siue vo- cale siue scriptu pot supponere p pceptu me- tis sic p3 inductive Et sic qnq suppo matial est pro illo qd supponit qnq no pro illo q suppo- nit s3 pro alio qd tm no figt ita tmin? metalis silitur qnq supponit pro se sic in ist? ho est sps aial est gns et sic de aliis qnq aut suppoit pro illa intentione aie qua tm no figt sic in th ppone metalis hoie esse aial est ppovera et sic pot di- ci de multis aliis

Capitulu lxix.

n Vne accedendu est ad supponez psonale Circa qua sciendu est q cathegreuma solu qd e extremu pponis siue acceptu suppoit psonalit per p- mu excludit oia sincathegreumata siue sint noia siue pntiatioes siue aduebia siue qcuq a- lia per secundu excludit omevbu ga nuq vbu pot esse extremu pponis qn accipit siue Et si dicaf q sic dicendo legere est bonu li legere accipit siue tm et suppoit psonaliter Dicendu est q legere ibi no est vbu s3 est nome. Et ita est exvlu q mo ifinitiu? no tm est vbu s3 no- men Vnde si lege remanet ibi vbu et no pl? est nomen q legit hec no magis est vera le- gere est bonu qua illa legit est bonu s3 vnde est hoc dico q est exvlu loquetiū per tertium excludit ps extremi qntuq sit nome et cathe- greuma sicut hic ho alb? est aial nec ho sup- ponit nec alb? supponit s3 totu extremu et io qntuq ptes extremoz se habeat aliqn fm su- pius et inferius no optz pna3 esse bona inter illas ppones ga illa regla debz itelligi qn il- la extrema que supponit in ppoib? ordinat fm supius et inferius Vnde no segt tu es va- dens ad forz g tu exns es in forovl ad forz et tnvadens et exns ordinat fm supi et inferi sed extrema illavades ad forz et exns ad forz no sic ordinat io pna novz tm aliqn pnavz ga ali- qn no pnt tales ptes ordinari fm supi et inferi nisi etia tota extrema sic ordiant vl pnt ordi- nari sic p3 hic ho alb? aial albu videt hoie et videt aial et sic de multis Et io frequet est tal- pna bona s3 no sp et illa ps extremi no suppo- c.i.

nit in tali ppone tñ in alia ppone supponere
pōt per qrtā pticulā excludit cathegreuma-
ta tñ qñ supponit simplr vlt matialitē tñ e-
nī qñ nō accipiūt significatiue iō psonaliter
nō supponit sic hic hō est spēs 7 in phib?

Capitulum lxx.

Vppō aut psonalis pōt diuidi p-
mo in supponē discretam 7 cōez.
Suppō discreta est in quā suppoit
nomē pñū aliq vel pnomē demonstratiūū fīgi-
ue sūptū 7 tal suppo reddit ppōnē siglarē sic
hic sōr est hō ille hō est hō et sic de aliis Et si
dicat q hec est vera hec herba crescit in orto
meo 7 tñ subctū nō habz supponē discretā Di-
cendū est q illa ppō est falsa de virtute fmo-
nis s3 per illā intelligit talis ppō talis herba
crescit in orto meo vbi subiectū nō suppoit di-
crete Vnde adnētendū est q qñ aliqua ppō
est falsa de virtute fmonis s3 tamē aliqū sen-
sum verū habz tñ in illa accepta in illo sen-
su debēt subiectū et ptu3 hē eadēz supponēz
qlem hnt in illa que est de virtute fmonis vera
Suppō psonalis cōis est qñ terminus cōis sup-
ponit sic hic hō currit oīs hō est aīal Suppō p-
sonal cōis diuidit in supponē pfusa 7 deter-
minatā Suppō determinatā est qñ ptigit descē-
dere per aliquā disiunctiūā ad singlaria sic bñ
sequit hō currit ergo ille hō currit vel ille hō
currit 7 sic de singlis Et iō dē suppo determinā-
ta quia per tñ ppōnē denotat q tñs ppō sit
vera pro aliqua singlari determinatā 7 qñlibz sin-
glarū sufficit ad verificandū tñm ppōnē sic ad
veritatē istū hō currit regit q aliqua certa
singlari sit vera 7 quelibz sufficit etiā posito
q quelibz alia est s3 flā frequēt tñ mltēv oīs
sūt vere Est ergo certa reglā q qñ sub termino
cōi ptigit descēdere ad singlaria per ppōnēz
disiunctiūā et ex vna singlari inferit talis ppō
tñc ille tñm h3 supponē psonalē determinatā
et ideo in illa ppōne hō est aīal vtrūq extre-
mū habz supponē determinatā q sequit hō est a
nimal g ille hō est aīal vlt ille hō est aīal et sic
de aliis etiā bñ seqt hō est aīal g hō est hī aīal
vlt hō est hī aīal 7 sic de singlis iō tā hō g aīal
habēt supponē determinatā Suppō psoal pfusa
ē suppo psonal tñmini cōis que nō est determinatā
7 illa diuidit qā qdā ē suppo pfusa tñm 7 qdāz
est pfusa 7 distributiua Suppō pfusa tñm ē qñ
tñm cōis suppoit psoalit 7 nō ptigit descē-
dere ad singlaria per disiunctiūā nllā variati-
one facta a parte alteri extremi s3 per ppōnē

XXXII.

de disiuncto extremo et ptigit eā i ferri ex qñ
q singlari vbi grā in illa oīs hō ē aīal aīal sup-
ponit pfuse tñm qā nō ptigit descēdē s3 aīali
ad sua siglaria p disiunctiūā qā nō seqt oīs hō
ē aīal g oīs hō est hī aīal vlt oīs hō est hī aīal 7 sic
de singlis s3 bñ ptigit descēdē ad ppōnēz de
disiuncto pto ex singlari bñ vt bñ seqt oīs hō ē
aīal g oīs hō est hī aīal vlt hī aīal 7 sic de aliis
qā pñs ē vna cathegorica pposita ex illo sub-
iecto 7 hī pto hī aīal vlt hī aīal 7 sic de singlis et
manifestū ē q hī pñt vere ptur de oī hoīe iō il-
lavlis est simplr vera sicut illa inferit ex qñli-
bz supposito aīal nā bñ seqt oīs hō est hī aīal
qñq aīali demonstrato g oīs hō ē aīal Suppō
pfusa 7 distributiua est qñ ptigit aliq descē-
dere copulatiue si tñm cōis habeat mltā pte
ta et ex nllōvno formaliter ifēf sic in illa oīs
hō est aīal subctū suppoit pfuse 7 distributiue
qā seqt oīs hō ē aīal g ille hō est aīal 7 ille hō
ē aīal 7 sic de aliis Et dixi aliq qā nō sp eo-
dē ptigit descēdere copulatiue nā aliqñ ptigit
descēdere nllā variatiōe facta circa ppōnē nisi
q in pma subiecti vlt ptur tñm cōis 7 p ea ac-
cipiūt singlaria sic p3 in exēplo pdicto aliqñ
aut ptigit descēdē aliq variatiōe facta ymo
aliquo dēpto q accipiebāt in alia qñ nec ē tē-
mī cōis nec pte tñm cōis vbi grā sic dicē
do oīs hō pte fortē currit bñ ptigit aliqñ de
scēdē ad siglaria coplatiue nā bñ seqt oīs hō p-
ter fortē currit g plato currit 7 cicero currit 7
7 sic de singlis s3 i istē siglaribz aliqd dimittit
qñ accipiebāt i vlt qñ nō fuit tñm cōis nec sigz
distibues ipm sc3 dēio exclusia cū pte exclusia
7 iō nō eodē ptigit descēdē s3 illa oīs hō pter
fortē currit 7 s3 illa oīs hō currit Vñ pma vo-
cat suppo pfusa 7 distributiua mobil sc3 a vero
suppo pfusa 7 distributiua imobil Capi. lxxi.

i St vltis vidēdū ē qñ ē q tñm h3 vnam
supponē psoalē 7 qñ alia Et pmo vidē-
dū ē de tñm nō flatis 7 de tñm re-
latiū qā dīse regle dāt de ill 7 de ill Est g pō
sciēdū q qñ i ppōne cathego. nllm sigz vlt di-
stribuēs totū extremū ppōis addit terio nec
mediate nec imediate hī ē nec a pte ei dē ex-
tremi nec ex pte extremi pcedēt nec ne pce-
dit nec aliq dēio icludēs equalēter negatiōez
sp tñs teri? suppoit determinatē vbi grā i illa hō
est aīal nllm signū vlt addit nec ne? nec aliq
dēio equalent negtiōez icludens iō vterq ter-
mī? supponit determinate Idem dicendum
est de illa aliq hō currit quia signū pticulare

Prima pars

additū vlt nō additū nō variat supponem per
soālem quāuis faciat frequēt terminū stare
tātū psonaliter Similit in illa animal est om-
nis homo quāuis ponatur signū vlt nō tñ pce-
dit hūc terminū animal ideo li animal suppo-
nit determinate Similit hic animal nō est ho-
mo quāuis negatio ponat quia tñ nō pcedit
animal ideo animal stat determinate Sed in
illa omnis homo est animal li homo nō habz
supponē determinatā quia distribuit signū vlt
nec li animal habz supponē determinatā quia
sequit mediate signū vlt Sed in ista videns
omnē hominē est animal quia hoc signū omnē
nō distribuit totū subiectū ideo nō facit illū
terminū animal stare nisi determinate Vnde
bene sequit videns omnē hominē est animal
ergo vidēs omnē hoīnē est hoc animal vel vi-
dens omnem hominem est hoc animal et sic de
aliis Sed in illa omnē hominē videns est ani-
mal quia signū pcedit hoc totū hominem vi-
dens ideo pdictū nō stat determinate sed con-
fute tātū sic in ista cñlibz hominis alin? est cur-
rens ptu suppoit pfuse tñm In illa vero asinus
cñlibz hominis est currens ptu stat determinate
Silit in illa hō nō est animal quia hō suppo-
nat dēiate nō tñ aīal qā nega? determinat vbi
q pcedit non stat dēiate Silit in ista sōr dēt
ab hoīe li hoīe nō suppoit determinate qā hoc v-
bñ dēt icludit negationē equalētē

Capitulum lxxii.

c Irca pdicta pōt dubitari pño qñ
suppoit hō in ista sōr fuit hō posi-
to q sōr nō sit Similit qñter sup-
ponit termi in ill de preterito 7 ill de futuro
7 de possibili 7 in aliis ppōibz de mō 7 est rō
dubitationis qā dictū est pñs q terminus nūq
suppoit pro aliq nisi de quo verificat s3 hō si
sōr nō sit nō verificat de sorte qā tunc hec est
falsa sōr est hō g nō supponit pro sorte 7 per
pñs nō supponit determinate Secūdo est dubi-
u3 de istis hō alb? est hō cātans missā est hō
creans est deus posito q nullus sit alb? 7 nul-
lus cātet missā 7 q de nō creet pro quib? sub-
iecta supponit gavidet q pro nllā re sigta qā
de nllā taliverificat nec pro seipis qā tñc ha-
berēt suppositionem materiale ego nō sup-
ponit determinate pro aliquo Tercio qualiter
subiectū supponit in talibus equ? tibi promit-
ti? duodeci libre tibi debent et est ratio dubi-
tatiōis qā si terminus supponat pro cōtentis
vident esse false cū quelibet singulari sit flā 7

ita si termin? subiect? supponat determinate ppō
est falsa Similit qñta dubita? est de tñb? il-
le puatur visu 7 de similib? Quia est qñ sup-
positionē habz pñm in illa genera et species
sunt substantie Sexta est de istis actio est res
extra animā relatio est vera res creatio est i-
dem realiter cū deo 7 de huiusmōi mult Sep-
tima est de istē ille bis fuit alb? gavidet q al-
bum nō supponat determinate Silit i illa tñm ai-
mal est hō quō subiectū et ptu3 supponat Itē
de talib? apostolus dicit hoc anglia pugnat il-
le bibit cū prora est in mari bonitas tua a-
git clemētia principis gubernat regnū 7 hui?
modi Ad primū illorū dicendū est q in oīb?
talibus termini supponunt personaliter pro
quo est notandū q tunc terminus supponit
personaliter quādo pro significatis suis sup-
ponit vel pro hiis que fuerunt significati vel
erunt vel possunt esse et sic intelligendū est p-
us dictum qā dictū est prius q vnomō signi-
ficare sic accipitur hoc tamē intelligendū est
q non respectu cuiuslibet vbi si aliqua talia
sigcent suppoit pro illis que significat stricte
accipiēdo sigre quia pro illis que fuerūt sua si-
gnificati nō pōt suppoere nisi respectu vbi de
pñterito Et iō quelibz talis ppō est distinguēda
eo q talis terminus pōt supponē pro hiis que
sunt vlt que fuerūt s3 pro hiis que erūt nō pōt
supponere nisi respectu verbi de futuro 7 iō il-
la ppō est distinguēda eo q talis termin? pōt
supponere pro hiis que sūt vlt que erūt Silit
pro hiis que pñt eē sigta 7 nō sūt nō pōt sup-
ponē nisi respectu verbi de possibili vel de pñ-
gēti 7 iō omīs tales sūt distinguēde oīs hō fur-
it albus omē albu erit hō omē albu pōt eē hō
Intelligēdū est tamē q illa distinctio nō ca-
dit a pte pñcati sed tñ a parte subiecti Vñ
de illa nō est distinguēda sortes fuit alb? sōr
pōt esse albus 7 hoc quia pñcatū appellat su-
am formā Quod sic est intelligēdum nō qñ
supponat p se vlt p pceptu sed q p talē ppositi-
onē denotat q ppositio in q illō pñcatū sub
ppā forma hoc est ipsū 7 nō aliud pñcat de
illo p quo subiectū supponit vlt de pñoie de-
mōstrate illud p quo subiectū supponit fuit
vera si talis ppō sit de preterito vel q talis
erit vera si pma ppō sit de futuro vlt q sit possi-
bil? si pma sit de possibili vlt p se si pma ppō sit
de p se vlt de impossibili s3 vlt de necessario
si pdicta 7c et sic de aliis ppōib? modalibus
Vnde ad veritatē istū? albu fuit nigr? nō re-
c. ii.

quiritur quoniam fuit vera alba est nigra sed requiritur
quod hec fuerit vera hoc est nigrum demonstrando a
liquid pro quo subiectum supponit in illa alba fue
rit nigra. Similiter ad veritatem istius verum erit ipso
fibile non requiritur quod hec verum sit verum est ipso
fibile sed requiritur quod hec sit vel erit vera si formabitur
est impossibile demonstrando aliquid pro quo sup
ponit subiectum in illa verum erit impossibile si est in
aliis sed de istis alius dicitur in tractatu de p
pobis et pntis. Ad primum igitur illorum dico quod in
illa for fuit hoc primum supponit pro sorte et si est
de oibus aliis de preterito et de futuro et de modo
quod termini supponentes personaliter supponunt pro
illis que sunt vel pro illis que fuerunt vel erunt vel
pnt esse supposita et si non sit aliquid signum nec ne
ga nec aliquid tale impediret supponit determinate
Sed nunc ad rationem in contrarium dicendum est quod bene di
ctum est quod terminus nunquam supponit pro aliquo nisi
si de quo verificatur non tamen fuit dictum quod nunquam
supponit pro aliquo nisi de quo verificatur pervenit
bene de pnti sed sufficit aliquid verificatur perver
bit de preterito vel perverbit de futuro quoniam sup
ponit pro illo respectu verbi de preterito vel per
verbit de futuro quoniam supponit respectu verbi de fu
turo et sic de aliis sicut patet in illa alba fuit hoc
supposito quod nullum hoc modo sit albus sed quod for fuerit
albus tunc albus supponit pro sorte si accipitur pro
hiis que fuerunt et ideo albus verificatur de sorte non
perverbit de pnti sed perverbit de preterito nam
hec est vera for fuit albus Sed adhuc restat du
bitum pro quo primum supponit hic for sunt albi si p
hiis que sunt est facta. Dicendum est quod primum sup
ponit pro hiis que fuerunt siue eadem que fuerunt
sunt siue non et ideo in illo casu capit ista tria illa
regula quam dixi alias scilicet quod terminus per suppo
nit pro hiis que sunt ubique ponatur vel potest pro
hiis supponere nam ista intellexi de termino posito
a parte subiecti sed quoniam potest a parte preteriti non est vera vel
Vnde posito quod non hoc modo sit albus sed quod fuerunt ho
mines albi ante tunc in illa hoc fuit albus predicatum
non potest supponere pro hiis que sunt sed tamen per hiis
quod fuerunt Vnde generaliter predicatum in ista de preterito
non supponit pro aliquo quam pro illo quod fuit
et in illa de futuro pro illo quod erit et in illa de
possibili pro illo quod potest esse Cum si tamen requiritur quod
ipsum predicatum predicetur de illo pro quo subiectum sup
ponit modo predicto Ad secundum dubium dicendum est quod
de virtute terminis predicandum est si non hoc est albus et
si non caret missa et si de non creat quod in predicto p
pobis subiecta pro nullo supponunt et tamen sumunt si
gnificat quod sumi sique vel supponere personaliter

potest dupliciter contingere quod vel per aliquod signum terminus
supponit vel quod denotatur supponere per aliquod nam per
in personis affirmatis denotatur terminus supponere
per aliquod et ideo si per nullo supponit est propter facta. In
personis autem negatis denotatur terminus non supponere
per aliquod a quo vere negatur predicatum et ideo tunc
negativa habet duas causas veritatem vel quod hoc non est et
ideo non est albus vel quod hoc est et tamen non est albus In secunda
proponitur hoc albus est hoc si non hoc sit albus subiectum siue si
que et personaliter non quod supponit per aliquod sed quod deno
tatur supponere per aliquod ideo est propter simpliciter facta
et ideo si aliquid prout dictum videatur ista repugna
re intelligendum est in proponere affirmativa et vera quod
per in proponere affirmativa et vera si terminus stat per
sonaliter supponit pro aliquo signum secundum modum
primo expositum Et si dicatur illa non stat si suppo
nit et per nullo supponit quod sequitur supponit per aliquod
supponit Dicendum est quod non sequitur sed sequitur supponit per
aliquod supponit vel denotatur per aliquod supponere Ad ter
cium dicendum est quod tales propositiones equum tibi pmit
titur et siles de virtute terminis sunt facta quod quilibet signa
tum est facta patet inductie tamen si termini tales ponatur a
parte predicati prout aliquod prout dicitur et tunc oportet dice
re quod termini sequentes ista verba virtute eorum verbo
rum habent supponere prout facta tamen et ideo non contingit
descendere ad singularia distinctiva sed tamen per dis
iunctum predicatum numerando non tamen per species sed
etiam futura. Vnde non sequitur pmitto tibi equum
pmitto tibi hunc equum vel pmitto tibi istum equum
et sic de singulis sed bene sequitur pmitto tibi equum
pmitto tibi hunc equum vel istum vel illum et sic de
aliis numerando omnes equos tam presentes quam futu
ros Et si quod omnia ista verba equaliter includunt verba
de futuro vel illa pmitto tibi equum vel illa tu
habet equum de dono meo et ita in illa pmitto
tibi equum si equum supponere potest per futurum si in il
la tu habes equum sed nunquam in illa pmitto tibi e
quum si equum supponit prout facta tamen Dicendum est quod stri
cte loquendo de virtute terminis si equum non supponit
prout facta tamen quod non supponit cum sit per extremum et per
dicta res de supponere data est de hiis quod stricte
loquendo supponunt quod sunt extrema prout non et non
tamen per extremum tamen extendendo nomen potest di
ci quod si equum supponit prout facta tamen et si quod sequitur tale
verbum et ita est vel quod terminus cois sequens verbum tunc licet
sit per extremum tamen supponit prout facta tamen et non de
terminat personaliter tamen. Vnde sciendum quod quicunque in
aliquo proponit tamen de preterito vel futuro vel pnti prout
verbum virtute denotatur quod aliquod propter erit vel dicitur
severa in quod potest a parte predicati terminus cois et non de
notatur de quocunque proponit in quod a parte preteriti potest

tamen si illo cois quod erit vera tunc ille terminus cois
illo accipiendo supponere quod per extremum potest sup
ponere non supponit determinate si est non contingit descende
re ad singularia per distinctiva sed tamen per proponere
de distincto extremo vel de parte extremi distincti
na per illa ego pmitto tibi equum virtute istius
verbi pmitto denotatur quod erit verum vel quod dicitur eadem ali
quod ego do tibi equum vel prout facta et non denotatur quod a
liquo tamen do tibi equum illud quocunque demonstrato erit
vel dicitur eadem et ideo non sequitur ego pmitto tibi equum
pmitto tibi illud equum vel pmitto tibi illud equum
et prout facta est de terminis ego debet tibi xx libras ille
tenetur fori in xx marchis et sic igitur patet quod illa
potest prout dicitur ego pmitto tibi equum et tamen illa devir
tute terminis nullo dicitur prout dicitur equum tibi pmitte
re et ideo est quod in illa equum tibi pmitte si equum est sub
iectum et non est per subiectum et ideo oportet quod supponat de
terminat cum neque signum nec negatio nec aliquid in
cludens tamen prout dicitur et ideo oportet quod contingat descendere
ad singularia distinctiva sed in illa pmitto tibi e
quum si equum non est extremum sed est per extremum
quod illud totum est prout pmitte tibi equum quod ille
equaliter pmitto tibi equum et ego si pmitte tibi
bi equum et ita equum est per extremum et ideo si non
oportet quod supponat prout loquendo ita non oportet quod sup
ponat determinate et per prout non oportet quod descenda ad si
ngularia per distinctiva sed nunquam contingit descendere et sub
parte extremi Dicendum est quod quicunque contingit descende
re si bene sequitur ille dat fori equum et dat fori illud et
quod vel illud et sic de singulis quocunque autem non contingit de
scendere prout aliquid ratione specialis quilibet data est in pmit
to et ita quis illa prout dicitur ego pmitto tibi equum
illa tamen de virtute terminis non est prout dicitur equum tibi
bi pmitte tamen illa prout dicitur quod cois accipit per illa
aliquos pmitte tibi equum sed quod prout non alius
pmitte tibi equum equum tibi pmitte dicitur in
tractatu de proponere Ad quartum dicendum est quod in ta
libus ille prout visum livisum quod est per extremum non prout
pe supponit verum illud quod potest supponere suppo
nit supponit enim prout facta et distributiva aliquid et ali
quod determinate sed per illud que aliquid fuerunt quod equ
ualis istis ille nullo visum habet et aptus naturaliter est hunc vi
suum visum in negativa prout facta et distributiva prout
dicitur tamen non in quilibet proponere exponere illa suppo
nit prout facta et distributiva quod non in affirmativa sed
in illa ille aptus naturaliter est visum sed in illa aliquid
supponit determinate sed pro illud que aliquid fuerunt
possibilia non tamen per omnibus illis sed per illis quod po
terunt insinuisse Ad quintum dicendum est quod de virtu
te terminis hec est facta generalis et spes sunt sube et tunc li
sube supponit personaliter et determinate quod si nomen

suba non ipso modo ad signum intentiones aie sed veras
subas et ideo facta est opinio que potest quod prout potest ha
bere supponere simpliciter et supponere per species licet ista
possit prout dicitur generalis et spes sunt scilicet sube si tamen aliquid
inveniat in aliquid auctore quod generalis et spes sunt sube
dicitur auctoritas expoi quod per actum exercitum intelligi
t actum signum vel per illa generalis et spes sunt sube intelligi
t illa de generalibus et species prout suba quod dicitur sic exerce
ri hoc est suba aial est suba vel dicitur auctoritas ex
poi quod si suba est equocum aliquid enim signum veras res
quod sunt distincte realiter ab omni accidente reali et ab omni
intentione et tunc accipit suba prout Aliquod signum ip
sas intentiones ipsas subas primo dictas et tunc
sub tamen intellectu prout dicitur ista generalis et spes sunt sube
accipiendo prout personaliter sed tunc non accipit prout
et sed improprie et transumptie. Ad sextum dicendum est quod
dicitur de modo ut tamen terminus abstractus nam aliquid verum
est eis pro rebus aliquid verum eis pro nominibus Si primo
modo dicitur quod supponit pro illis pro quibus sup
ponit sua prout creta secundum opinionem aristotelis et tunc ille eg
ualiter ignis est calefactus et ignis est calefactio.
Si tamen hoc est prout et hoc est prout ymo prout loquendo
do tamen prout creta et abstracta si abstracta ipso modo
ad signum precise res sunt nominis sinoima secundum intentionem
nec aristotelis et multorum philosophorum et quod si non sit ita mirabi
le potest suaderi nam accipiendo ista proponere crea
tio vera res quod aut creatio supponit pro ali
quo aut pro nullo si pro nullo vel non erit propo
situm vel erit propter facta si autem supponat per aliquo aut pro
re ex aut pro re in aia aut provno aggregato
si pro re ex quod pro quod et non potest dari nisi de quod
creatio illa supponit pro deo si creas et eadem
facilitate potest si dici de omni alio si supponat
pro aliquo in aia si secundum aliquos supponit pro
elatione rois si est impossibile quod tamen hunc est facta cre
a eadem res et si tamen tunc est creatio nisi in aia nec
de est creatio nisi per actum aie formatum talis re
spectu rationis si tamen eadem ratione potest dici quod creatio
supponit pro tali ente siue elatione rationis nec po
test esse aliquid ratione ad probandum tamen relationem reale
in agente creato magis quam in creato et ideo secundum intentionem
philosophi nulla res est que poterit signum per tamen co
cretum vel notari quoniam eodem signum vel notatur per
abstractum Et ideo apud eum si verum ipso modo ad signum
rem erit nominis sinonima nec verum dicitur quod modo signum
di ipedit sinonimitate quod dicitur mo signum
non ipedit sinonimitate nisi quando prout di
versum modum signum aliquid signum vel notatur per
verum quod non notatur per reliquum eodem modo si
cut patet in istis hominibus homines similiter homo ri
sibilis similiter intellectus et voluntas et anima
e.iii.

sic creans gubernans dñans bñificans et sic de
oibus talibus que verificant de eodē tāmē
non sūt sinōima. Si enī solū dñitas signi diva-
riaret sinonimitatē equē faciliē dicerem q
tunica et vestis nō sūt sinōima qā tunica tñu-
na ē in a et non vestis et sic de aliis. Et ita tal
dñitas nec qñtū ad tñmationē nec qñtū ad acci-
dētia cuiusmōi sūt genus et huiusmōi nec qñ-
tū ad alia qñmōi sūt adiectiuū et substantiuū
et hōmodi euacuat sinonimitatē tamē quādo
est varius mod⁹ fñdi ppe loqñdo tñc non est
sinonimitas s; hoc non erit in pposito sic ma-
nifeste patz q eundē modū signi oio possūt
habere pcretū et abstractū qñ nō sūt tñia pcre-
ta et abstracta cuiusmōi sūt illa de pmo sic
dictū est in pñcipio istius tractat⁹ et iō talia
abstracta qñ accipiūt siqñe pro reb⁹ sūt noīa
sinonima cū pcretis fm intētionē arif. s; se-
cūdū theologos aliter optet dicere de aliqui-
bus qñs non de oibus. Alii autē vtūt talib⁹
abstractis vt significent illa met pcreta sicut
faciūt pñatio negatio pñadictio et hōmōi et sic
in illa hō est relatio li relatio supponit siqñe
et pro noībus relatiuis. Sicut similitudo aliqui
supponit pro noīe relatio puta pro hoc noīe si-
mile similiter creatio pro hoc noīe creans et
et quātitas pro hoc nomine qñtum et sic de m-
tis talib⁹ abstractis que nō habēt concreta sibi
correspōdētia que supponūt pro reb⁹ distict⁹
ab illis rebus que signē per abstracta fm in-
tentionē arif. et iō de oibus talibus abstractis
eodem⁹ pcedit pñdici hoc pñtum res extra a
nimā sicut debz de eis pcedi sūi concretū et
illud idē pro quo suum concretū supponit qā
sicut frequēter est dictū si talia abstracta sint
precise noīa pñe intentionis erūt noīa sino-
nima cum suis pcretis fm opinionem arif.
vt mihi videt et illa est causa qñre pauca ab-
stracta talia inueniuntur ab arif. qā omnia
alia hō humāitas equ⁹ equitas et sic de tali-
bus tñariis tñitas duo dualitas et huiusmōi
que sunt nomina pñe itentiōis sinonima re-
putauit sed fmvsū loqñtiū abstracta sunt
nomina secunde intentionis vel scōe ipōnis et
tunc non sūt nomina sinonima. Alii autē di-
cunt q oīa talia noīa abstracta signē res di-
stictas vel relationes rōnis et pro illis suppo-
nūt. Ad vii. dubiū dicēdū est q in illa so-
bis fuit alb⁹ pñe vna dñio equalē includēs ne-
gationē scz hec dñio bis vñ vtute isti⁹ dñonis
bis illa so⁹ fuit bis alb⁹ hz vñ negatiuā expo-

nētez q equalz isti so⁹ pmo fuit albus et aliq
tpe pñe erat alb⁹ et postea fuit albus et pñe
istā negatiuā equalēter inclusam nō stat me-
re dñmiate vt pñgat descendē per disticti-
uā ad pñoīa vel noīa pñe expmētia illa pro-
quibus pñtūz supponit et pñtū est de istis so⁹ sci-
pit eē alb⁹ hō definit esse grāmatic⁹ et vñ de
talib⁹ hñtib⁹ negatiuā exponētē. Per idē ad
aliud q illa tñ aīal est hō hz dñionē exclusi-
uā pñtū quā hz vñ negatiuā exponētē et iō
nec subiectū nec pñdiciū supponit dñmiate.

Capitulū lxxiii.

v

Iso qd est suppo dñmiate vidēdū
ē de suppoīe pñfusa tñ Circa quā
diuerse rle dñt Vna est qñ termi-
nus cōis seq⁹ signū vñ affirmatiuū mediate
tunc stat pñfusa tñ hoc ē sp invli affirmatiū p
dicatū stat pñfusa tñ sic in illa oīs hō ē aīal o-
nis hō ē alb⁹ et sic dñ aliis s; qñtūcūq; signū vñ
ponit a pte subiecti si tñ pñe nō sūt vñs affir-
matiua nec signum vñ distribuit totū subie-
ctū pñtū nō supponit pñfusa tñ vñbi gēa in illa vi-
dēs omnē hoīez ē aīal li aīal stat dñmiate qā
signū vñ nō distribuit totū subiectū nec red-
dit ipam pñe vñlem iō pñtū nō stat pñfusa tñ
Sicut est de ista creator oīuz creabiliū ē ēs
li ens stat dñmiate et nō pñfusa tñ. Alia regla
dñt qñ signū vñ vñ includēs equalē signū vñ
pñdici tñmī a pte ei⁹ de extremi ita tñ q
nō dñmīat totū pñcedēs copulā facit illd q seq⁹
ē a pte ei⁹ dñe stare pñfusa tñ illo loqñdo q
ps extremi pñt supponere ita q tñc nō pñgit
dñcedē per distictiua sicut pñ hic oī tēpore
aliq⁹ fuit creabile similiter hic omī tpe pñ a-
dā aliq⁹ fuit hō hic li hō supponit pñfusa tñ qā
si supponerz dñmiate vel pñfusa et distributi-
eē flā qā qñbz signū ē flā sic pñ i ductiue sicut
idē pñ hic vñ ad finē mōi aliq⁹ al erit vel ali-
qs asin⁹ erit sicut idē possz dici hic vñ ad finē
mōi hō erit et hō tota die fuit aliq⁹ hō hō po-
sito q dñi hoīes dñi hōi fuerūt hō hō sicut in tñ
b⁹ sp fuit hō sp ē hō et sic dñ mūlt tñbz s; vñ
illd sit tenēdū dñtute fmōis vñ nō nō curo tñ
fmvsū loqñtiū pñt quē mltūvz tñia scire optz
sic dicē Dixi aut qñ tñis dño sicut thegreumati-
ca nō dñinat totū extremū qā si dñinarz totū
extremū qd pñt ab vna pte vñ tñc nō cērvz
sic pñ i illa oīs asin⁹ hoīs currit li oīs dñinat hō
totū asin⁹ hoīs et nō distribuit tñ li asin⁹ nec
tantū li hoīis s; hoc totum asinus hominis
Vnde isti termini asinus hominis sūt ita

distribuibles vnica distibutōe sic isti tñmini hō
alb⁹ aīal albū et sic de aliis s; ita nō est in istis
tota die fuit hō hic itus oī tpe post adā aliq⁹
fuit hō nā hō totū omni tēpore post adā nec il-
lud totū tota die aliquis homo potest esse sub-
iectū spctū cuiusq; verbi sicut hoc totū as-
n⁹ hominis potest esse subiectū spctū cuius
libz verbi siue aut hoc sit pñe dictū siue nō nō
curo. Hic tñ sciēdū est q qñ apte ei⁹ dñe extre-
mi signū tale affirmatiuū pñdici mediate ter-
minū pñmē non pñgit descendere ad pñtenta
sub illo termino pñmū copulatiue nec disticti-
ue nō plus quā si ille termin⁹ pñmū esset ex-
tremū pñonis et supponēt pñfusa tñ Et hoc ē
intelligēdū qñ termin⁹ immediate sequens nō
sunt ei⁹ dñe cal⁹ vñ qñ nō se habēt sicut substa-
tiū et adiectiuū qā si sic se haberēt ad neut⁹
pñtēta omnia pñgēt descendere sicut qñ sic dici-
tur omīs homo alb⁹ est aīmal albū ad neutri-
us omīa pñtēta contigit descendere copulatiue
sicut est in pmo casu quia in illo cāu pñgit dñ-
cedē ad oīa pñtēta tñmini immediate sequētis
signū et nō ad oīa pñtēta altius neut⁹ tñ pñe
supponit s; pñpositū ex illis duob⁹ pñ in illa cōli
bz hoīs asinus currit et in illa oēz hoīez vidēs
est aīal Tertia rle pñt dari q sp subctum
exclusiue affirmatiue supponit pñfusa tñ sicut in
illa tñ aīal est hō li aīal supponit pñfusa tñ
sicut invli affirmatiua pñtibili cū illa exclu-
siua

Capitulū lxxiiii.

c Circa suppoīe pñfusa et distributiua
dñt rle diuerse et pmo de suppoīe cō-
fusa et distributiua mobili qñ pña
est q in oī pñe vñ affirmatiua et negatiua que
nō est exclusiua nec exceptiua stat subiectū pñfusa
et distributiue mobili sicut pñ in istis oīs hō cū
rit n⁹ hō currit Secūda est q in oī tñvli ne-
gatiua pñt si sit distribuibile nō ipeditū stat pñ-
fusa et distributiue Tercia est q qñ nega⁹ de
terminas pñpōne pñcipalē pñdici pñt stat pñfusa
et distributiue sicut in illa hō nō est aīal li aī-
mal stat pñfusa et distributiue et li hō stat dñteri-
nate Quarta rle est qd illd q seq⁹ imedia-
te hoc vñ dñt vñ hoc vñ distiguif vñ pñcipia
eis correspōdētiavñ hoc nomē aliud vel ei eq-
ualēs stat pñfusa et distributiue sic bñ seq⁹ so⁹
distiguif ab hoīe g⁹ sortes distiguif ab hoc
hoīe qñq; hoīe demonstrato Sicut in illa so⁹
differt ab hoīe vñ sortes est dñs ab hoīe vel
sortes est ali⁹ ab hoīe Verūtāmē sciēdū
est q pñdici regule vere sunt quādo sine neg-

tiōe vñ tali vñ boīe noīe dñpto pñdici termin⁹ non
staret pñfusa et distributiue qā si aliquo pñdici-
rū dñpto tñmini staret pñfusa et distributiue tñc
per aduētū tal dñionis idē tñmīus staret dñteri-
nate sic pñ in istis so⁹ est omīs hō hic pñtum
hō stat pñfusa et distributiue iō si pñcedat ne⁹ sta-
bit dñmiate sic pñ sic dicēdo so⁹ non est oīs
hō nā sequif so⁹ nō est ille hō qñq; hoīe de-
mōstrato g⁹ so⁹ nō est oīs hō Et iō ista rle vñ
ē qñq; mobilitat imobilitatū imobilitat mo-
bilitatū li est qñq; additū terio statū mobilitat
facit illū stare mobilitat idē additū terio sta-
ti pmo mobilitat facit illū stare imobilitat postq
sibi additū sic in illa pñpōne sortes est hō li hō
stat imobilitat et si addat nega⁹ dicēdo so⁹ nō
est hō ne⁹ facit li hō stare mobilitat et iō si pñ-
tminus stet mobilitat sine negatiōe postq illi
addeff negatio stabit imobilitat sicut in ista
sortes est omīs homo li hō stat mobilitat iō in
illa so⁹ nō est oīs hō stat li hō imobilitat. Et
eodem⁹ dicēdū est de istis sortes differt ab o-
ni hoīe sortes est alius ab oī homine Est i-
gñ vñter dicēdū q qñq; facit terminū stare
pñfusa et distributiue est signū vñ vel negatio vñ
aliq⁹ equalēs negationi nō tñ semp qñ aliq⁹
iccludit negationē facit terminū seq⁹ stare
mobilitat sic pñ de dñione exclusiua in pñpōne
affirmatiua qā subiectū illius supponit pñfusa et
pñtū pñfusa et distibutiue Circa suppoīe pñfusa
et distibutiua imobilē est sciēdū q sp subie-
ctū talē suppoīe habz in pñpōne exceptiua sic
patet in ista oīs homo preter sortē currit nā
li hō supponit pñfusa et distributiue non tamē
mobilitat qā non pñgit descendere nullava-
riatione facta per pñpōne singularē loco teri-
ni cōis et signi nā non sequif omīs homo pñ-
ter sortem currit g⁹ ille hō preter sortem cur-
rit quia pñsequēs est i pñmū sicut post patebit

Hic tamen sciēdū q aliquo cōtingit
descendē ad oīa singlaria non tamen eodē
s; ad vñā negatiue et ad omnes alias affirma-
tiue nā bene sequif oīs hō pñter sortē currit g⁹
sortē non currit et de oibus aliis sequif affir-
matie g⁹ ille hō currit et sic de signis excepto so-
lo sorte et li facit dictio exceptiua addita

Capitulū lxxv.

p Otest autem dubitari de talibus
de quibus tractatum est sortes q
finit esse albus sortes bis fuit ro-
me sortes incipit esse gramaticus et huius-
modi quō pñta in eis supponūt q enī nō sup-
c.iiii.

ponit dēmiatē p3 qā nō ptingit descēdē pē
disiunctiā nō enim seq̃t for incipit eē grāma
ticus q̃ for incipit esse homovl incipit esse illū
demonstrando oīa pro quibus p̃tū supponit
qā aūs pōt esse vey q̃libz pte p̃ntis exite flā
g non suppoit dēmiatē nec suppoit p̃fufe et
distributiē qā nō sequit for incipit eē grāma
ticus q̃ for incipit esse ille grāmaticus dmonstran
do platonē et ita nō suppoit p̃fufe et distribu
tie nec suppoit p̃fufe tm qā nō ptingit descēde
re ad singlaria per p̃pōnē de disiuncto p̃dica
to Nō enī sequit for incipit esse grāmaticus er
go for incipit esse ille ille grāmaticus sic d
singlis grāmaticis qā aūs pōt esse vey sine p
seque pte dicit q̃ t̃m̃ p̃dicat in talibz p
pōibz ṽl etiā illud qd sequit ṽbū adiectiuū
vel substantiuū nō h3 supponē nec dēmiatam
nec cōfusā et distributiā s3 vnā aliā pro qua
tamē nomē non habem Vn illa suppo p̃uēit
cū p̃fusa tm qā sic quādo terminus suppoit p̃fufe
se tm a quolibz p̃nomine demonstrāte aliqd
singulare p̃tētū sub sbiecto ad terminū cōez p
tingit ascēdere sic ptingit in p̃posito sicut seq̃t
oīs hō est hoc aīal demonstrādo qd cūq̃ aīal g
oīs hō est aīal ita sequit for incipit eē hoc grā
maticus dmonstrādo qd cūq̃ grāmaticus q̃ for i
cipit esse grāmaticus Differt aut a suppoē p
fusa tm qā nō ptingit descēdere ad disiunctū
ex noībus p̃p̃is tm illorū pro quibus t̃minus
cōis suppoit Nō enī sequit for incipit esse grā
maticus q̃ for incipit esse ille ille dmonstrādo
oīs grāmaticos Dīr aut p̃dicta suppo a sup
pōnē dēmiatā qā nō ptingit descēdē per dis
iunctiā Ratio autē quare talis terminus nō
habet aliquā predictarū supponūz est illa qā
semp illa propo equiualeat vni copulatiue ex
duabz vel pluribus propositionibz quāz vna
est negatiua et alia est affirmatiua de eodem
subiecto in quibus idē terminus habet diuer
sas supponēs et ideo nullā illarū habet in il
lavna p̃pōnē cuius exponētes sunt ille ptes
verbi gratia in illa for incipit esse albus equi
ualet isti copulatiue for nūc p̃mo est alb⁹ et aū
non erat albus nūc aut illa for est albus li al
bus suppoit dēmiatē et in ista sortes non fu
it albus li albus supponit p̃fufe et distributiē
propter negationē precedentē Et si dicatur q̃
in illa tm aīal ē hō fm illā rōnē subiectū non
habet supponē p̃fusa tm eo q̃ illa equaleat vni
copulatiue cui vna ps ē affirmatiua et alia neg
tiua in q̃b3 sbiectū h3 dīfā et nō eadē supponē

Dicēdū est q̃ in illa exclusiua affirmatiua
subctū h3 supponē p̃fusa tm qā quis sue ex
ponētes habeāt subctā que hnt dīfās suppo
nes qā tm illa subctā nō sūt illū idē subiectū
q̃ est subiectū exclusiue qā aliud ē subctū ne
gatiue exponētis et affirmatiue iō poterit subie
ctū exclusiue h̃re aliq̃ supponē illarū triū s3 in
tribus p̃pōibz for incipit esse grāmaticus for
definit eē albus for bis fuit niger idē est sub
iectū expositiū et p̃pōnis expositē.

Capitulum lxxvi.

i Stisvis de supponē t̃m̃orū absolu
torū vidēdū est de supponē relatiuo
nō accipiēdo relatiū illo quo lo
gicus accipit s3 q̃ grāmaticus accipit fm qd
dicimus q̃ relatiū ē rei aī late recordatiū
Est aut p̃mo sciēdū q̃ relatiū fm q̃ grā
matici vnt relatiō qdā vocat relatiū sbie
et qdā accidēt Relatiū sbievocat is ille idē
Relatiū accidēt vocat illud qd iponit aliq̃
ṽl deriuat a predicabilibus accidētaliū sic
tātus tal tot et huiusmodi Relatiū sbie quē
sūt ydētitat qd diuerstat Relatiū ydētitat
qd sūt reci p̃ca qd nō sūt reci p̃ca nō reci p̃ca
sūt sic ille idē et sic de aliis. Et de istis daf tal
rta q̃ sēp supponūt p̃ illo p̃ quo supponūt su
a aīcedētia ita q̃ supponūt p̃ illo eod p̃ q̃ ve
rificat p̃pō aīcedēt si ṽl ca sic p3 hic sortes
currit et ille disputat ad hoc q̃ illa copulatiua
sit vera requit q̃ secūda pars verificet p̃ eodē
p̃ q̃ p̃ma ps verificat sūt hic homo est species
et ille p̃dicat de pluribus Vnde sciēdū q̃ ta
le relatiū nūquā d3 pōi in eadē cathēgorica
cū suo antecedēte sic dicēdo sortes est ille hic
li ille est p̃nomē demonstratiū et nō relatiū
Sikr sciēdū q̃ nūquā dū antecedēs relatiū
est termin⁹ cōmūis supponēs p̃fusalit est licitū
ponere antecedens loco relatiui ad habendū
p̃pōnē p̃uertibilē et equalētē sicut ille nō eq
ualēt homo currit et ille disputat et homo cur
rit et homo disputat In aliis aut casibz hoc p̃ti
git nam ille equalēt sortes currit et ille dispu
tat et sortes currit et sortes disputat Sikr sciē
dū q̃ negatiō nūquā facit relatiū stare p̃fufe
et distributiue s3 sēper suppoit p̃ illo p̃cise
p̃ quo verificat suū antecedens ṽl denotatur
ṽlificari ṽl hec ē ṽa aliq̃ hō ē plato et for nō ē
ille et nō seq̃t q̃ for nō ē hō s3 sufficit q̃ hec sit
ṽa q̃ for nō ē pla. et ita de ṽtute f̃monis istū
stant simul aliq̃ hō currit et for nō est ille et
aliq̃ hō currit et for ē ille qā si for et pla. currit

ṽtq̃ illarū copulatiuarū ē ṽa Circa relatiua
ydētitatē reci p̃ca ē sciēdū q̃ dnt i li ab aliis
qā pnt poni i eadē cathēgorica cū suo antecē
dente et alia sicut p3 de istis se suū vel suus
Nā bñ dī for disputat et vidz se. Et sūt bñ dīcī
sortes currit et suū afm abulat Et ē sciēdū
q̃ aliq̃ relatiū ē ps aliq̃ est extremū ita s3
q̃ imēdiatē seq̃t vel p̃cedit verbū et tūc p̃ illo
suppoit p̃ q̃ suppoit suū aūs sicut i istis for vi
dz se oīs hō vidz se. Sed qn ē ps extremi tunc
nō suppoit p̃ illo p̃ q̃ suū aūs suppoit s3 suppo
nit p̃ aliq̃ qd iponat p̃ illud cui additur sic p3
hic for disputat et suū afm currit li suū nō sup
poit p̃ sorte s3 suppoit p̃ afmo sort et nō p̃ aliq̃
afmo Est etiā sciēdū q̃ semp tale reltiū ha
b3 talē suppoēz et suppoit p̃ eis p̃ q̃b3 supponit
suū aūs id est li suū subiectū suppoit p̃fufe et
distributiue ṽl dēmiatē h3 cōsimilē suppoēz et
hoc sigillatū s3 reddēdo singula singulis et iō
nō ptingit descēdē nec copulatiue nec disiunctiue
nec aliq̃ mō nisi respectu aliq̃ p̃tēti sub aīce
dēte. Verbi grā i ista oīs hō vidz se hic se sup
poit p̃ omni hoīe p̃fufe et distributiue et mobi
litate et sigillatū quia nō ptingit descēdē n̄variā
do aliud extremū sic nō seq̃t omnis hō vidz se
g̃ oīs hō vidz sorte sed sic descēdēdo seq̃t o
nis hō vidz se g̃ for vidz sortem et sic de aliis.
Sikr in illa hō vidz se li se supponit dēmiatē
et sigillatū qā ptingit sic descēdē hō vidz se g̃ for
vidz sorte vel platovidet platonem et sic de sin
gulis Sikr nō ptingit ascēdē sic hō vidz platonē
g̃ hō videt se s3 sic for vidz sortem g̃ hō videt
se Ex istis p3 q̃ tale relatiū seq̃ns signū me
diatē habet suppoem p̃fusa et distributiā et
sigillatū Sikr relatiū in aliq̃ cathēgorica siue
sit relatiū reci p̃ca siue nō h3 suppoēz cōfusaz
et distributiāz p̃p̃t additōz signi ṽl is ad suū aū
cedens Eod mō tal t̃m̃ h3 suppoēz p̃fusa tātū
quis i illa cathēgorica nullū signū ṽl ponit
p̃p̃t li q̃ i cathēgorica p̃cedēti p̃cedit media
te signū ṽl suū aūs sic p3 hic oīs hō est aīal et
aliq̃ afm vidz illū Circa relatiū dīfītatē ē
sciēdū q̃ dī iō relatiū diuerstat qā nō verifi
cat p̃ eod p̃ q̃ suū aūs sic p3 hic demonstrat dū
ob p̃dictorū hec ē ṽa alterū illorū ē ṽm et reli
quū s3 li s̃li quū ṽlificat p̃ illo p̃ q̃ ṽlificat li a
tecedēs alterū illorū ē ṽm Circa relatiū acci
dētū c̃mōi sūt tāt⁹ tot talis et h̃mōi q̃ nō dī
cūt iō relatiū accētū qā supponūt p̃ accētū
fm opionē Añ s3 qā supponūt p̃ aliq̃ de q̃ ta

le p̃bile nō p̃t in qd Et ē sciēdū q̃ tale relatiū
nō suppoit nec verificat p̃ illo p̃ q̃ suū aūs sup
ponit sed p̃ aliq̃ simili vel eq̃li p̃ q̃ suppoit suū
aūs sic p3 i ista for ē alb⁹ et tal ē plato li talis
nō suppoit p̃ sorte sed p̃ aliq̃ simili sorti Si
militer hic for et plato currūt et tot disputant li
tot nō necessario suppoit p̃ sorte et p̃ platone
nec necessario p̃ illis p̃ q̃b3 suppoit li currūt s3
pōt supponē p̃ aliis. Sikr ē hic for ē bicubit⁹ et
tāt⁹ ē plato Vn sciēdū ē q̃ aliq̃ tale rela
tiū pōt suppoēre p̃ eod s3 li nō o3 Sikr sciēdū ē
q̃ suū aūs seq̃t ē vel sp̃ aliq̃ nomē i genere
q̃titat ṽl q̃litat vel i alio p̃dicamēto accētali
Capitulum lxxvii.

Portet aut p̃gnosce q̃ sic ē suppo p̃
o p̃a s3 qn t̃m̃ suppoit p̃cise p̃ eo quod si
gnificat p̃p̃e ita suppo i p̃p̃a ē qn t̃m̃
nō accipit i p̃p̃e Multiplex aut est supposi
tio i p̃p̃a s3 antonomica qn s3 termi⁹ suppo
nit p̃cise p̃ illo cui maxie p̃uenit sic in talibus
apls dicit hoc p̃is negat li et s̃li b̃. Alia
est synochica qn ps suppoit p̃ toto Alia
est methaphorica qn p̃tines suppoit p̃ dēnto
vel qn abstractū suppoit p̃ subiecto et sic de a
liis Et iō multū ṽtile est p̃gnosce qn t̃m̃ accipi
tur p̃p̃e ṽl p̃p̃o accipit dēṽtute f̃monis vel qn
s3 ṽl loq̃tiū vel s3 itētione auctory et li q̃ ṽl
iuenit aliq̃ vocabulū qu i dīf̃ libris scōry et
phōry equoce accipit et penes aliq̃ mōz eq
uocationis iōvolētes sp̃ accipe vocabulū ṽni
uoce seq̃t errat circa itētioēs auctory et i q̃liti
onē ṽitat cū sē oīa vocabula equoce accipiat
Ex p̃dictis pōt patē de istis eē itelligibile cre
ature fuit ab etno eē albū p̃uēit sorti et de h̃
mōi multū qn i istis t̃m̃ supponūt qā aut sup
ponūt p̃ re aut p̃voce aut p̃ itētione aīe aut p̃
aggregato. et qd cūq̃ istorū def̃ facit p̃vide
ri d̃ his an sint ṽl s̃līe qn t̃m̃ supponūt p̃p̃a
sig̃ ne. nā si i illa eē itelligibile creaturē fuit ab
etno suppoit sbie p̃ re et p̃ re cāta et icāta si p̃
re cāta manifestū ē q̃ ē s̃līa si p̃ re icāta ṽa ē
Si suppoat p̃ aliq̃ aggregato exṽt3 re maīfe
stū ē q̃ ē s̃līa si suppoit p̃ itētioē aīe et p̃voce et
p̃ aliq̃ alia negāda ē tāq̃ s̃līa si aut t̃les p̃pōes
nō accipiūt d̃ ṽtute f̃monis tē accipiēde s̃līe ille q̃
rū lo⁹ ponūt et s3 q̃ ille s̃līe et s̃līe s3 li dicēb̃ ē
d̃ his. ṽn qā p̃ illā eē itelligibile creaturē fuit
ab etno itelligit illa de ab etno it̃lexit cēatu
rā et illa scōa ē ṽa et iō p̃ma p̃ quam nitelligi
tur illa potest concedi. Et ista de t̃is sufficiāt.
Finit p̃ma pars

Incipit secunda ps Capitulum pmi
Ostia dicta sunt aliq de tms nunc
dicend e de ppoib Et pmo pone
de sut aliq dnoes scdo videt e u
veritate pponu quid requir et suffi
cit.tercio de couisione ppoim Circa pmi sci
edu qvna dno pponu e q ppo3 alia e cathe
gorica alia ypothetica Propo categorica
est illa q h3 subiectu et pdicatu et copula et non
includit plures tales ppoes Propo ypotheti
ca e q ex plurib categoricis e coposita Et il
la didit in qnq species f3 comune opione sc3
in copulatiua dnoctia3 pditionalem cale3 et
tpalem Copulatiua est illa q ppoif ex pluri
b categoricis siue ypotheticisvel altera ypo
thetica mediante hac punctione et. Exm pmi
sortes currit et plato disputat Exm scdi vt hic
si sortes est aial est et sortes curritvt plato dis
putat Exm terciu ho currit et plato est anial
vt for disputat f3 quia tles raro sut in vltu io i
tendo paise loq de pms que scil3 componit
ex duab categoricis. Disiunctia ppo e illa
q pponit ex plurib categoricis mediante hac
punctionevl. Coditiual est illa q ppoif ex
plurib ppoib mediante hac punctione si sic hic
si sortes currit aial currit vel hic ho e si for est
qa no refert illa punctione si pponetvl postpo
ne pme ppoivel pone ea it secudas ppoes
Calis e illa q coponit ex plurib ppoib me
diante hac punctione qa sic p3 hic qa ho currit
ho mouet Tepal est illa q coponit ex dua
b ppoib mediante aduerbio tpis sicut hic qn
for currit plato disputat similiter hic dum sor
tes currit sortes e ho et sic de aliis Alia di
fio pponu e quia qda est ppo de iee et queda3
modal. Modal ppo e illa i qua poif mod
Propo de iee e illa q e sine mo Et e sciend
q qi oes sophiste pcordat i h q tm sut qtuor
modi sc3 necessariu impossibile ptinges et possi
bile q faciut ppoes moales et h qa pms plures
modos n tetigit i li pms tractado de couesi
onib taliu pponu et de sillogisimis ex eis co
positis qa tm alios no negauit io gñaliter po
test dici q plures sut moi facietes ppoes mo
dales q isti qtuor Circa qd e sciend q pposi
tio dicif moalis ppo mo3 additu i ppo e f3 n q
cuq mo facit siue sufficit ad faciend ppoes
modalé f3 o3 q sit mo pibilis de tota ppositi
one Et io ppe dr mo ppois verificabil de il
la ppo e et a th vl ab aduerbio talis si heat ad
uerbiu dr ppo moal sed tles moi st ples q q

tuor pdicti. na sic ppo alia e necessaria alia i
possibilis alia ptinges alia possibil ita alia est
va alia e scita alia e fla alia ignot alia scpta
alia plata alia pcepta silt alia e credita alia
opiata alia dubitata et sic de aliis. Et io sicut
ppo dr moal i q poif mo ille possibile ptinges
necessariu impossibile adubi alicu illoru i
ta pot dici eq roabl ppo moal i q poif aliq
mox pdictor Et io sic hic e moal oes hoem
ee aial e necessariu et silt ois ho de necessita
te e aial ita et illa e moal oes hoies esse aial e
scitu ois ho scit ee aial oes hoies ee aial e ve
ru et sic de aliis Et si graf qre pms n tctauit
de istis nec illas pnuerauit it ppoes moales.
Dicendu e q pms breuitati studet qa illa q
de aliis dicit possit istis applicari io noluit q
istis tractare. q aut mlti q dicta sut de aliis
moalib istis poterut applicari i seqntib ap
parebit Tertia dno pponu categoricay
pot ee illa qa alia ppo categorica e equalés
ppo ypothetice quis sit categorica alia no e
sic equalés ppo ypothetice. pme ppoes sut ex
clusiue et exceptiue et reduplicatiue et qda alie q
a qlib3 tal e ppo equalés ppo ypotheticevt p
patebit. alie sut sic tles angel e sba dñs e de
de e p et huiusmoi Alia dno pponu e q
qda e affirmatiua et qda negatiua. Alia dno e
q qda evlis qda pticulari qda idiffita et qda3
singulari Propovlis est illa in q subicif tmi
pis sig vli detiat siue fuerit affirmatiua siue ne
gatiua sic ois ho est aial n ho est aial vtrq il
loru currit et sic de aliis. Propo pticlar est
illa i q subicif ti pis signo pticlar detiat sic
aliq ho currit qda ho currit et sic de aliis
Propo idiffita e illa i q subicif ti pis si si
gno tavl q pticlar si ho est aial ho currit
Propo singlar est i q subicif ppu nomen ali
e p pomen dmostratiz siue vel cu tio pi. Ex
emplu pmi vt for currit. Exm scdi iste ho currit.
Tn de mlt pponib pot ee dubiu qte sint sic
de istis isti currit al illoru3 currit silt de pte
copulatiua vbi subicif aliq3 relatiz vt for cur
rit et ille disputat. silt de istis no ois ho currit
no n ho est aial et de talib ho est species ai
mal est ge ho est nti ca et h moi. silt d talib
ho gñat de creat de est p et si et spscs Ad
pmu illor dicend est q illa est singlar isti currit
qa subiectu est pomen dmostratiz vl ti pis
supt cu pnoie dmostratio Et si dicat q nu
q ppo singlar addit puenienter signu vle sic

no pueniet dr ois ille currit vl ois ille ho est
aial f3 puenient dr ones isti currit q illa pro
positio illi currit n erit singlar Dicenduz
q f3 p3 modu loqndi termino plis numeri q
uis sit pnomē dmostratiz addit tale signu q
uis stricte loqdo n debet sibi addi qa ille du
e totalit equalēt isti currit et oes isti currit.
Si ei scda sit ppa n pl iportat p vna q p aliaz
tm sic aliq eade dictio replicat a pte eiusde3
extremi ppo aliq etā cā3 vtpote ppo maiorem
expfione vl ipfioem vl propt aliq talē cām
ita addit propoi plis nūeri tle signu vle quis
devirtute fmonis n deat sibi addi Ad ali
ud dicendum est q hec est indiffinita alteru il
loru currit sic illa est vltvtrq illo3 currit q
a tale signu vle distribuēs totu pro duob po
test addi pronoi i nūcro plurali et facē propo
nez vniuersalem. Et io q dictu est pus q illa
propo i q subicif pronomen dmostratiz est sin
gulari debet itelligi qn accipit illd pronomen
i recto qn aut i obliq no o3 f3 pot eē vltvtrq i
diffita Et eodē qn dr ppo vltis e illa i q sub
icif ti pis sig vli detiat debz etiā itelligivel
q addit signu pnoi i cau gñio Et io tles sut v
niuersales vtrq illo3 currit qlibet illo3 est
aial et sic de aliis silt tles aliq illorum currit
aliq3 illo3 e aial sut pticulares qa addit sig
nu pticulare pnoi gñi cā plis nūeri et signum
accipit i recto Ad aliud dicend q qn rela
tiz refert nomē discretu tūc reddit pponē sin
gularē qn refert nomē pē tūc reddit ppoes i
diffita et io illa for currit et ille disputat e sin
gularis sed secunda ps isti copulatiue ho cur
rit et ille disputat e idiffita et hoc qa relatim
suppoit p eisdē vl p eodē p qvel p qb3 suppoit
suū aīs io debet facē ppo nabl ppoem sin
gularē vl idiffita fm q suū aīs e nomē dis
cretu vel ppu vel pē Ad aliud dicend e q il
le sut pticulares no ois ho currit no n ho e ai
mal et hoc qa negatio pcedit signu vle et io qn
dr q ppo vltis e illa in q subicif ti pis sig v
niuersali detmiat et debet itelligi si negatio
n pcedat signu vle Et qn dr ppo pticulari e qn
subicif ti pis cu sig pticulari debet itelligi
siue negatione pcedete Et ideo tales st pticu
lares no ois ho currit no n ho e aial Et tales
sunt vltis no aliq3 ho currit no qda ho no cur
rit et sic de aliis Ad aliud dubiu de talib
ppoib ho e spēs aial e ge ho e nti casus vlt
qn ti suppoit materialitvl simplr pot dici q
est ad plm q sut singulares vl idiffite quia

si magis depedet ex volutate vt tūc istis tmi
nis ppo singlar ppo idiffita q ex re. Et io qui
vult dicere vl q illa ppo e idiffita i q subicif
ti pis sine signo et sine negatōe d3 dicē q oes
tales sut idiffite Qui aut aliū vult vt d3 dicē
q n sufficit q sic subicif ti pis f3 o3 addere
q tles ti pis suppoat pfoalr Et tūc oes tales
vbi ti supponit simplr materialr st singlares
Ad aliud dr p idē fere qvult nomiare pro
poe3 idiffita oes ppoes i q subicif ti pblis de
suppositu distictū realit d3 dicē q hec e idiffita
de gñat de creat et h moi et h qa de e ti pdi
cabilis de plurib. Qui aut vult dicē q ppo n
e idiffita nisi pōat tmi pis de plurib pdi
cabilis q nō st vna res singlar o3 dicē q hec e si
gulari et n idiffita de creat Dicend est igit q
ppovlis e illa i q subicif ti pis sig vli detia
t siue negatōe pcedete ppo tales n ois ho cur
rit n n ho e aial vl i q subicif ti pis si sig vli
cu ne ne pcedete ppo tales n aliq3 ho currit n
ho e aial q sut vltis vel i q b3 subicif pnomē de
mōstratiz gñi ca. p. n. sig vli si ne ne pcedē
te ppo tales vlt illo3 currit qlibet illo3 e ani
mal vel i qbus subicif pnomē reltm referēs su
ū aīs tās puse et distributiv ppter tales ois
ho currit et ille disputat qa secunda ps copula
tiue est vltis sic pma et istis e addēd q supponit
psonalit fm vna opione et io f3 illa opionem
hec nō est vniuersalis omnis homo est termi
nus pmonis cu signo vniuersali nec illa omis
homo coponitur ex termino comuni et signo
vniuersali sed secundū illam opinionē debet
concedi de virtute sermonis q eadē proposi
tio nunc est vniuersalis et nunc singularis qa
in eadem propositione numero potest idem
terminus supponere simpliciter siue materia
liter et personaliter. si simpliciter vel persona
liter erit singularis. si psonalit erit vniuersal.
Verbi gratia ponatur q sint nisi duo re
spondentes et quando vni eorum profero il
lam propositionem omnis homo est termi
nus comunis signo vniuersali determinatus
et volo q hoc totum stat materialiter tunc il
le cōcederet q illa est singlar et alteri dico
volo q subiectu stet psonalit tūc ille pcedēt
q illa esset vniuersalis hoc posito vnica pro
positio erit prolata et tamen vnus bene respō
dendo diceret q est singularis et alius q est
vniuersalis et per consequens vna et eadem
propositio erit vniuersalis et singularis siue
particularis Nec est hoc magis

inueniēs q̄ dicē q̄ ead̄ ppō numero est nota et ignota q̄a notavim̄ et ignota alteri. Et isto debet cōcedi devtute sermonis fm̄ illā opini onē q̄ eadē ppō numero ē vera et falsa neces saria et impossiblis et q̄ idē sillogism⁹ est demō strati⁹ et sophist⁹ quid tñ ē dicendū de istis i sequētib⁹ patebit. Ex p̄dictis pōt sciri q̄ ppō sitio ē vniuersalis q̄ pticularis q̄ indefinita et q̄ singularis. Est etiā alia disio ppōnū q̄ qd̄ ppōes sūt de p̄nti sic ille hō ē aīal hō currit et hō mōi qd̄a de p̄terito sicut ille hō fuit alb⁹ et huiusmodi quedam de futuro vt hō erit alb⁹ et huiusmodi qd̄a f3 formā vocis sūt de p̄nti et tñ egpollēt ppōib⁹ de p̄terito vt de futuro vt ta les hoc ē p̄teritū hoc ē futurū et hō mōi. Ali a disio ē q̄ quedā ppōes sūt de recto et qd̄a obliq̄ et q̄ obliq̄ pōitur a pte subiecti vt hoīez vid3 alī⁹ q̄ a pte p̄dicti vt asin⁹ ē hoīs

Capitulum secundū

Ofitis p̄missis disionib⁹ ppōnū q̄ ta p me nō sūt subordiate vidēdū ē quid ad veritatē ppōis requir̄. Et p̄mo de singularibus. secūdo de pticularib⁹ et indifi nit. tercio de vlib⁹. quarto de illis de p̄terito. quinto de modalib⁹. sexto de cathegoricis eg ualētibus ppōib⁹ ypotheticis. septio de ypothe tics. Primo igit dicēdū de singularib⁹ de i eē de p̄nti et de recto tā a pte subiecti q̄ a pte p̄dicti et nō equalētib⁹ ppōib⁹ ypotheticis

Circa qd̄ sciēdū ē qd̄ ad veritatē ppōis sin gulari q̄ nō equalēt multis ppōib⁹ nō requiritur q̄ subiectū et p̄dicatū sint idē reali⁹ nec q̄ p̄di catū a parte rei sit in subiecto vt in sit realiter ip̄i subiecto nec q̄ vni⁹ ip̄i subiecto a parte rei eā aīaz sicut ad vītātē istius ille ē angel⁹ nō requir̄ q̄ illud p̄ ē āgel⁹ sit reali⁹ idem cū hō qd̄ pōit a pte subiecti nec q̄ isit illi reali⁹ nec aliquid tale sed sufficit et requir̄ q̄ subiectum et p̄dicatū supponāt p̄ eod̄ et iō si i illa hoc est angelus subiectū et p̄dicatū supponāt p̄ eod̄ p̄ positio erit vā et iō nō denotaf. q̄ ille habeat ā gelitatez vt q̄ i eo sit āgelitas vt aliquid hō mōi f3 denotatur q̄ iste sit vus āgel⁹ nō qd̄ez q̄ sit illud p̄dicatū f3 illd̄ p̄ quo suppoit p̄dicatū. si mili⁹ p̄ tles ppōes sōr est hō sōr est aīal nō de notaf q̄ sōr habeat humaitatem vt aīalitatez nec denotaf q̄ humanitas vt aīalitas sit i sor te nec q̄ hō vt aīal sit i sorte nec q̄ hō vt aīal sit de essē vt de qdditate sort vt de intellectu

quidditatē sort f3 denotaf q̄ sortes vē sit hō et vere aīal nō quidem q̄ sortes sit i p̄dicatū hō vt aīal f3 q̄ est aliq̄ res p̄ qua stat vel sup poit i p̄dicatū hō et i p̄dicatū al ita q̄ p̄ for te stet vtrūq̄ illoz p̄dicatoz. Ex istis p3 q̄ ille d̄ vtute fmois sūt f3 hō ē d̄ qdditate sort hō ē de eēntia sort hūaitas ē i sorte sortes h3 hūaitatē et mltē tles ppōes q̄ q̄ ab oib⁹ p̄ce dūf. Falitas eaz p3 nā accipio vñ illaz f3 hūaitas ē i sorte et q̄ p̄ q̄ stat li hūaitas aut p re aut p itētioe. hoc ē aut denotatur p eā q̄ vā res eā aīaz sit i sorte vel q̄ itētio aīe sit in sorte si suppoat p vā re q̄ p̄ q̄ re aut p sorte aut p pte sort aut p re q̄ nec ē sōr nec ps sort si p sorte tūc ē f3a q̄a nulla res q̄ est sortes est in sorte q̄a sortes nō ē i sorte quīs sortes sit sor tes. Et eod̄ mō humanitas nō ē i sorte sed ē sortes si li humaitas stat p re q̄ ē ps sortis f3 ē falsū q̄a q̄lib3 res q̄ ē ps sort vt ē materia vel formavel p̄poitū ex materia p̄ma et sōra hoī nis et nā alia vel ē pars. itegralis sortis sed nul la taliū ptiū ē humaitas sic p3 i dūctiōe q̄a aīa intellectia nō est hūaitas q̄a tūc vā hūaitas remāsit i x⁹ i eduo et fuis3 humanitas vni ta verbo i eduo et p p̄ns vere fuis3 hō qd̄ ē f3m

Sic nec materia p̄ma est hūaitas nec cor p⁹ sortis ē hūaitas nec pedes nec caput et sic de aliis partibus sortis quia nulla ps sort est hūaitas f3 tñ ps humanitatē et p p̄ns nō pōt suppoere p pte sortis si aut suppoat p re q̄ nec est sortes nec ps sort cū tal nō sit nisi accēsvt aliq̄ alia res q̄ nō ē in sorte hūaitas suppone ret p accētevel p alia re q̄ nō ē i sorte qd̄ ē ma nifeste f3m. Si aut humaitas suppoeret p in tētioe aīe tūc ē manifeste falsa q̄a itētio aīe nō ē i sorte Et ita p3 q̄ ista ē omnino f3a huma nitas ē i sorte Eod̄ mō pōt argui de oib⁹ illis aliis q̄a si humanitas vel hō sit de eēntia sort q̄ro p q̄ suppoit li hō vt humaitas aut p sorte et tūc denotaf q̄ sōr sit de eēntia sort qd̄ non ē ver⁹. Si p alia re a sorte aut igit p pte sor tis et li nō quia nulla ps sort ē hō nec humai tas si p alia re q̄ nec ē sōr nec pars sort p3 q̄ tal res nō ē hō nec humanitas nisi sit ille vel platoyl alius hō Et manifestū ē qd̄ null⁹ alius hō a sorte ē de eēntia sort si aut suppoat p in tētioe anime vel provoce manifestū ē q̄ tūc non est de essentia sortis. Et ita patet q̄ o nes tales devtute sermonis sunt false

Et si dicatur q̄ humanitas est in sorte et est de essētia sortis et tamē nec est sortes nec

Secūda pars

materia sortis nec forma nec ps itegral sed ē vna natura p̄is pponēs cum dēntia ididuali sortē et ita ē ps sortis et tñ nec ē materia nec forma. Cōtra illā opionē arguit i mltis locis sc3 i p̄mo sētētiarū li⁹ porphiri⁹ et li⁹ p̄ntoz. Alia argumēta facio ad p̄ns cōt eā. Primo sic si hūaitas sit alia res a singularibus et sit de eēntia singulariū q̄ idē nō variatū esset in pluribus singularib⁹ et ita vñ nō variatū nu meralit̄ eēt in diuers locis qd̄ ē f3. Sic idē nō variatū esset damnatū i iuda et saluatū in x⁹ et ita aliquid ess3 dānatū et miserū i x⁹ qd̄ ē absurdū. Sic tūc de nō pōt aliq̄ ididui dū anihilare nisi destrueret oīa ididua ei⁹ de generis q̄a q̄ aliq̄ anihila⁹ nihil remaēt qd̄ est ei⁹ et p p̄ns talis natura p̄is nō rma net nec p p̄ns aliq̄ ididui in quo remaneret et ita qd̄lib3 ididui anihila⁹. Propt̄ea acci pio illā humanitatem quā tu ponis i sorte et i oī alio hoīe et afinitatē quā tu ponis i oī ali no et voce a humanitas illa ita q̄ a stet p̄ci se p hūaitate illa. Et illa afinitas voce b ita q̄ b stet p̄ci se p illa afinitate tūc quero aut a et b sūt p̄ci se due res aut plures quā due aut nō sūt plures res. nō pōt dici q̄ nō sint plures res q̄a tūc necessario vel sūt vna res vel nec a nec b ē res vt a nō ē res vel b nō ē res. p̄mū nō pōt dari manifestū ē etiā fm̄ sic ponētes. nec secūdū quia hū negāt dicētes q̄ humanitas ē vā res et sic afinitas. nec pōt terciū dari q̄a nō est maior ratio q̄re b nō sit q̄ q̄ a nec econ uerso q̄ oportet necessario dare q̄ a et b sunt plures res et nō pōt dici q̄ sūt plures res q̄ due q̄a si sint plures res q̄ due et nō sint plures f3 vles q̄ due q̄ sūt plures res singulares et p cō sequēs nō distinguat reb⁹ singularib⁹. relinq̄ igitur q̄ sint due res et nō plures et p p̄ns vt3 eaz est vna numero q̄a vtrāq̄ sic erit vna res q̄ nō plures et hoc ē eēvñ numero sc3 eē v nā rem et nō plures nā ista deb3 eē descriptio vni⁹ numero quia illa negata ita facili⁹ dicē q̄ sōr nō ē vñ numero q̄ tūc sit vñ et non plura. Vñ secūdum p̄h3 hoc p̄tūcēvñ spetie vel vt eē vñ genē nūq̄ dicitur de ididuo vel de ididuis nisi q̄ qd̄libet ē vñ numero. vñ hec ē vera sortes et plato sūt vñ spē sōr et hic a sinus sūt vñ genē et nō ē hic aliqua alia res p̄ ididua q̄ sit vñ spē vt genē. Cōstat igit q̄ illa humanitas q̄ pōit i omni hoīe ē res v na et nō ples et p p̄ns ē vna numero. Ex q̄ seq tur q̄ vna res numero ē in oī hoīe. Nec valet

dicē q̄ humanitas sortis nō distinguat a sor te realiter f3 formalit̄ tñ q̄a talis distinctio nō ē ponēda i creaturis quīs aliquo⁹ pōt pōi i dinis et hoc q̄a i creaturis impossib⁹ ē dare ali q̄ rē vñ numero q̄ sit reali⁹ plures res et quelibet illaz sicut ē in diuinis. nā dīna eēntia est tres p̄sone et quelib3 illaz p̄sonarū et tamen vna p̄sona nō ē alia et nō ē aliud dicere q̄ q̄ essentia et p̄sona distinguat formalit̄ f3 vñ i intellectu nisi q̄ eēntia ē tres p̄sone et p̄sōa non ē tres p̄sōe et simili⁹ nihil intelligo p illā eēntia et relatio vt p̄ntitas distinguat formalit̄ ni si ista ppōnē eēntia ē filiatio et p̄ntitas non ē filia⁹ et tñ eēntia ē p̄ntitas. Sic p̄ntitatē et spirationē actia3 distinguat formalit̄ nō ē aliud dicē q̄ q̄ p̄ntitas nō ē filiatio et spira⁹ actia ē filiatio et tñ p̄ntitas ē spira⁹ actia. Et vñ ita ē q̄ de aliq̄ verificari distinguat formalit̄ nō ē ali ud q̄ devno illoz aliquid affirmari et de reli q̄ vere negari. Et tñ p̄tigit vñ illoz et reliq̄ve affirmari et de reliquovere negari sine oī nu gatione et sine oī equocatione alicuius vel veri fica⁹ ne p diuers sicut cōtigit i pticularib⁹ et i diffinitis f3 h nūq̄ pōt p̄tigit nisi q̄ vna res si plex ē p̄res res sic vñca dīna eēntia ē tres p lone et vñca spira⁹ actia ē p̄ntitas et filia⁹ et q̄ a hoc non pōt cōtingē in creaturis sc3 q̄ vna res sit ples et q̄lib3 illaz iō i creatnā nō debet poni distinctio formal ita q̄ nō dēt dici q̄ hu maitas sort distinguat a sorte formalit̄ et nō re ali⁹. Et eodē mō dicēdū ē de talib⁹ aīalitas di sti guat ab hoīe et sic de aliis. Quod aut talis distinctio formalis nō sit ponēda p̄baui i p̄mo libro sententiarū secūda distinctione

Capitulu terciū

Ifo quid sufficit ad vītātē ppōis sin gularis vidēdū ē quid requir̄ ad in difinite vītātē et pticularis. Et ē p̄mo sciēdū q̄ si n̄ vocetur ppō idiffinita vt pticulari nisi q̄ tñ suppoit p̄sōalit̄ tūc sēp idifinita et pticulari p̄tūc vt hō currit aliquis ho mo currit al ē hō aliq̄ al ē hō al nō ē hō ali qd̄ al nō ē hō. Et ad vītātē tal sufficit q̄ subiectū et p̄tū supponāt p aliq̄ eod̄ si sit ppō affirmatia et n addat signū vñ a pte p̄ti qd̄ dico p̄t tles a liq̄ al ē oīs hō aliq̄ āgel⁹ ē oīs āgel⁹ f3 si tal sit negatia requir̄ q̄ subiectū et p̄tū n supponāt p oī eod̄ ymo requiritur q̄ subiectū pro nullo supponat vel q̄ non supponat pro illo pro q̄ supponit predicatum sed pro aliquo alio et hoc quia ad veritatem affirmatiuarū sufficit

veritas cuiuscumque singulari sicut ad veritatem istius aliquid animal est hoc sufficit veritas istius hoc animal est hoc vel illud animal est hoc Similiter ad veritatem istius animal non est homo sufficit veritas istius hoc animal non est homo quicquid demonstrato quia ab inferiori ad superius est bona consequentia sine distributione et hoc debet intelligi quoniam superius predicatur de inferiori quia aliter de virtute rationis non arguitur ab inferiori ad superius et ideo si nullus homo sit nec aliquid animal nisi asinus hec propositio non est bona hoc vel hoc animal non est asinus igitur aliquid animal non est asinus sicut non sequitur hoc albus non est animal quod hoc non est animal nisi illa propositio sit vera hoc albus est hoc tamen affirmatio bene sequitur siue superius predicatur de inferiori siue non quia semper siue hoc sit animal siue non bene sequitur hoc currit quod animal currit. similiter bene sequitur hoc mo albus est animal igitur hoc est animal siue hoc sit albus siue non Sic ergo propositio est indefinita et particularis est vera si subiectum supponat per aliquod pro quo non supponit predicatum hoc tamen non semper regitur sed aliqua do sufficit quod subiectum indefinitum vel particulare negatione supponat per nullo sicut si nullus homo sit albus hec est vera hoc albus non est hoc quia subiectum per nullo supponit quia nec per se nec per accitum.

Ex istis propositio si illa propositio de generat deum sit indefinita dicitur ceteri quia de qui est pater generat filium qui est deus Et eodem de virtute sermonis potest ceteri ista de non generat deum quod habet singulariter scilicet illa fili non generat deum similiter spiritus sanctus non generat deum igitur deus non generat deum sicut hic ille angelus non intelligit quod angelus non intelligit Vnde hic arguitur ab inferiori ad superius non tamen est intellegendum quod aliquid sit superius in deo et aliquid inferius quia illa superioritas et inferioritas non est nisi in re siue in sint voces siue conceptus siue intentiones. tamen forte aliqui sunt qui negarent tales de non generat deum de non spirat deum propter aliquos hereticos ne videtur negare illa de generat deum tamen de virtute rationis non oportet sed illa opinionem sed alia opinio non aliter dicitur dici Primo sciendum quod qui ponit quod omnis propositio est indefinita in qua subiectum est terminus in signo siue supponat simpliciter siue per se aliter siue materialiter dicitur propter dicitur quod non semper particulare in definita putatur et si quod subiectum indefinitum supponit simpliciter et subiectum particulare supponit per se aliter sicut ille due non pervertitur hoc est species et aliquis homo est species quia in illa homo est species licet homo potest supponere simpliciter sed in illa aliquis homo est species licet homo propter hoc quod addit sibi signum particulare et non propter ad ali-

quod terminus ad signum non potest supponere nisi sonaliter et ideo illa est distinguenda homo est species eo quod homo potest supponere simpliciter vel personaliter Sed ista aliquis homo est species non est distinguenda quia licet homo propter hoc quod addit sibi signum non potest supponere nisi personaliter. tamen in illa aliquis homo compositus ex termino et signum particulari potest supponere personaliter vel materialiter et ideo illa et similes sunt distinguende et non alie Sed quod sufficit ad veritatem talis indefinitum si sit indefinitum Dicendum est quod ad veritatem talis indefinitum sufficit quod per eodem supponatur subiectum et terminum si sit affirmatio vel quod non supponant per eodem si sit negatio sicut si sufficit ad veritatem singulare propositio quia idem est iudicium de tali propositio et singulari. Et ideo propter hoc quod talis propositio sit singulari et potest poni satis rationabiliter. Et si dicatur quod in tali propositio subiectum et predicatum supponunt per eodem ergo predicatur idem de seipso Dicendum est quod non sequitur quia quis sit idem per quod supponit subiectum et predicatum tamen illud quod supponit non est idem Vnde in ista propositione sortes est iste homo non predicatur idem de se quis subiectum et predicatum supponunt per eodem quia nomen proprium et pronomen demonstrativum cum terminum non sunt idem et vnum eorum precise subicitur et alter eorum precise predicatur et ideo non predicatur idem de se quis supponat per eodem precise. similiter in ista omnis homo est risibilis subiectum et terminum supponunt per eodem et tamen non predicatur idem de seipso et hoc quia illud quod subicitur non est idem cum illo quod predicatur quia aliud est quod supponit et aliud per quo supponit et ideo quis illud per quo supponit sit idem non tamen illud quod supponit est idem. Vltimius est sciendum quod quis posuerim exempla de propositioibus equaliteribus propositioibus hypotheticis et vera sint de his tamen vera sunt etiam de aliis sicut de talibus deus creat de gubernat

Ca. quartum

Etio dicendum est de propositioibus vltimis. Et est primo sciendum quod propositioes universales sunt in multiplici differentia secundum multitudinem signorum vltimorum Sunt enim aliqua signa vltimorum talia distributiva indifferenter tamen per subiectum quod per accidens sicut omnes quilibet non quicquid vterque neuter et sic de aliis. Alia sunt distributiva per accitum vel quilibet quicquid et si forte sint aliqui alia talia. Sed ista distinctio potest intelligi bene et male si enim intelligatur quod quilibet sit signum distributivum per accitum sicut omnis vel aliquid tale per subiectum et accitum scilicet est sic patet Si autem intelligatur quod sit aliquod distributivum scilicet distinctio sub disunctione vel copulatione inter species vel aliquod tali potest concedi Alia potest distinctio signorum vltimorum quod quidam sunt distributiva

pro partibus subiectivis et quedam pro partibus essentialibus vel integralibus. prima sunt sicut omnis nullus vterque neuter et huiusmodi. secunda sunt sicut totus Sed qualiter si debeat intelligi dicitur in sequentibus. Alia ponitur distinctio signorum quod quidam ponit distributivum per quocumque sicut omnis nullus et huiusmodi. quidam per duobus terminis sicut neuter vterque

Primo ergo dicendum est de illis quod distribuunt per subiectum et accitum et per partem subiectivis et per quocumque sicut sunt talia omnis nullus et huiusmodi et de propositioibus vltimis in quibus talia ponuntur Et est primo sciendum quod nullum signum per se significat aliquid nec imponitur ad significandum aliquid determinate sed sic instituitur ut faciat illud cui additur stare per omnibus suis significat et non per aliquibus tantum et ideo dicitur sicut thesaurus et sic est de multis aliis et vltis de omnibus que non possunt esse extrema propositio per se supra et hoc si sumatur significativum ut per dictum est Secundo sciendum est quod si signum onis differt ab istis quilibet vniuersis quia hoc signum omnis non potest addi nisi terminum compositum casus ita quod terminum cui additur et signum sint similes casus sicut bene dicitur omnis homo est animal sortes videt omnem hominem asinus est omnis hominis sed illa signa quilibet vniuersis possunt addi terminum compositum casus et dissimilis scilicet genitivum plurali numeri. Vnde bene dicitur quilibet homo currit et quilibet illorum currit Et si gratia que est causa istius diversitatis Dicendum est quod istius sicut etiam multorum aliorum tamen in gramatica quia in logica non est alia causa nisi si voluntas instituerit et sic videtur Tercio ponende sunt aliqui regule communes istis signis omnis quilibet vniuersis et si quod sit similia et sunt communes multis propositioibus equaliteribus propositioibus hypotheticis sicut sunt ille omnis homo est animal omne albus currit et huiusmodi et etiam aliis non equaliteribus hypotheticis sic sunt omnis deus est omnis angelus est et huiusmodi Est ergo primo sciendum quod ad veritatem talis vltis non requiritur quod subiectum et predicatum sint idem realiter sed requiritur quod predicatum supponat per omnem illis per quibus supponit subiectum ita quod de illis verificatur et si ita sit vltis est vera nisi aliqui casus specialiter impediat et licet quod potest dici quod ad veritatem vniuersalem sufficit quod quilibet singulari sit vera Ex hoc patet falsitas quidam dictorum quod quidam ponunt Vnde est quod si signum omnis exigit et appellata. nam propter hoc quod vniuersalis solus intelligatur et non hoc tunc hec est vera omne intellectum creatum est angelus et tamen non sunt tres de quibus verificatur si nomen intellectus creatum. quod autem i-

sta sit vera pro quia quilibet singulari est vera. sicut per se patet supponit per quilibet per quod supponit subiectum et verificatur de quocumque de quod subiectum verificatur ergo est vera simpliciter. Similiter sint tamen duo homines et illi sint albi hec est vera omnis homo est albus quia nulla habet singulariter falsam et tamen non habet falsam appellata. Ex hoc patet quod aliqui solvant male hoc sophisma omnis fenix est dicentes ista est se falsam eo quod omnis exigit tria appellata et quod hec est vera aliqui fenix non est eo quod fenix indifferenter supponit per ante et per non est quia quod quilibet omnis exigit tria appellata. aut in re natura et tunc hec est falsa omne coloratum est si est tamen vnum coloratum quod non potest ceteri quia est predictoria est falsa scilicet aliquod coloratum non est quia nulla singulariter habet nec potest concedi quod coloratum equaliter supponit per et per non est quia maius festum est quod non supponit per non est sic nec potest de non ente Vnde sicut hec est falsa non est est coloratum ita hec est falsa coloratum supponit per non est quia dicitur est plus quod non est tamen supponit per aliquod per quod non verificatur et non nisi dicitur verificatur Si autem omnis exigit et appellata ita quod terminum cui additur supponat per terminum licet non est si falsa omnis fenix est propter hoc quod tamen vna fenix est quia falsum illa opone se nix equaliter supponit per et per non est et non magis per non est quod per duobus igitur per terminum supponit ad terminum et ita omnis habet falsam appellata. sicut si fenix supponat equaliter per et per non est eadem ratio animal et per omnis hec est falsa omne animal est quod alibi negatur. Et ideo dicitur est quod nec hec propositio omnis fenix est nec aliqui alia est falsa propter predictam causam nec sua predictoria propter predictam causam est vera. vnde si non homo rideat nisi for hec non est vera aliquid ridens non est homo ymo est falsa et per omnis sua predictoria est vera omne ridens est homo. sicut si non homo sit albus non si for hec erit falsa aliquis homo albus non est et per omnis hec erit vera omnis homo albus est homo et tamen si tres albi homines. nec valent proferre quod illo posito illa non potest dicitur omnis homo albus est homo aliquis homo albus non est homo quia mutatio rei non variat formam propositionis et per consequens non facit quod aliqui propositiones predictam cant in vno tempore et non in alio. Ex istis etiam sequitur quod falsum est quod aliqui dicunt quod si sit vnum album tantum et tamen vnum nigrum et tantum vnum medium quod quilibet istarum est falsa omne album est et omne nigrum est et omne medium est et negant istum sillogismum omne coloratum est omne album est coloratum igitur omne album est Similiter posito quod nullus sit albus nisi vnus homo tunc negant istum sillogismum omne animal est omnis homo albus est animal ergo omnis homo albus est dicentes quod est equocumque. In primis enim maioribus ut dicitur accipitur quod est opus est et licet esse

eius qd est. In minoribus autē accipit eē hitu
dis siue cōtinent cōmoi ē esse pñe scilicet si est
albu est coloratu istō ē oīo irroablr dictū qā
hoc ē destruere onē formā sillogisticā. dicā eī
qñcūq placz mihi. q eē equocat i propōibus
et ad placitū assignabo fallatiā equocatiois
in quocūq mōvel sillogismo Similiter sic sil
logism⁹ tenet i oib⁹ termis ita tenet qñcūq
resvariet Vñ f3 Añ. ē hic bō sillogismus oē
coloratu ē omne albu ē coloratu g oñe albu
est. Similiter iste sillogism⁹ nūc ē bon⁹ de fa
cto. oē aīal ē hō oīs asin⁹ ē aīal g oīs asin⁹ est
hō quia qlibz istorū regulat p dici de oī. ⁊ cer
te q negat tales sillogismos ipe nō percipit q
cūq veritate g qñ oīa alba corrūpā et omēs
asin⁹ adhuc essent boni sillogismi et regulare
tur per dici de oī tūc sicut nūc. Et iō distincti
ones tales q eēvl est operatio entisvl hitudi
nis. et consimiles sūt friuole et ponunt ab illi
qui nesciunt distinguē inter ppōne cathego
rica et pditionale. Vnde iste ppōnes distin
guitur asinus est animal. et si asin⁹ est aīal ē
quiavna ē categorica et alia ypothetica nec
conuertit sedvna pōt esse vera reliqua exñte
falsa sicut hec ē mō vera de⁹ ē non creās ⁊ ta
men ista pditionalis ē falsa si deus ē nō cre
ans ē de⁹. Similiter nulla pōt inueniri ratio
quare eē dicat hitudinē vel pñaz invna ppo
sitione categorica magis q in alia. et ita vl
sempvel nūq dicet hitudiez pñe i simili ppo
sitione et ita qlibet erit conuertibil cū condi
tionali vel nulla sed nō nulla p istuz. g quel
bet. et p cōsequēs isto casu posito hec ē falsa:
omne aīal ē hō quia ista ē falsa p eū si aīal ē
hō ē et ita in eodē passu manifeste dicit cōt
dictionē Ex pdictis etiā patz q oēs tales b
virtute fmonis sūt false Oē animal est sanū
posito qvñus leo sit sanus etvñ⁹ bos et vnus
hō et sic de aliis similiter et ista oñe aīal fuit
in archa noe et sic de multis aliis quia habēt
multas singulares falsas. nec pñt cōpetit om
nibus illis. p quib⁹ suppoit subiectū tñ qñ po
nūf ab autorib⁹ debēt glosari quis devirtute
sermois sint false sicut frequēt sermones au
tentici sūt falsi i sēsu quē faciūt ppe loquēdo
tamē veri sūt i sēsu i quo fiūt. et hoc quia au
ctores frequent equocē siue methaphorice si
ue im ppe loquūt Et iō i expōnib⁹ auctorita
tū phorū pncipaliter ē initēdū rōi et pcessui e
orū et etiā itētionī et nō verbis sicut sonāt ad
litterā et pro talib⁹ auctoribus valet ista disti

ctio q ponit ab aliquib⁹ q qñ hoc signū omis
additur termio p cōtineti sub se multas spe
cies q pōt fieri distributio p singulis generū
vel p generib⁹ singulorū siue p partib⁹ ppin
quis siue remotis. siue p partib⁹ fm spēs siue
p ptib⁹ fm numerū siue p spēs siue p indiui
duis siue pro remotis spēs vel ppiqs q nō de
bēt intelligi devirtute fmonis quia signū nū
q distribuit fminū nisi p illis p quib⁹ fminus
supponit nūc aut dictū ē q talis termi⁹ non
supponit nisi p individuis Et iō ista distinctio
bet sic intelligi q vl p tales ppōes denotaf p
dicatū cōpetē oibus indiuiduis et hē est devir
tute fmois. vel denotatur puenire spēs sup
tis psonaliter. hoc est denotatur pdicatū pdi
cari de qlibet specie pticularit sūpta et nō de
qualibet spēvl sūpta et p cōsequēs non deno
tatur cōpetere omnibus indiuiduis s3 hoc non
est devirtute fmonis sicut fm itellectū Añ. p
istā oē animal ē sanū. devirtute fmois deno
tatur. q oīs hō ē sanus et q oīs bos sit sanus
et sic de singulis. A liter enī sillogism⁹ regu
latus p dici de oī i pmo pme figure non va
leret sc3 omne animal ē sanū oīs hō ē aīal et
gois hō ē san⁹ qui tamē est optim⁹. sed tamē
f3 itellectū alicuius pōt denotari. q valeat i
stas hō ē sanus bos ē san⁹. ⁊ sic de aliis ita q
sanū pdicet de qualibet spē particulariter vl
indifinite nō tñ p se sed p indiuiduo. quia nū
la spēs ē sana s3 tñ ididū. Sed iste sensus nō
habēt devirtute sermonis. ⁊ ideo in eodez
sēsu iste discursus nō valet oē aīal ē sanū om
nis hō ē aīal g ⁊ Nec ē incōueniēs q sillogis
m⁹ devirtute fmonis ē pfectus fm alicuius
itellectū nō sit bō? Secūdo sciēdū q oīs p
pō vniuersalis in q pdicatū sumit vniuersalit
ē falsa. sicut dictum ē. si pdicatū et subiectum
verificet de plurib⁹ cōtētis. Si autē pdicatū pci
se devno solo cōtēto et similiter subiectū tūc
posset esse ppō vera sicut si nō eēt nisi vnū a
nimal putavñ⁹ hō hec esset vera omnis hō est
omne animal. Similit ista oē aīal ē oīs hō. s3
si essent plures homines vl plura aīalia tūc p
pō eēt falsa et ideo hec ē falsa oīs fenix ē om
ne aīal hec aut ē vera oīs fenix ē oīs fenix qñ
q tñ pōt idifitav pticularit eē vera i qua tenet
pdicatū vniuersaliter. quis subiectūz habeat
multa suppoita sicut si nō esset nisi vn⁹ hō q
uis esset plura animalia. hec ē vera aliquod
aīal est omnis hō Tertio sciēdū q hoc sig
nū oīs qñ accipit in plurali numero pōt acci

pi collectivē vel distributivē si tenet distribu
tione tūc dnotaf q pñt ppetat oibus illis b
qbus pñt vere subiectum sic per istā omis a
postoli dei sunt duodeci denotaf q hoc pñt
catū duodeci vere dicat de quolibet de quo
vere pñt hoc subiectū apli et ita cū petr⁹
⁊ paulus sint apli sequit q petrus ⁊ paul⁹ sūt
duodeci Si aut tenet collectivē tūc nō dnotaf
q pñt ppetat cuilibz de quo vere dicat s3
lectū s3 qō cōpetat oibus siml sūptis de qbus
verificat subiectū dnotaf q isti apli bmo
strat duodecivl omis apli sint duodeci

Capitulum v.

c Onsequenter dēmiandū est de signis
distributivis nō pro qbuscūq sed
pro duobus tñ cuiusmōi sūt vtēq
et neuter Et est sciēdū q ad veritatē tñs req
ritur q pñt vere ppetat vterq illorū demō
stratorū si sit affirmatiavel neget ab vtroq si
sit negatiā sic ad vitatē istiusvterq illorū currit
sufficit q iste currat et iste currat ⁊ ad vitatē
isti⁹ neut illorū currit regit et sufficit q nec
iste nec iste currat. Et est sciēdū q in hoc
dēt ppōvlis in qua ponit h signū vtq ab illa
in qua ponit h signū oīs qā nūq pōt talisvlis
in qua ponit h signū vtq a pte subiecti esse va
vbi ponit pñt vltimē sūptū siue pdicatū sūaf
cuz h signo oīs siue cū hoc signovtq Vñ ista
nūq pōt esse vera vtq istorū ē oīs homo ⁊ vtq
istorū est vtq istorū qbuscūq dmostrat ⁊ hec
tñ pōt esse va oīs hō est oīs hō ⁊ sūr ista omē
albu est omē albu ⁊ omē aīal est omē aīal qā
si esset tñ vnus hō vel tantū vnū animal vel
tantū vnū albu eēt vera Et cā huius diuersita
tis est qā hoc signū oīs pōt addi termio hñti
vnū suppositū sed vterq regit semp duo sup
posita siue duo dmostrata ⁊ iō si pdicatū non
habet nisi vnū suppositū in ista vtq istorū est
oīs hō esset manifeste flā ppō qā in isto sub
iecto optet q duo demōstrent et nō duo ho
mines g vnus homo ⁊ vn⁹ non hō vel duo non ho
mines ⁊ qōcūq dmostrat manifeste ess3 ppō
falsa ⁊ ita p3 de oibus aliis

Capitulum sextum

d E signo distributio pro ptibus in
tegralibus cuiusmōi ponit hoc si
gnū totus Et est sciēdū q hoc si
gnū totus pōt aliqñ sumi cathegreumaticevl
sincathegreumatice si sumat cathegreu. sic figt
idē q pfectū vl cōpositū ex oibus suis ptib⁹
et sic qñtū ad veritatē fmois tantū v3 addē

qñtū v3 non addere. Vñ quicqd dicit de aliq
termio sumpto cū hoc signo totus cathegre.
sūpto dicit de illo sūpto sine hoc signo totus
sicut si totus sortes currit sōr currit ⁊ si tot⁹ hō
est aīal hō est aīal Tñ poss3 dici q nō pueni
enter addit nisi termio iportati aliquo aliq
ppositū iō forte nō est ppe dictum totus de⁹
videt qā hoc videt importare deū ppori ex p
tibus et tūc non val3 pñā a termio sūpto sine
toto ad terminū sumptū cum toto sic nō se
quit deus videt g totus deus videtur qā tunc
in consequente imptaretur deus componi ex
ptibus distinct⁹ Si autem li totus tenet sin
cathegreu. sic est vnū signū distributivū pro
partibus integralibus ymo pro ptibus ppe
dictis imptatis per terminū cui addit vt ista
ppō totus sortes est mior sorte equial3 isti q
libet ps sort⁹ est minor sorte et ista totus sōr
currit equalet isti quelibz pars sortis currit.
Et tūc quelibet talis ppō non poss3 esse vera
nisi pdicatum conveniret cuilibet parti ipf⁹
tocius iportati per terminū cui additur ⁊ tūc
totus est proprie signū et dicit distribuerē p
partibus integralibus Aliavero signa distri
buūt pro partibus subiectivis quod est sic in
telligendū q alia signa distribuunt p partib⁹
ptentis sub termino que non sunt proprie p
tes illius termini s3 tantum large ⁊ extensivē
capiēdo partes Sed hoc signū totus distri
bit pro partibus proprie loquēdo de ptib⁹ siue
sint partes eiusdē rationis siue alterius ⁊ hoc
pro partibus illius qō imptatur per terminū
cui addit hoc signū totus sicut in ista tot⁹ sōr
est pars sortis sic distribuit pro qlibz pte sort⁹
sc3 pro materia ⁊ forma ⁊ p manib⁹ ⁊ p pedi
bus ⁊ sic de oibus aliis Verū tñ ē sciēdū
q aliqñ siue exvlu siue exvute sermois vl ex
bñplacito vtentis totus tñ distribuit pro pti
bus integralibus nō p eēntialibus cōmoi sūt
matia et forma qñq autē distribuit pro oib⁹
ptib⁹ siue sint eēntiales siue integrales siue q
lescūq sint De signis autē que sūt distibuti
ua accētiū Est sciēdū q oī sūt tñā qñlibz qñ
cūq ⁊ qñlibz ⁊ h⁹mōi nō sūt ppe signa s3 sūt
equalētia vni ppoito ex aliis signis sic qñlibz
b3 idē ē q hñs de omi spe qñtū aliq qñtū
⁊ iō pueniēt sibi addit aliud signū sc3 qñlibz q
tūlibz currit sic pueniētē dicit qñlibz hñs de
oī spe qñtū aliq qñtū currit ⁊ tūc p3 q
regit ad veritatē tñs ppōnis Ista aut signa
nō sūt mltuz vlitata in theologia iō ptransco
f.i.

uisionis est dicendum Et est sciendum quod tales non
puertunt cum primis ymo potvna illarum eeva si-
ne alia et everso sic emviaz arif. hec est vera
in sensu pponis omne hominem esse aial est ne-
cessarium et tñ hec est flā ois hō de nēcitāte est
aial Silr emviā arif. hec est vera omne verū es-
se verū est necessarium et tñ hec est flā omne verū
necario est verū et ita de multis aliis Propter
quod est sciendum quod ad vitatē thū propōnū regnū
quod predicatum sub propria forma competat
illi pro quo subiectum supponit vel pronomi-
ni demonstrati illud p q lictū supponit ita scz q
modus expōit in thū propōnere p dīcat de thū
propōne deesse in q ipm met p dīcatū p dīca-
tur de pronōie demonstrāte illō pro quo subie-
ctū supponit proporciōabilitē sic dēuū est de pro-
pōibus de pñti ita dicendum est de pōibz de
pñtito et de futuro sic ad vitatē istū omne ve-
rū de necessitate est verū requirū quod quibet p-
pō sit vera in qua h pñtū verū p dīcat cū mō
necessitatē de quibz pro quo h subiectū verū sup-
ponit puta quod quibz tal sit vera necessario hoc
est verū demonstrato quicūq pro quo hoc subiectū
supponit Et quia nō quilibz talis est vera iō hec
est simplr flā omne verū de nēcitāte est verū Si
militer per istā creās pōt nō esse de nō deno-
taf quod hec sit possibilis creās nō est de quā tñ
hec eēt vera de possibilibz scz dnotatur quod hec sit
possibilis h nō est deus demonstrato illo pro q
creans supponit in ista creās pōt nō esse de et
ista est simplr impossibilis quia creās in ista cre-
ans nō pōt esse de supponit p deo et certe hec
est impossibilis h nō ē de demonstrato deo. Silr
per istā creās necario ē de dnotaf quod hec sit
necessaria h est deus demonstrato illo pro q
supponit creās in p dīcatā ppōne de necessario
et hoc est verū iō illa ppō de necessario ē vā
nō tñ necessaria scz ē p tīgēnt vera quā posito quod
deus cessar3 creare tñ ess3 flā sic sua deinceē
est flā hec scz creās est de nec est aliqō ipue-
niēs quod ppō de necario sit p tīgēnt vā sic i ex-
emplo p dīcatō et sic ppō vera de necessario po-
test esse p tīgēnt ita ppō de perse pōt esse vā
per accidēs et p tīgēs sic hec est vera creās pē
se est deus et tñ est p accidēs vera et p tīgēt et i-
ta est de multis aliis tñ nō obstatē quod tales sint
vere tñ tales sūt flē de necessario ē creās et ta-
les vere de p tīgēnt est creās de pōt nō ē cre-
ans de pōt esse nō creans et h mōi et h quā nō
la ppō in q p dīcat hoc p dīcatū creans de p-
noie demonstrāte illō pro quo hic tñ de sup-

ponit est necessaria scz p tīgēs quā quibz talis ē
p tīgēs scz hoc est creās demonstrādo deū h ē
nō creans Similiter dicendum est de talibus p-
pōibz de pōt assumē suppositū hūanū de pōt
viri supposito hūano de pōt se solo facē a-
ctū meritorii de pōt facere albu sine albedi-
ne et h mōi que oēs sūt false quā quibz ppō in q
p dīcat aliqō p dīcatū p dīcatō de pnoie dmo-
strāte illō pro q subiectū supponit ē simplr im-
possibilis sic ista suppositū est assumptū Nā seq-
suppositū est assumptū igit suppositū vniū alte-
ri et vltra igit suppositū nō est suppositū et tñ
iplicaf eē suppositū igit hec ē impossibilis sup-
positū est assumptū Silr hec ē impossibilis h est v-
niū supposito demonstrato deo et ista silr dus fa-
cit se solo actū meritorii quā sequit de facit
se solo actū meritorii g actū meritorii sit a so-
lo deo et per pñs nō sit a volūtate cui est et vlt
igit nō est actū meritorius. Et tñ h nō obstatē
nisi aliqō mō logicalv gramatical ipediat i-
ste sūt vere suppositū pōt assūi a verbo suppo-
sitū pōt vniū vbo actū meritorius pōt fieri a
solo deo quā per nō istā dnotaf nisi quod ppō
in q p dīcat pñtū de pnoie demonstrāte illō p q
subiectū supponit sit possibilis et hoc est verū Nā in
ista ppōe suppositū pōt assumi a vbo h subiectū
suppositū supponit p natura hūana quā hec na-
tura hūana ex eo quod nō depēd3 nec inuēf alte-
ri vere ē mō suppositū et ita suppositū supponit
pro hac natura sic in illa albu currit aibu vē
supponit p sofe si sofe sit albu scz demonstrādo illā
naturā hūanā hec ppō est possibilis h est assū-
ptū a dīno supposito g hec ē vera suppositū pē
assūi sic hec est vā albu pōt eē nigz Silr omis
ille sūt vere sūt eodē sēsu hō pōt assūi cātū ab
agēte creato pōt cārī a solo deo vlt a sofe et a
platone pōt videri a solo sorte et h mōi tñ il-
le sūt impossibiles hō est assumptū cātū ab agēte
creato cārī a solo deo vlt a sofe et a pla. vide-
tur a solo sorte et sic d aliis 2o notādū quod ta-
les ppōnes de mō pñt se habēt ad suas sin-
glares sicut ppōnes deinceē et ideo impossibile
est quod talis vlt sit veravel flāvel p tīgēs vel ne-
cessaria nisi quibz singulari sit necessariav p tīg-
gēs Silr sicut ppō deinceē pōt eē impossibilis nō
obstantē quod quilibz singularis sit possibilis sicut
p3 de istavtrūq illorū est verū demonstrat duo-
b3 p tradictoriis p tīgētibz sic aliqū quis raro
pōt vlt de mō eē impossibilis et quibz singularis
possibilis sicut patet de ista vtrūq illorū neces-
sario est verum demonstratis istis sortes fuit i

a sofe nō fuit in a hec vlt est impossibilis et quibz
singulari est possibilis Nā hec est possibilis hec
est necario vera sofe fuit in a et silr alia est pos-
sibilis Predicta etiā sūt itelligēda de aliis p-
pōibus modalibz sic de istis ois hō scit a te es-
se aial nā ad vitatē illi regnū quod quibz thū sit
vera ista est scita a te ille hō est aial et ille hō
est aial et sic de singlis et iō hec est flā devtute
fmonis ois hō scitur a te esse aial et silr hec est
flā ois hō ignoraf a te esse aial et ita de multis
aliis

Capitulum xi.

d Icto de ppōibz categoricis quā
simplicibz dicendum ē de ppōibz eg-
ualētibz ppōibz ypotheticis Et est
sciendum quod quibz cathego. ex q sequit pñs ppō-
nes cath. tanq exponētes eaz h est expmen-
tes qd illa ppō de sua forma iporat pōt dici
ppō equalēs ppōi ypothe. h mōi sūt sic dictū
est pñs ppōnes exclusie exceptie et redupli-
catie et h mōi sūt etiā omis ppōnes in quibus
ponit tmini pnotatiū et relatiū sic sūt ille a
liqō albu currit omne albu est corp⁹ omne agēs
pducit aliqd ois qūitas est i loco ois silitudo
est qlitas et h mōi iō de istis pmo est dicēduz
2o de reduplicatis 3o de exclusiuis et 4o de
exceptiuis et postea de aliis ppōibz etiā equa-
lētibus ypothe. Circa pñm sciendum est quod ille tē-
minū pñe dicit pnotatiū vel relatiū qui ha-
b3 quid nois hoc est diffinitionē expmētē qd
nois ita quod nō pōt sciri qd nois ipius nisi ha-
bēdo pñonē que sūt aliqd pñario et aliō scda-
rio sic p3 de istā albu calidū nā diffinitio albi
expmēs quid nois est habēs albedinē vel in-
formatū albedie ita quod albu supponit pro ali-
quo quod est sūtū vel pñtū ipius et aliqd sūtū
pñtū p quo tñ supponē nō pōt neq distribui
etiā si distribuat signo vlt et hoc vlt sūtū
vel distributionis et ita quā aliqd per aliqū
tmini pnotaf vlt pñificaf pro quo tñ thū tē-
minū supponē nō pōt (quā de thū nō vificaf) sēp
talis tmini vlt est pnotatiū vel relatiū vlt ille tē-
minū albu emvna opionē sūt pñcipalitē al-
bedinē et tñ nō supponit pro albedie sic nec vifi-
caf de albedie nā hec est flā albedo est alba
et iō ille tēminū albu est pnotatiū vel relatiū si
militer creans sūtū vel pñtū creaturā pro qua
nō supponit quā hec est flā creatura est creās iō
ille tēminū creās est relatiū vlt pnotatiū Si-
militer est de symo cauo et qūitate et h mōi f3
arif. oia enī ista pnotat vlt iporat aliqū aliq
pro quibus nō supponit qūitas enī iporat vna

ptem distāte loco et situ ab alia et tñ pro ta-
li situ vel loco nō supponit si tamē supponit hoc
accidit pro tāto quod quibz ps qūitatē est quanta
Que aut sit pñā dīa inter nomē relatiū et p-
notatiū alias forte dices Istis suppositū sci-
endum est quod quibz ppō que habet talē terminū
est hūis exponētes expmēs quid iporat pē
talē ppōne sed diuerse ppōnes habent dīas
exponētes pñt dīos tminos pnotatiuos vel re-
latiū iō sufficit dicē de aliqō vlt per illas
sciri possit pporciōabilitē de aliis quō exponū-
tur Vnde sciendum est quod quicūq pñt i ppōne
pñtū cui correspondet abstractū iporatans re-
iformātez aliā rem sp ad vitatē talis ppō-
nis sūt due ppōnes que pñt vocari exponē-
tes ei et vna d3 eē in recto et alia in obliq sic
ad vitatē istū sofe est albus regnū quod hec sit vā
sofe est et quod hec sit vera forti inest albedo simi-
lit ad vitatē istius albu currit regnū ille due
aliquid currit et illō h3 albedinē et ita est de
aliis similit quā ponit aliqō relatiū in ppō-
ne requirū veritas pluriū ppōnū sic ad verita-
tē istius sofe est similis platoni regnū quod sofe
habeat aliqū qualitātē et quod qlitatē eiusdem
rationis habeat plato Vnde ex hoc quod sofe est
albus et similiter plato sine omi addito sequi-
tur quod sortes ē similis pla. similit ad veritatez
istius hō est qūitas requirū quod hō habeat par-
tes et quā pars distinguat ab alia loco et si-
tu Sed dubitari potest an quibz ppō vniuer-
salis habeat tales exponētes videt quod sic quā q-
libz talis hab3 plures singulares Dicēduz est
quod ppō vniuersalis in qua ponit hoc signū vlt
vel neuter devtute fmonis equalet ppōi ypo-
the. sed illa in qua ponit omne vel null⁹ vel q-
libz nō sic quā quis habeat multas singulares
tñ hoc nō est necessarium quia sicut demonstra-
tū est prius hec est vera omnis scēnix est quā
uis non sit nisi vna scēnix Proportionabilitē
debet dici de istis ppositionibus nasus est si-
mus hō est similitudo homo est causa et vniū
saliter vbi pnotatiū vlt relatiū ponit. Idē eti-
am pōt dici de nominibus collectiuis et mo-
di sūt numerus temp⁹ motus populus exēci-
tus et h mōi quā talia regnū veritatē plurium
ppōnū Vnde ē sciendum secundū opinionē
Arif. quod nullus talis terminus nec pnotatiū
nec relatiū nec collectiū nec negitiū pñt p-
sevel in qd de pnoie demonstrante aliqū rez
per se vnam tamen aliqū istorū vel oia sunt
species et per se in genere sicut numerus est p.
f.iii.

se i genere q̄titaſ Et fm opinionē Arif. p̄nt per se de p̄noie dēmoſtratio ſūpto cū t̄mio p̄ muni vñ ſic hec eſt per se et in quid ſor eſt hō ita hec erit per se i in quid hīc numer⁹ eſt numer⁹ Et ſiſt eſt de iſtā ſiſtudo eſt ſiſtudo ille motus ē motus i ita eſt de aliis Tñ itelligen dū eſt q̄ p̄p̄e i ſtrictē accipiēdo p̄ri per se i quid q̄ ſc3 eſt nēcario p̄ri ſic nulla talis ſpes. hō. aſinus. numerus et huiusmōi p̄nt in quid et de per se de aliq̄ maxie in p̄pōne de ineſſe et de p̄nti et hoc quia nlla talis eſt neceſſaria ſor eſt hō aſinus eſt aſinus iſte numerus ē numerus iſte motus eſt motus i huiusmōi Sed accipiēdo large p̄ri in quid i se q̄n ſc3 p̄di catū nō p̄notat aliqd extēſecūz niſi q̄ p̄notat per ſubiectū ſic tales p̄pōnes ſunt per se et in qd iſte hō ē hō iſte aſinus ē aſinus iſta ſiſtudo ē ſiſtudo i ſic de aliis Simplr ḡ dicēdū eſt q̄ vbiq̄ p̄oif̄ t̄min⁹ p̄notatiū vel ſtatiū vñ col lectiū q̄libz talis p̄pō equalz alicui p̄pōi ypo the. et p̄t expōi per tales exponētes Et de ta lib⁹ p̄pōibus ſūt etiā om̄s p̄pōnes in quib⁹ po niſt hoc vñ incipit vel deſinit ſiſt etiā vbi poi tur caſus ablatiū abſolutus vbi p̄oif̄ nume rus p̄ſalis i ſic de multis aliis de q̄bus foret mō lōgū p̄tractare Capitulu xii.

On ſolū aut p̄pōnes i quib⁹ ponū tur termini p̄notatiū vel relatiū affirmatiū equalēt p̄pōib⁹ ypo.

ſ3 etiā p̄pōnes in q̄b⁹ ponūſ termini p̄notatiū p̄uatiū i infinitiū ſūt equalātes p̄pōibus ypothe. Et etiā om̄s t̄les ſūt vere p̄notatiū eo q̄ in eor⁹ diffinitionibus exp̄mētib⁹ qd noi nis debz poni aliquid in recto i aliqd in obli quo vel in recto cū nēḡtione p̄cedēte puta dif finitio huius noiſ imaterialē ē iſta aliqd nō habens materiā et diffini⁹ iſtius t̄mini cecū eſt iſta aliqd carēſviſu qd natū ē habere viſū i diffini⁹ iſtius termini nōhō eſt iſta aliqd qd nō eſt hō et ſic de aliis Et iō quilibz talis t̄mi nus eſt vere p̄notatiū q̄uis nō q̄libet talis t̄ minus ſit relatiū eo q̄ talis terminus aliq̄i poteſt de aliquo verificari q̄uis t̄minus obli qu⁹ nō poſſet vere et cōueniēt ſibi addi ſic q̄ angelus eſt imaterialis et tñ nō oportet q̄ ali cuius ſit imaterialis vel alicui imaterialis i ſic de aliis Quilibz autē talis p̄pō in qua ponitur talis terminus duas ad minus habet ex ponentes i aliquando plures qd facilitē patz videndo diffinitionē exp̄mentem quid nomi nis iſtius termini Vnde quilibet p̄poſitio

in qua ponit̄ t̄minus iſinitus duas habz ex ponētes vñ affirmatiū in qua ille t̄min⁹ ali quid in ſingulari vel p̄ſali vel aliquis alius ter minus equalens tali ſubiecti vel p̄dicat Vnde i ſta aſinus eſt nonhō equalēt iſtā aſin⁹ ē aliqd et aſinus nō eſt homo Similit̄ iſta angelus ē imaterialis equalēt iſtā angelus aliqd ē i nō habz materiā i hoc intelligendū quādo talis terminus niſi ſiſt negatiue niſi q̄ terminus oppoſitus ſiſt affirmatiue qd dico ad excludē dū iſta iſtantiā q̄ illa copulatiō eſſentia di uina eſt aliquid et non eſt genita nō equiva l3 iſti eſſentia diuina eſt iſgenita Ex iſto p3 q̄ iſta devtute f̄monis eſt negāda chymera ē nōhō q̄a habz vñaz exponentem falſā ſc3 iſtā chymera eſt aliqd Si ſiſt nō ſit albus hec eſt negāda devtute f̄monis hō alb⁹ eſt nōhō q̄a aliqua exponens eſt ſiſt ſc3 hō alb⁹ eſt ali quid Si dicat q̄ alter⁹ p̄tradiſtoriorū dicitur de q̄libet ſi iſtā hec eſt ſiſt chymera eſt nōhō. hec erit vera chymera eſt hō Dicendū eſt fm arif. itentionē q̄ nō de q̄libz t̄mio ſiſtue ſū pto dicat̄ alter⁹ p̄tradiſtoriorū ſic de hoc noiē chymera ſiſtue ſumpto nec dicitur homo nec nonhō tamen de omni termino ſiſtue ſumpto non includēte equiuāter aliqd ſimac̄the. vñ aliquā aliaz determinatiōe de quo p̄dicat̄ ver ens vel aliquid dicat̄ alter⁹ p̄tradiſtoriorū vñ ſi hec eſſet vera chymera eſt aliqd altera il laz eſſet vera chymera eſt hō chymera eſt nō homo Et ideo concedendū eſt q̄ non de quo libz ſiſtue ſumpto dicat̄ alter⁹ contradictorio rum et tamen hoc non obſtāt de quolibz ta li q̄libet ens vere affirmat̄ vel vere negatur i hoc intendit Arif. quādo dicit de quolibz af firmatiō vel negatiō de nullo eor⁹ ambo Vñ de q̄uis nec hō nec nonhō dicatur de chyme ra hō tamē vere affirmat̄ vel vere negatur de chymera Vñ altera illaz eſt vera chymera ē hō chymera non eſt hō i ſic de iſtis hō alb⁹ ē hō hō albus non eſt hō hō albus eſt nonhō hō albus non eſt nonhō q̄ autē neutra iſta eſt vera hō albus eſt hō hō albus eſt nonhō poſi to q̄ nullus hō ſit albus poteſt ſic oñdi nam ſi hec ſit vera homo albus eſt nonhomo cum ſit affirmatiua oportet q̄ ſubiectum ſuppōat p̄ aliquo quo dato quero pro quo ſupponit nec provoce nec pro conceptu cum ſupponat ſiſti ue et non materialiter vel ſimpliciter. ergo ſupponit pro aliquo et per conſequens ille t̄ minus hō albus ſignificatiue ſūpt̄ p̄dicat̄

de p̄noie dēmoſtrate illb⁹ pro quo ſuppōit i p̄ p̄ns hec eſſ3 vera ſi eſt hō alb⁹ q̄ eſt māiſte ſiſt q̄a ſi ſit vera aut dēmoſtrat̄ ens aut nō ens ſi ens ḡ aliqd ens eſſ3 hō alb⁹ qd eſt p̄tra poſi tū ſi ſit nō ens iſtā aliqd nō ens eſſ3 hō albus et per p̄ns eſt albiū qd eſt māiſte ſiſt Et ita p3 q̄ hec eſt ſiſt hō alb⁹ eſt nō hō ſi null⁹ hō ſit alb⁹ et per eandē rōnē p̄nt p̄bari p̄ſiles eē ſi

Capitulu xiii.

q̄ Vñis p̄pōnes in q̄bus ponūſ t̄mini infiniti vel eis equalētes nō habeāt niſi duas exponētes tñ p̄ p̄pōnes affirmatiue in q̄bus ponūſ t̄mini p̄uati ui qui nō ſūt equalētes t̄minis iſinit p̄les hñt exponētes q̄ duas Vnde iſta iſte eſt cecus h3 iſtas exponētes iſte eſt aliqd iſte ē nat⁹ vidē et iſte nūq̄ poterit videre de t̄lib⁹ aut nō pōt da ri certa r̄ſa q̄a fm variētatē t̄mior⁹ talū p̄pō nes in quibus ponūſ d̄ſimode dñt expōi vñ iſta ſor eſt cecus h3 illas exponētes que d̄te ſūt iſta aut p̄pō ſor eſt fatū h3 iſtas ſor eſt a liqd ſor nō h3 ſapiaz quā optet h̄re cū hoc tñ ſtat q̄ pōt h̄re ſapiaz Vnde iſta ſtāt ſi ſor ē fatū vel iſiſiēs et ſor per naturā pōt eſſe ſapi ens ſ3 iſta nō ſtāt ſi ſor eſt cec⁹ i ſor per natu rā pōt eſſe videns Et ita p3 q̄ alias exponen tes habz vñ p̄pō quā alia p̄pō et tñ invtrāq̄ p̄oif̄ t̄mi⁹ p̄uatiū quō aut t̄les p̄pōnes dñt expōi facilit̄ pōt videri ſi accipiāt diffinitiones exp̄mētēs qd noiſ ipor⁹ relatiōr⁹ p̄uatiōr⁹ et ex eis formādo exponētes

Capitulu xiiii.

i Icut p̄pōnes in quib⁹ ponūſ t̄mi ni negatiū et p̄uatiū hñt p̄les ex ponētes ita p̄pōnes ex q̄b⁹ vel in quib⁹ ponūſ ſignēta hoc eſt in quibus ponun tur termini ficti q̄bus niſi correfpōdet in re q̄le ſingunt ſiſt plures hñt exponētes t̄les e ni termini vere ſūt p̄notatiū nec aliqd yma ginabile per eos ſiſt nec vñ res que eſt in actu vñ pōt eſſe vel ſaltē potuit fuiſſe vñ ſuit in actu Vñ ſi t̄mi ni negatiū vñ p̄uatiū ni hil ſiſt niſi q̄ ſiſt per terminos poſitiuos q̄ uis illud idē q̄ ſiſt per terminū poſitiū af firmatiue vel per terminū affirmatiū poſiti ue i p̄ſtruendo ſiſt per t̄minū negatiū vel p̄uatiū deſtruendo vel negādo fm modū lo q̄ndi Anſ. ita per tales t̄mior⁹ fictos t̄mior⁹ ſūt chymera vel tragelaphus vacuū iſinitū i h⁹ mōi niſi ſiſt niſi qd ſiſt per aliq̄s alios ter mios ſic p3 ex diffinitionib⁹ exp̄mētib⁹ qd no

minis eor⁹ tñ nō eodē ſiſt res p̄ t̄les t̄mior⁹ ſic p̄ alios q̄a ſiſt ſiſt p̄ alios q̄ p̄ ill⁹ reb⁹ alii t̄mini ſuppōe p̄nt iſti eni t̄mini p̄ eis ſuppōe nō p̄nt ſicut nec diffinitiones exp̄mētēs qd no minis eor⁹ Vñ nō ē ymaginādū q̄ ſiſt t̄lia entia ſiſt per tales t̄mior⁹ hō aīal albiū et h⁹ mōi ita ſūt quedā nō entia i poſſibilia diſti cta reali ab entib⁹ ſiſt per t̄les t̄minos chyme ra hircoceru⁹ i h⁹ mōi q̄i eēt vñus m̄dus ex ipōſſibilib⁹ ſiſt vñ eſt m̄dus ex entib⁹ S3 q̄cqd ymaginabile ſiſt per hoc nomē chymera ſi gnificat̄ per aliū t̄minū de quo in p̄pōne d̄ſel ſe vel de poſſibili p̄dicet̄ tñ ſi nomē chymera pro illo nō pōt ſuppōe p̄p̄t q̄ p̄pō q̄libz affir matiā in q̄ ſubiect̄ hoc nomen chymera ſiſtue ſūptū de v̄tute f̄monis ē ſiſt q̄a h3 aliq̄ expo nēteſ falſā Vñ illa eſt ſiſt devtute f̄mōis chy mera eſt non ens et q̄libz p̄ſiſt q̄a q̄libz t̄lis h3 tales exponētes chymera ē aliqd i illb⁹ eſt nō ens q̄a p̄ma eſt ſiſt Et ſi dicat̄ nūqd iſta ē vā chymera eſt chymera i videſt qd ſit vera q̄a p̄tur idē de ſe et boetius dicit q̄ nlla eſt veri or p̄tio quā illa in qua idē p̄tur de ſe ipō Dicē dū eſt q̄ devtute vocis illa eſt ſiſt chymera ē chymera ſi t̄mi⁹ ſuppōat ſiſtue eo q̄ ſiſt iſtica tur Ad Boetiū dico q̄ boetius itēdit q̄ nllā p̄dica⁹ in qua p̄tur aliqd de aliquo eſt v̄ior illa in qua idē p̄tur de ſe q̄a tñ illa ē nēḡtia ſtat q̄ nulla ſit vera nec illa in qua p̄tur idē de ſe nec illa in qua p̄tur aliqd de aliq̄ ſi tñ il la eſſ3 vera in qua aliqd p̄tur de aliq̄ tūc nlla eſſ3 v̄ior illa chymera eſt chymera i ita nlla p̄pō in qua p̄tur aliqd de hoc noiē chymera ſi ſiſtue ſūptū pōt eſſe v̄ior illa i qua hoc nomē chymera p̄tur de ſe ipō cū hoc tñ ſtat q̄ nec il la nec alia ſit vera

Capitulu xv.

i N q̄cūq̄ aut p̄pōne que fm voceſ eſt cathego. p̄oif̄ ſi ſtatiū qui p̄ illa dāde ſunt p̄les exponētes q̄a q̄libz t̄lis equalz vñ copulatiō tñ aliē ē de t̄li p̄pōne q̄n eſt v̄lis et q̄n eſt p̄ticulari i deſinita vel ſingulari Qñ eni tal p̄pō eſt ſingulari i deſini tavi p̄ticulari ſp̄ illa p̄pō equalz vñ copulatiō p̄poſite ex duab⁹ p̄pōib⁹ ſc3 ex aīcedēte i ſi p̄ noiē ſtatiō illd vñ noiē p̄pō i alio extremo nllā aliaz variatiōe ſc̄ta ſiſt illa hō qui ē alb⁹ cur rit equalz iſti hō ē alb⁹ et ille currit vñ iſte hō currit i ille ē alb⁹ ſiſt illa ſor q̄ currit diſputat equiuālet iſti ſortes currit et ille diſputat ſed ſi talis p̄poſitio eſt v̄lis illa eſt diſtinguēda ſe f. iiii.

cū dū amphibologia eo qd pōt hē duplicē sen-
sum Vnus sensus est per quē denotat qd de q
cūq; dicif illud totū qd pcedit vbi pncipale qd
de eodē dicif ptum et nō plus denotat et ille
sensus vocat a multo sensus ppositionis vbi pue-
tibilis cum tali sensu Alius sensus est p quē
denotat qd illud qd sequif hoc implexū qd vī
qui p dīcat vī de ante et qd sequif p dīcat vī
vīficat de eodē vī grā per istā oīs hō qui est
albus currit in vno sensu tnotat qd de qd p
dicatur hoc totū homo qui est albus qd de eo
dē dicif hoc p dīcatū currit et tūc ad vītātē tal
ppōnis due ppōnes fgrūf scz qd aliquis hō ē
alb⁹ et qd quilibz talis currit. In alio vō sensu
denotatur qd ille due sūt vere oīs hō est alb⁹ et
oīs hō currit Verū tū sciendū est qd sic dīce-
tur inferius qd qnq; ē relatio nō psonalis et tūc
nō oportet qd in copulatiā correspōdētē idēz
habeat invtrāq; eandē supponē Qnq; autem
est relatio psonalis et tūc debz hē eandē
suppositionem. Capitulu xvi.

Irca ppōnes reduplicatias Est p
mo sciendū qd illa ppō vocat rdu-
plicatiā in qua ponit hec dōio in q
tū vel equialēs et tenet rduplicatiē quia fm
aliquos pōt teneri specificatiue et sic nō facit
ppōnē reduplicatiuā et aliqñ pōt teneri redup-
plicatiē et sic facit ppōnē reduplicatiuā 2°
sciendū qd in ppōne reduplicatiā ipā redupli-
catio sic hec dōio in qtu vel equialēs aliqñ ē
affirmata qñ scz negatio nō pcedit eam vī soī
īqtū hō nō currit et aliqñ est negata qñ scz ne-
gatio pcedit eaz sic hic soī nō currit in qtu hō
si aut reduplica^o nō sit negata vī hoc est in p
pōe affirmatiua sic hic soī in qtu homo est ri-
sibilis vel in ppōne negatiā soī in qtu hō non
currit Et pmo igit vidēdū est quid requirif
ad vītātē ppōis affirmatiue reduplicatiue 2°
quid ad veritatē negatiue in qua tū rdupli^o nō
est negata 3° quid requirif ad veritatē ppō-
nis i qua redupli^o ē negata Circa p mū sci-
endum est qd talis ppō potest distingui eo qd
potest esse reduplicatio gratia concomitantiē
vel gratia cause Si fiat reduplicatio gratia p
comitantiē tunc ad veritatē illius requirunt
quatuor propositiones tanquam exponentes
eam vna in qua predicatum principale vere
predicatur de subiecto principali alia in qua
illud super qd cadit reduplicatio predicat de
subiecto principali Tercia in qua p dīcatū
principale predicat de illo sup qd cadit redupli-

plicatio vniuersalit qrtā erit vna p dīcatō
lis in qua arguif ab illo sup quod cadit redu-
plicatio ad predicatū principale eo^o quo ab i
feriori ad supius dicif esse bona pñavel quo
modo dicif qd ex vno conuertibiliūz seqf reli-
quiverbi gratia ad veritatē istius soī in qtu
homo est coloratus requiritur veritas istius
sortes est coloratus et istius sortes est homo
et istius oīs homo est coloratus et istius si hō
est coloratū est vel istius si aliqd est hō aliqd
est coloratū et quia talis condicionalis ē fal-
sa ideo talis reduplicatiā soī in quantum ho-
mo est coloratus est simpliciter falsa quia ha-
bet vnam exponentēz falsam Si autē fiat re-
duplicatio gratia cause tunc ad veritatē tūc
reduplicatiue preter quatuor predictas expo-
nētes requirif qd illud supra qd cadit redupli-
catio exprimat causāz rei importate per pre-
dicatū vel qd sit illud cui primo inest predica-
tū pncipale vel qd illi prius inest p dīcatū pnci-
pale quā pronōi dmonstranti illd pro quo sub-
iectū pncipale supponit sic per illā ysocheles i
quātū triangul⁹ habz tres rē. denotat qd yso-
cheles habet tres angulos rē. et qd si aliqd ē
tangulus habz tres rē. et similiter cum hoc qd il-
lud p dīcatū habere tres rē. pūsvificat de tā-
gulo quā de ysochele eo^o quo logic⁹ vīf pōi
et posteriori que sūt p dīctiones ppōnū Simili-
ter per istā ignis in qtu calid⁹ est calefactiuus
denotat p dīcatū et ideo est vera sūr hec ē vera
hō in qtu habens animā intellectiua est susce-
ptibilis discipline quia preter quatuor p dī-
ctas exponentes aīa intellectiā est causa disci-
pline et hoc extendendo nomē cause ad sub-
iectū alicuius s3 illa hō in qtu risibilis est
susceptibilis discipline est falsa quā sit vera si
fiat reduplicatio gratia pcomitantiē et hoc qd
predicte quatuor exponentes sunt vere Ex p
dictis colligi pōt regula talis qd a ppōe redup-
licatiua ad suā preiacentē est semper cōse-
quētia formalis quia semper sua preiacēs est
vna exponentes reduplicatiue et ideo sequif soīa
liter homo in qtu aīa est risibilis ergo hō ē
sensibilis Similiter sequif ignis in qtu cali-
dus est calefactiuus ergo ignis est calefactiu⁹
Ex ist seqf qd mltē ppōnes qd a mltē pcedūt tā
i pñia qd in theologia sūt simplr false devtute
fmōis cōmōi sūt tales creatura in qtu est i dō
est realiter diuina essentia pater et filius in-
quantum sunt vnum spirant homo inquantū
creatura ē nō ens obiectū in qtu itelligibile ē

habēs esse diminutū qā omnes tales habent
exponentem flāz. Et eodē^o pportionabl^r di-
cendū est de pñilib⁹. Si autē aliq tales vel p
similes iueniāt in scripturis vel ab auctori-
b⁹ siue fact siue phis exponēde sūt qd aucto-
res frequēt loquūt nō devtute fmōis sic patz
inspicientib⁹ libros eorū Per p dīctā possūt
solui aliqua sophismata. aliq in qtu conueniūt
differūt. aliq in qtu drūt cōueniūt. Nā acci-
piendo puenire fm qvificatur de oib⁹ existē-
tibus i rē natura. et differre p oib⁹ qd quo
cūq; mō differūt hoc est sūt et nō sūt idēz. sic o-
nes tales sūt vere si fiat reduplicatio gratia p
comitantiē. qd sicut manifestē pz qtuor expo-
nētes sūt vere. si autē fiat reduplicatio grā cause
sic sūt false. nā puenire nō pūsv cōuenit nec di-
citur de puenientib⁹ qd de differētib⁹ nec etiā
importat talē cāz iō false sūt sic accipiendo e-
as sed secus est de istis. aliqua in qtu sūt simi-
lia sūt dissimilia alia in qtu sūt dissimilia sūt
similia. Nā illa pñia nō valet ista sūt similia q
sūt dissimilia nec epuerso nec etiā seqf cōue-
nunt in hoc predicato sūr ergo sūt dissimili-
a quia ad hoc qd sūt sūia requirif qd hēant q-
litates eiūsdē speciei specialissime Alia re-
gula qd arguēdo ab inferiori ad sup^r sine di-
stributione a pte subiecti principalis est bōa
pñia Vnde illa pñia est bona soī in qtu hō est
risibil⁹ qd aīa in qtu hō est risibile. qd ipossibile
est qd exponentes aīcedēt sint vere sine ex-
ponentib⁹ pñit et hoc siue fiat reduplicatio gra-
tia pcomitantiē siue gratia cause. et similiter a
pte p dīcati principalis ē bona pñia. sed arguen-
do ab i^o sup qd cadit reduplica^o ad suū sup^r
est falsa pñia sicut hic soī in qtu hō ē risibil⁹ er-
go soī in qtu animal est risibile. Nā si illa cō-
sequētia esset bona seqf qd ista esset bona o-
nis hō est risibil⁹ ergo omne animal est risibi-
le p istā regulā. Qñ reduplicatiā infert redup-
plicatiāz exponentes aīcedētis inferūt expo-
nētes pñit. verū tū sciēd qd aliqsvīf aliē talibus
ppōib⁹ nō devtute fmōis et tūc possēt negari ta-
les pñie Secū^o vidēdū ē pncipalit de rduplica-
tiā negatiā i q reduplicatio nō ē negata cui⁹
mōi sūt tales ppōes hō in qtu rōalis nō ē asin⁹

Et ē sciēdū qd tal reduplicatiā ppō grā cō-
comitantiē h3 quatuor exponentes duas nega-
tiāz vna affirmatiāz et aliā p dīctionalē. affir-
matia exponēs est illa i q illd sup qd cadit re-
duplicatiove affirmat de subiecto pncipali.

Negatiāz ppōnū vna ē piacens illi⁹ ppōis re-
duplicatiē i q scz pñit pncipale negat de sub-
iecto pncipali. alia negatiā exponēs ē illa i q
p dīcatū pncipale negat ab i^o sup qd cadit re-
duplica^o vīr sūpta. cōdicōal ē illa in q a posi-
tione illi⁹ sup qd cadit reduplicatio seqf nega-
tio p dīcati pncipalis sic ista hō in qtu risibilis nō
ē asin⁹ h3 istas exponētes hō ē risibil⁹ hō nō est
asin⁹ nullū risibile ē asin⁹ si aliqd ē risibile ip-
sū nō est asin⁹ Et ppter hoc tales sūt false de
virtute fmōis logic⁹ in qtu logic⁹ differt a gra-
matico quia illa exponēs ē falsa omnis logi-
c⁹ differt a gmatico. sūr tales sūt sic itellec⁹ i
qtu intellect⁹ nō vult. sūr aīa in qtu aīa nō vult
aīa in qtu actiā nō patif aīa in qtu passia nō agit
ignis in qtu calid⁹ nō ē sic⁹. corp⁹ in qtu alteratur
nō mouet localit⁹ et sic de mlt talib⁹ quia om-
nis talis h3 vna exponētē flāz. si autē fiat rdu-
plicatio gratia cause sic requirif qd p dīcatū pnci-
pale pūsv vel pmo neget ab illo super quod
cadit reduplicatio qd a pnoie dmonstrāte il-
lud p quo subiectū pncipale supponit et hoc sē
per supponendo qd h3 qtuor exponentes p dīc-
tas et ppter hoc sic reduplicatiō hec ē falsa hō
in qtu risibilis nō est asin⁹ Similit̄ intelligen-
dū est sic pūsv qd sp a ppōe reduplicatiā ad su-
am preiacentē ē pñia formal⁹ vī ista est cōse-
qtiā formal⁹ logic⁹ in qtu logic⁹ drt a gmatico
ergo logicus differt a gramatico ex qua seqf
qd logicus non est gramaticus. Tertiō vi-
dendum est de reduplicatiua in qua redupli-
catio negatur Et est sciendum qd talis p
positio est contradictoria talis propositionis
reduplicatiue in qua reduplicatō est affirmata
et ideo ad veritatem talis sufficit veritas ex-
ponentis cuiuscumq; expōite reduplicatiue
cui contradicit quia regula est Quod quā-
do aliqua propositio cōtradicit alicui habenti
plures exponentes tunc ad veritatem istius
sufficit veritas cuiuscumq; exponentis oppo-
site. Vnde ad veritatem istius sortes non est
homo inquantum albus sufficit veritas istius
sortes non est homo et istius sortes non est al-
bus et istius aliquid album non est homo et
istius non si sortes est album est Notandū
est etiam qd iste dictiones secūdu qd vī sub-
ratione et huiusmodi sūt equialentes isti di-
ctioni inquantum et ideo faciunt ppōnes re-
duplicatias et iō ē dicēdū de talib⁹ ppōib⁹ sic
dēz de illi i qb⁹ pōif hec dōio in qtu Si aut talis

dictio nō tenet reduplicatiue s3 specificatiue
tūc nō requiritur q̄ illud cui additur talis dic-
tio inquantū subiciatur vniuersaliter p̄dicato
p̄ncipali sed requiritur q̄ illud sup̄ qd cadit ī
duplicatio importet illud ratione cuius com-
petit p̄dicatū p̄ncipale p̄mo subiecto. Verbi
gratia si in ista p̄pōe ignis iquātū calidus ca-
lescit inq̄tū nō tenet reduplicatiue sed speci-
ficatiue nō oportet q̄ hec sit vā ōne calidū ca-
lescit sed requirit q̄ hoc nomē calidū īpor-
tet calorē p̄ quē ignis calescit p̄mo et cui p̄-
us 7 magis per se cōpetit calescere q̄ igni vel
saltē q̄ est principū calefaciendi et ita adve-
rit talis p̄pōis requirit q̄ p̄dicatū p̄nci-
pale p̄dicatur de subiecto principali et de il-
lo cui addit talis dictio 7 q̄ illud additū pre-
dicet de subiecto principali sed nō requiritur
q̄ p̄dicatū p̄ncipale vlt̄ p̄dicat de illo cui ad-
dit tal dictio s3 o3 q̄ īportet illud ratione cu-
ius p̄dicatū p̄ncipale cōpetit vlt̄ p̄dicatiōe
subiecto p̄ncipali et sic verificant tales p̄pōes
sortes iqtū albus disgregatū sōr inq̄tū ha-
bet libet arbitriū peccat ens inq̄tū ens ē s̄-
iectū methaphisice et huiusmodi. de exempt
tū nō ē curād. Oportet etiā scire q̄ h̄ vocabu-
lū inq̄tū et similiter talia vocabula. vt. s3 qd
sub ratione qua et huiusmodi. aliq̄n ī p̄pōni-
b̄ equivalent alicui aduerbio temporis. sicut
vn̄ s̄sus isti p̄pōis canis iqtū s̄gt animal la-
trabile facit ista p̄pōe3 esse vera omnis canis
ē animal quia s̄sus ē iste q̄ hec p̄pō ois cais
est animal nō ē vera nisi q̄n canis stat p̄ latra-
bili aiali Et similiter dicim̄ q̄ hec ē vā ista y-
mago ē homo fm̄ q̄ hō accipitur ī p̄prie sic e-
tiā variis modis pōt accipi hec dco inq̄tū.

Capitulum xvii.

c Irca p̄pōes exclusiuas ē p̄mo sciendū
quid facit p̄pōitiōe exclusiuam. Se-
cūdo quid requirit ad veritatē exclusiue. 3o q̄
modo si supponit ī p̄pōib̄ exclusiuis Quar-
to dāde sūt quedā regule Circa p̄mū scien-
dū est q̄ ille dictiones tū solū faciūt p̄pōes
exclusiuas Sciendū tū q̄ hec dictio solū ali-
quando accipit sine cathegreumatice et tūc est
dictio exclusiua. aliq̄n tenet cathegreumatice
et tūc nō ē dictio exclusiua s3 tūc īportat il-
lud qd importatur p̄ terminū sibi additū esse
solitariū sic dicat q̄ iste est sol⁹ hoc est solitari-
us quia in h̄ loco nō ē cū alio. Similiter si dica-
tur sic sōr sol⁹ currit si h̄ solus teneatur cathe-
greumatice s̄gt q̄ sōr qui ē solitari⁹ currit et

hoc poterit esse verū quīs mlti alii currāt. Si
autē teneat sine cathegreumatice tūc dnotatur q̄
nullus alius a sorte currit Secūdo sciendū
ē q̄ q̄n iste due dictiones tū et solū pōt addi
eidem nihil refert addere vnā vel aliā dūmō
li solū tēat sine cathegreumatice q̄a tales p̄pōe
egpollēt sic iste egpollēt tū sōr currit 7 sol⁹
sōr currit Circa secūdū sciendū ē q̄ aliq̄ndco
exceptia ponit a parte subiecti 7 aliq̄n a par-
te predicatoris siue a pte p̄pōis ita q̄ ē determi-
natio totius cōpōitionis Et iō p̄mo vidēdū
ē de illo q̄n dictio exclusiua ponit a parte s̄-
iecti Et ē p̄mo sciendū q̄ sic aliq̄n dictio ca-
thegreumatica significat vñ p̄maria institu-
tione et aliud ex translatiōe 7 secūdaria institu-
tione. sic hō p̄mo significat illud qd cōponi-
tur ex corpe et aia intellectia 7 secūdario signi-
ficat statuā vel ymaginē talis cōpōiti sic ē de
dictione exclusiua q̄ aliq̄n significat vel hab3
vnū officiū ex primaria institutione et aliud
ex secūdaria institutione Et iō vidēdū ē p̄mo
de ei⁹ p̄maria institutione. scdo de secūdaria.

Circa primū sciendū q̄ q̄nq̄ dictio exclusi-
ua tenet secūdū p̄maria institutionē 7 pōit
a parte subiecti sp̄ denotat q̄ p̄dicatū vere p̄-
dicat de subiecto et q̄ remouet ab omi illo d̄
quo non p̄dicatur subiectū 7 hoc si p̄pō sit af-
firmatiua 7 iō q̄libet exclusiua h3 duas exponē-
tes vnā affirmatiuā 7 aliā negatiuā sicut ista
tū homo ē animal h3 istas exponētes homo
ē animal 7 nihil aliud ab hoīe ē animal. Si au-
tē sit negatiua denotat q̄ p̄dicatū vlt̄ remouet
a subiecto 7 q̄ i est omni illi a q̄ vere remo-
uet subiectū 7 iō habet duas exponētes sc3 v-
nā p̄iacētē negatiuā 7 aliā affirmatiuā sic
ista tū hō nō ē alin⁹ h3 istas exponētes hō non
ē alin⁹ 7 oē aliud ab hoīe ē alin⁹ Per p̄dic-
ta p3 q̄ oēs t̄les s̄t flē 7 icludētēs p̄dictoria ac-
cipiē dcoes exclusiuas s3 suā p̄maria instituti-
ōne tū hō ē aial tū aer ē hic int⁹ tū aial ē tā-
tū p̄r ē tū ididū ē 7 h̄mōi. q̄a ex ill̄ seḡ p̄-
dicata v̄ficari de p̄tib̄ vere a q̄b̄ tota remo-
uentur et ita t̄les p̄dictiōe3 icludūt. Silt̄ tales
sūt flē sol⁹ p̄r ē de⁹. sol⁹ p̄r spirat s̄p3 s̄c3. sol⁹ pat̄
creat. sol⁹ p̄r ē bō⁹ 7 h̄mōi Silt̄ t̄les s̄t flē tātū
ois hō ē rōnal. tū oē aial ē s̄sibile q̄a iste ex-
ponētes nō stāt s̄l si sint p̄les hoīes. ois homo
ē rōalis 7 nihil aliud ab oī hoīe ē rōale q̄a si
nihil aliud ab oī hoīe ē rōale 7 iste hō nō ē ois
hō ḡ iste hō nō est rōalis q̄ sp̄gnat isti ois ho-
mo est rōalis Et eod̄ mō ē de ista tū ōne ani-

mal est s̄sibile Secūdo vidēdū est de dictio-
ne exclusiua s3 suā secūdaria ipoē3 siue insti-
tutionē Et ē sciendū q̄ triplex pōt esse. Vna ē
q̄ p̄cise excludit p̄dicatū ab oī distributo de q̄
nō d̄r subiectū. Alia q̄ p̄cise excludit ea q̄ nō
importat p̄ ea q̄ īportat p̄ subiectū nec sūt p̄-
tes eorū. Tertia ē q̄ p̄cise excludit maiorem
pluralitatē q̄ sit exp̄ssa p̄ subiectū. Et fm̄ hoc
dant̄ tres regule Vna ē q̄ q̄n dictio exclusiua
addit terminū p̄muni distributo vel pōt eē ex-
clusio p̄pē dicta tūc excludit oē illud de q̄ nō
verificat illd̄ cui addit dictio exclusiua Aliā
pōt esse exclusio ī p̄pē dicta s3 q̄ denotat p̄di-
catū remoueri a q̄libet alio cōmuni cū signo
pticulari de quo nō verificat subiectū 7 pōt vo-
cari exclusio repugnāt p̄is cū signo p̄ticulari
Vñ ista tū ois hō currit ē distinguēda penes
secūdū modū equocatiōis eo q̄ li tū pōt te-
neri p̄pē et tūc h3 istas exponētes ois hō cur-
rit 7 nihil aliud ab hoīe currit Vel pōt sumi
ī p̄pē vt sit exclusio cuiuslib3 cōmunis repug-
nāt cū signo p̄ticulari et tūc h3 istas exponē-
tes omnis hō currit 7 aliq̄s bos currit 7 sic de
singulis p̄ibus vt p̄ talē exclusiua cū dictione
exclusiua ī p̄pē dicta denotat p̄dicatū v̄fica-
ri de toto p̄i posito ī illa p̄pōe cū signovli et nō
v̄ficatur de q̄lib3 alio p̄i vlt̄ sup̄to. Et ista di-
stinctio nō hab3 locū nisi q̄n exclusiua addit t̄io
p̄i vlt̄ sup̄to. Iuxta secūda acceptiōe3 ī p̄pam
dcois exclusiue accipit vna regula q̄ ē ista q̄
q̄n dco exceptia addit t̄io īportati aliqd h̄ns
plures p̄tes illa p̄pō ē distinguēda eo q̄ pōt ef-
fe exclusio p̄pē dca 7 tūc denotat p̄dicatū cō-
ueire subiecto 7 remoueri a quolib3 a q̄ remo-
uet subiectū Vel pōt eē exclusio ī p̄pē dca s3
q̄ excludit oē illud de q̄ nō verificat subiectū
nec īportat p̄tes subiecti 7 pōt vocari exclusio
ī p̄pē dicta c̄libet īportat extrisecū Et s3 hoc
hec p̄pō ē distinguēda tū sōr ē alb⁹ ex eo q̄ di-
ctio exclusiua pōt sumi p̄pē 7 tē icludit cōtra-
dcoez q̄a tūc ille s̄t sue exponētes sōr ē alb⁹ 7
nihil aliā a sorte ē albū q̄ due sp̄gnat q̄a se-
ḡ sōr ē alb⁹ ḡ aliq̄ ps corpi sōr ē alba et se-
quif ex alia pte nihil aliud a sorte ē albū 7 q̄
lib3 ps sortis ē alia a sorte 7 c̄ ista certū ē con-
tradictiō aliq̄ ps corpi sōr ē alba 7 nulla ps
corpi sōr ē alba. Si autē sumat dco exclusi-
ua ī p̄pē fiat exclusio p̄cise c̄libet īportat
aliq̄ extrisecū sorti sic hec ē possibil tū sor-
tes ē alb⁹ quia nō denotat nisi q̄ sōr sit albus
et nihil aliud a sorte extrisecū est albū 7 ille

due pōt s̄l stare et ista distinctio nūq̄ h3 locū
nisi q̄n dictio exclusiua addit terminū impor-
tati aliquod totum habes plures partes siue
sit totū p̄pē dictū siue ī p̄pē dictū Et si dica-
tur q̄ tūc oēs tales includūt p̄dcoez s3 vtrāq̄
acceptiōe tū corpe ē albū siue tū hō ē albus
tū ignis calescit tū aer ē hic it⁹ tū q̄tū ē in
loco 7 h̄mōi. Na3 p̄ p̄mū excludit sup̄ficies
cū sit ad extrisecū sorti q̄a nō ē pars eius et id
excludit p̄ secūdū 7 p̄ terciū exm̄ excludit ea
lor 7 p̄ quartū oia accia 7 p̄ vltimū p̄ict⁹ Di-
cēdū q̄ oia p̄dicta de p̄dictis exēpl̄ p̄q̄ de ter-
cio s3 op̄ionē Añ. p̄cedūt ex falsa ymagia
tōe sc3 q̄ linea sup̄ficies p̄ict⁹ sūt qdā res di-
sticte realr a corpore 7 a subā qd oñsū ē falsū
esse 7 p̄ mētē Añ. ī li⁹ p̄dicamētory. s3 p̄ terti-
o exemplo sup̄posito q̄ ignis nō posset calefa-
cere nisi p̄ calorē. alit̄ dicendū q̄a dicendū est
q̄ sup̄ta dcoe exclusiua siue p̄pē siue ī p̄pē
hec includit contradictionē tū ignis calefa-
cit 7 iō si debeat saluari debet accipi dco ex-
clusiua aliter q̄ p̄pē et q̄ tribus predictis mo-
dis vt scilicet dictio exclusiua p̄cise icludat
illa que nec important aliquod ext̄m̄secum
nec aliquid iherens formalit̄ subiecto et sub
illa acceptiōe potest concedi q̄ ista est pos-
sibilis tū ignis calescit quia tunc non exclu-
ditur calor cum formaliter inhereat igni.

Iuxta terciā acceptiōem impropria3
dictionis exclusiue potest accipi terciā regu-
la. Et est illa q̄ quando dictio exclusiua addi-
tur terminū numerali siue equipollenti siue cō-
notanti numerum vel vnitatem illa propositio
o est distinguēda eo q̄ potest esse exclusio p̄-
prie vel improprie dicta primo modo exclu-
ditur omne illud de quo non verificatur sub-
iectum. secundo modo excluditur maior plu-
ralitas q̄ illa cui denotatur predicatum com-
petere et potest vocari exclusio maioris plu-
ralitatis. et secundum hoc ista propositio est
distinguenda tantum quatuor homines sunt
hic intus posito q̄ sint quatuor homines 7 nō
plures. Nam si fiat exclusio proprie accipien-
do dictionem exclusiuam denotatur q̄ quatu-
or sunt hic intus et nulla alia a quatuor hoī-
nibus sunt hic intus et per consequens q̄ nec
alin̄ vel equivel lapides sint hic intus nec du-
o hoīes sint hic it⁹ q̄a duo hoīes sūt alii a q̄tu-
or hoīb̄. Si autē fiat exclusio maioris plu-
ralitatis tē denotat q̄ quatuor hoīes sunt hic intus et nō
plures homines sunt hic intus q̄ quatuor et sic ē

vera posito casu pori et solui sic illud sophis-
ma tantum vnum est. nam ppe accepta dictioe
exclusiua illa est va tantum vnu est navaq; ex-
pones e vera scynnu e et nihil abvno est. Et si
militer est de illa tmvnu aial e ho. Sed si di-
ctio exclusiua accipiat ppe f3 q est exclusio
maior phtat tuc est fla et tuc sue exponetes
snt iste vnu est et no sut plura qvnu et expo-
netes illius tmvnu aial est homo sut ille vnu
animal est homo et no plura animalia qvnu
aial sut hoies. Similit e de ista tm alteru illo
ru est demonstrado duo entia na supra dictio
ne exclusiua pprievera est quia vtraq; expo-
nes e vera posito q no sint plura q illa duo. f.
de? angel? Si aut dictio exclusiua sumatur
i ppe falsa e quia tuc denotatur q alterum il-
loru est et novtraq;. Istis igitur mois capitur
comuni dictio exclusiua et forte sut ali mo
quibus pot sumi i ppe sed quia no sut vlti-
ti sicut isti io ipos studiosis relinquo Dicto
de dictione exclusiua qn ponitur a pte subiec-
ti dicendu e de ea qn ponitur a pte pdicati.

Et sciendu e q pot accipi pprie i ppe Si p-
pe tuc denotaf q pdicatu dicif de subiecto et
q oe illud de quo no verificaf pdicatu remo-
uet a subiecto sicut p ista ho est tm aial deno-
tatur q ho sit aial et q no sit aliud ab aniali
Qn vero accipit im pprie et trasumptive et ad-
ditur verbo tuc excludit omne aliud verbu
a subiecto qd importat actione vel passionem
distincta sicut p illa ho m videt dnnotaf q ho
videt et no audit nec pcipit et sic de singulis a-
liis Vnde illa ppositio ho tm currit est distin-
guenda penes secundu mod equiuocationis co-
q dictio exclusiua pot sumi pprie tuc ille sut
exponetes ho currit et homo nihil aliud est a
currere cu quo stat q ho e videt et sic de aliis
psimilibus. vel pot capi im pprie dictu est.

Cosilis distinctio pot poni de talibus ho e
tm alb? lac est tantu dulce ignis e tm calidus
et sic de aliis qa si sumatur dictio exclusiua p-
pe tuc qlibet earu e va quia tuc exponentes st
iste ho est alb? et ho no e aliud ab albo lac e d-
ce et non est aliud a dulci et sic de aliis Si au-
te dictio exclusiua sumaf i ppe tunc excludit
oia pdicabilia iportata accntia distincta ab il-
lo accnte qd iportaf p pdicatu sic p ista ho-
mo est tantu albus denotaf q ho sit alb? et q
nullu predicabile iportas accns distinctu ab
albedie pf de hoie ita q denotef q ho no sit
calidus nec humidus nec sic? nec frigid? nec

lucidus et sic de aliis Circa terciu pncipa-
le sc3 qualit tmi supponit i ppoib? exclusiuis
e sciendu q qn deo exclusiua ponit a pte sub-
iecti et subiectu sumit in distributio et e ti? co-
munis tuc subiectu supponit cofuse tantum
quia suppo cofusa tm e qn no ptigit descende-
re ad inferiora nec p disiunctiuam nec p copula-
tiuam vt no sequit tantu ho currit g tm ille
homo currit et tm ille ho currit. nec seqf g ta-
tu ille ho currit vel tm ille ho currit. et ita tmi-
nus subiectus in tali ppoeb? ponit dictio exclu-
siva sine negatione a pte subiecti suppoit
pfuse tm. sed pdicatu supponit pfuse et distri-
butie. na ptigit descendere ad inferiora eius
p copulatiuaz. bn eni seqf tm ho e currēs g tm
ho e hoc currēs qcumq; currere demonstrato
na seqf tm ho currit ergo nihil aliud ab hoie
currit vel nullu currens e aliud ab hoie et vlt
ergo hoc currens non est aliud ab hoie et ma-
nifestu e si currēs est aliquid ergo est ho et p
pns homo e hoc currens ergo tantu ho e hoc
currens quia qn pdicatu e pnomē demonstra-
tiuū vel equiualens ei semp ab idiffita ad ex-
clusiua respectu eiusdē pdicati est bona cose-
quentia quaecumq; sit pdicatu. na ista cose-
quentia e bona tm homo est risibilis ergo tm
aial est risibile. na tenet per illa regula ab in-
feriori ad superius sine distributione siue supi?
supponat cofuse tm siue determinate e boa
pna sicut seqf ois ho est homo ergo omis ho-
mo est animal Secūdo sciendu e q qn ex-
clusiua e negatia subiectu suppoit sicut i ex-
clusiua affirmatia et pdicatu snt qa sequit ta-
tu suba no e accns ergo tm suba no e hoc ac-
cides Tertio sciendu est de suppoē termino
ru in exclusiua qn dictio exclusiua ponitur a
parte pdicati Et est sciendu q subiectu suppo-
nit in illa sicut i sua piacete et ide est de pto
Ro e qa ide de eode no potve affirmari et ne-
gari io ex piacente sequit semp exclusiua qn
dictio ponit a parte pdicati qd est intelligē-
du si sit ppo de recto. na si sit ppo de obliq te
no evlrm ymo si ppo sit de obliq et dictio ex-
clusiua sit determinatio pdicati n oia ppois
te pto stat pfuse tm. na ponaf q sordideaf a
mls homib? et a nullo a? aial msi ab hoie l ho-
mib? te ista e va sordideaf a solo hoie quia ille
exponetes sut ve sordideaf ab hoie et sordideaf
tur a nullo alio q ab hoie et tm no seqtur sordi-
detur a solo homine. igitur sortes videtur a
solo isto hoie vel a solo isto ymo etia nec seq-

tur sordideaf a solo homine g videaf ab isto ho-
mine Et ideo pdicatu n stat nec pfuse nec di-
stributie nec deteriate sed cofuse tm Si autē
dictio exclusiua sit definitio copois tuc stat p-
dicatu sicut in preiacente Vnde in ista ho vi-
detur tm ab homine si li tm sit determinatio
ppois tuc h3 istas exponetes hovidetur ab ho-
mine. et homo no e aliud q visu ab homine.

Ex quo patet q termini no supponit aliter
in exclusiua q i sua piacente quia semp talis
exclusiua et sua piacens puerit. Si aut subie-
ctu exclusiue i qua ponit dictio exclusiua a p-
te subiecti sumatur cu dictione distributia te
subiectu supponit cofuse et distributie ta af-
firmatie q negatie quia includit contradicti-
onē ideo de isto no plus ad pns Est etia no
tandu q oia predicta itelligenda sut quado
dictio exclusiua ppe accipit. qn aut accipit i-
ppe no sut oia predicta vera f3 q sut vera et q
no patebit breuit inspicienti i pps figtiones
dictionis exclusiue de quib? dictu e prius.

Uterius vide de sut alique regule circa p-
poe exclusiuas. Vna e q ab exclusiua ad v-
niuersale d tis traspositu e boa pna? epulo qa
semp exclusiua et vniuersalis de terminis
traspositis puerit. Et e itelligenda regula
qn piaces exclusiue et vltis de tis traspositis
sut conuertibiles ita q vtraq; potest conuer-
tere et pprie vel si preiacens sit conuertibil
nulla mutatione facta circa terminos pter so-
la traspositione tuc debz accipi aliqua confi-
milis cu q couertit exclusiua de qb? puerit
b? et de qb? mois dicef i sequentib?. Per ista
et per illa que dicef infra de pueritomb? p3 q
tales pne no valēt sola necessaria sut necessa-
rio vera igitur omnia vera sunt necessario ne-
cessaria quauis hec consequētia sit boa sola ne-
cessaria sut vera igit oia va sut necessaria. Si
militer no seqf tm homo fuit albus g one al-
bu fuit homo et ita de cofimilib? de quib? i su-
o loco posteri? dicef Alia regula e hec q qli-
bet exclusiua habet duas exponetes vna affir-
matiaz et alia negatiuz et ido opposita exclu-
siue habet duas cas veritatis. quia veritas vt
usq; opposite exponētis e ca veritatis negatiue
exclusiue Alia regula q qn dictu propositi-
ois exclusiue ponit respectu alicuius moi fa-
ciētis pponē modale illa ppositio e distiguē-
da sicut ista e distiguēda tm hominē eē sor-
tem eēru eo q li tantu pot cotinue pferri cu
hoc toto hominē eē sorte vel discotinue. si dis-

continue pferatur sic tm hominē esse sorte e
verum tunc e falsa quia iste e sensus tantum
hec e vera demonstrado ista ppoēz ho e sord Si
vero li tantu ptinuetur cu hoc toto hominē eē
sortem et sit pars dicti tuc iste est sēsus tantu
hominē esse sorte e veret equalet isti hec est
vera tantu homo est sortes. Si aut partes di-
cti non continuentur tuc no denotaf q hec sit
vera tantu ho e sord sed q de aliq cotento sub
homine verificaf sord cu dictioe exclusiua. vn-
de simile e de verbis et de nomib? supis cu3
dictioe exclusiua Tn variatio e qn pdicatum
est singulare et qn no Vn ista tm albu curre-
re e possibile si li tm cotinuef cu toto dicto et
partes dicti discotinuef e falsa qa aliud q al-
bu est possibile currē Si aut ptinuent te e ve-
ra quia tuc denotaf q hec est possibilis tan-
tu albu currit. per priorē aut ppositionē deno-
tatur q nulla ppo sit possibilis in qua predi-
catur currere de aliquo pronome demonstrā-
te aliquid quod no e albu qd no e veru.

Capitulu xviii.

Irca propositiones exceptiuas e pmo
c sciendu q propositiones sut exceptie
Secundo quid requirit ad veritatem
earu Tertio de suppositionib? terminorum in
ppoibus exceptiuis. Quarto sut dade quedā
regule de propositionib? exceptiuis. Circa
pmu sciendu q talia sincathegreumata pre-
nisi et similia faciūt ppoes in quib? ponuntur
esse exceptiuas Et pmo itelligendu est q ni-
si aliqn tenetur executie et tuc facit ppositio-
nē ypotheticā sicut p3 de ista sord no pot curre-
re nisi habeat pedes Aliqn tenet exceptiue et
tunc non facit ppoēz ypotheticā sed excep-
tiuam sicut patet hic nullus ho currit nisi sor-
tes et tuc hec dictio nisi habet idem officiū cu
hac dictione preter quado hec dictio tenetur
exceptiue Et est sciendu q hec dictio p al-
qn tenet exceptie et aliqn diminutie sicut hic
decē p qnq; sut qnq;. Circa secundū pnci-
pale est sciendu q ad veritatē exceptie requi-
ritur q pdicatum remouet a pte extra cap-
ta et q ist cuilibet alii pto sub subiecto si sit
affirmatiua. si sit negatiua requiritur opposi-
tu et ideo quelibet talis exceptia habet duas
exponentes scilicet affirmatiuam et negati-
uam. sicut ista omis homo preter sortem cur-
rit habet istas sortes non currit et omis homo
ali? a sorte currit. Et ista nullus homo preter

fortem currit habet istas for currit et nullus a
lius a sorte currit ita quod impossibile est aliqua
exceptiua esse vera nisi utraque exponens sua
sit vera. Et ideo ad falsitatem utriusque siue cu
iuscunque exponentis sequitur falsitas exceptie
quis non est. Circa terciu principale est scien
du quod predicatum in exceptiua affirmatiua ha
bet per se suppositum tamen quia non contingit descen
dere ad inferiora nec per disiunctiuam nec per
copulatiua sed subiectu habet suppositum confusa et
distributiua. tamen distinguendu est de suppo
sitiua et distributiua quia quedam est absolut
ta quod scilicet terminus distribuitur per quolibet suo cote
to ita quod non plus per uno quam per altero et talem sup
positionem confusa et distributiua non habet tmi
nus siue subiectu in propositione exceptiua.

Alia est limitata et articulata quod scilicet tmi
per aliquo pntento distribuitur et hoc non accidit
nisi quod illa propositio categorica equiualeat uni
copulatiue propositiue ex una affirmatiua et alia ne
gatiua sicut accidit in propositiue exceptiua sicut dictu
est. Si autem illa exceptiua fuerit negatiua tunc tamen
subiectu quod predicatur supponit confusa et distri
butiue sed limitate. Ex predictis patet quod tales re
gule a superiori distributo ad suu inferius est
bona pnta et ab vltimo ad singulare est bona pnta
quia non sunt generaliter vere sed oportet adde
re quod illud inferius non sit extra captu vel quod uni
uersalis non sit equiualeat uni copulatiue com
positiue ex una affirmatiua et alia negatiua. Circa
quartu est sciendu quod multe dantur regule de ex
ceptis. Quarvna est quod si placens excepti
ue sit vera exceptiua est falsa et hoc patet per predi
cta. Alia est quod nunquam exceptiua est propria nisi ei
us placens sit vniuersalis unde hec est in propria
homo potest sorte currit vnde talis nec est vera nec falsa.
Ex ista sequitur alia regula scilicet quod non semper ab vltimo
ad idiffinita vel particulari est bona pnta. Vnde
non sequitur ois homo preter sortem currit ergo aliquis
homo preter sortem currit nec ergo homo pre
ter sortem currit. Alia regula est quod non cu
ilibet propositiue vltimo contradicit propositiue idiffinita nec per
ticularis ei correspondens sicut nec iste contradic
tione ois homo potest sortem currit et homo potest sorte non
currit nec iste nullus homo preter sortem currit ergo
aliquis homo preter sortem currit et consilium est dicen
du de idiffinitis. Ex ista regula sequitur alia. scilicet
quod non semper loco istius non ois licitu est ponere
aliquis non. non enim ille equiualeat non ois homo
preter sortem currit et aliquis homo preter sortem
non currit quia vna est impropria neque vera neque

falsa alia est propria et vera vel falsa. Alia re
gula sequitur est quod sunt aliquae propositiue vltimes proprie que
tamen non habent aliquas propositiue categoricas
subpreas quod sunt idiffinitae vel particulares habentes
subiecta per se supra vel determinata signis parti
cularibus hoc patet per predicta. Alia regula est quod
semper illud quod excipitur in exceptiua debet esse
aliquid contentu sub subiecto et ideo quolibet talis
est impropria ois homo preter aial currit omne ani
mal preter substantia est animatu. Alia re
gula est quod illud super quod cadit exceptio est comu
ne ad veritate talis exceptiue non requiritur quod pre
dicatu insit vltimo illi super quod cadit exceptio si
sit exceptiua negatiua vel quod remoueat vltimo si sit af
firmatiua exceptiua. Sciendum est etiam quod pre
ter nunquam tenet diminitie nisi quod addit tmi nu
merali vel termino importati aliquod totum et
tunc non denotatur predicatum remoueri ab illo
cui addit sed magis a subiecto sicut per ista de
ce preter quinquaginta sunt quinquaginta. Similiter per tale
non denotatur predicatu inesse illi cui addit sicut
per ista decem per quatuor sunt sex non denotatur
quod quatuor sint sex sed quod residua a quatuor sint
sex et ita est de aliis. Et ista de exceptis ad pre
sens sufficiant. Capitulu xix.

Mnis propositiue in quod ponit aliquid istorum ver
boru incipit definit habet diuersas ex
ponentes quia quolibet equiualeat uni co
pulatiue. tamen ab aliquibus diuersimode assign
nantur exponentes respectu diuersorum. Vnde dici
tur quod aliter exponitur respectu successiuoru
et permanentiu sed quis sic posset esse advo
catus in tatiu non tamen videretur multu ratio
nabile ideo dico quod respectu cuiuslibet possunt ha
bere easdem exponentes. Sed alie sunt in quibus
ponitur hoc verbu incipit et alie in quibus po
nitur hoc verbu definit. Vnde propositiue in qua pon
itur hoc verbu incipit habet duas exponentes quaru
vna est de presenti affirmatiua et alia de pre
terito negatiua sic exponentes istius sortis inci
pit esse albus sunt iste sortis est albus et sorte ante
mediate non erat albus. non enim exponens
sua negatiua est talis sortis non fuit albus quia
talis propositiue in quod ponit incipit potest esse vera et ista
de preterito falsa sicut si sorte nunc sit primo albus et
postea niger et 3o fiat albus tunc in aliquo ista
tamen hec est vera sortis incipit esse albus et tamen est fal
sa sortis non fuit albus quia ponitur quod prius
fuit albus sicut etiam dicimur quod hec arbor inci
pit in florere et tamen floruit anno preterito
Verumtamen sciendum est quod hoc verbu incipit

potest dupliciter accipi scilicet stricte et proprie et tunc ex
ponit sicut dictu est. Aliter potest accipi large et
improprie et tunc sic exponit. est et non diu an fuit si
cut dicimur quod hec arbor incipit florere quod nunc
floret et non multu an isto anno floruit et tamen he
ri floruit sicut etiam vulgariter dicimus ista et i
cipit missa quis dixerit introitu. Et ista est
distinctio consilis illi quod philosophus ponit queto
phicorum de nunc scilicet quod potest accipi dupliciter scilicet
e3 per idiffinitu et per tpe pro proinquo presenti
intelligendu est etiam quod quis talis propositiue secundum vir
tute fmonis heat tales exponentes tamen aliqua
do secundum vltimu loquendu non habet tales exponen
tes sed potest per alia quod talibus exponentibus caret et tamen
est talis propositiue distinguenda secundum amphibologia pro
positiue potest videri quid est dicendu de talibus pro
positionibus deus incipit beatificare oes homi
nes que beatificauit deus incipit punire om
nes homines quod puit deus incipit beatificare istos de
monstrat quod dicitur quod vnu an beatificauit et aliu an
beatificauit. nam si tales sunt virtute sermois si
est secundum regulas generales per quas tales et philosophus
iudicari debet exponat concedi potest. Sicut ista
deus incipit beatificare istos. concedi potest quia
utraque istarum eua deus beatificat istos et deus non i
mediate an beatificauit istos tamen alium sensu ha
bere potest iste sint exponentes deus beatificat
istos et nullu beatificauit et iste sensus est fal
sus. Similiter vnde sensus istius deus incipit beati
ficare oes homines quod nunc beatificat est iste de
us beatificat oes homines vel omne homines que
nunc beatificat et deus non potest immediate oes homi
nes que nunc beatificat beatificauit et iste sen
sus est verus. Alius sensus est iste deus beati
ficat omne homines que nunc beatificat et nullu
que nunc beatificat immediate ante beatificauit et
iste sensus est falsus. Similiter est de istis deus in
cipit punire oes homines que nunc punit. Simi
liter dicitur de talibus petrus incipit esse talis quis
est paulus ponat quod vltimo sit primo fidelis et postea
vltimo fiat fidelis tunc ista propositiue petrus incipit esse
talis qualis est paulus simpliciter potest concedi quia ne
primo est talis quis est paulus et aliquando non sunt talis quis
est paulus tamen hec est fta de virtute fmonis petrus
incipit esse similis paulo quia prius erat simi
lis ei. improprie tamen accipi potest sub hoc sensu pe
trus est filius paulo et prius non erat similis paulo
fmo aliqua qualitate sed quod nunc est similis. Sic igitur
patet quod illa propositiue in quod ponit hoc verbu incipit duas ha
bet exponentes et per prius equiualeat uni copulatiue

Et similiter illa propositiue in qua ponit hoc verbu de
finit duas habet exponentes vna est propositiue de pnti af
firmatiua et alia de futuro negatiua non quilibet
quod sed cum hoc addito immediate propositiue non erat sicut
ista sortis definit esse albus habet istas expo
nentes sorte est albus et immediate propositiue non erit albus et
sicut dictu est de istis propositionibus in quibus
ponitur hoc verbu incipit quod possunt distinguere secundum
amphibologia eo quod potest accipi proprie vel improprie
ita pnt propositiue in quibus ponit hoc verbu defi
nit distinguere secundum amphibologiam. Cir
ca suppositum terminorum in talibus propositiue est sci
endu quod subiectu taliu propositionu supponit eo
dem sicut in suis placentibus sed difficultas est de
suppositiue predicati. Et est sciendu quod predicatu in ta
li propositione vniuersali affirmatiua supponit co
fusa tamen quia non contingit descendere nec copula
tiue nec disiunctiue non enim sequitur omis ho
mo definit esse albus igitur ois homo definit esse albus
albus vel illud albus nec per prius contingit descen
dere copulatiue. Similiter etiam in vltima negatiua stat
confusa et distributiue sed in propositiue non vniuersali stat
definite. Verumtamen duo sunt hic dicenda. Pri
mu quod suppositum determinata et confusa et distri
butiua duplex est. Vna est quod contingit descen
dere ad illa pro quibus terminus supponit vel
supponere potest per pronomina demonstra
tiua. sicut in ista homo currit li homo suppo
nit pro hoc homine et pro illo homine et sic de
singulis et sequitur bene homo currit igitur si cur
rit demonstrato illo homine et ille currit de
monstrato alio et sic de aliis. Aliquando autem
contingit descendere non per pronomina de
monstratiua sola sed per pronomina demon
stratiua simul sumpta cum illo termino com
muni sub quo debet esse descensus. Primo
non supponit predicatu in propositione vbi po
nitur incipit vel definit determinate. Non enim
sequitur sortis incipit esse albus igitur sortis
incipit esse hoc vel hoc quocumque demonstra
to. Nam si sortis mutetur de albedine in ni
gredinem hec est vera sortis incipit esse niger
et tamen quocumque demonstrato hec est fal
sa sortis incipit esse hoc quia altera istarum
est falsa sortis est hoc sortis non fuit hoc.

Secundo modo predicatum supponit
determinate. Nam bene sequitur sortis inci
pit esse albus ergo incipit esse hoc album vel
illud album et sic de singulis. Vnde hec eua
sortis incipit esse li albus demonstrat sorte quod sorte est

XLVIII

mō hoc albū ē nūq̄ p̄us fuit s̄i albū. Nec va-
let p̄na s̄or incipit eē hoc albū ḡ s̄or incipit ef-
se hoc demonstrādo idē sed ē fallā figure dco-
nis mutā q̄le qd in hoc aliqd. Nā arguendo
freq̄t ab aliquo termīo p̄notatio siue sit p̄di-
catū totale siue s̄ūptū cū p̄noie demonstratio
ad p̄nomē demonstratiū p̄ se s̄ūptū ē fallā figu-
re dictiois Et si dicatur q̄ hoc albū ē hoc de-
monstrādo idē p̄uertit̄ igit̄ ab vno ad aliq̄m
ē bōa p̄na Dicēdū ē q̄ regula ab vno p̄uer-
tibili ad reliquū est bona p̄na habet multas
instācias Primo q̄m t̄mī nō supponit p̄sona-
lit̄ q̄m etiā additur aliquod s̄incategreuma
vbo sic n̄ seq̄t hō ē p̄ se secūdo r̄isibilis ergo
h̄ est p̄ se scdo hō maxie enī nō valet i mult̄
p̄pōibus de p̄terito et futuro q̄m illa p̄uertibi-
lia sūt p̄uertibilia vt nūc et nō simplici q̄lit̄
ē de istis duob̄ hoc et hoc albū nā q̄m hoc n̄
ē albū t̄mī nō p̄uertit̄ Secūdo sciendū ē q̄
aliquē ē sup̄pō determinata ita q̄ p̄tingit de-
scendere ad inferiora et ep̄uerso p̄tingit ascen-
dere aliquē aut nō vñ bñ sequit̄ iste hō currit
vel iste hō currit ḡ homo currit sed nō sic s̄ep
est de t̄mīno defiate supponēte a parte p̄di-
cati in p̄pōe in q̄ ponit̄ incipit et definit vñ bñ
seq̄tur s̄or incipit eē hoc coloratū ḡ incipit eē
albū vel nigrū et sic de aliis sed nō ecōuerso
non ei sequit̄ s̄or incipit eē albus ḡ incipit ef-
se coloratus quia negatiā exponēs ānceden-
tis nō infert negatiā exponētē p̄ntis nō ei
seq̄t s̄or nō fuit albus igit̄ s̄or nō fuit colora-
tus Et ē regula generalis q̄ q̄m āns et cōse-
quēs hñt exponētes si vna exponēs p̄ntis nō
sequitur ad aliam exponētē āncedēt p̄na n̄
vñ inf̄ āns et p̄ns Ex p̄dictis colligi potest q̄
ab inferiori ad superius cū hoc verbo incipit
vel definit nō valet p̄na sicut nō sequit̄ s̄or in-
cipit eē albū ergo s̄or incipit eē coloratus. Si
milit̄ nō seq̄t filius dei incipit eē hō ergo fili-
dei incipit esse aliquid sed est fallā accēt̄ sic
enī est fallā accēt̄is q̄m i p̄ma figura maior ē
affirmatiā et mīor negatiā ista s̄emp ē fallā
accēt̄ q̄m i p̄ma figura maior ē affirmatiā et
minor habet aliq̄ exponētē negatiā sic hic
omnis homo est animal t̄mī r̄isibile ē homo
ergo tantū r̄isibile est animal sic est in p̄posi-
to nā ista filius dei incipit eē hō habet illam
negatiā exponētē filius dei nō fuit imedia-
te ante homo et iō in tali discursu ē fallatiā
accidētis Similiter pōt patere q̄ illa p̄na nō
valet filius dei incipit eē hō ergo aliquis hō

incipit esse filius dei Verū sciendū ē q̄
q̄m sancti cōcedūt tales p̄pōes n̄ accipiūt eas
p̄pōe et devtute fmoīs sed f3 suū intellectū
quē ipi habebāt Verū sciendū est q̄ ali-
q̄m aliqua inferiora icōpossibilia nō p̄nt veri-
ficari successiue de aliq̄ cūvificatione supio-
ris de eodē s̄emp tūc arguendo a tali inferiori
ad suū sup̄i est bona p̄na sic bñ sequit̄ s̄or in-
cipit eē homo ergo incipit esse aīal et hoc qui
a ipossibile ē q̄ aliquid dū sit aīal nō sit ho-
mo et postea sit hō Similit̄ fm intētiōez Añ
bñ seq̄t s̄or incipit esse rōnalis ḡ incipit eē se
sibilis Eodē bene sequit̄ sortes incipit eē ho-
mo igit̄ incipit eē animal et tamē nō sequitur
ālinus incipit esse niger ergo ālinus incipit eē
coloratus.

Capitulum xx.

Icut enī p̄pō i qua pōit̄ aliquid isto-
s r̄u duorū vborū habet duas exponen-
tes sic etiā p̄positio in qua ponitur h̄
verbū vel ei equiuales quale est hoc vbu fac-
tus est vel factū est vel huiusmōi habet duas
exponentes quāz vna est de p̄nti et alia de p̄-
terito vel de futuro sic sortes fit albus habet
istas exponētes sortes ē albus et nō fuit s̄emp
albus Similit̄ ista s̄or fiet albū habz istas sor-
tes p̄ aliq̄ tempore nō erit albus et sortes post
erit albus Et similit̄ de istis s̄or factū ē hō for-
tes factus est coloratū et sic de p̄similib̄. Vñ
de sic q̄m i p̄positione ponit̄ h̄ verbū incipit vel
definit p̄pō nō p̄uertitur nulla mutatione fa-
cta p̄ter solā transpositionem illius quod pre-
cedit et illius qd sequitur verbum sic est de i-
stis et iō devtute sermonis ista cōsequentiā
est neganda filius dei factus est hō igit̄ hō
factus est filius dei quis tales p̄positiones a-
liquando sancti concedūt sub vno intellectu Si
militer n̄ sequit̄ filius dei fit hō ergo hō fit fi-
lius dei et hoc quia altera exponēs non cōue-
titur illo Nō enī sequitur filius dei nō s̄emp
per fuit homo ḡ non s̄emp homo fuit filiū
dei vñ secūdū veritatē siue proprietatez ser-
monis concedi debet q̄ homo s̄emp fuit fi-
lius dei Vnde christus dixit anteq̄ abrahāz
fieret ego sum Similiter etiā ab inferiori ad
superius a parte predicati non tenet cōsequē-
tia in talibus propositionibus vt nō sequitur
sortes fit albus ergo sortes fit coloratū simi-
liter secūdū p̄prietatē sermonis nō sequitur
filius dei fit homo ergo fili-⁹ dei fit exns nec
etiam seq̄t igit̄ fit aliquid secūdū propieta

Secunda pars

tē fmonis Et si dicat̄ filius dei fit hō vel fili-
dei factū est hō aut igit̄ fit aliquid aut nihil et
nō fit aliqd ḡ fit nihil Dicēdū est q̄ nō seq̄t
filius dei fit hō ḡ filius dei fit aliqd vel nihil
sic nō sequit̄ s̄or incipit esse albū ḡ s̄or incipit
esse ens vel incipit esse nihil et ideovtraq̄ ps
taliū disiunctiū est negāda Verū sciē-
dū q̄ mltē tales p̄pōes iueniunt a sancti sic
tales hō factū est deus hō incipit esse deus que
nō sūt vere fm p̄p̄etatez fmoīs s3 fm intelle-
ctū sanctorū Sitr sic talis discursus non valet
omē albū est coloratū s̄or incipit esse albū er-
go s̄or incipit esse coloratū Sitr talis discursus nō
valz oīs hō est aliqd. filius dei factus est hō
ḡ filius dei factū est aliqd et hoc p̄p̄t p̄similē
causā Ista de p̄pōib̄ cathego. equalentib̄
p̄pōib̄ p̄pothe. ad p̄ns sufficiāt quis restant
multa dicēda de q̄bus in diuersis locis dicef
Capitulu xxi.

p Ostq̄ dictū est qd requirit̄ ad vita-
tē p̄pōnū cathe. nūc restat dicere
de p̄uerfionibus Et p̄mo de p̄uer-
fionib̄ p̄pōnū deieffe 2o de p̄uerfione p̄pōnū
modaliū Circa p̄mū dicēdū est p̄mo de p̄-
uerfioe p̄pōnū deieffe de p̄nti 2o deieffe de p̄-
terito et de futuro Est aut̄ p̄mo sciendū q̄
p̄uerfio est q̄m fit de p̄to subiectū et ep̄uerso a
liq̄m aut̄ fit talis transpositio nulla mutatiōe
facta ex parte vocis aliq̄m fit aliqua mutatio
ne facta a parte vocis preter trāsp̄ositionē tē
minorū 2o sciendū est q̄ p̄pō deieffe de p̄-
fenti aliq̄m est in recto aliq̄m i obliq̄ Tercio
sciendū est q̄ p̄uerfio est triplex sc3 simplex p̄
accidēs et per transpositionē seu p̄trapositionē
terminorū. Conuēfio simplex est q̄m permanz
eadē q̄litas et q̄litas vtriusq̄ p̄pōis pōt tamē
magis large sumi p̄uerfio simplex vt dicat̄ cō-
uerfio simplex q̄m est mutua p̄uerfio ita q̄ sic
ex rōne p̄plexorū ex p̄uertēte seq̄t p̄uerfio ita
ep̄uerso freq̄nter accidit quis sit d̄fīa q̄litas ā
tecedent̄ et p̄ntis sic q̄m singularis p̄uertit̄ in p̄-
ticularē et ep̄uerso Cōuerfio per accidēs dici-
f illa q̄m nō manet eadē q̄litas āncedent̄ et cō-
seq̄nt̄ Pōt tamē aliter vocari p̄uerfio per acci-
dēs sc3 q̄m nō est p̄uerfio mutua sic bene seq̄t
oīs hō est albū igit̄ albū est hō s3 ep̄uerso non
sequit̄ Cōuerfio per p̄trapōnē est q̄m termini
finiti mutāt̄ in terminos ifinitos Quarto sci-
endū q̄ vltis negatiua de recto p̄uertitur sim-
pliciter large accipiēdo p̄uerfionē simpliciē et
h̄ nulla mutatiōe facta ex parte vocis p̄ter trāf

positionē t̄miorū nisi forte vox mutet̄ fm ḡns
gramaticale s3 stricte accipiēdo p̄uerfionē si-
pliciē nō sp̄ sic p̄uertit̄ sic nō seq̄t nullū ālinū est
s̄or ḡ n̄ s̄or ē ālinū s3 seq̄t ḡ s̄or nō est ālinū Sitr
singlari affirmatiā p̄uertit̄ i p̄ticularē et idefi-
nitā et singlari sic seq̄t s̄or est hō igit̄ hō ē s̄or
et aliquis hō est s̄or et ep̄uerso Sitr siglari ne-
gatiā p̄uertit̄ invle3 negatiuā vel singlari ne-
gatiuā sic seq̄t s̄or nō est albū ḡ n̄lām albū est
s̄or et ep̄uerso Sitr s̄or nō est plato igit̄ pla. nō
est s̄or et ep̄uerso et ita singlari fm q̄ p̄ntz est
termīus cōis vel singlari i d̄fīas p̄pōes p̄uer-
tūt p̄uerfioe simplici Sitr tā idefinita q̄ sigla-
ris siue p̄ticulari affirmatiā p̄uertit̄ tā in p̄pō
nē p̄ticularē quā i singlari vñ idefinitā fm q̄
h3 p̄ p̄to t̄mīnū cōez vel singlari sic seq̄t hō ē
albus ḡ aliqd albū est hō et albū est hō ḡ hō ē
albū Sitr seq̄t hō est s̄or igit̄ s̄or ē hō similit̄ se-
q̄t aliq̄s hō est s̄or ḡ s̄or est aliq̄s hō et ep̄uer-
so similit̄ vltis affirmatiā p̄uertit̄ per accidēs
q̄a nō est ibi p̄uerfio mutua et h̄ q̄m t̄mī p̄nt̄ ē
t̄mī cōis et tūc p̄uertit̄ per accidēs tā i p̄ticu-
larē quā in idefinitā sic seq̄t oīs hō est aīal ḡ
aliqd albū est hō et albū ē hō et nō ep̄uerso q̄m
autē h3 p̄ntz t̄mīnū siglari tūc etiā p̄uertit̄ p̄
accidēs in p̄pōnē singlari bñ enī seq̄t oīs hō
est s̄or ḡ s̄or est hō et nō ep̄uerso P̄ticulari ne-
gatiā nō p̄uertit̄ nec p̄ accēs nec simplici nō
enī seq̄t aliqd āimal nō est hō ḡ aliq̄s hō non
est āimal nec seq̄t ḡ n̄ hō est aīal Eodē idefi-
nita nō p̄uertit̄ q̄a sp̄ idefinita et p̄ticulari cō-
uertit̄ et hoc saltē est verū q̄m vtriusq̄ s̄biectū
suppōit p̄sōalit̄ aliq̄s de p̄dictis p̄uerfioib̄ pro-
bat p̄ns in p̄mo libro p̄orū q̄a tñ plane sūt iō
nūc duxi p̄transeūdū Et si dicat̄ p̄tra aliq̄ p̄-
dictorū q̄a fm porphi. et p̄m spēs nō p̄dicat̄
de genere nec inferiori de superiori et singlari si-
ue indiuiduū nō p̄dicatur nisi devno solo iō
t̄les p̄uerfiones nō valēt oīs hō est aīal ḡ aliqd
aīal est hō et huiusmōi Dicēdū q̄ porphi. et
p̄ns itendūt q̄ inferiori nō p̄dicatur de superiori et
mūiori ad plura supposita q̄ sit inferiori illo supi-
orivlt̄ sumpto et hoc predicatione vā Vnde
nō intēdūt nisi q̄ nulla talis sit vā omē aīal ē
hō oīs hō ē s̄or et sic ē aliis q̄m tñ iōfinitē vlt̄ p̄-
ticularē sint vere nō negāt predicta sūt dicta
de p̄pōib̄ i recto s3 de p̄pōib̄ in obliq̄ nō est
eodē dicēdū s3 in illis opt3 freq̄nt mutatio
nē facere ex pte vocis preter trāsmutationē t̄
miorū et cum hoc addit̄ freq̄nt p̄ticipiū vbi
sic sic arguēdo n̄ hō est in domo ḡ n̄ exns in
g.i.

domo est hō Similiter sic arguēdo nō hō videt
alīnū g nō vidēs alīnū ē hō et hoc est verū qñ
obliquitas cadit a parte p̄dicati qā si cadat a
pte subēti nō optz n̄ ista hoīez videt alīnū d3
sic conuerti igit alīnus vidz hoīe similit fili
um gnat p̄r igit p̄r gnat filiū Circa p̄dcta ē
sciendū q qñ in tali ppōne pōit aduerbialis de
terminatio vel aliq dēmiatio equiuales aduer
biali dēmiatio illa dēmiatio in cōuersa nō
debz ēē dēmiatio vbi s3 potius p̄icipiū ē dē
vbi et sic in tali cāu siue ppō conuertibilis sit
in recto siue in obliq optet resoluerē vbi i su
um p̄icipiū et in hoc vbi est et ita optz aliā va
riationē vocis facere p̄ter trāsp̄ositionē t̄mō
ry et iō hāc alteratū currit velocit nō optet sic
cōuerti g currēs est velocit alteratū Nā pona
tur q currēs tarde alteret et velociter currat
tūc est antecēdēs verū et cōsequēs s̄m sed debet
sic conuerti g velociter currēs est alteratū v
bi līvelocit sit dēmiatio illi p̄icipiū currēs
et non istū vbi est Similit ista creans sp est d3
nō debet sic cōuerti g deus ē semp creās sed
sic g aliqd qd sp est deus est creans.

Capitulū xxii.

Ira cōuersionē d̄ p̄terito et futuro
c ro Est p̄mo sciendū q qñbet ppō d̄
p̄terito et futuro in qua subiciē tē
min⁹ cōis est distinguēda penes scdm modū e
quocatiōis eo q subiectū pōt supponere p eo
qd est vel pro eo qd fuit si sit ppō de p̄terito h
est q subiectū pōt supponere pro eo de quove
rificat s̄bctū p̄verbū de p̄ntivel p eo de quo
verificat subiectū p̄verbū de p̄terito sic ista
albū fuit s̄r distinguēda est eo q albū pōt sup
ponere p eo qd est albū vel pro eo qd fuit al
bū si aut sit ppō de futuro tūc est distinguēda
eo q subiectū pōt supponere pro eo qd est vel
pro eo qd erit hoc est pro eo de quo verificat
subiectū p̄verbū de p̄ntivel pro eo de quo v̄
rificat p̄verbū de futuro Et ista r̄ta est itelli
gēda qñ subiectū suppoit personalit lī est si
gnificatīe 2o sciendū q qñ subiectū talis p
pōnis suppoit pro eo qd est tūc illa ppō d3 cō
uerti in ppōne de p̄nti accepto subiecto cū h
verbo fuit et hoc p̄noie q et nō in ppōnez de
p̄terito Vñ ista p̄uersio nōv3 nullū albū fuit
hō g nō hō fuit albus si subiectū ant sumat p
eo qd est nā pōat q mlti hoīes tāvui q mor
tui fuerit albi et q mlti alia fuerit alba et mō
sint et q nō hō mō sit alb⁹ tūc est ant̄verū et cō
sequēs s̄m nā hec est vera nihil qd est albū fu

it hō qā qñbz singlari per casū positū est vera
s3 hec est flā nō hō fuit alb⁹ qñtē cūq subiectū
accipiat et iō nō debz p̄dicto p̄uerti s3 sic nul
lū albū fuit hō g nō qui fuit hō est alb⁹ et eodē
mō seq̄t ep̄uersio n⁹ qui fuit hō est alb⁹ g nul
lū albū fuit hō s̄bcto p̄nti supponēte pro eis q
sunt alba et non pro eis que fuerūt alba si aut
subiectū ppōis accipit in tali ppōe pro eo qd
fuit sic est simplr p̄uertibilis in vnā de p̄terito
et nō in vnā de p̄nti tñ enī sequit nullū albū
fuit hō s̄bcto accepto p eo qd fuit igit n⁹ hō
fuit alb⁹ et hoc si subiectū p̄nti capiat pro eo qd
fuit Impossibile enī ē q aliqs hō fuerit alb⁹
et tñ nihil q fuerit albū fuerit hō si aut talis p
pō de p̄terito fuerit singulari in qua subiciē p
nomē d̄mōstratiuum sine additovel nomen p
p̄nti tūc p̄uertiē p̄uertiē in ppōne v̄lez singlari
vel īdefinitā vel p̄ticularē s̄bcto p̄nti accepto
pro eo qd fuit sic bñ sequit s̄r nō fuit alb⁹ igit
tur nihil qd fuit albū est vel fuit s̄r s3 s̄bcto
p̄nti accepto pro eo qd est nōv3 p̄nta nō enī se
quit s̄r nō fuit alb⁹ g nihil q ē albū fuit s̄r
nec etiā seq̄tur ista de p̄nti s3 nullū albū est
s̄r positū q s̄r nūc p̄mo sit alb⁹ qā ista est v̄a
s̄r nō fuit albus et tāvtraq aliaq est falsa.

Est etiā notādū q sic talis ppō distinguitur
qñ subiectū est t̄minus cōis ita etiā pōt disti
gui qñ ponit p̄nomē d̄mōstratiuum cū t̄mō
mūi Vnde hec est distinguēda hoc albū fuit
s̄r eo q pōt esse īplica⁹ mediāte verbo de p̄
senti et tūc iste est sens hoc qd modo est albū
fuit s̄r vel mediāte v̄bo de p̄terito v̄t sit sens⁹
hoc qd fuit albū fuit s̄r et est talis ppō p̄uer
tibilis v̄lter in ppōne de p̄terito in qua subiciē
tur terminus p̄munis. Ista autem que dicta
sunt de propositione de preterito applicanda
sunt p̄porcionabiliter propositioni de futuro
iuxta distinctionē prius datam Sciendū est e
tiā q sicut dictū est prius q in propositioni
bus de presenti aduerbialis dēmiatio addē
da est in p̄sequente p̄icipiū prioris verbi et nō
verbo ita faciendū est illis de preterito et fu
turo Per predicta patet q tales cōsequen
tie non valent deus non semper fuit creans i
gitur creans non fuit semper deus antecēdēs
est verum scilicet hec deus nō fuit semper cre
ans quia non fuit creans ante mundi creatio
nem sed hec ē falsa creans nō semper fuit de
us qā hoc creās sp fuit deus vera est sicut enī
hec est vera albū fuit nigr⁹ et tñ hec nūq fuit
verū albū est nigr⁹ ita hec est vera creās s̄pē

fuit deus et tñ hec nō fuit sp vera creās s̄pē
est de⁹ ita p̄dicta p̄nta nōv3 s3 d3 sic p̄uerti d̄
us nō s̄pē fuit creans g nihil q s̄pē fuit cre
ans est de⁹ vel nihil q fuit creans fuit de⁹ et
ista est vera qā habz duas causas v̄t vel qā
nihil sp fuit creās vel qā aliqd semp fuit cre
ans qd tñ nō est de⁹ p̄ma cā est vera quis se
cūda sit flā Silr ista p̄nta n⁹ vidēs fuit cec⁹ igit
tur n⁹ cecus fuit vidēs nō v3 s̄bcto antecēdēs
accepto pro eo q est s3 debz sic p̄uerti igit n⁹
qui fuit cecus est vidēs et ista ppō de p̄terito
accepto subiecto pro eo qd est p̄uertiē in vnā
de p̄nti mō p̄dicto sic qñ subiectū accipit pro
eo qd fuit p̄uertiē in vnā de p̄terito sub
iecto antecēdēs accepto pro eo qd fuit. Similit
est de t̄lib⁹ nullū īpossibile erit verū si accipit
subiectū pro eo qd est p̄uertiē in istā de p̄nti
sic nullū qd erit verū est īpossibile subiecto ac
cepto pro eo qd est s3 si subiectū accipit pro
eo qd erit p̄uertiē sic igit nullū verū erit īpos
sibile Sciendū est etiā q qñ ppō talis est de
p̄terito vel de futuro si subiectū sit t̄minus cōis
vel īcludēs terminū cōmunē cū p̄noie d̄mō
stratio et p̄dicatū sit p̄nomē d̄mōstratiuum sine
additovel p̄p̄riū nomē tūc si subiectū accipit
p eo qd est p̄uertiē in vnā de p̄nti sine alia mu
tatione sic sequit albū erit s̄r g s̄r est albus
s3 nō est ep̄uersio et hoc si sit possibile dare v̄l
timū rei p̄manēt in esse. Silr bene seq̄t aliqd
albū fuit s̄r subiecto accepto pro eo qd ē igit
tur s̄r est alb⁹ s3 non sequit ep̄uersio si non sit
dare v̄l timū rei p̄manēt in esse si aut accipit
subiectū pro eo qd est v̄l fuit p̄uertiē absolute
in vnā de p̄terito v̄l futuro et ē mutua p̄uēlio.

Capitulū xxiii.

X predicti igit duob⁹ capitulis p̄
cedētibus pōt aliquatit patere p̄
uersio ppōnū reduplicatiuarū ex
clusiuarū et exceptiuarū et aliaq in qbus pōi
tur hoc verbū definitū incipit nā ppō hñs ex
ponētēs habz p̄similez p̄uersionē cū suis ex
ponentibus. Et si omīs exponētēs eodē modo
p̄uertunt ita exposita eodē modo p̄uertēt si
autē vnā exponēs p̄uertat vno et alia alio s3
vna simpliciter et alia per accidēs tūc habe
bit p̄uersionē p̄similē cū cōuersione vnus et
non cū p̄uersione alterius tñ magis in sp̄ali
vidēdū ē d̄ istū Vñ sciendū q ppō reduplicati
ua nō p̄uertit i ppōne reduplicatiua s3 p̄uertiē
in vnā nō reduplicatiua cui⁹ subiectū erit vnū
aggregatū ex p̄to p̄oris et illo sup qd c. dicit re

dupli⁹ cū reduplicatiōe mediāte hoc p̄noie qd
sic ista aīal igit hō est risibile p̄uertiē in istā
aliqd qd igit hō ē risibile est aīal et nō i istā
risibile in quātū hō est aīal Instātia p3 hic
s̄r igit hō est risibil⁹ g risibile igit hō est
s̄r qā antecēdēs est verū et p̄sequēs s̄m Simili
ter ista nullū actiū igit passiū est actiū
p̄uertiē in istā nihil q ē actiū igit passiū
est actiū Et silr p̄portionabiliter ex dictū hic et
dictū in p̄ori capitulo dicēdū ē de p̄uersione re
duplicatiuarū d̄ p̄terito et futuro Circa p̄uē
sionē ppōnū exclusiuarū est sciendū q exclusi
ua nō p̄uertit in exclusiua nō enim seq̄t tāū
aīal est hō g hō tñ est aīal s3 ista p̄uertiē
in v̄lez sicut seq̄t tñ aīal ē hō g omīs hō ē
aīal silr seq̄t tñ hō nō currit g omē currēs
nō est hō Et sicut dictū est de p̄uersione ppōnū
de p̄terito et futuro ita dicēdū ē de p̄uersione ta
liū exclusiuarū de p̄terito et futuro Vñ nō se
q̄t omē albū fuit s̄r s̄bcto accepto p eo qd
est g tñ s̄r fuit alb⁹ nā positū q nihil sit mō
albū nisi s̄r et q mlti alii fuerūt albi ant̄ ēve
rū et p̄ns s̄m et ideo nō p̄uertit istū s3 sic omē
albū fuit s̄r g tñ s̄r est alb⁹ nō tñ ē p̄uersio
mutua Et sic dictū est de ista ita p̄porcionabi
liter dicēdū de aliis ppōib⁹ exclusiuis Circa
p̄uersionē ppōnū exceptiuarū ē sciendū q exce
ptia nō p̄uertit in exceptiua nō enim seq̄t oīs
hō p̄tē sortē currit g currēs p̄ter sortē est hō et
h̄ qā p̄ns est ī p̄p̄i s3 exceptia p̄uertit in vnā
nō exceptiua d̄ subiectū erit vnū aggregatū
ex p̄dicato exceptiē et pte ex capta mediāte
h̄ toto qd nō est sic oīs hō p̄ter sortē currit cō
uertit in istā currēs qd nō est s̄r est hō et ista
n⁹ hō p̄ter sortē currit cōuertit in istā g nullū
currēs qd nō est s̄r est hō Circa cōuersionē
nē ppōnū in quibus ponit hec verba incipit et
d̄finit est sciendū q nō cōuertit in ppōnes s̄les
nō enim sequit aliqs hō incipit esse alb⁹ g aliqd
albū incipit esse hō s3 d̄nt tales ppōnes sic con
uerti aliqs hō incipit esse alb⁹ g aliqd qd inci
pit esse albū est hō et ita est de aliis Ex p̄dictū
p̄nt elici mōi cōuersionē qñlibz ppōnū deīel
se siue sit de p̄nti siue de futuro siue d̄ p̄terito
siue sit cathe. siue sit equivalentes ppōib⁹ ypo
the. siue nō sint equivalentes eis.

Capitulū xxiiii.

Iso quō ppōnes deīesse conuertūt
videndū est quomodo ppōnes mo
dales cōuertunt Et p̄mo de cōuē
sione ppōnū de necessario Est autēz primo
g. ii.

Sciendū qd sic dictū est prius qd qm mod⁹ ponit
cum dicto illa est distinguenda fm pōne ⁊ di-
uisione ⁊ iō pmo vidēd est de puerfione taliū
ppōnū in sensu pposito ⁊ equialētū eis. 2.º ⁊
puerfione taliū ppōnū in sēsu diuiso et equa-
lētū eis Circa p̄mū sciendū ē qd tales ppō-
nes puerfunt sic sue deesse qd in puerfioe ta-
liū arguit sp per istā regulā Si vñ puerfibi-
liū est necessariū et reliquū erit necessariū
per istam si aūs est necessariū ⁊ p̄s erit nēca-
riū Vnde in puerfioe simplici large sūpta ar-
guif p p̄mā regulā i p̄fioe p accidēs arguit p
scōz r̄lāz igit p scōz r̄lāz vbi ḡa sic arguē
nllū afinū ē hoinē est necessariū ḡ nullū hoi-
nē esse afinū ē necessariū arguit per istā r̄lāz
si vñ puerfibiū ē qd cū ista cōuertit sic di-
ctum ē p̄s sc̄z null⁹ hō est afin⁹ ḡ n⁹ afin⁹ ē hō
si hec sit nēcaria n⁹ hō est afin⁹ optet qd hec sit
necessaria n⁹ afin⁹ est hō Et sic dictū ē de istis
ita dicēdū est de aliis ⁊ hoc est vltimū siue
fint reduplicatiue siue exclusiue siue exceptiue
siue q̄cūq; alie ppōnes cathe. Sciēd est etiā
qd p̄s p̄mo p̄b̄at tñ istas de necessario
puerti in sensu ppositivel eis equalētes ⁊ nō
alias et neutra p̄b̄a sua pcedit de aliis sic ibi
patz Vñ ista p̄b̄a si vñ puerfibiū est possi-
bile reliquū erit possibile nōvz nisi q̄tū ad p-
pōnes de possibili captas in sēsu cōposito nec
etiā ista regula cuiusq; actui repugnat neces-
sitas eiūsdē act⁹ potētie repugnat eadē neces-
sitas hoc est cuiusq; ppōi de inesse ēpugnat a-
liqua ppō de necessario ppōi de possibili cor-
respōdenti ppōi de inesse ēpugnat eadē ppō de
necessario Vnde si ille due ēpugnat aliq; hō
currit ⁊ nēce est nullū aīal currē ille due ēpu-
gnabūt possibile est aliq̄ hoinē currē ⁊ ne-
cesse est nullū aīal currē et hoc est vñ ḡnali-
ter qñ vtrāq; de modo accipit in sēsu cōposito
vel eidē equalenti si enī vna accipere in sen-
su diuiso regula nō valeret nam instantie sūt
multe sicut iste due repugnant aliquod verū
est impossibile ⁊ necesse est nullū verū esse
impossibile et tamen iste stant simul aliq̄ ve-
rū pōt ēē impossibile et necesse est nullū verū
ēē impossibile qvtrāq; illarū est vera ⁊ ita p̄s
in libro p̄b̄at non loquit de puerfione ppōnū
de necessario nisi qñ sumū in sensu cōposito
vel equalenti Circa puerfionē ppōnū de
nēcario sūptarū in sensu diuiso Est sciendū qd
nō sunt puerfibiles nulla mutatione facta ex
parte vocis preter trāspōnē terminorū nō enī

sequit per naturā puerfionis n⁹ hō de neces-
sitate est afinus ḡ nullus afinus de necessitate
est hō quia nō sequit in sensu diuiso accepti il-
lis ppōibus vñ nō seq̄ nullū impossibile esse ve-
rum est necessariū ḡ nullū verū ēē impossibile
est necessariū qd aūs est verū et p̄s fm nullū
enī impossibile pōt esse verū ⁊ tamē aliq̄ verū
pōt ēē impossibile hec enī mō est vera ego non
fui rome. et tamē pōt esse impossibilis si enī
vadā romā postea erit impossibilis s̄r nō seq̄
creās de necessitate est deus ḡ deus de neces-
sitate est creans qd aūs est verū et p̄s fm Si
milit nō sequit hō alb⁹ de necessitate est hō ḡ
hō de necessitate est hō albus s̄r non sequit
hō de necessitate intelligit a deo ḡ aliq̄ itel-
lectū a deo de nēcitate est hō qd aūs est verū
⁊ p̄s falsū ⁊ ideo tales p̄dicto puerfī nō p̄nt
s̄z subēto consequētis qd fuit p̄tum aūt addē
dus est mod⁹ necessitatē cū hoc toto aliq̄ qd
vt illa omē impossibile de nēcitate nō est verū
puertitur sic aliq̄ qd de nēcitate nō est verū
est impossibile s̄r ista creās de necessitate est
deus puerfī in istā ḡ aliq̄ qd de nēcitate est
creās est deus ⁊ ista hō de nēcitate itelligit a
deo sic ergo aliquid qd de necessitate itelligi-
tur a deo ē homo et ita de ceteri Ex quo p̄z
qd stricte accipiendo ppōnē de mō ⁊ ppōnē de
ineē ppō de necessario sūpta in sēsu diuisionis
vel equalens ei nō puerfī in ppōnē de ne-
cessario s̄z in ppōnē de ineē P̄z etiā ex dictis
qd talis p̄na nō valet tñ necessariū de nēcitate
est verū ḡ c̄mēverū de nēcitate ē nēcariū qd
ista non est vltimū puerfibilis cum p̄dicta exclusi-
ua s̄z ista omne qd de nēcitate est verū ē nēca-
riū qd semper ppōnes habētes exponētes di-
uersimode puerfunt Vnde fm qd exponen-
tes vñius exclusiue alit puerfunt qd exponen-
tes alterius exclusiue fm hoc vna exclusiua a-
liter puerfī qd alia similiter non sequit tantū
creans de nēcitate ē deus ḡ omne qd est de⁹ de
necessitate est creans sed sic ḡ omne qd de ne-
cessitate est deus est creans Causa autē q̄re i
predictis consequentiis antecedens est verū
et consequens falsum dicta est prius vbi di-
ctum est quomodo aliter appellat predicatū
suam formā quam subiectum et ideo illud i
bi dictū summe est imprimendum memorie
ad sciendum quid requiritur ad veritatem p-
positionis de preterito de futuro et de modo
et equalentibus eis.

Secunda pars

Capitulū xv.

Irca puerfionē ppōnū de possibili
li est p̄mo sciendū qd in hoc capitu-
lo accipiendo est sp. possibile qd ē
cōe ad necessariū ⁊ ad ptingēs qd nō est nēca-
riūv possibile sit idē qd ppō nō impossibile et sic
accipiendo possibile pcedendū est qd de⁹ pōt ēē
us et qd hō pōt ēē aīal sic aut accipiendo possi-
bile est sciendū qd eedē r̄le que dicte sūt de cō-
uerfione ppōnū de nēcario accipiede sūt cir-
ca puerfionē ppōnū de possibili nā illa de pos-
sibili sūpta in sēsu pposito ⁊ equalēs illi est eo
dē puerfionē sicut sua deesse qd in oib⁹ ta-
lib⁹ puerfionib⁹ arguit per illā regulā si vñ p-
uerfibiū est possibile ⁊ reliquū vel per istā
si aūs est possibile p̄s est possibile que r̄le sp
sūt vere s̄z si sumā r̄les ppōnes in sensu diui-
sionis vel equalentes tñ nō eodē puerfunt vñ
nō sequit de⁹ pōt non ēē creās ḡ creās pōt nō
ēē de⁹ ⁊ hoc si subiectū p̄nt accipit pro eo qd
est s̄r nō sequit viator pōt ēē dāpnat⁹ ḡ dā-
natus pōt ēē viator s̄z sequit ḡ aliq; qui pōt
esse dāpnatus est viator Veritatemē vt vñ pa-
teat q̄liter tales ppōnes de possibili dñt puer-
ti Est sciendū qd qñ subiectū ppōis de possibili
est termin⁹ cōis vel icludēs tminū cōez ppō ē
distinguēda eo qd subēctū pōt supponē pro his
que sūt vel pro eis que p̄nt ēē qd r̄lā itelligit n-
da p̄portionabiliter sic dictū est p̄s de ppōi-
bus de p̄terito ⁊ de futuro si aut accipit subie-
ctū aūt pro his que sūt tñ puerfī in vñ de
possibili subēcto p̄nt accepto pro his que p̄nt
ēē ⁊ nō accepto subiecto p̄nt pro his que sūt
vñ bene sequit aliq; qui est viator pōt ēē dā-
natus ḡ aliq; qui pōt ēē dāpnatus pōt esse
viator s̄r sequit de⁹ pōt ēē nō creās ḡ qui pōt
ēē nō creans est deus s̄z si subiectū aūt suma-
tur pro his que p̄nt ēē ⁊ tñ sequit vna de pos-
sibili subēcto p̄nt accepto pro his que p̄nt ēē ⁊
nō seq̄ illa de inesse si aut p̄tum p̄nt sit termi-
singlar vel p̄nomē d̄mōstratiū sine addito se-
quit vna de possibili absolute sic sequit creans
pōt ēē de⁹ de⁹ pōt esse creās siue subiectū a-
tecedēt accipit pro his que sunt siue p̄ his q
p̄nt ēē Per p̄dicta p̄z qd tales p̄ne nō valēt vi-
des pōt ēē cec⁹ ḡ cec⁹ pōt ēē vidēs verū pōt ēē i-
possibile ḡ impossibile pōt ēē verū nullū nēcariū
pōt ēē fm ḡ nullū fm pōt esse necessariū ⁊ si
si subiectū p̄nt accipit pro his que sūt aliter
p̄ne eēnt bone Capitulū xxvi.

Irca puerfionē ppōnū de impossibili

li Est sciendū qd ppōnes de impossibili accepte in
sensu pposito puerfunt sic siue de inesse qñ ille
de inesse puerfunt simplr qd tñ arguit per illā
r̄lāz Si vñ puerfibiū est impossibile ⁊ c̄. qd r̄lā
vera est s̄z qñ sua de inesse nō puerfī simpliciter
s̄z tñ per accidēs tñ illa de impossibili in sēsu
ppositivel aliq; sibi equalēs nō est puerfibi-
lis et hoc qd nō poss̄z tenere talis puerfio nisi
per istā regulā si aūs est impossibile p̄s est im-
possibile qd r̄lā s̄r est nā aūs aliqñ est impossi-
le et p̄s est nēcariū et iō tales p̄ne sūt bone
nullū hoinē ēē aīal est impossibile igit nullū a-
nimal esse hoinē ē impossibile aliq̄ hoinē ēē
afinū est impossibile igit aliq̄ afinū esse hoi-
nē est impossibile deū esse corp⁹ est impossibile ḡ
corpus esse deū est impossibile s̄z tales p̄ne non
sūt bone omē aīamal esse hoinē est impossibile
ḡ aliq̄ hoinē ēē aīmal est impossibile omē ēs
in actu vel in potētia ēē deū est impossibile ḡ
deū esse ens in actu vel in potētia est impossi-
le s̄z tales p̄ne nō valent Si autē talis ppō de
impossibili sumā in sēsu diuisionis vel equalēs
sibi ēē puerfibilis est sic illa de nēca vñ ista p-
sequit nōvz aliq̄ albū impossibile est hō ḡ a-
liq; hō impossibile est alb⁹ nā aūs est verū ⁊ p̄s
fm s̄z d̄z sic puerfī ḡ aliq̄ qd impossibile est al-
bū est hō Est ḡ sciendū qd qñ nega⁹ pcedit
modū nō dicet ppō de tali⁹ ⁊ iō ista n⁹ hō pōt
esse alb⁹ nō d̄ d̄ possibili s̄z magis de impossibi-
li qd equalz isti ois hō impossibile est alb⁹ ⁊ iō
tales ppōes in qbus negat mō equalēt ppō
nib⁹ affirmatis de aliis modis iō nō puerfunt
simplr s̄z p accidēs tñ Vñ ista nullū ens d̄ ne-
cessitate creat nō puerfī in istā ḡ nullū cre-
ans de nēcitate est ens qd si est fm d̄mōstrā-
do deum. Capitulū xxvii.

Ost p̄dicta videndū est qd puerfioe p-
pōnū de p̄tienti. Et est p̄mo sciē-
dū qd in isto capitulo sēp capiendū
est p̄tīgēs ad vtrūlibz vt illa sola ppō dicat p̄tī-
gēs qd nec est nēcaria nec impossibile ⁊ qd tal
ppō h̄z duas p̄fioes vñ in terminis ⁊ aliā
p̄e oppositas q̄litates iō p̄movidendū ē d̄ p̄ma
puerfioe 2.º de scōa Est aut p̄mo sciendū qd ppō-
nes de p̄tīgēti sūpte in sensu ppōis et eis eq-
ualētes puerfunt sicut sue de inesse qñ sue dicē
puertūt simplr et hoc est qd tñ cōuēfio t̄z per
hāc r̄lām Si vñ cōuēfibiū est cōtingens ⁊ re-
liquū qd semp est vera ⁊ iō bñ seq̄ hoinēz esse
albū est cōtīgēs ḡ albū esse hoinēz est cōtin-
gens s̄r bñ seq̄ deū creare est cōtingens ḡ
g.iii.

creante esse deū est ptingens et ita ptingenti at
firmatā et vltis negatā de ptingenti sūpte in f
su pposito pueritū sūpt bñ enī sequit̃ hec ē
ptingens nō hō est alb⁹ hec est ptingens null⁹
albu est hō et ita est de aliis s3 qñ illa deesse
nō pueritū sūpt s3 per accūs tñ tūc illa de
ptingenti i fū pposito nō pueritū in tñis qā tal
pueritū nō pōt tenē nisi p hī mediū si aūs ē pti
gēs et pñs ē ptingēs qō est sūpt fūm qā ex pti
gētū bñ seq̃ nēcariū et iō nō seq̃ oēs hoīez
eē albu ē ptingēs q̃ aliqō albu eē hoīez est pti
gēs sic nō seq̃ oēs s3 exīte i actu eē deū ē
ptingēs q̃ deū esse subāz exīstētē in actu est p
tingēs pposito q̃ nō sit subā nisi de⁹ qā antecē
dēs est vñz et psequēs est falsū hec eim est pti
gēs omīs subā exīstēs in actu est de⁹ qā pōt
esse vñz falsa et tñ hec est necessaria de⁹ est
subā exīstēs i actu Si aut̃ illa de ptingenti sūa
tur in sēsu diuiso vñ equalēs ei oportet tūc si
illa ppo habeat p subiecto tminū pmonē vñ
aliqō includēs tminū pmonē cuiusmōi sūta
lia hī albu ille hō iste asin⁹ vel etiā habeat p
subiecto ptingenti vñ equalēs ei illa ppo est di
stinguēda eo q̃ subiectū pōt suppoē p hīs que
sūtv p hīs q̃ ptingēt eē si subiectū tal pponis
accipit pmo⁹ siue etiā subiectū sit nomē ppo
um siue pmonē demonstratiū sic nō pueritū i
idē gen⁹ ptingētis s3 pueritū in illā de inesse et
in illā de possibili subiecto cōsequētis sumpto
cū illa additiōe qō ptingit eē. Primū p3 s3 q̃
nō pueritū in idē gen⁹ ptingēt nā nō seq̃ pti
git deū ille creantem q̃ creāte ptingit eē deū
nec etiā seq̃ q̃ ptingit esse creantē ptingit eē
deū nā sibi spūgnās est vñ ista s3 q̃ ptingēt
creat necessario est de⁹ et p psequēs nō est p
tingēt de⁹ fm s3 q̃ pueritū in illā de inesse
pdicto⁹ p3 nā bene seq̃ de⁹ ptingēt est creās
q̃ aliqō qō ptingēt est creās est de⁹ ista puer
tio pōt pbari qā si hec sit vñ de⁹ est ptingēt
creās manifestū est q̃ vtrāq̃ illaz est vera de
mōstrādo illud p quo subiectū suppoit hī est
de⁹ et hī est ptingēt creās nūc aut̃ seq̃ p sillo
gismū expōitoriū hī est de⁹ hī est ptingēt cre
ās q̃ aliqō q̃ est ptingēt creās est de⁹ et p p
sequēs illa seq̃ ad pma et ita pueritū ista pba
tur p sillogismū expōitoriū et sicut illa pbat
p sillogismū expōitoriū ita multe alie pores
q̃rū pbatōnes sūt dimisse eodē pbat⁹ Est
aut̃ pbatō sufficiens qā sillogismū expōitoriū

est ex se euidēs nec indiget vltiori pbatōe
et ideo multū errāt q̃ negāt tles sillogismū in
q̃cūq̃ matia nisi possēt ibi ostēdē fallatiā eq
uocatiōis vñ aphibologievñ ppositiōis vñ diuisi
ōis vñ accidenti vñ figure dictiōis vñ fm qd ad
simplicit̃ vñ ignoratiā elēchi vñ petitiōē pti
pii nec pōt ibi eē fallatiā accidenti sic mlti di
cūt et qā sillogismi expōitoriū qui sūt ex se e
uidētes frequēt negāt a moderis theologis iō
ptra tales nō est disputādū cū negāt p se no
ta iō alit̃ disgreddēdo a pposito ponā exēpla
in q̃b⁹ nō est sillogismū expōitoriū quis vide
at Vñ hic nō est sillogismū expōitoriū si aial
est cais hī aial ē sid⁹ celeste q̃ sid⁹ celeste ē ca
nis et hī qā tā maior quā pclusio ē distinguēda
penes equocationē Silr hic nō ē sillogismū ex
posito. istivellēt se accipe pugntes istivellēt vi
cē q̃ vellēt vicē vellēt se accipe pugntes nā
maior est distinguēda penes aphibologā sic
alibi p3 Silr hic nō est sillogismū expōitoriū
hec tu es asin⁹ est fā hec tu es asin⁹ est vñ si ē
necessaria q̃ aliqō vñ si est necessariū est fal
sū nā tā maior quā pclusio est distinguēda
fm ppositiōē et diuisiōē Silr hic nō est sillo
gismū expōiti. istevult pendē iste nō vult pendē
q̃ q̃ nō vult pendē vult pendē nā pponēs iste
sūt distinguēde penes accētū Silr hic nō est
sillogismū expōitoriū sōr est alb⁹ sōr est aial q̃
aial est albu s3 est hic fallatiā figure dictiōis
Silr nec hic iste hō nō ē asin⁹ iste hō ē subā q̃
aliq̃ subā nō est asin⁹ Silr nec hic sōr est alb⁹
fm dētes sōr est niger q̃ aliqō nigr⁹ est albu
s3 ē fallatiā fm qd ad simplicit̃. silr nec hic sōr
nō est fili⁹ plateis sōr est pat⁹ q̃ aliq̃ pat⁹ nō ē
fili⁹ s3 est ignoratiā elenchi Nec ē hic sillogis
mū expōiti. pbat⁹ sōr ē calid⁹ sōr ē pducti⁹ calo
r q̃ pductiū calor ē calidū qā est ibi petitiō
picipii iō nō pbat q̃uis illatio sit bōa et sic ē
de istis q̃ vidēt eē sillogisi expōitoriū et nō sūt
q̃ est i eis magis defect⁹ ppt fallatiā accide
ti ita est d aliis. Vñ sciendū q̃ rla gñal est qñ
ppōēs sūt mere d iesse et d pñti et disponūt i fi
gura sic oī additiōevñ diuisiōē ad sūctū et p
tū q̃ nūq̃ est i tñ discursu falsa accētū sic nec
i discursu disposito i pō pme figure pōt eē fal
la accētū sic i fēi oñdē eodē qñ aliq̃ discurs⁹
pōt rduci ad sillogis. expōiti. vñ p pueritū vñ p
ipossibile vñ p ppos equalētes assūptas nō ē
falsa accētū Est tñ aduētēd q̃ ad sillogis. expō
ti. nō sufficit arguē ponēdo p me⁹ pmonē de
mōstratiū vñ ppu nomē alit⁹ tñi singularis

s3 cū hoc optz q̃ illa res demonstratavel ipor
tata per tale nomē ppu nō sit realit̃ plures
res distincte et ppter hoc nō est hic sillogismū ex
positorius hec eēntia dmonstrādo dinā est p
hec eēntia est filius q̃ filius est pater hoc
quia hec eēntia est plures psonē distincte et iō i
tali palogismo est magis fallā pñz quā acci
dēt cū q̃ in illo sillogismo hoc est deus hoc ē
ptingēt creās q̃ aliqūd qō est ptingēt cre
ās est deus nō possz oñdi aliq̃ defect⁹ mai
festū est ipm esse euidētes sillogismū expōi
toriū et per pñs pbatū est sufficiēt q̃ ista de⁹
ptingēt creat pueritū in istā aliqō qō ptingēt
creat est de⁹ Ex quo etiā p3 q̃ pueritū in illaz
de possibili aliqō qō ptingēt creat pōt eē d⁹
quia semp illa de inesse formalit̃ ifert illā de
possibili si aut̃ subiectū talis pponis de ptingē
ti sit pmonē demonstratiū vel nomē ppuz tūc
pueritū sic pōr s3 invnā deesse et de possibili
s3 si subiectū talis pponis de ptingēti sūat pro
hīs que ptingūt esse sic pueritū in idē gñs pti
gēt sūptō subiecto pñz ppro eo qō ptingit vnde
bñ sequit̃ ptingit aliqō hoīez currē q̃ ptingit
aliqō currens esse hoīez si subiectū vñlq̃ sūa
tur pro eodē qd ptingit vñ iste sit sens⁹ aliqō qō
ptingēt est currēs ptingenter est hō nā oppo
sitū pñz nō stat cum ante s3 nihil qd ptingēt
est creās ptingenter est hō nā si hec est vera a
liqō qō ptingenter est hō ptingenter currit sit il
lud a tūc vtrāq̃ istaz erit vera a ptingēt ē hō
et silr ista a ptingēt currit Ex ist⁹ arguo sic a p
tingenter est hō a ptingēt currit q̃ aliqūd qō
ptingenter currit est hō que est cōtradictoria
priori q̃ pōr nō stat cum ista et ita euidēt se.
quē aliqūd qō cōtingenter est hō cōtingēt cur
rit et ita ista pñā est bona aliquis hō cōtingē
ter currit igit̃ aliqō currens cōtingent est hō
subiecto vtriusq̃ accepto pro eo qd cōtingit Et
si dicat q̃ tūc sequit̃ deus cōtingēt ē creās
q̃ aliqō creās cōtingent est deus quia seq̃ a
cōtingent est deus a cōtingenter creat q̃ ali
quid qō ptingenter creat cōtingent est deus
hic similiter arguit̃ sic in priori exemplo. Di
cendū q̃ istevltim⁹ sillogismū est bon⁹ non tamē
pbat istaz conuersionē et hoc quia per istā d
us cōtingent creat non hñt tales pponēs a p
tingenter est deus a cōtingenter creat quia
adveritate istius nō requirūt aliq̃ tles due sic
adveritate ist⁹ aliq̃ hō ptingenter currit re
grūt tales due si subiectū sūat pro hīs que p
tingūt et iō pvernū sillogismū expōitoriū vñā

pueritū sufficiēt pbat⁹ per aliū nō pbat⁹ alia
Vnde qñ subiectū istius de ptingēti est pno
mē dmonstratiū vel ppu nomen nō pueritū
in idēz genus ptingēt nec subiectū pōt hñe ta
lem acceptionē s3 pro eo qd cōtingit Scien
dū tamē q̃ pdicta distinctio de ppoib⁹ de cōti
genti de possibili de preterito et de futuro d3
sic intelligi q̃ si subiectū accipit p eo qd est
et. vel denotat accipi pro eo qd est tale vel cō
tingit esse tale vel fuit et. vñ si nihil sit albu i
ista aliqō albu pōt esse hō subiectū nō pōt ac
cipi pro eo qd est albu cū nihil sit albu pōt tñ
enotari accipi pro eo qd est albu et iō si nihil
sit albu illa est fā cū per illā dnotat fūm qā p
illa in illo sensu enotat aliqūd esse albu cūz
tamē nihil sit albu

Capitulum vicesimū octauū

Equit̃ vidē de cōuersionē pponūz de
cōtingenti per oppositas q̃litates et
est sciendū q̃ q̃libz ppo de ptingenti
advtrūlibz si sumat in sensu diuisiōis puer
itū per oppositas q̃litates hoc est affirmatiā p
ueritū in negatiū et ecōuerso sic seq̃ cōtingit
b esse a q̃ cōtingit b nō esse a silr seq̃ oīs hō
cōtingent currit q̃ oīs hō cōtingenter non cur
rit Et est aduertendū q̃ qñ ppo de cōtingēti cō
uerit per oppositas q̃litates invtrāq̃ propōe
mō d3 esse affirmatiū et nō negatiū et iō nō
sequit̃ oīs hō cōtingenter currit q̃ nō hō cōti
genter currit nec sequit̃ nullus hō cōtingentē
currit q̃ oīs hō cōtingentē currit s3 bene sequi
tur oīs hō cōtingenter currit q̃ oīs hō cōtingē
ter non currit Silr nō seq̃ oīs hō cōtingēt nō
currit q̃ nō hō cōtingentē currit Predicta cōuer
sio p3 nā seq̃ formalit̃ hō ptingēt currit q̃ hō
pōt currē silr seq̃ hō ptingēt currit q̃ nō ne
cesse est omnē hoīez currē ex qua sequit̃ ista
aliq̃ hō pōt nō currē nūc aut̃ ex istis duab⁹
aliq̃ hō pōt nō currē et iste pōt currere seq̃ q̃
aliq̃ hō ptingēt nō currit q̃ ex pma seq̃ illa
p illā regulā qd seq̃ ad psequēs bōe psequē
cie seq̃ ad antecēdēs eiūsdē q̃ seper ē vñ ppter
aut̃ pteruos est sciendū q̃ qñcūq̃ dico tles ppo
nes hō ptingenter currit hō ptingēt nō currit
intelligo talem ptingit hoīem currē ptingit ho
miem nō currē ne pterui arguerent ptra me
dicendo q̃ seq̃ hō ptingenter currit q̃ hō currit
sic igit̃ manifeste p3 q̃ q̃libz tal ppo de cōtin
genti in sensu diuiso et equalens ei conuertit̃
p oppositas q̃litates s3 tal ppo i sensu cōposi
to nō pueritū p opostas q̃litates. Nā tūc ar
g.iiii

gueret pva illar rlasivna pñariy e ptin-
gens r fliq est ptigens si vna lbrtriary est pti-
gens r fliq q false fit r io no seqt nulluz exns
esse hoine3 est ptigens g ome exns esse homi-
nez est ptigens nec seqt ome exns esse deu e
ptigens g nullu exns esse deu est ptigens fliq
no sequit aliqd exns esse hoine3 est cotigens g
aliqd exns no esse hoine3 est cotigens quia i
oib pñict exēplis ams est verx r pñs est fliq si
sumat pñoes i fliu pñois Capitulu xxix

d Icto d pñctioe pñonū modalū q
ab oib pñctū ēē modales fstat
dicē d pñctioe pñonū modalū
que nō ab oib pñctū ēē modales que tñve-
re sūt modales sic dictū est pñs r qā fē qñ inu-
merabiles iō nō itēdo dicē d oib i spali s3 vo-
lo dare aliq3 rlas gñales Est igit sciend q
qñ aliqd nomē mobile pōt verificari d vno p
uertibiliū sic hē qñificat d fliq tal pñō modal
fūpta in fliu pñōito vel equalēs th nō pñctū
fipñt quīs sua diēlle pñctat fipñt si aut talis
mō pñctū verificari de ante sine hē qñ verificat de
pñte talis pñō fūpta in fliu pñōitovel equalēs
ei nō pñctū p accñs nec fipñt quīs sua d iēē
pñctat p accñs si aut talis mō nō pñctū pñ-
tere vni pñctibiliū nisi pñctat fliq sp talis p-
pō r equalēs ei in fliu pñōito pñctū fipñct si
sua diēlle pñctat fipñct r pñctonabilit cō-
uētiū sic sua diēlle si aut talis mō nō pñctū pñ-
tē anti nisi pñctat pñti tūc illa pñō pñctū p
accñs sic sua diēlle Ex isto p3 q ista pñctio ē
bōa hoine3 currē est verx g currens esse hoī-
nē est verx Sitr ista omne3 hoine3 currē est ve-
rū g aliqd currēs esse hoine3 est verx nā pā t3
p illā regulā fivnū pñctibiliū est verx fliquū
est verx r scōa p istā si ams est verx pñs est verx
q abē fēvere Similit ista pñā est bōa nullū ho-
minē currē est fliq g nullū currēs esse hoīnē
est fliq qā t3 p illā regulā fivnū pñctū est fliq
fliquū est fliq s3 ista pñctio nō v3 omne hoī-
nē currere est fliq g aliqd currēs esse hoīnē ē
fliq qā t3 p istā regulā si ams est fliq pñs ē fliq
q est fliq Ex istā p3 q qñvniuersalis affirmati-
ua talis nō pñctū p accñs fēqñt tñ pñctual
negatiua r similit pñctual affirmatiua pñctū p ac-
cidēs p istā rlas si pñs est fliq g r ams pñctū
pñctat pñctū qñ tñs pñē nō valēt nullū hoīnē cur-
rere ē scitū g nullū currēs ēē hoīnē est scitū
qā ista rlas nō est gñaliē vā fivnū pñctibiliū
est scitū g fliquū est scitū pñctū enī vñū pñctū
biliū sciri quīs aliqd nō sciat ymo quīs d alio n

cogite fliq tales pñē nō valēt omne hoīnē ēē
aīal est p se pñō g aliqd aīal ēē hoīnē est p se
pñō qā nō seqt ams est p se pñō g pñs est p se p-
mō nec v3 omne hoīnē esse rñsibile est p se p-
mō g aliqd rñsibile esse hoīnē est p se pñō r iō i
tñb i sp aspiciēd est ad tñs pñctes vñū pñctū
liū est tñs g fliquū est tale ams est tale g pñs
est tale Et p illa pñct vñr sciri qñ pñō i fliu pñctū
tovl equalēs illi pñctū sic sua diēē r qñ nō s3
circa pñctū tñū pñctū in fliu diuiso r eis e-
qualētū Est sciend q sp vñ fēqñt pñctū sic
aliq pñctū modalū de qñ dictū est pñctū spali
sic ista albu scit esse hoīnē nō pñctū i istā g
aliq3 hō scit esse albu nā posito q sciat fortē
esse hoīnē r q sit albu r tñ ignorat tūc hec est
vā aliqd albu scit a me ēē hō qā iste filo. ex-
posi. est bon fōr scit a me ēē hō fōr est albu g
hō scit a me ēē albu r hec est fliq aliq3 hō scit
a me ēē albu ponat q nesciat q aliquis hō ē
albu r iō pñma pñctū i istā g aliqd qñ scit esse
hō est aīal Sitr ista pñctio nō v3 dñctū r vñū a
phis scit esse imortal g aliqd imortal scit a
phis esse dñctū r vñū s3 pñctū sic igit aliqd qñ
scit a phis ēē imortal est tñ r vñū Et si dicat
q hec est fliq dñctū r vñū a phis scit ēē imortal
qā ipossibile est q phis naturalit sciat istā dñctū
nū r vñū est imortal g hec nō clivā dñctū r
vñū a phis scit ēē imortal Dñō ē q illa ē vā dñctū
tñ r vñū scit a phis ēē imortal r tñ isti nesciūt
illā imo negarēt eā r dicerēt esse falsā qā di-
cerent q ipñctat falsū sc3 den esse tñū r vñū
q aut ista sit vā p3 qā p illā nō pñctū notat nisi
q de illo qui est tñ r vñū quīs nesciat ipñctū
esse tñū r vñū scit a phis esse imortalē vñū q ē
imortal vñū p istā deus tñū r vñū scit a phis
ēē imortal nō dñctat nisi q illa copulatiua sit
vā dñctū est tñū r vñū r d illo scit a phis q ē
imortal r hē est verx qā vñct ps istius copulati-
ue est vā similit q hec sit vera p3 nā ista ē vā a
liqd qā scit a phis ēē imortalē est dñctū tñū r
vñū qā dñctū qui scit a phis ēē imortalis ē de-
us tñū r vñū tūc aī p filo. expōsi. dñctū ē tñū
r vñū dñctū est aliqd qñ scit a phis ēē imortalē
g aliqd qā scit a phis ēē imortalē ē dñctū tñū
r vñū pñctū fēvere g r pñctū similit sequit de-
us scit a phis ēē imortalis dñctū ē tñū r vñū
g tñū r vñū scit a phis ēē imortalis. Sic er-
gopat3 euidenter veritas pñctis accepte. et
bonitas conclusionis Similit ista intellectus
cognoscat ēē aīa intellectiua nō pñctū i istā
g aīa intellectiua cognoscat ēē intellectus s3 istā g

aliqd qñ cognoscat ēē aīa ē intellectus fliq aīq3
veniens cognoscat a te esse chorusc nō pñctū
i istā g chorusc cognoscat a te esse veniens sed
i istā g aliq3 qui cognoscat a te esse choruscus
est veniens. Sitr ista aliq3 hō p se est aīal nō
pñctū i istā aliqd aīal p se est hō s3 in illā a-
qd qñ p se est aīal est hō. fliq illa albu p se e-
dificat pñctū i istā aliqd qñ p se edificat est
albu. fliq illa de p accñs est creas nō cōuertit
i illā aliqd creas p accidens est deus s3 i istā
aliqd qñ per accñs creat est deus. Et sic dñctū est
de istis ita dicendū est de aliis q sc3 tal pñctū cō-
uertit vñ sic pñctū de necessariou de possibili
de ipossibili vel de pñctenti. r forte ista fuit cā-
qñ pñctū spetiale3 tractatū de talib pñctib r d
pñctatib ear3 r pñctioib ear3 n fecit qā ex
illis q scienda sūt circa pñctes de nccā d pos-
sibili de pñctenti r de ipossibili cū qñ dā pau-
cis pñctū facit sciri qñ sciend sit de istis mōali-
b r ear3 pñctatib qñ tñ ignorātia sic r igno-
rātia pñctū r pñctatū ear3 facit multos mo-
dernos errare r altricari i theologia r i aliis
scientiis pñctualib tñ spetatiuis q practiciis
Ad euidentia aut pñctioib oī3 mōaliū p-
positionū sciendū est q pñctū pñctes modales i
sensu diūo r eis equalentes pñctū sic ille de
iēssēvbi aliq aduerbial detia addit vbo Nā
sic i illis de iēssē aduerbialis detia nō est e-
odē mō addenda pñctū siue copule i pñctente
et pñctia s3 i pñctente debet pñctū pñctē a par-
te subiecti sic dictū est ita mō in pñctē d3 pñctū
totalit a pte subiecti sic exemplificatū est.

Capitulum xxx

Ostq trāscurrendo de pñctib cathē-
goricis r de pñctatib ear3 est tracta-
tū. nūc de pñctib ypothetice r pñctatū
tib ear3 sūt aliq pauca addenda Est aut p-
mō sciendū q illa pñctū dñctū ypothetica q ex plu-
rib cōponit cathēgoricis mediāte aliq adue-
bio vel cōiūctione cōiūctis. Et pñctū nō tñ vñū
aduerbiū vel vna cōiūctio cōiūgē pñctes cathe-
goricas r facē pñctū ypothetica ymo etiā plu-
res cōiūctiones r plura aduerbia. Vñ illa est
ypoethetica fōr currit vñ plato currit vel iohan-
nes currit. fliq illa si fōr currit aīal currit pla-
to disputat. Et fm hoc aliq pñctū ypoethetica cō-
ponit ex plurib q ex duab cathēgoricis. Pos-
set tamen dici q nō est pñctū ypoethetica vñ con-
currunt aduerbiū et cōiūctio vel etiā due con-
iunctiones nate facere pñctes ypothetica di-
uersar3 species. et fliq dici posset d aduerbi-

is Secundo sciendū est q pñctū ypotheti-
car3 quinq assignantur species conditionalis
copulatiua disiunctiua cālis r tpalis. Sed videt q
pñctū istas sūt alie pñctes ypothetice. Nā oīs p-
positiō vā vel falsa cōpōita ex duab cathēgo-
ricis ē pñctū ypothetica s3 huiusmōi sūt multe
pñctū pñctas g r maior ē manifestā r mīor p3
nā hec ē huiusmōi fōr ē currens vñ plato dis-
putat S3 aduertendū ē q quīs sint mltē p-
pñctes ypothetice pñctū predictas mltē tñ qñdē
tur alie a pñctis ad pñctas reduci dñct. Vñ
ista fōr phat ne sit ignorās equalit isti qā fōr
nō vult esse ignorās fōr phat r sic sic est de il-
la ita ē d mult3 aliis. Capitulu xxxi.

Egēvidere de istis i spali s3 quia cō-
ditionalis equalit vñ pñct ita q tñc
pñctiōalis ē vā qñ ams itert pñs r nō
aliter ideo differat vñ ad tractatū de cōseqñ-
tiis Hic tñ sciendū est q illa ypothetica dñctū
cōditionalis que cōponit ex duab cathēgori-
cis pñctis mediāte hac pñctiōne si. vel tali e-
qualit. Propē illud vltimū dicendū est q ista
est cōditionalis fōr non legit nisi sit magister
qā equalit illi si fōr nō sit magister fōr nō le-
git. Et vñt qñ due pñctes pñctū mediāte aliq
pñctiōne r totū equalit vñ cōditionali illa p-
positiō dicet ypothetica cōditionalis Et est
sciend q ad vñtā cōditionalis nō requirit veri-
tas aīcedē nec veritas cōseqñtis ymo ē aliq
dñctiōnalis necessaria r quelib3 ps ei est
ipossibilis sic hic si fōr est alius fōr ē rudibit

Capitulum xxxii.

Opulatiua ē illa q cōponitur ex pluri-
bus cathēgoricis cōiunctis median-
te hac coniunctione et vel mediante
alia pte equalente tali pñctiōni si
cut illa est copulatiua fōr currit r plato dispu-
tat. fliq ista est copulatiua fōr nō ē albu nec niger
fliq ista fōr. ē tā albu q calidus qā pñma equa-
let isti fōr nō ē albu r fōr nō ē niger r secūda
illi fōr ē albus et fōr est calidus Ad verita-
tem aut copulatiue requirit qñ vñq pars sit ve-
ra r iō si qñq ps copulatiue sit falsa copulatiua
est falsa Et ad necessitatem copulatiue requi-
tur qñ quelibet ps sit necessaria et ad hē q sit
possibilis requirit qñ vñq pars sit possibilis
sed ad hoc q sit impossibilis nō requiritur qñ
vñq pars sit impossibilis. Nam hec est im-
possibilis sortes sedet et sortes nō sedet et tñ
vñ3 ps ē possibilis s3 ad hē q copulatiua sit ipossi-
bil requirit qñ altēa ps sit impossibilis q vñ sit

impossibiliter alteri sicut hec est impossibiliter sicut est a
sinus et alius est quia hec est impossibiliter sicut est a
sinus et hec est impossibiliter sicut sedet et non sedet
ga ptes sunt impossibiles. Sciendum est etiam quod op-
posita predictorie istius copulatio est una disiun-
ctio copulatio ex predictoriis partium copulatio et ideo
idem requiritur et sufficit ad veritatem opposite co-
pulationis quod sufficit et requiritur ad veritatem disiun-
ctio. unde iste non predicat sicut est albus et plato est
niger sicut non est albus et plato non est niger sed
illi copulatione predicat ista sicut non est albus vel pla-
to non est niger. Oportet autem scire quod semper a co-
pulatione ad veritatem ptem est bona pna sicut seq-
tur sicut non currit et plato disputat ego plato
disputat et non euerlo sed euerlo est fallacia
pntis. Tunc sciendum est quod quicquid ab altera pte
copulatione ad totam copulationem potest esse bona p
sequencia gratia materie puta si una pars copula-
tio inferat alteram partem tunc ab illa parte ad
totam copulationem est bona pna. Ca. xxxiii.

Disiunctio est illa quod propositum ex pluribus cathe-
goricis mediante hac coniunctione vel aut
mediate aliquo equalitate sibi sicut ista
est disiunctio tu es homo vel alius sicut ista tu es homo vel
sicut disputat. Ad veritatem autem disiunctio re-
quiritur quod altera pars sit vera et hoc est intelligen-
dum quod propositum sunt de presenti et non de futuro nec
equivalentes propositum de futuro. et hoc diceret
philosophus tam si veritatem ad veritatem disiunctio
requiritur quod altera pars sit vera ga si veritatem p-
positio de futuro est vera vel falsa quicquid non euidet
ter. sed ad necessitatem disiunctio non requiritur
nec essitas alteri partem sicut ad hoc quod hec sit ne-
cessaria sicut sedet vel sicut non sedet non requiritur quod alte-
ra pars sit necessaria tamen ad necessitatem disiunctio re-
quiritur necessitas alteri partem vel quod ptes sibi ptra-
dicat vel equalent predictoriis. Unde hec est neces-
saria sicut currit vel deest quia altera pars est ne-
cessaria sicut hec est necessaria de creat vel de non
creat. quia ptes predicant. Ad possibilitatem autem
disiunctio sufficit quod altera pars sit possibilis sed
ad hoc quod disiunctio sit impossibilis requiritur quod vtra-
que pars sit impossibilis vel hoc est alius vel hoc est rudibilis.

Sciendum est etiam quod opposita contradictoria disiun-
ctio est una copulatio proposita ex predictoriis partibus
ipsius disiunctio et ideo idem requiritur et sufficit ad verita-
tem opposite disiunctio quod sufficit et requiritur ad verita-
tem copulationis. Sciendum est etiam quod ab aliquo pte
disiunctio ad totam disiunctio est bonum argumē-
tum et euerlo est fallacia pntis nisi sit aliquo aliquo cau-
sa speat impedire fallaciam pntis. Sicut a disiunctio

cum negatione alius partem ad alteram partem est bonum ar-
gumentum sicut bonum sequitur sicut est homo vel sicut est alius sed
sicut non est alius sicut sicut est homo. Ca. xxxiiii.

Roposito cal est illa quod propositum ex pluribus ca-
thegoricis mediante hac coniunctione qui
a vel equalitate ei. unde illa est cal ga sicut
est homo sortis est alius sicut ista sicut laborat sane
tur equalis ei isti sicut laborat gavult sanari. si
milit ista sicut de ablat p cenā ne infirmes quod eg-
ualis isti ga sicut nuntius infirmari de ablat p ce-
nā. sicut ista sicut calefit igitur mouet ga equalit
isti ga sicut mouet calefit. Ad veritatem autem ca-
lis requiritur quod quilibet pars sit vera et sicut cum hoc quod ans sit
ca pntis et ideo ista non est vera sicut est albus ga plato est
albus quicquid euerlo ps sit vera ga tamen illa sicut est albus
non est vera pntis sicut plato est albus ideo illa propositio est falsa.

Et est sciendum quod hic accipitur cal large et restricte.
non enim requiritur ad veritatem cal quod una propositio sit ca-
lore alia propositio esse sed sufficit quod exprimat cau-
sam requisitam ad hoc quod alia propositio sit vera sicut hic lignum
calefit quia ignis est sibi pntis p illud enim ans ig-
nis est pntis ligno exprimitur cal sine qua hec non est
set vera lignum calefit. Et ideo causalis illa est
vera. vel requiritur quod propositio illa sit prior
alia ita quod predicatum antecedentis prius p-
dicatur de subiecto suo quod predicatum consequen-
tis predicatur de suo subiecto. et secundum hoc
hec est vera ysocheles habet tres et ga triangulus
habet tres et. Et est sciendum quod ut dicitur est acci-
piuntur hic cal large siue sit cal per se siue per accens
siue voluntaria siue naturalis. Ex istis pa-
tet quod omnes tales sunt false alius est rudibilis
quia est homo omnis homo peccat quia est li-
beri arbitrii. Unde ad necessitatem ca-
lis requiritur necessitas vtriusque partis. sed ad
impossibilitatem causalis non requiritur im-
possibilitas nec falsitas alicuius partis sed suf-
ficit quod antecedens non possit esse causa con-
sequentis modo predicto accipiendo causam.

Et est advertendum quod non dicitur hic an-
tecedens illud quod finem precedit sed illa p-
positio quod immediate sequitur hanc coniunctio-
nem quia dicitur ans. Sicut ad possibilitatem causa-
lis requiritur quod quilibet pars sit possibilis sed hoc non
sufficit sicut ad necessitatem cal non sufficit neces-
sitas vtriusque partis. Ex predictis patet quod a cau-
sali ad alteram partem est bona si non econ-
uerso. Sicut a cali ad copulationem est bona pna vel boni
sequitur ois homo peccat ga est liberi arbitrii quod ois homo
peccat et omnis homo est liberi arbitrii. sed e-
conuerso non sequitur.

Et est advertendum quod non dicitur hic an-
tecedens illud quod finem precedit sed illa p-
positio quod immediate sequitur hanc coniunctio-
nem quia dicitur ans. Sicut ad possibilitatem causa-
lis requiritur quod quilibet pars sit possibilis sed hoc non
sufficit sicut ad necessitatem cal non sufficit neces-
sitas vtriusque partis. Ex predictis patet quod a cau-
sali ad alteram partem est bona si non econ-
uerso. Sicut a cali ad copulationem est bona pna vel boni
sequitur ois homo peccat ga est liberi arbitrii quod ois homo
peccat et omnis homo est liberi arbitrii. sed e-
conuerso non sequitur.

Capitulum xxxv.

Ropositio tpal est illa quod propositum ex plu-
ribus categoricis mediante aliquo ad-
uerbio tpis sicut illa sicut currit du pla-
to disputat sicut sicut fuit albus quod plato fuit niger.

Ad veritatem autem tpal requiritur veritas vtriusque
partem vel eodem tpe l p diuerso tpe. Unde aliqui sunt
aduerbia quod denotant propositum quod coniungunt esse veras
p eodem tpe et alia p diuerso tpe. unde ad veritatem
istius de agitur quod creatura agitur requiritur quod vtra-
que illarum sit vera et eodem tpe. Sicut ad veritatem istius
apli predicantur dum christus predicabat requiritur veritas
vtriusque partis et quod in eodem tpe fuerit verum vel fuisse
set verum si fuisset forate. sed ad veritatem istius paulus
fuit puerus p quod xus fuit passus requiritur quod propositio-
tiones ille fuerit verum p diuerso tpe. Sciendum ta-
men est quod ad hoc quod tpal sit vera non requiritur quod sp
fuerint ptes vere p eodem tpe vel sp p diuerso
tpe sed quod aliqui fuerint vere p eodem tpe vel ali-
qui p diuerso tpe et ideo ille due stat sicut apli p di-
cauerunt duz xps predicant et apli predicauerunt
post quod xps predicant. Sicut ad necessitatem tpal
requiritur necessitas vtriusque partis et ideo nulla talis est
necessaria lignum calefit quod ignis sibi appropin-
quatus creatura creat quod deus creat alius est rudibilis
quod est homo et si in aliquo actore inueniantur ta-
les propositum et asserat eas esse veras glossa de sunt
dicendo quod actor non loquitur de virtute sermois
sed p tpale intelligit conditionale ut p tale creatu-
ra creatur quod deus creat intelligit illa si deus
creat creatura creat. Unde illa propositio sortis est
colorat quod est albus. sicut sortis mouet dum sor-
tis currit non est necessaria sed potest esse falsa.
Verum tales propositum tpales intelliguntur
aliqui conditionales quod semper vere sunt. Sicut ad im-
possibilitatem tpal non requiritur impossibilitas ali-
cuius partis sed sufficit quod ptes sint impossibiles.
Unde ista est impossibilis deus creat duz deus non
creat quia ptes sunt impossibiles. Si autem sit
aduerbiu quod denotet propositum esse veras p di-
uerso tpe tunc sufficit quod ptes sint sibi connexe
ita quod una non potest esse vera sine alia nec econ-
uerso. Ex predictis patet quid requiritur ad hoc quod tpal
sit possibilis vel contingens. Ex predictis etiam pa-
tet quod a tpali ad aliquam partem eius est bona pna
sed non econuerso. Sicut a tpali ad copulationem est bo-
na pntia sed non euerlo non enim sequitur adā fuit et
noe fuit quod adā fuit quod noe fuit nec sequitur iacob
fuit et esau fuit quod iacob fuit postquam esau
fuit.

Capitulum xxxvi.

Ropositio ypothetica localis potest

cari illa quod componitur ex pluribus categoricis co-
iunctis mediante aduerbio locali vel aliquo equi-
uivalente ei qualis est ista accens est ubi subiectu su-
um est et ista xus patiebatur ubi predicauit. Ad veri-
tatem talis ypothetice requiritur veritas vtriusque partis
et p eodem loco et non p diuerso et si differt a
temporali ga ad veritatem temporalem requiritur veritas
vtriusque partis p eodem tpe vel diuerso. ad veritatem lo-
calis non requiritur veritas vtriusque partis p eodem lo-
co vel p diuerso. Est tamen sciendum quod tempus
large accipitur p tpe ppe dicto et p eternitate sicut
negatione temporis quod quilibet debeat intelligi ali-
bi expolitum est. s. sup. quarto phycor et super secun-
do sententiarum hoc autem dico p talibus propositum de-
us fuit ante mundum fuit et homo. Per predicta de p-
poe tpali patet quid est dicendum de ppoec locali qui
a oia vel fere oia quod dicuntur de ppositione temp-
ali pnt dici pporonabiliter de ppoec locali p p-
dicta etiam de propositum ypotheticis pnoctatis po-
test faciliter sciri quid sciendum est de aliis ypo-
theticis si quod sint cuiusmodi forte sunt tales albe-
do est in sorte in quo non est nigredo deest a quod
oia sunt et huiusmodi tales non pnt reduci ad co-
pulationem. Capitulum xxxvii.

Ro predictis autem est advertendum quod quod
p aliquo predictum coniunctionem vel aduerbio
rui ponitur iter duos terminos ita quod p-
positiones categorice non complete exprimuntur
talis propositum est distinguenda sed propositum et diuisiones
eo quod potest esse categorica vel ypothetica et forte
ista distinctio est planior et magis pna tamen si
ue distinguuntur sed propositum et diuisiones siue sed aph-
bologia scilicet non diuersificatur. Unde ubi po-
nitur hec coniunctio vel illa propositum potest esse distinguen-
da eo quod potest esse disiecta vel de disiecto extre-
mo sicut hec est distinguenda ois homo saluabitur vel
pdenabit eo quod tunc potest esse disiecta et tunc equi-
ualet isti. ois homo saluabitur vel ois homo dānabit
quod est falsa. vel potest esse de disiecto extremo et tunc equa-
let isti de quilibet ptero sub hoievisificat sicut totus
saluabitur vel pdenabit et si euerlo et ideo pma est vera.

Et est advertendum quod quod talis propositum est singulari tē dis-
iecta et de disiecto extremo equipollēt non autem quod est
vltis patet in exō pdeo. sicut ubi ponitur hec coniunctio et
illa propositum est distinguenda eo quod potest esse coplatia l de
coplato extremo sicut ista est distinguenda et a duo
se quod ga si sit coplatia est falsa et si sit de coplato
subiecto est vera. sicut est de th ppoec ubi ponitur hec coniunctio
si ga talis propositio est distinguenda eo quod potest esse
se conditionalis vel de conditionato extremo.
sicut est ista omne possibile si est necessarius

est inutilis quia habet minorem negatiuam. Si autem una sit negatio et alia affirmatiua aut maior est negatio et minor affirmatiua vel e contra si primo modo habet tertia combinatio et inutilis si est euerfo et quarta et est inutilis quia habet minorem negatiuam. Si uero propositio sit particularis sic sunt quatuor combinationes per affirmatiuam et negatiuam sic prius scilicet omnes erunt utiles quia omnes habebunt maiorem particularem. Si autem una sit particularis et alia uel sit aut maior euerfo et minor particularis aut euerfo. Si primo modo aut utraque est affirmatiua et sic habet nona combinatio et utilis aut utraque negatiua et sic habet decima combinatio et inutilis quia minor est negatiua aut una est affirmatiua et alia negatiua et tunc aut maior est affirmatiua et minor negatiua et sic est coniunctio undecima et inutilis quia minor est negatiua. Si autem maior est negatiua et minor affirmatiua sic est duodecima combinatio et utilis. Si autem maior sit particularis et minor uel sit sic fiunt quatuor combinationes per affirmatiuam et negatiuam sed omnes erunt inutiles quia quilibet illarum habet maiorem particularem. Ex quibus omnibus manifeste patet quod tantum sunt quatuor modi utiles siue ueluti combinationum scilicet prima et tertia et nona et duodecima. Alii uero duodecim sunt utiles quia soli quatuor possunt reglari per dici de omni uel dici de nullo. Alii autem non possunt quia si habent maiorem particularem et minorem negatiuam quod ueluti repugnat sillogismo regulato per dici de omni uel dici de nullo. Ca. iiii.

i. Sta narrata non possunt probari nisi per modum quo probat Aristoteles. probando quod sunt quatuor modi utiles per hoc quod non potest inferre istantiam. unde quando tale modum arguendi ex duabus uelibus affirmatis omnis homo est animal omne risibile est homo omne risibile est animal impossibile est inuenire istantiam ubi promissum fuit uere et cuncto falsa. Similiter est sic arguendo non homo est animal omne risibile est homo ergo nullum risibile est animal. Similiter sic omnis homo est animal aliquid corpus est homo ergo aliquid corpus est animal. Si uero hic non homo est animal aliquid animal est homo ergo aliquid animal non est animal. Alii autem modi sunt inutiles quia contingit premissas taliter dispositas esse ueras et conclusionem esse falsam. Vnde quoniam utraque euerfo et negatiua patet istantia sic arguendo non homo est animal irrationale non animal alius est homo ergo nullus animal est animal irrationale promissum fuit uere et primo falsum. Eodem modo de aliis quia promissum fuit esse uere et primo falsa sic patet discurrendo et inde non valent. Et est hic aduertendum quod ad probandum combinationes utiles uel modum utiles non oportet inuenire istantiam in his subalibus sic quod errantes dicunt sed sufficit inuenire istantiam in quibuscunque terminis siue

subalibus siue accidentalibus siue quibuscunque. Vnde et Aristoteles frequenter per tales terminos instat in primo modo. sic manifeste patet ibidem et ideo quatuor modi primi figure tenent in omnibus terminis nec refert si sumas sub aliis subalibus siue accidentalibus quod uel hoc aliquid quod siue ad aliquid siue quod siue quodcumque aliquid dummodo per primam propositionem denotetur predicatum remoueri uel dici de omni de quo dicitur subiectum. Et per secundam propositionem denotatur illud quod prius fuit subiectum non equo ce acceptum dici de assumpto et postea in conclusione concluditur illud quod fuit predicatum in una siue in prima dici uel remoueri de illo precise quod fuit subiectum in secunda propositione. Ex isto sequitur quod tales sillogismi sunt boni omne coloratum est omne album est coloratum ergo album est omne animal est homo omnis animal est animal ergo omnis animal est homo ideo errat magister abstractionum assignando in predictis sillogismis fallatiam accensum cum isti sillogismi regule per dici de omni et sint ex se euidentes. Si uero tales sillogismi sunt boni nisi equo ce impediatur omnis homo pertinet in genere sube album est homo ergo album pertinet in genere sube. non homo est aggregatum per accensum homo album est homo ergo album non est aggregatum per accensum. Et est aggregatum per accensum homo habens aliquid accensum siue quodcumque alia res habens accensum vocatur aggregatum per accensum. Si uero non homo distinguitur ab homine homo album est homo ergo homo albus non distinguitur ab homine. similiter nullus homo est genus animal est homo ergo animal non est genus et ceteri huiusmodi in quolibet aliquo modo dermi assignare fallatiam accensum nescientes naturam sillogismorum nec fallacie accensum. Ad uertendum tamen est quod numquam sillogismus est regulatus per dici de omni uel per dici de nullo quando aliquis terminus equiuocus sumitur et ideo quia in aliquibus exemplis predictis potest minus accipi equiuoce in altera premissa et in conclusione ideo ibi potest assignari fallatia equocationis et conclusione accepta in uno sensu est bonus sillogismus et accepta in alio sensu non ualet sed est fallatia equocationis. ubi gratia sic arguendo nullus homo est genus animal est homo ergo animal non est genus illa conclusio animal non est genus est distinguenda eo quod si animal potest stare precise siue per suis significum uel potest stare simpliciter siue per intentionem anime siue per conceptionem. si primo modo sic est bonus sillogismus regulatus per dici de omni. si secundo modo sic non ualens est regulatus per dici de omni nisi solui uocaliter per hoc quod animal accipitur equo ce in minori et in conclusione. Est igitur regula generalis quod quoniam promissum disponitur in modo et

figura et propositiones sunt de prout et aduerbialis determinatiua uel equalens uniformiter accipiat si aliquid ponatur si est bonus sillogismus nisi equo ce impediatur at uel amphibologia et sic de aliis fallaciis et tunc in uno sensu est bonus sillogismus et in alio sensu est fallacia. Vnde quoniam est equo ce uel amphibologia uel alia fallacia in illo sensu in quo fallit discursus promissum non disponitur in modo et in figura predicto. Vnde sic arguatur quod quicquid est uiuens si est for est uiuens ergo for est semper. si li uiuens compositum cum li spiritus sit sensus quod est uiuens semper est. promissum non sunt disposita in modo et in figura quia in prima subiectum est hoc totum uiuens spiritus et in secunda propositio hoc totum non est predicatum sed uiuens tamen et ita non est dispositum in figura. sed si li spiritus compositum cum li est tunc promissum sunt disposita in modo et figura et sequitur illa propositio ergo for semper est. Et ita illa est regula generalis quod quoniam promissum sunt disposita in modo et figura prima. si propositiones sint de prout siue sint accepte cum determinationibus aduerbialis siue equiuocantibus determinantibus compositionem siue non dum ille determinationes ponuntur in maiore et in conclusione et sepe determinentur boni sillogismi sunt boni et regulati per dici de omni uel de nullo nisi equo ce uel amphibologia. alia fallacia impediatur et hoc euerfo quodcumque sit ubi siue faciat propositionem modalem siue non siue etiam dicitur ad aduerbialis faciat propositionem modalem siue non per quod omnes tales sillogismi sunt intentione. Aristoteles sunt boni omnis ueniens cognoscit a te et chorulcus est ueniens ergo chorulcus cognoscit a te. omnis persona divina de necessitate est deus creans est persona divina ergo creans de necessitate est deus. omnis homo est ens per se homo albus est homo ergo homo albus est ens per se. omnis homo per se est animal album est homo ergo album per se est animal. omnis ignis per se est calefactiuus siccu est ignis ergo siccu per se est calefactiuus. omnis edificator per se edificat album est edificator ergo album per se edificat. nulla persona divina intelligitur a me deus est persona divina ergo deus non intelligitur a me. omnis deus scit a phis esse immortalis quilibet persona divina est deus ergo quilibet persona divina scit a phis esse immortalis. omnis anima intellectiva a ponetur intellectum esse accensum scit esse suba sed intellectus est anima intellectiva ergo intellectus scit a ponetur intellectum esse accensum esse suba. et multi tales sillogismi in numeri et negatiua modernis sunt optimi sillogismi et regulati per dici de omni uel dici de nullo. Quod enim tales sillogismi sint regulati per dici de omni uel dici de nullo secundum intentionem Aristoteles. patet manifeste. Nam per illam propositionem omnis deus scit

a phis esse immortalis denotatur quod deus quoniam subiecto dicitur deus quod de eodem dicitur si predicatur scitur a phis esse immortalis et per illam quilibet persona divina est deus denotatur quod illud quod fuit subiectum in prima propositione scilicet deus dicitur de hoc subiecto persona divina uel accepto ergo necessario sequitur conclusio in qua denotatur illud quod fuit predicatum in prima propositione dici de hoc subiecto persona divina quod fuit subiectum in secunda propositione et hoc per ueritatem dici de omni. iste enim sillogismus omnis homo currit omne album est homo ergo omne album currit non tenet nisi quia per maiorem denotatur quod de quocunque dicitur hoc subiectum homo quod de eodem dicitur hoc predicatum currit et per minorem denotatur quod homo dicitur de hoc subiecto album uel sumpto et ideo cum equaliter inuenitur dici de omnibus dici de nullo in omnibus exemplis predictis et similibus sic inuenitur in istis sillogismis omnis homo currit omne album est homo ergo omne album currit nullus homo currit omne nigrum est homo ergo nullum nigrum currit et que boni sillogismi regulati per dici de omni et dici de nullo erunt predicti sillogismi et conformes sicut istiusmodi de quibus nullus dubitat quin sint boni sic ergo predicti filii sunt boni et similiter tales sunt boni omnis natura specifica est realiter comunicabilis differentia individualis est natura specifica ergo differentia individualis est realiter comunicabilis omnis differentia individualis est de se hec natura specifica est differentia individualis ergo natura specifica est de se hec omnis intellectus diuinus est principium producendi filium voluntas diuina est intellectus diuinus ergo voluntas diuina est principium producendi filium. Et si dicatur quod tunc esset hic bonus sillogismus omnis essentia diuina est pater filius est essentia diuina ergo filius est pater. Similiter nullus pater est filius essentia diuina est pater ergo essentia diuina non est filius. Dicitur et quod per hoc dicitur tales filios tenent et regulari per dici de omni et per dici de nullo et hoc quia non ponitur ueritatem simpliciter esse plures res distinctas scilicet theologum quod ponit se ueritatem ueritatem numero esse plures quia dicunt quod essentia diuina simplex et indiuisibilis est plures persone distincte realiter habent dicere quod predicti discursus non valent nec regulantur per dici de omni uel dici de nullo. Et ratio est quia per istam omnis essentia diuina est pater non denotatur quod de quocunque dicitur hoc subiectum essentia diuina quod de eodem dicitur hoc predicatum pater. tunc enim necessario ille sillogismus

regulatur p dici de oī oīs eēntia dīna est pater filius est eēntia dīna g filius est pat s3 il-
la esset tūc flā oīs essētia dīna ē pater sic hec
est falsa de qūq; dī hoc subiectū eēntia diui-
na de eodem pīdicat pī sed per istā oīs eēntia
dīna ē pater denotatur q oē illud qd ē res
absoluta 7 oīs res respectia que est eēntia est
pater 7 hoc est verum et tunc si vniformiter
accipitur mīor ipā ess3 falsa tūc ei p istam si-
lius ē essētia dīna denotaf q filius esset qli-
bet res respectia q est essētia dīna qd est fal-
sū quia nō est pater 7 tamē eēntia diuina est
pater sic dictū est de illo sillogismo affirmati-
uo ita proportionabiliter dicendū de negatiuo
adducto Talis ergo mod⁹ arguendi nūq; fal-
lit nisi qn accipit termin⁹ q importat aliq rem
vnica numero q tū ē plures res numero 7 ac-
cipit alia res de q etvna aliavere dicif q illa
vnica res est vere ille due res sed istū defectū
non cōtigit i aliis assignare sic manifeste pa-
tet Vnde hic nō ē talis defectus oīs de⁹ cog-
noscit a phis esse immortalē qlibz psoa di-
uina est de⁹ ergo quelibz psona diuina cogno-
scit eē a phis eē immortalē nā p istā oīs de⁹ cog-
noscit a phis eē immortalis denotaf qd de q-
cūq; dī hoc subiectū de⁹ de eodē dicif hoc pī-
catū cognoscat a phis eē immortalis 7 iō neces-
sario pīdictus sillogismus est regulat⁹ p dici d
oī smviā Añ. Et si dicaf q sm ista sequif q
phi pgnoscerent tres personas esse in diuinis
Dicēd q phi nō pgnoscerūt tres psonas eē in
diuinis qā ad notitiā illius ppoīs tres psonas sē
nullo⁹ poterunt deuenire tū de illo qd ē tres
persone poterāt scire q ipsū ē immortale 7 hu-
iusmōi multa et ppter hoc pōt illud verifica-
ri qlibet psoa scit a phis esse immortalis qui-
a p istā pponē nō denotaf q hec ppo sit scita
a phis qlibz psona diuina ē immortalis illa
enī ppo nullo mō pōt sciri euidēt ex puris na-
turalib⁹ quia nec illa pōt sciri ex puris natu-
ralibus aliqua persona est de⁹ accipiēdo per-
sonā sic theologi accipiūt sed per istā qlibet p-
sona diuina scit a phis esse immortalis denota-
tur q de quolibet q est persona diuina scitur
q ē immortale Et si dicatur q tūc hec ess3
vera de patre scit a phis q est immortalis et p
psequens phi sciūt q pat est immortalē Dicēdū q
hec ē vera d pīe scit a phis q est immortalis
qā p istā nō dnotaf q hec fuit scita a phis pa-
tē ē immortalē qā nec illā nec aliā psmilē pote-
rāt scire sed p illā denotaf q de aliq. qui ē pa-

ter fuit scitū a philosophis q ē immortalis hoc
est de deo fuit scitū ipsum esse immortale 7 il-
le ē pater et tū non fuit scitū a phis ipz eē pa-
trē Vñ ista est vera pater scitur a phis eē de-
us et tū hec non est vera deus scit a phis esse
pater. vnde iste stat simul qlibet persona diui-
na scit a philosophis eē immortalis 7 tū q hec
non est scita a phis qlibet persona diuina est
immortalis. pōt declarari p exempla Sit pri-
mum exemplū Nam sit ita q illa noia sint si-
nonima gladius ensis et tamen q sortes hoc
ignorat sed sciat significationē istius nomi-
nis gladius et nesciat quid significat hoc no-
mē ensis tūc hec est vera ensis scit a sorte esse
vnū genus armorum vel ensis scitur a sorte
esse acutus vel ensis scit a sorte esse ferrum
quia hoc predicatū vere competit 7 vere pī-
catur de pronome demonstrante illud p quo
supponit subiectum ergo ista propositio ē ve-
ra et tamē nulla istarū propositionū ē scita a
sorte ensis ē vnū genus armorū ensis ē acu-
tus ensis ē ferrum ergo stant similiter simul
q quelibet persona diuina scit eē a phis im-
mortalis et tamen q illa non sit scita ab eis
quelibet persona diuina ē immortalē Alio
exm q ponatur sicut ponunt phi et credo eē
verum et alibi ē sufficienter pbatum vt mihivi-
detur q essētia diuina et intellectus qui est
in deo sint idem omnibus modis ex natura
rei tunc si hec sit vera essētia diuina scitur
ab omnibus esse essētia diuina hec est vera i-
tellectus diuinus scitur ab oibus esse essētia
diuina et tamē cū hoc stat cūz hec sit scita ab
oib⁹ essētia diuina est essētia et non ista in-
tellect⁹ diuinus est essētia diuina et hoc qā
ad veritatem illius intellectus diuinus scitur
ab omnibus esse essētia diuina non requiri-
tur nisi q pīcatū vere pīdicetur de pronome
demonstrante illud pro quo subiectū sup-
ponit hoc autem verum est in proposito cum
p eod subiectū suppoit i ista intellectus diuin⁹
scitur esse essētia diuina et essētia diuina
scitur esse essētia dīna Aliud exemplū
est de generatione actiua et paternitate quia
si sint idem omnibus modis impossibile est
q paternitas credatur esse constitutiua patris
nisi credaf actiua generatio esse constitutiua
patris et tamē a multis credif ista esse vera
paternitas est cōstitutiua patris a quibus nō
creditur ista esse vera actiua generatio est cō-
stitutiua patris. Sitr si aīa sensitia i homine et a

nima intellectia sint simpliciter ead fōa ne-
cessario si aīa intellectia hoīs scit nō eē distic-
ta ab aīa intellectia hoīs aīa sensitia hoīs scit
nō eē disticta ab aīa intellectia hoīs et tū hec
ē scita aīa intellectia hoīs nō ē disticta ab aīa
intellectia hoīs quis hec nō sit scita aīa sensitia
hoīs nō est disticta ab aīa intellectia hoīs
Er rō oīz pīdictorū est qā p talē pponē aīa sen-
sitia hoīs scit nō eē disticta ab aīa intellectiua
hoīs nō dnotaf nisi q pī pī nō esse disticta ab
aīa intellectia hoīs scit de i⁹ qd est aīa sensitia
hoīs quis nō sciat de hoc subiecto aīa sen-
sitia hoīs sic p istā veniēs scit eē hō dnotatur
q ille q est veniēs scit eē hō q nesciat an hō p-
dicatū hō sciat de hō subiecto veniēs. Cōtra
tū pīdicta exempla pōt instari qā i oib⁹ suppo-
nit q duo subiecta duarū pponū adductarū
supponat p eod simplr nō sic aut est in istis q-
libz psona diuina scit eē immortalē deus scit esse
immortalē quia subiectū vnū suppoat p psoa di-
uina 7 subiectū alterius nō sed p eēntia dīa et i-
ta nō ē sile de istis 7 de exēpl adductis. S3 illū
nō obstat qā qd ad hō ē sile qā psoa diuina ē eēn-
tia dīna ppt quā idēpitatē qd pueit essen-
tie diuine cōuenit 7 psonae diuine nisi oppoītūz
iueniat i sacra scriptura vel seqt euidēt ex ta-
lib⁹. iō si pcedif q de⁹ scit eē immortalē d3 cōce-
di q psoa diuina scit eē immortalē nec ex hō aliq
seqt q aliq pōt scire ex naturalib⁹ q tres p-
sone sūt i deo qā p illā 7 pīles psoa diuina sci-
tur esse immortalis nō denotaf nisi q de i⁹ qd
est psoa diuina scitur q est immortalē 7 hō est ve-
rū qā de deo q est psoa diuina scit q ē immortalē
Sic gnūq; talis discursus d3 negari nisi qn ac-
cipit aliq tī⁹ iportās aliq rē q ē plures res di-
sticte realit et ad huc nō ip i tali casū sed tūc
solū qn nō denotaf p maiore q pīcatū dī de
oī i⁹ qd est subiectū sed qn solū denotaf q oē
illū qd ē fōalit illū qd iportaf q de oī tali di-
caf pī Quid aut sit esse fōalit aliqd decla-
ratū est alibi. cū g int creaturas hoc nō possit
reperi qvna res sit ples res nūq; i creatur ta-
lis mō⁹ arguendi debz negari nisi forte aliq
tī⁹ icludat aliqd sincathegreuma q expīso pa-
tet q talis discursus nūq; Vñ si a significz idē
qd hō totū tū aīa iste siliūs nūq; oīs hō ē
subā a est hō g a ē subā quia expīso sincathe-
greumate i li a icluso 7 etiā expīso tīo icluso
maifestū ē discursū nō valere sic nō seqt om-
nis hō ē subā tū aīa ē hō g tū aīa est subā
Si dicaf q tal siliūs regulat p dici de omī

nā p istā maiore oīs hō ē subā denotaf q de
qūq; dicif hō de i⁹ dī subā 7 p istā maiore tā-
tū aīa ē hō denotaf q hō dī de hō toto tū aīa i
mal seqt g p⁹ in q subā pī de hō toto tū aīa i
gīf pīdict⁹ discursus reglat p dici de oī. Di-
cendū q nō regulat p dici de oī et hō qā quis
p maiore denotaf q hō pītur de hoc toto tan-
tū animal tū nō tū hoc denotaf s3 denotatur
cū hō q subiectū hō remouet a qlibet nō ani-
mali et ppt hō nō seqt p⁹ pīdicta qā tūc argui-
tur p istā reglat. A qūq; remouet subiectū
vltis ab eod remouet pīcatū q ē flā et ppt hō
nō regulat pīdict⁹ discursus p dici de oī. Sitr si
a significz idē qd nō oīs hō tūc nō regulabit
ille discursus p dici de oī. oē albū est subā a ē
albū g a est subā 7 iō p3 q sic est i istis ita in
siliū. Et forte ppt talē cāz negat aliq siliū ab
aliquib⁹ auctorib⁹. tū alit esset de se euiden-
tes. Vñ si abstracta pcretorū subāliū icludat
aliq determinata sincathegreūata sic forte fm
modum loqndi aliqru3 icludat mlti discursus
apparebunt euidentes cū tū fallūt sicut mul-
te ppoēs tūc essent false q tū alit essent v. si
enī tūa abstracta hūanitas eqnitas aīalitas
7 hōmōi equalenter icludat tūa sincathegreu-
mata p se pmo⁹ vñ nccā⁹ vñ aliq huiusmōi tē-
erūt ille ppoēs false humanitas est hō huma-
nitas est aīa hūanitas ē aīalitas humanitas
est alba humanitas currit et hōmōi 7 hoc qā
expīso sincathegreūate equalēt icluso cū ali-
q tīo p3 falsitas eaz. hec enī est flā hō neces-
sario currit et ista sitr hō nccā⁹ ē hō hō ne-
cessario est aīa 7 sic auctores q negāt tales p-
poēs de talib⁹ abstractis sūt glosade eodem⁹ h
supposito tales discursus nūq; vālebūt oīs hō cur-
rit hūanitas est hō hūanitas currit Nā iste
discursus nō v3 oīs hō currit hō nccā⁹ est ho-
mō g hō necessario currit. Instātia ei p3 i ist
oīs psona diuina est creans pater necessario est
psona diuina g pater necessario est creans. nā
pmissē sūt vere et cōclusio falsa. Et p istū mo-
dū multe auctoritates q sonāt q humanitas
non sit homo et q humanitas nō sit alba de-
bent solui sic g p3 q omnis sillogismus regu-
latus p dici de omni vel dici de nullo est hō
et de se euident nec indigens aliqua pbatōe
et non refert quale sit illud quod subsumitur
in minore siue sit terminus subālis siue acci-
talis siue dicatur quale siue quantum siue ad
aliquid siue quodcūq; aliud. Ex quo patet q
non semper quādo mutatur quid in quale vñ
h.i.

aliquid aliud vel in quod vel in ad aliquid est fallacia figure dictionis tunc enim esset hic fallacia si dicitur ois homo currit albus est homo ergo albus currit. Sic hic ois homo est animal aliquid bicubitum est homo ergo aliquid bicubitum est animal et in multis aliis evidenter sillogismis quod est manifeste falsum.

Capitulum quintum

Vado autem fillus non regulatur per dici de ois vel de nullo tunc non oportet quod discursus valeat sed est fallacia accit vel aliquid alia fallacia. Avidendum autem quoniam discursus non regulatur per dici de ois nec de nullo intelligente sunt hec regule ad prius infra scripte. Prima est quod quicunque minor habet aliquid exponente negatiua talis discursus non potest regulari per dici de ois vel de nullo. Et ratio est quia sicut dictum est per maiorem non denotatur nisi quod de quocunque dicitur subiectum de eodem dicitur preterit vel ab eodem remouetur ergo si in minore denotatur subiectum remouetur ab alio aliquid aliud remoueri ab eodem nullo regulari poterit per dici de nullo per dici de omni quia in minori non debet denotari nisi quod subiectum preterit per prius dicitur de alio et ita per manifeste quod quoniam minor habet aliquam exponente negatiua non poterit fillus regulari per dici de ois vel de nullo. Per hanc regulam excluduntur prius exclusiue et exceptiue et quicunque alie que habent exponentes negatiuas ne possint esse minores in tali sillogismo et ideo discursus talis non valet ois homo est animal tamen risibile est homo ergo tantum risibile est animal. nec talis omne albus est corpus omne animal preterit corum est albus ergo ois animal preterit corum est corpus. nec ille ois ridens est homo nec talis ois sentiens est animal alius definit esse sentiens ergo alius definit esse animal et ois alii habentes prius defectum non valent. Alia regula est quod quicunque in minori preterit denotatur preterit dici de subiecto cum aliquid modo determinate preterit non ex preterit in maiore quod modo preterit vel non preterit variatur per prius preterit ad veritatem vel falsitatem talis discursus non regulatur per dici de ois vel de nullo. modi autem tales sunt huiusmodi necessario preterit per se vel lociter bene male et huiusmodi. nam hec est vera homo est albus et hec falsa homo est albus sicut hec est vera homo est albus et hec falsa homo per se est albus et ita de multis aliis. Et ratio regule est quia per prius preterit vniuersale maiorem non denotatur nisi quod de quocunque dicitur subiectum de eodem dicitur predicatum vel remouetur et non denotatur quod de quocunque dicitur

LVII

subiectum cum aliquo modo adverbio determinate preterit quod de eodem dicitur preterit cum eodem modo adverbio et ideo accipere in minore aliquid tale adverbium non est regulare tale sillogismus per dici de ois vel de nullo et ita tales sillogismi non valent ois homo est albus sicut necessario est homo ergo fortes necessario est albus. nec talis ois ois creans est deus quilibet persona divina preterit est creans ergo quilibet persona divina preterit est deus. similiter omne currens est homo sicut velociter est currens ergo sicut velociter est homo. Et est diligenter aduertendum an in minore accipiat aliquis terminus includens equaliter talem determinationem adverbium vel equalentem quibus non exprimat quia si sic non erit sillogismus regulatus per dici de omni per dici de nullo. Alia regula est quod quicunque per maiorem non denotatur predicatum vere affirmari vel vere negari de nomine demonstrante quodcumque quod est realiter idem cum significato per subiectum tunc accipiendo sub aliquid tale non erit sillogismus regulatus per dici de ois vel de nullo et ideo talis discursus non regulatur per dici de omni ois essentia divina est communis tibi per prius per est essentia divina ergo per prius per tribus personis quia per istam omnis essentia divina est per prius per prius non denotatur quod quilibet res que est realiter essentia divina sit per prius per prius sed per prius denotatur quod quicquid est realiter et formaliter divina essentia est per prius per prius et ideo accipiendo sub essentia preterit nisi accipiat sub essentia sic per est realiter et formaliter essentia non arguit per dici de ois sic est hic ois homo currit albus est homo ergo albus currit. Nam per illam ois homo currit denotatur quod quicunque est homo taliter quod ille currat et ideo accipiendo sub albus est homo sequitur quod albus currit sic autem non fit per istam ois essentia divina est per prius per prius quia non denotatur quod quicquid est essentia divina quod sit per prius per prius si ei sit essentia et ita per prius fat evidenter supposito quod essentia divina unica et simplicissima sit tres persone et tamen quod vna non sit alia quoniam ille fillus non fit per dici de ois ois essentia divina est per prius per prius per est essentia divina ergo per prius per prius per prius et tamen ille fit per dici de ois ois homo currit albus est homo ergo albus currit. Est autem sciendum quod quoniam per prius per prius deus nullus discursus ubi persona accipitur sub essentia per prius per prius per dici de ois vel dici de nullo tamen multi tales valent et tenent et multi non valent. quoniam autem talis discursus valet et quoniam non potest sciri nisi quando in scriptura sacra vel ex declaratione ecclesie vel ex eis mediante fillo evidente habetur quod prius sit vere et per prius sicut oportet credere quod omnis essentia

Tertia pars

divina est pater et quod filius est essentia divina et tamen hec est falsa filius est pater et ideo iste discursus non valet ois essentia est pater filius est essentia ergo filius est pater sic non est de isto discursu ois essentia divina fuit scita a prius esse immortalis per est essentia divina ergo per scita a prius esse immortalis. non ei habetur promissa in sacra scripta vel ex declaratione ecclesie cum opposito personis nec illa persona sequitur ex illis evidenter ideo talis discursus est concedendus nisi possit iueniri in sacra theologia vel ex declaratione ecclesie vel ex his que evidenter sequuntur ex talibus que promissa sunt vere cum opposito conclusionis et ideo talis discursus in creaturis non debet negari quia iter creaturas impossibile est quod vna res numero simplex et singularis sit realiter plures res distincte. Alia regula est quoniam in minori preterit ponitur aliquis modus quod denotatur per prius totum preterit si in maiore hoc non denotatur non semper talis discursus regulabitur per dici de ois per dici de nullo sed quia si tangit sillogismos ex modalibus ideo de his ad prius supersedeo. Alia regula est quod quoniam tamen in premissis vel in conclusionibus sua tur equoce si enim aliquis terminus siue in premissis siue in conclusionibus sua tur equoce non poterit regulari discursus per dici de ois vel per dici de nullo et ideo talis fillus ois canis currit celeste syderis est canis ergo syderis celeste currit non regulatur per dici de ois si li canis sua tur equoce. nam per illam preterit ois canis currit quoniam canis supponit per animal latrabile non denotatur nisi quod de quocunque dicitur hoc subiectum canis quoniam supponit per animal latrabile quod de eodem dicitur preterit et non plus et ideo accipere postea quod syderis celeste est canis accipiendo per syderis celeste non est arguere per dici de ois et sic est de isto ita est de aliis. Alia regula est quod nullum sincathegrema nisi forte signum vel per prius additum subiecto addatur vel auferatur in maiore vel conclusionem preterit illa que sunt in maiore et si aliquid tale sincathegrema ponitur in maiore si illa sit distincta totum preterit ois quoniam in illa preterit in quod dicitur ponitur sit distincta totum preterit si autem sit in illa distincta preterit debet etiam esse in alia determinatio preterit quia aliter non regulabitur per dici de ois et dici de nullo et ideo tales sillogismi non valent ois homo est tamen animal sicut est homo ergo tantum sicut est animal et multi tales deficiunt per aliquid defectum tactorum.

Capitulum sextum.

Sciendum est etiam circa fillos per dici de ois regulatos vel de nullo quod cum quatuor sunt modi quoniam prius est ex duabus velibus affirmatis inferentibus vellem affirmatiua per dici

de ois. Zeta est ex maioribus velibus negatiua et minoribus vniuersali affirmatiua inferentibus velibus negatiua per dici de nullo. Tercia est ex maioribus velibus affirmatiua et minori particulari affirmatiua inferentibus particulari affirmatiua. Quarta est ex maioribus velibus negatiua et minori particulari affirmatiua inferentibus particulari negatiua. Iste conclusiones prius nate sunt prius sequentes ex premissis mediante tamen et secundario sequuntur alie prius nes nam in prius prius velibus prius ne sequente sequitur conclusio particularis et prius prius velibus et ita tres prius nes sequuntur in prius modo velibus prius ponitur sequitur in prius modo quod de baralipso. Ex premissis autem dispositis in secundo modo sequuntur quatuor conclusiones. Prima velibus negatiua in quod negatur maior extritas de minore. Secunda prius prius velibus et tunc habetur ille modo quod de celates. Tercia est particulari subalterni prius prius velibus. Quarta est particulari et negatiua de tunc transpositis que est subalterni secundum de conclusionibus. Ex prius prius in tercio sequuntur due conclusiones scilicet particulari directa et secundario conuersa illi et tamen habetur ille modo quod de dabit. Ex premissis in quarto non sequitur nisi vna conclusio et hoc quia particulari negatiua non prius prius velibus illa eadem conclusio particulari negatiua sequitur ex velibus affirmatiua de tunc transpositis ipsi prius prius velibus negatiua prius prius maiorem ipsi prius prius velibus transpositis conclusionibus per prius prius indirecta. sicut ex prius prius maiorem et minorem transpositis premissis et ideo recte conclusionibus et tamen habent illi duo modi falsos per prius prius et falsos morum. Omnia autem predicta probantur per istas regulas que semper sunt vere. Quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. quicquid sequitur ad consequens cum addita propositione sequitur ad antecedens cum eadem propositione. tales autem modi non possunt accipi penes aliquos modos per transpositionem propositionum. Nam affirmatiui non possunt reduci per conuersionem in modos affirmatiuos propter hoc quod nec vniuersalis affirmatiua nec vniuersalis negatiua potest conuerti in vniuersalem affirmatiua. et eadem ratio est quare penes modum vniuersalem non potest sumi talis modus conclusionis indirecte per transpositionem propositionum de terminis transpositis.

Capitulum vii.

Ex predicta possunt solui multa argumenta per quod videtur esse per predicta et sunt tria. non videtur quod iste fillus sit homo ois animal si est sensibile est corpus animalis lapis est animal si est sensibile ergo lapis est corpus animalis. nec iste ois homo vel animal est realis iste animal est homo vel animal ergo iste animalis h. ii.

ē ronalis et alii tales nō vidē valere. Et ē dicēdū breuiter q̄ maior vtriusq̄ illi ē distigūe da s̄z p̄pōez et diuisione vel s̄z amphibologiaz sic in tractatu seq̄nti ē declarādo. Vñ maior p̄ mī illi ē distigūe da eo q̄ pōt ēē p̄ditional et tūc ēvā s̄z discursus nō valet q̄a maior nō est categorica si sit d̄ p̄ditōato subiecto tē maior ē falsa et fillūs est bon⁹ et regulat p̄ dici de o ni Cōsimilit ē dicēdū de secūdo discursu qui a si maior sit distigūe da tūc maior ēvā sed discursus n̄vz eo q̄ maior nō ē categorica si sit de distigūe da subiecto tūc maior ē flā. denotaf enī q̄ oē illō de q̄ dicat hoc totū distigūe da hō l alinus q̄ sit rōale q̄ ē simplr falsū. Et sic dic tū de talib⁹ ita p̄portionabilit dicēdū ē de p pōib⁹ q̄ possūt ēē de coplato extremovel tpa liuel de cālī extremo. Cōsimilit ē dicēdū quā do subiectū est cōpositū ex duob⁹ tīs mediāte hoc toto qui est vel q̄ est sic si sic arguas om nis hō q̄ est alb⁹ pōt disgregare visū s̄r ē hō g s̄r qui est alb⁹ pōt disgregare visū si sit s̄r ni ger p̄misse s̄rve et p̄o fallā. Nā si hoc totū sit distributū hō q̄ ē alb⁹ tūc fillūs nōvz cū nō re gulef p̄ dici de oī sic maifeste p̄z si aut hō tā tū sit distributū tūc equalit tali copulatiōe o nis hō ē alb⁹ et ille pōt disgregare visū et tūc il le fillūs est hō q̄ quis nō sit fillūs categoricus sed pōt reduci ad fillōs categoricos.

Capitulum viii.

Ciēd est etiā q̄ sicut arguit euidēter s ponendo talēvlez affirmatiāz et nega tiāz p̄ maiori i p̄ma figura ita etiāz seq̄t euidēter si maior sit singulari affirmatiāz negatiā bñ enī seq̄t s̄r ē alb⁹ oīs hō est s̄r g oīs hō ē alb⁹ s̄r bñ seq̄t s̄r nō currit oīs hō ē s̄r g n̄ hō currit et ita seq̄t s̄r nō currit ali qd albū ē s̄r g aliq̄ albū n̄ currit. Et rō illo rū ē q̄a qñ p̄pō singulari ēvā si sit affirmatiā sub iectū nō pōt dici d̄ aliq̄ nisi de q̄ dicat p̄tū. si sit negatiā nō pōt fmoueri ab aliq̄ nisi ab eo remoueat p̄tū. Et iō tal fillūs ē bon⁹ sic ille q̄ regulat p̄ dici de oī l de n̄o et h̄ q̄a subiectūv niuersal suppoit actualit p̄ oib⁹ suis significa tis ita etiā subiectū singulare suppoit p̄ oī su o sigto cū nō hēat nisi vnū. et r̄le q̄ dicte sūt p us qñ maior ēvls sūt etiā euāde qñ maior ē singulari. Et p̄p̄t h̄ talis discursus nōvz s̄r est aīal tñ hō ē s̄r g tñ hō ē aīal. p̄ distigūe a filio eēntia ē p̄ eēntia distigūe a filio et h̄ q̄a p̄ illā p̄ distigūe a si nō denotef q̄ oē il lud q̄ est p̄ distigūe a si et sic ē de istis ita

est de aliis p̄portionabilit sic est declarātū ibi dē. Vltio dicēdū est q̄ ea q̄ dca sūt i istis ca pitlis devniformi sillogizatione exp̄pōib⁹ de inesse et de p̄ntisūt itelligenda qñ omnes p̄ pōes sūt i rōo n̄ i obliq̄. nā iste q̄ sūt i obliquo speciales h̄nt difficultatez de q̄b⁹ dicend est in seq̄nti ca.

Ca. ix

Irca fillz de obliqs est sciend q̄ quā do maior est de obliq̄ et mior de rōo sp seq̄t p̄o de obliq̄ et r̄lāf p̄ dici de o nivl de n̄o dñ obligtas cadit a pte ei⁹ de ex tremi i p̄o ne a pte cuius cadit i maiore ita q̄ si subiectū maiori sit t̄i obliq̄ o3 q̄ subiectū p̄ nis sit t̄i obliq̄. vñ omnes t̄les filli r̄lāf p̄ dici de oīvl dici d̄ n̄o. omnez hoiez vidz asin⁹ s̄r est hō g fortez vidz asin⁹. et libz hois est asin⁹. s̄r est hō g sortis est asin⁹. oīs hō vidz asin⁹z s̄r est hō g s̄r vidz asin⁹. nullū asin⁹ vidz hō brunell⁹ est asin⁹. brunellū nō vidz hō n̄ hō ē asini s̄r est hō g s̄r n̄ est asini. Sciendū ē etiā q̄ variis mois esse p̄t t̄i obliq̄ i fillō q̄a aliqñvz p̄missary est de obliq̄ et aliqñ altera tñ s̄r aliqñvlsq̄ subiectū est t̄i obliq̄ aliqñ p̄tūvlsq̄ aliqñ subiectūvni⁹ est t̄i obliq̄ ali qñ p̄tū alteri. Et aliis mois p̄nt fieri p̄biatio nes q̄s lōgū foret enarraē. Hoc tñ sciendūz est q̄ p̄ p̄dcos mōs r̄lātos p̄ dici de oī l de n̄o i q̄tuor cāib⁹ est hō discursus et vbi aliq̄ p̄lla rū est de obliq̄ et nō i aliis. Pr̄ est qñ maior ē vls negatiā et subiectū est t̄i obliq̄ et mior ē affirmatiā h̄ns t̄iū p̄tū obliquū et tē seq̄t p̄clu sio de rōo et n̄ de obliq̄. bñ enī seq̄t nullū hōi nez vidz asin⁹ oīne risibile vidz hoiez g nullū ri sibile est asinus. s̄r bñ seq̄t nullū hois est a sin⁹ oē risibile ē hois g nullū risibile est asinus q̄a ipossibile est q̄ p̄o sit flā si p̄isse sint v̄e sed talis mō arguendi ex affirmatiō n̄vz nō ei seq̄ tur onem hoiez vidz asin⁹ oīs eq̄ vidz hoiez g oīs eq̄ est asinus. Z⁹ cā est qñ maior est v niuersal negatiā h̄ns p̄tū obliquū et minor est affirmatiā h̄ns subiectū obliquū tūc seq̄t p̄o de rōo. bñ ei seq̄t n̄ asin⁹ vidz hoiez oīne risibile vi dz asin⁹ g nullū risibile est hō. s̄z si p̄isse sit affir matie n̄ seq̄t p̄o nō ei seq̄t oīs hō vidz asin⁹ o nem equū vidz hō g oīs eq̄ est asin⁹. Terci us casus qñ maior est vls affirmatiā de rōo et mior est affirmatiā h̄ns subiectum obliquū tūc seq̄t cōclusio h̄ns subiectū obliquū sicut bñ seq̄t oīs asinus currit s̄r est asinus g s̄r est currens. bñ etiā seq̄t oīs hō est aīal fortez vidz hō g fortez vidz aīal sed si maior sit nega

tia n̄ seq̄t n̄ ei seq̄t n̄ eq̄ ē asinus et libz hois est equus g nullū hois ē asinus. Quart⁹ ca sus ē qñ maior ē affirmatiā de recto et mior ha bēs p̄tū obliquū et tē seq̄t p̄o h̄ns p̄tū obliquū nā seq̄t oīs hō ē aīal asin⁹ ē hois g asin⁹ ē ani malis. s̄r bñ seq̄t oīs hō currit s̄r vidz hōi nē g s̄r vidz currētē s̄z si maior sit negatiā n̄ seq̄t. nō ei seq̄t nullū risibile ē asin⁹ oīs hō vi det risibile g n̄ hō videt asin⁹. In aliis casib⁹ n̄ tenet p̄cessus qñ aliq̄ p̄missary ē de obliquo s̄z sp seruāde sūt r̄le poite i p̄orib⁹ capitul p̄p̄t q̄o tal discursus n̄ valet oīs hō vidz asin⁹ tñ ri sibile ē hō g tñ risibile vidz asin⁹. oīs hō ē a sinus oē albū p̄ter sorte ē hō g oē albū p̄t sor tē ē asin⁹ et huiusmōi siue arguat ex tñ is p̄cise iportatib⁹ res creatas siue increatas

Capitulum. x.

Ost p̄dicta vidēd ē quō tal fillūs i se p cūda figura h̄z fieri exp̄pōib⁹ de rōo Est p̄mo sciendū q̄ sp i secūda figura alia p̄missary dēt ēē negatiā nisi i duob⁹ casib⁹ de q̄bus dicef i ferius. Cuius rō ē nā secun da figura est qñ mediū t̄i p̄tū i v̄tq̄ s̄z nō est ita q̄ sup̄i p̄tūv̄tq̄ d̄ q̄libz i feriorib⁹ tñ vnū i ēi⁹ v̄tq̄ negat de reliq̄ g p̄ t̄le mediū q̄ p̄t v̄tq̄ q̄ nūq̄ pōt p̄cludivni⁹ extremū affirmari de r̄li q̄ g p̄ talē discursū p̄cise pōt p̄cludivni⁹ extre mū negari de reliq̄ et p̄ p̄ns oportet q̄ altera p̄missary sit negatiā cū ex affirmatiō nūq̄ se q̄t sillogistice p̄o negatiā. Secūdo sciēd ē q̄ in secūda figura o3 q̄ maior sit vls nā si ma ior eēt p̄ticulari siue affirmatiā siue negatiua possz mediū p̄mo affirmari p̄ticularit vel negari de sup̄iore et postea v̄tq̄ negari vel affirmari de i feriori ad illud sup̄ius et tūc n̄ seq̄t illud sup ius v̄tq̄ nec p̄ticularit negari ab i feriori. v̄bi ḡ tia cū h̄ q̄ aīal p̄ticularit affirmat de subā et v̄tq̄ negat a lapide n̄ seq̄t q̄ subā v̄tq̄ p̄ticulari negat a lapide nō ei seq̄t aliq̄ subā ē al n̄ lapis ē al ḡ aliq̄ lapis nō ē subā. s̄r ex h̄ q̄ al p̄ticularit negat a subā et v̄tq̄ affirmat ab ho mine nō seq̄t q̄ subā negat p̄ticularit de hoie nō ei seq̄t aliq̄ subā n̄ ē aīal oīs hō ē aīal ḡ a liq̄ hō nō ē subā. Et iō cā q̄re maior i scda fi gura n̄ p̄t ēē p̄ticulari ē gavnnū i ferī⁹ puta a pōt p̄ticularit negari a suo sup̄iori puta a b et illd p̄tū i ferius scz a p̄t v̄tq̄ negari a c q̄ ē i ferius ad b et v̄tq̄ affirmari de d q̄ ē etiā i ferī⁹ ad b et tñ illd sup̄i scz b a n̄o suo i ferioritē negat nec v̄tq̄ nec p̄ticularit sic aīal p̄ticularit negat a sū stātia v̄tq̄ negat a lapide et v̄tq̄ p̄t de hoie et

tñ subā p̄dicat de oib⁹ istis v̄tq̄. Ex istis duo bus etiā seq̄t q̄ i scda figura n̄ sūt nisi q̄tuor mōi p̄biatiōnū viliū dirē p̄cludētū. Nā si v traq̄ p̄ssary sit negatiā p̄nt fieri q̄tuor p̄bia tiōes p̄vle et p̄ticularē s̄z q̄libz erit iutūl q̄a sem p̄ alterā p̄ssary o3 ēē affirmatiāz. si etiā v̄tq̄ sit affirmatiā p̄nt fieri q̄tuor p̄biatiōes p̄vle et p̄ ticularē s̄z q̄libz erit iutūl q̄a dēz ē q̄ i secūda figura o3 alterā p̄ssary ēē negatiāz et ita ha bē q̄tuor p̄biatiōes iutiles. si autvna sit affir matiā et alia negatiā. aut ḡ maior ē affirmatiā et mior negatiā aut ep̄uso. si p̄mo p̄nt h̄ei q̄ tuor p̄biatiōes p̄ticularē v̄tq̄ q̄a autv̄tq̄ ē v niuersal et tē h̄ei sc̄o mō v̄tq̄ sc̄z camestres. i q̄ maior ēvls affirmatiā et mior vls negatiā autv̄tq̄ ē p̄ticulari et tūc ē p̄biatiō iutūl qui a dēz ē q̄ sp maior d̄z ēēvls. aut maior est v niuersal affirmatiā et mior p̄ticulari negatiua et tē ē q̄r mō sc̄z baroco aut maior ē p̄ticulari et mior vls et tūc ē p̄biatiō iutūl q̄a dēz est q̄ maior d̄z ēēvniuersalis. si aut sit ep̄uerso. s̄. q̄ maior ē negatiā et mior affirmatiā ad huc pos sūt fiēi q̄tuor p̄biatiōes p̄ticularē et vniue sale q̄a autv̄tq̄ ē vniuersalis et sic h̄ei p̄mo dus secūde figure i q̄ maior ē vniuersalis ne gatiā et mior vniuersalis affirmatiā scz celare. autv̄tq̄ ē p̄ticulari et tūc ē p̄biatiō iutūl p̄p̄t r cāz sepius dictā. aut maior ē vls et mior p̄ti culari et sic ē t̄cius modus. s̄. festio. aut maior ē p̄ticulari et mior vls et sic ē p̄biatiō iutūl p̄p̄t cāz sepius dēaz. Sic ḡ p̄z q̄ cū n̄ possint fieri nisi sedeci p̄biatiōes p̄ istas q̄tuor drāsvle p̄ticular re negatiāz affirmatiāz duodeci s̄t iutiles et q̄tu or v̄tq̄ q̄x exēpla s̄t ista nullus lapis est aī mal oīs hō est aīal ḡ nullus lapis est hō. om nis hō est rōalis n̄llus asinus est rōalis ḡ nul lus asinus est hō. nullus hō est lapis q̄dā subā est lapis ḡ q̄dā subā nō est hō. oīs hō est aīal q̄dā subā n̄ est aīal ḡ q̄dā subā n̄ est hō. Exem pla p̄biatiōnū iutūlū s̄t ista oīs hō est aīal oīs asinus est aīal ḡ oīs asinus est hō et h̄ exem plū sufficit ad p̄bād q̄ ex oibus affirmatiōis q̄lit cūq̄ p̄biatiō p̄ v̄tq̄ et p̄ticularē n̄ p̄tigit argue re i scda figura ex q̄ cū ex ābab⁹ v̄tq̄ affir tīs stat vls negatiā cū eisō p̄ticularibus stat negatiā de eisō tīs. p̄ ābabus negatis sit illd exm nullū aīal est albedo nullus hō est albe do et stat cum h̄ q̄ oīs hō est aīal et sic habe mus octo p̄biatiōes iutiles. p̄ aliis q̄tuor sunt ista exā q̄dā subā n̄ est aīal oīs hō est aīmal et stat q̄ oīs hō est subā. q̄dā aīal est subā nul h. iii.

negari a reliq. Scdo sciendū ē qd i scia figura
sp mior d3 ēē affirmatia ita q nō mō pōt esse
negatia. rō est ista qā de eod pōt aliq supi
us pūvlt r postea iferi remoueri vlt et tñ ex
li nō pōt pcludi supi reuēri ab iferiori nec
vlt nec pūctari. Vñ aīal p f de hoievlit r afi
nus remouevlt ab hoie r tñ aīal nō negat
ab hoie nec vlt nec pūctari. Ex pūcti eti
am duob pūcti pūcti pūcti oī fillō qā vñ
est q sp altera pūcti debet esse vlt vel sin
gular et aliud q sp altēa pūcti debet ēē
affirmatia sequit q nō sūt nisi sex mōvltiles
i tertia figura. Nā hic sicut i aliis p istas qū
or dīasvlt pūcti affīatū negatū possunt
tñ fieri sedecim pūcti sc3 octo i quibus
sp vtrāq pūcti ē negatia vel vtrāq ē pūcti
lar restāt g alie qā si vtrāq sit vlt aut vtrāq
est affirmatia et hēf pūcti mod? aut maior est
negatia r mior affirmatia r hēf secūd? mod?
aut epuerlo r est terci? mod? peccās pūcti pū
cipiū pūcti istius figure. Si autem non vtrāq
pūcti sit vlt s3 altera tūc aut maior ē vlt
r mior pūcti vel epuerlo si pūcti aut ma
ior ē affirmatia et mior negatia r nō val3 sic
p3 aut ecōuerso et habet sext? mod? aut vlt
pūcti est affirmatia et hēf quart? modus
Si autē maior sit pūcti r minor vlt aut
vtrāq est affirmatia r est terci? mod? aut ma
ior ē negatia r mior affirmatia r ē qui? mo
dus aut maior affirmatia r mior negatia r nō
valet quia peccat pūcti pūcti istius figure.
Exempla pūcti pūcti esse ista oīs hō ē aīal
omnis hō est subā g aliq subā ē aīal. null? hō
ē afīn? oīs hō ē aīal g qdā animal nō ē afīn?
quidā hō ē aīal oīs hō ē subā g qdā subā ē aī
mal oīs hō ē aīal qdā hō ē rībīl g qdā rībī
bile ē aīal. aliq hō nō ē afīn? oīs hō ē aīmal g
aliq aīal nō est afīn? nō hō ē afīn? qdā hō ē a
nimal g quoddā aīal nō ē afīn?. Sciendū est
etiā q pūcti modi ita tenēt in tñmī accūcti
bus sicut i tñmī subālib? vñ tales filli sūt boni
null? hō est ēs p accūcti aliq hō ē hō alb? g a
liq hō alb? nō est ens p accūcti. nō hō distīguī
tur fm rōnē ab hoie aliq hō est hō alb? g ali
q hō alb? nō distīguī fm rōēz ab hoie nul
la essentia dīna distīguī fm rōēz ab eēntia
dīna essentia dīna ē sapīa dīna g sapīa dīna
nō distīguī fm rōēz ab eēntia dīna. oīs itel
lectus speculati? i formā hītu speculatio intel
lect? speculati? ē itellectus practicus g itelle
ctus practicus i formā hītu speculatio. Ve

rūti i qbusdā pūcti pōt assignari fallā equo
cationis sed hoc nō obstat qn ibi teneat forā
fillogistica i tñmī accūcti lib? sicut i tñmī lib
stantialib? qā talis defectus sc3 equocatio nō
pōt pūcti qn tñmī sūt subāles et iō si de pūcti
ctis vel aliquo pūcti iueniat in aliq aucto
re q pūcti sūt vere r pō flā auctoritates sūt glo
sandevel q logē equivoce vel nō devtute ser
monis vñ qn arguit sic nullus hō distīguī rō
ne ab hoie hō est hō albus g hō albus nō di
stīguī rōne ab hoie pō pōt distīguī eo q li
hō pōt supponē pūcti et significatīe r tē
ē discursus bonus r pūcti vlt pōt supponē
materialit r simplr tūc filli nō valet pūcti
q vñmī tñmī equo accipit i vñmī pūcti
et pūcti r sicut dictū est de isto ita potest di
ci de multis aliis pūcti. Notādū est etiā
q regule date de pūcti figura et secūda sūt e
tiā seruande i tertia et prōptē hoc iste discursus
nō valet oīs hō est aīal tñmī hō ē rībīl er
go tñmī rībīl ē aīal r ita ē de aliis. Notādū
ē etiā q sicut i pūcti figura aliqui mōi pcludit
indirecte ita etiam i tertia figura nā qlibet
modus affirmatiuus concludit duas conclu
siones sc3 vñā dīcāz r suam pūcti mōi au
tem negatī pcludit tñmī vñā qā pūcti nega
tiua nō pūcti. Sciendū est etiam q omēs
filli tēcie figure reducūt i pūcti figura vel p
pūcti vñmī vel p impossibīle Vnde pūcti mo
dus reducitur in tēciū modum prime figure
per conuersionem minoris. Secūd? reducūt in
quartū per conuersionem minoris. Tēciū
reducūt i tēciū pūcti vñmī et trāspō
tōēz et pūcti pūcti. Quart? reducūt pūcti
fionē mior. S3 qnt? nō pōt reducūt pūcti
a nō ē i ea aliq pūcti pūcti nisi vñmī affirmatia
que non conuertitur nisi in particularem r tē
in fillogismo in prima figura vtrāq pūcti
farum esset particularis qd non est verum et
ideo ille modus reducitur precise per impos
sibile sicut omnes alii per impossibīle redu
cuntur. Vnde sciendū q quilibz fillogis
mus factus in tēcia figura reducitur in pri
mā figurā arguē ex oppōitō pūcti et mior
iferē oppōitū pūcti mior et t3 talē dūctio
p istā r lāz oppōitū pūcti nō stat cū ante g pūcti
tia bōa. Sciendū ē tñ q si i qnto maior ēēt sin
glar possz dūcti pūcti mior vñmī talis
modus non plus deberet poni in i qnto mo
do q in secundo propter q singularis nō p
conueit cū pūcti q cū vlt sed minus.

9 Vantū ad fillos ex obligs i tēci
a figura est sciendū q i pūcti pūcti fi
eri vñmī pūcti qā aut vtrāq p
missar est de obliq aut alia sūvtrāq aut obli
qtas est a pte subiecti in vtrāq aut a pte pūcti
in vtrāq aut a pte subiecti in maiore et a pte pūcti
in mior aut a pte pūcti in maiore et a pte sub
iecti in mior si pūcti mō fillogism? nō val3 nō
enī seq? lib3 hoīnis est afīn? lib3 hoīnis ē
leo g leo est afīn? vel leo ē afīnī. Si secūdo
nō val3 qā nō seq? omīs afīn? est for? omīs
afīn? ē platois g plato est for? vlt for? tñ si pūcti
sio resoluat sic aliq qd est platois est for? pte
qntia est bōa. Si tertio nō seq? sic nō seq? for
malit omne hō rē vid3 afīn? omīs hō vid3 bo
uē g bouē vid3 aīal vlt afīn? Si altera pūcti
lar sit de obliq aut maior aut mior si maior
aut habz pūcti obliq r tē bene tenet sic seq?
omīs afīn? est hoīnis omīs afīn? est aīal g ali
q aīal est hoīnis aut habz subiectū obliq et
val3 sic hō seq? lib3 hoīnis est afīn? omīs hō
est aīal g aliq aīal est afīn? si aut mior sit de
obliq aut de pto obliq r val3 sic hō seq? omīs
afīn? est aīal omīs afīn? est hoīnis g hoīnis est
aīal aut est de subiecto obliq et seq? pūcti de
pto obliq sic hō seq? omīs hō est aīal aliq
hoīne vid3 afīn? g aliq afīn? vid3 aīal. Pre
dicte pūcti pūcti fieri circa secūdū modū
pūcti seq? pūcti in recto sic nulli hoīnis est
afīn? lib3 hoīnis est leo g aliq leo nō est afī
n? Secūdo etiā mō seq? pūcti i recto nul
l? afīn? est for? omīs afīn? est platois g plato
nō est for? s3 tertio nō val3 nō enī seq? nulli
hoīne vid3 afīn? omīs hō vid3 rībīl g rībī
le nō vid3 afīn? Si qūto nō seq? sic nō seq?
null? hō vid3 afīn? omne hoīne vid3 rudibile
g rudibile nō vid3 afīn? vlt nō est afīn?. Quin
to tenz nā seq? null? afīn? est hoīnis omīs afī
n? est aīal g aliq aīal est hoīnis. Sexto tēz
sic p3. Septio nō tēz nō enī v3 nullus afīnus
est bos omīs afīn? est hoīnis g aliq hoīnis nō
est bos. Octauo nō val3 nō enī seq? nullus
hō est afīnus aliq hoīne vid3 bos g aliq
bos nō videt afīnū. Per pūcti mod? pūcti
sciri qn fillo. v3 ex obligs i aliis modis tēcie
figure r qn nō vltio pro tota ista pte de fillo
gis. r pūcti est sciendū q nūq ifert pone
re iōfita pūcti vlt epuerlo qn tñmī supponē
pūcti et figue qā si tñmī tā pūcti qā i dēfī
nū supponat pūcti gūalit sic istā pūcti

p Reter fillos pūcti sūt filli expo
sitori de qb? est nūc dicendū. Vñ
sciendū est q filli expōitori ē qui ē
ex duab? pūcti siglarib? dispositi i tēcia fi
gura que tñ pūcti iferre pūcti tā pūcti q si
glarē hūe i dēfīnī s3 nō val3 sic nec duevlt
i tēcia figura pūcti iterrēvlt s3 itelligendū est
q ad pūcti singularē que d3 ēē i fillo expōi
torio qūcti q subiectū supponit pro aliq q nō
est plures res qūcti nec est idē rālit cū aliq q
cūcti q est plures res hūe ēspectiue hūe ablo
lute r pūcti pūcti tali. Si aut subiectū hūe sit
pūcti omōstratiū hūe nomē pūcti hūe pūcti
mō omōstratiū sūptū cū aliq tñmī addito
supponit aliq q quīs sūvltiōcti sūplex vñmī
numero r siglarilūmū r tñ est plures res non
t3 pūcti per rōnē filli expōi. Cū rō ē qā sicut
qn tñmī subiect? est cōis nō v3 pūcti arguēdo ex
pūcti pūcti pūcti hō q tñmī supponit pūcti ita
q vna pūcti pūcti pūcti pūcti r alia pūcti ita
qn illō q omōstrat est plures res poterit vna
pūcti pūcti pūcti illar res r alia pūcti alia et
pūcti nō pūcti iferre pūcti pūcti pūcti de pūcti
dicato scōe Vñ sicut nō seq? hō est for? hō est
plato g plato est for? ita si hec humanitas v
na est for? r plato r sūm cū hō for? r plato ēēt
plures hoīnes nō seq? hec hūaitas est for? h
hūaitas est plato g pla est for? qā hec pūcti hec
hūaitas est pla. vñmī qā plato est pla. r hec
pūcti hec hūaitas est for? vñmī qā for? est for? p
pūcti hoc q hec hūaitas est tam for? quā pla. Ex
isto p3 qūcti ille fillo. nō est expōito. hec eēntia
est pūcti hec eēntia est filius g filius ē pūcti qā sc3
hec eēntia est plures pūcti distīcte Similit il
le nō est expōito. hic pūcti est eēntia hic pūcti nō ē
filius g filius nō est eēntia r hoc qā pūcti est rā
lit eēntia dīna que est tres pūcti distīcte rālit
Est tñ sciendū q aliqū talis modus arguē
di tenet i illis tñmī quīs nō pūcti virtutē fillo.
expōi. s3 per aliā rōnē de qua tactū est prius
Est ergo dicendū q fillo. expōi. est quando ar
guīt ex duabus siglaribus i tēcia figura q
r sigla. sūctū supponit pūcti vno numēo qd nō
est plures res nec est idē rālit cū aliq qd est
plures r qā in creaturā nulla vna res numero
est plures res rālit qūcti iō gūalit qn argu
it ex pūcti siglaribus pūcti mō sit fillo.
expōi. addito q mior sit affīr. qā si mior sit
negatia nō v3 fillo. sicut non seq? for? est aīal
fortes nō est plato ergo plato non est animal

propter ead rationes propter quod dictum est quod mi-
nor in tertia figura non potest esse negatiua si mi-
nor sit affirmatiua siue maior sit affirmatiua siue
negatiua semper est bonum syllogismus. Vnde omnes
tales syllogismi sunt boni si non est aggregatum
per accidens si est hoc aliter hoc aliter non est aggre-
gatum per accidens si tamen supponant se personaliter
et figurate. Si sequitur si non distinguit a sorte
si est si aliter hoc aliter non distinguit a sorte
coruscus. Prognoscitur a te coruscus est veniens hoc coru-
scus veniens prognoscitur a te si est alter aueniente
si est veniens gveniens est aliter aueniente hoc est
si demonstrando quod dicitur ita tamen quod sit vnum et non
plura hoc est aliter hoc aliter est si. Et vltimum in ta-
libus non potest assignari fallacia accidentis si aliqui
assignant non per quod hic si est hoc si est aial
hoc aial est hoc et ideo multum erat qui in talibus assignant
fallatiam accidentis et destrunt omnem modum argu-
endi et omnem dispositionem. Notandum est hic quod
quis syllogismus expositio fiat in tertia figu-
ra tamen tamen arguendo in secunda figura ex duabus
premissis affirmatiuis in quibus ponitur terminus signi-
ficatus est bonum syllogismus. Item quod dictum est sic bene
sequitur hoc est si aial est si hoc aial est hoc et probatur
iste syllogismus per peruerfionem maiorem sic ista hoc est
si peruerfuit in ista si est hoc nec autem sequitur in p-
ma figura si est hoc aial est si hoc aial est hoc
ga dictum est prius quod in prima figura non refert
an maior sit singularis an vltimus si si altera premissa
rui talium in secunda figura sit negatiua discursus
non valet quia non sequitur aliquod aial non est si hoc est
si hoc aliquod hoc non est si hoc aliquod hoc non est aial
est si hoc aliquod hoc non est si hoc aliquod hoc non est aial
nec potest aliquis illorum discursuum probari sic probatur
prius non per istos quia maior cum sit particularis
negatiua non peruerfuit nec secundum potest probari quia
minor in prima figura non potest esse negatiua
sic per per aliquos discursus in secunda figuravalz
ex omnibus affirmatiuis si ille discursus non di-
sponit in aliquo predictorum modorum per etiam quod ali-
quis discursus ex omnibus particularibus tenet si de ta-
libus non loquitur prius in libro priorum.

Capitulum xvii.

i. Axioma est quod syllogismus est ex propo-
sitionibus de presenti et de futuro. Vnde sciendum est quod quoniam
medius terminus est terminus communis si subiectum
maioris supponit pro hiis que sunt minor dicitur esse
de presenti et non de preterito nam si minor propositio est de
preterito et non de presenti non regularetur per dici de

omnibus de nullo quia in maiore vltimo de preterito sub-
iecto supposito probatur que sunt non denotatur quod de quod
cumque de subiectum perverbum de preterito quod de eo
de dicitur presentem vltimum reouetur presentem vltimum de preterito si
denotatur quod de quod dicitur subiectum perverbum de
presenti quod de eodem dicitur presentem vltimum remouetur perver-
bum de preterito et ideo sumendo sub minore de preterito
to non regulatur per dici de omnibus de nullo sed
sumendo minorem de verbo de presenti ad per dici de
omnibus de nullo. Vnde sic arguendo omne album
fuit si album supponatur precise pro hiis que sunt
alba plato fuit album hoc plato fuit si non valet si
est fallacia accidentis et etiam figure dictionis si sic ar-
guendo omne album fuit si plato est albus hoc
plato fuit si est bonus filius regulatus per di-
ci de omni. Si autem subiectum maiorem supponatur
hiis que fuerunt tunc non dicitur accipi sub minore de
presenti quia sic manifeste per non arguitur per dici de omni
vel de nullo sed debet sumi sub minore de preterito
et non refert siue subiectum maiorem supponatur
hiis que sunt vel pro hiis que fuerunt vnde iste syl-
logismus non valet omne album fuit hoc alinus est al-
bus hoc alinus fuit hoc ponatur enim quod nihil fuit a
te album nisi hoc et quod multum affini sunt modo albi tunc
hec est vera omne album fuit hoc sub hoc sensu omne
quod fuit album fuit hoc sed iste filio. est bonus omne
album fuit hoc alinus fuit albus hoc alinus fuit
hoc et status per dici de omni. Ex istis potest patere solu-
aliquorum sophismatum que peccant per fallacias si-
gure dictionis puta talium quod quod fuit hoc hodie est
aial aliquod album fuit hoc hoc aliquod album est aial
quod vidisti hodie tetigisti album vidisti ergo al-
bum tetigisti vnde advidendum an sit fallacia
figure dictionis an fallacia accidentis in talibus
videndum est an subiectum maiorem supponatur pro
hiis que sunt et tunc est fallacia accidentis vel
pro hiis que fuerunt et tunc non est fallacia si re-
gulatur per dici de omni vel potest reduci in
talem syllogismum per exponez propositum. Ista
que dicta sunt de propositionibus de preterito pro-
porcionabiliter sunt seruanda circa propositiones de
futuro nam si subiectum maiorem accipit pro hiis que
erunt minor debet esse de futuro si accipitur pro
hiis que sunt minor debet esse de presenti. Et etiam
intelligendum est quod quando maior est de prese-
nti nunquam minor debet esse de preterito vel
de futuro nisi a parte subiecti maiorem expri-
matur verbum de preterito vel de futuro et tunc
debet minor esse singularis vel subiectum dicitur acci-
pi pro eo quod est et hoc siue subiectum sit termi-
nus communis siue pronome demonstratiuum suppositum cum te

mino communi. Si enim subiectum maiorem accipit pro eo
quod fuit non valet discursus sic non sequitur omne
quod fuit album est homo nigrum fuit al-
bum hoc nigrum est hoc si est fallacia accidentis in talibus
quod autem in talibus est fallacia figure dictionis ut pa-
tebit inferri. Propter peruos vero est intelligere de
quod quis hec propositio sit vera si fuit albus quis si
non sit tamen talis discursus est bonus quod quid fuit
album est aial si fuit album hoc si est aial tamen sic
arguendo quilibet hoc qui fuit album est aial si
fuit album hoc si est aial non valet et hoc si in ista quod
libet hoc qui fuit album est aial si hoc non supponit pro
hiis que sunt homines hec dicta sunt de talibus
syllogismis in prima figura. Capitulum xviii.

c. Circa filios in secunda figura si maior
sit de preterito et de futuro. Est
sciendum quod quis in prima figura si ma-
ior sit de preterito siue subiectum supponit pro
hiis que sunt vel pro hiis que fuerunt non sequitur
conclusio de presenti sed tamen de preterito tamen aliquod ex a-
liis premissis de preterito in secunda figura sequitur
conclusio de presenti. Vnde quoniam ambe premissae sunt de pre-
terito in secunda figura et vtriusque subiectum suppo-
nit pro hiis que sunt semper conclusio sequitur de pre-
senti et non de preterito sic sequitur nullum album fuit
hoc omne nigrum fuit hoc hoc nullum nigrum est albus
si subiectum vtriusque accipit pro hiis que sunt quia
ex opposito conclusionis et maiore sequitur oppositum
minoris in prima figura sic ostenditur est prius si
de preterito non sequitur quia si sequitur tunc ex oppo-
sito conclusionis et maiore sequitur oppositum minoris
in prima figura et per prius in prima figura si ma-
iore et si subiectum supponit pro hiis que sunt per se accipe
vnam minorem si de preterito quod est ostenditur est finem quod etiam ta-
lis discursus non valeat per per istatiam et terminum nam po-
natur quod nihil cur. nisi hoc et quod nihil sit album nisi
alinus et quod multum affini prius currebat tunc hec est vera
omne currens fuit hoc quia omne quod currit fuit hoc per
casum. Si hec est vera nullum album fuit hoc supposito
albo pro hiis que sunt quia quilibet singularis est vera
et tamen hec est falsa nullum album fuit currens si sub-
iectum supponatur pro hiisque sunt vel que fuerunt
si autem supponit pro hiis que fuerunt tunc sequitur de preterito
quia ex opposito conclusionis et maiore se-
quitur oppositum minoris. Per idem per quod si subiectum maiorem
supponit pro hiis que fuerunt sequitur de preterito
Sciendum est hic quod non quilibet syllogismus in secunda figura
est reducibilis in syllogismum per figure per questionem si est omni
variatio vocis per sola transpositionem terminorum si dicitur
reduci per questionem dicitur propositiones peruerfuit eo modo quod
dictum est per questionem talium propositionum. Capitulum xix.

i. N tertia figura si subiectum vtriusque pro-
se accipit uniformiter per sequitur de preterito
rito subiectum propositio accipit pro eo quod fuit
quia ex opposito conclusionis erit de preterito et cuius sub-
iectum supponit pro hiis que fuerunt minorem quod est de preterito
sequitur de preterito et si subiectum eodem supponit sic sup-
ponit in minorem quia per casum subiectum premissarum sup-
ponit uniformiter vtriusque premissarum filii primi. Propter
quod sciendum est quod quoniam ex propositionibus de preterito in prima figu-
ra subiectum propositio dicitur habere eadem acceptio in prima ne
et in maiore si autem subiectum in vna supponit pro hiis
quod sunt in alia per hiis que fuerunt tamen si supponit pro hiis que
sunt in maiore et per hiis que fuerunt minorem tamen nulla se-
quitur conclusio non sequitur omne album fuit currens omne albus
fuit nigrum hoc nigrum fuit currens nam potest quod omne quod
nigrum fuit nigrum fuit lignum et quod tamen lignum fuit ni-
grum et quod hoc modo potest sit album et quod quilibet hoc modo est
album currebat tunc hec est vera omne album fuit cur-
rens quia omne quod est album fuit currens et hec est vera omne
album fuit nigrum quia omne quod fuit album fuit nigrum et
tamen hec est falsa aliquod nigrum fuit currens. Si maior
accipit pro hiis que fuerunt et ita non sequitur de preterito
si sequitur de presenti sic per manifeste. Si autem suppo-
nit pro hiis que fuerunt in maiore et in minorem per hiis que sunt
nulla de preterito sequitur nam posito quod hoc tamen fuit album et quod
modo nihil sit album nisi lignum tamen si iste premissae
omne album fuit hoc omne album fuit lignum hoc aliquod li-
gnum fuit hoc. Ex hoc sequitur quod ex vna maiore de preterito
subiecto supposito pro hiis que sunt non sequitur de preterito
de preterito subiecto supponatur pro hiis que fuerunt. Si autem ma-
ior sit de preterito et minor de presenti si subiectum maiorem sup-
ponit pro hiis que sunt sequitur de preterito de preterito subiecto propositio
de preterito subiecto sunt quia ex opposito propositio cum minorem
sequitur in prima figura oppositum maiorem sic per ibidem si
autem maior sit de presenti et minor de preterito tamen nulla sequitur
de preterito quia ex opposito conclusionis cum minorem non sequitur op-
positum maiorem in prima figura. Sciendum est etiam quod si
maior sit de preterito et minor de presenti siue subiectum ma-
iorem supponit pro hiis que sunt vltimum per hiis que fuerunt nulla
sequitur de preterito quia ex opposito conclusionis et maiorem non se-
quitur oppositum minorem in prima figura quia quoniam maior est de pre-
terito in prima figura non sequitur de presenti si autem in hac tertia
figura maior sit de presenti et minor de preterito non sequitur de preterito
quia ex opposito non sequitur cum maior in prima figura non de-
beat esse de presenti respectu conclusionis de preterito. Capitulum xx.

t. Ractatur de vniuersali generatione filiorum
dicere et spalius quoniam nulla determinatio adue-
bial potest in premissa ideo non restat dicere de
filii recipiunt aliquod tale determinatione aduebia-
le si quia eadem re obferuade sit circa tales aduerbi-
ales determinationes aliquos eis egppolletes et circa

derminationes modales in pōibz acceptis
i sensu dīso vel eis equivalentibus ideo nō
oportet de eis separatim tractare sed dicēdū
est pōst p̄dicta de vniūformi g̃natione filloz
modaliū et p̄mo dicēdū est de vniūformi
de necessario. Et est p̄mo sciendū sicut est di
ctū frequē q̄n dictū p̄pōis pōit cū mō illa p
pō est distinguēda fm p̄pōne vel diuisionē vel
fm amphibologiā in flū p̄posito denotat q̄ i
ste mod⁹ p̄tur de tota illa p̄pōne in sensu dīso
denotat q̄ p̄tur p̄tur de lūbēto mediātē vbo
dēmiato per talē modū vel mediātē vbo talit
modificatio sicut per istā albū ēē nigrū ē pos.
in sensu p̄posito denotat q̄ ille mod⁹ pos. veri
ficat de illa tota p̄pōe albū est nigrū in sensu
diuīso denotat q̄ hoc p̄dicatum nigrū v̄ficat
de hoc subiecto albū mediātē hoc vbo est dē
miatovno aduerbio vel aliq̄ alia dēmiatōne
equalēte cor̄spōdētē tali mōvel mediātē vbo
cor̄spōdētē adiecto hoc īfinitio esse sic albū
pōt esse nigrū et manifestū est q̄ ille sensus est
ver⁹ et ali⁹ fall⁹ et sic est de p̄dicta p̄pōne ita p
portionabilit̄ dicendū est de aliis quibz aut i
sta distinctio cōis possz sustinēi nec veli eaz i
p̄bare tñ pōt aliter distingui et forte magis ar
tificialit̄ eo q̄ dictū p̄pōis pōt sumi matiali
ter nōvt sup̄pōat pro se s3 p̄pōne cui⁹ est di
ctū et ille sens⁹ est idē cū illo qui ponit flū p
positū vel pōt sumi siquē et tūc est idē fl⁹ cū se
su diuīso s3 q̄a siue distinguat vno siue alio nō
est variatio q̄tū ad v̄itatē et flāte3 p̄pōnū3 nec
q̄tum ad mod⁹ arguēdi iōvolovti cōi distincti
one in p̄cessu. Vnde circa p̄mā figurā est sci
endū q̄ q̄n p̄misse de nēca⁹ sūt accepte in sēsu
p̄positovel accipiūt p̄pōnes alie equalētes tñ
b⁹ p̄pōibz in sensu p̄posito sp̄ est bon⁹ fill⁹ i se
rens p̄similē p̄clonē q̄tū ad sensū p̄positū vel
equalentē vnde ille fill⁹ est bon⁹ om̄nē hoīnē
esse aīal est necessariū sortē esse hoīnē est ne
cess. g̃ sortē ēē aīal est necess. Si r̄ iste fill⁹ est
bonus hec est necess. oīs hō est aīal et hec est
necess. sōr est hō g̃ hec est necess. sōr est aīal et
tenet talis discursus per illaz regulā Premis
se in fillo regulato per dici de om̄ivel de nul
lo sūt necessarie g̃ p̄o est necess. Vtrū aut de
beat dici q̄ talis fill⁹ om̄nē hoīnē esse aīal ē
necess. sortē esse hoīnē est necess. g̃ sortē esse a
nīal est necess. sit fill⁹ ex v̄lib⁹ vel nō nō est ma
gna cura q̄a hec est magis difficultas vocalis
vel realis vocādo enī fillm ex v̄lib⁹ om̄nē fil
logismū habētē3 p̄pōnē v̄lē3 que iō dicat p̄pō

v̄lis q̄a subiectū p̄pōis sūt cum signovli sic
manifestū est q̄ p̄dēt fill⁹ est ex v̄lib⁹ et sic vocat
phs p̄pōnē v̄lē3 et fillm ex v̄lib⁹ i libro p̄pōis sic
igit̄ circa tales fillos non est difficultas q̄n p
pōnes sūt accepte in sensu p̄positovel eis eg
ualētes qui seq̄t p̄o tā directā quā indirectā sic i
illis d̄ inēē s3 q̄n om̄s p̄pōnes sumūt in sensu
diuīso vel eis equalētes tūc semp seq̄t p̄o dire
cta s3 nō semp sequit̄ p̄clo indirecta primū p3
q̄a oīs fill⁹ talis regulatur per dici de oīvel de
nullo nā per p̄pōnē3 talē v̄lē3 denotat q̄ de q̄
cūq̄ dicat subiectū q̄ de eod̄ dicat p̄tur cū mō
nēcitati sicut per istā oīs hō de nēcitāte est aī
mal denotat q̄ de q̄cūq̄ dicat si subiectū hō q̄
de eodē dī hoc p̄dicatum nigrū cū mō necess
sitati et ita p̄porcionabilit̄ devli negatiā g̃ ac
cipiēdo sub mīore affirmatiā in qua subie
ctū dicat de aliquo cū mō necess. ar per dici d̄
om̄ivel de nullo vnde seq̄t om̄is homo d̄ ne
cess. est aīal sōr de necess. est hō g̃ sōr de necess.
est aīal s3 p̄clo indirecta s3 p̄versa p̄clonis sic
om̄ivariatiōe p̄ter transpōnē t̄minorū nō seq
tur et hoc q̄a nō semp illa de necess. in sēsu di
uīso nec equalens ei est p̄uertibilis in talē si
cut ostensum est prius et ideo quāvis sequitur
quolibz p̄sona dīna de necess. est de⁹ creans d̄
necess. est p̄sona dīna g̃ creans de necessi. est
deus tñ ista p̄clo deus de necess. est creans non
sequit̄ quia p̄misse sūt vere et p̄clo flā sed seq̄t
ista p̄clo indirecta p̄versa p̄oris p̄clōis aliqd q̄
d̄ necess. est de⁹ est creās. Ex isto seq̄t q̄ illi
gnq̄ modi prime figure p̄cludentes indirecte
non concludūt invniūformi de necess. p̄clusio
nem de necess. p̄missis sūptis in sensu diuīso
Similiter si p̄misse sumantur in sensu diuī
sovel equiualentes et conclusio in sensu com
positovel equiualens ei non valet discursus si
cut non sequitur quolibet persona diuina de
necessitate est deus quotlibet creans d̄ necess.
est persona diuina ergo hec est necessaria cre
ans est deus siue deus est creans quia premis
se sunt vere et conclusio falsa. Et si dica
tur q̄ minor propositio est falsa ista scilicet
creans de necessitate est persona diuina nā3
possibile est quod creans non sit deus.

Dicendum q̄ hec est simplicit̄ vera cre
ans de necessitate est persona diuina quam
vis sit contingens et posset esse falsa nam pē
illam propositionem creans de necessitate ē
persona diuina non plus denotatur nisi q̄ a
liquis est creās et ille de necess. est p̄sona dīna

sicut illa albū pōt esse nigrū equalz illi copu
latiue aliqd est albū et illa pōt esse nigrū et ma
nifestū est q̄ illa copulatiā pōt eēv̄ea aliq̄s ē
creās et ille de necess. est p̄sona dīna q̄a p̄r est
creās et ille de nēcitāte est de⁹ g̃ illa est mōve
ra creās de nēcitāte est p̄sona dīna q̄a tñ co
p̄latia pōt eē flā eo q̄ p̄ma ps pōt esse flā iō
illa creās de necessitate est p̄sona dīna pōt ef
se flā tñ mō de feto est vera nec est īp̄ueniens
p̄pōnē verā de nēcario esse p̄tigentē3 quāvis
p̄pō nēcaria nō sit p̄tīgēs Si aut̄ maior suā i
sensu p̄posito vel equalēti et mīor i flū dīso se
q̄t p̄o in flū dīso s3 nō in sensu p̄posito p̄mū p3
q̄a bñ seq̄t q̄libz p̄sonā dīnā esse deū est nēce
creās de nēcitāte est p̄sona dīna g̃ creās d̄ ne
cess. est de⁹ s3 nō seq̄t g̃ hec est nēcaria creās ē
de⁹ Si aut̄ maior suā in flū dīso vel equalēti
et mīor in flū p̄posito seq̄t p̄o in sensu dīso et in
sensu p̄posito et rō est q̄a īp̄ossibile est aliqd p
se īferi vel per accūs īfēti nēcario p̄ri de ali
q̄ ita q̄ p̄pō sit nēcaria nisi etiā p̄pō sit nēcaria
in q̄ sup̄i ad illud īferi p̄tur de code3.

Capitulu xxi.

q Vado om̄s p̄pōnes de nēcario in
scda figura sumūt in sensu p̄posi
to vel equalētes eis sp̄ seq̄t p̄o de ne
cessi sūpta i flū p̄positovel equalēs ei q̄n fill⁹ ex
ill deīeē t3 q̄a talis fill⁹ t3 per istā r̄lā3 si p̄mis
se sint nēcarie p̄erit nēcaria et iō bñ seq̄t nllū
hoīnē3 esse alinū est necess. et om̄e rudibile es
se alinū est nēcariū g̃ nullū rudibile ēē hoīnē
est nēcariū p̄ba et etiā t̄tis fill⁹ alit̄ s3 per r̄du
ctionē talis filli in fillm p̄me figure per p̄uer
sionē q̄a dictū est p̄us q̄ illa de nēcario in sen
su p̄posito vel equalēs ei p̄uēt̄ sic sua deīeē
Si aut̄ om̄s p̄misse sumāt in flū dīso vel eg
ualētes ei nō semp v3 fill⁹ vñ phs negaret illū
fillm eē bonū om̄e lucidū d̄ necessitate est cor
pus celeste vel elemētū corp⁹ mixtū de nēci
tatenō est corp⁹ celeste nec elemētū g̃ corp⁹
mixtū de nēcitāte nō est lucidū nā si nihil ēē
lucidū nisi corp⁹ celeste vel elemētū p̄misse ef
sent vere fm opinionē aris. et p̄o flā sic manife
ste p3 q̄ enī maior eēt vera p3 q̄a q̄libz singlis
est va per casū g̃ v̄lē est vera s̄lir ponat q̄ deus
suspēdat actionē cuiuscūq̄ agent̄ creati ita q̄
nullū actiū creatū aliqd p̄ducat tūc sūt iste
p̄misse vere oīs p̄ducēs de necessitate est de⁹
oīs natura creata de nēcitāte nō est de⁹ et tñ h
est flā oīs natura creata de necess. nō est p̄du
cēs q̄ enī maior sit vera p3 q̄a q̄libz singlarē ē

vera per casū et ita p3 q̄ talis p̄o de nēcario n
seq̄t tñ seq̄t alia p̄clo deīeē tal s3 aliqd q̄d d̄
necess. nō est de⁹ nō est p̄ducēs s̄lir si maior sit
v̄lis negatiā nō v3 fill⁹ nā an īcarnatiō3 fuerit
iste p̄misse vere oīs hō de necess. nō est de⁹ oīs
p̄sona dīna d̄ nēcitāte est d̄ et tñ ista p̄o est flā
oīs p̄sona dīna de necess. nō est hō et ita talis
fillo. nō valet nec tal fill⁹ pōt perfici nec r̄duci
in p̄mā figurā per p̄uēsiōnē q̄a dictū est p̄o q̄
illa de necess. nō p̄uēt̄ in illā de nēcario q̄n
sūt i flū dīso v̄lē equalēs ei et sic nō seq̄t aliq̄s
creās de nēcitāte est deus g̃ deus de necess. est
creās s3 sic aliqd q̄d de necess. est de⁹ est creās
et iō quibz iste fillo. sit bon⁹ in p̄mā figura oīs d̄
us de necess. nō est hō q̄libz p̄sona dīna de ne
cess. est deus g̃ q̄libz p̄sona dīna de necess. nō
est hō tñ iste discursus nō v3 oīs hō de necessi
tate nō est de⁹ q̄libz p̄sona dīna de necess. est
de⁹ g̃ q̄libz p̄sona dīna de necess. nō est hō et
hoc q̄a illa maior in scda figura s3 oīs hō de
necess. nō est deus nō p̄uertit in istā oīs de⁹ de
necessi. nō est hō Sic igit̄ p3 q̄ quibz om̄s p̄pō
nes sumāt in sensu diuīso vel sint equalētes ei
is q̄ discurs⁹ nō v3 in scda figura Si aut̄ ma
ior sumāt in flū p̄posito et mīor in sensu diuī
so valet discurs⁹ respectu p̄clonis sūpte in sen
su diuīso et hoc q̄a p̄uēsa maiore tenet in p̄ma
figura sicut dictū est prius Si aut̄ maior suā
tur in sensu diuīso et mīor in flū p̄posito nō se
quitur p̄clusio in sensu p̄posito Nam non seq
tur nullā creaturam eē deū est necessariū oē
producens de necessitate est deus g̃ nullum p
ducens esse creaturam est necessariū quia p̄
misse sunt possibiles et p̄clusio īp̄possibilis
sed p̄clusio in sensu diuīso bene sequitur quia
p̄versa maiore sequit̄ in prima figura.

Capitulu xxii.

i Tercia figura quando om̄nes
premissae sumuntur in sensu p̄posi
to tenet sillogismus sicut ex luis
deīeē quia arguitur per istā re
gulam Si premissae sint necessarie p̄clusio ē i
necessaria Si aut̄ om̄nes sumant in sensu di
uīso om̄is discursus valet et sillogismus quia
quāvis illa de necessario non convertitur
in illam de necessario semper tamen conuer
titur in illam deīeē Nunc autem in pri
ma figura maiore existēte d̄ necess. i flū dīso
et mīore deīeē seq̄t p̄o de necess. i flū diuīso sicut

posterius ostendit quod quicquid sequitur ad primum sequitur ad antecedens igitur ex eadem maiore et minore de necessitate que convertitur in illa de ipsis sequitur quod eadem in tertia figura. Proinde per quod tertius sextus valet ex talibus propositionibus sic bene sequitur quilibet persona divina de necessitate est deus aliquis persona divina de necessitate est primum primum de necessitate est deus et omne creatans de necessitate est persona divina igitur aliquis persona divina de necessitate est deus quia si aliquis creatans de necessitate sit deus sit illud a tunc a de necessitate est deus et a de necessitate est persona divina ex quibus sequitur quod persona divina de necessitate est deus et per istum modum probatur quod tertius non est iste syllogismus est bonus aliquis homo de necessitate non est deus ois homo de necessitate est natura intellectualis igitur aliquis natura intellectualis de necessitate non est deus quia si hec sit vera aliquis homo de necessitate non est deus sit ille homo a tunc a de necessitate non est deus et a de necessitate est natura intellectualis quia ois homo de necessitate est natura intellectualis per minorem nunc autem sequitur a de necessitate non est deus a de necessitate est natura intellectualis igitur aliquis natura intellectualis de necessitate non est deus. Si autem maior sumatur in sensu proposito et minor in sensu diuiso non sequitur quod in sensu diuiso nec in sensu proposito non enim sequitur ois finis esse finis est necessarium aliquis finis de necessitate est illa propositio tu sedes igitur illa propositio tu sedes de necessitate est finis nec etiam sequitur igitur ista propositio est falsa et necari si autem maior sumatur in sensu diuiso et minor in sensu composito sequitur quod in sensu diuiso et non in sensu composito quod in illa in sensu diuiso sequitur per quod minor convertitur in illa deinde ex quod cum maiore sequitur quod de necessitate in sensu diuiso et non in sensu composito quod in illa sequitur in sensu diuiso inferitur ostendit. Hec dicta sunt quemadmodum ad illos modos qui reducuntur per conversionem. Et ex istis potest facilius sciri quod dictum est de aliis modis quod non reducuntur sic.

Capitulum xxiii.

Pro ostendit uniformem modum generationis syllogismorum de necessitate. dicitur est de vni formi generatione syllogismorum de possibili et accipio hic possibile pro possibili. quod est coe ois propositioni que non est impossibile. Et est sciendum quod in ois figura si accipiamus omnes propositiones de possibili in sensu proposito vel eis equaliter non vultur syllogismus quia tunc arguitur per istam regulam si promissum sunt possibili. quod erit possibile que est finis. Vnde non sequitur ois coloratum esse album est possibile ois nigrum esse coloratum est possibile. igitur ois nigrum esse album est possibile si

milit non sequitur ois aial esse hoines est pos. omne asinu esse aial est pos. igitur omne asinu esse hoines est pos. et ita ista regula est finis promissum sit pos. igitur cetero est possibile si illa vera est si promissum sit pos. et per possibile est pos. nunc autem aliquis promissum pos. sunt impossibile et ideo nunc forma syllogismi cavimus ex illis pos. tenet in sensu proposito. Si si illa de pos. sumatur in sensu diuiso vel alia equaliter omni sunt tales propositiones ois homo potest esse albus albus potest esse nigrum et homo tunc est illa propositio distinguenda penes tertium modum equivocationis eo quod subiectum potest supponere pro hiis que sunt vel pro hiis de quibus verificatur per verbum de potest vel pro hiis de quibus verificatur per verbum de pos. siue denotat posse supponere quod dico ad excludendum causilationem sic si dicat sic omne albus potest esse homo si est verus si nihil sit albus nisi homo. Alii solum est iste ois quod potest esse albus potest esse homo et ille sensus est verus si nihil sit albus nisi homo. Alii solum est iste ois quod potest esse albus potest esse homo et hoc est finis siue tunc homo sit albus siue aliud ab homine. Ista distinctione visum est est ex talibus quod potest syllogismi et quod non et primo in prima figura. Et est sciendum quod si subiectum maiorem accipimus pro hiis que potest esse quilibet sumatur subiectum minorem solum est syllogismus uniformis bonus et talis per dici de ois vel de nullo et hoc fuerit principis coribus filii dicitur sic arguendo omne albus potest esse homo hoc est ois quod potest esse albus potest esse homo ois asinu potest esse albus igitur omnis asinu potest esse homo. Si autem subiectum maiorem supponit pro hiis que sunt tunc tunc istis syllogismus uniformis novus non enim sequitur ois quod est albus potest esse homo omnis asinu potest esse albus igitur ois asinu potest esse homo quia si nihil sit albus nisi homo promissum sunt vere et cetero finis. Eodem modo sequitur ois produces potest esse deus ois ignis potest esse produces igitur ois ignis potest esse deus quia si nihil producat aliquid nisi deus quod est possibile. promissum sunt vere et cetero falsa. Si autem maior sit de pos. in sensu proposito et minor de pos. in sensu diuiso nulla sequitur propositio sicut non sequitur omne hominem esse deum est pos. aliquis humanitas potest esse homo igitur aliquis humanitas potest esse deus vel aliqua humanitas esse deum est pos. possibile. Si autem maior accipimus in sensu diuiso et minor in sensu proposito non sequitur quod nec in sensu proposito nec in sensu diuiso nisi minor sit singularis si minor sit singularis semper sequitur propositio si subiectum maiorem supponit pro hiis que potest esse sed si supponat pro hiis que sunt non valet. Primum scilicet quod non sequitur conclusio in sensu composito patet nam iste promissum sunt vere et omne quod potest esse verum contingens ad

utrumlibet potest esse finis omne verum igitur ad utrumlibet est pos. et tunc hec potest finis omne verum igitur ad utrumlibet esse finis est pos. ista accepta in sensu proposito quod etiam non sequitur quod in sensu diuiso per nam iste promissum sunt vere et omne quod potest esse albus potest esse coloratum omne subiectum creatum esse albus est possibile et tunc hec est finis omne quod potest esse subiectum creatum potest esse coloratum nam angelus potest esse subiectum creatum et tunc non potest esse coloratum. Secundum scilicet quod si maior sit singularis sequitur quod per nam bene sequitur omne verum igitur ad utrumlibet potest esse finis si verum esse verum igitur ad utrumlibet est pos. igitur si verum potest esse finis si non sequitur illa de pos. in sensu proposito si verum esse falsum est pos. Rationem autem quod per sequitur talis pro de pos. quod minor est singularis quia quod minor est vultus est quod si singularis de possibili in sensu proposito infert singularis de pos. in sensu diuiso quod non euerlo nisi subiectum singularis sit precise pronome demonstratiuum vel nomen proprium tunc enim sensus propositus et sensus diuisus convertuntur per idem per quod si minor fuerit particularis sequitur quod particularis in sensu diuiso nam particularis in sensu proposito si infert particularis in sensu diuiso sequitur enim hec est possibile si homo est deus igitur quod potest esse homo potest esse deus quod non sequitur si euerlo non enim sequitur quod potest esse albus potest esse nigrum igitur hec est pos. albus est nigrum nec sequitur quod potest esse suppositum humanum potest esse assumptum a persona divina igitur hec est pos. suppositum humanum est assumptum a persona diuina. Circa istam generationem in prima figura sunt duo intelligenda. Primum quod quis aliquis syllogismus teneat uniformis de pos. sic in tribus casibus de quibus dictum est non tamen ois in illis sequitur quod indirecta quod scilicet dicit a persone directa per transpositionem tamen quod non sequitur omne quod potest esse finis non possibile potest esse impossibile potest esse verum et tunc illa propositio directa aliquid quod est verum potest esse impossibile bene sequitur quod quis propositio directa sit convertibilis quod debet at converti dictum est prius. Notandum est etiam quod si in illis deinde non refert an maior sit vultus si singularis sic in illis de pos. non refert. Vnde iste syllogismus est bonus si potest esse albus ois subiectum potest esse si ois omnis substantia potest esse alba sed oportet quod subiectum minoris et conclusionis vni formis accipimus quia si in minore accipimus pro hiis que sunt et in conclusione pro hiis que potest esse se non valeret sicut non sequitur fortes potest esse se pater platonis ois homo qui est potest esse si ois homo qui est potest esse si platonis. Capitulum xxiiii.

supponant precise pro hiis que sunt syllogismus non valet non enim sequitur omnis persona divina potest non esse creatans per potest esse creatans igitur per potest non esse creatans ois homo qui est potest esse creatans igitur ois homo qui est potest non esse persona divina quia ponatur quod non sit nisi christus illo posito promissum sunt vere et cetero. Si autem subiectum utriusque accipimus pro hiis que potest esse sic non tamen scilicet. Nam non sequitur ois homo potest non esse albus omne riibile potest esse albus igitur ois riibile potest non esse homo si non sequitur ois persona divina potest non esse creatans ois persona producta potest non esse persona diuina. Et ratio est quia negatia de pos. non convertitur in negatiua de pos. non enim sequitur quilibet persona diuina potest non esse creatans igitur omne quod est creatans vel potest esse creatans potest non esse persona divina et ita istis syllogismus de pos. non potest reduci in primam figuram per conversionem quia non solum scilicet figure reducitur per conversionem potest reduci nisi per conversionem vultus negatiue quod autem non teneat talis syllogismus in quarto modo est quia non potest reduci nisi per impossibile. sed hoc patebit inferi. Et si dicat quis negatia de pos. non convertatur in illam de pos. convertitur tamen in illam deinde esse sic ois persona divina potest non esse creatans igitur aliquid quod potest non esse creatans est persona divina ymo in illa de pos. potest converti aliquid quod potest non esse creatans potest esse persona divina igitur per tale conversionem potest reduci in primam figuram. Dicendum quod illud argumentum concludit oppositum navis negatiua de pos. quis predictio possit converti in illa deinde vultus de pos. finis quod subiectum aliter et aliter accipimus ante tamen nunc convertitur nisi in particulari quia bene sequitur aliquid quod est persona divina per non esse creatans igitur aliquid quod potest non esse creatans est persona divina si bene sequitur quod libet quod potest esse persona divina potest non esse creatans igitur aliquid quod potest non esse creatans potest esse persona divina et ita per quod vultus negatia de pos. non convertitur nisi in particulari scilicet quod si syllogismus figure reducitur per conversionem in primam figuram si per conversionem vultus negatiue deinde est maior in prima figura et per omnes si talis syllogismus reducitur in primam figuram per conversionem vultus negatiue quod est particularis est maior in prima figura quod est impossibile. et tamen non refert per dici quod ois si non autem alta passim sunt in sensu proposito et alia in sensu diuiso quod tamen accipiamus in tamen syllogismus et ita per quod quilibet propositiones de pos. probatur in secunda figura nunc vultus uniformis de pos. in secunda figura et ratio est quia ab eodem potest emoueri et affirmari cum modo pos. et ita ex tamen negatia vel affirmatia non sequitur negatia ei de ase sic per in exemplis super adductis.

i N tertia figura si vtracq[ue] pmissa
sua i f[u]l[u]o i subiectu vtriusq[ue] sup
ponat p his que s[un]t seq[ue]ntia p[er] p[er]
filiu s[u]p[er]to subiecto pro eo q[uo]d p[ot] esse seq[ue]nti
ois h[oc] p[ot] esse alb[um] aliq[ui]s h[oc] p[ot] esse nigr[um] q[uo]d
p[ot] esse nigr[um] p[ot] esse alb[um]. Si r[ati]o seq[ue]nti ois h[oc]
p[ot] esse alb[um] h[oc] p[ot] esse nigr[um] q[uo]d nigr[um] p[ot]
p[ot] esse alb[um] h[oc] p[ot] esse nigr[um] q[uo]d nigr[um] p[ot]
puertit i ista d[ic]tione sic aliq[ui]s h[oc] p[ot] esse nigr[um]
q[uo]d aliq[ui]s q[uo]d p[ot] esse nigr[um] est h[oc] n[un]c aut[em] seq[ue]nti
p[er] fillogis. r[ati]o per d[ic]t[um] de ois ois h[oc] p[ot] esse al
b[um] aliq[ui]s q[uo]d p[ot] esse nigr[um] est h[oc] q[uo]d aliq[ui]s q[uo]d p[ot]
esse nigr[um] p[ot] esse alb[um] sic igit[ur] tal[is] fillo. p[er]ba
p[er] p[er]uersione. Si r[ati]o si subiectu vtriusq[ue] sup[er]to pro
his q[ue] p[ot] esse seq[ue]nti p[er] de possibili subiecto s[u]p
pto pro eo q[uo]d p[ot] esse q[uo]d illa de possibili s[u]p
pto subiecto pro eo q[uo]d est sp[eci]e seq[ue]nti ad illa d[ic]t[um] pos
sibili subiecto s[u]p[er]to pro eo q[uo]d p[ot] esse si fue
rit v[er]is i p[er]ta p[er]t[ra]tia subiecti p[er]t[ra]tia v[er]is
mis ex ill[is] in q[uo]d s[ub]iectu sup[er]to p[er] his q[ue] i t[er]t[ia] ge
neralit[er] igit[ur] ex aliis q[uo]d q[uo]d seq[ue]nti ad p[er]ns se
q[ue]nti ad a[n]s p[ot] etia p[er]ba p[er] p[er]uersione sic p[er] v
niformis Si aut[em] subiectu i maiore sumat[ur] pro
eo q[uo]d est i maiore pro eo q[uo]d p[ot] esse et fil[is] e
p[er]uerso t[er]t[ia] fillogis. v[er]is p[er]ba p[er] hoc q[uo]d ad il
la de possibili s[u]p[er]to subiecto pro illo q[uo]d p[ot]
esse seq[ue]nti illa de possibili s[u]p[er]to subiecto pro eo
q[uo]d est sed p[er]lo de possibili s[u]p[er]to subiecto pro eo
q[uo]d est no[n] seq[ue]nti sic no[n] seq[ue]nti ois h[oc] p[ot] esse alb[um] ois
h[oc] p[ot] esse itelliges igit[ur] q[uo]d est itelliges p[ot] es
se alb[um] q[uo]d si n[on] h[oc] e[st] itelliges s[ed] t[un]c ang[us]
p[er]misse esset v[er]e i p[er] h[oc] Si aut[em] maior s[un]t in
f[u]l[u]o diuiso i subiectu sup[er]to pro eo q[uo]d p[ot] el
se i mior sit de possibili in sensu p[ro]posito q[uo]d eni
seq[ue]nti in sensu diuiso p[er] naz seq[ue]nti ois q[uo]d p[ot]
esse h[oc] p[ot] esse alb[um] hec est possibilis ois h[oc]
est nigr[um] igit[ur] aliq[ui]s q[uo]d p[ot] esse nigr[um] p[ot] esse al
b[um] Et r[ati]o ista est q[uo]d seq[ue]nti ista de possibili singla
ris in sensu diuiso i in sensu p[ro]posito puertit
si in p[er]missis sup[er]to p[er]nomen demonstratiu[um]
vel nomen p[ro]p[ri]u[um] quia quicq[ue]d seq[ue]nti ad q[uo]d cu[m]
q[uo]d singulare alicu[us] p[er]ticula cu[m] aliq[ui]s seq[ue]nti ad
illa p[er]ticula cu[m] eod[em] p[er] illa r[ati]o q[uo]d quicq[ue]d se
q[ue]nti ad q[uo]d libet a[n]s alicu[us] p[er]t[ra]tia seq[ue]nti ad ill[is]
p[er]ns i v[er]tute ill[is] r[ati]o tenet p[er]batio fillogis q[uo]d p[er]ba
tur p[er] fillogis. exp[er]i. de q[uo]d d[ic]t[um] est p[er]ns i ita
in illa p[er]batioe no[n] a[ut] p[er] illa medi[um] q[uo]d seq[ue]nti
tur ad singulare seq[ue]nti ad p[er]ticulare q[uo]d est fil[is]
s[ed] p[er] illa medi[um] q[uo]d seq[ue]nti ad q[uo]d libet a[n]s p[er]
licu[us] p[er] seq[ue]nti seq[ue]nti ad ill[is] p[er]ns p[er]ba g[ra]tis fil

logis. o[mn]e q[uo]d p[ot] esse h[oc] p[ot] esse alb[um] hec est
possibil[is] aliq[ui]s h[oc] e[st] nigr[um] q[uo]d aliq[ui]s q[uo]d e[st] nigr[um] p[ot]
esse alb[um] quia si hec sit possibil[is] aliq[ui]s h[oc] est
nigr[um] aliq[ui]s singla[ris] erit possibil[is] i sit illa a t[er]t[ia]
sic hec est possibil[is] a est nigr[um] q[uo]d a p[ot] esse ni
gr[um] sic d[ic]t[um] est p[er]ns n[un]c aut[em] ille fillogis. est
bo[n] a p[ot] esse nigr[um] a p[ot] esse alb[um] q[uo]d nigr[um] p[ot]
esse alb[um] q[uo]d p[er] fillo. fuit bon[um] Si r[ati]o si maior s[un]t
in sensu p[ro]posito i mior in f[u]l[u]o diuiso bene seq[ue]nti
tur p[er] eund[em] mod[um] p[er]lo de possibili i f[u]l[u]o diuiso

Capitulu[m] xxvi

c Irca vni[er]salem g[ra]tione fillogis de
p[er]t[ra]tia no[n] n[ec]ario. Est p[ri]mo sci[en]d[um]
q[uo]d in nulla figura est tal[is] vni[er]salem
g[ra]tione pueniens si ois p[ro]p[ri]es sumat[ur] in f[u]l[u]o p[ro]
posito vel si ois sint talibus equal[ite]tes i si ga
argueret[ur] p[er] illa regula p[er]misse s[un]t p[er]t[ra]tia g[ra]tione
et p[er] q[uo]d r[ati]o h[oc] est q[uo]d ex p[er]t[ra]tia p[ot] seq[ue]nti ta[n]t[um] ne
cessariu[m] q[uo]d impossibil[is] sic seq[ue]nti nullu[m] alb[um] est afi
nus i ois h[oc] est alb[um] q[uo]d n[on] h[oc] est afi. vbi p[er]mis
se s[un]t p[er]t[ra]tia et p[er] n[ec]aria Si r[ati]o seq[ue]nti ois ai
mal est h[oc] ois afi. est ai. g[ra]tis ois afi. est h[oc]
vbi p[er]mis se s[un]t p[er]t[ra]tia et p[er] impossibil[is] T[er]t[ia] sci[en]d[um]
du[m] est q[uo]d nu[m]q[uam] p[ot] p[er]mis se e[st] p[er]t[ra]tia et p[er] ipos
sibilis nisi p[er]mis se p[er]pugn[um] sic p[er] in ex[em]plo p[er]
dicto sic p[er] p[er] vni[er]salem g[ra]tione de p[er]t[ra]tia
in nulla figura t[er]t[ia] si ois p[ro]p[ri]es sumat[ur] in f[u]l[u]o
su p[ro]posito et i[tem] d[ic]t[um] de aliis et p[ri]mo de p[ri]ma
figura Vbi sci[en]d[um] est q[uo]d sic illa de possibili h[oc]
duplic[em] acceptio[n]em ita i illa de p[er]t[ra]tia p[ot] eni
subiectu accipi pro eo q[uo]d est vel pro eo q[uo]d p[er]t[ra]tia
git e[st] sic in illa p[er]t[ra]tia alb[um] e[st] ho[m]i[n]e si n[on] h[oc]
sit alb[um] t[un]c hec est h[oc] p[er]t[ra]tia alb[um] e[st] ho[m]i[n]e sub
iecto s[u]p[er]to pro eo q[uo]d est sic hec est falsa ali
quid q[uo]d est alb[um] p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]e quia que
lib[et] singularis est falsa si aut[em] subiectu sumat[ur]
p[er] his q[ue] p[er]t[ra]tia v[er]a e[st] hec eni est v[er]a q[uo]d p[er]t[ra]tia e[st]
alb[um] p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]em Ista dist[ic]tione posita
Sci[en]d[um] est q[uo]d si subiectu maior s[un]t p[er] his
q[ue] p[er]t[ra]tia vni[er]salem est bon[um] resp[ec]tu p[er]nis d[ic]t[um]
t[ra]tia subiecto eod[em] sumptu sic sumit[ur] i maiore
quia est fillogis. r[ati]o p[er] d[ic]t[um] d[ic]t[um] e[st] ois vel de
nullo Vnde bene seq[ue]nti ois q[uo]d p[er]t[ra]tia e[st] esse
ho[m]i[n]e p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] ois q[uo]d p[er]t[ra]tia e[st] ni
gru p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]e g[ra]tis ois q[uo]d p[er]t[ra]tia e[st] nigr[um]
p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] n[un]c iste fillogis. no[n] indiget ali
qua p[er]batioe s[ed] est de se eund[em] fil[is] p[er] fil[is]
v[er]z si subiectu ta[n]t[um] in maiore qua[m] in p[er]lo[n]e s[un]t
pro his que s[un]t i eod[em] patet q[uo]d valet fillogis.
q[uo]d maior e[st] v[er]is negat[i]o d[ic]t[um] p[er]t[ra]tia fil[is] subiectu
minor sup[er]to p[er] his que s[un]t et subiectu p[er]lo.

nis p[er] his q[ue] co[n]tigu[n]t vni[er]salem no[n] valet. no[n] ei
seq[ue]nti ois ho[m]i[n]e co[n]tigit e[st] alb[um] ois sub[er]am
creat[ur]a intellectual[is] p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]em g[ra]tis ois
sub[er]a creat[ur]a intellectual[is] p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] q[uo]d po
sito q[uo]d h[oc] sit itelliges et nullus alius p[er] e[st] h[oc]
i p[er]mis se s[un]t v[er]e Et e[st] aduertend[um] q[uo]d q[uo]d vni[er]salem
mis tal[is] g[ra]tione de p[er]t[ra]tia tenet et ois p[ro]p[ri]es
sumat[ur] in f[u]l[u]o diuiso p[er]t[ra]tia argu[er]e ex negat[i]vis
i ex vna negat[i]a et alia affirmat[i]a siue mior
fuerit affirmat[i]a siue negat[i]a. Et r[ati]o e[st] q[uo]d tales
p[ro]p[ri]es puertit p[er] oppositas q[ue]ritates i[tem] quic
q[uo]d seq[ue]nti ex affirmat[i]a seq[ue]nti ex negat[i]a et eod[em]
lo et i[tem] hic est bonus fillogis. co[n]tigit nullu[m] ho[m]i
ne esse alb[um] p[er]t[ra]tia nullu[m] nigr[um] e[st] ho[m]i[n]e igit[ur]
p[er]t[ra]tia nullu[m] nigr[um] e[st] alb[um]. Si aut[em] maior s[un]t
i f[u]l[u]o p[ro]posito et mior i f[u]l[u]o diuiso fillogis. n[on] v[er]z. na
no[n] seq[ue]nti ois ho[m]i[n]e e[st] de[us] e[st] p[er]t[ra]tia q[ue]lib[et] p[ro]p[ri]a
dina p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]e g[ra]tis q[ue]lib[et] p[ro]p[ri]a dina con
tigit e[st] de[us] na p[er]mis se s[un]t v[er]e et p[er] h[oc] si eni
n[on] h[oc] e[st] nisi x[ristus] hec est v[er]a ois h[oc] e[st] de[us] et t[un]c mo
e[st] h[oc] i p[er]ns e[st] p[er]t[ra]tia Si r[ati]o si maior accipit in
f[u]l[u]o diuiso i mior i f[u]l[u]o p[ro]posito n[on] v[er]z ei seq[ue]nti
ois h[oc] h[oc] h[oc] p[er]t[ra]tia p[er]t[ra]tia assumi a p[ro]p[ri]a dina hec
e[st] p[er]t[ra]tia ois h[oc] e[st] h[oc] h[oc] p[er]t[ra]tia p[er]t[ra]tia ois ho[m]i[n]e
assumi a p[ro]p[ri]a dina na p[er]mis se s[un]t v[er]e i p[er] h[oc] h[oc]
Q[uo]d ei maior sit v[er]a p[er] q[uo]d ois p[er]t[ra]tia e[st] h[oc] h[oc]
nitas p[ot] assumi a p[ro]p[ri]a dina Q[uo]d etia sit mi
nor v[er]a p[er] q[uo]d hec e[st] mo h[oc] ois h[oc] e[st] h[oc] h[oc] et
p[ot] e[st] v[er]a q[uo]d fuit v[er]a a[n]t[er] incarnatione v[er]z op[er]i
nion[em] A[n]t[er] h[oc] alia ois h[oc] e[st] ead[em] r[ati]o posset
e[st] v[er]a g[ra]tis p[er]t[ra]tia Q[uo]d aut[em] p[er] sit h[oc] p[er] q[uo]d si in i
sta p[er]t[ra]tia ois ho[m]i[n]e assumi a p[ro]p[ri]a dina li h[oc]
sup[er]to p[er] his q[ue] s[un]t sic h[oc] h[oc] singular[is] h[oc] illa
i[tem] ho[m]i[n]e demonstrado v[er]z p[er]t[ra]tia assumi Iste
eni h[oc] cu[m] sit fil[is] dei no[n] p[ot] assumi a v[er]bo sed ab
i[tem] e[st] assumpta h[oc] h[oc] sua Ca. xxvii.

N[on] scda figura vni[er]salem g[ra]tione de p[er]
t[ra]tia n[on] valet et hoc qualite[re] p[er]bin[et]
tur p[ro]p[ri]es et p[ot] h[oc] p[er] h[oc] p[er]ba h[oc] p[er]ba
tu e[st] p[er]ns q[uo]d vni[er]salem de possibili in scda figu
ra n[on] v[er]z q[uo]d v[er]is negat[i]a de p[er]t[ra]tia n[on] e[st] puertit bi
lis i aliq[ui]s v[er]z sed in p[er]t[ra]tia t[un]c illo mo d[ic]t[um] q[uo]d p[ot]
puertit q[uo]d t[un]c debet e[st] maior in p[ri]ma figura q[uo]d
e[st] impossibil[is]. Q[uo]d aut[em] tal[is] negat[i]a de p[er]t[ra]tia n[on]
puertit p[er] p[er] manifeste na n[on] seq[ue]nti p[er]t[ra]tia ois ho[m]i
ne n[on] e[st] alb[um] g[ra]tis p[er]t[ra]tia ois alb[um] n[on] e[st] ho[m]i[n]e nam
a[n]s e[st] v[er]m i p[er]ns falsu[m] Q[uo]d aut[em] a[n]s sit v[er]z mai
festu[m] e[st] na ois h[oc] p[ot] e[st] albus i p[ot] n[on] e[st] alb[um]
Falsitas p[er]ns p[er]z. na aliq[ui]s alb[um] de necessitate
no[n] e[st] h[oc] p[er]ta cign[um]. Q[uo]d etia tal[is] vni[er]salem ge
neratio de p[er]t[ra]tia n[on] valet p[er] p[er] ista i[tem] i teris

na n[on] seq[ue]nti p[er]t[ra]tia ois ho[m]i[n]e e[st] alb[um] p[er]t[ra]tia n[on] v[er]z
equu e[st] alb[um] g[ra]tis p[er]t[ra]tia n[on] v[er]z equu e[st] ho[m]i[n]e et p[er]
eod[em] r[ati]o p[er] p[er]ba q[uo]d tal[is] vni[er]salem no[n] valet in
aliq[ui]s mo nec etia valet p[er]t[ra]tia ois ho[m]i[n]e e[st] al
bu p[er]t[ra]tia nullu[m] risibile e[st] alb[um] g[ra]tis p[er]t[ra]tia nullu[m]
risibile esse ho[m]i[n]e nec etia seq[ue]nti p[er]t[ra]tia q[ue]lib[et] p[er]
sona dina e[st] creat[ur]a p[er]t[ra]tia patre n[on] esse crean
tem g[ra]tis p[er]t[ra]tia patre n[on] esse p[ro]p[ri]a dina q[uo]d p[er]
se s[un]t v[er]e i p[er]lo h[oc] i p[er] illos r[ati]o p[er] q[uo]d nulla se
q[ue]nti p[er]lo ex talib[us] p[er]t[ra]tia cu[m] nec illa de p[er]t[ra]tia
nec illa de possibili nec etia illa de i[tem] esse. Pa
tet etia q[uo]d q[ue]lib[et] p[er]t[ra]tia p[er]t[ra]tia accipiat siue i f[u]l[u]o co
posito siue i sensu diuiso siue vna i sensu diuiso i a
lia i sensu coposito q[ue]lib[et] etia subiecta sup
ponat tal[is] vni[er]salem g[ra]tione n[on] valet q[uo]d i p[er]lo
ex o p[er]t[ra]tia siue i p[er]lo h[oc] Ca. xxviii.

N[on] scia figura si abe p[er]mis se sumat[ur] i
i sensu diuiso i subiectu vtriusq[ue] sup[er]to p[er]
his q[ue] s[un]t seq[ue]nti p[er]lo de p[er]t[ra]tia subiec
to p[er]lo[n]is s[u]p[er]to p[er] eo q[uo]d p[er]t[ra]tia et non p[er] eo q[uo]d
est. na seq[ue]nti ois ho[m]i[n]e p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] o
nem ho[m]i[n]e p[er]t[ra]tia e[st] scientem g[ra]tis q[uo]d p[er]t[ra]tia es
se sciens p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] s[ed] no[n] seq[ue]nti ista p[er]lo
ho q[uo]d est sciens p[er]t[ra]tia e[st] alb[um]. Na poito q[uo]d
n[on] h[oc] aliq[ui]s sciat sed t[un]c angel[us] p[er]t[ra]tia s[un]t v[er]e i p[er]
clo h[oc]. Si r[ati]o poito q[uo]d t[un]c eq[ui]t[ur] sit alb[um] t[un]c iste
p[er]t[ra]tia seve ois risibile p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]e ois risi
bile p[er]t[ra]tia e[st] alb[um] sed hec p[er]lo est h[oc] q[uo]d est
alb[um] p[er]t[ra]tia e[st] ho[m]i[n]e cu[m] q[ue]lib[et] singular[is] est h[oc]
Si r[ati]o si subiectu vtriusq[ue] p[er]t[ra]tia sup[er]to p[er] his q[ue] co
tingit seq[ue]nti p[er]lo de p[er]t[ra]tia subiecto s[u]p[er]to p[er]
his q[ue] co[n]tigu[n]t no[n] p[er] his q[ue] s[un]t q[uo]d p[er] p[er] exm p[er]ce
dens Si r[ati]o si subiectu i vna sup[er]to p[er] his q[ue] s[un]t
i alia p[er] his q[ue] co[n]tigu[n]t seq[ue]nti co[n]t[ra]dictio co[n]t[ra]dictio. sed si
vna p[er]t[ra]tia s[un]t i sensu coposito i alia in sen
su diuiso n[on] seq[ue]nti co[n]clusio. no[n] enim seq[ue]nti ois ho
minem esse de[us] est contingens omne[re] homi
nem contingit esse h[oc] h[oc] h[oc] ergo aliquaz
h[oc] h[oc] h[oc] contingit esse de[us] et h[oc] si subiectu
minor s[un]t p[er] his q[ue] s[un]t. na p[er]mis se s[un]t v[er]e i cor
clusio h[oc] Q[uo]d enim maior sit v[er]a p[er]z. na ista o
nis h[oc] est de[us] est mo h[oc] et t[un]c p[ot] esse v[er]a na
si n[on] h[oc] esset nisi x[ristus] t[un]c esset v[er]a i p[er] consequens o
nis h[oc] est de[us] g[ra]tis maior est v[er]a Etia p[ro]posito q[uo]d
natura assumpta a v[er]bo esset deposita t[un]c minor
esset v[er]a quia tunc omnis humanitas e[st] ho
mo quia suppono ad presens q[uo]d alias est pro
batu[m] q[uo]d hec est v[er]a de virtute sermonis om
nis homo est humanitas nisi humanitas iclu
dat aliquod sincathegreuma v[er] equiuale[n]s a
licui tali propter q[uo]d falsificet sed hoc non im
li.

pedir ppositum qvavolo q illud nomen humanitas sp suppoat p illa natura creata sine inclusione alicuius sine thegrematis siue cuiusq alterius determinationis: tunc p3 q minor e va et tunc erit p3 flā. nā illa natura creata nullo modo pot eē de. vñ de facto quis hō sit deus tñ illa natura creata nō est deus sicut quis al bñ sit hō tñ ista albedo iherēs hōi nullo ē hō. Et p idē patet q si maior accipit i sēsu dīso r minor i sēsu cōposito fillus nval3. Silt si subie ctū ppois acceptē i sēsu dīso suppoat p his q p tīgūt nō valet fillus nō enī seqt oē qd p tīgūt el se ens p tīgūt creari hec est p tīgēs oē ens est deus g deū p tīgūt creari. V trū aut illa ppo o ne ens p tīgūt creari possit devtute fmois ha bere talē sensū oē qd cōtīgūt eē ens p tīgūt cre ari nō est mō curādū qā illa foret magis dif ficultas vocal q real eo q voces signat ad pla citū. Sic igit p3 q nō p tīgūt arguere ex ill de p tīgētī i tertia figura. Cōtra pbat Añ. talē fillogismū i hō pōy p puerionē mior ppois vt si arguat sic p tīgūt b eē a p tīgūt oē b esse c g p tīgūt aliq b eē a nā pueria mior sic p tīgūt oē b eē c p tīgūt aliq c eē b erit vniformis i pma figura sic p tīgūt oē b eē a p tīgūt aliq b esse c g p tīgūt aliq c eē a et ita talis vniformis i tcia figura de p tīgētī ēducit i pma si gurā p puerionē. S3 illud videt repugnāē p us dicto. Dictū est ei i pcedēti capitulo q il la de p tīgētī subiecto sūpto p eo qd ē nō puer ti i illā de p tīgētī igit tal fillus nō pōt p dīcto mō pbari i tertia figura. Dicendū q Añ. p illā puerionē n pbat nisi vniformē de p tīgētī i tcia figura subiecto vltus p accepto p his q p tīgūt p cise et illa de p tīgētī accepto subie cto p cise p his q p tīgūt puerit i illā de p tīgētī subiecto pñ sūpto eodō r iō pbatio Añ. est sufficiens ad itētū suū nec repugnat dicto p o ri. Alii aut vniformes de qd dictū ē q te nēt nō pbat illo tñ ex sup dictū phi isto loco r i aliis p tīb logice pōt elici pbatio eorum.

Ad cuius euidētā est sciendū q ppositio de p tīgētī pōt habere triplicē sensū penes accep tionē subiecti. potest enī subiectū accipi p cise p his q sūt pōt etiā accipi tā p his q sūt q p his q p tīgūt. ticio mō pōt accipi p cise p his q p tīgūt vtrū aut isti duo sēsus vltimi sint de v tute fmonis vel alē tñ et si alē eorū qs eorū n curo ad pñs. tñ pñs locutus sū qñ dixi vniformē valē fm duos pōres sēsus r tñ qñ subiec tū alterius sc3 maior accipit p his q sūt pba

tur talis fillus p puerionē mior i illā de iē sic arguendo p tīgūt oē3 hoiez eē albū p tīgūt o nē hoiez eē sciētē g p tīgūt sciētē esse albū p uertit illa mior sic p tīgūt oē3 hominē esse sciē tē subiecto stāte p cise p his q sūt in illā aliqd qd p tīgūt eē sciens est hō nūc aut seqt euidēt in pma figura oē3 hoiez p tīgūt esse albū sū iecto sūpto p his q sūt p cise aliqd qd p tīgūt es se sciens est hō g aliqd qd p tīgūt esse sciēs p tīgūt esse albū q equialet cōclusioni pmi fil logismi et ex illo et ista ppoē de p tīgētī sūp to subiecto p cise p his q sūt puerit in illā d iesse cū ista regulā ifallibili quicqd sequitur ad pñs sequit ad añs seqt p cō r ita patent p bationes oī3 aliorū. Sed si subiectū maior acc ipit p cise p his que cōtīgūt et subiectum mioris p cise p his q sūt vniformis nō valet si cut nō sequitur omne qd p tīgūt esse ens cōtīgūt creari omne qd est ens p tīgūt esse creās g aliqd qd p tīgūt eē creās p tīgūt creari qui a si nihil esset nisi deus p misse essent vñ r con clusio falsa et si minor p ticulariter sumat pñ se de facto erūt vere et conclusio falsa illō ta men ex m tñ gratia exempli adducit. Simili ter si transponat tales ppoēs diuersimōe ac acceptē nō valet. patet igit qñ p tīgūt argue re ex oib de p tīgētī et qñ. Est etiā scien dū q sicut in pma figura nō refēt arguere ex affirmatis de p tīgētī et negatis nisi q ne gati fillus p ficitur p puerionē ppois negati uary p oppoitas q lites ita i tertia figura p tīgūt arguē eodē mō ex oib negatis vel in different ex altera r p ficiūt tales filli p cō uersionē p oppoitas q lites.

Capitulū xxix

Ost p dicta devniformib ppoib de i p possibili ē dicēdū Et ē sciendū q si o nes ppoēs sumat i sēsu ppoito tal dīf cursus nō v3 qā arguēt p istā regulā falsā. p misse sūt impossibiles g p cō ē impossibil. Similit si oēs ppoēs de impossibili sumant i sensu diui so nō valet talis discursus qā n tal in pma fi gura pōt regulari p dici de oī vel de nullo. vñ sic arguēdo oīs hō impossibil ē afn oē rudibi le impossibil ē hō g oē rudible impossibil ē afn p3 q n v3 nec rlat p dici b oī qā p miorē nō3 notat subiectū maior vificari de aliq s3 mar gis remoueri r ita cū q līb3 d impossibil equale at alicui negatiē et ex oib negatis nō cōtīgūt arguē maifestū est q ex ppoib3 impossibil n p tīgūt arguere. Ca. xxx

Tercia pars

Stenlo quō cōtīgūt fillogizare p fillū vniformem ex ppoibus modalib q vltate vocat mōales restat vidē quā do ex aliis mōalibus cōtīgūt arguē. Est aut pmo sciendū q tales ppoēs ita bñ pñt habe re duos sensus sicut alie de quibus dictū est similit pñt eē aliq equalētes talib sēibus cō pōitis et dīs. Et iō p sēib cōpōitis talū ppo nū est ista regula genēal q qñ aliqd tale nō mē modale pōt vificari de pñis absq hoc q vificet de pōne ymo pōt vñ remoueri a p cōe vniformis ex talib in sēsu ppoito nval3 nec ex equalētib eis qñ aut de pmiss3 n pōt vifi cari tal mō nisi etiā vificat de p cōne vniformis ex talib sp t3 r iō sic arguēdo oē3 hoiez esse aīal est verū sortē eē hoiez est vñ g sortē eē animal ē verū oē3 hoiez eē al est opabile vel credibile sortem esse hoiez ē credibile g sortē eē aīal est credibile accipiēdo credibile p illo cui pōt intellect assentire siue euidēt si ue nō puenient arguē p h q talis discursus t3 p tales regulas vās pñse sūt vñ g p cō ē vā pñse sūt credibiles g p cō credibil p dīcto ac cipiēdo credibile sed tales filli n valēt omē3 hoiez eē albū ē scitū ab aliq sortē esse homi nē est scitū ab aliquo g sortē eē albū est sci tū ab aliq oē3 figurā planā tñ lincis p tētā habē r ē ē idemōstrabile omne tangulū eē fi gurā planā r ē ē idemōstrabile g oē3 triāgu lū hñe r ē ē idemōstrabile. omne intellectu eē formā subāl ē dubitabile aliq q lītātē q nō ē fōa subālīs ē intellectu est dubitabile g ali q qualitatē q nō est fōa subāl ē formā subā lem ē dubitabile et h qā tales rle sūt falsē p misse sūt scite g p est scita pōt enī vna pñsa sciri ab vno et alia ab alio et tñ vñ ab vtroq ignorat p misse sūt vñ idemōstrabiles g p est idemōstrabilis. p misse sūt dubitabiles g p ē dubitabilis. Vñ ad sciendū qñ talis fil logism est hō et qñ n obfuade sūt tā vñ q flē rle ifra scripte. Vñ iste rle sūt flē. p misse sūt falsē g p flā. pñse sūt scite g p est scita. pñ se sūt credite g p credita. pñse sūt idemrabi les g p est idemrabil. p misse sūt dubitabi les g p dubitabil. pñse sūt pō vñ g r p. pñse sūt p accūs g r p. pñse sūt idubitabiles g et p. pñse sūt itellecte g r p. pñse sūt pbate g r p. pñse sūt audite g r p r tales pñses sūt fal se et iō vniformes ex talib ppoib nō tenent. S3 iste rle sūt vñ p misse sūt euidētes et p gno scibiles g p est euidens r p gnosibilis. pñf

se sūt credibiles g r cōcō et sic de aliis et m te tales r vniformes ex talib mōalib sūpte i sēsu cōpōito vel equalētes eis sūt boni filli te nētes p istā rlat. p misse sūt tales g cōcō ē tal. Si aut tales pñse sumat abē in sensu diui so i pma figura sp ē fillus rlat p dici de oī vñ de nullo qñ ex suis de inesse est hō fillus nisi rōe mōi icludat equalēte ppo negatiā quod dico pñt illū modū falsū et si aliq sit sibi si milis qā nō seqt oīs hō est aīal oīs afn false est hō g oīs afn false est aīal. Silt iste fillus n valet oē3 lapidē esse aīal est fl3 omne3 hōi nez esse lapidē est falsū g oē3 hoiez esse aī mal est falsū quis oēs pñse sumat in sensu dīso. Sed alii vniformes valent qñ vniformes de inesse cōrēdentes eis valent et ex mōali b3 sequit sue de inesse. Vñ iste vniformis est hō oīs hō p se est aīal sōr p se est hō g sōr p se est aīal. silt seqt oē albū scit esse hō veni ens scit esse albū g veniens scit esse hō. Simi lit tal vniformis negati t3 i pma figura qui a reglat p dici de nullo. r iō tales vniformes sūt boni oīs fōa subāl scit nō esse qualitas i tellect scit eē forma subāl g itellect scit non eē q lītāt. oīs creatura scit nō eē de creatio ē creatura g creatio scit nō eē de. si autē maior tal vniformis i pma figura sūat i sensu ppo ito r mior i sensu diuīso cū aliq mō t3 respe ctu pōnis i sensu dīso cū aliq mō n t3. vñ iste discursus t3 hec est p se vā oīs hō est aīal cor pus p se est hō igit corp p se est aīal. Iste aut nō t3 hec est dubitata a sorte oē albū est hō plato dubitat a sorte eē albū g plato dubitat a sorte eē hō. silt si maior sūat i sensu dīso sp t3 nisi sit tal mō qñs est falsū respectu pōnis i sēsu dīso r n i sensu cōposito nō ē seqt oē al bñ scit eē hō hec est scita calidū est albū er go hec est scita calidum est hō s3 seqt igit ca lidū scit eē hō tñ forte cū aliq mō nō t3 talis discursus sed quia dicē in p ticulari quō val3 discursus ex vna modalī i sensu cōposito et a lia in sensu diuīso longum foret propter nūc rostatem modorum ideo ipius iquisitionem modo duxi studiosis relinquendum qui per p dicta et dicenda facili ter scire possūt. Sed i se cunda figura pauci tales discursus valent si o nes p misse sumantur in sensu diuīso. Et ra tio est quia tales propositiones de modo raro vel nūquā conuertuntur in propositiones de consimili modo. Vñ de non sequitur aliquod albū scitur eē homo g aliquis homo scitur eē i. ii.

alb⁹ q^a tal p^ou^ol^ois negat^o n^o p^ouertit^o vel n^o est p^ouertit^o de m^o col^ou^o i illa de iess^ove^oz s³ p^oicular^o i^o tal fill^o n^o p^ot p^ofici p^o cou^oelione^o v^ol^ois n^o garie q^d t^u regit^o ad hoc q^d esset bon^o fill^o i tali m^o sc^ode figure. n^o p^ot etiaz p^ofici p^o impossibile sic p^osteri^o o^ondet. p³ p^o istat^o i termis q^a tal discursus n^oualet n^o ei seq^o o^o alb^o p^o se e^o aial ois lapis p^o se n^o e^o aial g^o omnis lapis p^o se n^o est alb^o i^o cu^o illo m^ou^oer^o est bon^o discursus Et r^o est q^a tal p^oo^o de m^o i illa de inesse p^ouertit^o qⁿ aut n^o p^ouertit^o t^o discursus n^ov³ in sec^oda figura s³ livna sumatur i s^olu d^olo i alia i s^olu p^ooito aliqⁿ t³ i aliqⁿ n^o s³ qⁿ t³ et qⁿ n^o discuti^oat studio^osi. In terti a figura qⁿ ambe p^omis^o sum^o i s^olu d^olo i modal^o ifert su^o de inee sp^o seq^o p^o i s^olu d^olo sic seq^o ois h^o sc^oit e^o alb^o i ois h^o sc^oit e^o eveni ens igit^o veiens sc^oit e^o alb^o i p^ot tal^o vni^oformis p^obari sic p^oba^o vni^oformis de necessario et de possibili. Qu^oit^o m^o p^oba^o p^o fill^o m^o ex^opori^ou^o sed hic si altera sumat i s^olu d^olo et altera i s^olu p^ooito si mior sit i s^olu p^ooito t³ respectu p^o clonis i s^olu p^ooito Ca. xxxi.

Iso qu^o vni^oformis di^ou^oim^o sit ex di uer^olis p^ooib^o de fillis mixtis e^o tracta d^o i p^omo de fill^o mixto de iee i mo dali. Sec^odo de fill^o ex modalib^o de mois diue sis Circa p^omu^o p^omo dic^odu^o est de fill^o mix to ex p^oo^o de iee i m^oali de ncc^oa. Circa q^o p^omo sci^odu^o e^o q^d ex maiori de ncc^oario sup^ota i s^olu d^olo i mior de inesse sp^o seq^o p^o de ne cessario i s^olu d^olo n^o i s^olu p^ooito. Q^o ei seq^o p^o de ncc^oa i s^olu d^olo p³ q^a tal fill^o regu la^o p^o dici de o^ol^o de nullo. Vn^o sic argu^odo o nis h^o de necessitate e^o aial h^o alb^o e^o h^o g^o h^o alb^o de necessitate e^o aial argu^oit p^o dici de om ni n^o i ista p^oo^oz ois h^o de necessitate e^o aial n^o denotat nisi q^d q^oq^o q^d est h^o de ncc^oitate est aial cu^o igit^o p^o mior^o denotat q^d h^o alb^o sit h^o seq^o p^o dici de o^o q^d h^o alb^o de ncc^oitate est al. Vn^o sci^odu^o q^d sic p^ovlem affir^omatiaz o^onotatur q^d de q^ocu^oq^o d^o subiectu^o de eod^o d^o p^ou^o i p^opt^o h^o sum^oedo mior^o e^o i q^d p^o subiectu^o p^ome p^oo^ois o^o ali q^d p^oigit i^oferre p^ou^o p^ome p^oo^ois de mior^o extrei tate p^o dici de o^o ita q^d p^o p^oo^oz i s^olu d^olo i eg ual^oete tali denotat q^d de q^ocu^oq^o d^o subiectu^o q^d de eod^o d^o p^odicatu^o cu^o m^o necessitat^o et p^opt^o h^o sum^oedo mior^o e^o i q^d subiectu^o p^ome p^oo^ois p^o de aliqⁿ p^oigit i^oferre p^ou^o id^oe^o p^ori de ead^o mior^o extreit^oate p^o dici de o^o. Ex q^d p³ q^d i t^oli mix tione aliud refert si mior sit de iee simplicit^oe

vel de iee vt nuc. v^on^o ille fill^o regulat^o p^o di ci de o^o o^o aial de necessitate e^o suba o^o alb^o e^o aial g^o o^o alb^o de necessitate e^o suba sed si p^o suat i s^olu p^ooito discursus n^ov³ vt n^o seq^o q^oli b³ p^oo^o dina de ncc^oitate e^o de^o creas e^o p^osona dina g^o hec e^o ncc^oaria creas e^o de^o s³ seq^o g^o cre as de ncc^oitate est deus. Ex illa aut n^o seq^o if ta hec est ncc^oiria creas est de^o p^o q^d ex illa al bu^o p^ot esse nig^o seq^o illa hec est possibilis al bu^o e^o nig^o Ex isto eti^o seq^o q^d idirca p^o o^o ne cessario n^o seq^o i t^oli mixtio^o vt n^o seq^o q^olib³ p^o soa dina ncc^oio e^o de^o creas est p^osoa dina g^o de us ncc^oario est creas Et r^o e^o q^a illa creas ne cessario est de^o n^o p^ouertit^o i illa g^o de^o ncc^oio est creas s³ i illa g^o aliq^d q^o ncc^oa est de^o est cre as i ita b^on^o seq^o q^olib³ p^osoa dina ncc^oa est de^o creas est p^osoa dina g^o aliq^d q^o ncc^oa est deus est creas q^a ista p^o idirca est p^ouertit^o cu^o illa directa Ex q^d p³ q^d aliqⁿ p^oo^o de iee p^ouertit^o in illa de ncc^oa s³ t^o o^o i illa de iee p^ou^o mod^o ne cessitat^o eo q^d i illa n^o e^o de^oia^o p^oo^ois p^oncipali^o Si aut maior i tali mixtio^o suat i s^olu p^ooito n^o sp^ov³ tal mixtio s³ o^oz q^d mior s^obsupta sit i esse simpl^or q^a si mior e^o de iee vt nuc^o n^oualet mixtio Ad cu^o e^ovidenti^o est sci^odu^o q^d illa maior est de iee simpl^or i qⁿ p^ot p^ou^o p^opetere subiecto i vno tpe i negari i alio s³ sp^ovni^oforit se h³ ita q^d sp^ove p^o vel n^oq^o. Illa aut d^o d^o iee vt nuc^o i q^d p^ot p^ou^o vno tpeve affirmari de s^o b^oiecto i alio tpeve negari i tal mior n^oq^o de bet sui sub maiore de ncc^oa. v^on^o n^o seq^o o^oem p^osona dina e^o de^o est necessariu^o aliq^s h^o est p^osoa dina puta x^o g^o aliq^ue hoiez e^o de^o e^o ne cessariu^o nec seq^o o^oz hoiez e^o aial est ncc^oariu^o h^o alb^o est h^o g^o hoiez alb^o e^o aial est ncc^oari um s³ tal mixtio n^o t³ omne p^osona dina e^o de um est ncc^oariu^o albedo e^o p^osoa dina g^o albedi ne e^o de^o est ncc^oariu^o Ista dicta s^ont quat^o ad v^oitatem t^oli fm itentionem phi ad hoc q^d mix tio sit b^oia suffic^oet su^o sub aliq^d p^o se i gene re i^oportas rem disticta absolute ita q^d n^o el set nomen p^onotat^oz nec relat^oz. v^on^o fm itenti onem phi iste fill^o est b^oo^one aial e^o colo ratu^o est ncc^oariu^o omis h^o est aial g^o onem ho i nem esse coloratu^o est necessariu^o ita q^d fm en q^ocu^oq^o sum^oit sub illo aliq^d absolutu^o q^d n^o est relat^oz nec p^onotat^oz sp^o est mixtio b^oia s³ illa fm v^oitatez n^o est v^om. Na illa mixtio n^ov³ o ne ens esse in actu est necessariu^o omis h^o est ens g^o omnem hominem esse in actu est neces sariu^o. na p^omis^o se s^ont vere et p^oo^o falsa. Q^d eni

maior sit v^oa p³ na hec est necessaria o^o ens e^o in actu i mior eti^o est maifeste v^oa i t^oli p^o est s^ola siue sumat i s^olu p^ooito siue i s^olu d^olo nul lus eni h^o ncc^oa e^o ens i actu hec eti^o n^o e^o ne cessaria ois h^o e^o ens i actu Si aut maior suat tur de iesse i mior de ncc^oa i s^olu d^olo vel eg ual^oeti ei discursus n^oval³ n^o ei seq^o q^olib³ p^oso na dina e^o creas p^o de ncc^oitate e^o p^osoa dina g^o p^o de ncc^oitate est creas q^a p^oisse s^ont vere et p^o falsa Si aut mior suat i s^olu p^ooito eti^o n^o v³ discursus vt n^o seq^o ois de^o est creas q^olib³ p^osona dina e^o de^o est ncc^oariu^o g^o q^olib³ p^osoaz el se creat^oe est necessariu^o na p^oisse s^ont vere i p^o clu sio s^ola Et r^o est q^a aliq^d p^ot p^ori p^oig^oet taz de sup^oiori q^d de i^oferiori n^o ob^ost^oate q^d p^o sup^oiori de i^oferiori sit necessaria i ita e^o de aliis No tad^ou^o est aut q^d si maior sit de iesse simpl^or tal mixtio v³ q^a qⁿ aliq^d n^o p^ot p^ori de aliqⁿ i vno tpe i negari i alio sed i s^olu p^o p^o n^oq^o n^o p^ot s^o b^oiectu^o de aliqⁿ p^ori cu^o m^o ncc^oitat^o n^oli p^odicatu^oz p^odicet^o de eod^o cu^o eod^o m^o. Et si dicat q^d p^ohus negatvna i p^ocedit ali^o g^o s³ e^o q^d hic d^or q^ova letvna sicut alia. Dic^odu^o e^o q^d p^oh^o loq^o de illa de ncc^oario i s^olu d^olo i t^oli p³ euidet q^d ma iore ex^onte de ncc^oario i mior de inee seq^o p^o de ncc^oario et si siue mior sit de i esse simplici ter siue de iesse vt n^o n^o sic aut v³ tal discurs^o si maior sit de iee i i^o negatvna mixtione et p^ocedit ali^o. Et si dicat q^d p^oh^o dicitvni^oforme z discursu^o de ncc^oario e^o bonu^o i o^o figura s³ di tu^o est p^o vni^oforis de ncc^oario i s^olu d^olo i se c^oda figura n^ov³ g^o p^oh^o n^o loq^o de ill de ncc^oari o i s^olu d^olo s³ in s^olu p^ooito. Dic^odu^o e^o q^d phi losoph^o aliqⁿ loq^o de illis de ncc^oario i s^olu d^olo i aliqⁿ i s^olu p^ooito i i^ovbi docet vni^ofor me ex ill de ncc^oario loq^o de eis i s^olu p^ooito i de eis equal^oetib^o qⁿ aut doc^o mixtione i p^o ma figura loq^o de illa i s^olu d^olo et de ei eg ual^oete i h^o facitv^o scia^o qu^o argu^odu^o est ex ta lib^o m^oalib^o siue i vno s^olu siue i alio Vn^o ex di ctis suis vbi loq^o de p^opositioib^o m^oalib^o i sen su p^ooito et ex ill locis i q^o b^o loq^o de eis i s^olu d^olo p^ot studiosus elic^o q^d n^o sp^o argu^oed est ex talib^o q^oli^ocu^oq^o sumat i q^ocu^oq^o materia fm q^ocu q^d p^obiat^ode z Sci^odu^o e^o igit^o q^d si maior sit de in esse simplici mixtio t³ siue minor sumat i s^o lu d^olo siue i s^olu p^ooito nec hoc negat p^oh^o s³ negat q^o v^ol^o ex maiore de iesse i mior de ne cessario seq^o p^o de ncc^oario s³ n^o negat qⁿ ma ior est de inesse simpl^or q^a t^oli p^oisse n^o p^ot esse ve p^oclusione ex^onte falsa q^a si sit de inesse sim

p^ol^or et v^oa eti^o e^o necessaria et si sic est seq^o con clusio de ncc^oa.

Ca. xxxii.

N sc^oda figura si illa de ncc^oario suat i s^olu p^ooito ad h^o q^d mixtio sit b^oia regit^o q^d illa sit de iesse simpl^or si eni esset de iee vt nuc^o q^oli^ocu^oq^o fuerit de ncc^oario n^o seq^o p^o de ncc^oario si ei affirmatia fuerit de ncc^oario n^o seq^o sicut n^o seq^o o^oz de^o e^o i actu e^o ncc^oariu^o i n^o h^o est i actu g^o n^o s³ hoiez esse i ac tu est ncc^oariu^o na si n^o h^o est i actu p^oisse e^oent ve i p^o falsa. Si^o n^o seq^o o^oz hoiez esse susce p^oibile discipline est ncc^oariu^o n^o h^o alb^o est suscep^otibile discipline est necessariu^o na si nul lus h^o esset alb^o p^oisse e^oent ve i p^o fall^oa Si^o n^o negatia sit de ncc^oario n^ov³ fill^o n^o ei seq^o n^o li hoiez e^o asinu^o est necessariu^o o^o alb^o est al sin^o g^o nullu^o alb^o e^o hoiez est ncc^oariu^o nec seq^o nullu^o de^o e^o h^ou^oanitat^oe est ncc^oariu^o ois h^o est h^ou^oanitas g^o nullu^o hoiez e^o de^o e^o ncc^oariu^o. Sci endu^o est t^oli q^d i sec^oda figura qⁿ negatia e^o ncc^oario et in affirmatia accipit sub medio a liq^o i^oferius ad mediu^o siue sit p^o se i^oferius siue p^o acc^ons sp^o discursus est b^oo^otenes p^o ista regu la vera. Q^ocu^oq^o aliqⁿ v^ol^ois negatia e^o ncc^oaria q^o lib³ v^ol^ois negatia i q^d remouetur id^oe^o p^odicatum ab aliqⁿ i^oferiori ad subiectu^o est ncc^oaria i seq^o ex ista r^ola A sup^oiori ad i^oferi^o negatie i cu^o di strituti^one est b^oia p^ona Voco aut hic i^oferius o^oz t^ominu^o q^d n^o p^ot e^o in p^o p^ot t^oli e^o in m^o et p^opt^o h^o talis fill^o est b^oo^o nullu^o hoiez esse ali nu^o est ncc^oariu^o ois asin^o alb^o est asinus g^o nullu^o asinu^o alb^o esse hoiez est ncc^oariu^o i hoc q^a ille t^omin^o asin^o alb^o e^o i^oferi^o ad asinu^o quis p^o acci des i debet tal discursus reduci i p^oma p^o p^oue sion^o v^ol^ois negatie de ncc^oario q^d sp^o couertit i v niuersale negatiaz de ncc^oario qⁿ s^ontur in s^o lu p^ooito sicut dictu^o est p^o i i^o in p^oma figu ra i fill^o negatio maiore ex^onte de ncc^oario in s^olu p^ooito i sup^oto sub aliqⁿ i^oferiori ad subiec tu siue mior sit de iee simpl^or siue de iee vt n^o se mp est b^oia p^ona vnde hic est bonus discursus nullu^o homin^oe esse asinu^o e^o necessariu^o ho mo alb^o est h^o g^o hoiez alb^o n^o esse asinu^o est ne cessariu^o. Sed si in sc^oda figura affirmatiua sit de necessario i s^olu p^ooito v^ol^ois negatia de i e^o n^o seq^o p^o de necessario n^o eni sequit^o om ne ens in actu e^o ens est necessariu^o null^o ho mo est ens g^o nullu^o hoiez e^o ens i actu e^o ncc^oari u^o nec sequit^o fm opinionem A. n. omne z ho i. iii.

minē ēē al est nccāriū nll' hō alb' ē aīal g nll' lū hoīez albū esse al est nccāriū tū i affīati ua ppōe accipit aliqd inferius ad mediū ter minū sic p3 de se. Et rō ē qd aliqd pōt cū mō nccitāt pī de aliq tū q n pōicef de qlibet inferiori cū tali mō. Et ex hī seqf q a supiori distributo ad iferi' affīatiō n sp ē pna bōa lī plex. vñ hic n est pna simplex f3 reivitatē o ne al est albū g oīs hō est alb' p pns n ē hic pna simplex oīs hō currit g oīs hō alb' cur rit Rō aut qre pma pna nō est simplex ē ista nā si n' hō esset i rerū natura t oē aliud al eēt albū aīs est vñ t pns ē falsū Et rō qre tal' p seqntia nō ē pna siplex ē qd mediū p qd t3 n ē nccāriū. hec ei n est nccāria oīs hō est al f3 ē pīges Sīl' hec pna f3 opionē Añ. nō ē cō seqntia siplex oē al albū est coloratū g oīs hō alb' ē colorat' iō sic i pma figura ex affīati ua de nccā' t affīatiā de inee qūcūq; mior extremitas sit iferi' ad mediū tminū nō seq tur p' de nccārio ita i scda figura si affīatiā sit de nccārio n seqf p' de nccā' Sciēd est e triā q i qrtō scde figure siue ppō sit affīatiā de nccārio siue negatiā n seqf p' de nccā' q tūcūq; i affīatiā p' supi' de iferiori nā n seq tur aliqd ens nō ēē al est nccāriū oīs hō ē aī mal g oēz hoīez non esse ens ē nccāriū nā p misse sūtve t p' flā. Vel sic arguif aliqd ens nō ēē aīalitāt ē nccāriū oīs hūanitas est ani malitas g aliq humanitātē n ēē ens est nccā riū. Nec etiā seqf oēz psonā dīnā ēē deuz est nccāriū aliqd ens n est de' g aliq ens nō esse psonā dīnā ē nccāriū. Sic igif p3 quōv3 mix tio nccāriū t de iee i scda figura qñ illa de ne cessario sumif i fsu ppoito t f3 istū modū de bet exponi phs de ista materia i lib' pōxy. Si aut illa de nccārio sūaf i fsu dīso nūv3 mix tio siue affīatiā siue negatiā fuerit de nccā' Qd ei n valeat si affīatiā fuerit de nccā' pa tet nā n seqf oīs hō de nccite est de' nulla hu maītas ē de' g oīs hūanitas de nccitate n est hō ga si n' hō esset nisi x' pisse essentve t pclu sio flā hec ei ess3 vā oīs hō de nccitate est de' nā ptn nccārio inest cuilibet p q subicū sup poit illo casu pōito. nā illo casu pōito homo nō supponēt nisi p filio dei qd tū fili' dei ess3 hō t maifestū est q filius dei de nccitate est de' igif tūc ess3 hec vā. Sīl' minor eēt vā imo ess3 nccāria nā hec est nccāria nlla hūanitas ē de' ga qūis de facto hō sit de' tū hec eēt fal

sa hūanitas est de' ymo nec aliq hūanitas pē esse de' sic nec hūanitas pōt esse imortal' v' e tna. Qd aut pclō eēt flā illo casu pōito p3 nā hūanitas xpi qūis nō sit hō pē tū eē hō ga si d ponēt a filio dei statū coīpō ess3 hō. Sīl' iste discursus nūv3 oīs psoa de nccitate est de' nll' la hūanitas seu nulla itellectual' creatura de nccitate ē de' g oīs humanitas seu oīs itellec tual' creatura de nccitate n est psoa si ei null' hō esset nisi x' nec aliq agelus ad huc esset hec vā oīs psoa de nccitate est deus nā qlibet singulari est vā certū ē et tū pclō ē falsa nā ad huc aliq natura itellectual' sc3 illa assūpta av bo poss3 eē psoa ga si deponēt esset psona Et sīl' illo casu pōito iste pisse eēt v' oīs psoa q nccitate n est assūpta avbo oīs natura itellec tual' creata n ē assūpta avbo tū hec conclu sio eēt falsa oīs natura itellectual' creata de nccitate n est psoa t p pns tal' discursus nōv3 Sīl' f3 opionē Añ. tal' discursus nō v3 omē albū de nccitate ē cign' n' asinus est cignus g oīs asinus de nccitate n ē alb' ga si nihil sit al bū nisi cignus pisse sūtve et pclō falsa hec ei eēt vera oē albū de nccitate ē cignus ga qlib3 singularis ē vera igif illa ē vera et certū est q minor est vera et manifestū ē q pclō ē falsa g tal' discursus nūv3. Verxtn qd dēz est de il lo exō nō ē dētn nisi gta exēpli. Si aut negati ua sit de nccārio adhuc discursus nūalet qui a n seqf oē albū de nccitate n ē asin' oē rudi bile ē asin' g oē rudibile de nccitate n ē albū Nā si nullus asinus sit albus tūc pisse suntve re et pclusio falsa tūc enim maior est vera ista sc3 oē albū de nccitate nō est asin' nā que libet singularis est vera quocūq; albo demon strato hec est vera hoc de nccitate non est asinus quia ex quo per casum nullum albus est asinus omne album est aliud ab asino et per consequens non potest esse asinus et ita de necessitate non est asinus Et ratio veritatē ta lium propositionum est ista quia vt frequen ter est tactum per istam omne album de ne cessitate non est asinus non denotatur nisi q illa propositio sit necessaria in qua predica tum remouetur a subiecto puta ab hoc subie cto album sicut non denotatur q hec sit nccā ria nullum album est asinus. Similiter nec per istam album potest esse nigrum denotaf q hec sit possibilis album est nigrum sed per istam omne album de necessitate non ē asin'.

denotaf q qlib3 ppō i q h ptn asinus pūbū d ptn remouet a pnoie demonstrante qdūq; qd est albū sit nccāria ita q si tū sint tā alba q tūc p istā oē albū de nccitate n est asin' n de notatur nisi q qlib3 illaz triū ppōnū sit nccā ria qd eēt vñ sicut si tū tres hoīes essent albi tūc ista ppō de nccārio eēt vā quia qlib3 ē vā nō tam illa de nccārio erit nccāria qd potēit mltas singulares habē flās t p pns erit falsa et ita tal' aliq de nccārio est vā qñ sc3 qlibet singulari est vā et aliqñ est falsa qñ sc3 aliq ei us singulari est flā Et hī est sūme nccāriū ad sciendū qñ ppō de mō i fsu dīsovl equalēs ei vel qūcūq; ppō hūsiaduerbiāle detiatiōez det minātē ppōez est vā t qñ est falsa. Sic igif p3 qūis negatiā sit de nccitate n seqf p' de nccā rio sicut nō seqf oē agēs de nccitate n patitur oīs creatura patif g oīs creatura de nccitate n est agēs nec seqf oīs hō de nccitate n est de us qlib3 psoa dīna est de' g qlibet psona diui na de nccitate n est hō nā an' incarnatiōez fu erūt pmissē v' t p' falsa Sic g p3 q si illa de nccārio sumaf i fsu dīsovel aliq equalens ei q discursus mixt' nūv3 i scda figura nec pōt ē duci i pma figurā p pūfionē ga dēz ē pūf q talis de nccā' nō puerit i illā de nccārio sed tū i illā d iee Ex duab' aut de iesse n seqf p' de nccā' i pma figura sic dictū ē qd tal' nega tiavls nō puerit i vlez sed i pūclārē de in esse maior enī nō pōt ēē pūclārē negatiā in p ma figura. simil' mior i pma figura n pōt ē se pūclārē de nccārio sic dictū est supi'.

Capitulū xxxiii.

Vado aut debet fieri mixtio neces sariū t iee i tertia figura sciendū est q si illa de nccārio sūaf in fsu ppoito t equalēs ei mixtio n v3 generalr siue maior fuerit de nccā' siue mior Si enī maior fuerit de nccārio p3 instātia hic oēz psonā dīnā es se deū est necessariū oīs psona dīna est creās g aliqūē creatē esse deū ē nccāriū ga pisse sit v' t p' flā Simil' si minor sit de nccārio pa tet istātia hic qlib3 psona dīna ē creās oēz p sonā dīnā eē deū est nccāriū g aliqūē deū es se creatē est nccāriū. Est tū sciendū q si mi nor sit d iee simplicif t3 mixtio ga puerla mi nore seqf p' de nccārio i scda figura. Similr si maior sit vls negatiā de nccārio t mior p ticlārē affīatiā t p' iferi' de supiori est bon' discursus siue mior sit de in eē simplicif siue de ineevtnē nō aut est sic de affīatiā Et rō est q

a sp a supiori distributo ad qdūq; iferi' t3 cō seqntia simplex negatiā t n affīatiā vñ hec ē pna simplex nullū aīal currit g null' hō cur rit sed hec n ē pna simplex oē aīal currit g o nis hō currit f3 si illa negatiā sit pūclārē de ne cessa' v3 mixtio si i vli affīatiā p' supi' de in feriori. vñ iste discursus est bon' aliqūē hoīem n ēē asinū ē nccāriū oīs hō est hō albus g ali quē hoīez n ēē asinū ē nccāriū. Et rō est quia qd negaf nccārio pūclārē ab aliq supio ri negaf etiā pūclārē a qlib3 iferiori qd pōt pī d supiori vlr sūpto ga n pūgit repire istā tiā Ex pōis pōt elici quōvni forit dicēd est de oib' i tertia figura si illa de nccā' sit sup ta i fsu ppoito. f3 si illa de nccā' sūaf i fsu dīso qñ maior est de nccārio vls sp seqf p' i fsu dīso ga tē sp puerla minore q est de iel se ē fillūs rlat' p dīci de oī l de nullo i pma fi gura respectu ei' d p' nīs sic seqf oīs hō de ne cessitate est al oīs hōvel aliq hō est alb' g ali qd albū de nccitate ē al. sīl' seqf oīs hō de ne cessitate n ē asin' oīs hō t aliq hō ē alb' g ali qd albū de nccitate n est asin' ga i oib' pūclārē puerla miorē q est de iee seqf p' de nccārio i pma figura. Si aut maior sit pūclārē affīati uav3 mixtio vñ seqf aliq hō de necessitate ē al oīs hō est alb' g aliq hō albū de nccitate est al. tal' aut fillūs reducif i pma figurā p puer sionē maiorē i vna de iee et puerfionē psonis i vna de i esse t p trāspōitiōē ppōnū sic oīs hō est alb' aliqd qd de nccitate est al ē hō g a liqd qd de nccitate ē al est albū q est fillūs re gular' p dīci de oī. si aut maior sit pūclārē ne gatiā discursus v3 ga seqf aliqūē pducēs d ne cessitate n est asin' oīs pducēs ē psoa dīna g a liq psoa dīna de nccitate nō est asin'. pbatur aut tal' fillūs p fillū expōitiōnū si aliq pducēs de nccitate n est asin' sit iste a tē a de ncc itate n ē asin' t a ē psoa dīna p miorē ppōez i gif aliq psoa dīna de nccitate n est asin'. Sic igif p3 q sp mixtio est bōa si maior sit de ne cessario i fsu dīsovel equalēs ei f3 si mior sit de nccārio nūv3 mixtiōvñ n seqf oīs hō ē albus oīs hō de nccitate est al g aliq hō al de nccitate est albū. Sīl' n seqtur oīs psoa dīna creat om nis psoa diuina de necessitate est deus g deus de necessitate creat nec seqf nulla psona diui na ē incarnata oīs psona diuina de necessita te est de' g de' de necessitate nō est incarnatus Nam an' incarnatiōez fuerūt pmissē v' et con clusio falsa.

Ca pitulum xxxviii.

Ost mixtionē de inesse et necarii dicēdū ē de mixtione de inesse et de posibili. Et pmo i pma figura Vñ pmo ē sciendū q si illa de possibili sumatur i se su cōposito vel equialēti ei siue maior fuerit de possibili siue minor nōv3 tal mixtiovr ga ptingit pmissas eēvas pclōe exnte falsa sic oēs hoiez eē albu est possibile oē nigry ē hō g o ne nigry eē albu est possibile. nullū hoiez eē deū est possibile oīs filius dei ē hō g nullū filiū dei eē deū est possibile. filr nō creās ē de oēs psonā dinā eē deū ē possibile in his enī exēplis pnt pmissas eē vne exntē flā Sciēdū tñ ē q si minor sit de inesse simplr siue maior v3 mixtio. filr si in fillo negatio suāf aliqō inferi ad mediū tminū siue minor sit de iē simplr siue de iēvt nūc v3 mixtiovr bñ sequitur nullū hoiez eē deū ē possibile i oīs hō al b est hō g nullū hoiez albu eē deū ē possibile S3 in fillo affirmatio nō sufficit accipe sub in ferius ad mediū tinnū Et rō ē q a supiori dī stributo ad qōlib3 i ferius est pna simplex negatie i n affirmatie sicut dictū est p. si aut il la de possibili suāf in se su dīsovel equalēti ei aut maior est de possibili aut minor. si maior aut subiectū stat p his q sūt vel p his q pnt eē si pmo sp est mixtio bōa ga sp talis discursus rlat p dici de oīvel de nullovr bñ sequitur oē albu pōt eē hō sōr est alb g sōr pōt eē hō mo ga p maiore denotaf q oē illud qō est al bu pōt esse hō i per maiore denotaf q sōr est alb g ex qb segf q sōr pōt esse hō. si aut subie ctū supponat p his q pnt eē adhuc mixtiovr let nā temp illa de possibili vltis qñ subiectuz sumitur p his q pnt eē infert illā de possibili i q subiectū suāf p his q sūt et ex scda i illa d iēē segf tal p de possibili g ex alia ga qcgd segf ad pns segf ad aīs. si aut mior sit de pos sibili maior de iēē nōv3 mixtio ga n segf om ne albu ē hō oīs alin pōt eē alb g oīs alinus pōt eē hō etiā qhēcūq suāf subiectuz i illa de possibili. Sciēd est etiā q quis qñ mixtio ē bona segf p dīrēda n tñ segf p i dīrēda de pos sibili ga sic dictū ē pus illa de possibili n sem p cōuertit in vna de possibili sed aliqñ i vna d iēē Est etiā sciendū q in pclōe subiectū nō debet stare nisi p his q sūt ex q mior ē de iēē in tali mixtioe Capitulu xxxv.

X ppoē de possibili i sensu pposito

equalente ei siue fuerit negatia siue affirmatia et altera de iesse nulla segf p in scda figura P3 ga si negatia fuerit de possibili reducef i pma figurā p puerfione istius negatie s3 dic tu est p q tal mixtio nōv3 i pma figura i v nūēsalit aliqñ tñv3 i i o caū eciā valebit i le cūda figura. filr si affirmatia fuerit de possibili nōv3 ga i pma figura miore exnte de posu bili nōv3 mixtio h etiā p3 p istatiā nā n lequ tur possibile est nullū deū eē hoiez oīs psona dīna est hō g possibile ē nullā psonā dīnam eē deum ga si qlibet psoa dīna eēt icarnata pisse essentve i pō flā. filr n segf possibile ē o nē psonā dīnā eē icarnatā n de est icarnat i gīt possibile est nullū deū eē psonā dīnā qm aī icarnatiōez fuerit pisseve i pō flā i sic n va let mixtio tal in fillo vlti ita nec i piculari b. si aut illa de possibili i sensu dīso suāf l e qualēs ei nōv3 tal mixtio nō ei segf oīs psona dīna pōt eē icarnata n de est icarnat g quā bet de pōt n eē psoa dīna nec segf oīs de pōt n eē hō oīs psoa dīna ē hō g psoa dīna pōt n esse de nec pōt reduci i pma figurā ga redu cēf p puerfione negatie sic dēz est p q vltis ne gatia de possibili n puerfif nisi i picularē de inesse q tñ dēret eē maior i pma figura qō nō est possibile cū sit picular

Ca. xxxvi. I aut i tertia figura illa de possibili suāf i flu pposito siue fuerit affirmatia siue negatia n segf vlt aliq p o pos sibili i flu pposito vñ n segf oēs hoiez esse al bu est possibile oīs hō est niger g aliqñ nigry eē albu est possibile qñ tñvtraq est affirmatia segf pclusio de ipossibili supta i flu dīso sic possibile est oēs hoiez esse albu oīs hō est ni ger g aliqñ nigry pōt eē albu ga si possibile ē oēs hoiez esse albu aliq singular est possibile tē hec est possibile h est albu et p pns pōt esse albu ga dēz est p q tal singular i flu pposito i i flu dīso puerfif nec segf h pē esse albu hoc est nigry g nigry pōt esse albu si aut illa d pos sibili sit negatia nulla segf p n ei segf possi bile est nullū hoiez esse deū oīs hō est p g pē nō pōt esse de. si aut illa de possibili suāf in sensu dīso tūc si maior sit de possibili qhēcū q suāf subiectum sequitur conclusio de pos sibili et pōt reduci in primam figuram per p uersionem minoris vel maioris in illam de i esse per transpositionem propositionum infe rendo vnam de inesse que est conuerfa con clusionis prime de possibili. Si autem

maior sit deesse i mior de pos. si subctū suāf pro his q sūt tñv3 mixtio siue fuerit vltis bñ enī segf oīs hō est alb g omnis hō pōt eē niger g nigry pōt eē albus subctō supto pro his q pnt esse i nō pro his que sūt Si l r segf null hō est alin oīs hō pōt esse alb g aliqñ albu pōt n esse alin Si aut minor de pos. fuerit piculari i subiectū suāf pro his que pnt eē nōv3 mix tio sic nō segf ome albu est hō aliqñ albu pōt esse alinus g aliqñ alin pōt esse hō nec segf n hō est de aliqñ hō pōt esse pvel verbū g pvl vebū pōt nō esse de pma mixtio pbat per fil lo. expoli. si maior sit piculari nāz si aliqñ hō est alb g oīs hō pōt esse niger de ille hō qui est alb g tūc ille est albus i ille pōt esse niger g aliqñ q pōt esse nigry est albu Si dicaf q pli milit pōt pbari si mior sit piculari de pos. sic ome albu est hō aliqñ albu pōt esse alin g ali quid qō pōt esse alinus est hō i per pns pōt eē hō ga si hec mior sit vera de illud i sit a tunc segf a pōt esse alin a est hō g aliqñ q pōt eē alinus est hō i per pns pōt esse hō Dicendū ē q tal pbat in illo casu nōv3 nā dato q a pē esse alin nō habēf per maiore q a est hō ga subiectū nō suppoit pro a quis in miore sup poat pro a hoc aut rgrif ad hoc q talis pbatio valeret p fillo. expoli. quō ē i aliisv dictū est Capitulu xxxvii.

v Ilo quōv3 mixtio deesse i de possi. videndū est quō v3 mixtio ex deesse i ptingēti nō neces. i pmo in pma fi gura. Est ergo pmo sciendū q si illa de ptingēti suāf in flu pposito siue fuerit maior siue mior nō segf pclō d ptingēti sic nō segf ptingit omne hoinē esse albu oīs hō niger est hō g ptingit o mne hoinē nigry esse albu nec segf p de cōti genti in flu dīso nō enī segf ptingit omne hoi nē esse deū verbū est hō g ptingit verbū esse d um s3 bene segf pclō de pos. i ga sp illa de p tigentī infert illā de possi. ex qua i in illa de i esse segf p talis de pos. sic dictū est pus. Si l r nō segf oīs hō est deus ptingit omne naturam huānā esse hoinē g ptingit naturā huānā eē de u3 nec segf p de pos. Est aut sciēd q quis maiore exnte negatia de pos. et supto in mīo re aliq inferiori sub medio tminō segf p de pos si. nō tñ illa rta est vera si maior sit de ptingēti nō enī sequit ptingit nllū albu eē alin oīs hō alb est alb g ptingit nullū hoinē albu eē alin Si aut illa ne ptingēti suāf in flu dīso si sit ma ior aut subctū accipit pise pro his q sūt aut p

eis que ptingit si pmo est fillo. reglat per dici de omiv de nullo dūmō mior sit affirmatia si cut sic arguēdo ptingit omne hoinē esse albu sōr ē hō g ptingit sortē eē albu nā per istā ma iore denotaf q de qūq dicif subiectū pver bñ de pnti q de eo lē dicaf pnti cū hoc vbo p tigit i p miorē dnotaf q illud q fuit subiectū pme pponis vere sic dicaf de subiecto mior i gīt ille fil r regulaf per dici de omi i eodē regula tur per dici de nullo si maior fuerit negatia. Si aut subiectū maior pise suppoit p his q ptingit nōv3 mixtio nec rlat per dici de oīvel de nullo Vnde iste discursus nōv3 omne ens ptingit creari deus est ens g deū ptingit creari si flus maior sit iste ome q ptingit eē ens ptingit creari ga per miorē nō denotaf q ptingit d u3 esse ens i per pns nō rlat per dici de oī Si autē subiectū maior suppoit tā pro his q sūt q pro his que ptingit sic est mixtio bona i re gulata per dici de omiv de nullo ga talis d ptingenti infert illā de ptingēti in qua subiectū suppoit pise pro his que sūt Si aut minor sit de ptingenti nō segf vlt pō ga nō segf n hō ē de ptingit omne huātātē eē hoinē g ptingit nul lā huātātē esse deū Si l r nō segf omne albu ē hō ptingit omne equū esse albu g ptingit omne equū eē hoinē. Sciend est tñ q si maior sit de inesse simplr segf p de ptingēti i hoc si maior sit supta in flu pposito vel dīso hoc tñ intelligē dū est si maior sit affirmatia segf pclō de ptingē ti si aut maior sit negatia segf pclō de pos. q enī nō segf de ptingenti si maior sit negatia p3 nā nō segf n alin est itelligēs ptingit ome ru dibile esse alin g ptingit nullū rudibile esse i telligēs ga pmissas eē vne pclō flā s3 ista p se qf ome rudibile pōt nō esse itelligēs Est at sciend q qñ mior est de inesse nō refert an ma ior sit negatiavel affirmatia dū mior sit affira tia s3 qñ mior est de ptingenti refert an minor sit affirmatiavel negatia i hoc ga illa de ptingē ti puerfif in oppositā qilitatē Sciend est etiā q eedē regule que dēte sūt de vlt dīcēde sūt q filis picularib i tñ mixtiōe ptingēti i deesse Capitulum xxxviii.

I illa de ptingēti fuerit negatia in se cūda figura i suāf i flu pposito quis illa deesse sit deesse simplr nō segf p de ptingēti n enī segf fm opionē an oē albu ē hō ptingit nllū nigry eē hoinē g ptingit nllū ni gry eē albu filr n segf oīs hō ē alb ptingit nllū equū eē albu g ptingit nullū equū eē hoinem

Sic si affirmata fuerit de ptingenti non sequitur
de ptingenti supra in sensu pposito si etiam quis
affir. sit deesse simpliciter non sequitur de ptingenti in
sensu pposito non enim sequitur ptingit nullum hominem esse
alium ois cognoscitur est aliter ptingit nullum cognoscitur
esse hominem et tamen minor est intentio ptingit est deesse
simpliciter nec sequitur simpliciter ptingit nullam humanam
tamen est in actu quilibet persona divina est in actu ptingit
nullam personam divinam esse humanitatem et tamen minor
est deesse simpliciter tamen de pos. bene sequitur Si autem
negativa fuerit deesse et affirm. de ptingenti non se-
quitur de ptingenti non enim sequitur neque est hoc ptingit
omnem scientem esse hominem ptingit nullum sci-
entem esse equum nam pmissum sunt vere et pmissum voca-
do scientem illud solum qui habet scientiam creatam per quod
excludit deus Si autem illa de ptingenti sumatur in
sensu diuiso si negativa fuerit de ptingenti et affirm.
deesse non sequitur de ptingenti non enim sequitur simpliciter opi-
nionem autem ptingit nullum hominem esse alium ois cognoscitur
est aliter ptingit nullum cognoscitur esse hominem nec etiam
sequitur ptingit nullum deum esse incarnatum quilibet per-
sona divina est incarnata ptingit nullam personam di-
uinam esse deum si illa affirm. fuerit deesse simp-
pliciter sequitur de pos. Si autem affirm. fuerit de ptingen-
ti et negativa deesse simpliciter sequitur de pos. si cognoscitur
aliter est intelligens ptingit omnem hominem esse intelli-
gentem quod ois homo potest non esse aliter sic exponitur
est autem in libro pporum quod dicitur quod si affirm. fuerit de
ptingenti sequitur pposita de pos. si autem negativa fue-
rit de ptingenti quis alia deesse fuerit deesse
simpliciter non sequitur de pos. et hoc si subiectum illius de
ptingenti fuerit precise pro his que ptingunt non enim
nisi sequitur ptingit nullum ens esse in actu ois deus est
in actu ptingit nullum deum esse ens minor est de-
inece simpliciter et maior est vera sub isto sensu hec enim
est vera omne quod ptingit esse ens ptingit non esse in
actu et sic loquitur philosophus in libro pporum et per illam di-
stinctionem et alias que posite sunt et ponitur soluen-
de sunt pparietates que videntur esse inter dicta hic
et dicenda et illa que dicitur autem in libro pporum quodrum
solutiones propter breuitatem dicto studiosis

Capitulum xxxix.

¶ Vando illa de ptingenti in tertia figu-
ra sunt in sensu pposito non sequitur gna-
litatem nec de ptingenti nec de pos. in sen-
su pposito non enim sequitur ptingit omnem hominem esse
alium et ois homo est inger ptingit alium esse nigrum
et tamen sunt veritas affirm. et subiectum illius de ptingen-
ti supponit pro his que sunt in actu et accipitur in sensu di-
uiso sequitur de pos. in sensu diuiso ex predictis pmissis
sequitur ista p aliquid nigrum potest esse alium quod per pba

ri per fillo. expoli. sicut vult de ptingenti sumendo
aliquid singulare de positi. que puerit cum illa de co-
tingenti in sensu diuiso Sic si minor sit particulari
deinece et maior de ptingenti sequitur pcolo philosophus
si autem maior sit particulari philosophus pcolo sequitur. Si autem
subiectum illius de ptingenti fuerit p his que ptingunt
non sequitur cocolo non enim sequitur omne ens contingit crea-
ri omne ens est deus deus contingit creari Est tamen
sciendum quod in prima figura in secunda et in tertia quicunque
illa de contingenti est affirm. potest poni loco eius ne-
gativa de contingenti et si quia illa de contingenti co-
uertitur per oppositas qualitates Sic quod minor est de
inelle in primo secundo quarto et sexto pfectum simpliciter pue-
rius minor et ideo tamen per optz subiectum maiorem sup-
ponit p his que sunt in actu ptingit Capitulum xl.

¶ Ostenditur auidendum est an ex illa deesse
et ipso. possit fieri fillo mixtum Et est p-
mo sciendum quod si illa de ipso. equalis ali-
cui pponi de neces. et ideo ex predictis circa mixtio-
nem necessarii et deesse potest patere quod potest argui ex
ppone deesse et de ipso. Propter quod sciendum est quod
in prima figura ex maiore de ipso. equaliter vult
de necario supra in sensu pposito et minore deesse
simpliciter sequitur pcolo de ipso. in eodem sensu et aliter
non et ideo non sequitur omne finem esse verum est ipso. tamen
de est finem te sed esse verum est ipso. tamen quia ma-
ior equalis particulari de neces. scilicet isti aliquid finem
non esse verum est neces. et ita simpliciter non vult tamen quia mi-
nor est deesse ut nunc etiam manifestum est quod p-
misse se vere et pcolo fiam Similiter non sequitur oeverum
esse necessarium est impos. deum esse est verum igitur de-
um esse neces. est impos. quia non obstat quod mi-
nor sit deesse simpliciter tamen maior equaliter vult p-
ticulari de neces. ideo non vult discursus sed iste di-
scursus est bonus aliquid verum esse finem est ipso. deus
esse est verum igitur deum esse finem est impos. quia mi-
nor est deesse simpliciter si iste non vult aliquid verum es-
se finem est ipso. te sed esse verum te sed esse finem
est impos. et hoc quia minor est deesse vult nunc si
primus discursus est bonus quia maior equalis isti
nullum verum esse finem est neces. et pcolo isti deum esse
non esse finem est neces. et sic patet quod ex illa de ne-
ces. et minore deesse simpliciter sequitur conclusio de ne-
ces. et per ideo patet quod secundus discursus non vult et ita in
istis necessariis est scire egpollentiam pponis de
pos. ad pponem de neces. et hoc sufficit ad sciendum
quod talis mixtio vult et quod non. Si autem illa de ipso
filiis fuerit in sensu diuiso et minor deesse sim-
pliciter sequitur pcolo de impos. in sensu diuiso reten-
tis pncipiis puenientibus pme figure per fillo-
gismum regulatum per dici de omnibus de nullo

Vnde bene sequitur ois homo non potest esse aliter alium
est homo quod alium non potest esse aliter Tamen hic sciendum
est quod quod arguitur ex ppo. de ipso. in quod modo im-
possibilitatem negat per termini debet supponere p-
his que sunt quia in fillo. vult si terminus sup-
poneretur pro his que potest esse fillo. non valeret vult
non sequitur ois homo non potest esse aliter ois alium est homo
quod omne quod potest esse alium non potest esse aliter Et sic
dictum est de ista mixtione in prima figura ita p-
filiis dicendum est in aliis figuris sic dictum est p-
de mixtione necessariis et deince et non optz ali-
quod scire nisi egpollentiam inter pponem de necario
et impossibili de qua inferius patebit.

Capitulum xli.

¶ Ostenditur mixtiones ex ppo. deince et p-
po. modalibus que ab ois pcedunt
et modales dicendum est de mixtione p-
poni deince et de aliis ppo. modalibus de qui-
bus prius diximus quod non ab ois pcedunt esse mo-
dalis et primo in prima figura Est autem sciendum
quod quod aliquis modus positi accipitur cuiusmodi sunt
scitum notum demonstrabile per se notum pmove-
re et huiusmodi raro vel nunc si maior sumatur in se-
su pposito et minor deince sequitur de tali modo in
sensu pposito siue minor sit deesse simpliciter siue vult
nunc Ad sciendum tamen quod sequitur et quod non videntur
est an talis modus possit ppetere ppo. vult et si co-
petat an cuiuslibet pnti ad illam vult vel non si non
nunc talis discursus vult huiusmodi aut sunt tales mo-
di scitum dubitatum pmove-
re per se notum credi-
tum opiatum pcessum et affirmatum et huiusmodi et ideo
tales filii non valent omnem tangulum huiusmodi tres an-
gulos est scitum a me iste tangulum est tangulum quod
istum tangulum huiusmodi tres angulos est scitum a me
omnem deum esse imortale est scitum a me per est
deus ergo patet esse imortale est scitum a me o-
mnem hominem esse risibile est pmove-
re for est
homo igitur et. Et sic dictum est de istis ita de multis
aliis. Si autem talis modus non possit ppetere
vult ppo. vult nisi ppetat cuiuslibet consequenti tamen
tenet fillogis. talis autem modus est verum et ideo
iste fillo. est bonus omnem hominem esse aial eue-
ri alium est homo quod et. quia vult non potest esse vera nisi
quodlibet consequens sit verum et si sit aliquis modus ali-
qui non possit ppetere ppo. vult nisi etiam competat
cuiuslibet ppo. que sequitur ad eam mixtio ex tali p-
pone et ppo. deesse vult Si autem modus non sit talis
mixtio non vult gnalet quis in aliquo terminis et cum
aliquid determinata minore valeat si quod vult et quod non fil-
li studiosis discutien-
do Si autem talis modus sit ne-
gati-
fic finem tamen non vult talis mixtio. Si si illa de

modo fuerit in sensu diuiso equalis ei per talis mix-
tione vult ppo. de consiliis modo in sensu diuiso
equalent Vult quod talis ppo. sunt in sensu diuiso il-
le modus non est determinatio totius pponis et si sua-
tur aduerialiter vel equalent est determinatio ppo-
nis et si non sit determinatio aduerialis per equalitatem
ni pponi huiusmodi aduerialiter determinans pponem sicut in
sta in sensu diuiso ptingit omnem hominem currere eq-
ualitatem isti ois homo currit contingit et ista ois homo
potest currere equalitatem isti ois homo possibiliter currit
si tamen in ista ois homo contingit currit non denotat
quod omnis homo currat si quod ois homo potest currere et
quod ois homo potest non currere et sic est de istis dua-
bus ois homo possibiliter currit et ois homo potest curre-
re et tamen subiectum in istis ois homo contingit cur-
rit ois homo possibiliter currit potest huiusmodi consilium ac-
ceptiones quales habet in aliis alias non equaliter vult
trium autem de virtute finem equaliter vult non non cu-
ro ad prius tamen ad minus possit sic institui et tamen
talitatem ppo. sine tali aduerialiter et cum tali aduerialiter
equaliter hoc autem est semper verum quod illa ppo. de
modo quicunque modo supra in sensu diuiso equalitatem vult
ni pponi huiusmodi aduerialiter determinatio determinans
tamen componem vel equaliter vult ppo. huiusmodi
huiusmodi modale indicatiui modi conuervo infinitiui
modi sequente sicut ista omnem hominem esse aial
est scitum a me equaliter isti ois homo scitum a me
esse aial et ista omnem hominem viuere est scitum
a me equaliter isti ois homo scitum viuere a me Ex i-
sto potest patere quod ideo modus arguendi debet
uari ex talibus ppo. et ex quibuscunque ali-
is huiusmodi aliqua verba indicatiui modo sine o-
mnibus seque et ex ppo. habentibus ali-
as determinaciones aduerialiter vel equalentes
eis determinantes compositionem et ideo ex tali de-
quicunque modo et minore deince sequitur pcolo de co-
simili modo in sensu diuiso equalens et hoc
in prima figura et ideo omnes tales filii sunt bo-
ni ois homo scitum a me esse aial homo albus est homo
homo albus scitum a me esse animal omne aial
scitum a me esse sensibile homo cecus est ani-
mal quod homo cecus scitum a me esse sensibilibis
Et si dicatur quod pmissum sunt vere conclusionem ex
istente falsa puta si sciam omnem animal esse
sensibile et tamen nesciam aliquod animal esse
cecum quod multi homines sint ceci sed hoc
nesciam Dicendum quod omnes tales fillogismi
sunt boni et per dici de omni vel de nullo re-
gulati. Vnde per istam omnem animal scitum a me
esse risibile denotat quod si totum scitum a me esse fil-
lit cuiuslibet aiali et ideo si homo cecus sit aial ois quod huiusmodi

cecō pūēiat q̄ denotat per p̄conē et iō tal fil
logif. regulat per dici de oī nec obstat q̄ ad
ducit q̄ si hec ut vera omē aīal scit esse f̄sibi
le et hec s̄it hō cecus est aīal optz q̄ hec sipli
cit ut vera hō cecus scit a me esse f̄sibilis i3 h̄i cū
hoc stat q̄ nesciā aliq̄e hōine3 esse cecū et q̄
nesciā illā hō cecus est aīal sic enī cū ista al
bū pōt esse nigz stat q̄ hec est ipossū. albū ē
nigz ita cū ista hō cecus scit a me esse f̄sibil
stat q̄ hec nō sit scita a me hō cecus est f̄sibil
Et si dicat seq̄ hō cecus scit a me esse f̄sibilis
ḡ f̄sibile scit a me esse hō cecus. Dicēd est q̄ il
la p̄na nō v3 i3 d3 i3 ferri ista aliqd q̄ scit a me
esse f̄sibi. est hō cecus hoc aut p3 per p̄dicta in ē
ctatu et i parte de p̄uēsiōe p̄ponū sic ḡ dico q̄
tales filii s̄i boni et s̄i tales oīs edificator p̄
se edificat hō alb⁹ est edificator ḡ hō alb⁹ p̄ se
edificat omē albū per accūs edificat edifica
tor est alb⁹ ḡ edificator p̄ accūs edificat oīs a
nīa intellectia scit a me esse subā intellect⁹ est
aīa intellectia ḡ intellect⁹ scit a me esse subā o
mnis natura specifica scit a me esse cōicabi
lis d̄ra īdiuidualis est natura specifica ḡ d̄ra
īdiuidual scit esse cōicabilis Sed fm opionē aī
qui nō pōit aliquā vna rem esse plures res di
stictas realit tales filii s̄i boni oīs deus scit a
me esse īmortalis p̄ est de⁹ ḡ p̄ scit a me ēē
īmortalis oīs de⁹ credif a p̄his esse et̄nus fili⁹
p̄ductus est deus ḡ filius p̄ductus creditur a
p̄his esse et̄nus S3 q̄lit fm theologos tal p̄cel
sus pōt ipediri et q̄lit nō dictū est p̄us sic ḡ di
cendū est q̄ omīs tales filii s̄i boni ac si omīs el
sent deicee nec est alit arguendū ex talib⁹ i p̄ma
figura q̄ ex illis deicee S3 p̄t cauillatiōes ē
sciendū q̄ nō q̄lib3 p̄pō in q̄ pōit talis modus ē
p̄pō modalis i3 ad q̄ sit p̄pō modalis duo re
grūf. Vnū q̄ modus nō sit p̄cise ps alterius
extremi et p̄t hoc tales nō sunt modales il
lud q̄ scit a me esse aīal est albū illud q̄ per
se edificat est calidū illud q̄ pōt currē est hō
sedēs aliqd q̄ pōt esse ipossū. est verū. Aliud
requirit q̄ ex forma p̄pōis denotat ille mo
dus alicui p̄pōi deicee p̄petē quis nō semp
notat p̄petere sue deicee sicut per istam al
bū pōt esse nigz denotat q̄ aliq̄ p̄pō sit possi
bilis in qua predicat nigz de albo quis non
denotet q̄ ista sit pos. albū est nigz S̄it per
istā hō albus scit a me esse aīal denotat q̄ a
liqua p̄pō sit scita a me et tñ nō denotat q̄ ista
sit scita a me hō albus est aīal et p̄pter istud
secundū tales p̄positiones non sunt modales

omīs hō cognoscat a me oīs homo intelligif
a me et sic de aliis tamē q̄tū ad modū arguen
di nō refert accipe tales p̄pōnes modales vel
illas de inesse. Capitulu xlii.

i N scōa figura si talis de mō acci
pitur in f̄su p̄posito raro v̄ nūq̄ v3
sillogifmus quādo modus aliquid
additvlt istuz modū ver3 cuiusmōi s̄it tales
mōi scitū/dmōstratū/per se notū/p̄mo ver3
huiusmōi Quod autē mixtio talis non valeat
patet per īstantiā3 in terminis non enī sequi
tur secundū opionē aī. omē hōine3 ēē aīal ē
per se nullū albū est aīal ḡ nullū albū ēē hōi
nē est per se nec seq̄ omē p̄sonā diuinā esse
deū est per se nullus homo est deus ḡ nulluz
hōine esse p̄sonā diuinā3 est per se nec sequif
nullā huaitate3 esse deū est per se aliquis hō
est deus ḡ aliq̄e hōine nō esse deū est per se
et sicut est de illo p̄ se ita est de multis aliis
Si autē illa de modo accipif in sensu d̄solv e
qualēti ei etiā raro v̄ nūq̄ val3 mixtio siue af
firmatiā siue negatiā fuerit de modo resp̄ctu
p̄clusiōis de cōsili mō affirmato sic nō sequif
omē albū scit a sorte esse hō nullus asinus ē
hō ḡ oīs asinus scit a sorte non esse albus na3
posito q̄ nihil sit albū nisi plato et q̄ s̄it hoc
nesciat nec etiā3 sciat an aliquis asinus sit al
bus vel nō et tamē q̄ sciat q̄ plato est hō tunc
p̄misit sunt vere et conclusio f̄a Hec enī3 tunc
est vera omē albū scit a sorte esse hō q̄ nihil
scitur esse albū nisi pla. et pla. scit a sorte ēē hō
ḡ oē albū scit a sorte ēē hō et certū ē q̄ illa ē v̄a
n̄ asinus ē hō et tñ hec ē f̄a per positū oīs as
inus scit a sorte nō ēē albus Et si dicat q̄ hec
n̄ est v̄a isto posito omē albū scit a sorte ēē hō
ga s̄it nesciat an aliq̄ albū sit hō n̄ v3 ga q̄
uis s̄it nesciat istā oē albū ē hō tñ hec ē v̄a oē
albū scit a sorte ēē hō ga p̄ illā nō d̄notat ni
si q̄ p̄tū p̄petit oī illi p̄ q̄ s̄bctū sup̄pōit et si ē v̄e
ga s̄bctū n̄ sup̄pōit nisi p̄ pla. et notū ē q̄ pla
tōi p̄petit p̄tū h̄ enī ē v̄a pla. scit ēē hō cū h̄ tñ
stat q̄ nesciat istā aliq̄ albuz ē hō sic ḡ p3 q̄
t̄lis mixtio n̄ v3 s̄it n̄ seq̄ oē albū p̄ se n̄ ē hō
oē risibi. ē hō ḡ oē risi. p̄ se n̄ ē albū nā si nihil
sit albū nisi asinus p̄misit se vere et p̄ f̄a h̄ enī ē
v̄a oē albū p̄ se n̄ ē hō ga q̄lib3 siḡlar ē v̄a et q̄
mior ē v̄a certū ē et p̄ f̄a ga oē risi. p̄ accūs n̄ ē
album Similiter non sequitur nullus homo ē
deus quelibet persona diuina per se est deus
ergo quelibet persona diuina per se nō est hō
Nam ante incarnationem fuerunt p̄misit

vere et p̄clusio f̄a et sicut ē de istis modis ita
est de aliis mult3 Et si dicat q̄ tales p̄ones oīs
homo scit nō esse alb⁹ oīs hō credif nō esse a
sin⁹ et h̄mōi s̄it affirmatiā iō nō d̄nt sequi Di
cendū est q̄ quis tales s̄it affirmatiā q̄tuz ad
p̄ponē modale hoc est quis modale v̄bū affir
met in eis tñ aliq̄ v̄bū negat et hoc sufficit ad
itētū meū Vn̄ ista ponit negatiā oīs hō p̄t n̄
ēē asinus q̄uis v̄bū modale affirmet. P3 igit q̄
dictū est p̄us q̄ nō seq̄ p̄ de mō affir. in tñ
mixtiōe siue mod⁹ ille fuerit v̄bū et mōi s̄it ta
lia v̄ba scit credif demōstrat et h̄mōi siue ille
mō sit aduerbiū vel equalēs aduerbio et mōi
s̄it tales per se. p̄mō v̄m. p̄ accūs et h̄mōi. Si
aut in cōclone fuerit mō negat⁹ frequē seq̄ p̄
cto talis nā iste discursus est bonus omē albū
scit ēē hō n̄ asinus est hō ḡ n̄ asinus scit esse alb⁹
S̄it sequif omē albū p̄ se nō est hō omē risibi
le est hō ḡ nullū risibile p̄ se est albū forte tñ
q̄busdā aliis modis nō v3 Ex p̄dict p3 q̄ quis
ex talib⁹ p̄pōib⁹ de mō s̄uptis in sensu d̄solv
eis equalētib⁹ sit oīo idē modus arguēdi in p̄
ma figura sic si omīs p̄pōnes eēnt deicee nō tñ
sic arguendū est ex eis i scōa figura et rō est ga
tales p̄pōnes nō p̄uertit sic ille deicee v̄n ille
fil⁹ oīs hō nō est asinus omē rudibile est asinus ḡ
omē rudibile nō est hō pōt p̄bari per hoc q̄ i
sta oīs hō nō est asinus p̄uertit in istā oīs asinus
nō est hō ex qua et miore seq̄ p̄cto p̄dicta in p̄
ma figura per fillm̄ regulatū per dici de nullo
sic arguēdo oīs asinus nō est hō omē rudibile ē
asinus ḡ omē rudibile nō est hō vnde nō sic ē
de isto fillō omē albū per se nō est asinus omē
rudibile est asinus ḡ oē rudibile p̄ se nō est albū
quis est fill⁹ in p̄ma figura oīs asinus per se non
est alb⁹ omē rudibile est asinus ḡ omē rudibile
per se nō est albū sit bon⁹ sillogif. et regulat⁹ p̄
dici de nullo et hoc ga ista omē albū per se n̄
est asinus nō p̄uertit in istā oīs asinus p̄ se n̄
est alb⁹ ga posito q̄ n̄ asinus sit albus aīas est ve
rū eo q̄ q̄lib3 siḡlar sit vera et tñ p̄ns ē fillm̄ sc3
ista omē albū per se nō est asinus p̄uertit in istā
aliquid q̄ per se nō est asinus est albū nūc at
maifestū est q̄ ille sillogif. nō v3 i p̄ma figura
aliqd q̄ per se nō est asinus est albū omē rudi
bile est asinus ḡ omē rudibile per se nō est al
bū eo q̄ maior est p̄ticlar in p̄ma figura et si
militer affirmatiā et p̄negatiā que sp̄ugnāt p̄me
figure p̄ idē p3 q̄ s̄ivlis negatiā sit de icee et af
firmatiā de mō nō v3 talis mixtio ga tūc i p̄ma
figura ex maiore deicee et miore de tali mō se

i N tertia figura si illa de mō suat in f̄
su p̄posito nō v3 mixtio respectu p̄nis
de mō p̄simili addēdo aliquid sup̄ hūc
modū veruz s̄uptū in sensu p̄posito Et iō sciē
dū est p̄mo q̄ nūq̄ loqr postea de hoc mō vuz
et hoc ga p̄pō deicee et p̄pō de hoc mō veruz corē
spōdēs cōuertit et hoc si sit p̄pō Sciendū est er
go q̄ mixtio ex illa deicee et illa de mō in f̄su
p̄posito nō v3 nō enī sequif omē hōine ēē aī
mal est scitū a te oīs nō est alb⁹ ḡ aliq̄ albū
esse aīal est scitū a te nā posito q̄ aliqd aīal
sit albū et hoc nescias p̄misit sunt vere et p̄cto
f̄a sic maifeste p3 S̄it nō seq̄ oīs hō est alb⁹
omē hōine ēē aīal est scituz a te ḡ aliq̄ aīal
esse albū est scitū a te p3 per idē nec seq̄ nul
lus hō est alb⁹ omē hōine ēē aīal ē scitū a te
igit aliq̄ aīal nō esse albū est scituz a te nec
sequif nullū hōine esse asinus est scitū a te oīs
hō est alb⁹ ḡ aliqd albū nō esse asinus est scitū
a te nec sequif omē hōine esse aīal est scituz
a te oīs hō est albus ḡ aliqd albū esse aīal est
scitū a te similiter nō seq̄ omē hōine esse aīal ē
per se oīs hō est alb⁹ igit aliq̄ albū esse aīal ē
p̄ se Si aut illa de mō sumat in sensu d̄solv vel
equalēs ei si maior sit deicee et miore de mō n̄
v3 mixtio nō enī seq̄ oīs hō ē alb⁹ oīs hō sci
tur esse aīal ḡ aliq̄ aīal scit esse albū nec seq̄
tur oīs hō est q̄tuz oīs hō per se est aīal ḡ a
liqd aīal per se est q̄tuz nec seq̄ n̄ hō ē alb⁹
oīs hō scit ēē aīal ḡ aliq̄ aīal scit n̄ ēē albuz
tñ si modus sit negat⁹ b̄n seq̄ nisi sit mod⁹ ne
gatiuz vel p̄uatiuz foralit vel equalēti sic ē l
ite mō f̄m Si at maior fuerit d̄ mō et miore d̄
ēē si maior fuerit v̄lis ē mixtio bona ga sp̄ p̄
p̄uēsiōē illi deicee educif i p̄ma figurā ex q̄
et maiore erit fillō. et tatus p̄ dici d̄ oī vel d̄ nul
lo et iō iste fillō. ē bonus hō p̄ se ē aīal oīs hō
ē albus ḡ aliq̄ albuz p̄ se ē aīal oīs hō scit a
te ēē aīal aliq̄ hō est veniens ḡ aliq̄ veniens sci
tur a te ēē aīal Similiter iste s̄it scit a te ēē hō
sortes est veniens ergo veniens scit a te ēē hō
et iste omnis aīa intellectiua scit a sorte esse
subā omnis aīa intellectiua est volūtas ergo
voluntas scitur a sorte esse subā sed ista conse
quentia non valet volūtas scitur a sorte esse si
stantia ergo aliq̄ substantia scitur a sorte esse
voluntas Similiter si maior fuerit p̄ticu
lar v3 mixtio sic sequif aliq̄ hō per se ē aīal

q̄ q̄ncūq̄ maior est de neces. negatiua ⁊ mior de p̄tīgēti si in mīore sumat subiectū inferi⁹ ad subiectū maiorē semp seq̄ p̄clusio nō solū de possibili sed etiā de inesse ⁊ per istā r̄gulā dñt glosari multa dicta arif. q̄ vident esse p̄ aliqua dicta ⁊ aliq̄ dicenda s̄z si maior fuerit affirmatiua nō seq̄ p̄clo de inesse q̄uis in mīore suat sub iferius ad subiectū si aut maior fuerit de p̄tīgēti ⁊ mior de neces. nō seq̄ p̄clusio de p̄tīgēti sic nō sequit̄ om̄e albū eē dulce est p̄tīgēti om̄e lac esse albū est neces. ḡ om̄e lac esse dulce est p̄tīgēs Sīl̄r nō seq̄ om̄e pducēs esse deū est p̄tīgēti p̄ez esse pducētes est neces. ḡ patre esse deū est p̄tīgēs Sīl̄r nō sequit̄ nullū ens in actu esse huaitatē est p̄tīgēti om̄e deū esse ens in actu est necesariū ḡ nullū deū esse huaitatē est p̄tīgēs nā p̄misse sūt vere ⁊ p̄clo s̄z tū de possi. bene sequit̄ s̄z nō sequit̄ p̄clo de inesse q̄uis iferi⁹ suat sub medio t̄mīo in mīore. 2° videndū ē de p̄dicta mixtiōe q̄ illa de neces. sūt in fsu cōposito ⁊ illa de p̄tīgēti in sensu diuiso. Et est p̄mo sciendū q̄ si illa de neces. sit maior ⁊ illa de p̄tīgēti mior in fillo affirmatiua nō seq̄ p̄clo de p̄tīgēti sic nō sequit̄ om̄e materiā informatā forma ignis esse informatā est necesariū hāc materiā p̄tīgēti esse informatā forma ignis ḡ hāc materiā p̄tīgēti esse informatā forma q̄ p̄misse sūt vere ⁊ p̄clusio falsa s̄m opio nē arif. Sīl̄r nō sequit̄ nullū hoīnē esse asinuū est neces. p̄tīgēti ridētē esse hoīnē ḡ p̄tīgēti ridētē nō esse asinū ⁊ ita non valz talis mixtio in fillo negatiua Tercio sciendū si maior fuerit de p̄tīgēti ⁊ mior de neces. si s̄bctū maior sumat p̄cise pro hīs que sūt v̄l tā pro hīs que sūt quā pro hīs que p̄tīgūt sempvz mixtio ⁊ est fillo regulatus per dici de omnivēl nullo respectu p̄clonis de p̄tīgēti q̄a dictū est p̄us q̄ talis mixtio de inesse ⁊ cōtingenti v̄z s̄z illa de inesse est p̄ns ad illā de necesario igit̄ r̄c. ⁊ si subiectū maior suat p̄cise pro hīs q̄ p̄tīgūt non v̄z mixtio sic nō sequit̄ om̄e q̄ p̄tīgēti esse ens in actu p̄tīgēti creari om̄e deū esse ens in actu est neces. ḡ om̄e deū p̄tīgēti creari ideo etiā nō sequit̄ ibi p̄ de possi. q̄a p̄misse sūt vere ⁊ p̄clusio falsa. Quartovidendū est de illa mixtiōe q̄ illa de p̄tīgēti sumit̄ in sensu p̄posito ⁊ illa de neces. in fsu diuiso Et est p̄mo sciendū q̄ si illa de neces. fuerit maior ⁊ illa de p̄tīgēti mior nō sequit̄ p̄clusio de p̄tīgēti sic nō sequit̄ oīs hō de neces. nō est ḡ

us om̄e p̄sonā dīnā eē hoīnem est p̄tīgēti ḡ om̄e p̄sonā dīnā esse deū est p̄tīgēti q̄a p̄misse sūt vere p̄clone exñte s̄z per eodē terminos patet q̄ nō valet fillo negatiua tū conclusio de possibili sequit̄ 2° sciendū q̄ si maior fuerit de cōtingēti ⁊ mior de neces. nō valet mixtio q̄a nō sequit̄ om̄e supposito esse deū est p̄tīgēti q̄libet personam diuinā esse deū est contingens nec sequit̄ nullū ens actu esse huaitatē est contingens q̄libet p̄sona diuina de necessitate est ens in actu ḡ nullā p̄sonam diuinam esse humanitatē est contingens.

Quito videndū est de illa mixtiōe q̄ v̄tq̄ sumit̄ in sensu diuiso Et est p̄mo sciendū q̄ si maior fuerit de necesario ⁊ mior de p̄tīgēti non valet mixtio nō enī sequit̄ oīs hō de neces. est deus om̄e huaitatē p̄tīgēti esse hoīnem ḡ om̄e humanitatē contingit esse deū nā supposito q̄ n̄ hō sit nisi christus p̄misse est sent vere ⁊ conclusio s̄z Sīl̄r s̄m p̄ncipiū Añ. nō sequit̄ om̄e corpus celeste luminosū de necessitate est subā p̄tīgēti lunā esse corpus celeste luminosū ergo contingit lunā esse s̄bāz per eodē t̄mīos patet q̄ fillogif. negatiua nō valet tamen conclusio de possibili sequit̄. Si autem maior fuerit de contingēti ⁊ minor de neces. semp sequit̄ conclusio de contingēti s̄m p̄to subiecto cōclonis p̄cise pro hīs que sūt vel tam pro hīs que sūt quā pro hīs que p̄tīgunt q̄a semp talis fillo. regulat̄ per dici de omnivēl de nullo Si autem subiectū maior suat p̄cise pro hīs que p̄tīgūt nō valet sicut nō sequit̄ p̄tīgēti om̄e ens creari hoc est om̄e q̄ contingit esse ens contingit creari deū de neces. est ens ergo deū contingit creari.

Capitulū xlviii.

N secunda figura s̄vtraq̄ p̄misse s̄z sumat in sensu composito nō valet mixtio vnde nō sequit̄ nullū hoīnē esse asinū est necesariū om̄e animal irrōnale esse asinū est contingens ergo nullū aīal irrōnale esse hoīnē ē contingens sīl̄r nō sequit̄ om̄e p̄sonā diuinā esse in actu est neces. nullā humanitatē esse in actu est contingēs ergo nullam humanitatem esse p̄sonā diuinā est contingens Sc̄dovidendū est q̄ illa de neces. sumit̄ in sensu composito ⁊ illa de contingēti in sensu diuiso Et est sciendū q̄ simpliciter talis mixtio nō valet siue illa fuerit de neces. affirmatiua vel negatiua

ua Tercio videndū ē q̄ illa de p̄tīgēti sumit̄ in fsu p̄posito et illa de necesario i fsu diuiso et ē sciendū q̄ simplr tal mixtio n̄ v̄z. Quarto videndū ē q̄ v̄traq̄ sumit̄ in fsu diuiso et est sciendū q̄ si negatiua fuerit de necesario nō sequit̄ p̄ de p̄tīgēti ad v̄trūlibz s̄z seq̄ p̄ negatiua ē possibile ⁊ de iēe sic iste fillus n̄ v̄z oīs chimera ē necitate n̄ ē in actu p̄tīgēti oēs hoīez eē i actu ḡ p̄tīgēti oēs hoīez n̄ ē chimera s̄z seq̄ ista ḡ oīs hō p̄t̄ nō ē chimera ⁊ sīl̄r ista n̄ hō ē chimera. Si affirmatiua fuerit de neces. sīl̄r seq̄ cōclusio de iēe ⁊ de possibili n̄ aut de p̄tīgēti

Capitulū xlix.

Ira mixtionē p̄tīgēti ⁊ necesarii in ecia figura q̄ v̄traq̄ sumit̄ in sensu p̄posito. Est p̄mo sciendū q̄ si seq̄ p̄ de possibili s̄z nō seq̄ p̄ de p̄tīgēti sic nō seq̄ oē pducens eē deū est p̄tīgēti oē pducens eē ens i actu est necesariū ḡ aliq̄ ens i actu eē deum est p̄tīgēs nec seq̄ oē pducens esse ens i actu est p̄tīgēti aliq̄ pducens eē deū est necesariū ḡ deū eē ens i actu est p̄tīgēti. sīl̄r nō seq̄ nullā huaitatē esse deū ē necesariū oēs huaitatē eē aīalitātē est p̄tīgēti ḡ aliq̄ aīalitātē nō esse deū est p̄tīgēs Sc̄dovidendū ē q̄ illa de necesario sumit̄ i fsu p̄posito ⁊ illa de p̄tīgēti i fsu diuiso. Et est sciendū q̄ si illa de necesario fuerit maior ⁊ mior de p̄tīgēti si subiectū maior suppoat p̄ eo q̄ est nō seq̄ p̄clusio de p̄tīgēti s̄z de possibili sup̄to subiecto p̄clōis p̄ eo quod p̄t̄ eē si aut subiectū mior suat p̄ eo q̄ p̄tīgēti solū nō seq̄ p̄ de p̄tīgēti s̄z de possibili si aut maior fuerit de p̄tīgēti ⁊ mior de necesario si subiectū maior suat tā p̄ eo q̄ est q̄ p̄ eo q̄ p̄tīgēti seq̄ p̄ de p̄tīgēti subiecto hūitē p̄tīgēti ac ceptioēz. si aut subiectū maior suat p̄cise p̄ eo q̄ p̄tīgēti nō seq̄ Tercio videndū ē de illa mixtiōe q̄ illa de p̄tīgēti sumit̄ i sensu p̄posito et illa de necesario i fsu diuiso. Et est sciendū q̄ tal mixtio n̄ valet respectu p̄clōis de p̄tīgēti quis valeat respectu p̄clōis de possibili Quarto videndū est de illa mixtiōe q̄ v̄traq̄ sumit̄ i fsu diuiso Et est sciendū q̄ si maior fuerit de necesario ⁊ mior de p̄tīgēti nō seq̄ p̄ de p̄tīgēti sic nō seq̄ oē pducens de necitate est de p̄tīgēti oē pducens eē creas ḡ p̄tīgēti creas esse deū sed seq̄ p̄ de possibili sup̄to subiecto p̄clōis p̄ eo q̄ p̄t̄ esse. Si aut maior fuerit de p̄tīgēti ⁊ mior de neces. ⁊ subiectū maior suat tāz p̄ eo q̄ est q̄ p̄ eo q̄ p̄tīgēti seq̄ p̄ de p̄tīgēti s̄z si subiectū maior suat p̄cise p̄ his q̄ p̄tīgēti

nō seq̄ p̄ de p̄tīgēti nō ei seq̄ oē q̄ p̄tīgēti esse pducens p̄tīgēti esse i actu oē pducēs de necitate est de p̄tīgēti deū esse i actu.

Capitulum l.

E mixtiōe necesarii ⁊ impossibili dicendū est p̄ hec. Et est sciendū q̄ sic d̄z est p̄us q̄libz p̄po de impossibili equaleat alicui p̄po de necesario ⁊ iō ad sciendū q̄ mixtiō necesarii ⁊ impossibili v̄z q̄ n̄ oīs sciē equalentia p̄pois de impossibili ⁊ p̄pois de neces. ⁊ q̄ v̄niforis de necesario v̄z q̄ n̄. devniformi dictū est p̄. De egpollentia aut it̄ p̄pois de necesario de impossibili d̄z ē alibi iō ad p̄ns hec b̄ illa mixtiōe sufficiat. Ca. li.

Ltio circa istā p̄tēvidendū est de mixtiōe p̄pois de necesario ⁊ de aliis modis ab istis quatuor Et est p̄mo sciendū q̄ i p̄ma figura q̄ abe p̄isse sumit̄ i fsu diuiso raro l̄nq̄ v̄z mixtio respectu p̄clōis de aliō mō q̄ de necesario sicut nō seq̄ s̄m principia Añ. oē aīal eē coloratū ē necesariū oēs hoīem esse al est p̄ se ḡ oēs hoīez esse coloratū ē per se. V̄xtn q̄ v̄nus mō est inferior ad necesarium tūc sp̄ seq̄ p̄clo de necesario sic seq̄ oēs hoī nē eē coloratū est necesariū sortē esse hoīez est p̄ se ḡ sortē esse coloratū est necesariū. sed quādo mō ille n̄ est inferior ad necesariū tūc nihil v̄z mixtio tal respectu cōclusionis de necesario nec respectu p̄clōis de illo mō sicut nō seq̄ oē albū esse coloratū est necesariū oēs hoīez eē albū est scitū a me ḡ oēs hoīez esse coloratū ē scitū a me nec seq̄ ista p̄ ḡ oēs hoīez eē coloratū ē necesariū aliq̄ tū seq̄ p̄clo de tali modo sic seq̄ oēs triagulū h̄re tres est necesariū ⁊ sochelem esse triagulū est scibile ḡ ysochelez h̄re tres est scibile. V̄n q̄ aliq̄ mō n̄ p̄t̄ cōpere aīcedenti nisi p̄petat p̄nti tūc i tali mixtiōe seq̄ p̄clo de tali mō h̄ mōi aut sunt tales mōi scibile large accipiendo cognoscibile credibile apphenibile ⁊ hui⁹ mōi. Si aut v̄traq̄ sumit̄ i fsu diuiso sp̄ valet fillus q̄ illa de mō infert suā de iēe sic in illis de inesse respectu conclusionis ei⁹ mōi de quo est maior ita q̄ si maior sit de necesario p̄clo erit de necesario. si maior sit de alio modo conclusio erit de alio modo et ideo tales fillivalent omnis homo p̄ se est animal fortes de necitate est homo ego fortes p̄ se est animal omne ens scitur a te esse in actu persona diuina de necitate est ens ḡ persona diuina de necitate scit̄ a te eē in actu. omnis homo de necitate ē animal fortes k. i.

scit eē hō g̃ sōr de nccitate est aīal Et rō est q̃ a q̃nq̃ i talib⁹ mīor infert suā de inee nūc aut dictū est prius q̃ sp ex tali maiore et minore de inee seq̃ conclusio de cōfili mō et q̃cqd se quif ad cōfili seq̃ ad aīas g̃ tal mixtio ē bo na Si aut illa de mō non iferat suā de inee tunc nōv3 mixtio sic n̄ sequif oē imortale de nccitate est de⁹ intelligentia inferior deo credif eē imortal⁹ g̃ intelligentia illa de nccitate est de us nec ecia seq̃ g̃ credif eē de⁹ sic n̄ sequitur oīs de⁹ de nccitate est p̃sōa dīna aliq̃ imortale credif eē de⁹ g̃ aliq̃ imortale credif eē p̃sō na dīna et ita p3 q̃ talis mixtio exp̃cne de mō q̃ nō infert suā de inesse nōvalet mōi aut tales sūt huiusmōi credibile op̃abile apphē sibile intelligibile et huiusmōi

Capitulum lii.

N secūda figura q̃nvtraq̃ ppō sūt i sēsu p̃pōito raro vel nūq̃valet mixtio nisi mō sit inferior ad nccāriū. Vnde nō seq̃ nllū hoīez esse afīnū est necessariū oē albū eē afīnū ē scitū a me g̃ nullū albu3 eē hoīez est scitū a me vel g̃ nullū albu3 eē hoīez ē nccāriū sicut non sequitur nullū hoīne esse afīnum est nccāriū brunellū eē afīnū est p̃mo ṽez g̃ brunellū n̄ eē hoīez ē p̃move rū nec ecia seq̃ g̃ brunellū nō eē hoīez ē necessariū sic n̄ seq̃ nullū lapidē eē corp⁹ aiātū est nccāriū oē aīal eē corp⁹ aiātū est p̃o ṽm g̃ nullū hoīez eē lapidē est p̃movm ga pisse sūt ṽe et p̃o falsa nec seq̃ omne deū eē tres p̃sō nas est nccāriū nullū imortale eē tres p̃sō nas est creditū a te g̃ nullū imortale eē deus est creditū a te vel nullū imortale eē deū ē nccāriū Sitr si illa de nccāo sūaf i sēsu diuif o nōv3 p̃dicta mixtio sicut p3 p̃ eodē t̃mīos Sitr svtraq̃ sūaf i sēsu dīso nōv3 mixtio ge neralit̃ sic nō seq̃ oīs deus de nccāte est tres p̃sōne nullū imortale scif eē tres p̃sōe g̃ nllū imortale scif eē deus vel nullū imortale de nccitate est de⁹. anvaleat cū aliq̃ alio mō dīf cūciāt studiōsi

Capitulum liii.

N ecia figura svtraq̃ sūaf i sēsu cō pōito raro vel nūq̃v3 talis mixtio fr cut nō sequitur oēs personā esse rela tiuā est nccāriū oēs deū esse imortales est scitū a te g̃ aliq̃ imortale esse p̃sōnā relati uā est scitū a te Si aut illa de nccārio sūaf i sēsu dīso non valet talis mixtio sicut p3 p̃ e

odēm t̃mīos Si autvtraq̃ sūaf i sēsu dīso si maior sit de nccārio et minor de alio mō sēp seq̃ p̃o de nccāo si mīor inferat suā de inesse et hoc quia ex maiore de nccārio i sēsu diuif so i minore de inesse seq̃ p̃o de nccāo i p̃ cōse quens seq̃ eadē p̃clō ex ante ad illā de inesse et eadē maiore Vñ iste sūlūs est bō⁹ omis hō de nccitate est aīal oīs hō scif eē alb⁹ g̃ al bu de nccitate est aīal. Si aut maior fuerit d alio mō et minor de nccārio seq̃ conclusio d̃ eodē mō de quo est maior n̄ de nccāo vñ seq̃ oīs hō scitur eē alb⁹ oīs hō de nccitate est cre abilis g̃ aliq̃ creabile scif eē albū i3 nō seq̃ g̃ aliq̃ creabile de nccitate est albu3. Si aut il la de mō inferat suā de inee mixtio non val3

Capitulum liiii.

Ifo quōvalet mixtio de p̃pōib⁹ de ne cessario et ceteris mōalib⁹ videndū est quōv3 mixtio ex p̃pōitioibus de possibili i ceteris mōalib⁹ p̃mo d̃ mixtiōe de possibili et p̃tigentis Et p̃mo in figura p̃ma Et est p̃mo sciendū q̃ svtraq̃ sūaf i sēsu p̃pō sito nulla sequif cōclō nō enī sequif omnem hoīez esse albū est possibile oē nigrū eē hoīez est p̃togens g̃ oē nigrū eē albū ē possibile. nec sequitur oēs hoīez eē albū est p̃togens oē ni grū eē albū est possibile g̃ omne nigrū eē al bum est contingens vel est possibile nec etiā valet si altera sūatur in sēsu cōpōito i alte ra in sēsu dīso sic nō seq̃ omne albū eē hoī ne est contingens omnis afīnus potest eē al bus g̃ omnis afīnus pōt esse hō nec seq̃ oē albū pōt esse hō omne afīnū esse albū est cō tingens g̃ omnis afīnus pōt esse hō sic nō seq̃ tur oīs hō potest ridere oē aīal eē hominē ē p̃togens g̃ omne aīal pōt ridere Nā pisse sūt ṽe et conclusio falsa q̃ltercūq̃ subiectu3 sup ponit nec etiam sequitur oīs hō pōt esse alb⁹ omne nigrū esse hoīez est p̃togens g̃ oē nigrū esse album est contingens nec sequif oē albū esse hominem est possibile contingit omnem afīnū esse albū ergo contingit omnem afīnū esse hominem Tercio videndum est quā dovtraq̃ sumitur in sēsu diuifso vel equiva lenti. Et est primo sciendū q̃ si maior sit de possibili et minor de contingenti si sub iectum maioris suppoit pro his que possunt esse et subiectum minoris supponat tam pro his que sunt q̃ pro his que contingunt sequi tur conclusio de possibili sicut sequitur omne quod potest esse homo potest eē albū omē q̃

est risibile vel p̃tigit esse risibile p̃tigit eē ho minē g̃ oē risibile p̃tigit eē albū Si autē sbiec tū maior suppoat p̃ his q̃ sūt p̃cise n̄v3 mixti o sic n̄ seq̃ oē albū pōt eē hō p̃tigit oēs afīnū eē albū g̃ oīs afīnū pōt esse hō. Si maior sit de p̃tigēti et mīor de possibili si subiectū maior suppoat tā p̃ his q̃ sūt q̃ p̃ his q̃ p̃tigit v3 fillo gismus respectu p̃nis de p̃tigenti si aut sup poat p̃ his q̃ sūt nōv3 sūlūs i3 p3 p̃ eodē t̃mīos

Capitulum lv.

N secūda figura svtraq̃ ppōnū sūaf i sēsu p̃pōito n̄v3 mixtio sic n̄ seq̃ tur oēs deū esse hoīez ē p̃togens nul lā p̃sōnā dīnā eē deū est possibile g̃ nullā p̃sō nā dīnā esse deū est possibile nec seq̃ nullu3 deū esse hoīez est possibile oēs p̃sōnā dīnā ef se hominē est p̃togens g̃ nullā p̃sōnā dīnā eē deū est p̃togens p3 p̃ eodē t̃mīos q̃ n̄valet mixtio si altera p̃missa svtraq̃ sūaf i sēsu diuifso

Ca. lvi.

N ecia figura svtraq̃ ppōnū sūaf i sēsu p̃pōito nōv3 mixtio sic non se q̃ oēs hoīez esse deum est possibile oēs hoīez eē hūanitatē est p̃togens g̃ aliq̃ hu maitatē eē deū est possibile nec etiā v3 si ma ior sit de p̃tigentis et mīor de possibili p3 per eodēm t̃mīos q̃ nōv3 mixtio si altera sūaf i sē su p̃pōito et altēa i sēsu dīso. si autvtraq̃ sūaf i sēsu dīso si subiectū illi⁹ de possibili suppo nat p̃ his q̃ p̃nt eē et sit maior seq̃ p̃o de possi bili sic seq̃ oīs hō pōt eē hūanitas oēs hoīez p̃tigit esse deū g̃ deus pōt esse hūanitas subie cto vtriūsq̃ sūptō p̃ his q̃ p̃nt eē i3 p̃ his q̃ sunt aliter nōvalet

Ca. lvii.

Egēvidē de mixtione possibilis et i possibilib⁹ i3 de ea pōt patē ex ill⁹ q̃ di cta sūt circa mixtionē nccāriū i possi bilis p̃ eo q̃ sp illa de impossibili equalet ali cui de nccārio i de ea non plus ad p̃ns.

Capitulum lviii.

E mixtiōe p̃pōis de possibili et alio d rū modorū a q̃tuor famosis dicendū est post hec Et p̃mo i p̃ma figura di cendū est q̃ tal mixtio nōv3 si ambe p̃misse su mant i sēsu p̃pōito sic nō seq̃ omne aīal eē hoīez est scitū a te oēs afīnū eē aīal est possi bile g̃ omnem afīnū eē hoīez est scitū a te ṽl est possibile tñ q̃ncūq̃ aliq̃s mō⁹ sūpt⁹ est infe rior ad nccāriū cuiusmōi sūt tales modi p̃ se demōstrabile p̃ se notū i h̃mōi sp ex tali ma iore de tali mō i mīore de possibili sequif p̃o

de possibili i si maior fuerit de possibili i mi nor de tali mō. Et rō est q̃a illa ppō de t̃mī mō infert illā de nccārio i eod sēsu i3 dictū est p̃ q̃ ex tali de nccārio et tali de possibili mixti ov3 respectu p̃clis de possibili. Proportiona bilit̃ dicendū est de illa mixtiōe q̃n altēa sūi tur i sēsu dīso et altera in sēsu p̃pōito. si au tēvtraq̃ sūaf i sēsu p̃pōito i maior fuerit d̃ possibili i mīor de alio mō q̃ infert vñā de in esse quia ex tali de possibili i illa de inesse se q̃ p̃o de possibili i eodē sēsu sic dictū est p̃us Si aut maior n̄ iferat suā de inesse nōvalet. n̄ ei sequif oīs hō pōt esse de⁹. Si aut illa de possi bili fuerit mīor raro vel nūq̃ v3 mixtio sic nō seq̃ oīs hō scif esse deus hūanitas pōt eē hō igitur hūanitas pōt esse de⁹ vel scif esse deus

Capitulum lix.

Ivtraq̃ illarū ppōnū sūaf i sēsu p̃pōi to nōv3 mixtio si ille mō nō sit iferi or ad nccāriū vel equalēs i secūda fi gura sic nō seq̃ nullū deū esse hoīez est scitū a te q̃libet p̃sōnā dīnā eē hoīez est possibile g̃ nullā p̃sōnā dīnā esse deū ē possibile nec seq̃ tur oēs deū esse hoīez est scitū a te nullā p̃sō nā dīnā esse deū est possibile g̃ nullā p̃sōnā dīnā esse deū est possibile. Si aut illa de mō do inferat illā de nccārio seq̃ cōclō de possi bili. Sitr si altera sūaf i sēsu cōpōito i altēa in sēsu dīso si illa de mō nō inferat illā de ne cessario nōv3 mixtio si inferat eamv3 respec tu cōclutionis de possibili. si aut vtraq̃ sūaf i sēsu dīso et illa alia de mō nō inferat illam de nccārio nōv3 mixtio sicut nō sequitur oīs deus scitur esse hō q̃libet p̃sōa dīna pōt nō ef se hō igitur q̃libet p̃sōa dīna pōt nō esse deus Nec sequitur oīs p̃sōa dīna potest nō eē hō oīs deus scif esse hō g̃ oīs deus pōt nō eē p̃sō na dīna. si aut illa de mō inferat illā de nccā riov3 tal mixtio q̃n ex illa de nccāo i alia de possibili v3 mixtio. Ca. lx.

Vando aut p̃misse tales disponū i ecia figura svtraq̃ sumantur i sēsu cōpōito si illa de mō non inferat illā de nccārio non valet mixtio sicut nō sequitur oēs hominem eē deū est scitū a te oēs hoīez esse hūanitatē est possibile g̃ aliq̃ hūanita tē eē deū est possibile. S3 si illa de mō inferat illā de nccārio mixtio est bona tenens ṽtute istius regule si p̃misse sint possibles et cōpos sibles cōclō est possibilis et ṽtute istius oē ne k.ii.

cessariū ē possibile. Si aut illa ē possibili sua
tur in sensu composito et altera in sensu dīso
si illa de possibili fuerit maior nō sequitur cō
clusio de possibili si illa de modo nō iſerat il
la de nccario sicut non sequitur omne hoīem
esse deū est possibile oīs hō scitur esse hūani
tas g aliq hūanitatē esse deū est possibile. Si
militer nūz si mior fuerit de possibili p eos
tūmōs. Si aut illa de possibili sua in sensu dī
so et illa de alio mō in sensu pposito si illa de
possibili fuerit maior nō sequit cōclō de pos
sibili si mior iſerat sua de inesse et hoc est ve
rū qn maior est vls. epūso est qn maior est p
ticularis Et rō est q illa de mō sic dictū ē in
fert sua de inee sed ex tali de possibili et ex
illa de inesse est talis mixtio inueniēs sicut
dictū est pri^o. Si aut illa de possibili fuerit mi
nor valet mixtio sicut sequit oēs hoīez eē de
ū est scitū a te oīs hō pōt esse hūanitas g ali
q hūanitas pōt esse deus sūpto subiecto pclō
nis p eo qd pōt eē Si aut vtrāq sua in sensu dī
so nōz mixtio respectu pclōis de possibili qn
illa de mō iſerat sua de inee.

Capitulum lxi.

Ltiōvidendū est de mixtione pponis
de ptingenti et ceterarū pponū mōaliūz
Et pmo de mixtione ex ppo de ptingenti
genti et de ipossibili sed ista p3 ex mixtione
ptingentis et nccarii p3 cāz sepius dicta3 iō
dicendū est de mixtione ptingenti et aliarū mōa
lūz i pmo i pma figura Et est sciendū q si
vtrāq sua in sensu pposito si illa de mō nō iſe
ferat illa de nccario mixtio nōz sicut nō sequi
tur oē aīal esse hoīez est scitū a te omne aī
nū esse aīal est ptingens g oēs aīnū eē hoīem
est ptingensvel possibile nec seqt oē aīal esse
hoīez est ptingens oēs aīnū eē aīal est scitūz
a te g oēs aīnū esse hoīez est possibilevel pti
gēs Si aut illa de mō iſerat illa de nccario mix
tio est bōa q ex tali de nccario et de possibili
bili seqt p de possibili sicut dictū est p3 sed
illa de possibili seqt ad illa de ptingenti g rō.
Si aut illa de ptingenti sua in sensu cōposito et
alia in sensu dīso si illa de ptingenti fuerit ma
ior nōz mixtio sicut nō seqt omne albū esse
hoīez est ptingēs oīs aīnū scit eē albū g oēs aī
nū eē hoīez ē possibile. Si aut illa de mō iſe
rat illa de nccario mixtio ē bōa Si rō dicēdū ē
si illa de ptingenti sit mior si aut illa de pting
genti sua in sensu dīso si sit maior semp seqt
p de possibili qn mior iſerat sua de iēe et a

lit nō ga dictū est p3 q ex tali ptingenti et il
la de inesse seqt p de possibili Si aut minor
nō iſerat sua de inesse nōz mixtio sic nō seq
tur oē albū esse hoīez est scitū a te oīs aīnū
ptingent est albū g oīs aīnū pōt esse hō. si aut v
q sua in sensu dīso si maior fuerit de cōtingenti
lequit p de possibili qn mior iſerat sua de i
esse sed qn nō iſerat sua de inesse nō valet Si
aut illa de ptingenti fuerit minor non valet sic
nō seqt oē albū scitur a te esse hō oīs aīnū cō
tingent est albū g oīs aīnū pōt esse hō.

Capitulum lxii.

N secūda figura sūtraq ppo sua in
sensu pposito nōz mixtio respectu cō
clusionis de contingentī nec respectu
cōclusionis de possibili nisi illa de alio mō i
ferat illa de nccario vñ nō seqt oēm deū esse
hoīez est scitū a te qlibz psonā dīnā nō eē ho
minē est ptingens g qlibz psonā dīnā nō eē de
ū est possibile nec seqt nullū deū eē hoīez est
scitū qlibet psonā dīnā eē hoīez est ptingēs et
go qlibet psonā dīnā nō esse deū est possibile
Si aut illa de mō iſerat illa de nccario mixtio ē
bōa. si aut illa de ptingenti sua in sensu pposito et il
la de alio i sensu dīso si illa de ptingenti fuerit nega
tia nōz mixtio sic nō seqt nullū deū eē hoīez ē p
tingēs qlibet psonā dīnā scitur esse homo ēgo q
libet persona diuina pōt nō esse de^o. Si rō si af
firmatia fuerit de ptingenti nōz nō enī seqt o
nē deū eē hoīez ē ptingēs qlibet psonā dīnā scit
nō eē hō g qlibz psonā dīnā pōt nō esse de^o. Si aut
illa de ptingenti sua in sensu dīso et alia i sensu ppo
ito nōz mixtio p3 p eos tūos. Et si vtrāq sua in
sensu dīso et alia mixtio nōz sicut p3 p eos tūos

Capitulum lxiii.

N tertia figura sūtraq sua in sensu cō
posito nōz mixtio respectu pnis de
cōtingenti respectu pnis de possibili
nisi illa de alio iſerat illa de nccario sic nō se
qt oēs hoīez eē deū ē scitū a te oēs hoīez esse
hūanitatē ē ptingens g aliq hūanitatē eē de
ū est possibile Cōsūr ē dicēdū qn illa de cō
tingenti sūit i sensu pposito et alia i sensu dīso. si
aut illa de ptingenti sua in sensu dīso et subiectum
supponat p hīs q sūit i fuerit vls et alia de mō
iſerat sua de inee seqt p de ptingenti et hīr ē qn
est epuerlo Si aut vtrāq sua in sensu dīsoz mixti
o qn illa de alio iſerat suam de iēe. Et ista de
mixtionib^o ad pns sufficiat quis mltā cā bre
uitatē sint omīssa q tñ a studiosis elici pnt si q
aut dicta Aī. iſus pñeē aut p aliq sup^o dic

ta pnt solui qd etia solu^o patebit expñius su
pra lib^o p3 p3 si ptingat me illū lib^o exponē.

Capitulum lxiiii.

I aut fiat mixtio ex ppoib^o mōalib^o
a hōz mōz ab illis qtuor. Aut vtrāq
ppo sūit i sensu pposito siue i tali sensu p que dno
taf mō vificari de sua de inee aut sub alio et
a^o sensu Si pmo rarovl nūq v3 mixtio ga nūq
v3 nisi qn tales mōi nō pnt vificari de pmiss3
nisi aliq illorū vificet de pclōe seqnte ex pīl
lis qd nō sp t3 ga qnīsvna pmissa sit scita et a
lia credita nō o3 pclōez credivl sciri et ita ē de
aliis. Si aut pmissa sūant in alio sensu tē si mi
nor iſerat sua de inee i pma figura sp p seq
tur i eadē figura de eodē modo de q est ma
ior sic seqt oīs hō p se est aīal aliq albū scit
esse homo g aliq albū p se est aīal ga ex ca
dē maiore et illa de inesse seqt eadē p et p con
seqns eadē p seqt ex maiore et antecedēte ad
illā de inee. Per pdicta pōt studiosus cogno
scē qn mixtio i talib^o v3 et qn nō etiā in aliis si
gūi

Ca. lxx

Osūvisū est quō sūllūs sit ex ppoib^o
p tā de inee q de mō q plures exponē
tes nō hnt vidēdū ē quō sūllūs sit ex p
poib^o ples exponētes hntib^o cōmōi sūit exclusi
ue exceptie et reduplicatie et hūi^o mōi de qbus
dictū est p^o Pro qb^o vtrāq est ista rla gñali^o
q qnīq qlibz exponēs pnis i ipa p seqt ex
aliq b^o exponētib^o pñsaly l exvna exponēte v
nī pñsaly et alia pñsaly sp est bō sūllūs et ali^o non
Et iō advidēdū antal discursus sit bō i o3 di
ligēt vidē q sūit exponētes tñ pñsaly et pclō
nis et quō se hnt fm pñsaly ad iūcē sic ad vidē
dū an iste discursus sit bō oīs hō iqtū risibīl
est hō aīal est hō g al iqtū risibīle ē hō o3 vide
re exponētes maior et pnis Vñ exponētes
maior sūit iste oīs hō est hō oīs hō ē risibīlis
oē risibīle ē hō si aliq ē hō ip3 est risibīle Ex
ponētes pnis sūit iste al est hō al ē risibīle o
ne risibīle est hō si aliq est risibīle ip3 est hō
nūc aut seqt oīs hō est hō g al est hō si r seq
tur oīs hō est risibīl g al est risibīle sic due ex
ponētes pclusionis sūit exponētes maior Ex
q p3 q oēs exponētes pnis sequit ex ante
et ita discursus est bon^o et iō oīs tal discurs^o ē
bō qlibz logic^o iqtū logic^o differt a gmatico g
matic^o est logic^o g gmatic^o iqtū logic^o dīt a g
matico i3 maior est hā Ex isto p3 q sp i pma
figura ex maiore reduplicatia et miore redup
plicatia i nō reduplicatia seqt p reduplicatia

sic seqt oīs hō iqtū rōnalis est suscepti^o disci
pline al est hō iqtū rōale g al iqtū rōale ē sur
sceptibile disciplie omne agēs iqtū agēs dif
fert a passo aliq passū est agēs g aliqō pas
sū iqtū agēs differt a passo et nō solu seqt con
clusio reduplicatia sed etiā seqt p fine redup
plicatioe q est piacēs illi reduplicatie. Qd
aut oēs tales sūit bōi p3 qlibz exponēs cō
seqnt seqt ex aliq exponēte antecedē l ex alia
exponēte et miore l est eadē cū aliq exponen
te maior d3 si mior fuerit reduplicatia et maj
ior nō quis seqt pclō sine reduplicatioe nō tñ
seqt pclō cū reduplicatioe vñ nō seqt oē suscep
tibile disciplie est albū oīs hō iqtū rōal ē sur
sceptibilis disciplie ergo oīs iqtū rōalis est al
b^o ga ista exponēs pñsaly sc3 si aliq est rōale l
lud est albū nō seqt ex aliq exponēte minoris
nec etiā cū maiore sic p3 i ductie Que aut
dicta sūit itelligēda sūit qn reduplicatio sūit p
pe et manet nō negata Si ei reduplicatio fue
rit negata i maiore et affirata in pclōe nō va
let discursus vñ quis iste discursus sit bō om
nis hō iqtū alb^o nō est music^o sōr est hō ego
sōr iqtū alb^o nō est music^o tñ iste discursus nō
valet null^o hō iqtū alb^o ē music^o sōr est hō er
go sōr iqtū alb^o nō est music^o sed sequit ista
pclō g sōr nō est musicus iqtū ē albus In se
cunda figura qnīq pmissa sūit cū reduplica
tione et alia sine nō seqt pclō reduplicatia sicut
nō seqt oīs hō iqtū aīal est sensibīl nullū al
bū est sensibīle g oē albū iqtū aīal nō ē ho
mo nec pōt tal sūllūs reduci ad pma figurā p
puerionem ga reduplicatia nō puertit nō ei
seqt oīs hō iqtū aīal est sensibīle g aliqō se
sibīle iqtū aīal est hō ga condictional expo
nentis pntis nō seqt ad pditionalē exponēte3
antecedētis nec ad aliq aliā sic maifeste pat3
quis aut in secūda figura ex talib^o pponibus
nō seqt pclō reduplicatia sequit tñ pclusio i q
negat reduplicatio et p pns nō ē reduplicati
ua vñ bñ sequitur oīs hō iqtū aīal ē sensibīl
nullū albū ē sensibīle g nullū albū iqtū aīal
ē homo et hoc ga ex pdictis pmissis seqt ista
conclusio nullū albū ē hō et seqt nullū albu3
est homo ergo nullū albū iqtū aīal est hō si
aut omnes pmissae sint reduplicatie ita q i
vtrāq reduplicatio cadēs super ide3 sit affir
matia sequit conclusio reduplicatia In ter
cia aut figura si maior vls fuerit reduplicati
ua et alia non seqt conclusio reduplicatia seq
tur enim omnis hō iqtū aīal ē sensibīl oīs ho
-k.iii

mo ē alb⁹ g⁹ aliq⁹ albū iqtū aīal ē sensible q^a a puerla minore fit fillū regular⁹ p⁹ dici de o m i pma figura Sed si mior fuerit reduplica-
tia nō seq⁹ p⁹ reduplica:ia nō ei seq⁹ oīs ho-
mo ē alb⁹ oīs hō iqtū aīal ē sensibilis g⁹ aliq⁹
sensible iqtū aīal ē albū.

Capitulum lxvi

Irca exclusiuas sciendū ē q^a i pma fi-
c gura ex oīb⁹ exclusiuas cōtingit īfer-
re exclusiuā sic seq⁹ tū hō currit tan-
tū aīal ē hō g⁹ tū aīal currit. Silt⁹ ex maiore
exclusiuā et miorēvli nō seq⁹ p⁹ nec particu-
laris necvli sic nō seq⁹ tū aīal ē hō omīs aī-
nus est aīal g⁹ aliq⁹ aīal nō ē hō Sed ex maiore
vli et miorē exclusiuā seq⁹ p⁹ pticulari s³ non
cōclusio exclusiuā In secūda figura ex om-
nib⁹ exclusiuas nō sequit⁹ exclusiuā sicut nō se-
q⁹ tū aīal ē hō tū nō hō nō ē hō g⁹ tū nō ho-
mo nō est aīal nec seq⁹ tū ens est hō tū nō
hō nō est hō g⁹ tū nō hō nō est ens quia cōclur-
sio infert istā nō hō nō est es que est falsa cuz
eius oppoita sit vā s³ oīs nō hō est es In tē-
cia figura ex oīb⁹ exclusiuas nō sequit⁹ exclusi-
ua q^a nō sequitur tū aīal est homo tū aīal ē
aī. g⁹ tū aīnus est hō Sicut nec ex duab⁹ vli-
bus affirmatis i secūda figura Si aut maior
sitvliis i mior exclusiuā seq⁹ p⁹ pticularis.

Capitulum lxvii

Irca exceptiās est sciendū q^a ex om-
c nib⁹ exceptiis in pma figura nō seq⁹
tur p⁹ exceptia sic nō seq⁹ oīs hō pre-
ter sortē currit oē aīal pter irroale est hō g⁹ oē
aīal pter irroale currit Silt⁹ ex maiore excep-
tia et miorē nō exceptia siue de inesse nō seq⁹
g⁹ aliter p⁹ nō enī seq⁹ oīs subā pter subāz
īcorporea est subā corporea hō ē subā g⁹ hō ē
subā īcorporea. Silt⁹ i secūda figura i tēcia nō
valet. Per pdicta a pncipio h⁹ tractat⁹ pōt
sciri quō sillogisandū ē differēt ex ill⁹ de mo-
do etiā ex aliis ppōib⁹ hntib⁹ ples exponētes
Per pdicta etiā a pncipio istius tractatus i p
cedēt pōt sciri quō differēt sillogisandū ē ex il-
lis de mō et aliis ppōibus hntib⁹ plures expo-
nētes qū ppōes sūt de p⁹ senti i qū de p⁹ terito i
qū de futuro qū sūt in recto i qū sūt i obliquo
Et ista de fillis ad pns sufficiāt.

Capitulum lxviii

Icto de fillis cathegoricis dicēdū est
d de fillis ypotheticis i pmo d fillis ex
p⁹ ditiōali Vñ pmo ē sciendū q^a sēp ex
p⁹ ditiōali i antevel cū aliq⁹ ante ad aīal illius

p⁹ ditiōal seq⁹ pns sic seq⁹ si hō currit aīmal
currit hō currit g⁹ aīal currit. Silt⁹ sequit⁹ si hō
cur. aīal cur. s³ oīs subā currit g⁹ aīal currit s³
ex p⁹ ditiōali et pnte nō seq⁹ aīal nō ei seq⁹ si hō
currit aīal currit aīal currit g⁹ hō currit. simi-
liter ex p⁹ ditiōali maiore i p⁹ ditiōali minore
hntē p pnte aīal pme p⁹ ditiōal est hō fillū si
cut sequit⁹ si hō currit aīal currit g⁹ si sōr currit
aīal currit De aliis ypotheticis dictū ē pri-
us i tractatu de ppōib⁹ q^a ex ibi dict⁹ pōt elir-
ci mō⁹ arguendū ex aliis ppōib⁹ ypotheticis i
ideo ppt breuitatē ad pns ptransco

Finit pma ps terciē partis.

Capitulum lxix

Ostēdictū ē de fillis i p⁹ seq⁹ nō
p tractatē de spēb⁹ filli i q^a nobilior
est demōstra⁹ iō pmo de demō-
tiōe o³ differēt. Oīs aut demō⁹ p
pōit ex ppōib⁹ et ppōes ex tīs. Vñ q^a termi-
nor⁹ i ppōnū ex qb⁹ cōstat demōstra⁹ sūt q⁹
p⁹ ditiōes ppe nō oīb⁹ tīs ppetētes iō pō dñō ē q⁹
conditiōib⁹ eorū. secūdo de ppōib⁹ regit⁹ ad o
m⁹ fatiōez et 3° de demō⁹ ne. O³ aut pmo
scire q^a s³ doctnā Aī. demō⁹ est fillū faci-
ēs sciē ista ei diffio s³ faciens scire est diffio
expmēs qd noīs illi tūmōmōstra⁹ iō sic i oī
disputatiōe i etiā vitat⁹ i q⁹ s³ tū voca-
bulorū supponē iō bñ volēti tradere noticiāz
demō⁹ tiōis i suay ptiū o³ pittere qd p hunc
tminū demōstra⁹ iportat q^a nō est aliō q⁹ dif-
finitōem expmētē quid noīs declarare dico
g⁹ q^a oēs de demō⁹ tiōe loqntes p hūc termi-
nū demōstra⁹ nō itelligūt nisi fillū facientē
scire sed q^a scire i diuers³ locis accipit equo-
cevidē ē quō scire i hac diffiōne accipit Vñ
sciē ē q^a quis scire diū³ modis accipi possit
tū sufficit ad pns dicere q^a tūmōis dicat V^o
mō scire dicitur euidēs pphē⁹ vitat⁹ i sic dicū
tur sciri i tūmō nccāria s³ etiā p⁹ tigentia sic scio
te sedere i meuiere. Scdo⁹ dicit⁹ scire euidēt
pphē⁹ vitat⁹ q^a nō p⁹ ē flā i sic dicū⁹ sciri tū ne-
cessaria i nō p⁹ tigentia. Tercio⁹ dicitur scire cō-
phē⁹ vni⁹ vitat⁹ nccārie p euidētē pphē⁹ s³ o³ dua-
rū veritatū nccārū puta duay pmissarū i mō
et figura dispositay et ille due veritates faci-
unt terciā veritatē euidēt sciri q^a aliter est i g
nota et sic accipit sciē i p⁹ dca diffiōne. Oēs ei
recte loqntes de demō⁹ tiōe p demō⁹ tiōe
nem itelligunt sillogismum compositum ex
duab⁹ pmiss⁹ i nccāriis notis per quas scitur p
clō que aliter foret ignota nisi in eodem forte

Tercia pars

tpē simul pcurrant cū illis pmissis alie pmiss-
se sufficientes ad cāndū noticiā ei⁹ de p⁹ dōis
Quāuis g⁹ pbari nō possit q^a demō⁹ tiō ē sil-
logism⁹ faciens scire mō p⁹ expoito sic nec sig-
tū vocabuli nec diffio expmēs qd noīs pbari
pōt nisi p⁹ vū loqntiū Cōsiderandū tū est p sū-
damento q^a demō⁹ tiō ē fillū faciens scire su-
p quo oia dicenda in seqntib⁹ sūdabūt i p ip³
p⁹ babūt qū nccē erit p⁹ bationē adducere.

Capitulum lxx

X quo omīs demō⁹ tiō ē fillū necel-
c se est demō⁹ tiōe tres tūmōs ad ei⁹
cōstitutioez regit⁹. Nō omnes aut
termini pnt ingredi demō⁹ tiōez affirmatiūā
ex ppōib⁹ mere de inesse et de pnti illi enīz
tūm q^a de nullo pnt p⁹ri nisi cōtinget vel sē ip³
sūptis sigit⁹ nūq⁹ pnt ēē ptes demō⁹ tiōis
talis i ideo tales termi cōmēa corp⁹ infini-
tū i huiūsmōi nō pnt si sigit⁹ sumāt esse tūm
ni in demō⁹ tiōe tali quis i demō⁹ tiōe
negatia pnt ēē q^a i negatia pnt de aliis nccā-
rio p⁹ dicari Silt⁹ quis tales termi albū nigrū
calidū i hui⁹ mōi nō pnt ēē ptes ppōnū nccā-
rū mere de inesse i de pnti affirmatiay tū possit
ēē partes ppōnū de possibili nccāriay iō talē
demō⁹ tiōe ingredi pnt Vñ breuit⁹ secun-
dū diuersitatē demō⁹ tiōis de q^a dice⁹ inferius
oēs tūm aliquā demō⁹ tiōe ingredi pnt. sed nō
oēs ingredi pnt demō⁹ tiōe potissimā de q^a di-
cef inferius Termi aut q^a demō⁹ tiōe potissi-
mā ingredi pnt sūt p⁹ cise passio subiectū i dif-
finitio Ad cuius euidētiā sciendū est q^a pas-
sio nō est aliq⁹ res inherēs illo⁹ subiecto q^a ca-
lor inest igni sed passio est qdā p⁹ bile distinc-
tū a subiecto i realiter iportat illud idē q⁹ i-
portat subiectū i aliq⁹ plusvel saltē illd idēz
alio modo. Et eodē mō est de diffiōne i isti
termi ex qb⁹ pponit demō⁹ tiōe mentalis sit
ita disticte res i mēte exntes sicut voces corre-
spondentes eis i demō⁹ tiōe vocali sūt disti-
cte voces i aere de qb⁹ diffusi dice⁹ inferius.

Capitulum lxxi

On solū aut o³ istos tūmōs ad demō-
n tiōe pcurrē sed etiā qūcūq⁹ demon-
stratiōez ingrediūt aīq⁹ p⁹ cōcludat o³
portet eos p⁹gnosce nō tū sp o³ oēs equalitē
p⁹gnosce. De subiecto enī o³ p⁹gnosce quid
est et q^a est Oportet enī p⁹gnosce de subiec-
to cū sit tūm⁹ quid sigit i hec p⁹gnitio pns est
oī tūo cūq⁹ fillū vel argumētationis. Si autez
sit demō⁹ tiō affirmatiā et cathegorica nō o³

tū de subiecto p⁹gnosce quid sigit s³ o³ p⁹gno-
scere q^a est b ē oportet p⁹gnosce q^a esse non
ipossibilit⁹ p⁹ de subiecto sigit⁹ lūpto. Et rō ē
q^a ad hoc q^a habeat demō⁹ tiō o³ p⁹illas p⁹gno-
scē g⁹ oportet q^a illa p⁹illa in qua p⁹dicat aliq⁹
de subiecto significatiōe sūpto v⁹ ē sit p⁹gnita
et p⁹ pns ēvā et si sit vera i scita essevā o³ q^a si
bi nō ppetat impossibilit⁹ ēē ex quo p⁹o ē affir-
matia De passione aut quis ingrediāt oī mō
stratiōe affirmatiāz nō o³ p⁹gnosce nisi tūm
qd importatur p nomē sed nō o³ q^a p⁹gnosca-
tur q^a tibi nō repugnat ēē et hoc quidēvū est
si maior ill⁹ demō⁹ tiōis sit p⁹ ditiōal v⁹ e-
qualens tali tūc enī nō o³ qūcūq⁹ p⁹gnosce il-
la p⁹missa i qua ponit p⁹ q^a p⁹gnosce esse pos-
se puenire passioni Qū aut maior est affir-
matia nō equalens p⁹ ditiōali ita bñ oportet p⁹
p⁹gnosce de passiōe q^a ē sic de subiecto nec li-
negat Aī. s³ vult q^a qūq⁹ o³ p⁹gnosce q^a ē d
subiecto quis nō oporteat p⁹gnosce q^a ē de
passiōe. Breuit⁹ g⁹ dicendū ē q^a s³ p⁹ncipia
Aī. de subiecto in demō⁹ tiōe tā cathegori-
ca q^a ypothetica et tā i cōpoita exvna ypothe-
tica cōditionali i alia cathegorica o³ p⁹gno-
scē de subiecto qd sigit i q^a ē et b ē q^a sibi nō
repugnat esse ita q^a p⁹o p⁹dicat esse d illo nō
iccludat p⁹ ditiōe De passiōe aut i demō⁹
tiōe simplicit⁹ cathegorica i affirmatiā o³ p⁹g-
nosce tā quia est q^a quid ē ppter eadē rōnem
propter quā oportet de subiecto p⁹gnosce q^a
ē sed in aliqua demō⁹ tiōe nō o³ de passiōe
p⁹gnosce quia ē de ei⁹ aut diffiōne o³ pre-
cognoscere quia est Et hec de termis demon-
strationis ad pns sufficient.

Capitulum lxxii

Ictur⁹ aut de ppōib⁹ regit⁹ ad demō-
d stratiōez pmo pmittā aliq⁹ dīlōnes
eay. Est aut pmo sciendū q^a ppōnū
regitay ad demō⁹ tiōez qdā sūt ptes demō⁹
tiōis sic pmissē i p⁹ et qdā nō sūt ptes demō⁹
tiōis i vocat⁹ dignitates i maxie v⁹l suppoēs
q^a sub p⁹pria forma non ingrediūt demō⁹ tiōe
virtute tamē illay ppōnū aliq⁹ mō sciūt pmissē
se demō⁹ tiōis Verbi gratia ista ēvna ppō p⁹
ma p⁹cise nota per experientiā omnis calor ē
calefactiuus que nō potest esse pars demō⁹ ti-
onis saltē potissime v⁹l virtute tamē istius
tenēt tales demō⁹ tiōes omne calidū est cale-
factiuū oīs aer ē calidus g⁹ omnis aer ē cale-
factiuus. Isteg⁹ sūt disticte ppōes oīs calor ē
calefactiuus oē calidū ē calefactiuū i pma ē
k. lxxii.

por et secunda posterior et tñ secunda n̄ pōt ppe
demonstrari p pma et secunda ingredif tñmōstra-
tionez et n̄ pma et tñvute pme tenet mltē de-
monstrationes q̄s nō pōt ingredi et sicut est de
ista ita ē de multj alijs Propō aut̄ regita ad
demonstrationē nō tāq̄ pars lubdīdatur quia q̄
dā est tal̄ q̄ necē est quelibz docētē eā habe-
re cuiusmōi sūt tales q̄libet est l̄ nō ē. de q̄li-
bet est affirmatio vel negatio et huiusmōi q̄-
dā sūt tales q̄s nō est necē quemlibet docētē
habere sed necē est aliq̄s arguētes eas habe-
re sicut est de istis aliq̄ ē mobile si ab eq̄libz
eq̄lia demas et Propō aut̄ q̄ est pars demō-
strationis subdiuidit̄ q̄a quedā est premissa
tñ q̄ scz ē indemonstrabil̄ q̄dā est p̄ tñ q̄ scilicet
pōt demonstrari sed n̄ pōt esse principiu d̄
mōstrationis siue demonstradi aliq̄ pponē.
Quedā ē pmissa et p̄ q̄ pōt demonstrari p ali-
as pmissas et pōt esse pncipiū demonstradi a-
liā p̄clōez Aliā dīfio pōt esse q̄a pponū reg-
sitariū ad demonstratiōez q̄dam sūt principia.
q̄dā sūt p̄clōes Principia dicūt ille p̄pōes q̄ n̄
sūt p̄clōes et tamē regit̄ ad demonstratiōez
siue sint ptes demonstratiōis siue nō sūt ptes
eius Et vocat̄ pncipia pma q̄ subdidi pnt. qui
a q̄dā pncipia pma p se sūt nota q̄b̄ scz intel-
lectus statim assentit ip̄is tñis apphēis ita
q̄ si sciat̄ qd significat̄ tñi statim sciat̄. Quēd
aut̄ pncipia pma nō sūt p se nota s̄z tñ p ex-
pientiā sūt nota sicut ē de ista p̄pōitione oīs
calor ē calefactiu⁹ et de mltis alijs q̄ non pos-
sūt fieri note nisi p expientiā de q̄b̄ specialit̄
loq̄t̄ Añ. i pmo methaphisice et i secundo po-
steriorū in fine

Capitulu gntū

Stis pmissis vidēdū ē de p̄prietatib⁹
i p̄pōitionū ad demonstratiōē regis-
tarij. Illarū aut̄ p̄p̄etatiū q̄dā sūt p̄mu-
nes oīb⁹ p̄pōitionib⁹ regit̄ ad demonstrati-
onē. q̄dā sūt p̄p̄e pmissis. q̄dā sūt p̄p̄e p̄clōib⁹
q̄dā sūt p̄p̄e pncipiis n̄ ingredietib⁹ demratiōez
Vna enī p̄p̄etas p̄munis oī p̄pōitioni reg-
site ad demonstratiōē est necitas. nulla enī
p̄p̄e regita ad demonstratiōez ē p̄tīgēs vel im-
possibilis s̄z q̄libz ē necāria Qd ei p̄o ē necā-

ria p̄z ex diffitiōe demratiōis q̄a demrāo ē
sillū faciens scire p̄pōez necāria q̄ p̄o erit ne-
cessaria s̄z necāriū quīs posset inferri ex p̄tū
gētibus vel impossibilib⁹ nō tñ pōt sciri p̄ impos-
sibilia l̄ p̄tīgētia q̄ necāo p̄misse p̄p̄t̄ q̄s scit̄
p̄o sūt necārie s̄z p̄pōes rectificātes demratiō-
nē sūt p̄ores et notiores p̄sillis q̄ ille sūt necā-
rie Et ita p̄z q̄ oīs p̄pōes regite ad demrā-
tione sūt necārie et sicut sūt necārie ita sunt p̄
petue et icorruptibiles q̄ n̄ est sic itelligēdum
q̄ ille p̄pōes sūt q̄dāz entia necāria et p̄petua
h̄ ei fallū est. solū ei de⁹ est p̄petu⁹ et icorrup-
tibil̄ nec aliquid aliud a deo pōt ēē p̄petuum
simp̄l̄ et icorruptibile q̄n p̄ aliq̄ potētiā pos-
sit fieri nō ens. Prop̄t̄ q̄ sciedū est q̄ p̄petuū
necāriū icorruptibile capiunt̄ duplici. Vno
mō dicitur aliquid necāriū perpetuū et icor-
ruptibile q̄a p̄ nullā potētiā pōt incipere v̄l
finire esse et sic de⁹ est p̄petuus necārius et im-
mortalis Aliq̄n dicitur necāriū perpetuū et i-
corruptibile p̄p̄o q̄ si formet̄ nō pōt ēē flā sed
vera tantū et illo mō demonstratio ē necārioz
p̄petuoz et icorruptibiliū h̄ est ex p̄p̄oib⁹ q̄ n̄
pōt esse false sed vere tātū. Ex q̄ patet q̄ quīs
repugnat dictis Añ. tamē fm reueritatem
nulla p̄p̄o que iportat res corruptibiles mere
affirmatiua mere categorica et mere de pre-
senti pōt esse principiu demratiōis vel cōclu-
sio q̄a q̄libet talis est cōiūgens. si ei aliq̄ talis
esset necāria hoc maxime videt̄ de tali hō
est aīal rōale. sed hec est cōiūgens quia seq̄t̄
hō est animal rōnale mortale q̄ hō est aīal. et
v̄ltra q̄ cōponitur ex corpore et aīa intellecti-
ua sed hec ē p̄tīgēs q̄a si null⁹ hō ēēt ip̄a ēēt
falsa propter fallū implicationē quia i. licet
aliq̄ componi ex corpore et aīa intellectia q̄
tunc foret falsū. Necvz dicere q̄ ista homo ē
aīal rōnale mortale equalz isti si hō est hō est
animal rōnale quia hec est condicionalis et n̄
categorica et ita stat primū dictuz q̄ nulla
talis mere categorica et mere de p̄nti est ne-
cessaria Et ideo dico q̄ nulla talis potest esse
principium vel conclusio demonstratiōis hoc
tamen non obstante dicendum est q̄ multe p̄-
pōitiones compositae ex talibus terminis pos-
sunt esse principia vel conclusiones demonstrati-
ōis quia p̄pōitiones conditionales vel e-
quivalentes eis possunt esse necessarie hec enī
ē necāria simp̄l̄ si hō est aīal ē et ista si hō
ridz aīal ridz et ista oīs hō p̄t̄ ridē si subiectū

stet pro hiis que p̄nt ēē et p̄pōnes eodē eis eq-
uivalentes sūt necessarie Et ex isto p̄z quō non
obstante q̄ gñā et spēs et quēcūq̄ alia v̄l a disti-
cta a cognitione dei sint simp̄l̄ corruptibilia
sic q̄ p̄nt ēē nihil tamē de eis p̄nt fieri demō-
strationes et scie p̄p̄t̄ hoc q̄ nō obstat q̄ p̄nt
simpliciter destrui cū de eis p̄nt formari p̄pō-
nes necārie que p̄nt sciri scia p̄p̄e dicta Ex
isto etiam patz quō de p̄tīgētib⁹ pōt ēē sci-
entia q̄a fm q̄ veniūt in demonstratiōē sunt
necārie hoc est q̄ p̄pōnes formate ex terminis i
portantibus talia p̄tīgētia que veniūt in de-
monstrationē sunt necārie que non sūt me-
re de p̄nti et deicē categorice et affirmatiue s̄z
v̄l sūt negatiue vel ypotenice vel de possibilivel
aliquo modo eis equalētes.

Capitulu vi.

Lia conditio tam p̄missarum
quam conclusionis demonstrati-
onis est q̄ tam p̄missa quā p̄clō
potest esse de omni Est autem de
omni non quando predicatū conuenit alicui
p̄tento sub subiecto et alicui non nec quando v-
no tempore p̄petit et alio tempore non cōpe-
tit sibi Sed quando predicatū p̄petit omni cō-
tento sub subiecto et omni tempore Vnde dīa
est inter dici de omni de quo loquit̄ Añ. in
primo priorum et inter dici de omni d̄ quo lo-
quitur in primo posteriorū nā ad hoc q̄ aliq̄
dicitur de omni in prioribus nō requiritur ni-
si q̄ per talem p̄pōitionem denotatur predi-
catū predicari de tali subiecto vniuersaliter
siue vere predicetur de eo siue non vnde s̄z ve-
ritatem loq̄ndo hec est de omni oīs hō est aīal⁹
nō obstante q̄ sit falsa q̄a est v̄lis Ad dici de
omni de quo loquit̄ Añ. in primo posteriorū
requiritur q̄ p̄nti vere p̄petat subiecto v̄l iter
sūpto et pro omni t̄p̄e.

Capitulum vii.

On solum autez q̄libz p̄p̄o requisita
ad demonstratiōē est necāria s̄z etiā q̄-
libet est per se vera v̄t autē sciatur que p̄p̄o est
per se vera et que nō videnda est multiplicitas
et equiuocatio huius termini per se Est aut̄
sciendū q̄ distinctio est fm Boetiū inter mo-
dos dicēdi per se et modos essēdi per se et mo-
dos causandi per se aliq̄ enī est per se tripli-

cit Primo esse per se dicitur ita q̄ per se vel
excludit omnē causam et sic solus deus est p̄
se hoc est solus deus nō habz cām per quā sit
vel excludit causā materialē et sic intelligētie
carētes matia sunt per se hoc est nō hnt matī
az in qua earum forma p̄sistat v̄l excludit s̄b-
iectū et sic subā est per se hoc est subā nō hz s̄b-
iectū in quo iustitiat Et si queratur quare tot
modis aliq̄ dicitur per se Dicendū est q̄ cau-
satis non pōt assignari nilivoluntarius v̄lus
loquentiū Alius autē est modus causandi p̄
se quando scz aliquod est causa per se alicui⁹
sicut intersectio est causa per se q̄re ille interi-
it et potest iste modus non tñ competere cau-
se efficiēti s̄z etiā cause finali Prēt istos mo-
dos per se suūz aliqui modi dicēdi per se q̄-
bus scilicet aliq̄ predicatur per se de alio et i
duo modi quorum vnus est quando predicatū
ponitur in diffiōne subiecti Alius est quādo
subiectū ponit̄ in diffinitione p̄dicati Circa
istos autē modos est p̄mo aduertendū q̄ iste
terminus per se secundum q̄ reperitur in p̄-
pōitione dupliciter accipitur scz large et stri-
cte Large dicitur p̄p̄o per se quando subiectū
cadit in diffinitione predicati v̄l econuerso v̄l
per se superius ad vnum diffinit̄ reliquū v̄l dīf-
finitur per reliquū et illo mō hec est per se o-
mnis homo est animal et ista oīs homo est rō-
nalis et ista oīs homo est risibilis et huiusmōi.
Aliter accipit̄ per se stricte et sic cum priorib⁹
p̄dictionibus ad hoc q̄ p̄pōitio sit per se reg-
ritur q̄ ip̄a sit simpliciter necāria ita q̄ nec
potuit nec potest esse falsa et sic accepto p̄ se
quamuis fm opinionem Aristotelis qui po-
nit q̄ generatio et corruptio rerum est perpe-
tua et mltē p̄pōes categorice de p̄nti et dein
esse sunt per se tamen fm veritatem tales de
terminis importantibus precise res corrupti-
biles siue creatas nō sunt per se quia nō sunt
necessarie sicut dictum est vnde sic accepto p̄
se hec non est per se homo est animal quia p̄
esse falsa puta posito q̄ nullus homo sit Ve-
runtamen p̄pōitiones de possibili et eis eq-
uivalentes compositae ex talibus terminis sunt
per se vnde ista est per se omnis homo potest
esse animal sumpto subiecto pro eo q̄ potest
esse Viso igitur q̄ ad h̄ q̄ p̄pōitio sit per
se requiritur q̄ p̄pōitio sit necāria V̄l
terius est sciendū q̄ ad hoc q̄ p̄pōitio sit
p̄ se scitissie sūpto illo t̄mō p̄ se regit̄ q̄ sit p̄
dicatio propria et directa per q̄a excluduntur

ppoesvbi ifeiora pnt de suis superiorib⁹ pticu
lariter sup⁹ et subiecta de suis passioib⁹ vna
passio de alia passioe pnt li q⁹ tales ppositioes
quauis sint necessarie no tame⁹ snt per se stri
ctissime accipiendo per se cuiusmoi sunt tles
aliq⁹ animal est homov⁹ aliq⁹ animal pot⁹ es
se homo ome risibile est ho⁹ omne risibile pot⁹
ee homo ome risibile est susceptible discipli
ne et huiusmodi quis essent necarie Vterius
est sciendu⁹ q⁹ aliq⁹ pot⁹ cadere in diffione al
teriusv⁹ in recto vel in obliquo et fm hoc pot⁹
pri in recto vel in obliquo Istisvisis dicendu⁹
est q⁹ sola illa pp⁹ est per se que est necaria in
qua ptu diffinit subiectu vel aliq⁹ per se sup⁹
ad subiectu vel subiectu diffinit ptum vel ali
q⁹ per se inferi⁹ ad predicatu⁹ et hoc itendit li
comet q⁹ dicit dicit per se altruz de altro q⁹
qdditas vni⁹ eentialit n per accidens a q⁹ dita
te alteri⁹ egredi⁹ No eni intendit q⁹ ptum rea
liter egredi⁹ a subiecto vel everso eo mo⁹ q⁹
effect⁹ realit efficit a sua ca cum subiectu et
predicatu sunt termini quorum neut⁹ est ca
alterius s⁹ egredi hic a qdditate alteri⁹ vocat⁹
declarare seu importare siue significare aliq⁹
q⁹ significat per reliquu⁹ Est ergo breuiter in
tentio linconien⁹ et Ari. q⁹ quando predicatu
per se diffinit subiectu vel per se sup⁹ ad sub
iectum siue sicut diffinitio siue sicut pars dif
finitionis vel econtra tunc est ppositio per se
Et est pmus modus q⁹ predicatu diffinit sub
iectu vel per se sup⁹ ad subiectum propte⁹ q⁹
si tales essent necessarie essent per se omnis
ho⁹ est animal rationale omnis homo est ani
mal omnis homo est rationalis omnis homo
componitur ex corpore et anima quia in oi
bus istis predicatum diffinit subiectum Sicut
talis si essent necessarie essent per se omnis
homo est corpus omnis homo est substantia
omnis homo componitur ex materia et for
ma omnis homo habet materiam quia quaz
uis ista predicata non diffiniant illud subie
ctum et ideo essent per se Secundo aut⁹
modus est quando subiectum vel per se supe
rius ad subiectum diffinit predicatum vel p⁹
se inferius ad predicatum vnde ista est per se
si sit necessaria omnis homo est risibilis quia
in diffinitione exprimente quid nominis risi
bilis ponitur homo Similiter hec est per se si
sit necessaria omnis homo est susceptible co
trariorum quia in diffinitione predcati poni

tur substantiavel corpus quod est per se supe
rius ad subiectu quod subiectum est homo
quia homo diffinit hoc predicatu esse susce
ptibile talium contrariorum demonstratis a
liquibus que non possunt competere nisi ho
mi et illud est per se inferius ad hoc comune
susceptibile contrariorum Et ideo hec est p⁹
se omnis homo est susceptible contrarioru⁹
Ex predictis patet q⁹ omnes tales sunt p
se omnis homo potest dealbari omnis mate
ria potest suscipere formam omnis creatura
potest a deo creari deus e creatiuus calor est
calefactiuus et cetere huiusmodi Oportet au
tem scire q⁹ illa que dicta sunt intelligeda snt
de ppositionibus affirmatiuis. Nam aliquae
negatiue sunt per se in quibus tamen predica
tum non diffinit subiectu nec econuerso

Est aut⁹ sciendum q⁹ omnis negatiua ne
cessaria in qua terminus subiectus et predi
catus sunt mere absoluti et non relatiui nec
connotatiui est per se vnde hec est per se omis
homo non est alius et similiter hec omis ho
mo non est albedo quamuis secundum opini
onem Aristotelis hec non sit per se omnis ho
mo non est quantitas similiter quando aliqua
talis negatiua est per se illud qd est per se ta
quam proprium predicatur de vno illoru⁹ af
firmatiue per se predicatur de reliquo negati
ue Vnde si hec sit per se nullus homo est ali
nus et hec sit per se et primovera omis homo
est risibilis hec erit per se nullus alius est ri
sibilis Si autem tale predicatu predicetur de
vno illorum non tanquam proprium sibi non
oportet q⁹ de alio predicetur negatiue Nec p
se nec vere vnde quamuis hec sit per se nullus
homo est alius et q⁹ hec sit per se omnis ho
mo est susceptible contrariorum non oport
et q⁹ si sit p se ois alius no e susceptibil⁹ prioru⁹

Capitulum viii.

Icut autem tam principium quaz
conclusio demonstrationis pot⁹ es
se per se vera ita tam pncipium q⁹
conclusio demonstratiōis potest es
se pmovera Est autem propositio primovera
quando predicatum nulli subiecto comunio
ri illo subiecto nec alicui subiecto non predi
cabili de illo subiecto prius competat quam
illi subiecto Et tale predicatum respectu talis
subiecti vocatur vniuersale et illud subiectu⁹
vocatur primum subiectum illius predcati
saltem si sit predicabile secundo modo dicen
di p se p p⁹ pticla excludit a p⁹ lbo o⁹ iferi⁹
qa fm ar⁹ p⁹ tigit t⁹ p⁹ errare i assignatione v⁹ l⁹is

primo si credatur predicatu aliquod copetere
alicui primo qa non est aliquid in actu prete
illud cui assignat⁹ cui possit ppetere sic si pas
sio solis assignatur primo copetere isti soli qa
no est alius sol ab isto Secundo si aliquod pre
dicatu ambiguum assignatur alicui determi
nato nomini propte⁹ hoc q⁹ non est aliquid
comune nomen omnibus illis de quibus pre
dicatur illud ambiguum predicatum Tercio
si non sit manifesta differentia inter genus et
speciem et propter ipsius differentie latentia
assignatur passio generis illi speciei prio. Isti
modis primo peccatur attribuendov⁹ alicui
ius coloris minus coi per secundam particu
lam excluditur concretum alicuius abstracti
cui primo competit Vnde si nihil esset cale
factiuum nisi calor tunc hoc predicatum cale
factiuum non competet primo calido qa
hec non esset primo vera omne calidum est
calefactiuum sed hec est pmovera omnis ca
lor est calefactiuus quia hec no potest esse ve
ra omne calidum est calefactiuum nisi hec es
set vera omnis calor est calefactiuus sed econ
tra bene potest et ita est prior et per consequens
calefactiuum predicaret primo de calore. Et
si dicatur q⁹ quando predicatur primo aliqd
de aliquo de nullo predicatur nisi de quo pre
dicatur suum primu⁹ subiectum Sicut de n⁹
lo predicatur esse risibile nisi de quo predica
tur ho⁹ sed esse calefactiuum p⁹dicatur de cali
do de quo tamen non predicatur calor ergo
calor non est primu⁹ subiectu calefactiu⁹. Di
cendum est q⁹ vniuersale nunq⁹ p⁹dicatur de a
liquo nisi de quo predicat suum primu⁹ subie
ctum vel concretum sui p⁹mi subiecti vnde de
quocunq⁹ predicatur calefactiuu⁹ de eodem p
dicatur calor vel calidum si calefactiuum sit v
niuersale primo copetens calori Ex predictis
patet que propositio affirmatiua est priore
quia tales sunt primovera omnis homo est a
nimal omne corpus est substantia omnis ca
lor est qualitas si non sit genus medium inter
calorem et qualitatem Et tales omnis homo
est risibilis omnis substantia intellectualis si
plex est susceptible discipline et huiusmodi
Ex predictis etiam potest patere qd est p⁹mu
subiectum alicuius passionis et qd non est sub
iectum primu⁹ eiusde⁹. Oportet aut⁹ scire q⁹
sicut propositio affirmatiua est primovera i
ta aliqua negatiua est primovera vnde illa p
positio negatiua in qua predicatum non po

test vere negari ab aliquo comuniori qua sit
subiectum nec aliquod predicatum comuni⁹
potest vere negari v⁹ l⁹ter ab illo subiecto est p
movera et vocatur propositio negatiua imme
diata huiusmodi aut⁹ est talis propositio nul
la substantia corporea est incorporea et ideo
secundum opinionem Ari. hec non est p⁹mo
vera nec immediata nulla substantia est qua
titas quia hec non est vera secundum princi
pia sua et si imueretur q⁹ diceret talem esse i
mediatam esset respondendum q⁹ hoc dicer⁹
secundum opinionem alioru⁹ vel gratia exep⁹li

Capitulum nonu

d Eclaratis quibusdam p⁹prietatib⁹
que possunt competere omnibus
propositionibus demonstratiuis po
tissime videlicet tam premissis qua conclusio
ni Dicendum est de proprietatibus seu p⁹dri
onib⁹ puenientibus p⁹clufioni que non possut
ppetere omnibus p⁹missis demonstratiōis po
tissime quarum vna est q⁹ omnis cōclusio de
monstratiōis est dubitabilis ita q⁹ non est p
se nota cum enim demonstratio est siilogi⁹ fa
ciens scire et nihil facit scire aliquod presci
tum necesse est si apprehendat⁹ p⁹clufio sine p⁹
missis q⁹ illa conclusio potest ignorari Et p⁹
consequens de ea potest aliquis dubitare cu⁹
non posset sciri esse falsa hoc enim vult Lin
conien⁹ in p⁹mo posterioru⁹ vnde dicit sic in di
uersis locis non docemur neq⁹ adiscimus nisi
illud q⁹ cum p⁹mo concipimus est nobis dubi
tatum vel apparet fin⁹ Dicend⁹ est ergo q⁹ ois
conclusio demonstratiōis est dubitabilis p
positio quia quelibet p⁹clufio demonstratiōis
est questio. Questio autem est dubitabilis p
positio fm Boetium quauis autem omnis p
clufio demonstratiōis sit dubitabilis propo
sitiō non tamen oportet q⁹ semper dubitetur q⁹
usq⁹ per demonstratiōem certificetur quia cō
clusio demonstratiōis duabus viis cognosci
potest Aliqua enim cognosci potest per de
monstrationem quando ex noticia premissa
rum deuenitur in noticia conclusionis. Alia
autem non soluz sic cognosci potest sed p⁹gno
sci potest per expientiam illo modo quo Ari.
docet primo methaphisice et secundo posteri
orum principia cognosci per experientiam si
cut enim aliquis potest per experientiam co
gnosce⁹ q⁹ omnis talis herba sanat ita potest

per experientia cognoscere quod luna sit eclipsabilis. Oportet etiam scire quod non solum ois p[ro]p[ri]o pot[est] dubitari sed etiam alia p[ro]p[ri]a d[emon]strationis sunt dubitabilia quibus non oia v[er]a p[ro]p[ri]a q[ue] non nisi per experientia cognosci p[oss]unt dubitabilia sunt q[ui]t[us]q[ue] sunt p[ri]ma ita q[uod] ex aliis demonstrari non possunt.

Capitulum x.

q Via dictu[m] est quod alia p[ro]p[ri]a et alia p[ro]p[ri]a sciri p[oss]unt per experientia de illo deueniendi ad noticia p[ri]ncipii vel p[ro]p[ri]onis est breuit[er] discernend[um]. Vnde sciend[um] quod in sensu app[re]hendere aliquid s[ub]sibile pot[est] vtus fatistica id[em] ymaginari et non solum fatistica sed etiam intellect[us] pot[est] id[em] app[re]hendere quo app[re]hensio pot[est] euiden[ter] intellect[us] alias co[n]clusiones p[ro]p[ri]as g[er]entes cognoscere sic app[re]hensio calore p[er] s[ub]iectu[m] pot[est] in intellect[us] eundem calore cognoscere et scire quod illud est calidu[m] quod illud etiam app[ro]xiatur alii calefacit illud aliud et quod illud non est calidu[m] nisi p[er] illud calidu[m] app[ro]xiaret ei et ita euiden[ter] i[n]tellect[us] cognoscit hanc p[ro]p[ri]one[m] h[ab]ere calidu[m] calefacit. Ista aut[em] p[ro]p[ri]e nota et scito quod quia aliquid p[ro]p[ri]et[us] in diuiduo pot[est] p[ro]p[ri]e alteri indiuiduo accipit ista p[ro]p[ri]one[m] v[er]o ois calor est calefacti[us] cu[m] sit maior r[ati]o q[ue]re[n]s calor sit magis calefacti[us] q[uam] alius ista p[ro]p[ri]one sic nota per experientia est notu[m] v[er]o q[uod] est p[ro]p[ri]one[m] que si alit[er] cognosci non pot[est] qua[m] sic per sensu[m] est p[ri]ncipiu[m] ad et scie[n]tia. Si aut[em] possit cognosci illo et p[ro]p[ri]e hoc possit cognosci sic s[ub]iectu[m] per p[ro]p[ri]as notas dispositas in modo et in figura est co[n]co[n]scie[n]tia et d[emon]strationis. Est aut[em] sciend[um] quod aliquid talis p[ro]p[ri]o habet p[ro] subiecto sp[eci]e sp[eci]alissimam et aliquid habet p[ro] subiecto aliquid co[n]co[n]scie[n]tia illa que aut[em] habet p[ro] subiecto sp[eci]e sp[eci]alissimam p[er] euiden[ter] cognosci per noticiam vniu[er]salem singulari si cut euiden[ter] scito quod hic calor calefacit possit cognosci euiden[ter] quod omnis calor est calefacti[us] vnde noticia euidens vniu[er]salem singularis p[ro]p[ri]et[us] vt hic calor calefacit sufficit sine aliis singularib[us] ad habendum noticiam euiden[ter] tem deu[n]iu[er]sali. Si aut[em] illa vniu[er]sali ha beat p[ro] subiecto aliquod co[m]muniu[m] sp[eci]e sp[eci]alissima requiritur semper v[er]o frequenter quod aliqua singularis cuiuslibet speciei p[ro]p[ri]et[us] sub illo cognoscatur et ita ad cognoscendu[m] talia requiruntur plura singularia. Oportet etiam scire quod vt frequenter ad cognoscendu[m] vniu[er]salem requiruntur multa singularia quauis subie

cto talis vniu[er]sali sit sp[eci]es specialissima quia vt frequenter non potest euiden[ter] aliquid singularis contingens cognosci sine multis app[re]hensionibus singularium vnde non facile est scire quod hec herba sanauit aliquem infirmu[m] nec quod iste chirurgicus sanauit talem infirmu[m] et sic de multis aliis quia non est facile capere experimentum eo quod idem effectus specie p[er] esse a multis causis specie differentibus

Capitulum vndecimu[m]

f Icut autem concolo debet esse dubitabilis ita debet esse talis quod noticia prima euidens possit accipere per p[ro]p[ri]as necessarias euiden[ter] notas et dispositas in modo et in figura. Hoc patet quia d[emon]stratio est sillogismus faciens scire sed non potest facere scire p[re]scitum ergo conclusio quam debet facere scire non est necessario p[re]scita et potest sciri v[er]itate d[emon]strationis ergo prima eius noticia potest accipere per p[re]missas d[emon]strationis. Verumtamen aliquando p[re]scitur conclusio sine ip[s]is p[re]missis quod dupliciter potest contingere vno modo quia quandoq[ue] est p[re]cognita per experientiam et quandoq[ue] per alias p[re]missas non enim est inconueniens quod eadem concolo per diuersa p[ri]ncipia d[emon]stretur. Et si querat[ur] an noticia accepta per experientiam alicuius conclusionis et noticia eiusdem accepta per d[emon]strationem sint eiusdem speciei et simili ter noticia accepta per diuersas p[re]missas sit eiusdem speciei. Potest probabiliter dici quod si talis noticia p[re]cise sit noticia conclusionis et nihil aliud non est inconueniens ponere quod talis noticia sit eiusdem speciei specialissime. Nulla enim hic apparet necessitas ponendo illas noticias specie distinguere nisi quia causantur a distinctis causis sed hoc non obstat quia non est impossibile effectus eiusdem speciei a causis specie distinctis causari.

Capitulum xii.

e X predictis patere potest quod non quilibet p[ro]positio in qua predicatur passio de suo subiecto potest esse conclusio d[emon]strationis hec enim est talis omnis calor est calefacti[us] si nihil sit

calefacti[us] nisi calor et t[ame]n ex q[uo] non pot[est] euiden[ter] cognosci nisi per experientia manifestu[m] est quod d[emon]strari non pot[est]. Et si dicat[ur] quod illa pot[est] sic d[emon]strari o[mn]e p[ro]ductiu[m] caloris est calefacti[us] ois calor est p[ro]ductiu[m] caloris ergo calor est calefacti[us] i[n] bi per diffinitio[n]em passio[n]is p[er]cludit passio de subiecto. Dicendu[m] est quod hic non est d[emon]stratio sed petitio p[ri]ncipii v[er]it[is] q[uod] p[er] medio accipit diffinitio exp[re]mens quod nois in tali illatione est petitio p[ri]ncipii. Cui[us] r[ati]o est quia an omne d[emon]stratione etiam an omne p[ro]p[ri]one debet p[re]cognosci quod nois t[ame]n subiecti qua[m] passio[n]is p[ro]p[ri]et[us] an p[ro]p[ri]onis illatione equit[ur] est nota passio de subiecto et diffinitio exp[re]mens quid nois illius passionis et ita minor erit equit[ur] ignota et equit[ur] nota cu[m] co[n]cl[us]ione p[ro]p[ri]et[us] in tali illatione erit petitio p[ri]ncipii et non d[emon]stratio vt p[er] 3. Est ergo sciend[um] quod aliquid p[ro]p[ri]o in qua p[ro]p[ri]o passio de suo subiecto p[ri]mo est d[emon]strabilis et alia non. Ad cui[us] euiden[ter]ia est notadu[m] quod aliquid passio p[re]cise i[m]portat in recto id[em] quod subiectu[m] et in obliquo aliquam formam f[aci]t sibi inherere et alia passio p[re]cise i[m]portat in recto illud id[em] quod i[m]portat per subiectu[m] et in obliquo i[m]portat aliquam rem non sibi inherentem nec e[n]tiale[m] nec accidental[e] Alia aut[em] passio i[m]portat id[em] in recto quod i[m]portat subiectu[m] et in obliquo i[m]portat partes illius et etiam alia rem non sibi inherere. Alia aut[em] passio i[m]portat id[em] i[n] recto quod subiectu[m] i[m]portat et negatiue in obliquo i[m]portat partes subiecti. Ex[em]p[lu] p[ri]m[us] calefactibile respectu sui subiecti p[ri]mo na[m] calefactibile n[on] i[m]portat nisi quod i[m]portat per subiectu[m] et calore in obliquo quod p[er] ex diffinitione exp[re]mete quid nois que est aliquid potens h[ab]ere calorem ex[em]p[lu] sc[ilicet] creatiuu[m] na[m] creatiuu[m] nihil i[m]portat nisi de[us] in recto et creatura in obliquo sic patet ex diffinitione exp[re]mete quod nois que est aliquid potens creare aliquid ex[em]p[lu] terciu[m] h[ab]et tres angulos equales duob[us] rectis na[m] ista passio i[n] recto s[ig]nificat angulu[m] et in obliquo partes eius et etiam alios angulos qui non sunt partes eius ex[em]p[lu] q[ui]t[us] corruptibile respectu subiecti na[m] corruptibile in recto et affirmatiue s[ig]nificat subiectu[m] illa q[ue] est corruptibilis negatiue aut[em] vel in obliquo s[ig]nificat partes eius quod p[er] ex diffinitione exp[re]mete quod nois que est aliquid cuius partes p[oss]unt non esse vel cuius vna pars potest ab alia separari. De p[ri]ma passio[n]e v[er]it[is] dico quod nulla talis passio pot[est] d[emon]strari de suo subiecto p[ri]mo quia si talis passio ignoret de suo subiecto p[ri]mo non potest sciri de eo nisi per experientia t[ame]n patet inductie et eodem[od]o dicen[do] est de passio[n]e sc[ilicet] Sed passio terci[o] dicta et

q[ui]to pot[est] d[emon]strari de suo subiecto p[ri]mo quia p[er] ignorari de suo subiecto p[ri]mo quibus sciat[ur] q[uod] s[ig]nificat per subiectu[m] et quid etiam s[ig]nificat p[er] passione[m] 3. Postea aut[em] p[ro]p[ri]o cuius et quales sunt sue partes sine v[er]tiori experientia de passio[n]e pot[est] ead[em] passio sciri de subiecto et hoc per diffinitione exp[re]mentis illa partes que in obliquo vel negatiue i[m]portant per passione[m] et tales d[emon]strationes sunt mathematice p[ro]p[ri]et[us] quod in eis p[ro]p[ri]a vel nulla requirit experientia et d[emon]strat[ur] de eis ip[s]e vel frequenter per diffinitio[n]em subiecti tanq[uam] per mediu[m]. Et quia in paucis scis p[ro]p[ri]e habem[us] diffinitiones a p[ro]p[ri]o nisi in mathematicis in quibus co[n]t[ra] passio d[emon]strat[ur] de suo subiecto p[ro]p[ri]o per diffinitione subiecti tanq[uam] per mediu[m] 10 frequenter dicit[ur] an[te] quod passio est d[emon]strabilis de subiecto et quod diffinitio est mediu[m] non quod ois passio d[emon]strabilis sit de subiecto suo p[ro]p[ri]o sed quod ois passio est d[emon]strabilis de aliquid subiecto et in mathe. ut ip[s]e vel frequenter passio est d[emon]strabilis de suo subiecto p[ri]mo nec intendit[ur] an[te] quod in omni d[emon]stratione mediu[m] sit diffinitio sed iten[de]at quod in omni d[emon]stratione in qua d[emon]strat[ur] passio de suo subiecto p[ri]mo mediu[m] est diffinitio i[n] aliis non oportet. Capitulu[m] xiii.

p Ost[en]dit[ur] videndu[m] est de p[ro]p[ri]et[us] p[ri]ncipioru[m] d[emon]strationis i[n]grediendu[m] q[uod] non p[oss]unt esse p[ro]p[ri]es talia eni[m] p[ri]ncipia oportet esse p[ri]ma sic sc[ilicet] quod p[er] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a nec d[emon]strari p[oss]unt Vnde non ideo dicunt[ur] p[ri]ncipia esse p[ri]ma quia nulla sit p[ro]p[ri]o quocu[m]q[ue] mo[do] p[ro]p[ri]o eis hoc eni[m] non est v[er]u[m] na[m] s[ecundu]m opione[m] An[te] aliquid est p[ro]p[ri]o neces[se] negatiue p[ri]ma et t[ame]n omni negatiue est aliqua affirmatiue p[ro]p[ri]o p[er] qua[m] t[ame]n affirmatiue d[emon]strari non pot[est] cu[m] non sit p[re]cess[us] i[n] finitu[m] in d[emon]strationib[us] et p[ro]p[ri]o negatiue siue p[re]missa negatiue d[emon]strari non p[oss]unt Ista eni[m] p[ro]p[ri]o affirmatiue o[mn]e calidu[m] est calefacti[us] siue o[mn]e h[ab]et calore[m] est calefacti[us] h[ab]et alia p[ro]p[ri]one[m] p[ro]p[ri]e ea i[n] sta sc[ilicet] ois calor est calefacti[us] quia t[ame]n ista d[emon]strari non pot[est] ideo d[icitur] p[ri]ma. S[ecundu]m omni p[ro]p[ri]one[m] de t[er]minis sp[eci]alib[us] p[ro]p[ri]es s[ecundu]m an[te] p[ro]p[ri]ones de t[er]minis co[n]co[n]scie[n]tia omni tali p[ro]p[ri]one[m] o[mn]e calidu[m] est calefacti[us] p[ro]p[ri]o est ista q[uod]libet est vel non e[st] p[er] ista t[ame]n p[ro]p[ri]one[m] d[emon]strari non pot[est] q[uod] est aliquid p[ro]p[ri]o p[ri]ma et aliquo mo[do] est alia p[ro]p[ri]o illa Oportet aut[em] scire quod quibus p[ri]ncipia d[emon]strationis sit p[ri]ma sic quod non sunt d[emon]strabilia tamen aliqua p[ro]p[ri]o non necessaria que non est principium d[emon]strationis alicuius potest esse p[ri]a Vnde sicut est ordo inter p[ro]p[ri]ositiones necessarias quod aliqua est prima vel prior et alia posterior

ita est ordo inter ppones ptingentes qd aliq est
porvel pma 7 alia posterior sic ista for est est
por ista for est ho ga legf tanq a pori for est 7
for no est nobo g for est ho 7 ita est de aliis

Capitulum xiiii.

e X hoc aut qd pncipia dicunt ee pma
legf qd dicunt esse imediata 7 inde-
monstrabilia Propo eni imediata e
illa qua no est alia por per qua possit demon-
strari Optet aut scire q quis oia pncipia que
sunt pma sunt imediata 7 everso ita qd isti tmi
pncipia pma 7 imediata sunt puetibiles tn i-
sti tmini drfas pnt hre diffinitiones expmetes
qd nois ppt qd no sunt tmini sinonimi et ideo
sine mutatione pnt poni a pte eiusde3 extre-
mi 7 ga ome pmi est pus alio ex hoc qd pnci-
pia sunt pma legf qd sunt pma pcone Est aute3
aduertendu qd aliq capif poritas in rebus ex-
tra animam que no sunt signa 7 in terminis i-
complexis 7 in pponib7 na inter res dicif vna por
aliavel ga pcedit eam tpevl ga pot ee sine ea
7 no everso vel ga est pfectior ea Inter tmi-
nos aut incoplexos dicif vnus por alio ga est
coior eovel ga respectu esse exntie ab vno ad
aliu est bona pna 7 no everso Inter aut ppo-
nes dicif vna por aliavel gavna est magis ex-
plicata eiulde reivel pluriu rer7 qd aliavl ga
vna est ex termis coiorib7 qua aliavel gavna
pna naturali infert aliam et no everso sic ista
ois tangul7 habet tres 7c. est por ista ois yfo-
cheles habet tres 7c. tu ga pma hab3 tmini p
munioru tu ga pma pna naturali infert scdaz
7 no everso Sitr ista ois respposita ex mate-
ria 7 fora e corruptibilis e por ista ois corp7 e
corruptibile ga pa explicat res qd n explicat
secuda et n everso sic diffini7 explicat plures
res qd diffinitu Ista at poritas n h3 locu in ill
ppoi7 qd vna accipit diffinitu 7 alia diffini-
tio3 expmentu qd nois tm 7 hoc ga figtu voca-
buli no pot sciri sine diffinitione expmente qd
nois si habet quid nois Pot aut figtu vocabu-
li sine diffinitione expmete qd rei quis habeat
diffinitio3 expmentu quid rei 7 ideo illa por-
tas in pponib7 qd vna accipit diffinitu et alia
diffinitione expmetem qd rei no hab3 locu p
pter qd arguedo a diffinitione expmete qd no-
minis ad diffinitu est petitio pncipii no aute
ad diffinitio3 expmete qd rei ad diffinitu.

Capitulum xv.

a On solū aut pncipia sunt pma pconi-
b7 7 etia sunt cause pconi qd multipl

pot intelligi Vno qd noticia pncipioru effici-
at notitia pconis qd est ver7 de notitia qdru
qd pncipioru respectu pconis in hntibus dmo-
stratione faciente3 scire ga sp notitia pncipio-
ruvel pmissar7 in tali facit notitia pconu ali-
o pot intelligi qd io pncipia dicunt cause pco-
nis ga pncipia expmut caz ppt qua sic est a p-
te rei sic deuotaf per pcone vbi gra iste ppos
qn terra intpoif int luna et sole luna eclipsaf
qn luna est in tali situ tuc terra intpoif int lu-
na 7 sole expmut caz qre luna eclipsaf 7 ideo
iste pmissa dicunt cae illius pconis Aliu pot
dici qd pmissa sunt cae pconis ga pponit p-
cise ex tmi3 positi in pmissis no sic at pncipia
pcone componuntur ex terminis positu in co-
clone ppt qd dicit aliqn an. qd pmissa se ca ma-
tialis pconis 7 no everso aliu pot dici pnci-
piu ca cōclonis ga in pna naturali infert pne
7 no everso. Optet aut scire q quis pncipia
sunt cae cōclonis pmo intelligedo tn pot coti-
gere everso qd pnt ca pncipii ga pot ptinge-
re qd aliquis ex noticia pconis dueniat in no-
ticia pncipii sic iferi7 ondef

Capitulum xvi.

c Ommue aut est oib7 pmissis cui7
cuq demōstrationis siue ille pmissa
sunt pncipia tm siue etia sit pones
qd pmissa sunt nociore3 pne p3 ex diffinitioe d
mōstrationis ga ex quo ois demōstratio est fil-
logismus facies scire 7 nihil ignoti7 pot facere
scire notius nec eque ignoti facit scire eq no-
tu necesse est qd pmissa sunt notiores pcone n
aut solu pmissa sunt nociore3 pcone 7 etia qd
lib3 pmissar7 pot cognosci an pcone pot em3
ista maior ois tangul7 h3 tres 7c. pgnosci hac
pcone ignota ille tangulus h3 tres angulos p-
pter ignoratiā istius mior7 iste tangul7 est tan-
gulus Sitr pot ista sciri iste tangul7 est tangu-
l7 hac ignota iste tangul7 h3 tres angulos 7c. si
ignoraf ista maior ois tangul7 h3 tres 7c. si
nota illa maiore omnis tangulus h3 tres 7c.
suaf sub illa minor iste tangul7 est tangul7 fil
cognosce ista p7 iste tangulus h3 tres angu-
los 7c. 7 ita sempvel frequenter maior pcono-
scif pcone 7 scita maiore 7 scita mioru fil co-
gnosce p7 ppt qd an demōstratio3 pco scif in
vli 7 ignoraf in pticulari hoc est an demōstra-
tio3 scif vna vniuersalis sub qua ptinef pclu-
sio 7 ignoraf pclusio ita qd no est nota cogniti-
one ppa sibi 7 est notavna coi pgnitiōe sibi 7
oib7 aliis sibi similibus et talis noticia gñalis

sufficit ad hoc qd inuestigas sciat illud ee qd q
ut si occurrat ei. Capitulum xvii.

p Osi tractatu est breuit de tmi3 et
ppoi7 ad demōstratio3 ptinet7
restat dicere de demōstratione et e p-
mo sciend qd cu demōstratio est fillo. facies sci-
re accipiend scire pro noticia euidenti 7 certa
siue necessaria que sequit ex pponib7 necariis
7 talis fillo. sit mltiplex necesse est qd mltiplex
sit demōstratio ppter qd opt3 scire qd qda est d
mōstratio 7 pmissa sit simplr pores p7 ne 7 tal
demōstratio vocaf demōstratio a pori siue ppter
quid Alia est demōstratio 7 pmissa no sit sim-
plr pores p7 ne sunt tn notiores sic fillogismi p
qs deuēt sic fillogismi in noticiā p7 nis 7 talis
demōstratio vocaf demōstratio ga siue a poste-
riori vbi gra si aliq nescies luna nūc eclipsa-
ri sciēs tamē pcur7 7 mo.7 planetar7 pñder3 i-
stas pmissas qn luna est in tali situ tuc luna e-
clipsaf 7 luna est nūc in tali situ et ex illis p-
poi7 deuēiat nūc in noticiā ista pconis lu-
na nūc eclipsaf talis h3 noticiā siue demōstra-
tio3 a pori 7 ppt quid ga pmissa expmut cau-
sa ppt qua sic est a pte rei sic figf ee per pclusi-
onē Si aut sit ali7 everso vidēs lunā eclipsari
7 nescies terrā interponi 7 arguat sic qn luna
eclipsaf terra interponit inter solē 7 lunā lūa
nūc eclipsaf 7c. talis facit demōstrationē a
posteriori 7 scif qd terra intpoif 7 tn nescit qre
iterponit 7 ita scit qd ita est 7 nescit caz ppter
quā ita est ga tn per ppones sibi notas acqrit
noticiā ignoti necessariū ioh3 demōstratio3 Est
tn sciend qd pñdicti fillogismi tm adducti sunt
gra exēpli n qd ita sit 7c. vt sciat qui addiscat
Ex pñdict sequit qd pos. est duos forare eund
fillogismū 7 tñvnu demōstrabit 7 alius no de-
mōstrabit siēvn ex pmissis acqret noticiā con-
clusionis 7 alius ex eisde pmissis non acqret
noticiā pconis ppt qd idē fillo. est vni demōst-
tio 7 alii no sic pmissa in vno faciūt noticiā p-
conis 7 no in alio 7 io scire no ponit in diffi-
nitiōe demōstratio3 tm sic iportas caz finalē
demōstratio3 7 pñcti diffinitioe demōstratio3
tanq pars diffinitio3 expmēs illud qd figf p
demōstratio3 in obliquo Vñ hoc nomē dmo-
stratio no tm talē fillogismū figf 7c. etia ipaz sci-
entiā cōclonis natā cari a noticiā pncipioru 7
ga ita ē ista diffitio fillo. facies scire pt ee me-
diū notificadi cetē as diffitioes d demōstrati-
ōe qd diffitioes fignt aliqd qd nec i recto nec
in obliq fignt si nomē demōstratio sic hec oio po

tēs sciend dura sit diffitio expmēs qd nomis
ferre ista oio pt ee mediū notificandi qd serra-
d3 esse acuta 7 ferrea 7 sic de aliis 7 sic loquūf
mli qn dicūt qd diffitio sūpta a cā finali ē me-
diū demōstradi diffitioē sūptaz a cā materiali d
diffinito 7 hoc no est ver7 qn diffinitio sūpta
a cā finali est diffitio expmēs qd nois 7c. tn ta-
lis pcessus no erit ppe demōstratio 7c. erit no-
tificatio qda

Capitulum xviii.

f Ed isti spugnare videt qd dictu est p
us qd sc3 diffinitio expmēs qd nois
no pot esse mediū demōstradi eo qd
in tali illatioe est petitio pncipii nō videt etiā
vitatē hre qd demōstratio figt sciaz natā acqri p
pmissas demōstratio3 ga si sic eet demōstratio
no eet per se iferi7 ad fillo. nūq eni figf aliqd
per inferi7 in recto nec in obliq nisi idē illud e
odemō figf per sup7 per se In hē eni dēt iferi7
per se ab inferiori per accūs cū g fillo. nec in
recto nec in obliq figt sciaz nec demōstratio si-
gnificabit sciaz 7 per pñs illa oio fillo. facies
scire non erit diffitio expmēs qd nois demōstra-
tio3 7c. ista no obstatib7 dicendū est sic pus qd h
oio est mediū notificadi alias diffitioes de d
mōstratioe 7 qd hec est oio expmēs qd nois d
mōstratio3 Vnde sciend est qd quis hec oio
fillogism7 facies scire no possit esse mediū de-
mōstrandi aliā diffitioē de hoc noie demōstra-
tio eo qd figtu vocabuli est psupponēd demon-
stratio3 7 itavna pmissar7 no est magis no-
ta qd pco tm illa oio est mediū notificadi qd il-
lud qd est demōstratio est tale qle denotaf ee
per diffitioē aliā 7 est mediū demōstradi illā
aliā diffinitio3 de noie qd pñcti figt illos fillo-
gismos qui sūt demōstrationes no pnotado sci-
entiā 7 ga tale nomē no habem7 7c. frequē vt i-
mur hoc nomine demōstratio ac si pñcti fctet
fillōs illos qui sūt demōstrationes no cōnotado
aliqd aliud io dicit Liconiēf. qd diffitio matia-
lis demōstratio3 demōstraf de demōstratioe
per diffinitio3 sūptā a cā finali tanq per medi-
u3 Propt scdaz aut obiectio3 dico qd hoc no-
mē demōstratio equocē accipiat nam aliqn
accipitur vt sit nomen connotatiuum 7 non p-
cise absolutum et sic demōstratio no est per
se inferius ad fillogismum et hoc quia signi-
ficat aliquid in obliquo qd non significat i re-
cto nec in obliq pē fillo. 7c. no est iconueniens

hoc nomen equivoce accipi cū fere oīa noīa in
dīffis locis accipiūť equivoce dico ergo qđ hec ē
dīffinitio expmēns quid nominis dīmōstrati
onis fillo. faciens scire ppter qđ quis aliqđ argu
at ex pncipiis ad pclōnez non oportet qđ dīmō
stret qđ non accipit scia3 pclōnis p pmissas
sicvñ ex eisdē pmissis euident notā accipit sci
entiā cōclutionis et aliqđ tñ apphēdit pmissas
pclōne s3 per pmissas nō deuenit in noticiā p
clōnis et sicvñ dīmōstrat et aliqđ nō ita idēz fil
logism⁹ ēvni dīmōstratio et aliqđ nō ē dīmōstra

Capitulū xix.

o Stenfo qđ alia est dīmōstra^o qđ a
lia ppter quod videndū est quō dīnt
ille demonstratiōes in gñalīz quō
dīnt scia ppter qđ et scia qđ Pro quo sciendū
est qđ illavocaf dīmōstra^o ppter quod que ē ex
ppōibus necessariis pōrib⁹ qđ habita cessat o
mnis qstio circa cōclōne sic si scit qđ luna ecli
psaf per hoc qđ terra interponit inter solē et lu
nā cessat oīs qstio de illa pclōne luna eclipsa
tur. Nec enī qđ exvñ luna eclipsaf nec qđ
re luna eclipsaf forte tñ nō optz qđ cessz oīs qđ
stio circa qlibz pmissas. Dīmōstratio autē
qđ est illa que nō ex pōribus vel qua hīta nō
cessat oīs qstio circa cōclōne exēpluz pmi qđ
si dīmōstret qđ terra interponit iter solē et lunā
per hoc qđ luna eclipsaf pmissis non sūt pōres
pclōne sed posteriores exēplū scōi est si argui
tur sic nullū nōaīal respirat plāta est nonaīal
g planta non respirat ille fillo. ex pōribus est
ad huc tñ cōtingit qđ qđ plāta non respirat
et ppter hoc iste fillo. nō est dīmōstratio ppter qđ
sed qđ hoc qđ per talē fillo sufficient scit qđ
plāta nō respirat sed nō sufficient scit qđ nō
respirat.

Capitulū xx.

i Sta dīmōstratio siue scia qđ fm a
risto. duob⁹ modis spaliť dīt a dīmō
stratiōe ppter quid Vno in eadē sci
entia alio in diuersis scis pro quo est pmo sci
endū qđ hoc nomē scia duplī accipit ad pñsv
no mō sīgt collectionē multoz hitū pncipio
rū et cōclōnū ordinē dēmīatū hñtū et sic acci
pit hic pñs scia3 Aliť accipit pro aliquo hitu
vno et nō pro aliqua collectiōe plurū habitu
um et sic pñs loquit in dīffis locis de scia Ac
cipiendo igit scia3 pmo vno mō dīt demon
stratio quia a dīmōstratiōe ppter quid in eadē
scia sicut scia qđ a scia ppter qđ hoc dupliciť
fm qđ tactū est in precedenti capitulovno mō

ga dīmōstratio qđ licet sit per pñs nō tamē p
causā imediatā hoc est nō est p mediūz pñe
tibile aliqđ aut dīmōstratio qđ est per poste
rius ita qđ in pmissis nō accipit aliqđ ipōtās
causā qđ sic est sic denotaf per conclōnez sed
magis epuerfovi gratia cā qđ planeze non
scintillant est qđ ppe sunt tūc si arguit sic pla
nete sūt ppe g nō scitillāt est dīmōstratio ppter
quid si arguit epuerfo est dīmōstratio qđ et i
ta vltīter qđ ppo pōr scit euident per hoc qđ p
misse posteriores sciūt euident est dīmōstratio
ga imo etiā sufficit qđ vna pmissas sit poste
rior pclōne. Sīlīr qđ dīmōstrat effect⁹ nō per
causā imediatā sed per remotā tñ est dīmō
stratio quia Sed sciendū est qđ talis dīmōstra
tio semp est negatiua et in scōa figura ita qđ af
firmatiue nō cōtingit dīmōstrare et vocaf hic
causā remota nō aliqua res que est causā cāe
vel cā plurū Sed vocaf hic causā negatiua ali
cui⁹ ex qua sequit ne⁹ alterius et nō ecōuerso si
cut seqđ hoc nō est aīal g nō respīrat sed econ
uerso nō sequit et tale mediū nō pōt esse me
diū nisi in scōa figura et eodem mō sic pōt ne
gatiue fillogisari in scōa figura per talē causā
nō cōuētibīlē cū effectū ita pōt fillogisari ne
gatiue in scōa figura per effectū nō cōuētibī
lē et vñ est dīmōstratio qđ et non ppter quid.

Optet autē scire qđ sic in eadē scia vñs de
mōstrat effectū per causā et habz dīmōstratiō
ne ppter qđ et aliū ecōuerso dīmōstrat eandē
causā per eundē effectū et habz dīmōstratiōz
ga ita idēz pōt primo dīmōstrare idē per ef
fectū et postea per causā eo qđ nō est incōuē
iens qđ idēz sit effectus vñ et cā alteri⁹ tñ p mō
loqndi optet scire qđ nullus dīmōstrat cāz pē
effect⁹ vel ecōuerso ita qđ cā exvñ effect⁹ itrat
dīmōstratiōz cū dīmōstratio nō pponaf nisi ex
cōceptib⁹ seu itentiōib⁹ aīe vel vocibus vel scri
ptis s3 iō dicimus causā dīmōstrari per effe
ctū vel ecōuerso qđ qđ pmissis expmūt cāz qđ
re sic est sic denotaf per conclōne et qđ ecō
uerso Vnde propter uis optz pñte scire equo
cationē huius noīs causa de qua breuī tra
ctatū est prius et amplius diceť inferi⁹.

Capitulū xxi.

a Lio mō differt dīmōstratio qđ a
dīmōstratione ppter quid sicut scia
qđ dīt a scia ppter quid p hoc qđ sci
entia qđ habet invna scia et scia ppter qđ habe
tur per aliā que se hñt adiūcē sicut scia subal
ternas et scia subalternata Ad cuius eui

dētiā ē sciendū qđ nō ideo dicūt aliqđ scie subal
ternas et subalternata qđ eandē pclōne scitv
na scia qđ vera ē et alia eandē scit ppter quid
nūqđ nisi forte p accūs eadē pclō ē scita i scien
tia subalternante et subalternata nō plus qđ ea
dē cōclō ē scita i diuersis scientiis et iō sic ea
dē pclō potest esse scita in scientiis diuersis di
stictis demōstratiōib⁹ ita eadē pclusio pōt sciri
i scia subalternante et subalternata et licz nō sit
qđ vna subalternas et alia subalternata nō g ppter
hoc dicūt vna scia subalternas et alia subalter
nata qđ scitvna pclōez quia et alia ppter
qđ. Sed iō dē scia subalternas et alia subalter
nata qđ scia subalternata pgnoscat pclōne scia
subalternas scit pncipiū vñ pclōis illius Vñ
vñ qđ par aliqđ scia3 euident pgnoscat aliqđ con
clusio et nō pncipiū et p aliā scia3 euident scit
pncipiū et nō conclō tūc ē vna subalternas et ali
a subalternata sic nauta multas cōclōes scit et
nescit principia epuerfo astrologus scit pnci
pia et nescit pclōnes qđ ad eum nō pñtēt Et
si qđatur quōvnum ē pncipiū et reliquū pclusi
o ex quo idē non pōt cognoscē vtrūqđ cū om
nis pclusio possit p sua pncipia demrari. Di
cedū ē qđ talē pclusio pē p tale pncipiū demr
ri s3 non p illū solū qđ scia3 subalternatē nec
p illū qui habet solū scientiā subalternatā sed
p illū qđ habet vtrāqđ scia3. O3 autē scit qđ cum
scia subalternas et scia subalternata sint qđā col
lectio multoz hitū hñtū ordiez dēmīatūz
nō ē impossibile qđ aliqđ scia secundū vñ pte sub
alternatū scie et non fm aliā partē sic pspec
tiua fm aliqđ sui pte subalternatē geometrie et nō
secundū oēz pte. Similit⁹ possibile ē qđ vna scie
tia fm eadē pte subalternatē diuersis scientiis qđ
scilicet vna scia scitvna pncipiū respectu vñ
conclusionis et alia scia scit aliud respectu ei⁹
dem pclusionis Est autē aduertēdū qđ sp vel
freqnter pncipiū pgnitū in scia subalternatē est
ex tñsvltiorib⁹ et si ex illo debeat qđ demon
strare pclusionē scita i scia subalternata siue
lit pñssimā demonstratiōne facere non acci
piat illud pncipiū i sua cōitate sed addet ali
cui terminio aliū terminatū compositū ex istis
duob⁹ sit mī⁹ qđ pñs et hoc est qđ vult Arist. et Li
conienis qđ talia pncipia dēnt appropari qđ
ex eis demrāt talis p°. Sciendū est etiā qđ vna
pñsvius scie pōt subalternari vñ scie et altēa al
teri scie sic vna ps scie natural pōt subaltēna
ri geometrie et altēa arismetrice. Verū vñ
scia talis nō dicūt subalternata respectu alteri⁹

ppter vñ cōclōez vel paucas nisi tota scia vel
p maiori pte sit sibi subalternata ppter qđ vna et
eadē scia nō est subalternas et subalternata īspe
ctu ei⁹ dē quis nō sit impossibile qđ vna pñsvi⁹
natural scie sit subalternas s3 aliqđ pte alterius
scie natural et alia ps ei⁹ dē scie total sit sub
alternata alteri pti alteri⁹ scie totalis. Et ē sciē
dū qđ hoc nomē scia subalternas sīlīr hoc nomē
scia subalternata duplī accipit s3 large et stri
cte. Large pōt dici scia subalternas vel fm se vñ
s3 ali qđ pte sui qñcūqđ aliqđ scia total pgnoscat
pncipiū vñ alicui⁹ pclōis vel pñū et alia scia to
talis pgnoscat pclōez ita tamen qđ ille scie nō
cōstituit vñā totalē scia3 p qđ excludūt scien
tie de p se inferiori et p se superiori et sic locu
tus sūt p de scia subalternatē et subalternata et
sic vult pñs qđ medicina qđ ad aliqđ sui pte sub
alternatē geometrie qđ medicina pgnoscat hāc p
clusionē vulnera circularia tardius sanantur
qđ oblōga et geometria cognoscat pncipiū vñ il
lius conclusionis s3 qđ circūl⁹ est figura cui⁹
latera fm omnē dimēsiōne maxie distant et
isto mō nō ē inueniēns qđ logica et methaphi
sica fm aliqđ ptes subalternat sibi aliqđ ptes
scia3 pncipaliū. Scia subalternas stricte acci
pit qđ pncipiū scit pñā scientiā et p alia
et sīlī cū hoc subiectū vñ ē p accūs inferi⁹ ad
subiectū alteri⁹ et aliqđ subiectū vñ īportat
pte sīgtē p subiectū alterius et sic accipit pñ⁹
et Linconienis scia3 subalternatē et scia3 subal
ternatam et sic forte logica nullam aliā scien
tiā sibi subalternat nec forte etiā methaphisica.

Capitulū xxii.

Vñta pñdicta poterit aliqđ appa
re qđ dicēdū est de cōclōib⁹ tā pmas
intētiōes qđ scēdas hñtib⁹ p termi
nis ad quā scia3 dēant pñtē cui⁹ mōi sūt tñs
animal est genus homō ē spēs rōale ē dīffēn
tia hoīs albū est accūs corporis et hñmōi Vide
tur enī qđ tales ad logicā nō pñtēt qđ si tales
ad logicā pñtēt cū tales sciri nō pñt nisi p
fecte sciať natura significati per subiectū Im
possibile ei est qđ sciat ista pñō rōale ē dīf
ferentia hoīs nisi sciať qđ aīa itellectia est ps
hoīs et p pñs nisi sciať qđ hñmōi pñōm ex aīa in
tellectia et corpore. Sīlīr impossibile est qđ ista
sciať sēhibile ē dīa eēntial hoīs nisi sciať qđ sē
fibilitas ē ps eēntial hoīs sic de aliis et p pñs
tales pfecte sciri nō pñt nisi sciať pfecte natu
ra hoīs et sic de pñsimilib⁹. Seqđ etiā qđ si ta
les pñōnes p se ad logicā pñtēt qđ logic⁹
l.i.

non possit perfecte scire logicam nisi cognosceret naturam omnium rerum ymo etiam nisi cognosceret omnes conclusiones et omnia principia omnium scientiarum quia impossibile est aliquod conclusum vel aliquod principium in aliquo scientia reperiri quoniam ex illa dependeat noticia aliorum propter omnes propter ex illa intentione prima et illa intentione secunda. Propterea dicendum est quod de talibus propter omnes non se habet logicus ita mittit nisi forte gratia exempli potest esse logicus de talibus bene explicare in tradendo noticia logicam sed non pertinet ad logicum scire eas sicut autem non pertinet ad logicum ita non pertinet per se ad aliam scientiam particularem quia aliter scire particulares non solum dependenter a logica licet ab instrumentum totum in aliis sciis particularibus sed etiam alie scire particulares deberent tamen ex principis ex propter omnes demonstrari in logica quod negat presentator septio metaphysice et primo posteriorum ide o dicendum est quod tales propter omnes pertinet ad metaphysicam sub cuius consideratione cadunt tamen per intentiones que se habent de quibus dicitur logica habet quod logica est motus sciendi. Etiam accipiendo propter omnes consideratas in logica vel tales pertinet ad aliquam scientiam specialem ita quod aliqui pertinent ad unam scientiam specialem et alia ad aliam quod dicitur subalternatim ita logice que aliis scientiis particularibus que tamen scientie in difficultate tractantur non sunt tradite a philosophis sed sine omni difficultate nota logica et notis aliis sciis tales propter omnes sunt note. Scita ei logica et cognita perfecte natura hominis statim sine difficultate supposita vocabulorum noticia sciens an rationale sit deus hominis vel non et sic de omnibus propter omnes philosophis propter quod non est multum ne pesse de his hieri distinctos tractat Capitulum xxiii.

Est sciam et demonstrationem quia sequitur per turbidum de scia et demonstratione per quod. Ad cuius noticia habenda oportet pro scire quod de demonstrabile est dubitabile et per propter omnes quod dubitabile et non converso omne dubitabile est demonstrabile nec per propter omnes omne quod dubitabile est demonstrabile et demonstrabile est demonstrabile propter quod quod non oportet pro scire quod sit dubitabilia et quod dubilia ad demonstrationem pertinentia. Et est sciens secundum Aristotem quod quatuor sunt genera quod dubilia sic quatuor genera scitorum habet evidentem propter omnes. Omnes enim demonstrator si dubitat aliquod quod debet scire aut dubitat de aliquo propter omnes in quod predicatum importat aliam rem vel eadem rem alio ab illo quod importat per subiectum sic potest dubitare de tali propter omnes luna est eclipsabilis et tunc potest tempore quod circa tale propter omnes. Primo ei potest querere an talis propter omnes sit et secundum potest querere supposito quod sit certum apud eum quod est propter omnes quod est medium per quod potest fieri non

tum quod propter omnes illa est et istos duos modos querendi propter omnes. Aristoteles habet quod quia est ita quod hec coniunctio quod non est ibi nota querendi ita quod per hanc coniunctionem quod a fiat quod si magis est nota timendi et respondendi scito autem quod hec propter omnes est siue scito quod luna eclipsatur et scito quod est aliquod medium per quod certificari potest quod luna eclipsatur et scito quod est aliquod medium per quod certificari potest quod luna eclipsatur. Unde potest aliquis scire eundem quod luna eclipsatur et per propter omnes habet aliquod medium per quod scit quod luna eclipsatur tamen potest ignorare causam quare luna eclipsatur et ita potest querere propter quod luna eclipsatur et tunc est alia quod scilicet propter quod quid et tunc querit propter omnes medium per quod potest sciri quod luna eclipsatur et ista est alia quod scilicet propter quod quod ille sunt due quodones ponentes in numerum quod videlicet querit de rebus diversis quod ibi rectorum et predicatum importat diversas res vel saltem eandem rem alio. Alii potest demonstrator dubitare de aliquo an sit utrum potest dubitare an sit licet esse possit querit an sit medium deveniendi in noticia huius et quod est medium deveniendi in noticia huius hoc autem scito querit utrum quid est sicut scito quod deus est querit utrum quod est deus et tunc querit medium propter omnes ipsum per quod sciri potest quod res est et iste due questiones non ponit in numerum quia subiectum et predicatum non significant res distinctas distinctis modis. Ex predicatum per quod omnis quod vel querit si est medium deveniendi in noticia plus quam quod quia a et quod si est vel querit quod est illud medium licet quod scio quod est et quod propter quod est. Ex quo per quod omnes quod est quodam quod medium. Sed sciendum est quod medium non accipit hic per medio syllogistico sic dicitur Linconiensis sed vocatur hic medium omne illud per quod decurrit in noticia plus ignoti et ita experientia potest hic vocari medium quia quod aliquis per experientiam cognoscit illud quod prius ignoravit. Oportet etiam scire quod quandoque omnes iste quatuor questiones exiguntur super aliquam conclusionem vel terminos illius conclusionis demonstrabilis de quibus non est necesse cognoscere quia est et in primo casu videmus quod dicitur linconiensis scilicet quod querimus duo scilicet si est et quia est non querimus illud super quod sit discursus inferens nisi medium syllogisticum ordinatum inesse debito ad extremum. In isto enim casu omnes questiones perunt medium syllogisticum per quod demonstrari potest conclusio. Verbi gratia si hec conclusio sit demonstrabilis luna eclipsatur et de luna non potest esse quod causa deat cognoscere

quia est non potest fieri questio nisi utrum luna eclipsatur vel si est eclipsis vel quod est eclipsis omnes iste questiones querunt aliquo medium per quod demonstrari potest quod luna eclipsatur et in illo casu questio quod est et propter quod idem sunt et sunt medium et causa idem sunt hoc est diffinitio passionis explicat causam propter quod respondet ad quod facta per propter quod et ita tunc medium et causa idem sunt hoc est medium syllogisticum cui explicat causam propter quod ita est sicut denotat per conclusionem. Verbi gratia sit hec conclusio demonstrabilis luna eclipsatur ista conclusio et demonstratio per quod demonstrari debet per supponendum est quod est et quod est de luna et de eclipsi per supponendum est quod est quod dicitur per nomen. Unde per supponimus ista diffinitio expremes quod notis. Eclipsis est carentia luis in aliquo receptivo ex intentione corporis impeditur corpus luis in care lumine in corpore susceptio luis. Omnes istis per suppositis potest demonstrator dubitare an eclipsis sit in rerum natura vel esse possit et certificatum quod sit experientia quod videmus defectum luis in aliquo ex hoc quod lignum vel per interpositum inter cadela et aliquod illudabile vel si scio noto per aliam viam potest dubitare quod est carentia luis quod non est aliud quod dubitare cuiusmodi est illud corpus quod impedit influentiam lucis et notificato quod est corpus opacum vel aliquod tale potest utrum querit utrum luna sit eclipsabilis et omnes per experientiam vel per aliam viam quod sic et ita dato aliquo medio per quod evidenter cognoscit quod luna est eclipsabilis potest queri quod luna est eclipsabilis propter hoc quod tamen potest poni inter luna et sol cessat omnes quod circa ista conclusionem luna eclipsatur. Patet autem ex isto processu quod diffinitio expremens quid nominis passionis per supponimus omnes quod et quod prima quod est quod si est de passione querit medium vel viam deveniendi in noticia passionis quod est possibilis hoc est quod de ea possibiliter predicat. Secunda autem questio est quod quid est de passione quia sicut illud quod sua diffinitio expremes quod notis explicat in generali illa quod querit in speciali quod quodammodo est generale ad illud propter quod luna eclipsatur quia corpus opacum est per ad terram. Scito autem si est et quid est de passione querit utrum an passio sit possibilis de illo subiecto et quod est medium deveniendi in noticia illius quo scito queritur in speciali causa propter quod passio appetit isti subiecto et ita quid et propter quod querit idem sed questio quid est de passione querit magis in generali et questio propter quod magis in speciali et propter ista vult philosophus quod in tali processu questio quod est et propter quod querit idem sunt et quod medium et causa idem

sunt quia medium syllogisticum explicat causam frequenter in tali processu propter quod ita est apte rei licet denotat esse per conclusionem demonstrationis. In multis autem casibus non sunt ista vera nec multa alia quod dicit aristoteles circa istam materiam nec in aliis vult ea intelligi generaliter. Capitulum xxiiii. Contra predicta ponit multe fieri per rationes objectiones quas expedit solvere propter iuvenes et etiam propter peritos. Vide enim primo quod non sunt tamen quatuor genera questionum nam querit quod est sortis et quod est homo et tamen tales quodones ad nullam istarum quatuor sunt pertinentes. Item videtur quod non eas sunt quodibilia et vere scita quia nihil vere scit nisi per demonstrationem cognoscit si non omne quodibile est demonstrabile nam querit propter quod luna eclipsatur et tamen si demonstrari non potest. Item videtur omnes triangulus habet tres angulos et est quodibile et tamen omnes triangulus habet tres angulos et non est scibile quia non est verum. Ad primum istorum dicendum est quod tales quodones non pertinet ad demonstrationem vel si pertinent habent reduci ad questionem quia est verbi gratia si querit quod est luna illa questio implicat multas questiones videlicet videtur luna sit illumiata videtur eclipsata videtur sit per spem et sic de multis aliis quod scilicet quodones quia est si pertineat ad demonstratores et ita illa quod implicat illas ad quodones quia est reduci debet. Ad secundum dicendum est quod omne quodibile est vere scibile non accipiendo vere scibile per illo quod demonstrari potest si magis generaliter per evidenter cognoscibile. Ad tertium dicendum est quod utraque illarum utrum omnes triangulus habet tres angulos et est quodibile et utrum omnes triangulus habet tres angulos et est scibile distinctum potest secundum amphibologiam sensum est iste licet totum est scibile et quodibile utrum omnes triangulus habet tres angulos et iste est falsus et iste est infertur ista utrum omnes triangulus habet tres angulos et est verum. Alii sensum est iste aliquis potest querere et sciens utrum omnes triangulus habet tres angulos et licet potest scire istam omnes triangulus habet tres angulos et querit ista utrum omnes triangulus habet tres angulos et sic non infertur aliam. Si dicat quod arguitur ab inferiori ad superius quod est bona prima. Dicendum est quod quis sit bona prima ab inferiori ad superius quod non est equocatio vel amphibologia vel fallacia propter omnes vel dionis et tamen quod aliquod predictarum fallatiarum potest assignari non oportet quod bona sit bona nisi in uno sensu et non in alio et ita est in proposito sic est hic homo est species generis aliquod animal est species nam hic argui est ab inferiori ad superius et tamen si homo sit in ante simpliciter non videtur bona si sit per se animal est bona prima si autem est si ita est in proposito quia bona non potest habere duos sensus ex vi loquentium sicut autem non

pna est bōa invno fsu r nō ē bōa i alio fsu
Capitulū xxv.

Iso numero qōnū vidēdū est quō di-
uerse qōnes diuersimōe pnt tmiari r
quō illa q p diuersas qōnes grunf di-
uersimōe pnt fieri nota qā sic p3 ex pcedētib?
qō si est ē pma qō idevidendū est pūs de qōne
si ē. Et est pmo sciendū q qō si est tīaf p h qd e
uidenter pgnosci si res est. qō sit si sciaf ppō
i q esse exntie p ppōez de inesse l de possibili
ptur de subiecto. iōvidēdū est quō talis ppō
euidēt pgnosci pōt. et o3 scire q tal ppōitio
dubitabil vel h3 p subiecto nomē mē absolutū
affirmatiz vel aliqō aliud nomē p subiecto pu-
ta nomē negatiz v l pnotatiz v l respectiz r ppō
menta l vel vocat tali mēali corrdens i q lb
icif nomē absolutū mē affirmatiz nullo p g
nosci pōt euidēt nisi res iportata p subiectuz
intuitie et i se pgnosci putā nisi aliq sēsu. pu-
culari sciaf vel nisi sit intelligibile nō fsi-
le et ab intellectu videat illo pportionabilitē
q potentia vifua exterior vidz vifibile. Vñ nō
pōt qs euidēt pgnosce q albedo est vel esse
potest nifidēt aliq albedinē et ppt h quis
credere possim narratib? q leo est r q pard?
est r sic de aliis tñ talia euidēt nō pgnosco
Verūtñ ad sciendū euidēt tales ppōes nō o3
sic apphēdere oīa significata p subiectū l3 qñ
q sufficit vñ solū apphēdere et qñq plura et
ita talis qō si est nō potēt termiari nisi p exp-
ientia h est p noticiā ffitiua q est pncipiū ex-
pientie et q tali loqf. p. cū dicit Qui ignorat
qd ē nescit si est. quēadmodū hē? qā est sic hē?
quid est. vñ qñ aliq scit de aliquo tali quid
est tñ scit si ē r epuerfo. Verbi grā si aliqō p-
poitū ex plurib? ptib? et p noticiā intuitiaz seu
vifua i ptickari sciaf q vna ps est r n alia tñ
scit q illa pars ē ps qdditatis r eēntie rei et
nō alia qñ aut sciaf oēs ptes rei tñ scitur
pfecte q res illa ē r qd est illa res. Et si dicat
de deo sci? q est r tñ nesci? qd ē. Dicēdū ē q
nullā ppōez mētalē i q subicif tñ omnio sim-
plex r mere absolutus pueniēs deovl suppo-
nēs p deo possū p statu isto hē. possēm? enī
scire de eo qd est si scirem? si est possū tam
habē ppōez mētalē i q subicif tñ cois deo r
aliis et ideo de aliq ptēto possū scire qd est r
si est et qñum scim? si est tñ sci? qd ē r epuer-
fo. Ex qbus p3 q tal ppō nullo pōt demrari
nec a postēiori nec a pori nisi forte dicat q p

positio pticulari large sumēdo demratiō nem
dicat posse demrari sicut si hec sit nota predi-
cto oīs albedo est vel pōt esse et arguat sic o
nis albedo ēvel eē pōt aliq color ē albedo g
aliquis color est vel pōt esse.

Capitulū xxvi.

I aut ppō dubitabil i q pē esse exntie
s tie p demratiōē de inesse r de possi-
bili habeat p subiecto nomē pnotati-
mū l respectiz vel negatiz v l vñ ppoitū ex m-
tis noib? talib? qñq pōt demrari r qñq nō. ta-
lis enī ppō sp equalitvni ppōi i q pē passio de
suo subiecto saltē large sumendo passionē sic
ista ppō eclipsis ē equaliz isti aliq eclipsatur
et ista calefactiz est equaliz isti aliq est ca-
lefactiz r ista hñs tres angulos eqles duobus
rectis est equalit isti aliq est hñs tres angu-
los r et iō sicut dictū ē de ppōib? q b? equiva-
lēt q sūt demrābiles vel nō ita dicēdū ē de istā
Et si large accipiēdo demratiōē dicat q q-
libet tal hñs p subiecto aliq cois q sit subie-
ctū p mū tal passiois est sillogisabil p p mū
subiectū tāq p mediū r p pñs est demrābilis
pōt dici q quelibz talis ē demrābil large ac-
cipiēdo demratiōē. Si tñ dicat q nulla est
mōstratio nisi qñ maior pōt p tpe cognosci q
pō ita q maior pōt eē nota et pōlō pōt ignora-
ri et tñ apphēdi. Potest dici q aliq tales ppō-
nes sūt demrābiles et aliq nō puta qñ passio-
nes sūt demrābiles de suis ppis subiecti tñ
sūt tles ppōes demrābiles. qñ at passioēs nō
sūt demrābiles de suis subiecti p mū tñ nō
sūt demrābiles. Vt ista calefactiz est vel pōt
esse demrari nō pōt sed tñ scit p expiētiā si
ue fillō in quo maior pōt esse nota et pō app-
hendi et ignorari. Ca. xxvii.

Quia tactū est de eē exntie aliq tu-
e lū disgređiendo pñderādū est qñt eē
exntie se habet ad rēvtrū etiā esse r
exntia rei sint duo extra aīaz disticta int se r
mihividef q nō sūt talia duo nec esse exntie
aliquid sigt distinctū a re. quia si sic aut eēt sū-
stātia aut accūs. nō accūs quia tunc eē exnti-
e hois esset qñtas vel qñtas rō quod est mē-
feste falsū sic inductie patz. nec pōt dici q sū-
stātia quia omnis subā est materia v l forma
vel cōpositū vel subā abstracta. Sed manife-
stū ē q nullū illorū pōt dici eē si eē sit alia rs
ab entitate rei. Item si essēt due res aut face-
rēt p se vñ aut nō. si sic oportēt q vñ eēt ac-
tus et reliquum potentia et per consequens vñ

eēt materia et aliud forma qō est absurdū. si
vō nō facerēt p se vñ igit facit vñ aggre-
gatiōe tñ vel facerēt vñ tñ p accūs ex q se-
gtur q vñ erit accūs alteri? Itē si essent du-
e res nō eēt pdictio q de? pñaret entitatē in
res natura sine exntiavel epuerfo exntiaz si-
ne entitate qñ vñq est impossibile. Vel di-
cendū est q entitas r exntia nō sūt due res sed
illa duovocabula res r esse idē et eadez sigt
sed vñ nōialit r aliud vbalit ppter quod vñ
non pōt pueniēt poni loco alteri? qā nō hñt
eade officia. Vnde esse pōt poni int duos tē-
mios sic dicēdo hō est aīal r nō est sic de hō
mine res vel entitas. vñ esse sigt ipaz rem sed
entitas sigt cām p mā simplicē qñ dē ea nō
signdo ipsū ab alio dependē qñ aut pē de ali-
is sigt ipsas res dependentes r ordiatas ad p-
mā cāz et si qā ille res nō sit rs nisi sit depē-
dentes et ordiate ad causā primā sicut nō sūt
aliqñ. Vñ qñ hō nō depēdet sicut tñ nō est. i-
ta tñ nō ē hō r iō nō est pl? ymaginādū q el-
sentia est idrñs ad esse r nō esse q q ē idrñs
ad essentia r nō essentia qā sicut essentia pōt
esse r nō esse ita esse pōt eē eēntia r nō esse ef-
sentia. r iō talia argumēta eēntia pōt eē r nō
esse g eē distinguit ab eēntia. essentia pōt eē
sub oppōito g eēntia distinguit ab esse nō valēt
sicut nec t alia valēt essentia pōt nō esse essen-
tia r pōt esse essentia igit eēntia distinguit ab
essentia Eēntia potest esse sub oppoito essen-
tie igit eēntia distinguit ab essentia et iō nō p-
sūt esse et essentia due res q eēntia r eēntia r
hec est sūia Linconiensis qñ dicit scdo posteri-
orū oē dictū de cā pma nō pbat nisi ipaz esse-
tiā cause pme oīo simplicē eē dictū vō de ali-
is nō pbat nisi ordinē et dependētiā eorū ab ē-
te pmo qd est p se et hec ordiatio vel depēdē-
tia nihil multiplicat in eēntia depēdēte ab en-
te pmo siue grāf de ente pmo siue de re depē-
dente ab ente pmo an sit hec qō nō pōit i nū-
merū. Cā aut qñ sci et alii dicūt den esse ipz
eē et nō creaturā ē qā de? sic est eē q nō pōt nō
esse ymo necē est eē et ab alio nō est. Creatu-
ra aut sic est eē q nō est necē eē sic nec necāri-
o est res et ab alio est res effectie et iō nō dif-
ferūt qd est r q est in deo qā nō ē aliq aliud
a deo q de? est l3 i creatura drñt quia illud qd
est creatura r quo est sūt disticta simpli sicut
deus et creatura drñt. Ca. xxviii.

Iso quō tīaf qō si est vidēdū est. quō
v termiaf qō quid ē h est quō pōt eui-

dēt pñsci ppō i q pē diffitio de diffitio. Est aut
sciendū q diffionū qdā ē diffio expmēs qd
nois et quedā est diffio qd rei. Diffio expri-
mens qd rei est illa q nō est necāria disputan-
ti scienti sigt vñ vocabuli. sic ad h q aliq sciat
qd sigt h nom hō nō est necāriū scire q hō ppo-
nif ex tot ptib? v l ex talib? ptibus. Vñ qlibet
pōt disputare cū alio quis ignoret diffitionez
expmētē quid rei. sed ignorata diffione quid
nois expmētē nō pōt qs cū alio disputare. et
ideo qñ aliq addiscit sigtā tñ tñc addiscit
diffiones expmētes qd nois quis nō addiscit
diffiones expmētes qd rei. nō est igit diffio
expmēs qd rei necāria disputati qā talis dif-
finitio nō tñ expmit qd nomē sigt l3 expmit
etiā quid res est. Talis aut diffio duplex ē qd
enim diffio tal est q nihil importat extrilecū
rei alio q importat rē vel partē rei et tal dif-
finitio vocat diffitio pñssime dicta q nō pōt
eē nisi lbāz l noiz subāri qā tal diffitio nō po-
test eē nisi ppoitorū tāq illoz qñ eēntia exp-
mit p orationē c mōi ppoita p se vñ nō sunt
nisi subē. tal est diffio aīal rōale cū sit aīal ge-
nus et rōale drñā qā aīal importat totū hōi-
nem et rōale iportat ptē hois sic sūū abstrac-
tū. Alia est diffio iportās qd rei q sūt cū h q
importat rē iportat vel expmit aliq aliō qd
nō est de essentia rei sicut est diffio aīe q est
ista Aīa ē act? corpon phisici orgaici r vñ ha-
bēt in scdo de aīa q iportat aīaz et corp? qd nō
est ps aīe necāia r ista vocat diffio p addita-
mētū et tales diffiones iportātes qd rei puer-
tuntur cū nomib? mē absolutis affirmatiuis
Alie sūt diffiones iportātes qd nois q nō sūt
nisi orōes expmētes qd noia signt r tles dif-
fiones pñssie l3 noiz negatiōez r pnotatiōez r
respectiōez sic ista diffio hñs albediez siue i
formatū albedie nō expmit nisi qd sigt hoc no-
men albū et iō ista diffinitio ē necāria cuili-
bet disputati cū alio. Ca. xxix.

Diffio expmēs qd rei nō data p addi-
d tamentū sp cōiunet p pma pte aliqō
genus diffinitū et p alia parte l aliis
ptib? ptinet drñtiā vel differentias eēntiales
vel aliq obliq signtes p se r pmo ptes rei r
iste ptes sūt dīazle. Nā gē iportat totū alie
ptes signt seu iportāt ptes dēmiatas rei siue
ptes distictas. Prima ps diffionis puta gen?
nec a pori nec a postēiori pōt demrari de dif-
finito sic q hō sit aīal demrari nō pōt sed ppo-
sitio talis siue fillō acqrit mediāte noticiā in
l. iiii

finitiva. Vnde istis conceptibus existentibus in intellectu et aliquo homine statim scitur quod homo est animal non quod isti conceptus precedant noticiam intuitivam hominis sed iste est processus quod primo homo cognoscitur aliquo sensu particulari deinde idem homo cognoscitur ab intellectu quo cognito habetur una noticia generalis et communis omni homini et illa cognitio vocatur conceptus intentio/passio/qui conceptus communis est omni homini quo existente in intellectu statim intellectus scit quod homo est aliquid sine discursu. deinde apprehenso aliquo animali alio ab homine vel aliis animalibus elicitur una noticia generalis omni animali et ista noticia generalis est communis omni animali et vocatur passio seu intentio anime siue conceptus communis omni animali quo existente in anima potest intellectus componere istum conceptum cum conceptu priori quibus propositis ad invicem mediante hoc verbo est statim intellectus assentit illi complexo sine omni sillogismo et ita quilibet talis propositio in qua predicatur genus de diffinito propriissime dicto habetur sine sillogismo et hoc est verum saltem verum de omni genere respectu speciei que est mere absoluta quia talis propositio statim scitur cognitio terminis perfecte. Sed forte dices quod hic est sillogismus ex prioribus omne animal est substantia omnis homo est animal ergo et ergo hec demonstratio est a priori. Preterea secundum dicta quilibet talis propositio esset per se nota quia quilibet talis propositio cognoscitur cognitio terminis secundum istum processum et ita ista esset per se nota homo est animal et ista albedo est qualitas et huiusmodi quod videtur falsum cum multe tales sunt multis dubie.

Preterea visum aliquo a remotis potest ignorari an sit animal et post siue ulteriori experientia potest certificari quod est animal ergo quod homo est animal potest demonstrari.

Ad primum istarum dicendum est quod non omnis sillogismus ex prioribus est demonstratio quia non quilibet talis sillogismus facit scire et hoc quia conclusio non potest esse ignota et postea per illum sillogismum tamquam per causam efficientem fieri nota quod requiritur ad demonstrationem et sic est in proposito igitur ille sillogismus non est demonstratio. Ad secundum dicendum

dum est quod quilibet talis propositio mentalis in qua subicitur et predicantur tales conceptus mere absolute est per se nota quia statim sciuntur conceptus terminis tamen non quilibet propositio vocalis est per se nota. nam ex quo voces significant ad placitum voces mere absolute possunt imponi eisdem de quibus habemus vel alii habent tales conceptus et tunc aliquis qui tales conceptus non habet potest scire significata vocabulorum et simul cum hoc potest nescire eam eo quod aliorum conceptus mentales non habet. Sed habet conceptus mentales plures quorum aliqui si componantur ad invicem totum resultans ex eis erit convertibile cum illa voce et ita talis propositio vocalis non erit per se nota quia non quilibet noticia qua scit quod tamen significant sufficit ad sciendum talem propositionem et sicut illa propositio vocalis non est per se nota ita illa mentalis que componitur ex conceptibus compositis non est per se nota quia potest haberi quamvis nesciatur unde ego modo de facto scio quid significat hoc nomen leo et scio quod significat hoc nomen animal et tamen ignoro istam propositionem leo est animal quamvis credam eam esse veram et habeo propositionem mentalem cuius subiectum est unus compositum ex multis noticiis incomplexis quarum nulla est simplex et propria leoni sed propositionem mentalem cuius subiectum est simplex et mere absolutum proprium leonibus non habeo quia si talem propositionem mentalem habere statim sine sillogismo scirem eam. Sed numquam propositio mentalis in qua subicitur tale compositum et etiam propositio vocalis sunt demonstrabiles ex quo sunt dubitabiles. Potest dici quod large accipiendo demonstrationem tales sunt demonstrabiles et hoc quia conclusio potest esse ignota et dubia et postea scita propositione maiore in qua predicatur idem predicatum de conceptu mentali acquisito per noticiam intuitivam rei et scita minore in qua predicatur idem conceptus de subiecto conclusionis potest conclusio fieri nota et ita talis propositio large accipiendo demonstrationem potest fieri nota per demonstrationem ex quo potest concludi sillogismo faciente illam conclusionem esse evidenter notam que prius erat dubia vel apertum esse ista. Ad tertium predo quod visum aliquod a remotis potest dubitari an sit animal et per aliquod effectum

fieri notum quod est animal et tamen non erit demonstratio quia demonstratio non est de singularibus una autem tamen propositio singularis sit tibi nota et posito quod demonstratio esset de singularibus adhuc non esset demonstratio ibi propositio mentalis habet conceptum simplicem et mere absolutum et propositio de subiecto sed esset demonstratio unde de talibus dico proportionabiliter sic dixi alias de illa propositio de se quod format beatitudinem videtur eadem dinam et de ista propositio nos habemus modo de facto quia sic sunt distincte propositio ita iste propositio quod una posset habere de leone ille quid vel vidit sed leonis intuitus et illa propositio quod modo de facto habeo de leone sunt distincte propositio et una est demonstrabilis large accipiendo demonstrationem et alia non est demonstrabilis. Sicut illa propositio quod format cetera nativitate de coloribus dicendo albedo est color est distincta ab illa quod est color in metallo in mente quando quod albedo est color et una est simpliciter demonstrabilis et alia forte est demonstrabilis large accipiendo demonstrationem

Capitulum xxx.

Unus propositio in qua per se generaliter absoluta est specie mere absoluta composita ex conceptibus simplicibus demonstrari non possit nec a priori nec a posteriori. tamen propositio in qua per se determinata est specie tali a posteriori demonstrari potest. Nam determinata sicut dictum est plus importat unde res habet tale potest per effectum demonstrari potest determinata talis de specie tali. Verbi gratia si aliquis habet noticiam propriam anime sensitivam et per animam sciat quod significat hoc vocabulum sensitivum et videat aliquod corpus quod habet noticiam simplicem et per talia corpora et tamen ignorat an habeat animam sensitivam iste per aliquos effectus cuilibet tali corpori appetentes potest demonstrare probare quod non tale corpus habet animam sensitivam et per animam est sensitivum et per tale modum probavit Aristoteles per translationem et motum quod isti generabiles et corruptibiles materia distincta a forma et per animam quod sunt materialia cum tamen materiale sit determinata essentialis eorum. Per talem etiam modum demonstratio probatur potest quod in homine sunt plures forme quod quis forte non sit facile multis ymo forte quis de multis nulli sit hoc possibile per statum isto oportet tamen scire quod propositio in qua predicatur differentia de noticia distincta et perfecta quando scilicet nihil quod potest cognoscere latet cognoscentem nullo modo est demon-

strabilis quia forte talis noticia est noticia diffinitiva sed quicquid sit de hoc dico quod de talibus conceptibus specificis subiectis quales nos de facto habemus potest differentia demonstrari a posteriori licet non a priori quod saltem verum est de specie cui primo competat siue possit demonstrari per medium sumptum a causa extrinseca de aliquo contento sub specie prima siue non et illud quod dictum est de differentia que scilicet predicatur in recto de specie intelligendum est de illis que predicantur in obliquo de specie et significant partes essentialis rei. Vnde sicut a posteriori demonstrari potest quod animal est materiale ita a posteriori demonstrari potest quod aliquid componitur ex materia et forma et ita de aliis proportionabiliter dicendum est.

Capitulum xxxi.

X predictis patere potest quod diffinitio non potest a priori demonstrari de specie diffinito diffinitio enim de nullo potest prius predicari quam de diffinito et per consequens per nullum medium potest demonstrari de diffinito a priori nec potest etiam talis diffinitio demonstrari a posteriori de specie que sit conceptus mentis proprius et simplex precise significatus per speciem quia quavis una pars talis diffinitionis esset demonstrabilis a posteriori de subiecto tamen aliqua pars non est demonstrabilis de tali subiecto neque a priori neque a posteriori. Verumtamen de subiecto quale nos habemus de facto non est forte inconueniens diffinitionem posse demonstrari saltem large capiendo demonstrationem Et per istum varium modum probandi possit exponi multe auctoritates Aristotelis que videntur tam inter se quam predictis repugnare. quoniam enim loquitur de uno modo demonstrandi et quandoque de alio et quandoque loquitur de predicatione diffinitionis de diffinito simplici et proprio quandoque loquitur de predicatione diffinitionis de diffinito composito et proprio tantum. Est ergo duplex modus deveniendi in talem diffinitionem Unus est per noticiam intuitivam partium illius rei Qui enim intuitive cognosceret partes rei statim posset formare conceptus demonstrabiles importantes illas partes in obliquo et importantes totum in recto Sed adhuc non est necesse quod habeat diffinitionem quia deficit sibi genus quod non

potest haberi nisi per noticiam intuitiuā alicuius singularis aut eius speciei vel aliquorum singularium diuersarum specierum quohabito potest intellectus illum conceptum preponere aliis conceptibus demonstrabilibus et sic habetur diffinitio quod si predicatur de diffinito erit illa propositio evidens sine omni sillogismo et ita indemonstrabilis erit. Si autem partes non omnes rei intuitue videantur sed totum videatur intuitue non tamen videns possit discernere inter omnes partes totius. Si tamen hoc sit possibile tunc illa pars que est genus accipitur per noticiam illam et per noticiam alterius vel aliorum singularium. Alii autem conceptus demonstrabiles a posteriori concluduntur de diffinito et ita accipitur diffinitio sic quod una pars per noticiam intuitiuam et alie per effectus et tunc istis habitis est talis propositio nota in qua predicatur diffinitio de diffinito nec illud negat Aristoteles sed intendit Aristoteles principaliter hoc probare quod per nullum sillogismum a priori potest fieri euidenter notum quod talis diffinitio predicatur de diffinito et quod sufficienter exprimit essentiam diffiniti. Et hoc idem intendit Linconiensis quando dicit demonstratio que concludit diffinitionem de diffinito non facit nos cognoscere orationem diffinitiuam in quantum illa est diffinitiuā explicans quid est res sed facit nos cognoscere solum illam diffinitionem in quantum ipsa est predicatiua quod hoc est hoc quod Linconiensis de tali diffinitione non intendit sed de ea de qua dicitur inferius. Sic ergo apparet per quem modum pars diffinitionis scitur de diffinito et per quem modum diffinitio scitur de diffinito. Et ad istum processum multum faciunt regule date in septimo thopicorum per istud tamen non habetur ars diffiniendi sed ars diffiniendi accipitur per diuisionem. Unde quamuis aliquis sciat euidenter omnes propositiones in quibus predicantur partes diffinitionis de diffinito si tamen nesciat illas partes in una oratione recto ordine ordinare nescit diffinire nec habebit diffinitionem. Unde qui sic ordinaret partes diffinitionis hominis rationale animal mortale non haberet diffinitionem. Est ergo ars diffiniendi per quam partes diffinitionis debite ordinantur et hoc est per diuisionem ut prius ponatur genus deinde diuidatur ge-

nus et accipitur illa differentia que scitur conpetere diffinito quamuis hoc nesciatur per diuisionem sed aliquo modo predictorum modorum deinde adhuc subdividatur et sic procedendo et addendo quousque perueniatur ad orationem conuertibilem. Duobus autem modis contingit sic diuisione procedere. Uno modo ut primo diuidatur genus secundo accepta differentia que competit diffinito diuidatur illa differentia vel genus conuertibile cuius illa differentia deinde diuidatur alia differentia vel aliud genus ita quod semper sicut diuisiones sunt diuerse ita diuisa sunt diuersa sicut posito quod homo sit substantia et hoc de beat diffiniri diuidatur substantia per corpus reum et incorporeum et addatur corporeum subiectum et dicatur sic substantia corporea deinde diuidatur hoc totum substantia corporea vel corporeum vel hoc genus corpus scilicet corpus aliud animatum aliud inanimatum et addatur ista differentia animalium subiectum sic substantia corporea animata deinde diuidatur corpus animatum sic aliud sensibile aliud insensibile et addatur toti orationi precedenti ista differentia sensibile deinde diuidatur animal quod est genus conuertibile cum sensibili dicendo animalium aliud rationale aliud irrationale et addatur predicta orationi hec differentia rationale et tunc habetur hec diffinitio hominis substantia corporea animalia sensibilibus rationalis et hec est completa diffinitio hominis. Alii contigit per diuisionem procedere ut si idem diuidatur et non diuersa sic si deat diffiniri ternarius accipitur per genus ternarius puta numerus et diuisi numerus per sic numerorum a par a impar et addatur ista differentia impar isti generis numerus sic numerus impar deinde diuidatur de genere numerus et non huiusmodi numerus impar nec aliud prout habetur sic numerus alius utrobique primus alius utrobique primus et addatur ista differentia utrobique primus isti toti numerus impar et habetur ista oratio numerus impar utrobique primus quod est prout habetur cum diffinito scilicet cum ternario sic quod per duobus modis pertinet diffinitionem per diuisionem accipere in primo processu non solum oratio tota est prout habetur cum diffinito sed etiam una differentia est prout habetur cum diffinito et de tali modo accipiendi diffinitionem loquitur Aristoteles in methaphisice. In secundo processu nulla pars diffinitionis est conuertibilis cum diffinito sed quilibet erit in plus et tota oratio erit conuertibilis si huiusmodi est quod nihil scilicet de diffinito per diuisionem nisi dicas quod tota oratio nunc scilicet de diffinito per diuisionem propter hoc quod intellectus primus

non componit talem propositionem sed quicquid scilicet de diffinito scitur per aliam viam hoc tamen habetur in fine quod scilicet quod hec oratio est diffinitio talis diffinitio non tamen per hoc scilicet quod hec diffinitio figure superius predicatur de diffinito figure superius et hoc vult Aristoteles quod per diuisionem non sillogizatur nec demonstratur diffinitio de diffinito in quantum explicans quid est diffinitum secundum quod cum exponit Linconiensis unde per artem diffiniendi non cognoscitur diffinitio de diffinito figure superius in quantum scilicet explicat quid est res sed hoc potest precedere artes diffiniendi sed per artem diffiniendi partes diffinitionis debite ordinantur et per hoc scitur quod talis oratio est diffinitio talis diffinitio et hoc intendit Linconiensis quod dicit methodus diffinitionis concludit orationes tales animal rationale mortale est diffinitio hominis et hec est oratio proposita ex se habet intentionem et non est hec oratio oratio diffinitiuā solum explicans quid est hoc scilicet hec est oratio predicatiua huiusmodi scilicet intentionis diffinitio de hac diffinitione animal rationale mortale propter quod Aristoteles et Linconiensis volunt quod nunc diffinitio potest demonstrari de diffinito per diffinitionem diffinitionis quia per tale medium non potest demonstrari diffinitio significatiue sumpta sed semper precise de propria diffinitione supponere pro se et non pro suo sigto.

Capitulum xxxii

Diffinitio data per additamentum non solum explicat essentiam rei scilicet etiam scilicet cum hoc explicat aliquid aliud a re et hoc vel negatiue vel affirmatiue et ideo talis diffinitio non solum proponitur ex aliquo per se primo scilicet etiam componitur ex aliquibus per se habet scilicet quod si passionem diffinitum et ideo ad sciendum quod diffinitio talis scilicet de diffinito videtur est quod de se partes diffinitionis sciunt de eodem unde illa pars que explicat essentiam rei que est genus non potest sciri de diffinito per sillogismum scilicet per noticiam intuitiuā alie rei tamen sicut dictum est per Aristotelem alie partes diffinitionis diffinitionis sciunt de diffinis diffinitis secundum quod de se passionem diffinitionis sciunt de diffinis subiectis sic quod passionem diffinitionis sciunt de subiectis suis primis et quod non potest demonstrari de subiectis suis primis scilicet tamen potest per experientiam sciri de subiectis ita quod partes talis diffinitionis potest demonstrari vel demonstrari per bar de diffinitis et quod non potest demonstrari de eis et sic quod passionem potest demonstrari a priori de subiectis et quod a posteriori ita quod partes talis diffinitionis potest demonstrari per bar de diffinitis a priori et quod a posteriori ubi gratia si hec sit diffinitio albedinis est color segregatiuius visus prima particula que est generis albedinis nullo potest demonstrari de albedine scilicet tamen potest fieri euidenter nota per noticiam intuitiuā et non

per sillogismum scilicet animal particula potest fieri nota per experientiam si enim nullo explicat albedinem disgregatiue visus scilicet si sciret an albedo esset disgregatiua visibilis prima pars non potest demonstrari de angelo scilicet cūda pars potest aliquo demonstrari sic oportet carens parte siue oportet simplex est incorruptibile angelus est simplex et angelus est incorruptibilis vocando incorruptibile illud quod non potest definiri esse per separationem nisi per ab alia constat itaque ex predictis quod nulla diffinitio alie mere absolute affirmatiue et simplicis potest de diffinito demonstrari quia semper una pars est indemonstrabilis de tali diffinito. Capitulum xxxiii. On solum de diffinita absoluta diffinitio scilicet et diffinita notatiua et illa notatiua scilicet in duplici dea quodam enim sit talia quod quod figure superius impossibilitate potest esse cum mori sit chimera hircocœus vacuum corpus diffinitum et huiusmodi. Alia sit de quod non impossibilitate potest esse sicut albus nigrum risibile calefactiuum creatiuum et huiusmodi. Moria prima habet partes diffinitiones exprimentes quod rei sit chimera huiusmodi diffinitionem exprimentem quod huiusmodi nomen chimera signum scilicet non huiusmodi diffinitionem exprimentem quod est illa res quod chimera signum quia nulla talis res est nec esse potest. Alia autem per notatiua hoc est illa quod significat de se vel idem diffinitionem huiusmodi est affirmatiue vel negatiue in recto vel in obliquo vel aliquo talibus diffinis modis prout habet duplicem diffinitionem una que exprimat quod nois tamen et alia diffinitionem que exprimit quid rei. Illa autem que exprimit quid nois tamen est per se prima diffinitio talis diffinitio potest quod vocatur a non nullis diffinitio formalis et diffinitio secundum species. Alia exprimens quid rei est quod non est per se prima diffinitio talis diffinitio potest quod frequenter dixi quod tale notatiuum non habet diffinitionem nisi exprimentem quod nois tamen et non diffinitionem exprimentem quod rei quia tal oratio non est per se prima diffinitio talis diffinitio imo forte non est diffinitio sua et potest huiusmodi talis diffinitio vocatur diffinitio materialis ab aliquo ubi gratia si nomen serra potest duplicem diffinitionem finiri uno sic serra est aliquid quod possumus diuidere lignum ita quod hec sit sua diffinitio quod nois exprimes quod debemus intelligere per hoc nomen serra ita quod si sit aliquid cui non conuenit hec oratio eo ipso non significatur per hoc nomen saltim in recto illa oratio nota de hoc diffinito serra possumus ignorare an serra sit aer vel aqua vel lignum vel lapis et cetera et ita ignorare quod sit est serra et ideo diffinitio exprimens illas res quibus et non aliis potest competere huiusmodi oratio aliquid quod possumus diuidere ligna est oratio exprimens quid est serra puta quod serra sit tale quo possumus diuidere ligna que tamen non

est diffio pmissa dicta quis exprimat quid est terra hoc est quis exprimat que res est terra et hoc quia si est aliquid aliud a ferro quo possem dividere ligna illud esset terra et tamen non esset ferrum quo possem ligna dividere. Ille autem due diffiones terre si essent diffiones quia exempla non ponit ut vera sint sicut sciat qui addiscit sic se habet quod quicquid significat per diffionem scilicet significat per primam quis generaliter ita est frequenter quod talis orationum quoniam una est exprimens quid nominis et alia diffio exprimens quid reivna accipit propria parte aliquid cuius et alia accipit pro prima parte aliquid inferius ad illud coe et cetera partes sunt cedere in utraque oratione Veritatem propter diffionem quod nominis ponit dari alie diffiones exprimentes alias causas puta si in diffione exprimente quid nominis ponat causam finalem ponit etiam dari alie diffiones accipientes alias causas que non erunt diffiones exprimentes quid nominis nec erunt diffiones exprimentes quid rei propter loquendo de diffione exprimente quid rei oportet tamen quod semper vel frequenter quando datur diuerse diffiones per diuersas causas hoc est per diversa nomina exprimentia diuersas causas et una illarum est diffio exprimens quid nominis et alia quid rei quod in una earum ponat nomen ipsarum causarum efficientem et in alia ponat nomen indicans causam finalem et ita de aliis

Capitulum xxxiiii

Eclara pmissa diuisione diffionum videndum est quomodo iste diffiones ponit cognosci de diffinitione et est sciendum quod generaliter diffio exprimens quid nominis non potest demonstrari de diffinitione sed illa presupponit ordinem rationis vel omni filio si talis diffio sit vocalis vel signum ad placitum institutum tamen scilicet per doctrinam in addiscendo ab aliis loquentibus signa vocabulorum vel instituentibus talia signa ad signum et ideo de tali diffione non est magna difficultas quis propter ignorantiam talium diffionum multe difficultates et infinite opiniones et multe opinionum varietates tam in philosophia quam in theologia insurgunt sed de alia diffione est maior difficultas Et est sciendum quod tales diffiones ponit esse diuerse quoniam tamen preter diffionem exprimentem quid nominis potest a quolibet causa sumi diffio si ibi sint

quatuor cause et si ibi tamen sit causa finalis et efficiens potest ab utraque illarum sumi diffio et ille diffiones quod sumuntur a causa formali et finali vocantur diffinitiones formales ille autem que sumuntur a causa materiali et efficiente vocantur diffiones materiales et ille diffiones sic se habent quod diffinitio materialis potest demonstrari per diffinitionem formalem. verbi gratia supposito significato vocabuli huius termini domus et presupponatur diffio exprimens quid nominis qua nota acquiritur sine demonstratione diffinitio sumpta a causa finali domus ut scias quod domus est coopimentum prohibens nos a frigore ventis et pluuia et caumatibus et huiusmodi quo facto potest demonstrari quod domus componitur ex lignis lapidibus et sic de aliis huiusmodi per tale argumentum. oportet prohibens nos a frigore pluuia et cetera ponitur ex lignis lapidibus et cetera ex quo scitur quod talia ponit resistere frigori et pluuie et cetera sed domus est coopimentum prohibens nos a frigore et cetera ergo domus componitur ex talibus Ista ergo conclusio ignota sit nota non per experientiam sed per propositiones notas dispositas in modo et in figura et ita vna diffinitio demonstratur per aliam de diffinito sed hoc nunquam verum est nisi quando diffinitio est per notatam sicut sunt omnia nomina artificialia et similia si illa oratio filogismus faciens scire non esset diffinitio indicans quod nominis demonstrationis per istam diffinitionem sumptam a causa finali de demonstrationis potest demonstrari illa diffio ex primis veris et immediatis et cetera et ideo quia aliquando auctores utuntur hoc nomine demonstratio non tamen nomine cognotatio dicunt quod Ad pervnam diffinitionem demonstrationis demonstrat aliam de demonstratione Ex predictis patet quod preter diffinitionem exprimentem quid nominis possunt eiusdem passionis et eiusdem nominis esse plures diffinitiones quarum una est demonstrabilis et alia indemonstrabilis propter quod ex omni tali demonstratione potest elici diffinitio et ex omni tali diffinitione potest haberi demonstratio Sed preter istas diffinitiones est una preceptens utraque que non differt a demonstratione nisi situ verbi gratia sit hec demonstratio omne cooperimentum prohibens nos a ventis a pluuia et cetera componitur ex lignis lapidibus et cetera domus est cooperimentum prohibens nos et cetera ergo domus componitur ex lapidibus et lignis et cetera In ista demonstratione ponuntur due diffiones

quarum una est medium et alia prout quod nominis que conueniunt adiunctis sic domus est coopimentum quoddam propositum ex lignis et lapidibus prohibens nos a frigore et cetera patet quod quicquid ponitur in demonstratione ponitur in hac diffione sed diuerso ordine In demonstratione autem preponitur diffio sumpta a fine et in ista diffinitione preterit vel composita preponitur diffio sumpta a partibus domus Optet ergo scire quod quoniam due diffiones coniunguntur ad inueniendum faciant vnam diffionem preterit non sunt finem se totas coniungendo de qua tamen in ista tota diffione est negatio sed posita vna diffione coniungenda est tota alia preterit illud quod iam acceptum est sicut patere potest in predicta diffione domus Notandum est etiam quod in hac parte non tantum vocatur causa materialis illa pars distincta realiter a forma preponens cum ea ipsa recipiendo sed causa materialis vocatur hec pars integralis rei quod ligna et lapides vocantur materia domus et due premissae et cetera vocantur materia demonstrationis siue filogismi.

Capitulum xxxv.

Stensio quomodo terminatur questio si est et quomodo terminatur questio quod est videndum est quomodo terminatur questio quia est et hoc est quod propter se secundo dubitabilis potest euidenter cognosci et est primo sciendum quod quoniam passio prout suo subiecto primo sine determinatione omni specifice seu modificante quoniam prout de suo subiecto primo cum alia determinatione seu modificatione quoniam predicatur de aliquo inferiori ad suum subiectum prout quoniam de superiori quoniam de concreto sui subiecti prout vel de aliquo de quo dicitur illud prout concretum exemplum prout vel omnis tangit habet tres angulos et cetera exemplum scilicet quicquid luna est in tali situ tunc luna eclipsatur exemplum tertium vel ysocheles habet tres angulos exemplum quartum vel aliquid figura habet tres et cetera exemplum quintum vel omne calidum est calefactum si calor sit primum subiectum calefactionis exemplum sextum vel omnis ignis est calefactus Primo autem videndum est quomodo propositio dubitabilis in qua predicatur passio de suo subiecto primo sine omni determinatione extremi vel compositionis potest euidenter cognosci et primo presupposita diffinitione huius nominis passio que posita est supra videndum est quomodo potest euidenter cognosci propositio in qua predicatur passio importans precise illud idem in recto quod importat subiectum et aliam formam inherenter sibi in obliquo de qua dico quod nullo modo po

test demonstrari de suo subiecto primo sine omni determinatione sicut si ista propositio sit primo vera omne corpus est colorabile nullo modo potest demonstrari quia si sic operetur quod colorabile alicui primo inesset per cuius noticiam posset intellectione deuenire in noticiam illius propositi sed si non est verum quia si sic cum talis propositio non possit esse nisi vniuersalis affirmatiua oportet quod hoc predicatum colorabile prius et notitiam preterit alicui alteri subiecto tunc vel diffinitioni subiecti vel alicui alteri non alteri a diffinitione manifestum est nec ipsi diffinitioni quia nunquam potest talis propositio in qua colorabile predicatur de diffinitione coloris euidenter cognosci nisi per experientiam cognoscatur quod omne corpus est colorabile et per consequens vna non potest dici medium demonstrandi aliam Dicendum est ergo quod omnes tales propositiones omne corpus est colorabile et cetera qua est calefactibilis et huiusmodi si sunt prius non sunt demonstrabiles sed tamen per experientiam acquiritur euidentis noticia earum sicut patet inductiue Et si dicatur quod omnis effectus demonstratur per suam causam vel saltem demonstrari potest Respondendum est quod quoniam omnis passio importans effectum alicuius cause inherenter alteri vna cum alia causalitate sit demonstrabilis per medium importans illam causam tamen non est demonstrabilis illa passio sine determinatione sumpta de quolibet subiecto nec est demonstrabilis de aliquo subiecto quocumque modo sumpto verbi gratia sit colorabile passio ipsius corporis tanquam subiecti primi et sint qualitates prime cause colorum inherenter corporibus compositis illa non potest demonstrari omne corpus est colorabile sed prima eius noticia accipitur per sensum et experientiam Ex hoc enim quod videmus corpus colorari accipimus quod omne corpus est colorabile et ultra ex hoc quod videmus quod tale corpus ad presentiam ignis vel solis habet tales colores et ad presentiam aliorum corporum habentium alias qualitates habet alium colorem et sic de aliis accipimus per experientiam quod tales qualitates sunt cause talium colorum et ista possunt esse principia rectificandi demonstrationes quas non intrant unde arguitur sic omne corpus approximabile in tali distantia tali est colorabile ab eo lapis est huiusmodi ergo et cetera et per talem modum contingit demonstrare per omne generum cause cum si tamen

stat qd ois passio que precise iportat idē in re-
cto qd iportat subiectū 7 formā inherētē sibi in
obliquo nō sit demonstrabilis de suo sūcto pmo
sine oī addito. Capitulum xxxvi.

q Vāuis aut passio talis nō possz dē-
mōstrari de suo subiecto pmo sic
oī dēmiatiōe specificātē seu mo-
dificatiōe. potit tamē dēmostrari de suo sub-
iecto pmo mediātē aliqua dēmiatiōe sicut si
illuīabile sit pma passio lune qūis hoc nō pos-
sit dēmfari luna est illuīabilis hoc tñ poterit dē-
mfari si luā est in tali situ luna est sic illuīata
a sole 7 argueret sic qñ inter solē 7 lunā nullū
est mediū opacū luā erit illuīata a sole s3 qñ
luna est in tali situ nullū est mediū iter lunā
7 solē g rē. 7 talis dēmiatiō rectificabit per il-
lud pncipiū luna est illuīatavel luna est illuī-
nabilis a sole q per solā expientia sciri pōt si
passio lune sit illuīabile tanq subcti pmi 7 tūc
illud pncipiū nō itabit dēmostratiōz 7 sic ta-
lis passio pōt dēmostrari cū tali dēmostratiōe
ne ita potest dēmfari de inferiorib7 ad suū sub-
iectū pmi et per pñtēz modū ptingit dēmfare
per oīs cās fm q docz Aris. scō posteriorē
et aliquāliter patebit inferi.

Capitulum xxxvii

e T ita passio nō possit dēmfari de
suo subiecto pmo sine oī dēmiatiōe
pōt tñ dēmfari de inferiorib7 ad sū-
iectū suū pmi qñ vtraq pmissa pōt eē eui-
dent nota ante cōclonē 7 ipis notis pōt acci-
pi euidēs noticiā pñis tñc talis pōt pōt per
illas pmissas dēmostrari pōt enī euidēt sci-
ri q oī corp9 est alterabile qūis nesciat q o-
mnis hō sit alterabilis et silt pōt euidēt sci-
ri q oīs leo est corp9 qūis nesciat q oīs leo ē
alterabilis 7 per istū modū cōtingit dēmfare
per oī gen9 cāe cū hoc tñ stat q talis passio
que precise iportat idē in recto qd iportat subie-
ctū 7 formā inherētē sibi in obliq nō sit dē-
mostrabilis de suo subctō pmo sine oī addito et
tamē istis pmissis nō pōt fieri nota ista pōt
ois leo est altabilis qūis prius fuerit ignota 7
ideo talis pōt per istas pmissas est dēmostra-
bilis 7 in tali dēmostratiōe nō erit mediū nec
diffio subiecti nec passionis sed pmi subiectū
talīs passionis erit mediū dēmostrādi passio-
nē de qñlibz spē inferiori 7 per talē modū pñt
multe passiones de deo dēmostrari vnde hic

pōt esse dēmostratio oē ens est vñ deus est
ens g deus est vnus 7 sic de pñmilib7 qūis tal
passio que iportat illud idē q subiectū in re-
cto 7 rem inherētem illi in obliquo nō possz
deo ppetere eo q nulla res deo inheret qūis
multe alie passiones sint deo attribuēde.

Capitulum xxxviii

f Icut dictū est de passione q iportet
in recto illud idē q suū subiectū
sigt 7 in obliquo rem inherētē si-
bi sic q nō pōt dēmostrari de suo subiecto p-
mo sine oī dēmiatiōe addita et tñ cū dēmi-
atiōe addita pōt dēmostrari de suo subiecto
pmo et absolute sine oī dēmiatiōe pōt de-
mōstrari de inferiorib7 ad suū subiectū pmi
p subiectū pmi tanq per mediū ita pporcio-
nabiliter dicendū est de passione iportante idē
in recto qñt suū subiectū 7 in obliquo rem
aliā que est effect9 vel causavel aliqūā att-
ributiōē hñs ad rē iportat per suū subiectū p-
mi q talis passio sine oī dēmiatiōe de su-
o subiecto pmo dēmfari nō pōt s3 talis pōt p-
cise pōt euidēt sciiri per expientia siue expie-
tia sumatur per noticiā fñtiūā 7 intuitiūā vñ
per noticiā intuitiūā tñ Vñ ista calor est ca-
lesfactiū nullo pōt dēmfari per siltm sed ei9 p-
ma noticiā per expimētū capiet nisi enī ali-
quis expiret q ad pñtiā calor sequit calor in
alio nūq plus sciret q calor est pductiū calo-
ris q q albedo est pductiua albedis et cōfi-
militer tales aīa est susceptibilis disciplie aīa
est beatificabilis aīa est peccabilis et hñmōi
dēmostrari nō pñt 7 ita tales passiones de su-
is pñis subiecti dēmostrari nō pōt sine oī
dēmiatiōe tamē cum dēmiatiōe addita
pñt dēmostrari sicut dēmostrari potest q ca-
lor appximatus ligno pburit lignū vel calefa-
cit si non impediāt et similē est de aliis Pos-
sunt etiā demonstrari de multis inferioribus
saltem de illis que non optet pscire ante co-
gnitiōē vñiuerſalis qūis autem nō pñt dē-
mostrari de suis subiecti primis tamen quando
subiectū pmi alicuius passionis est nomen
forme informantis rem tunc posset demon-
strari de illo de quo primo predicatur concre-
tum illius subiecti vñbi gratia sit calefactiū
prima passio caloris et sit ignis illud de quo
prio pñt calidū qd ē scretū calor ita q nihil
sit nec eē possit calidū nisi ignis q posito dico

q de igne pōt dēmostrari calefactiū per cō-
cretū caloris tanq per mediū sic arguendo oē
calidū est calefactiū oīs ignis est calid9 g o-
mnis ignis est calefactiū in illo enī siltō ma-
ior est prior 7 notior pōtione eo q per mediū
terminū in obliq expmif illud q iportat per
subiectū pmi calefactiōis et nō sic per subctū
pñis Similiter mior est notior pōtione qā pñt
esse nota tpe ante pñē Optz etiā scire q tal
passio que pmo ppetit nō forme qñq pñt dē-
toto pposito ex forma 7 subctō et qñq de sub-
iecto sicut esse susceptibile disciplie pñt de
aīa intellectiā et de toto cōposito ex corpe et
aīa intellectiā puta de hoīe sed calefactiū p-
dicat de igne qui nō pponit ex subiecto calorē
et calore 7 forte qñq pñt de vtroq vel d nō
mievtriusq Quando aut talis passio pñt de
toto siue de noīe totius tñc debet dēmostrari
de illo per concretū signis totū in recto et for-
mā in obliquo vñt esse susceptibile disciplie d3
dēmostrari de hoīe per aīatū qd d3 sigre ani-
mā in obliquo et hoīe in recto sic arguendo
oīe aīatū aīa rōnali est susceptibile discipli-
ne oīs hō est aīat9 g oīs hō est susceptibilis di-
sciplie Quando aut illa passio non pñt de
toto pposito sed de subiecto tñc debz fieri de
mōstratiōe per concretū iportas subiectū in re-
cto et formā in obliquo sic expmif est de cale-
factiū et q dictū est de passione ppetenti pō
nōi forme idem pporcionabiliter dicendū est
de passione ppetenti pmo nōi materie qā per
pcretū illius pōt fieri demonstratio de nomie
totius tanq per mediū Et sicut tales passioēs
pñt dēmostrari de illis de qñq pñt pcreta que
pñt importat totū per subiecta absoluta ta-
liū formaz ita pñt tales passioēs dēmostrati
ue pñt de pceptib7 ppositū vel pnotatiūis de
quib7 nēcario predicat pma subctā si pñt tñs
pñtōes esse dubie ppter q de illo subiecto q
habem9 pro statu isto de deo pñt tales passio-
nes dēmostrati pñt creatiūū imortale etē
nū et erit mediū taliū dēmostratiōnū signūz
simplex et pñt et absolutū dei qñt mediū pro
statu isto hñe nō possit pñt qd nec tales de-
mostratiōes nobis sūt possibiles sed tamen
beatus qui prio dubitavit iua istā de est cre-
atiūus vel istā de est vel aliā pñmīlē recipiat
ealdē pñtōes 7 appñtōes qñs prius et
formaret vñā pñtōē in qua idē sit predicatū 7
subiectū q in illa quā habem9 de est creati9
et subiectū sit aliq cognitio absoluta simplex

et pñt deo et illud idē subiectū pñtōes de isto
subiecto nostre pñtōis de est creatiū dico q
pcludit istā pñtōē q nos habem9 de est crea-
tiūus 7 ille siltōgism9 erit sibi dēmostratiū qā
per pñtōes euidēt sibi notas acqret noti-
ciā pñtōis prius sibi dubie

Capitulum xxxix

e X predictis poterit appere quō p-
tigit dēmostrare per oīs causas
hoc est per noīa vel signa oīm cā-
rum per causā enī materialē ptingit dēmostra-
re ponēdo pcretum pro medio qd sigt subctū
alicuius accidentis sic pñt exemplificatū est 7
silt cōtingit dēmostrare per cāz formalē ex
pñmendo in medio cāz efficientē alteri9 sic ar-
guēdo omne corp9 mixtū appximabile igni ē
calefactiū lignū est hñmōi g rē. Silt per
causā finalem sic oīs habens cibos nō sup-
eminētes in ore stomachi est sanus oīs ambu-
lans post cenā habz cibos nō supeminētes in
ore stomachi g oīs ambulās post cenā est sa-
nus Ex quovlteri9 p3 q cū qñq eiūsdē rei sint
plures cause tñc nō est incōueniēs q eadē cō-
clusio per diuerſa media dēmostrat 7 qūis ita
sit tamē cū hoc stat q passio pma alto istōrū
modoz non pōt dēmostrari de suo subctō pō
sine oī dēmiatiōe addita Et est sciendū q p-
dicta exēpla sicut multa alia nō sūt adducta
vñ silt illi sitvere dēmiatiōes s3 tñ grā exēpli.

Capitulum xl.

d Icto de passionib7 iportatib7 pñt illā
q sigt per subctū in recto 7 alias res
inherētes in obliq vel nō inherētes in
obliquo videndū est de aliis passionib7 que si-
gnificāt in obliquo ptes illius q sigt per sub-
iectū de quib7 dicendū est q saltē multe eaz
vel forte omnes pñt de suis subiecti pñis de-
mostrari 7 hoc per diffiōē subiecti tanq per
mediū nā tales passiones pñt de suis subiecti
pñis dubitari sic iductiē p3 7 qūis sic dubita-
tur tñ si natura rei iptate p sūctū pñtē 7 disti-
cte pñtōes vñā cū aliis rēgñ pñt tñs passioēs
d suis sūctū notificari tñs at passioēs sūctū
corruptibile gñabile hñe tres āglos eqles du-
ob9 rēgñ 7 sē oīs passioēs mathe. sē hñmōi pñt
q oēs mathe. passioēs sē pñt d suis sūctū pñis
dēmostrari 7 mltē et natales passioēs sē hñmōi hñ
pal9 corrup. si deāt diffiōē diffiōē expmēte qd
noīs tñs diffiō d3 ei assigri aliqd cō vñā ps pñt
ab alia separi 7 p3 q p illā diffiōē expmif ps
i obliq 7 pñt tñs passioēs dēmfari nā possibile est q

nesciat de pmo subiecto passiois qd figat ali-
qd ppositu ex plurib' p'ib' ppter qd pot dubi-
tari an talis passio p'ur de subiecto illo quis
tñ sciat euidēt talis cōdicionalis si aliqd est
ppositu ex talib' p'ib' vna pars pot ab alia se-
pari et p pñest corruptibile et p'ea sciat eui-
dēt v' p aliū modū diffinitio de diffinito et
ex illis pot euidēt inferri et sciri q omē tale
est corruptibile et illa demonstratio est potissi-
ma demonstratio qñ scz ignota propōne in q
p'ur passio de suo subiecto pmo p hoc q p'fec-
te et disticte pgnoscat natura et essēcia rei in-
portate p sillogismū scit illa ppō et ex ppōni-
bus euidēt notis inferri et in tali p'cessu ita
p'igrit pcludē demonstratiōe diffinitioē expri-
mentē qd noīnisspassiois p diffinitioēz subiecti
tāquā p mediū sicut pma passioē Ex quo p3
q si risibile sit passio hominis ligans labia hoīs
tali motu posse moueri ab aliq passione hoīs
tunc pot demonstrari de hoīne p diffinitioē
hoīs tāquā p mediū illa tñ diffinitio non erit
mediū in illa demonstratiōe scz erit mediū in
demonstratiōe p quā alia pmissa demonstrat
vel pbat Verūtn vna diffinitio expmēs qd
rei erit mediū in vltima demonstratiōe scz illa
nō erit diffinitio expmēs essēcia vni' rei p se
scz vni' aggregati paccidens v' vni' habent cō-
cretū loco vni' abstracti nec pcludetur passio
de nomie illi' toci' scz de nomie p'is p mediū
tūc nō erit diffinitio subiecti p'prie dicta sed
erit descriptio data p accidētia et subalia et
si sint tales diffinitioēs expmēs in obliquo
aliquā formā inherētē et simul cū hoc causā
effitientē illi' in eodē subiecto tunc talis passio
poterit demonstrari de subiecto suo pmo p de-
scriptiōē indicatē ptem cui inheret illa for-
ma et simul causā eiusdē tñ illa nō erit demō-
stratio potissima scz illa que demonstrat passio-
nē de suo subiecto pmo p diffinitioē subiecti.
Verūtn sciendū q tñs diffinitio subiecti nō
sp est p'pissima diffiō tñs qñs est p'cise subar-
scz frequē diffinitio idicās ptes integrales rei
qñs sūt diffinitioēs mathematicorū et de tñ
demonstratiōe potissima p quā demonstratur
passio siue diffinitio expmēs qd nomis pas-
siois de suo subiecto pmo p diffiōz subiecti tāq
p mediū intelligūt mltē auctoritates in libro
posteriorū nā ad tñz demonstratiōz nō sufficit
q sillogism' sit ex nēcariis et idemōstrabilib'
qa nō oīs sillogism' ex nēcariis et idemōstra-
bilib' est tñs demonstratio quis oīs sillogism'

ex nēcariis et idemōstrabilib' faciens scire pclu-
sionez pusignotā sit demonstratio magis large
siendo demonstratiōz tñ etia demonstratiōe de
mōstrari quis aliis demonstratiōib' possit vica
pclusio multz demonstratiōib' de mōstrari et sic
tñe mediū nō pot esse nisi vnicū respectu vni'
pclusiois et extendendo nomē cause respectu
vni' effect' nō pot esse nisi vnicā causa et p illas
distictioēs et p'p'les pñt solui mltā que p'dictis
et etiā dictis aristoteli in diuersis locis repugna-
re videntur. Capitulum xli

Er p'dicta pot facili' sciri quō tñm
qñm p'p'les nā qd ppter qd est duplici' enim
p'p'les pot tñmari scz p experientiā et
p noticiā itūriāz sicut si aliq vidēt terrā it-
poni it solē et lunā Ali' pot tñari a posteriori
per effectū et p demonstratiōem quia sicut
astrologus sciens q luna illuminat a solē nisi
sit aliq opacū mediū et sciens q nullū aliud
a terra est mediū pcludit q terra itponit in
solē et lunā et q illa itpositio est causa eclip-
sis et sicut est de ista causa ita est de multis ali-
is que duplici' notificari pñt et ita talia p'ci-
pia qñtūq' sūt dubitabilia tñ demonstrari nō
pñt a p'ori quis qdam demonstrari pñt a poste-
riori ppter qd in demonstratiōib' nō est circū-
lus Quedā enī p'cipia nec a p'ori nec a pos-
teriori demonstrari pñt cuiusmōi sūt p'cipia
p se nota que statim pgnoscat pgnitis tñminis
quedā sūt alia p'cipia pma que non nisi pax
pienciā et nullo p effectus euidēt sciri pñt
Quedā aut p'cipia licz a posteriori pñt de-
mōstrari tñ talis demonstratiō p illud p'cipiū
nisi aliūde acqrit noticiā eiusdē nō demon-
strabit pclusionē et ita possibile est q vñ per
p'cipia demonstrat pclusionē et alius per cō-
clusionē et p'cipiū a posteriori tamen idem
simul et semel nō pot hoc facere et ista de de-
mōstratiōe sufficiāt. tñ enī ad p'p'etionem
istū sūme ne liber posteriorū totalit' dimittēt
intactus tractatū de demonstratiōe inferui
multa alia que sūt hic omīssa in expōsitiōe
posteriorū aristotelis explicaturus.

Incipit tertia pars tertiē partis

h Abito de sillogismo in pmo
et de sillogismo demonstratiuo
agendū est nūc de argumentū
p'p'etionis q nō hñt formā sillogisticā et mōi sūt
enthemata et pmo p'mittende sūt qdā distic-
tiōes de p'p'etionis ex qb' oñib' facili' patere

poterit studioso qd de oib' sillogis nō d'mōstratis
est intelligendū. Ponā g pmo aliq regulas
que pñtis sūt cōes et pmo ponā distinctiones
Pria distinctio est ista q pñtis quedā est vt nō
et quedā est simplex pñtis nūc est qñ añs pro
aliq tpe pot esse verū sine pñte scz nō p isto tpe
sic ista pñtis est bona vt nūc omē aīal currit g
sof currit qa pro illo tpe pro quo sof est aīal n
pot añs eē verū sine pñte et tñ pro aliq tpe po-
terit añs esse verū sine pñte Cōsequētia simplex
est qñ pro nullo tpe poterit añs esse verū sine
pñte sic ista pñtis est simplex nullū aīal currit
g nō hō currit qa nūq poterit añs eē verū sine
pñte nūq enī poterit hec eē vera nullū aīal
currit nisi ista sit vera nō hō currit posito q for-
metur Alia distinctio pñtis est talis qa ali-
qñ pñtis t3 per mediū intñsecū aliqñ per medi-
ū extñsecū Illa pñtis tenet per mediū intñse-
cū qñ t3 vtute alicuius p'p'onis formate ex eis
de tñminis sic ista pñtis sof nō currit g hō nō cur-
rit tenet vtute istū mediū scz sof est hō. Vñ
nisi ista sof est hō est vera pñtis nō valerz Sed
tūc pñtis t3 per mediū extñsecū qñ t3 per aliq
regulā gñalē que nō plus respicit illos tñmōs
quam alios sic ista pñtis tñ hō est aīal g oīs a
sinus est hō tenet per illā regulā gñalē exclu-
sua affirmatiua et vñs affirmatiua de tñminis
transpositū puertunt et non tenet per aliā ppō-
nē formatā ex istis terminis hō et aīal sed p
illā regulā gñalē exclusiua vñs de tñminis
transpositū idē sūnt et puertūt et per talia me-
dia extñseca tenet omīs sillogismi. et si dicat
istam distinctiōz q ista pñtis sof nō currit g
hō non currit tenet per illud mediū extñsecū
a singulari ad indefinitū et ab inferiori ad sup-
ius postposita negatiōe est bona pñtis et per p
seqns non per mediū intñsecū Dicendū q t3 pē
illud mediū extñsecū mediate et qñ remote et
insufficiēt qa per illā regulā gñalē requiri-
tur plus scz q sof sit homo et ideo magis ime-
diate et sufficiēs tenet per illud mediū sof ē
hō qd est mediū intñsecū Alia est distinctio
pñtis q pñtis quedā est pñtis matialis et qdā
formalis. pñtis formalis est duplex qa qdā t3
per mediū extñsecū que spicit formā p'p'oniū
sic sūt tales regule ab exclusiua ad vñz de tē-
minis transpositis est bona pñtis Ex maiore et
nēcario et miore deincep seq' p' de nēcario et
et h'mōi Et quedā tenet per mediū intñsecū
immediate et mediate per mediū extrñsecū re-
spitēs p'diciones gñales p'p'oniū scz vtatē flita

tē nēcitatē iposs. et mōi ē pñtis dēta ista scz sof
nō currit g hō nō currit Cōsequētia materialis
dicit qñ tenet precise rōne terminorū et nō rō-
ne alicuius mediū extñsecū respicientis p'cise
gñales p'diciones p'p'oniū et mōi sūt tñs scz hō
currit et deus est et hō est aīal g de nō est et h'
mōi Quarta distinctio pot esse ista q ali-
qñ pcludit p'cise p'ur de subiecto nō detmīato
an p'ur sit gen' vel spēs vel d'ra vel p'p'ū vel ali-
quid h'mōi respectu subiecti sic qñ p'p'etionis est
tale hō est aīal sof est alb' hō est aīal rōnale
Aliqñ concludit cum tali detmīatiōe et mōi
sūt talia pñtis aīal est gen' hoīs risibile est p'p'ū
hoīs aīal rōnale est diffiō hoīs et h'mōi Quā-
ta distinctio est ista et p'ueit multū cū precedē-
te qa aliqñ inferri pñtis in quo subiectū suppoit
personalit' et sūque et aliqñ inferri pñtis i quo sub-
iectū suppoit imp'p'r vel matialis et nō sūque si
cut patz intueti Sexta distinctio est qa ali-
qñ inferri pñtis que est p'p'vñs et aliqñ ppō p'ti-
culari Septima distinctio est qa aliqñ infer-
tur ppō affirmatiua et aliqñ ppō negatiua. Octa-
ua distinctio q pñtis quedā est ex aīcedēte
affirmatiuo et consequente affirmatiuo et qdā
ex vtroq' negatiō quedā ex aīte affirmatiō
et pñtis negatiō et qdā euerlo Nona disti-
ctio est q aliqñ pñtis est ppō deice et aliqñ est p
pō et nēcario et sic et aliis. Capitulum scdm

i Stis vñs dicendū est de regulis
gñalib' per qñs tenet tñs pñtis et p'rio
et regulis per qñs tenet pñtis tenet
etiā per mediū intñsecū Et circa hoc pmo di-
cendū est de regulis per quas tenet pñtis pclu-
dētēs p'p'vñz affirmatiūz ex affirmatiua in q ter-
mini supponit sūque et personalit' Est autē p
ma regula talis a supiori distributo ad inferi'
distributū est bona cōsequētia sic sequit omē a
nial currit g oīs hō currit Et circa istā regulā
est sciendū q illa regula d3 intelligi qñ est v-
niuersal aff' fatia mere categorica et nō ex-
ceptiua nec equalēs ei et iō ista pñtis nō vñs omē
aīal p'ter hoīne currit g oīs hō currit tñ cōtin-
git inferre qñlibz inferi' p'ter partē extra captā
et p'tetū sū pte ex captā et iō bñ seq' oē aīal
p'ter hoīne currit g oīs aīal currit Itē notād q
talis pñtis tenens per istā regulā aliqñ est pñtis
simplex aliqñ est pñtis vt nūc quādo enī p'dica-
tio superioris de inferiori est nēcaria tunc est
pñtis simplex quādo autē p'dicatio superioris d
inferiori est p'igens tūc ē pñtis vt nūc Verūta
mēvñ' cā' excipit scz qñ tā añs quā pñtis sunt

de pos. vel de ptingetu accepto subiecto vltusq
pro eo qd est vel p eo qd ptingit qa in tali est gna
liter pna simplex qa qn illa ppositio in qua pf
supius de inferiori est vera tuc est pna bona
qn aut illa ppo est fla tunc pna non valz Vno
tales pne sunt vere simplices omne ens est in a
ctu g omnis deus est in actu omne suppositu
est substantia g omne diuinu suppositu est sb
stantia qa oms tales sunt necessarie ois de e
ens omne supposituz diuinu est suppositu sz ta
les pne sunt bone vt nuc solum omne aial e sb
stantia g ois ho est suba ois ho currit g omis
homo albus currit qa ille ppones st ptingetes
ois ho est animal ho albus est homo et huius
modi Ex isto sequitur qd non magis est hec p
sequia simplex omne aial currit g ois ho cur
rit q ista omne aial currit g ois ho alb currit
nisi forte qa pluribus tpibus est vna bona qa
lia similiter seqt ex predictis qd oms tales co
sequitue sunt bone omne animal est ens per se g
ois ho alb est es per se ois materia est prior
forma g ois materia informata forma ignis
est por forma ois ho pot esse sine albedie g o
mnis homo alb pot esse sine albedie omne ens
est per se in genere g omne albu est per se i ge
nere i huiusmodi que tame negat a multu A
lia regula est a diffinito distributo ad diffio
ne distributa est bona pna i euerlo sicut seq
tur ois homo est aial g omne aial ronale mor
tale est aial et euerlo A lia regula est a o
scriptioe distributa ad descriptu distributum
est bona pna et euerlo sic sequit omne aial
gressibile bipes est suba g omnis ho est suba
i sicut sequit econuerso A lia regula est a no
minis interpretatione distributa ad nome in
terpretatu distributu et econuerso est bona p
sequencia sic sequit omnis amator sapie e stu
diosus g ois phs est studiosus. Sciendu est
etia qd oms pdicte regule intelligende sunt qn
nulla detmiatio ponitur in ante nisi que poni
tur in consequente i euerlo Sciendu est eti
am qd oms pdicte regule intelligende sunt qn
termini supponunt personaliter et figure i ideo
tles pne no valent omne aial est vnu ppositu ex
signovli et genere g ois homo est coposit ex
vli signo et genere omne aial ronale est pposi
tum vnu ex genere i dra vli signovli g ois ho
est vnu compositu i c. i sic de cofibz qa a pte
subiecti antecedenti tmini non supponat plo
naliter i figure sed materialiter vel simplicitate
et ideo omnes tles pne simplices no sunt A

lia regula est qd ab vno pueribiliu distribu
to ad reliquu distributu est bona pna et econ
uerso sicut sequit omne creatu est g ois de est
et econuerso i illa regula debz intelligi sic ce
tere quando scz tmini supponunt figure et psoa
liter Sciendu est qd ppuz no est nisi qda p
dicabile de altero et tale pdicabile aliqn pdi
catur tam de ente q de non ente sicut si risibi
le sit idez quod potens ridere predicabit d ho
mine siue homo sit siue non sit Vnde sic hec
est vera hoie exnte ho pot ridere ita hec est ve
ra hoie non exnte homo pot ridere supto sb
iecto pro eo qd pot esse Aliqn autem ppuz no
suppoit nec predicatur nisi pro ente Prio ac
cipiendo ppum veru est qd ab vno pueribiliu
distributo ad reliquu distributu est bona pna
sed ab vno est pna simplex et ab alio est pna
vt nunc sic hec est pna simplex ois ho potest
esse g omne risibile pot esse hec autem est pna
vt nunc omne risibile est pos. g omnis ho e pos
sibilis tamen omnes coleqntie tales in quibz
predicatu non pot copetere non enti sed solu
enti sunt simplices vnde loquendo de ppo se
cundo dicto vtraq pna est simplex et pmu di
ctum intelligendu est si subiectu talis pponis
non possit accipi nisi pro his que sunt aliter si
cut pdictu est non est veru Iteru sciendu e
qd predictae regule intelligende sunt in pponi
bus deinee i de mo in sensu diuiso vel eis eg
ualentibus et non in illis de modo sumptis i
flu coposito In talibus eni non sunt dicte re
gule vltiter vere no eni sequitur omne ens esse
in actu est neces. g omne hoie esse in actu e
neces. nec sequit omne aial esse asinu est conti
gens g omne homine esse asinu est contingens
nec sequitur omne hoie esse animal est pe
se pmo modo g omne risibile esse aial est per
se pmo nec sequit omne figuram planam habere
tres angulos i c. est indemonstrabile g omne
tangulu habere tres i c. e idemonstrabile na i
oibus istu pdictis psequitis antecedentia sunt ve
ra et consequentia sunt falsa Verutame
sciendu est qd aliquando tales pne sunt bone i
aliquando non sunt bone Ad qd sciendu vide
dum est an modus possit ppete anti nisi cope
tat consequenti et tunc est bona consequentia i cu
modo vitatis tenet no autem cum modo ncci
tatis vel possibilitatis et hoc quia in consequ
tiavt nunc ex necessario potest sequi contin
gens et ex possibili impos. Similiter videndu
est an talis modus possit puenire vni conuetibi

liu nisi coueniat reliquo quia si no a diffinitioe
distributa ad diffitu distributu i euerlo cu ta
li mo e boa pna. Vn ista pna e bona oez ho
ne ee aial e necariu g oe aial roale ee aial e
necariu i euerlo i ita est de qbusda aliis. Si
aut possit tal modus ppete vni pponu pueribi
liu absq hoc qd pueiat alteri novz tal pna vlt
Vn p illa duo pot sciri qn tales pne ex talibz
modalibus valent et qn non exa qre p te ipm

Alia rla e qd a drna superiori distributa ad
iferius distributu e boa pna sicut seqt oe sen
sibile e suba g ois ho e suba A lia regula e
a pueribiliu cu superiori distributo ad iferi dis
tributu e boa pna sicut si dormiens vel vigilas
sit pueribile cu aiali ista pna e boa one dor
miens vel vigilas e coloratu g onis ho e colora
tus A lia regula e a diffione superiori i descp
tione i nois itpratioe distributa ad iferi dis
tributu e boa pna A lia rla e quando ptingit
iferre diffitu vel descriptu vel iteptatu cu dif
butoe contigit iferre diffione descpionem i
nominis itepretatione cu distributoe. Et iste
rle intelligende sunt sicut pores ita scz qd omes
tmi supponat psonalit i figure Ca. iiii.

Icto de rls p qd ptingit iferre vltz re
d spectu cuiusq pti dicendu e de rls p
qd iferit vltis affirmatia no respectu o
niu pdicatoru sed respectu aliqz Et evna e
gula tal ab vno rlatiuoz qd sunt fil natura dis
tributo ad reliquu distributu respectu hz ver
bi e e boa pna i n respectu alioru ptoz vbi bn
seqt ois pater e g ois filius e sed no seqtur o
nis pater est hic itus g ois filius e hic int nec
seqt omne duplu e pedalis qritatis g oe dimi
diu est pedalis qritatis tame aliqn tenet p se
qntia respectu alioru pdicatoru i respectu
huiusverbi est. sic seqt ois pater est homo er
go omnis filius est ho sed qn tenet respectu ali
oz pdicatoru i qn no ovidet natura illoru
relatioz qd nimis foret logu enarrae Sci
edu e etia qd illa regula no e gual sicut no est
vltz qd oia relatia sunt fil natura sicut decla
rat ph i lio pdicametoz Vn i sequit calefac
ti n est g calefactibile est. Quid aut sit relati
ua esse fil natura declaratu e in lio pntoz.

Alia rla e a toto distributo ad ptez distri
buta respectu huiusverbi est e boa pna sic se
quit ois domus est g ois ptes e sed respectu
alioru pdicatoru i qd quia no seqt ois domus
componit ex fudameto pietibz tecto i lapidi
bz g ois paries coponit ex his. Intelligendu e

qd ppe loquendo no arguit a toto distributo i
talibus ad parte distributa sed arguit a noi
ne toti vel a conceptu toti distributo ad no
me vel conceptu ptes distributu i sic intelligit
actores multas tales ppoes. et si aliqn dicam
tales pformando me dictis pibus intelligo e
as Intelligendu e etia qd pars aliqn e tal qd si
toto esse no pot sicut impossibile e qd ho sit i qd
anima itellectia no sit et de tali pte i toto de
bet itelligi qd a noie toti distributo ad nom
ptes distributu respectu huiusverbi e est boa p
sequencia. Aliqn aut pot esse totu sine parte
sicut aliqd pot esse ho quis no habeat manu
i de tali toto no intelligit regula quia no seq
tur ois ho e g ois manus est. Eade regula que
itelligit de toto itegrali et pte det itelligi de
toto essentiali i parte Et eoz mo itelligendu est
etia quis n respectu aliquoru pdicatoru a no
mie tocus ad nome partis sit boa coseqntia
a tn respectu aliqz Vn qn oes ptes sunt eiusd
rationis sicut in homogeniis a toto respectu p
dicabil in quid vel p se secundo e boa pna sic
sequit albedo e qualitas g ps albedis e qritas
Similiter seqtur albedo est disgregatia visz g
ps albedinis est disgregatia visus. Qn aut ta
lis pna tenet et qn no pot sciri nisi sciat in
speciali ta natura tocus q natura partis.

Alia regula est si pcretu pdicat de pcreto
distributo i abstractu predicabit de abstrac
to distributo sic seqt omne iustu e bonu g o
nis iustitia est boa. Notandu etia qd illa regu
la est intelligeda qn cōcretu i abstractu ordi
dinat fm supius et iferi i no qn sunt dispa
ta et ideo bn sequit oe albu e coloratu g om
nis albedo est color sz no seqt oe albu e cali
du g ois albedo est calor Ca. qrtu

Ofiu aliqbz regulis p qd tenent enthi
p memata inferetiavltz affirmatiuaz
ex affirmatia quis plures alie possit
poni i de quibz dicef iferi ponende sunt mo rle
p qd tenet pne iferetes vltz negatiav ex nega
tia et p qd dferentiavltz respectu qrituq ptoz

Est aut pma rla gual talis a superiori distri
buto ad iferi distributu negatie est pna sim
plex qlecuq sit illud iferi siue sit iferi p se si
ue p accns. Vn bn sequit n ho currit g n ho
alb currit nullu al currit g n asin currit i sic
de aliis. Ex q p3 qd tales pne sunt boe nullu ai
mal e ens per accns g nullu ho alb e ens p ac
cidens n ho e ens diminutu g n ho intellec
t e diminutu i sic de aliis A lie rle qd a dif
m. i.

finitio ad diffinitum cum distributio etiam negatio
et a descriptione ad descriptum et euerlo et a nois i
tatione ad itptatu et euerlo et ab vno puer
tibi ad aliquam distributio et negatio e pna bo
na. Et illa q dca sunt i pmo ca huius partis
circa illas regulas itelligenda sunt etia3 circa
istas q n sunt hic expssa ite a drntia supior ad
iferi et a diffione supior ad iferi negatie cu
distributioe t3 pna et sut iste rle itelligede si
cut pores. Ca. qntu.

Onsequens tenetib9 p regulas q no d
c seruit respectu qncup pdicatorum
defiunt rle tales Abvno relationu3
q sut fil natura ad reliquu negatie cu distribu
tioe e boa pna sicut sequit n9 fili9 est g n9 p e
et h rla itelligenda est sic p9 Alia rla e a no
mie ptis distributo ad nome toti9 distributu
e boa pna negatie et li itelligendu est de pte
sine q totu esse no pot sicut sequit nulla aia i
tellectia e g n9 ho e et ille regule itelligede sut
sic pntes affirmatie Alia rla e si pcretu ne
gafvlt de pcretu et abstractu de abstracto sic
sequit nullu albu e coloratu g nulla albedo
e color et t3 hec rla qliscumq se hant pcreta
Vn sicut sequit nullu albu e coloratu g nul
la albedo e color ita seqt nullu musicu e cali
du g nlla musica e calor Alia rla e q a ne
gatoe pnt distributi ad uega. pos. e boa pna
sic seqt nlla sba e g nullu accns e t3 illapna e
vntu ga p potetia dina poss3 accns ee quis n9
la sba creata est t3 respectu alioru pdicatoru n
valetv no seqt nulla suba creata iheret g n9
lu accns iheret Alia rla e a negatioe subie
eti seu denoiati ad negatioez denoiatu e bo
na pna respectu qncup pdicatoru sicut seqt
nullu corp9 e g nullu albu e Ca. vi.

Ost hec restat dicere quovlis affirmatia
p iferit ex negatia et euerlo sed qa ista
et alia pda pnt patere ex pdictu io di
cend est de pntis it pticulares et idiffinitas et
qa sic dictu e p9 pticulari et idiffinita puerit sp
qn ti supponit psoalit et figtie et qa oes rle se
re q dfiunt etimematib9 ex pticularib9 et idif
fin dfiunt etia pntis ex singlarib9 io dicendu
e de eis pnt et aliqu ponet exa de istis et aliqu
de ill. Est aut p9 dno de ill q tenet p mediu i
trifecu Et e pma rla tal. A diffione ad diffi
tu e boa pna a pte subiecti et etia a pte pti af
firmatie et euerlo sic seqt s9r e ho g s9r e ai
mal roale et e tal pna simplex Alia rla e a
descriptione ad descriptu e bona pna et euerlo.

Alia rla e a noie itptatioe ad nois itptatu e
boa pna et simplex. Alia rla est ab iferiori
ad sup9 e boa pna in distributioe et affirmatie
et tal e simplex Alia rla e ab iferiori ad su
pi9 p9 poita negatioe e boa pna t3 no simplex
nisi qn pdica9 supior de iferiori e nccaria. Vn
illa pna e pna simplex ho alb9 currit g ho cur
rit sed ista pna e pna solutv n9 ho n currit g a
nial n currit qa du ho e al pna e boa qn ho n
e al pna n93. Ex isto p3 q oes tles sut fle ho
alb9 e aggregatu p accns asin9 itellect9 e ens
dinutu matetia pma car3 fora ho alb9 dnt ab
hoie itellectio dina creaturay et p9terior pso
na eentia dina i filio e p9terior pte ho itelle
t9uit ab etno lapis itellect9 e de9 et h9moi qa
ille iferit istas ppoes fias ho e aggregatu3 p
accns asin9 e ens dinutu materia car3 fora li
dnt ab hoie itellectio dina e posterior psoa ef
ferta dina e p9terior pte ho fuit ab etno lapis
e de9 p ista rla3 q nuq deficit ab ifeiori ad su
pi9 in distributioe e boa pna si ti supponat plo
nialit et figtie Si aut aliq pdictay pponitv ali
q pntis iueniat i aliq auctore exponed9 e au
tor q n loq9 devtute fm9is t3 alit i q tal teri
n9n accipit psoalit t3 simplr i matetia Al
lia rla e q abvno puetibiliu ad aliquu est bo
na pna sic seqt ho currit g risibile currit Intel
ligend est q ones pde rle sut itelligende qn
ones ti supponat psoalit et figtie qa si ti sup
ponat simplr vel matetiait novaler vlt etia si
ille ti9roe e debet tenet tal rla suppoit alit q
psoalt n93 pnasvale et io tales pne novalent
al roale est diffio g ho est dscptio ho est dffitu
g aial roale est diffitu ho est species g al est
species risibile est passio hois g ho est passio
hois et h9moi Alia rla est q ab aliq supio
cu defia9ne ad ip3 suptu in defiatioe est bo
na pna sic seqt ho alb9 currit ergo ho currit
Notad est tn q aliqu de toto aggregato ex d
fmiatioe et defiabili p9 altet ps aliqu vtrq ps
aliqu neutra. Verbi gratia de illo toto ho al
b9 pdicatvtraq pars hec enim est vera ho al
bus est albus et ho albus est homo et si ho al
bus sit o3 qvtraq illay sit va. Aliq altera
pars tantum predicat de toto Verbi gratia
de isto toto ho mortuus pdicat hec pars mor
tuus et non hec pars homo hec enim est vera
homo mortuus est mortuus et hec est falsa ho
mo mortuus est homo Similit e de fillo sophi
stico hec enim est va fillus sophistici e hec aut

e falsa fillus sophistici e fillus. Sitr e d talib9
falsu argumetu e fillus sophistici et hui9moi.
Aliq aut neut ps predicat de toto quis to
tu pdicat de aliq sic e hoc totu albu t3 detes
neut ei istay eva albu fm detes e albu nec
albu t3 detes e detes quis hec possit eva al
bu fm detes e albu et qn ptiget no erit nisi g
tia materie Dno e igit q qncupvtraq ps p
de toto sep a tali toto ad qlib3 pte e boa ple
qntia vn ista pna e boa ho albus currit g ho
mo currit g albu currit. Ex q patet vt pus q
tales pne sut boe ho alb9 e ens p accns ergo
ho est ens p accns Intellectio creaturay est
posterior patre g itellectio e posterior patre.
lapis itellect9 e realit de9 g lapis e realit de9
Sitr ista pna e boa lapis itellect9 fuit ab etno
g lapis fuit ab etno Qn aut altera ps p9 tan
tu de toto tnc a tali toto ad illa pte e boa co
seqntia et io ista pna e boa s9r e ho mortuus
g s9r e mortuus ite ad alia pte novaler pna
no ei seqt s9r e ho mortuus g s9r e ho Qn au
te neut ps pdicat de toto ad neutra pte valet
pna et io ista pna nov3 ethiops est alb9 t3 den
tes g ethiops e alb9 Ex istis p3 q ista pna
novaler iste e alb9 monach9 g e alb9 quia ista
stat simul aliq e alb9 monachus et n9 albus
moachus e alb9. Sitr no seqt ille e tu9 p9 g est
tu9 qa iste stat fil iste e tuus p9 et tu9 p9 no est
tu9 h tu9 i pdicato dicit circustatia possessiois

Alia rla est a ppoe supia cu adverbio de
minante opatione ad ipsa sine detmiatioe su
pta v3 pna affirmatie sic seqt s9r velocit currit
ego s9r currit s9r male disputat g s9r disputat

Alia regula e a ppoe supia cu p9oe et suo
casuali vel a detmiatione equaliti adverbio
vel p9oi et suo casuali ad illa sine tali addito
e boa pna sic seqt ho ncc9 e animal g ho est
aial ho dat denariu cu tstitia g ho dat dena
riu ho p se e al g ho e al ho ingtu alb9 dnt ab
hoie g ho dnt ab hoie eentia diuina et sapia
drnt roe g eentia dina et sapia drnt Ex isto pa
tet q oes tales ppoes devtute sermonis sut
falsae qlibet creatura d se est no es qlibet ma
teria de se caret forma passu de se caret actu
ide subvna roe est pus et sub alia roe e poste
ri9. ide subvna roe est sup9 et sub alia iferius
idev sic est albu et sic e nig9 ide3 t3 q sitr
vt sic e tale t3 q alit vt sic no e tale Vn quic
quid affirmat de aliq cu aliq adverbio vlt cu
ppoe et suo casuali vel alia detmiatioe equali
te adverbio vel tali p9oi cu suo casuali debet

absolute pcedi de eo qcqd etiap9 de aliq cu3
dictoe reduplicaria absolute sine tali dcoe vlt
aliq equalente pdicat de eob. Ex q p3 q oes
tales pne sut boe natura specifica est realite
drna ididualis g natura specifica est drna in
didualis gen9 et sps sut ide realit g gen9 et spe
cies sut id ho e realit huanitas g ho est huan
tas intellect9 est realit volutas g itellect9 est vo
lutas agens est realit passu g agens est passu
albu p accns no est idem hois g albu no e ide
hois et sic de multis aliis q tn pne negat a mo
dernis Notadu est q ille rle itelligede sut
qn p tale additione no dat itelligi pp9 pditi
onal et p li soluit istatia q poss3 adduci na n
sequitvllt esse i luto cu centu mercis g vel
lem esse i luto. na p ista ppoe3vllt esse i luto
cu centu mercis itelligit ista pditoalvlltem
esse i luto si possi ex hoc lucrari vlt habet cetu
mercis. Et io notadu est q ille rle sut intelli
gende qn nulla est variatio in ante et pnte ni
si q illa determia9 ponit i antecedente et io i
pnte et p li pnt solui ille istatie q possit addu
ci de sec9 elench9 vbi videf p9s i tali mo
do arguendi assignare fallatia secundum qd
ad simplr Vn i talib9 assignat p9s fallatiam
secundu quid ad simplr amittere egritudine3
est bonu ergo egritudo est boa qd no vult fa
piens est malu sapiens novult amittit bonu3
g bonu est malu. Patet manifeste q i istis et p
similib9 no est bonus modus arguendi de q
bus ponit pdicte rle. Sciend est etia q si ille
rle hnt alicubi instatia debent h9e qn picipi
vbi no pdicat de toto aggregato ex eodem
pticipio et illa detmiatioe adiuncta Et io qncu
q tale picipiu p9 de tali aggregato rleve sut
pnt eni oia talia entimematata reduci i fill3 p
assuptione talis pp9is q est mediu itrisecu ta
lis pne Vn sic ista pna est boa ois ho currit g
s9r currit et p assuptionem medii istu9 s9r est
ho reducitur i fill3 sic arguendo ois ho currit s9r
est ho g s9r currit ita ista pna e bona s9r cur
rit velociter ergo s9r currit qa iste fillogismu3
est bon9 omne currens velocit est currens s9r
currit velocit ergo et sic de aliis. Et ita illa
rla gna e va qn picipiu vbi p9vniuersalit de
pticipio eob cu detmiatioe et qn no/no Ali
a regula est ista a ppositioe vlt affirmatia ad
qlibet idiffinita pticularem affirmatia3 vel sin
gularem de cuius subiectove pdicat subiectu
vniuersal est boa pna respectu eiusd predica
ti nulla variatioe exite a pte detmiationis si

cut seq̃ ois hō currit g̃ albi currit qñ hec est
vā aliq̃ albi est hō. Similit̃ seq̃ ois hō ē aī
mal̃ g̃ aliq̃ subā ē al ex q̃ hec ē vā subā ē ho-
mo. Notād̃ ē q̃ ista r̃la nō h̃z locū qñ subie-
tū vel p̃tū vel ip̃ortat aliq̃ rē vā numero q̃ ē
p̃les res numero vel ip̃ortat rē q̃ erit ead̃ rea-
lit̃ cū tali re q̃ ē plures res realit̃ ⁊ p̃t̃ h̃ ista
p̃na nō ṽz ois p̃sona p̃ducta distiguit̃ realit̃ a
p̃sōa p̃ducēte g̃ eēntia dīna distiguit̃ faliē a p̃
sōa p̃ducēte q̃tūcūq̃ hec sit vā eēntia dīna ⁊ p̃
sōa p̃ducta nec ista p̃na ṽz ois eēntia dīna est
p̃r g̃ fili⁹ ē p̃r quis hec sit vā fili⁹ ē eēntia dīna
Est tñ aduertēdū q̃ nō sp̃ fallit hec r̃la q̃le
tale subiectū vel p̃tū sūit ymo aliqñ nō fallit.
vñ ista p̃na ē bōa oē ens ē creatū vel icreatū
g̃ eēntia dīna ē creatavel icreatavel sūit seq̃
tur ois p̃sōa dīna ē p̃ducens vel p̃ducta g̃ pat̃
ē p̃duct⁹ vel p̃ducēs. qñ aut̃ valeat tal̃ p̃na i ta-
lib⁹ t̃is ⁊ qñ nō pōt sciri p̃ illa q̃ p̃dicta sūt supi-
us i materia devniforī g̃natōe fillōy de ielle
⁊ p̃ ea q̃ dēa sūt sūt s̃nias i ois alius t̃is ē r̃la
vā g̃natit̃ sūt aliq̃ istātia si tñ supponat̃ p̃sōalit̃
⁊ nullus eorū icludit aliq̃ sincathegoreū vel
aliquid equalēs et iō oēs tales p̃ne sūt bōe oē
aīal ē ens p̃ se g̃ ois hō alb⁹ ē ens p̃ se q̃libz
p̃sōa dīna de nccāte ē de⁹ g̃ hō de nccāte ē de⁹
q̃libz p̃sōa dīna fuit ab eterno g̃ hō fuit ab e-
t̃no ois edificator p̃ se edificat g̃ albi p̃ se e-
dificat oē albi p̃ accūs edificat g̃ edificator
p̃ accūs edificat Ex q̃ p̃z q̃ iste p̃pōes sūt ve-
re hō alb⁹ ē aīal hō ē p̃sōa dīna aliq̃s edifica-
tor ē alb⁹ aliq̃s albi ē edificator et iō ista cō-
seq̃ntia ē bōa natura specifica de se ē p̃icabil̃
g̃ dēa ididual̃ ē de se p̃icabil̃ si hec sit vā dēa
ididual̃ ē natura specifica q̃ seq̃ ex ista diffe-
rentia ididual̃ ē realit̃ natura specifica sicut
p̃z p̃ r̃lāz sup̃ pōitā Sūit ista p̃na ē bōa ois dif-
ferentia ididual̃ ē ip̃icabil̃ de se g̃ nafa spe-
cifica de se ē ip̃icabil̃ si hec sit vā nafa specifi-
ca ē dēa ididual̃ Sūit hec p̃na est bōa oē gen⁹
p̃r de p̃hib⁹ dr̃ntib⁹ sp̃e g̃ sp̃es p̃r de pluribus
dr̃ntib⁹ sp̃e si hec sit vā sp̃es ē g̃ realit̃. Sūit o-
nes tales p̃ne sūt bōe ois intellectio dīna est p̃
or actu g̃nandi g̃ intellectio creaturarū ē p̃or
actu g̃nandi ex quo hec est vera intellc⁹ crea-
turay ē intellectio dīna. Similit̃ seq̃ ois itel-
lect⁹ ē speculati⁹ g̃ intellectus p̃cticus est in-
tellectus speculati⁹ ois hitus speculati⁹ est i in-
tellectu speculati⁹ g̃ hit⁹ practici⁹ est i intel-
lectu speculati⁹ vel sic g̃ hitus speculati⁹ ē i itel-
lectu practico si ois intellect⁹ speculati⁹ sit in-

tellectus practici⁹. ois eēntia dīna ē princi-
piū p̃ducēdi ṽbū g̃ intellectio creaturarū ē p̃n-
cipiū p̃ducēdi ṽbū. Et si dicat̃ q̃ tal̃ p̃na nō
ṽz quia si intellectio creaturarū esset p̃ncipiū
p̃ducēdi ṽbū g̃ pater prius itelligēt creatas
q̃ p̃duceret ṽbū ex quo p̃ncipiū p̃ducēdi est p̃
p̃ducto. hoc non obstat. vñ quō intellect⁹ cre-
aturay ē prior ṽbo ⁊ quō nō ⁊ quō pater pri⁹
itelligit creaturas q̃ p̃ducit ṽbū dictū est sup̃
sententias iō ad p̃ns p̃transeo Sed ad istā for-
mā arguendi itellec⁹ creaturarū ē p̃or i patre
q̃ p̃ducit g̃ pater prius p̃ducit creaturā q̃ p̃du-
cat ṽbū Dicendū q̃ illa forma arguendi non
ṽz sicut nō seq̃r sōr albus fuit p̃or platone g̃
sōr fuit albus anq̃ plato fuit alb⁹. nā pōito q̃
fuerit plato filius sortis et q̃ sōr nūc p̃ sit al-
bus hec tūc est vā sōr alb⁹ fuit p̃or platone et
sōr ē sōr alb⁹ g̃ ⁊ tñ hec est fā sortis fuit al-
bus anq̃ plato ymo etiā hec ē falsa sōr fuit al-
b⁹ anteq̃ plato fuit albus pōito q̃ sōr nūc p̃
mo sit albus et q̃ plato fuerit alb⁹ a p̃ncipio
natiuitatis sue. Et notādū est q̃ aliq̃ taliū
consequentiarū sūt solū bone vt nūc ⁊ aliq̃
sunt consequentie simplices. qñ aut̃ p̃dicatio
antecedētis de subiecto cōsequentis est nccā-
ria tunc est cōsequētia simplex ⁊ nccāria. qñ
autē talis categorica est cōtingens ⁊ non ne-
cessaria tunc talis cōsequētia est solū vt nūc
Vnde ista cōseq̃ntia ē simplex quelibet p̃sō-
na dīna fuit ab eterno g̃ imortale fuit ab e-
terno quia hec ē nccāria aliquod imortale
est persona dīna sed hec cōsequētia solū est
bona vt nūc quelibet p̃sōa dīna fuit ab e-
t̃no g̃ creans fuit ab eterno accipiēdo subie-
ctū in p̃nte p̃ eo quod est quia hec est p̃tigens
creas ē deus. Si aut̃ subiectū p̃ntis accipit̃ p̃
eo quod fuit p̃na o facto simplex est quia hec
est nccāria creans fuit deus accipiēdo subie-
ctū p̃ eo q̃d fuit sicut hec est nccāria deus fuit
creas. Intelligendū est etiā q̃ qñ arguit̃ ab i-
feriori ad sup̃ius ē semper p̃na simplex quis
talis categorica nō sit nccāria. Vñ hec est p̃
sequētia simplex ois hō est aīal g̃ aliqua sū-
stātia ē aīal quis hec nō sit nccāria aliq̃ subā
est hō. Intelligendū est etiā q̃ omēs regule p̃-
dicte intelligēde sūt quādo termini suppo-
nunt p̃sonaliter quia si aliquis termin⁹ sup-
ponat simp̃r vel aliter nō õz cōseq̃ntiā valere
Alia regula est a noīe nūerali respectu hu-
ius verbi est ad nomē partis est bōa p̃na sicut
sequitur q̃tuor sūt ergo duo sūt Alia regu

la est a noīe collectio ad nomē p̃t̃ est bōa cō-
seq̃ntia sic sequit̃ poplū ē g̃ hō est et dēt ista r̃-
gula itelligi qñ tale totū nō pōt esse sū illa p̃-
te sicut exercit⁹ nō pōt eē sū hoīe iō bñ sequit̃
exercit⁹ ergo hō ē sed q̃a pōt eē sū eā iō nō
sequit̃ exercit⁹ ē g̃ equus ē quis equ⁹ aliqñ sit
ps exercit⁹. Et ē notādū q̃ due r̃le p̃dicte de
bēt itelligi qñ tñ supponit̃ p̃sōalit̃ ⁊ respectu h⁹
ṽbi ē qñ p̃dicat̃ secūdu adiacēs q̃a respectu a-
liorū p̃torū nō ṽz tal̃ p̃na nō enī seq̃r q̃tuor ex-
cedit̃ tria g̃ duo excedit̃ tria nec seq̃r p̃p̃l⁹ ē
plures hoīes g̃ hō ē plures hoīes respectu ta-
mē aliq̃s p̃dicatorū ⁊ tal̃ p̃na bñ enī seq̃r po-
pul⁹ ē hic it⁹ g̃ hō ē hic itus q̃tuor sūt hoīes g̃
duo sūt hoīes. q̃tuor sūt alba g̃ duo sūt alba
Vñ qñ p̃dicatū nō pōt puenire toti nisi cōpe-
tat alicui parti semp̃ vel frequent̃ respectu ta-
lis p̃dicati a toto numēali ⁊ coplatio ad p̃tē ē
bōa p̃na alit̃ n. Alia r̃la ē qñ sē due p̃rieta-
tes sūvū extremā vñ p̃rietatis p̃r devno ex-
tremo alterius p̃rietatis reliquū extremū p̃-
dicabit̃ de fili⁹ sic sequit̃ iustitia ē ṽt⁹ g̃ iusti-
tia ē ṽtū Sciendū ē q̃ illa regula habet ṽi-
tatē qñ neutra p̃rietas h̃z mediū si ei habeat
mediū nō ṽz q̃a nō sequit̃ p̃digalitas ē ṽtū g̃
illiberalitas ē ṽtū Alia reglā ē si g̃nā ali-
cui⁹ ē bōa ip̃z q̃ bonū ē et iō seq̃r g̃nā hoīs ē
bōa g̃ hō est bō Alia r̃la ē si g̃nā alicuius
est mala ip̃z ē malū ⁊ iō seq̃r g̃nā hoīs ē ma-
la g̃ hō est malus Itē alia r̃la ē si corruptio
alicui⁹ ē bōa ip̃z ē malū Itē alia r̃la si corrup-
tio alicuius ē mala ip̃z ē bonū. Et nota q̃ bo-
nū est duplex sc̃z nāale ⁊ morale de bono et
malo p̃mo r̃le sūt itelligēde sed de istis di-
cēt alias iō p̃transeo. Ca. vii.

A tis aliq̃ r̃lis deseruiētib⁹ cōse-
d̃ q̃ntis iferētib⁹ affirmatiāz ex affir-
matia p̃ mediū it̃rilecū dicēdū ē nē
de regulis iferētib⁹ affirmatiāz ex affirmatiā p̃
mediū extrinsecū. Et ē vna r̃la tal̃ si p̃ncipa-
le de p̃ncipali ⁊ cōiugatū de p̃iugato ⁊ cā de
casu ⁊ euerlo et vocatur cōiugatū p̃cretū et
p̃ncipale abstractū ⁊ casus aduerbiū sequēs.
vñ seq̃r iusticia ē ṽt⁹ g̃ iustus ē ṽtuosus et qui
iuste aliq̃d facit aliq̃d ṽtuose facit Notādū
ē q̃ illa r̃la debet itelligi si cōcretū ⁊ abstrac-
tū sūnt idē et tūc sp̃ t̃z r̃la si abstractū de ab-
stracto ⁊ p̃cretū de concreto sed nō õz sēp q̃ e-
uerlo sed ad h̃ q̃ euerlo teneat p̃na õz q̃ p̃-
creta se hēant f̃z sup̃ius ⁊ iferius. vñ bñ sequi-
tur albedo est musica g̃ albi ē musicū sed nō

euerlo seq̃r albi ē musicū g̃ albedo ē musi-
ca. Et nota q̃ illud est iferius ad aliud qñ ab
illo ad idē aliud ē p̃na formal̃ ⁊ nō euerlo si-
cut seq̃r formalit̃ sōr ē hō alb⁹ g̃ sōr est hō et
nō sufficit q̃ ad hoc q̃ aliq̃d sit sup̃ius q̃ p̃di-
cat̃ de oib⁹ de q̃b⁹ p̃dicat̃ aliud ⁊ de plurib⁹
Vñ quis oīa aīalia essent alba adhuc albi
nō eēt sup̃ius ad hoīes q̃tūcūq̃ albi p̃dicaret̃
de oī hoīe et de pluribus et h̃ q̃a ista nō ē p̃se-
q̃ntia formal̃ et simplex sōr ē hō g̃ sōr ē alb⁹
⁊ p̃t̃ h̃ nō ṽz ista p̃na de⁹ est hō g̃ deitas ē hu-
manitas q̃tūcūq̃ q̃libet deus ⁊ quelibet p̃sōa
eēt hō ⁊ hoc est q̃a deus nō ē inferius ad hoī-
nē nec hic p̃dicat̃ sup̃ius de iferiori filius dei
est hō sic nec hic sōr est albus Et si dicatur q̃
hic ē p̃dicatio superior̃ de iferiori x⁹ ē hō er-
go p̃ r̃lam p̃us datā seq̃r x̃ps est hō ergo dei-
tas est hūanitas q̃a x̃ps nō h̃z aliq̃d aliud ab-
stractū. Dicēd̃ est q̃ si hec sit p̃dicatio superior̃
de iferiori hoc est q̃a subiectū equalēt duob⁹
p̃cretis hūitibus duo abstracta q̃b⁹ vñ est dī-
nitas ⁊ aliud hūanitas et cōcreta sūt de⁹ l̃ fi-
lius dei q̃ ē hic hō tē x̃p⁹ equalēt huic toti fi-
lius dei qui est hic hō ⁊ quia x̃ps nō est iferi⁹
ad hoīes nisi quia icludit equalēt illud p̃cre-
tū hic hō et nō quia equalēt icludit h̃ p̃cretū
filius dei ideo ex illa x⁹ ē hō si sit i ea p̃dica-
tio superior̃ de iferiori p̃tigit iferre istāz hec
humanitas ē hūanitas et nō istāz dīnitas est
humanitas Exm̃ ē ad hoc nam hic ē p̃dicati-
o superior̃ de iferiori hō albus ē albus nō qui-
a hō sit iferius ad albi sed quia h̃ albi d̃mō-
strando quemcūq̃ homiez albi est inferi⁹ ad
album et iō ex ista hō albus est albus nō se-
q̃tur ista hūanitas est albedo sed ista hec al-
bedo demrādo albedinē hoīs ē albedo. Ex
isto patet q̃ tales p̃ne sūt bōe hō ē aīal ergo
hūanitas ē aīalitas equus est animal ergo
equitas est aīalitas Secūdo ē intelligēdū q̃
illa r̃la est intelligēda qñ cōcreta eod̃ mō se-
hūt ad sua abs̃cta ita q̃ sūvū p̃cretū nccārio
supponat̃ pro alia re q̃ sūvū abs̃ctū vel d̃nota-
tū supponere i p̃pōe q̃ sūit aliud p̃cretū sup-
ponit̃ p̃ alia re q̃ suum abstractū Vñ sūvū p̃-
cretum supponit̃ p̃ alia re q̃ sūvū abstractū ⁊ a
liud cōcretū supponat̃ p̃ eod̃ p̃ q̃ supponit̃ suū
abstractū nō õz q̃ si p̃cretū p̃dicet̃ de cōcreto
q̃ abstractū p̃dicat̃ de abstracto et p̃pter hoc
ista p̃na nō ṽz hō ē aīatus ergo hūanitas ē aī-
ma nā hō suppoit̃ p̃ eodem p̃ quo supponit̃ hu-
manitas vel saltem supponē pōt. nā si nulla
m.iii.

humanitas sit ascripta manifestum est quod non per alio
supponit subiecta illarum propter hoc est animal et
humanitas est animal nam cum homo supponat per toto co-
posito ex omnibus partibus essentialibus hominis humanitas
supponit per illa parte hominis vel per aliquod quod non esset
illud totum nec pars si non supponit per toto nec v-
dicet quod homo supponat per toto proposito ex huma-
nitate et deus individuali presente humanitate Nam idem
argumentum est de sorte per quod supponit aut per toto
aut per parte. Si idem argumentum est de hac huma-
nitate per quo supponit et manifestum est quod non
supponit per alio quod per quo supponit hic homo. Si hu-
manitas supponit per hac humanitate cum hec hu-
manitas sit humanitas sed hec humanitas non in-
cludit tantam naturam quam deus individualis si esset ali-
quod talis deus si per eos supponit per quo supponit homo
sed sic se non habent aiatum et anima nam anima supponit per
parte tantum et ideo non vult homo est animal et humanitas est ani-
ma. Item nota quod illa regula etiam est intelligenda quod non
lucum thegreuma includit in abstracto vel equi-
ualis quod non includit in concreto. Alia regula est si a
liqua pars sit bona eodem additio trobiq; adhuc e-
rit pars bona si ista est pars bona homo currit ergo ani-
mal currit ista pars est bona homo albus currit ergo ani-
mal albus currit. Sciendum est quod ista regula de-
bet intelligi quod illud additum est adiectivum vel sub-
stantivum respectu illius cui additum est per quod ca-
thegreuma non includit equaliter aliquid sicut the-
greuma et propter istud quis sequitur homo currit ergo ani-
mal currit tantum eodem signum additio trobiq; non sequitur
quia non sequitur omnis homo currit ergo omne animal currit. Si
sequitur sicut est albus ergo sicut est coloratus et tamen additio
trobiq; nunc pro non vult pars non est albus sicut nunc pro
est albus ergo primo nunc est coloratus nam pro vel est sin-
cathegreuma vel includit equaliter sicut the-
greuma scilicet si sicut thegreuma non et propter ideo bene
sequitur homo currit ergo albus currit etiam si homo non sit et
tamen negatio additio trobiq; non valet non enim se-
quitur homo non currit ergo animal non currit si ei nullum
al esset nisi vult bos et ille currit ante eum et verum
pro falsum. Alia regula est quod dicit sapiens eum et
ideo sequitur philosophus dicit suba suscipe prima ergo suba su-
scipit prius. Sed nota quod ista regula non est generalis
nisi de auctore qui errare non potest vel qui in dic-
to suo a tali instruit et ideo de homine loquente precise
ex iudicio sue rationis non est regula intelligenda sed per
cise a deo et de aliis qui instructi a deo loquuntur et
ideo ista pars non est formalis. Ad dicit si ergo eum nam it-
va quod locutus est per veritatem multa falsa inseruit. In-
telligendum est etiam quod regula intelligenda est quod aliquid

dicitur a tali sapiente non errante assertive
solum et non recitative tantum nec ut reprobetur vel er-
rare probetur. Alia regula est quod si simpliciter ad simpli-
citatem et magis ad magis et maxime ad maxime. Vult
bonum sequitur peccatum est malum ergo magis peccatum est ma-
gis malum. Sciendum est quod ista regula debet intelligi quod per
dicatum in propositum preterit de subiecto ita quod a non
loquendo possit negari debet etiam intelligi quod
do nihil additum in una pars quod non additum in alia nisi
si hoc adverbium magis. Si dicitur intelligi nulla
mutatione facta vel non facta mutatione nisi
circa signum illius tantum. Per primum excludunt ta-
les instantie bibere est bonum ergo magis bibere est ma-
gis bonum dormire est bonum ergo magis dormire est
magis bonum quia non omne dormire vel bibere est bo-
num ymo aliquid dormire et aliquid bibere non est bo-
num. Per secundum excludunt tales instantie iste
est iustus ergo iste est virtuosus et tamen non sequitur iste est
magis iustus quam ille ergo magis virtuosus quam iste.
Si sequitur iste est ebrius ergo iste est malus et tamen non se-
quitur iste est magis ebrius quam ille ergo magis
malus quam ille quia si ille sit precise ebrius et ex-
cedit in ebrietate et non habeat aliud vicium. Alia autem
sit modicum ebrius sed tamen cum sit homicida
blasphemus adulter et sic de aliis vicibus tunc ille
est magis ebrius quam isle et tamen non est
magis malus quam iste per se. Per tertium excludunt
tales instantie iste est iustus ergo iste est virtuosus et tamen
non sequitur iste est magis iustus ergo magis virtuo-
sus quia ponamus quod augmentato in isto bitu iusti-
tie diminuat huiusmodi virtutem quod est possibile si
cut in moralibus ostendit tunc ante eum et pro falsum.
Et si dicatur quod sequitur omne simplex est perfectum ergo
magis simplex est perfectius igitur regula secundum intellec-
tum datum non est bona. Ad hoc dicitur quod co-
sequentia non vult sed excluditur per secundum
quia simplicius non dicit aliquid quod si sit precise si-
plicius sed necesse dicit respectu alterius et i-
deo sicut non sequitur ebrius est malus ergo magis
ebrius est fortis est magis malus quam fortis ita non
sequitur simplex est perfectum ergo magis simplex
est magis perfectum quia sepe illa notia magis sim-
plex magis perfectum requirit aliquid aliud ad quod
dicatur non autem sic est de isto magis albus quia po-
tius quod nihil sit album nisi fortis adhuc poterit for-
tes esse magis albus quam isle non sit magis al-
bus quam alius. Vult ergo excludit per dicta om-
nia quod non possunt competere eidem in se sine comparatione
ad aliud cuiusmodi est simplex nam impossibile est quod
id sit aliquod magis simplex in se et aliquod minus simplex

et eversio. Vult propositum simplex est eque compositum dum et est si-
plicitate simplex quod tunc propositum cum aliis tantum in se
est simplex dum est et sic est de ista ita est de mul-
tis aliis. Alia regula est si singulare de singulari
et plene de plene et eversio et ideo sequitur homo est animal ergo ho-
mines sunt animalia. Notandum est quod ista regula non
habet veritatem quod alterum illorum non vult plene non ve-
re predicatur de aliquo subiecto alio et propter hoc non sequitur
deus est ens ergo dum sunt entia quia illud subiectum
per non dicitur de aliquo subiecto ymo nec
de seipso hec est ista dum sunt dum. Si si non homo
esset nisi vult solus hec pars non valet homo est ani-
mal ergo homines sunt animalia quia ante eum et pro falsum
quia pueria pars est falsa hec scilicet animalia sunt homines
quia quilibet singulari eius esset falsa Si predicatur
regula habet instantiam quod alter eorum importat rez que
est plene res quis non sit sit neganda talis sequen-
tia vult ista pars non vult plene est dinitas ergo plene
sunt dinitates. Si habet instantiam quod aliter eorum est
in re et aliter obliquum ideo non sequitur effectus est a causa er-
go plene effectus sunt a causis quia si de se solo o-
nes effectus producant ante eum et pro falsum. Simi-
liter non sequitur homines est asinus ergo homines sunt asini nam po-
tius quod omnes homines non habeant nisi vult asinum
et tamen plene sunt asini tunc ante eum et pro falsum
Si predicatur regula habet instantiam quod est predicatio per acci-
dens et contingens quod tunc devtroque extremum si-
ceat tamen in singulari quod plene et ideo non sequitur homo est
cecus ergo homines sunt ceci Si predicatur regula capit ista
tamen quod alterum extremum est distinctum quia non sequitur
omnis homo est cecus vel videtur ergo omnes homines sunt
ceci vel videtur. Nam si non essent nisi duo homi-
nes et aliter esset cecus et alter videtur ante eum et pro verum
et pro falsum. Alia regula est si plene de plene et singula-
re de singulare sic sequitur homines sunt animalia ergo ho-
mo est animal. Ista regula sicut predicta intelligenda
est quod singulare et plurale idem significat quia
si non haberent idem significatum pars non tenet.

Capitulum viii.

Edicatur aliquibus rebus obviis per primum in
diferentibus affirmativa ex affirmativa non
dicendum est ob rebus per quas tenent co-
sequentie inferentes negativas ex negativa.
Et est una regula complectens multas que est talis
a diffinitione ad diffinitionem a descriptione ad descriptionem
a nominis interpretatione ad interpretationem ab uno pueribili-
tatem ad reliquam et eversio et pars siue propositum siue
postpositum negum et ille regula intelligenda sunt ut
per supponit omnibus rebus per se et nulla alia
variatione facta circa propositum et ideo tales partes non

valent homo non est passio hominis ergo risibile non est
passio hominis animal rationale mortale non est diffinitio
ergo homo est diffinitio et huiusmodi. Alia regula est
ab inferiori ad superius postposita negatio est
bona pars sic sequitur homo non currit ergo animal non currit.
Sciendum est quod quod predicatur superioris de inferiori
est necessaria tunc est talis pars simplex quod autem talis
est bona solvitur nunc quod autem talis propositum est falsa tunc
pars non vult vult si non homo sit hec pars non vult homo non
currit ergo animal non currit Per ista regula tenent
tales partes asinus non est homo ergo al non est homo forti-
tudo non est transmutatio ergo virtus non est transmutatio et hu-
iusmodi multe. Alia regula est a superiori ad inferi-
us postposita negatione est bona pars sic sequitur sicut non
est animal igitur sicut non est homo intelligendum est quod si talis co-
sequentia est simplex siue descendatur ad inferi-
us siue ad inferi per accidens et ideo omnes tales
partes sunt bone aggregatum per accidens non est animal ergo
aggregatum per accidens non est homo albus ens per acci-
dens non est homo ergo ens per accidens non est homo niger scilicet
intelligendum est quod tales partes non valent quod aliquid
adverbium vel propositum cum suo casu vel alia ob-
terminatio equalens tali sequitur negationem in
prima propositum et propter hoc tales partes non valent homo non est
necesse corpus ergo homo non est animal homo non est necesse
coloratus ergo homo non est albus si tamen illa determinatio
uniformiter ponatur ante per nite frequenter vale-
ret pars. Aliquod tamen non valet sic non sequitur homo non est
primo corpus ergo homo non est primo animal. Si non
sequitur sortes non est primo animal ergo sicut non est primo
homo intelligendo per primo quod inter subiectum et primum
non sit medium. Alia regula est a negatione inferi-
oris ad negationem superioris sumpti cum signovni-
fali affirmatio vel stante immobilitate est bona pars
sic sequitur sicut non est iste homo ergo sicut non est omnis homo scilicet
intelligendum est quod talis pars non est si pars simplex scilicet
quod illud superius per necesse de inferiori tunc est pars
simplex quod contingit solum tunc dum illa propositum est bona
est bona consequentia. quod autem non est bona consequentia
non valet Vult dum plato est homo ista consequentia est
bona sicut non est plato ergo sicut non est omnis homo scilicet quod plato
non est non tunc valet consequentia. Ex isto per se si
differre esse aliud et distinguere significet idem
quod non esse idem tales consequentie sunt bone sicut dif-
fert a platone ergo sicut differt ab omni homine. sicut
est alius a platone ergo sicut est alius ab omni homine
sicut distinguere platone ergo sortes distinguere
tur ab omni homine. sicut ista consequentia est bona
sortes non est plato ergo sicut non est omni homo
mo. sed si differre esse aliud distinguere id est signum
m.iiii.

nificient qđ est non idē tūc pñā nōv3 Verum
tñ pōt distigui de nō ē idē gavno^o pōt esse ē
mī^o relati^o. alio^o pōt ēē tī^o mē ifit^o. si sit termi
n^o relati^o tē nōv3 ista pñā sōr dīt a platōe ego
sōr dīt ab oī hoīe sicut nō seqđ sōr nō est idē3
platōi g sōr nō est idē oī hoī. Cuius rō ē qđ si
nō idē sit termi^o relati^o li nō eo qđ ē ps dictio
nis nō h3 aliquāvim mobilitādel imobili
tādī tminū sequentē 1 iō tī^o seqns eod^o stabit
mobilitēvel imobilitē sic si qñq^o alius tmin^o
relati^o hibi addēf et iō sic i ista sōr ē idē oī ho
mī li hoī stat mobilitē ita qđ sub illo pūgit de
scendē ita in ista sōr nō ē id oī homi g sōr nō
ē idē forti. Si aut nō idē sit termi^o mē ifit^o
tūc tal ppo ē i ppa sōr est nō idē oī homi p eo
qđ dati^o casus seqđ nomē nō relati^o vel si sit pp
a cū negatio sit ps termi^o nō h3 vntē sup teri
nū sequentem ad mutādū eius supponemvel
mobilitatē 1 p pñs li hoī stabit mobilitē et tūc
erit hec falsa sōr est nō idē oī hoī qđ ifert il
tā sōr nō est idē forti 1 tūc tal pñā nōv3 sōr ē
alius a platōe ergo sortes est alius ab omni
homine nec infertur negatiua ex negatiua s3
affirmatiua ex affirmatiua. Et si qñq^o qđ sem
sus est magis devtute fmōis. Rñ^o qđ dyaleti
ci magisvntē pmo^o et iō oēs tractatus sophi
stici qđ egovidi dicūt tales pñas ēē bōas sor.
distigui a platōe g sōr distigui ab omni ho
mīe sōr dīt ab asino g dīt ab oī aīali. Et simi
lit tales pñas dicūt esse bōas sōr ē alius ab ho
mīe g sōr ē ali^o a sorte 1 h^o mōi 1 ad illū sēlū3
dāt reglās suas videlicet qđ ad alieitātē 1 dif
ferētiā supior^o seqđ alieitās 1 dīa iferētiā. Et
qđ isti termi^o differre esse aliud distigui et hu
iusmōi habent nafaz pñdendi tmin3 seqntem
pñse et distributīe si pus stetit imobilitē et qđ
hātvi imobilitādī tminū seqntē qđ prius stetit
mobilitē et huiusmōi qđ oēs ad istas rēduci pos
sunt. Sed alii ab istis pñvnt^o alio^o et s3 istas
diuerfas significatiōes istōr tior3 d3 de pñ
qñtiis diuersimōe dici. Vñ pmi qđ dicūt s3 qđ
differre esse aliud distigui sīgnt idem qđ non
esse id debent negare mltas pñtias i qđ ar
guif ab aliquo istōr sūpto cū deīmiatōe ad
uerbiali seqntēvel equalēte ad ip3 si tali deī
natōe sūptū 1 tñ si tal deīa^o ppoaf ess3 pñtia
bona. Vnde tales pñas hāt negare li distigui
tur formalit^o ab li puta essentia dīna distigui
tur foralit^o a pñtate g essentia dīna distigui
t a pñtate hoc p accns distigui ab li g disti

guif ab li. nā hec est va essētia dīna nō ē forā
lit pñtias 1 tñ hec ē falsa essentia dīna nō ē
pñtias et p pñs aīns pme pñe ē vñ et pñs ē
falsū fm eos si ille due egpollēt istis duabus
et tñ iste sūt bōe eēntia dei formalit^o distigui
tur a pñtate g eēntia dei distigui a pñtate
te deus per accns distigui a deo g deus disti
guif a deo sic iste sūt bōe essentia dīna forāli
ter nō ē pñtias g eēntia dīna nō est pñtias
deus p accns nō est de^o g de^o nō est deus et iō
illi qđ dāt rlas pñctas sophisticas qđ ad aliēni
tatē supioris rē 1 negāt tales ppoēs hō distin
guitur p accns ab hoīe eēntia dīna distigui
formalit^o a pñtate hō ē aliud p accns ab aīa
li nō dicūt puenient. Alii aut tales pñas ha
bent pcedere a distigui formalit^o a b g a di
stingui a b a distingui p accns a b g distin
guif a b sic seqđ a nō ē idem foralit^o b g a non
est id b a nō ē idē p accns b g a nō est idē3 b et
tūc hec erit falsa eēntia dīna distigui forā
liter a pñtate et ista sūt eēntia dīna distin
guif p accns a pñtate sicvnt^o istarū ē falsa
essentia dīna nō est eadez pñtati essentia di
uina nō est p accns ead pñtati. Sed ista est
concedenda essentia dīna est nō ead forma
liter pñtati. Et tūc est de istis ppoib^o pporti
onabilit^o dicendū sic de istis de^o est nō idem p
accidens deo de^o est p accns nō iō deo de^o ci
stingui p accns a deo qđ omnes sūt false pter
istam de^o nō est p accns idem deo ita oēs a
lie sūt false p istā essentia dīna nō est eadez
foralit^o pñtati fm illā opionez 1 iōvnt^o illa
rū est negāda de^o est nō id p accns deo de^o di
stinguitur p accns a deo. Alia rla est a ne
gatiōe alicuius ad negationē eius cū aliqđ
tmiatiōe est bōa pñā sicut seqnt^o sortes nō est
homo ergo sortes non est homo albus vel er
go sortes nō est per accidens homo sortes nō
currit ergo sortes non currit velociter et ideo
tales consequentiē sunt bone gramaticus non
distinguitur a logico ergo gramaticus nō dis
tinguitur a logico inquantum logicus. natu
ra specifica non est differentia indiuidualis
ergo natura specifica non est realiter diffēn
tia indiuidualis. Homo non est humanitas
ego homo non est realiter humanitas. Enti
tas non est vntas ergo entitas nō est realiter
vntas. Et si dicatur qđ tunc sequitur ho
mo non est asinus ergo homo non est idem
genere asino. Dicendum est qđ regla est itelli

gēda qñ nulla sit variatio circa alios tminos
pponū nisi appositio tal deīmiatiōisv^o ablatio
nō est aut sic in pposito asin^o enī in antecedēte
accipit in recto et in pñte in obliq^o et iō nō v3
hō nō est asin^o g hō nō est idē genē asino s3 le
gē g hō nō est idē specificē asin^o. Sciēb^o ē qđ
qñ illa deīmiatio est aduerbiū v^o equalēs ad
uerbio sp ē rla bōa si aut sit adiectiū v^o ppo
cū suo caluali de quo illud deīmiabile pñca
tur qñs de vtroq^o aliqd vificaf tūc nō v3 1 iō
nō seqđ sōr nō ē hō g sōr nō est hō mortu^o nec
seqđ sōr nō est alb^o g sōr nō est alb^o fm dētes
Intelligēdū est etiā qđ rla d3 itelligi qñ nega
tio pcedit tā deīminās quā deīmiatū

Capitulum ix.

p ost hec vidēdū est de rlis defuiēti
b^o pñtis iferētib^o negatiā3 ex af
firmatiā 1 epuerso. Et est vna rla
tal ex affirmatiōe pñtariū seqđ negatio altius
pñtariū sic seqđ sōr est alb^o g sōr non est niger
Et ex isto p3 qđ in motu idē sūiectū pñā non
est simul sub pñtariis nā sic dictū est pus ab
ineē ad esse respectu sūiecti pñi est bōa pñā
et pñs seqđ istū sūiecto pmo in est albedo / g
illud sūiectū est albū 1 vltra seqđ illud sūiectū
est albū g nō est nigrū et vltra g isti nō in est
nigredo tāquā sūiecto pmo 1 p pñs illud nō ē
simul sū albediē 1 nigredie. Alia rla est a ne
gatiōe pñtariū ad positioē alti^o est bona pñā
sic seqđ sōr nō est san^o g sōr est egē. Sciēb^o est
qđ quedā sūt pñtaria mediata 1 qđā imediata
de pñtariis mediāt nō intelligit^o rla sed de p
ñtariis imediat3 s3 nunquā est pñā simplex ni
si ē pñtū nccārio sū sūiecto si aut pñtū pñtenter
tūc est solū pñāv^o nūc qđ qñ tal ppo est vā tūc
est pñā bōa sic qñ ista est vā sōr est ista ē bōa
pñā sōr nō est san^o g est egē qñ aut nō est vā
tūc pñā nōv3. Intelligēdū ē etiā qđ qñq^o nō o
portet altū pñtariū imediator^o vificari de
sūiecto sic si vñtus 1 viciū sūt pñtaria imediata
nō o3 aliqđ illōr sū sūiecto vificari qā qui nō
h3vñ rōnis nec est vñtuosus nec vñciol^o qñq^o au
tē nccē est alter^o pñtariū iēlle sūiecto suo et
tūc est pñā bōa s3 solūv^o nūc sic dictū ē. vñtū
est hic sciēb^o qđ nulla sūt pñtaria nec mediata
nec imediata qui possit remouē a sūiecto p
potēciā dei 1 ipō sūiecto māente etiā ignē pos
set de^o facē sic oī calore 1 aq^o sic oī frigiditate
Alia rla ē a positioē habit^o seqđ negatio pua
tiois 1 epuerso sic seqđ sōr est vidēs g sōr nō ē

cec^o 1 seqđ matia nō ē puata g matia ē in for
mata forma Sciēb^o ē qđ nōia puatia sūt in tri
plici dīa aliqđ enī ē nomē puatiz qđ pñse di
cit puatiōē forme 1 carēciā i sūiecto cui ad
dīf 1 tle nomē puatiz equal3 nōi ifinito sic i
corruptibile imortale. alia sūt nomia puatia
que iportāt formā in aliqđ nō pñotādo dēmiā
tū sūiectū. alia sūt puatia que iportāt nō esse
i aliqđ formā tle3 nec ēē posse pñotādo deīmi
atiū sūiectū 1 tle puatiz est li nomē cec^o nā
qñ dicif sōr ē cec^o iportat fortē nōvidē necvi
dē posse p naturā 1 tñ qđ idiuiduo eiūs rōis
cū forte nō repugnat vidē. Quātū ad pma p
uatia est dicenō qđ sp a negatiōe forme ad nō
mē puatiz est pñā bōa si ēē existē vificaf de
sūiecto. De secādis puatis debet dici qđ nōv3
tal pñā a negatiōe forme ad positioē3 nōis
puatiū nisi pñtēf sub tñ sūiecto v^o sit tle deq
vñ nomē tal forme possit vificari 1 iō nō se
qđ lapis nō ē iust^o g lapis est iust^o qā hec est
ipossibil^o oīs lapis est iust^o 1 sp fuit sed loqñ^o
de tñis puatis oportet addere qđ tale nomen
forme nōvñcaf necvificari possit de tñi sūbie
cto 1 simul cū li qđ aliqñ tal ppo nō fuerit in
possibilis. Vñ ista est vā mō sōr est cec^o g sōr
nōvid3 necvidē pōt 1 tñ cū li aliqñ nō fuit ipol
sibilis hec sōrvid3 Vñ si hec fuiff3 sp ipossibi
lis sōrvid3 illa nō est3 mō vā sōr est cec^o s3 ep
uerso a positioē vñius ad negationē. alterius
semp est bona pñequencia nam semp ab affir
matiōe puatiōis ad negatiō3 habit^o sibi opposi
ti est bona pñequencia. vñ de qñq^o semp est ista
bona pñequencia a est cecus g a nō est vidētis
Alia regula est ab affirmatiua de predicato i
finito ad negatiuam sū predicato finito est bo
na pñequencia sicut sequit^o sortes est nō ani
mal ergo sortes non est animal Sciē
dum est qđ ista regula habet instanciam quā
do alteruz accipitur in obliquo sicut si quilib3
homo habeat equum et bouez hec est vera ho
minis est non asinus quia cuiuscūq^o hominis
est aliquis bos 1 tamē hec est falsa hominis
non est asinus quia cuiuscūq^o hominis est a
liquis asinus Similiter non sequitur qui
libet homo videt non hominem ergo quilibet
homo non videt hominem. nam si quilibet ho
mouideret hominem et asinū antecedens est
verum et pñequens falsum Similiter ista
regula habet instanciam quando propositio
est sū pñterito vel futuro quia non sequitur sor
tes fuit non albus ergo sortes non fuit albus

na posito qd for fuisse vno tpe alb⁹ et alio tpe niger antecedes est veru et psequens falsu. Si r non seq^r for erit non viuens qd for non erit viuens. Alia regula est ad affirmatiua de pto finito seq^r negatiua de p^rdicato infinito sicut seq^r for est alb⁹ qd for non est n^o alb⁹ et ista regula sic p^r debz intelligi in t^rminis rectis et non in obliqs et in p^rponib⁹ de p^rterito non de p^rterito nec q futuro. Alia regula est q ad negatiua d pto finito seq^r affirmatiua de p^rdicato infinito sic seq^r fortes non est alb⁹ qd fortes est non albus. Sciend⁹ est t^r q illa regula habz instacia qn negacio addit solvni pti extremi et ideo non seq^r for non est lignu alb⁹ qd for est non lignu alb⁹ qd si for sit niger antecedes est veru et psequens falsu et hoc qd negacio addit isti t^rmio lignu et non toti p^rdicato ideo p^rprie non arguit a negatiua de pto finito ad affirmatiua de pto infinito s3 ad affirmatiua habet vna ptem p^rdicati que est t^rmin⁹ infinit⁹ qd totu p^rdicatu est hoc totu non lignu alb⁹ cuius vna pars est non lignu. Similit^r illa regula habz instacia qn de s^rbiecto non verificat esse existe et hoc salte est veru qn p s^rbiectu implicat aliqua vniri a parte rei qd dico ppter t^rminos iportates si plicia cuiusm^oi s^rnt de⁹ angel⁹ et huiusm^oi et ideo talis psequencia non forte existente mortuo for non est alb⁹ qd for est non alb⁹. Si r non seq^r ho alb⁹ non est ho ergo ho alb⁹ est non ho. na posito q null⁹ ho sit alb⁹ aⁿs est veru et p^rns falsu vitas antecede p3 na seq^r null⁹ ho est ho albus ergo ho alb⁹ non est ho et aⁿs est veru isto casu posito ergo p^rns est veru. falsitas p^rnt p3 qd seq^r ho alb⁹ est non ho qd aliq non ho est ho alb⁹ p^rns est falsu qd qlibz ei⁹ singulari est falsu p3 inductie. Si r seq^r ho alb⁹ est non ho qd ho est alb⁹ p^rns est s^rm illo casu posito igitur aⁿs. Si r illa regula h3 instacia in illis de obliq et i p^rponib⁹ de p^rterito et de futuro sic p^rores et ista regula tenet in t^rmis simplicib⁹ cu p^rstacia s^rbiecti de recto et d p^rnti. Alia regula est q ad negatiua de pto infinito sequit affirmatiua de p^rdicato finito. sicut seq^r fortes non est non alb⁹ ergo fortes est alb⁹. et debet intelligi ista regula sicut p^rores s3 in p^rponib⁹ de rco et de p^rnti et cu p^rstacia s^rbiecti. Per p^rstacia aut s^rbiecti itelligit q esse existe p^rdicato de s^rbiecto significatiue s^rupto. et io talis p^rna non v3 ho albus non est non ho ergo ho albus est ho si hec sit falsa ho albus est. Et si dicat q alteru p^rdicto rioru d^r de qlibet ergo alia istaru e^rva ho al

bus est ho ho albus est non ho quis null⁹ ho sit albus. Vnde bene seq^r ho albus est ho alb⁹. ergo ho est ho p regula pus data q ab inferi ori ad supius est p^rna simplex si aⁿs est nccariu s3 hoc aⁿs est nccariu cu3 p^rpo in q p^rdicat idem de se sit nccaria ergo p^rns est nccariu et p p^rns hec distinctiua est nccaria ho albus est ho vel ho albus est non ho. Ad p^rmu istoru dicend⁹ est q non semp alteru istoru p^rdicto rioru i coplexoru d^r de qlibet s3 o3 ad hoc addere q de illo s^rbiecto verificat esse existe. Vn si n^o lus ho sit neutra istaru est va ho est aimal ho non est aial: et hoc qd invtraq istaru implicat falsu. Prop^r hoc eni qvtraq istaru ho est aial. ho est non aial est simplici^r affirmatiua: iplicat q aliqd c^rpositu ex corpe et aia sit ho qd est simplici^r falsu et i^rovtraq illaru est falsa. Ad scdm dicend⁹ est q hec p^rna est bona ho albus est ho albus ergo ho albus est ho s3 aⁿs est necessariu imo ptingens. nec ois p^rpo in q p^rdicat idem de se est nccaria imo aliqn est ipos. hec eni est impossibilis o^rvm de nccate est v^rm. et filit ista o^rmev^r ptingent est v^rm: et t^r id⁹ p^rdicat de se. Et q Boetius dicit q nulla p^rpo e verior illa in qua p^rdicat idem de se ipso debet sic intelligi q nulla p^rpo in qua p^rdicat aliqd aliud de s^rbiecto sine det^rminati^roe p^rponis vel totius p^rpois est verior illa in qua p^rdicat id⁹ de eodem sine o^r tali det^rminati^roe ita q nulla p^rpo in qua homo subicif est verior illa in q tam subicif homo q p^rdicat sine o^r det^rminati^roe compois vel p^rpois. Vnde nulla talis ho albus est homo homo albus est aial homo albus currit et sic de huiusmodi est verior ista. homo albus est homo albus. et sic Boetius comparat p^rpoes de p^rsenti sine o^r det^rminati^roe c^rpois in qua subicif idem et tamen p^rdicat id⁹. ad vna p^rpoem de p^rnti sine o^r det^rminati^roe c^rpois in q idem tam subicif q p^rdicat et tunc nulla talis est verior ista in qua p^rdicat idem de se et tamen qlibet istaru aliqn est ptingens.

Alia regula est affirmatiua de specie specialissima ad negatiua d alia spe specialis. co diuidente est bona p^rna. sicut seq^r fortes est ho: qd for. non est azin⁹ s3 ecouerso non seq^r agel⁹ non est agel⁹ qd agelus non est ho. Sciend⁹ est q ista est va de spebus p^rdiuidentib⁹ et est va de spebus spaliissimis mere absolutis. s3 de spebus qru vna est mere absoluta et alia respectiua vel connotatiua de plurib⁹ respectis v^r p^rnota. non v3. non eni seq^r for. est ho qd for. non est p^r: et t^r p^r

est species specialissima Et si dicat q pat non est species specialissima s3 p^rntitas et bⁿ seq^r for est ho qd for non est p^rntitas. Dicend⁹ est q pater est species specialissima cuius ro est qd ad aliqd v^r relacio est vnu p^rdicametu inportas ples res et p eis supponens q species sue supponit pro reb⁹ et res inportat igit si p^rntitas sit sp^rs oportet q supponat p re non nisi p illo qui est pater nec aliud sigabit nisi p^rsigado et hoc facit li p^r q si p^rntitas sit sp^rs p^r erit species ido dicend⁹ e apud aristo. q p^r et p^rntitas v^r erat noia si noima et tuc est manifestu q si p^rntitas est sp^rs specialissima p^r erit sp^rs spealissia v^r p^r sigabit suu p^rcretu ita q hoc nome p^r erit p^rntitas sic hoc nome pate est relatiuu et ad aliqd. manifestu est eni q hoc nome p^r cu dicat ad puer tencia et ad aliqd et tuc lic ad aliqd non est p^rdicametu sic nec p^rntas est sp^rs specialissima et ideo forte non est aliqd nome inpositu illi p^rdicameto nisi equocu qd sigat equoce tam res que sigat p noia inferiora relatiua qua illa noia relatiua. Vnde relatio sigat hec et ista et io in vno s^rsu est hec vera p^r est relatio et s^r ista for est relatio sic hec est va for est p^r et in alio s^rsu hec est fia for est relatio habz etia ista regula instacia de sp^reb⁹ ta p^rnotatis qua relatis qd non seq^r for est p^r qd for non est fili⁹ nec seq^r for est linea qd for non est sup^rficies fm p^rncipia aristo. loqndo Alia regula est ab affirmatiua de vno gene ad negatiua de alio gene non s^rbalna est bona p^rna sic seq^r for est corp⁹ aia⁹ tu qd for non est corp⁹ inaiatu Sciend⁹ est q illa regula non est generaliter vera: s3 t^rm est va qn vnu gen⁹ v^r remouet ab alio qn aut vnuz gen⁹ p^rtur de alio quis p^riculari sol⁹ noval3 p^rna qd n^o e in puenies ide p^rnteri sub diuersis generib⁹ et ideo non seq^r for est suba qd for non e q^rntitas fm p^rncipia aristo Et si dicat fm philo sophu p^rmo posterioru hec est i mediata nulla suba est q^rntitas et v^r qlibz negatiua in quavnu p^rdicametu remouet ab alio est vera dicend⁹ est q aristo. false allegat in illo passu et i isto illo p^rcessu qd non facit ibide m^rtionem nec d suba nec de q^rntitate nec de aliqb⁹ p^rdicam^retis s3 t^rm doc3 que negatiua est in mediata p tota pte pcedete est notadu p^r q o^res p^rdicte egule intelligede s^rnt qn t^rm supponit psonalit^r et sig tie qd si t^rm supponeret materialit^r v^r simplici^r non teneret Secudo notadu q m^rte regule que ponit de fuisse p^rntis ex oib⁹ affirmatiuis deseruiut etia p^rncis ex affirmatio et negatio et p

uerso. Sciend⁹ e etia q m^rte regule de p^rdictiis non tenet in p^rponib⁹ de p^rterito et futuro sic non seq^r for fuit alb⁹ qd for non fuit niger nec seq^r for non fuit san⁹ qd for fuit eger et ita de m^rtis aliis qd logu e^rt ptractare Ca. x.

v Illo de regulis deseruietib⁹ p^rncis ex p^rponib⁹ de iee nuc dicend⁹ est de qb⁹ da deseruietib⁹ p^rncis ex p^rponib⁹ d mo et p^rmo qn ta aⁿs qua p^rns s^rnt de eode mo Secudo qn altera p^rponu e d iee et re liq d mo Tercio qn vna e d vno et alia d alio Circa p^rmu p^rmo dicend⁹ e d p^rncis ex p^rponib⁹ de nccario circa qd e vna r^rta t^rlis ab ifeiori ad sup^ri^r in diffbutoe ta a pte s^rbiecti qua a pte p^rdicati affirmatiue e bona p^rna sic seq^r for de nccitate e aial qd for d nccitate e ho. ho d nccitate e suba ergo aial d nccitate e suba Sciend⁹ e q fere o^res regule p^rdicte et p^rposite s^rnt itelligede circa p^rpones d nccario qn sumit i sensu d^rso si sit p^rne simplices ex illis d iee si aut sit p^rsequencie n^o o3 q teneat et io quis seq^r o^r ens e i actu ergo ois ho e i actu non t^r segtur o^r es e^r i actu e nccariu ego o^rne ho^rez e^r i actu e nccariu. Sciend⁹ e etia q quis a sup^riori in diffbutoe ad ifeiora sub diffbutione s^rupta sit boia p^rna argue^r a pte s^rbiecti non t3 t^r t^ris p^rna a pte p^rdicati. v^r bⁿ seq^r corpus d nccitate e coloratu ergo li corpus d nccitate e coloratu v^r illud corp⁹ et sic d sigul non t^r seq^r formalit^r corp⁹ d nccate e coloratu ergo corp⁹ d nccate e alb⁹ v^r corp⁹ d nccate e nigr⁹ et sic d aliis sic secudu opinionem aristo. non seq^r materia d nccitate e li forma ergo materia e d nccitate li hac formav^r materia est d nccitate li illa forma et sic de singulis v^rmt^r talis p^rna sp^rvel frequet boia est s^retud vitatez nisi p^rdicatu equale at in sigudo duob⁹ p^rdicto rioris Ex isto p3 q p^rdicatu in tali particulari de nccate suppoit co fute t^rm qd s3 n p^rtingit descende ad ifeiora nec p diffbutiaz nec p copulati3 Circa p^rna3 ex vna de nccario s^rupta i s^rsu p^rposito ei equale te et alia de nccario s^rupta i s^rsu d^rso ei equale est sciend⁹ q sp ab illa de nccate i s^rsu p^rposito vel ei equivalente ad alia de nccario in sensu d^rso vel ei equivalente est boia p^rna et econuerso si ta aⁿs q p^rns sint singlaria de s^rbiecto q sit nomen propum vel de s^rbiecto quod sit precise pronomen dem^rratiz sicut bene sequitur for d necessitate est ho ego hec est nccaria for est homo et econuerso. Similiter bene sequitur ho de necessitate est aial qcuq⁹ dem^rrato ergo

hec est nccaria hoc est aial et ecouerfo: sed si
ans fitylev pticularev de subiecto coposito
ex pnoie demoftratio: tio coi nov3 pna ficut
no feqf ois ho de nece. e de. g hec e nccaria
ois ho e de? nec feqf hec e nccaria oevm eve-
ru g oeveru de nccate est veru. Et ita etiā ex
pticularib' no feqf fic no feqf ille creas d nccā
te e de? g hec e nccaria ille creas e de. tñ i il
lovlitio casu bñ feqf epuerfo: fic feqf ifta e ne-
cef. ille creas e de? g ille creas de nccate e de
us Et hoc fep e veru arguēdo ex affiratis. Si
eni argueret ex negatis nōvaleret pna nō e
feqf hec e nccaria h albu nō e nigrū g hoc al
bu de nccate nō e nigrū Circa iftas pnas q
fiut ex ppoib' de poffibili e sciēdu q finglare
de subiecto qd e nomē ppuv pife pnomē de
mratuū fūptū in fēfu difo infert illā de pof.
fūptā in fēfu coposito 7 epuerfo fic bñ feqf. h
pōt eē nigrū qcuq demfatio g hec e pof. hoc e
nigrū 7 epuerfo Sed fi subiectū illarū pponū
fuerit tmin? coisvel pnomē demoftratiū cū
tio coi tūc subiectū i illa de pof. fūptā i fēfu
difovel ei equalētevl stat p eo qd elv p eo q
pōt eē Si stat p eo qd eē tūc pdicatūvel eē tūc
coisvel pnomē demratiz folūvel nomē ppuv
vel pnomē demratuū cū tio coi fi pdicatum
fit tmin? cois vel pnomē demratuū cū tmiō
coi fiue nomē ppu pna nonvalet ab vna ad a
liā fic nō feqf h albu pōt eē nigrū g hec e
poffibil' h albu e nigrū nec feqf hec e poffi-
bil' h albu e fotes ergo h albu pōt eē fof. p
pē falā implicationem i pnte mto magis fi
pdicatū eē tmin? cois vel fūptus cū tio coi
nōval3 pna Si aut flet p eo qd pōt eē ab illa
in fēfu diuifo ad aliā in fēfu pposito nōva-
l3 pna ficut nō feqtur albu pōt eē nigrū g hec
e poffibil' albu e nigrū 7 epuerfo ex idif-
finita feqf idiffinita ex fingulari feqf singu-
lar' 7 exvli nō feqf vli bñ eni fequitur hec e
poffibil' albu e dulce g illud qd pōt eē albu
pōt eē dulce ifta pna p3 nā feqf hec e poffi-
bil' albu e dulce ergo due ppones fūt poffi-
bles in quib' de pnoie demrante illud pdicā-
tur ifta duo albu e dulce vltra ergo due de
poffibili hntes iō. subiectū f3 idē pnomē de
moftrans idem p subiecto fūptō in fēfu difo
fūvere puta tales due h pōt eē dulce h pōt
eē albu quia ficut dictū ē illa de poffibili hntes
p subiecto pnomē demratiz pife fūptā i fēfu
pposito infert illā de poffibili in fēfu difo
ergo ifte due h e poffibilis h e dulce h e pof.

XCIII.

fibi h e albu inferu iftas duas h pōt eē al
bu h pōt eē dulce nuē aut feqf h pōt eē dulce
h pōt eē albu ergo albu pōt eē dulce fūptō
subiecto p eo qd pōt eē ergo de pmo ad vlti-
mū feqf h e poffibil' albu e dulce ergo al-
bu pōt eē dulce 7 vli nō infert vli nō eni
feqf h e poffibil' oē albu e hō ergo oē albu
pōt eē hō nec pōt talis pna pbari fic prece-
dens eo q p fillōm expofitoriū quis ifera i-
diffinitavel fingularis nō tūvli. Circa ppo-
nes de ptingeti sciendū e q illa de cōigenti
fūptā i fēfu pposito et fcdā i fēfu diuifo cō-
uertūf fi subiectū fit pnomē demratuū nō
mē ppu fic ifte puerfūf h ptingit eē albu et
hec e ptingens h e albu 7 fi subiectum fit
ti? pifvel includens tūv pēz vel ptingit nō
o3 nō eni feqf h e ptingēs h creas e de? er-
go hūc creantē ptingit eē deū nec feqf epuerfo
h albu ptingit eē nigrū ergo h e ptingens h
albu e nigrū. Ex quo p3 q dīa eē iftas de
ptigeti 7 de poffibili qū ad pnas int eas nā
illa de poffibili hntes p subiecto tūv pēz vel iclu-
dens tūv pēz vel ptingit fūptā i fēfu ppo-
to infert illā de poffibili i fēfu difo 7 fic nō
ptingit in illis de ptingeti nō eni feqf h e pti-
gens de? eē creas ergo qd ptingit eē deū pti-
git eē creatē nec etiā feqf ergo qd eē de? cō-
tigit eē creas. Circa illā de ipoffibili sciendū
e q qñ subiectū eē pnomē demratiz illa i
fēfu pposito 7 in fēfu diuifo puerfūf fic ifte
h e ipoffibil' h e albu ergo h nō pōt eē fcd
fi subiectū fit ti? piz vel iccludens tūv pēz vel
pticipiū nō equalēt vñ nō feqf h e ipoffibilis
albu e nigrū ergo albu nō pōt eē nigrū nec
feqf albu nō pōt eē hō ergo h e ipoffibil' al-
bu e hō. Tñ sciendū e q qñ accipit de ipoffi-
bili i q negat mod? poffibilitat' fic hie albu nō
pōt eē nigrū fi fūmat in fēfu diuifo fi fūm
subiectū nō fit pnomē demratiz nec nomen
ppum illa eē diffinguenda eo qd subiectū pōt
accipi p eo qd eē v p eo qd pōt eē fi pmo? fic
nec pticular' ifert pticularē nec vli infert vi-
uerfalē fi fcdō? pticular' nō infert pticularē 7
vniuerfalivniuerfalē vñ nō feqf aliqd qd pōt
eē albu nō pōt eē hō g hec eē impoffibilis
albu e hō sed bñ feqf oē qd pōt eē eē
album nō pōt eē hō ergo hec eē ipoffi-
bil' oē albu e hō Circa alias modales eē sciēd
q qñ subiectū eē pnomē demratuū vel no-
mē ppu i fēfu pposito 7 i fēfu difo puerfūf fic
ifte puerfūf h e albu 7 h e fcdā h e albu

Tercia pars

et ifte fimilit' hoc credif eē nigrū g hec e cre-
dita hoc eē nigrū 7 fi subiectū fit tmin? cois
vel iccludēs tminū coēz tanq ptevel pticipiū
nō puerfūf vnde ifte nō puerfūf albu fcd eē
hō 7 hec eē fcdā albu e hō nec ifte albu p se
edificat et hec eē per se albu edificat nec ifte
albu credif eē hōvel fof 7 hec eē credita al-
bu eē creditavel fof Silr ifte nō puerfūf cre-
ans fcd eē de? 7 hec eē fcdā creans eē deus
nā vna de ift' p eē vera et alia fcd et rō oim i
fctōy dicta eē pūvidelic3 q pē pponē de mō
fūptā in fēfu difo et per fibi equalentē nō dno-
taf q ille mod? vificaf de fua piacēte 7 q v-
ficaf de alia pponē in q pūz pdicaf 7 pnomē
demratuūvli nomē ppu fubiciūf 7 hoc vbi eē
fit terciū adiacens fic per iftā creans de nccā-
tate eē de? fūptā in fēfu difo nō denotaf q fua
piacens f3 ifta creans eē de? fit nccaria 7 b-
notaf q ifta fit nece. hoc eē deus demfando
illud pro quo creas fūpōit in ifta creans de
nccitate eē de? fūp per iftā albu per se edi-
ficat nō denotaf q fua deincee f3 ifta albu e
dificat fit per se 7 q aliq talis fit per se hoc e
dificat demfando aliqd pro quo albu fūppo-
nit in ifta albu per se edificat. Ex iftis p-
pat3 q tales fūt pcedende fm pncipia arif. hō
de nccitate eē de? albu per se eē aial creans
fcitur eē de? 7 huiusmōi fi tles fūvere fili?
dei de nccitate eē de? edificator per se edifi-
cat deus credif eē deus 7 hoc qā subiecta i
ftay et illay fūpponūt pro eisdē et iō dū fūp-
ponūt pro eisdē fi ifte fūvere et epuerfo 7 h
qā de tota pponē in qua pūz pdicatūvni? 7 al-
terius demfando illud pro quo subiectū fūp-
ponit vificaf talis mod? qā eadē eē illa ppo-
quis alie fūnt diuēfe Dicūt tñ aliq q ifta eē fcdā
hō de nccitate eē de? qā per talē de nccario
implicaf q aliqd fit nccario hō 7 hoc eē fūm 7
iō ifta eē fcdā fūp per iftā albu fcd eē hō ipli-
caf q aliqd fcd eē albu 7 illud nō eē bñ di-
ctū qā tales mōi eo q feqñf subiecta nō ipli-
cāt subēta cū tali mōvificari 7 nec ille mod?
ptigenter nec ille mod? p accūs et fic de aliis
et ideo ficut per iftā de? ptingent creat nō ipli-
caf q aliqd fit ptingent de? et q illō creat nec
per iftā de? per accūs creat iplicaf q aliqd fit
per accūs deus et q ille paccūs creat 7 pife
ponit q aliq eē deus et q ille ptingent et pē
accūs creat ita per iftā hō de nece. eē deus nō
denotaf nifi q aliq eē hō et q ille de nccā-
te eē deus et hoc eē vli per iftā albu fci

tur eē hō non denotaf nifi q aliqd fit albu
7 q illud fcd eē hō q poterit eē everu quis
nefciaf illud eē albu Et fub ifto fēfu pcel-
fū eē pūz q tales fūvere tres pfone fciunt eē
se de? qā f3 aliq puta deus eē tres pfone et
illud fcd eē deus quis nefciaf illud eē tres p-
fone Eode? eē de ifta p fcd eē immortalis qā
f3 h eē p fūmrandō deū 7 h fcd eē immortale.

Capitulum decimū

c Irca pnas exvna deincee et alia b
modo Eē pmo sciendū q illa de
nece? fiue fūit in fēfu difo fiue i
fēfu pposito 7 p infert illā deincee 7 nō epuer-
fo nifi forte interdū grā materie. Et circa il-
las de pof. eē sciendū q illa de pof. fiue fūaf
in fēfu diuifo fiue in fēfu pposito nō infert
fūā deincee nō eni fequit' hec eē pof. hō e albu
g hō eē albu nec feqf hō pōt eē albu g hō eē al-
bus sed illa deincee 7 p infert illā de pof. qā se
quit' fof eē albus g hec eē pof. fof eē albus 7
fūp feqtur fof eē albus g fof pōt eē albus 7
hoc eē vli fiue subiectū pnt fūmat pro eo q
eē fiue pro eo q pōt eē Circa illas de ptingē-
ti eē sciendū q fi illa de ptingenti fūmat in
fēfu pposito vel aliq equalens ei nō infert
fūam deincee nec epuerfo nō eni fequit' hec
eē contingens fof eē albus g fof eē albu nec
feqf deus eē immortalis g hec eē ptingens dū
eē immortalis Silr fi fūmat in fēfu difo nō in-
fert fūā deincee nece puerfo nō eni feqf ptingit
fortem eē albu g fof eē albus nec feqf dū
eē immortalis g ptingit deū eē immortale. Cir-
ca illas de ipoffibili sciendū eē q illa de im-
pof. in fēfu pposito nō infert fūā deincee sed
fēmp ptradictoriū fūe deincee ficut nō feqf o-
nē hōiē eē afinū eē ipof. g ois hō e afinus 7
feqf g aliq hō nō e afinus Illa aut deincee nō
infert illam de poffibili Similiter illa de im-
poffibili fi fūmatur in fēfu diuifo et modus
poffibilitatis fit negatiūus infert fūā deincee
se non econuerfo ficut fequitur homo non po-
teft eē afinus ergo homo non e afinus sed
non econuerfo Si autem ponatur impoffibi-
level eius aduerbium non infert fūam deincee
sed contradictoriū illius ficut non feqf
fortem eē afinum eē impoffibile ergo fof
eē afinus nec fequit' fof impoffibilitē eē afi-
nus ergo fotes eē afinus. Sed fequitur ergo

for nō est alin⁹ epuerlo aut nō seq⁹ sicut mani
feste p³ Circa alias modales sciendū est q⁹
rarovel nūq⁹ ille deince⁹ iferūt illas de mō sic
nō seq⁹ hō est alb⁹ g⁹ hec est per se hō est alb⁹
hō est albus g⁹ hō scit esse albus hō est aial g⁹
hō paccns est aial tñ frequenter ille de mō infe
rūt illas deince⁹ sicut sequitur hō per se est ai
mal g⁹ hō est aial albu scit esse hō g⁹ albus est
hō 7 lic de mlt⁹ aliis aliq⁹ tñ sūt q⁹ nō ifert suas
deince⁹ sic nō sequit⁹ for credi⁹ esse alb⁹ g⁹ fors
est albus nec seq⁹ for opina⁹ hoinē eē albu er
go hō est alb⁹ Ad sciendū tñ qñ tal pñā est bo
na et qñ nōvndū est ista rla qñ si sit tal mo
dus qui nō pōt ppetē nisi pponi vere pñā ē bo
na ab illa de mō ad suā deince⁹ Si aut sit talis
mod⁹ qui possit ppetē pponi false pñā ab il
la ad suā deince⁹ nōv⁹ h⁹ mōi sūt tales credi
tū opinatū cōcessum dubitatū et huiusmōi.

Capitulū xxi.

p Ost hecvidendū est de pñiis exp
pñibus diuersor⁹ mōy Vñ scie
dū est pmo q⁹ illa de nēcario sēp
infert illā de possibili ita scz q⁹ abesumatur
in sensu cōposito vel ambe in⁹ fū dīsovel equa
lentes talibus vnde bñ sequit⁹ omnē hoinē ef
se aial est neces. g⁹ omnē hoinē eē aimal est
pos. sūt bñ sequit⁹ hō de nēcitate est aial g⁹ ois
hō pōt eē aial sed ecōuerso nō seq⁹ sic nō seq⁹
ois hō pōt eē alb⁹ g⁹ ois hō de neces. est alb⁹ 2°
sciendū est q⁹ illa de neces. nō infert illā de cō
tingenti mō ptingenti manēte affirmatio nec e
puerlo s3 infert ptradictoriū illius de ptingē
ti sicut bene seq⁹ ois hō de neces. est aial g⁹ nō
ptingit omnē hoinē eē aial Silt bene seq⁹ o
nē hoinē eē aial est necessariū g⁹ omne hoinē
eē aial nō est ptingēs s3 nō sequit⁹ epuerlo non
eni sequitur omnē hoinē eē alinū nō est cōtin
gēs g⁹ omnē hoinē esse alinū est neces. nec se
quit⁹ nō ptingit deū eē albedinē g⁹ deus de ne
ces. est albedo Tercio sciendū est q⁹ illa de
neces. infert ptradictoriū illius de impos. sic
seq⁹ ois hō de neces. est aial g⁹ ois hō nō impos
sibilē est aial Silt bene sequit⁹ omnē hoinē eē
aial est nēcariū g⁹ nō est ipos. omēz hoinēz eē
aial s3 epuerlo nō seq⁹ Quarto sciendū est
q⁹ mltē pponēs de aliis modis inferūt illas d
nēcario sed nō epuerlo sic seq⁹ omnē hoinem
esse risibilē est demrābile g⁹ omne hoinēz ef
se risibilē est neces. aliq⁹ aut inferūt ex illis d
nēcario 7 nō epuerlo sic sequit⁹ omēz hoinēz ef
se aial est neces. g⁹ omnē hoinēz esse anial est

scibile large accipiendo scibile aliq⁹ aut non i
ferunt⁹ ex illis de nēcario nec iterūt eas sicut
nō sequit⁹ omnē hoinēz eē aial est evidēt notū a te nec
etiā epuerlo nō sequit⁹ Circa pponēs de pos
sibili est notandū q⁹ illa de pos. nō ifert illā d
ptingenti s3 epuerlo bene enī sequitur ptingit
fortē esse albu g⁹ for potest esse alb⁹ 7 nō ecō
uerso qñ nō sequit⁹ pos. est deū eē g⁹ ptingit de
um eē 7 nō solū illa de ptingenti ifertvnam de
pos. sed etiā duas scz affirmatiuā 7 negatiuā
s3 epuerlo nō seq⁹ nō enī seq⁹ hō pē eē d⁹ g⁹ hoi
nēz ptingit esse deū Notādū est etiā q⁹ illa de
pos. infert oppositū illi⁹ d⁹ ipos. sic seq⁹ fortem
currē est pos. g⁹ fortē currē nō est ipos. vel ep
uerlo etiā seq⁹ hoinē currē nō est ipos. g⁹ hoi
nē currere est pos. Itē notādū est q⁹ ois ppo in
q⁹ pōit ali⁹ mod⁹ qui nō pē ppetē nisi ppositioni
vere infert illā de pos. sicut seq⁹ omnē hoinēz
esse aial est scitūz g⁹ omne hoinē esse aial ē
pos. s3 epuerlo nō seq⁹ nisi g⁹ materia aliqñ
Si aut talis mod⁹ possit ppetē ppositioni fal
se nō infert illā de pos. qñs epuerlo aliqñ seq⁹
tur nō enī seq⁹ intellectū nō esse aniaz intel
ctiū est opabile g⁹ intellectū nō eē aiaz itelle
ctiū est pos. s3 epuerlo bene seq⁹. Advidendū
g⁹ qñ tales pñe sūt bone et qñ nō videndū est quō
tales modi se habent adinuicem fm pñonem
vtrūvidelicz tales pponēs sint vere vel false o
ne nēcariū est pos. ois ppositio scita est pposi
tio vera ois ppositio demrāta est ppositio pos.
ois ppositio credita est ppositio pos. nulla ppo
sio ipos. est ppositio pos. nulla ppositio p se
nota est ppositio demrābilis nulla ppositio p
se est ppositio p accns 7 sic de pñibus Vñ rla
tur a ppositione devno⁹ ad ppositionem de a
lio est sp bona pñā qñ mod⁹ pñā pñtur de mo
do anūvñ sūpto sed nūq⁹ talis pñavz qñ mō⁹
pñā nō pñtur vñter de modo anū Silt sp a pposi
tione devno modo ad ppositionem d alio mo
do negato est bona pñā qñ mod⁹ pñā vñter ne
get⁹ de modo anū. Vñ ista pñā est bona om
nē hoinē currere est nēcariū g⁹ omne hoinem
currere non est ptingēs qñ ista ppo est vera nul
la ppositio nēcaria est ppositio ptingēs. Hic tñ
est aduertendū q⁹ optet q⁹ abe pponēs ex ta
lib⁹ ppositionib⁹ mōalib⁹ sint sūpte in fū ppo
sitovel eis equalētes vel q⁹ ambe sumāf in se
su dīsovel eis equalētes Etiā ex istis potest e
lici quid dicendū est de pñiis ex tñb⁹ pponib⁹
modalib⁹ Notandū est etiā q⁹ oēs rle sup⁹

posite de modalib⁹ itelligēde sūt qñ omēs fmi
sumūf pfoalit⁹ 7 figue qñ si accipent⁹ matialit⁹
vñ simpl⁹. nōvalerēt pdicte regulevt aut habe
at pplet⁹ tractat⁹ de illis modalib⁹ dicendū est
aliqd de egpollētis ear⁹. Capitulū xiii.

q Via circa pponū modalū egpollē
lētias 7 repugnātias sūt varie dif
ficultates iō ad h⁹ mōi negotiū cō
pletionēz est de eis breuit⁹ tractandū Optz at
pmo scire q⁹ modor⁹ qdā sūt repugnātes qdā
sūt sup⁹ 7 infer⁹ se hñtes qdā sūt dispati Re
pugnātes sūt sic nēcariū 7 ipos. pos. et ipos. ne
cessariū 7 ptingens advtrūlibz et impos. nēcā
riū et iopiabile demrābile 7 idemrābile 7 ta
les mlti fm supius 7 inferius se hñtes sūt sic
nēcariū et pos. nā seq⁹ h⁹ est nēcariū ergo est
pos. et nō epuerlo silt se hñt nēcariū et scibile
et nēcariū 7 demrābile Dispati sūt sicut dubi
tabile et possibile et h⁹ mōi 2° notandū est q⁹
modor⁹ repugnātū qdā sūt immediati ita q⁹ d
qñlibz ppoēvñtical⁹ altē illoz sic se habet pos
sibile et impossibile qñ ois ppoēvñ est pos. vel i
pos. qdā sūt mediati sicut nēcariū et ipos. nā i
pos. est q⁹ aliq⁹ ppo saltē silt et semel sit nēcaria
7 ipos. Tercio optet scire q⁹ qñ vñ mod⁹ re
pugnat plurib⁹ mōis sicut ptingens repugnat
tā nēcario q⁹ ipos. qñ ppo contiges advtrūlibz
nec est nēcaria nec ipos. silt nēcariū epugnat
tā ptingenti q⁹ impos. Quarto optet scire q⁹
modor⁹ qdā sūt simplr affirmatiui sicut nēcari
u3 et pos. scibile 7 demōstrabile 7 h⁹ mōi qdā
sūt simpliciter negatiui sic ipos. idē est q⁹ nō pos
sibile Silt est de iopiabili 7 idemrābili 7 h⁹ oī
qdā nō sūt simplr affirmatiui nec simplr nega
tiui sicut est de ptingenti nā cōtingēs epugnat
nēcario et absolute infert pos. vnde ptingēs eg
ualz isti pponi pos. nō nēcariū Quito scien
dū est q⁹ in modalib⁹ qdā sūt pponēs simplr p
me qñ egpollentie nō sūt qñrende et sūt omēs
pponēs in qñb⁹ ponūt modi simplr affirmatiui 7
nō simplr affirmatiui tñ non negatiui 7 de qñz
piacentib⁹ nō est querendū egpollētia c⁹ mōi
sūt tales pos. est omnē hoinē currere pos. est
nullū hoinē currē pos. est nullū hoinē nō cur
rere nēcē est omē ens esse in actu nēcē est nul
lū ens esse in actu nēcē est aliqd ens esse in a
ctu nō ptingit omne hoinēz currere ptingit om
nē hoinem currere ptingit aliqñz hoinē 7c.
ptingit aliqñz hoinēz nō currere 7 sic de aliis p
ponib⁹ modalib⁹ De aliis pponib⁹ modalib⁹
bus qñrende sūt egpollētiēvnde de omi ppoē

in qua ponit⁹ iste mod⁹ impossibile qñrendū est
cui egpollēt Sexto optet scire q⁹ in ppoē c⁹
qñ egpollētia qñz mod⁹ affirmat et qñz nega
tur sic p3 in istis nēcē est nullū hoinē nō cur
rere non nēcē est nullū hoinē currere.

Capitulū xiiii.

i Stis pmissis tanq⁹ pambulis vidē
dū est de egpollētia istaz pponū
Et cā breuitat⁹ tñ dicendū est de
modalib⁹ famosis qñ ex illis pōt studiōs⁹ pñi
cere qd dicendū est de aliis Primo aut dicen
dū est de ppoē in qua ponit⁹ ille modus nēcā
riū de qua dicendū est q⁹ neces. aut nō negat
modum aut negat modū si pmo⁹ semp tal p
pō equalz alicui pē d nēcario qñ i tñ cāu itēto
eod⁹ dicendū est d egpollētia illi⁹ 7 d egpollētia
sue deincevñ sic ista nō omē aial est hō equa
let isti aliqd aial nō est hō ita ista nēcē est nō
omē aial esse hoinē equallet isti nēcē est aliqd
aial nō eē hoinē et ita est gñaliter de oib⁹ ta
lib⁹ Si aut mod⁹ nēcitat⁹ nō negat⁹ 7 etiā signū
si habeat signū tūc modus nēcitat⁹ mutandus
est in modū quē infert scz ipos. affirmatiū et f
sidm in pñariū sic ista non nēcē est omē aial
esse hoinē equallet isti possi. est aliqd aial nō
esse hoinē Si aut modus neget⁹ et nō signūso
lus modus mutabit⁹ i pos. affirmatiūvnde ista
nullus hō de nēcitate est aial egpollēt isti ois
hō pōt nō esse aial et ideo nō est querendū cui
equallet ista ois hō de nēcitate nō est aial sed
cui ista equallet nullus hō de nēcitate est aial
et est dicendū sicut nūc dictū est 7 hoc qñ istē e
gpollēt ois hō de nēcitate nō est anial 7 nēcē
est nullū hoinē esse aial illa aut nō ois hō de
neces. est aial equalz isti aliqñ hō pōt nō esse
aial et ita est de aliis sicut dictū est de pponi
bus de necessario respectu pponū de pos. ita
dicendū est pporcionabiliter de pponib⁹ de
possibili respectu pponū d nēcario Nā qñ mo
dus possibilitat⁹ remanet affirmatiūus nō est
mutandus modus s3 qñtū ad residuū accipie
da est pporcionabiliter egpollētia sicut in ill⁹ d
iessevnde in ista pos. est nō omnē hoinē esse
aial egpollēt isti pos. est aliqñz hoinem nō ef
se aial Qñ aut tā modus quā signū negat⁹ tē
modus possibilitat⁹ mutandus est in modū
necessitatis et residuum in contradictorium
sicut sua deincevñ vnde ista non est possibile
omne animal esse hominem equallet isti ne
cesse est aliquod animal non esse hoinē Quā
dō autem signū negatiūus non negat⁹ sed tñ

XCVI.

mod^o possibilitat^{is} tē p^{er} se mutad^o est m^o p^{er} se
sibilitat^{is} in modū nēcitad^{is} nō signumvle in si
gnū pticulare nec epuerso sic ista null^o hō pōt
esse aīal equal^{is} isti oīs hō de nēcitade nō ē aī
mal et tūc quis mod^o vlis nō mutet in modū
pticulare nec epuerso tū m^o vlis negat^o mu
tand^o est in modū vlez affitatuū sic p^{er} in exē
plo pposito Ex istis facili^{ter} patē pnt egpollen
tiē pponū in quib^{us} ponit^{ur} isti mōi necel. possi
bile Ex quib^{us} etiā pōt facili^{ter} patē que ppōnes
r^{ep}ugnāt et que non scito q^{ui} ppōnes p^{er} rep^{er}
gnāt et que nō Vnde sciend^o est q^{ui} iste ppōnes
oīshomo de necessi. est aīal oīs hō de nēcita
te nō est aīal repugnāt p^{er} trarie sic iste nccē ē
omnē hoīnē ēē aīal nccē est nullū hoīnē esse
aīal iste aut sūt repugnātes oīs hō de nēcita
teest aīal aliq^{ui} hō de nēcitade nō est aīal nō
tū p^{er} se sūt p^{er} trarie eo q^{ui} non vtrāq^{ue} est vlis nec
sūt p^{er} trardictorie q^{ui} pnt simul esse false et ita
plus p^{er} uenit cū p^{er} trariis eo q^{ui} pnt simul esse
false s^{ed} nō pnt simul esse vere Eodē^o dicend^o est
de hīs oīs hō de nēcitade est aīal aliq^{ui} hō de
necessitate est aīal iste aut ppōnes omīs hō d
nēcitade nō est aīal aliq^{ui} hō pōt esse aīal sunt
p^{er} trardictorie et sūt iste oīs hō de nēcitade nō ē
aīal aliq^{ui} hō pōt esse aīal Iste aut ppōnes oīs
hō pōt esse aīal oīs hō pōt nō esse aīal nō r^{ep}u
gnāt nec iste oīs hō pōt nō esse aīal aliq^{ui} hō
pōt esse aīal nec iste oīs hō est aīal aliq^{ui} hō
pōt nō esse aīal sed iste p^{er} trardicunt oīs hō pōt
esse aīal aliq^{ui} hō de nēcitade nō est aīal et iste
similit^{er} oīs hō pōt nō esse aīal et aliq^{ui} hō d^{icitur} ne
cessitate est aīal. Capitulu^m Quidecimuz

c Irca ppōnes de p^{er} tinenti optet p^{er}
mo scire q^{ui} istar^{um} ppōnū p^{er} tigit o
nē hominē esse aīal p^{er} tigit aliq^{ui}ē
hoīnē esse aīal p^{er} tigit aliq^{ui}ē hoīnē nō esse a
nimal nō est egpollētia q^{ui}renda eo q^{ui} sūt p^{er} me
pnt tamen tales ppōnes exponi q^{ui} q^{ui}libz illa
rum equialetvni copulatiue ex duab^{us} ppōi
bus de pos. sic ista p^{er} tigit omnē hoīnē esse aī
mal equal^{is} isti pos. est omnē hoīnē esse ani
mal et pos. est nullū hoīnē esse aīal et ita de
aliis et ideo semp affirmatiua et negatiua de p^{er}
tingenti modo contingenti remanente affir
mato p^{er} uertunt^{ur} sicut iste due p^{er} tigit omnē ho
minē esse aīal p^{er} tigit nullū hoīnē esse aīal p^{er}
uertunt^{ur} et sic de aliis Ex istis facili^{ter} sciri p^{er}
equipollētia ppōnū de p^{er} tinenti sicut enī ipsa
equalēvni copulatiue ita sua repugnās equa
letvni disinnctiue p^{er}posite ex p^{er}tibus repugnā

tib^{us} illi^{us} copulatiue et ideo ingrendo egpollen
tiam ppōnis de p^{er} tinenti resoluenda est illa i
vnā copulatiua ex duab^{us} de pos. quo factovi
dendū cui equalēvna pars et alia et ex illis
formāda estvna disinnctiua cui equialetvni il
la de cōtingēt^{is} sed hoc non est faciendū nisi q^{ui}
mod^o p^{er} tigentie est negatus verbi grā si accipia
tur ista negatiua nō p^{er} tigit omē aīal esse hoī
nē ista affirmatiua p^{er} tigit omē aīal esse ho
minē resoluenda est in istā copulatiua cui e
quale^{is} omē aīal pōt esse hō omne aīal pōt nō
esse hō etvtriq^{ue} istar^{um} ppōnēda est negatio s^{ed}
disinnctiue sic nō omē aīal pōt esse hō vel nō
omē aīal pōt nō esse homo et accipienda est ē
quialens isti disinnctiue per regulam datā i
pcedenti capitulo eo scz ista nccē est aliq^{ui} aī
mal nō esse hoīnē vel necesse est aliq^{ui} aīmal
esse hoīnē et istavltia disinnctiua equal^{is} isti n
p^{er} tigit omē aīal esse hoīnē Eodem^o ista per e
asde regulas n^{on} hō contingenter est animal e
quale^{is} isti de disinncto p^{ro} oīs hō de necessita
te est animal vel de necessitate potest non ēē
animal non enī in isto casu pōt egpollē disinn
ctiue sicut patet de ista nulla p^{er}sona dina p^{er}ti
genter est pater sed equalēvni vli de disinn
cto prediato ita tū q^{ui} i vtrāq^{ue} p^{er}te disinncti ad
da^{re} modus necessitat^{is} Quando aut dictuz p^{er}
pōnis de p^{er} tinenti vel equalēs ei mutatur in p^{er}
trardictoriū tunc pticulare equalēvni disinn
ctiue et hoc quia ppō pticulare et indefinita
de disinncto p^{ro} p^{er}uertunt^{ur} Optet etiā scire q^{ui}
quando modus contingentis est affirmat^o ac
cipienda est egpollētia seruato eodez mō ex
p^{er}te residui et eodem^o p^{er}porcionabilitē sicut di
ctuz ē de pcedentib^{us} Vnde ista contingit om
nem hominem currere equialet isti contin
git aliquem hominē currere et sic de aliis

Capitulu^m xvi.

c Irca ppōnes de impossibili est p^{er}
mo sciendū q^{ui} nulla ear^{um} est p^{er}ma
ga q^{ui}libet illarum equialet oppo
sito alicuius de possibili et ideo de qualibz q^{ui}
rendū est cui equal^{is} Et cum dicit q^{ui} impossi
bile equal^{is} isti non pos. facili^{ter} pōt sciri p^{er}
predicta cui equal^{is} ppō de impossibili ponē
do non pos. loco illius modi impossibilis Est
ergo sciendū q^{ui} q^{ui}iste modus est affirmat^o
ita scilic^{et} q^{ui} negatio nō negat eum sicut hic i
possibile est omne aīal esse hoīnem impossi
bile est aliquod aīal esse hominē quando
autem est negatus per aliam negationem sic

Tercia pars

hic nō impossibile ē oē aīal ēē hoīez nō impossi
bile ē oē hoīez currē. In p^{ri}mo casu q^{ui} scz nul
la negatio negat mod^o impossibilitat^{is} tūc illa de
impossibili equal^{is} vni de nccario sicut illa de
possibili in q^{ui} mō negat equal^{is} vni de nccari
o vñ ista impossibile ē nō oē aīal nō esse hoī
nē equal^{is} isti nccē ē aliq^{ui} aīal ēē hoīez et i
sta impossibile ē aliq^{ui} aīal esse hoīez equal^{is} i
sti nccē ē oē aīal esse hoīez et ista impossibile ē
aliq^{ui} aīal esse hoīez equal^{is} isti nccē est nullū
aīal esse hoīez. Si aut mod^o impossibilitatis sit
negatus tūc mutabit^{ur} modus impossibilitatis i
mod^o possibilitat^{is} sicut ista nō impossibile ē oē a
nimal ēē hoīez equal^{is} isti possibile ē aliq^{ui} a
nial esse hoīez. Ex q^{ui} enī modus possibilitatis
q^{ui} negatur d^{icitur} mutari i modū nccitatis et mo
dus nccitatis q^{ui} negatur debet mutari i mod^o
possibilitatis affirmat^{is} nccē ē q^{ui} impossibili
le q^{ui} negat^{ur} q^{ui} mutet i mod^o possibilitatis per
p^{er}dicta et p^{er} illā regulā de egpollētis de inesse
Pre p^{er}dic post cōtra p^{er} postq^{ue} subalē pōt facili^{ter}
sciri egpollētia ppōnū mōaliū. Et iō ista de e
ar^{um} equipollētis sufficiāt

Capitulu^m xvii.

ostēvisū ē de aliqb^{us} r^{ati}onib^{us} defuient
p^{er} bus p^{er}nciis ex ppōib^{us} i q^{ui}bus oēs tē
mini supponūt p^{er}sonalit^{er} et significatiue
nuncvidēdū est de p^{er}nciis cōpositis ex ppōib^{us}
i q^{ui}bus aliq^{ui} t^{er}minus suppoit simpl^{iter} vel matēi
aliter v^{er} sūt p^{er}nciē i^{nter}retes tales p^{er}nciē albū est
accūs sortis hō ē spēs talis gener^{is} risibile est
passio hoīs subā aiata sensib^{ilis} ē diffio aīalis
canis est equocū et huiusmodi Et p^{ri}mo dicen
dū ē de r^{ati}onib^{us} q^{ui}bus p^{er}struūt p^{er}bleuma de accūte
et quia fere tota ista materia patere pōt ex p^{er}
dict^{is} iō breu^{iter} ē trāseūdū. Est igit^{ur} r^{ati}o genera
lis talis illud p^{er} tigent^{is} v^{er}ificat^{is} de aliq^{ui} q^{ui} ē accūs
eius sic seq^{uitur} albū v^{er}ificat^{is} p^{er} tigent^{is} de hoīne q^{ui} al
bū ē accūs hoīs. Intelligēd^o ē etiā q^{ui} ista r^{ati}o te
net q^{ui} talis ppō pōt esse v^{er}a et falsa stāte ppōe
v^{er}a i q^{ui} enūtiat^{ur} ēē de eod^o subiecto O^{mn}is etiā sci
re q^{ui} hic nō accipit^{ur} accūs p^{er} illo q^{ui} d^{icitur} realit^{er} i^{nter}
altēi et informat ip^{se} s^{ed} accipit^{ur} p^{er} p^{er}dicabili de
aliq^{ui} cui tū nō iheret nec ip^{se} i^{nter}format et sic acci
piē^{ur} accūs pōt pcedi q^{ui} creās ē accūs Consile
pcedit Anselmus monologiū xxv. q^{ui} ridēs ē
accūs hoīs Alia r^{ati}o hoc v^{er}ificat^{is} de h^{ic} et nō ē p^{er}
p^{er} illi^{us} nec gen^{us} nec drāa nec spēs nec diffiti
o nec aliq^{ui} p^{er} oīb^{us} ē accūs eius. Alia q^{ui} ne
cessaria sūt sciri de accūte elici pnt ex p^{er}orib^{us}
et p^{er} se ex illis q^{ui} dēa sūt i p^{ri}mo tractatu de ac

cidente ideo ad p^{er}nciā sufficiāt. Ca. xviii
Ost hec vidend^o ē quō p^{er}struūt^{ur} destru
p^{er} itur p^{er}bleuma de genē et q^{ui} A. istā
materiā diffuse tractauit iō p^{er} suas re
gulas ē discurrend^o. Est igit^{ur} p^{ri}ma r^{ati}o tal^{is} si p^{er}tu^{us}
nō p^{er} de subiecto v^{er}ificat^{is} sup^{er}to illud p^{er}tu^{us} nō ē ge
n^{us} illi^{us} subiecti sic hēc nō sit v^{er}a oīs hō ē lapis
lapis nō ē gē^{us} hoīs. Notād^o q^{ui} loqn^{do} de v^{er}tute ser
mois aliq^{ui} idē ē gē^{us} alic^{ui} al^{ius} nō ē gē^{us} illi^{us} sic al
q^{ui} hēc ē v^{er}a oīs hō est aīal al^{ius} est gen^{us} hoīs. q^{ui}
aut hēc est falsa oīs hō est al^{ius} tūc al^{ius} nō est ge
nus hoīs sed ad h^{ic} q^{ui} al^{ius} sit gen^{us} hoīs oportet q^{ui}
aīal p^{er}dicat^{ur} de hoīev^{er}ificat^{is} sup^{er}to Alia regula
est q^{ui} d^{icitur} nō p^{er}dicatur de aliq^{ui} i q^{ui} d^{icitur} nō est gen^{us} illi
us sic q^{ui} hēc nō est p^{er} i q^{ui} d^{icitur} oīs hō est colorat^{us}
iō coloratū nec etiā albū ē gen^{us} hoīs. Notand^o
q^{ui} tunc predicat^{ur} aliq^{ui} de aliq^{ui} i q^{ui} d^{icitur} q^{ui} oīa q^{ui} si
gnificāt omnino eod^o sign^{ificat} ita scz q^{ui} i diffio
ne exp^{er}imente q^{ui} d^{icitur} nois v^{er}ificat^{is} i oīa ponit^{ur} in re
ctovel aliq^{ui} i r^{ati}o et aliq^{ui} in obliq^{ui} ita scz q^{ui} solū
drūt i h^{ic} q^{ui} v^{er}ificat^{is} sūt plura et aliud nō oīa illa s^{ed}
aliq^{ui} de illis vel sūt v^{er}ificat^{is} signific^{at} aliq^{ui} et similit^{er}
p^{er}notet alia o^{mn}is q^{ui} v^{er}ificat^{is} significet multa et aliud
non omnia illa multa sed aliqua vel q^{ui} illud
predicatum connotet multa et aliud non con
notet omnia illa sed aliq^{ui} tū et p^{er} p^{er} nulla ta
lis p^{er}dicatio est in q^{ui} d^{icitur} oīs hō est albus q^{ui} albū
vel sūt vel p^{er}notat oēs albedies et p^{er} se albe
dies sed hō nō sūt nec p^{er}notat q^{ui}scūq^{ue} albedi
nes. sūt ista nō est i q^{ui} d^{icitur} hō est rōal^{is} q^{ui} rōale in
obliq^{ui} aīaz itellectiaz sūt ita q^{ui} abstractū per
se sūt aīaz itellectiaz debz poni in obliq^{ui} in
diffione exp^{er}imēte q^{ui} d^{icitur} nois ip^{se} rōal^{is} sed sic nō
ponit^{ur} i diffione exp^{er}imēte q^{ui} d^{icitur} nois ip^{se} hoīs q^{ui}
uisv^{er}ificat^{is} seq^{uitur} ex alio et p^{er}pter ista q^{ui}libz tal^{is} p^{er} ē
i q^{ui} d^{icitur} oīs hō est aīal q^{ui} hō et aīal drūt i h^{ic} q^{ui} aī
mal sūt oīa aīalia hō aut nō sūt oīa aīalia s^{ed}
aliqua tū sūt ista est in q^{ui} d^{icitur} albū ē coloratum
q^{ui} coloratū sūt oīa subiecta potētia habē co
lorē albū aut sūt oīa subiecta potētia hēre al
bediez coloratū aut vel p^{er}notat i significat p^{er}
cipaliter oēs colores albū v^{er}o nec cōnotat nec
sūt p^{er}ncipalit^{er} oēs colores sed aliq^{ui} tū Ad
uertendū est tamē q^{ui} nō sp^{er} requit^{ur} q^{ui} illud q^{ui}
p^{er} de aliquo in quid actualiter significet plu
ra q^{ui} tūc si nullū animal esset nisi homo hēc
nō esset predicatio in quid hō est aīal q^{ui} d^{icitur} falsū
est sed sufficit q^{ui} possit sūt plura p^{er} solā p^{er}duc
tionē nouarum rerū Tercia r^{ati}o est illud q^{ui}
contingit alicui i esse et non inesse non est ge
nus illi^{us}. vnde q^{ui} hō aliq^{ui} est alb^{us} aliq^{ui} non.
n. i.

io albu no est gen^o hois. Notadu e hic q p m esse intelligit pri. Vn rla est ista qn aliqd p dicat de aliq pteget ita q aliqn pdicat et aliqn no ipo tn manete qd iportat p subiectum actualit tuc n est gen^o ei^o. Vn qa hoie exnte pot hec ee va n^o ho e alb^o io albu no est gen^o hois. q tn aliqd aliqn pdicat de aliq t aliqn n p destructione oiz rez iportat p subiectu no spedit illud pdicatu esse gen^o illi^o sicut qua uis hec possit esse va ho no est aial qn scz n^o ho est tn cu h stat q al sit gen^o hois. Quarta rla e si aliq no sint in ead coordinatione illa no se hnt sicut gen^o et spes qa in qcuq pdi cameto e genus i eod est spes t epuerso. Notadu e q quis de eod pnt pri diuersa gna di uersa coordinationu et eti diuersa pdicamta sicut ead res e suba t qntas tn id no pot ee p se spes diuerso^o nec pot esse spes diuerso^o r^o gen^o diuersa coordinationu hoc e diue so^o pdicameto^o et hoc qa diuersa pdicame ta nuq pdicat i qd de eod. vn quis iste sint ve ho e suba ho e qntas vel qntas tn vna pdicatio e in quid et alia no. et io no est spes qntas sz sube. Et io q phs dicit i pmetis q nihil phibet ide ee i diuersis pment et in diuersis lojs dicit q spes no est ad aliqd sed gen^o dz itelli gi q nihil phibet diuersa pmeta pdicari de e o^o t aliqn gen^o e ad aliqd t spes no no qde p se spes illius generi sed alterius de q tn spe il lud genus qd est ad aliqd pdicat t tamen illa spes de q pdicat no est ad aliqd. Per istu mo du debent solui oes auctoritates qvident co trariari. Alia rla e si aliqd pticipat aliud t roez illi^o no est gen^o illius sic qa ho pticipat a nimal et diffione aial io ho no e genus aialif

Notadu q aliqd pticipare aliud no e nisi q sp du eefificat de illo aliud pdicatur vlr d illo sicut ho pticipat rone aial qa ncca^o dum ho e hec eva ois ho e al si formetur t ita pti cipare no accipit hic p capere ptem eentivel includit illud essentialit sed capif p ve subici cu sig^o vli respectu alteri^o f3 mod pexpoitum Ex pdcis p3 q quis hec possit esse va oe al e ho t ista filr oe al est aial roale qa tn vtraq il tax poterit esse falsa du hec est va al e ho io aial no pticipat hoiez nec roz ideff diffionez hois et io h n obstate al est gen^o hois. Sexta rla e qn spes assignata pf de aliq siue sit d su o subiecto siue de suopteto siue n de q no pdi cat genus assignatu tuc illud no e gen^o illius sic opinabile pdicat de non ente t ente t nec

ens nec scibile pdicat de n ete ido nec es nec scibile je gen^o opiabif qa de qcuq pdicat spes de eod t genus qd est intelligendu qn i pdica toe exercita oes ti supponat pfoalit et figtie.

Septia rla est q si spes assignatu no ptici pat aliq spery ptetay sub gne assignato illd n est gen^o illi^o sic si voluptas nec e gna^o nec cor ruptio t sic de aliis speciebus mot^o n est genus voluptatis. Notad e q illa rla dz itelligi qua do spes assignata n imediate ptief sub gene re. vn ho n pticipat aliq spery aial et tn al est gen^o hois et h qa ho imediate ptief sub aiali

Notad eti q pticipat accipit hic sic p^o p subici cu sig^o vli respu illi^o t n epuelo f3 mo du ibi dictu Octava rla si aliqd pdicat de plib^o magis q aliud illd n est gen^o illi^o sic qa o piabile pdicat de plibus q ens io ens n est ge nus opinabil qa sp genus pdicat de plibus q sua species Sciend est q n sp actualit gen^o p dicat de plib^o q sua spes qa si nihil sit nisi ho al n pdicat actualit de plibus q ho ptic t io auctoritates dent itelligi q sp genus pdicat de pluribus q sua spes nisi oia ididua alicu ius spei l spery sint destructa l n exntia. No na rla est si genus t spes pdicat de eplibus n se hnt sic genus t spes. Ista rla dz itelligi sic p or na sp qn cuiuscunq spei alicuius gnis est a liqd ididuu genus pdicat d plibus q qcuq su a spes t io qa sp ens t vnu pdicat de eq pluri bus ita q ens no pot pdicari de plibus q vnu nec epuerso io neutx est genus respectu alte rius. filr est de pncipio t pmo na pncipiu n pe pdicari de pluribus nec epuerso q pnu t ide o nec pncipiu e gen^o pmi nec epufo Decia rla est qd n est genus alicuius ididui n est genus aliqz ididuoz drntiu spe t qd est genus vni us ididui est genus ididuoz eiusd spei cu3 illo et ita idem est genus omnium que no dif ferunt specievel nullius. Vndecima regu la est nihil continetur sub diuersis generibus nisi vnum illorum continetur sub altero sicut homo non possit esse per se species animalis et corporis nisi animal contineretur sub cor porevel econuerso. Sed contra istam regu lam instat philosophus quarto thopicoruz quia prudentia continetur tam sub iusticia q sub virtute. Nam istam regulam corrigit phi losophus ibidem per hoc q oportet q illa ge nera sub quibus continetur sint subalternavl q pticaf sub eod gne sic scia t v^o quis no sint subalterna tamen ambo illa genera cotinent

sub eod gen^o vtpote sub hitu vn dicit phs ibi dem sic si neq subalterna gna sut nec sub eode ambo no erit qd assignatu e gen^o. Sz p lvide tur ee phs i li^o pdicameto^o vbi dicit diuerso ru generu t no subalternati poitoz diuerse sut spes t drne g id no pot esse spes taliu generu diuerso^o t no subalternati poitoz. Preterea oe gen^o didif p drnas oppoitas qvna remo uefvlr ab alia g id no pot ptineri sub diuer sis generib^o no subalternat. Preterea illa rla vi det esse p pdicta qa dictu e pus q diuersa p dicamenta pdicat de eod t tn illa pnta no co tinent sub eod nec sut subalterna. Ad pnu3 istoz dicad e q sep diuerso^o genery t si sint genera hntia drnas no tn o3 qd oes species ge nerz taliu sint diuerse et ita stat q aliq sit ead species eoz. Et si dicat q aliq sunt spes di uerse diuerso^o genery subalternatoz sicut ml te species corporu q no sut spes aialis g i hoc no drnt genera subalterna t no subalterna. Dica du e q quis vnu gen^o subalternu heat aliq spe cie q no e spes alterius tn epuerso e impossibi le sed qn sut genera no subalternavtruz illoru h3 aliquat spz q no est spes alit^o et h sufficit ad itetione An. Ad secundu dicendu est q no oe gen^o didif p drntias oppoitas qn tn ge nus habet differentias pot didi p drntias op poitas et tucvna illaz remouevlr ab alia sz no o3q remoueat ab oi alia drna. Verbi gti a aial didif p roale t irroale vna illaz reo uefvlr ab alia postea vo est aliud gen^o qd e pci se pe eq t afino ita q forte hnt aliq puenietia m it se qle neutru horz h3 cu quocuq alio ai mali t io ab eis abstrahi potvnu gen^o pcise p mune illis t vocef. a. filr forte bos t equus ha bet alia special e puenietia qle neutx istoz hab3 cu qcuq alio aiali t tuc poterit abstra hi ab eis vnu genus pcise illis p mune t vocef b tuc quis drne a t b remoueat a se inuice tn vna drna a est ead cu aliq drna b t ita eade3 poterit esse spes diuerso^o genery taliu n sub alternatoz. Ad terciu dictu est pus q nulla spes p se ptinet sub diuersis pdicamentis qui a nunq diuersa pdicamenta pdicat in qd e eadem specie et io nunq est ide p se spes diue so^o genery nisi illa genera sint subalterna l am bo ptineat sub eod sic dicit phs no tn hoc ob stat qn de eod possint pdicari diuersa pdicam ta no in qd sz alit. Duodecia rla e q qn oia gna ad gen^o assignatu n pnt i qd d assignata spe n e gen^o illi^o sic si corp^o n pnt in qd de albo a

nimal no e gen^o albi Tredecia rla si gen^o al signatu vl aliqd gen^o e pticip3 spz n e gen^o il lius. Sciend e q pticulare capif hic sic pus non qa capit ptem illius nec qa est ps illi^o nec qa iportat partem eius sz qa ip3 subicif vlt re spectu alterius t aliudvlt supta no subicif re spectu illi^o sed tn pticularit supta sicut ho p ticipat aial qa hovlr supt^o subicif respectu ai mal sic dicado ois ho est al t alvlt supta non subicif respectu hois dicado oe al est ho sz ta tu pticularit dicado aliqd al est ho quis eni ali pn hec possit esse va oe al e ho no tn o3 q sit va t sub illa figtoe accipit p. sp pticipat i logi ca. Decia rta rla est qn aliqdve pf de alia spe si aliqd supi^o ad ip3 pf i qd d ead spe ipm pbit eti i qd de ead specie et erit gen^o illius qa oia q ordinat f3 supi^o t iferi^o qvnu d al teo pf i qd vel oia pnt de i^o i qd d q pdicat vl nullu. Sz si dubites illd assign atn pdicari de specie n sufficit onde q aliqd gen^o ei^o pdicet i qd de illa specie sz fil cu h o3 pbae q nullu a liud ptentn sub i^o pdicat i qd de illa specie. Quidcia rla si species pdicat d aliq in qd de q gen^o n pdicat i qd illd no est gen^o illi^o speci ei sic si corp^o aiatu pdicat de aliq i qd de q no pdicat i qd al manifestu est q al n est gen^o cor pis si aut corp^o pdicat i qd de oib^o de qb^o pdi catur al t de plib^o corp^o erit gen^o aial. Decia malexta rla est illd n est gen^o alic^o de q diffio genen n e pdicat. sic qa hec est falsa planta est suba aiala sensibif io al n est gen^o illi^o. Decia septia rla est qd est dra alic^o n est gen^o illi^o nec epuelo t io qa pgregatiz est dra colo ris io n est gen^o illi^o nec epuerso. Decia octa ua rla est n la dra alic^o genen est gen^o sic im mortale qa est dra aial s io n est gen^o alicu ius Sciendum est q illa exa n ponit vtva sit sz vt fenciit q addiscit. Decia noa rla est q est species alic^o n est genus e sic qa ptinuitat est species ptiguitat io n est gen^o ptiguitatis. Vigesia rla est q dra puetibil cu specie no est gen^o illi^o sic roale qa est dra hois n est ge n^o hois. Notad est q dra alic^o n est aliqd itnse cu specie sz est vnu pdicabile i qle d spe cie p dicat aut i qle qa sp dra essential conotat ali qd vl figt qd nec pnotat nec figt p specie3 nec species aliqd illo^o figt. Dra aut accntal sp co notat aliqd extnsecu. Vigesiapma rla est q gen^o n ptief sub dra nec epuerso hoc est vm de dra pstitutia subiecti aliqn aut gen^o ptief sub dra sic q de paucioribus pdicat no tn p se pti n. ii.

neq sub dñā nec epuerlo Vigefia fca rla ē
q cuius gñis nlla dñā pñ de spē illd n est gen?
spēi sic si nulla dñā aīal pñicare de lapide al
nō est gen? lapidis Ista rla hñtātē qñ genus
hñ drñas et quia aliquod genus nō habet dif-
ferentia eēntialē sic alicubi est pbatū iō po-
terit aliqd esse gen?alic?speciei quīs nulla dif-
ferentia eēntial pñ de illa spē rñ qñ illud ge-
n?nullā drñtiaz effctialē hñ Vigefia tñcia r-
gula ē q spē q est pñ nafa aliq r ad cui?itē-
ptionē legē itēptio illi? nō ē spē illi? gñis sic
qa al est pus nafa hoīe r itēptio aīali itimi-
tur hō iō al nō ē spē hoīs. Notād q pus na-
tura nō vocat illd qō pñ nñ a° esse et nō econ-
uerlo qa illo° gen?nñ ē pus nafa q spē ita enī
pñt spē esse sñ genē sic epuerlo nō ē plus d
pendz a gñe spē q epē qa spē r gen?nō sunt
nisi qdā itēntiones aīe diffctē totalit qñuzvq
pñt esse i mēte sñ alia sñ pñ nafa vocat qñ esse
existē pñtē pñicare de aliq supōte pñ re sñ nñ
pñicare ymo false de spē supōte pñ re sñ nñ
epuerlo r illo° gē est pñ nafa q sua spē nā ē
existē pñtē pñ d gñe supōte pñ re quīs sic
pñicare de spē supōte sic hec poterit esse va-
al est quīs hec est sñ hñ hñ est epuerlo ē ipol-
sibile. Impossibile ei est q hec sit va hñ est ista
exñte falsa al est. et pñt hoc dñ gen? esse pus
nafa q spē. Sñt notād est q itēptio spēi non
interimit realr gen? nec epuerlo qa possz ge-
n?existere mō sibi pñeiente spē nñ exñte nā il-
ta itē anime que est gen? possz eē et si nulla
itēntio q ē species esset ibi sñ itēptio spēi non
itimit gen? sñ epuerlo qa ad negationē generi
supōtē pñ re legē ne spēi supōtē pñ re r nñ
epuerlo sic bñ legē a nñ est al g a nñ est hñ sed e-
puerlo nñvz. Et sic dñt itelligi oēs auctoritates
pñi r aliorz q dicūt q gen? est pñ nafa q speci-
es r q itēptio genē itimif spē r hñ mōi sed
nñ epuerlo Vigefia qñta rla ē q illd qō pñ
aītti a spē nñ est gen?illi? dñā sic mouēi qa pñ
amitti ab aīa iō nñ est gen?aīe nec dñā aīe. Si-
militer vñtas r fñtas pñt amitti ab opñoe iō neu-
trū est gen? dñā opñonis Intelligēd est q nō
vocat hic aītti pñ qō realr pñt a re sñ vocat
aītti qñ aliqd nñv pñ dñ aliq sic pñ ipo manēte
sic qñ de matēia nñ formata sit fōrata dñ aī-
tē pñatōz nñ qa aliq rē aīttat fñlī sñ aliqd ac-
grit. Sñt dñ aīttē potentiā qa nñ ampli? est hec
va matēia est i potentiā ad formā q tñ pñ fu-
it va r nñ est pñt realez amiffionez alē rei sñ
pñt realez acqñtionez alē rei puta fōre. Sñlī

itelligenda est rla de re iportata pñbñ nñ de-
structa. Vigefia quita rla est si aliqd pñci-
patvñticipare pñt pñiū gñis nñ est species illi?
sic qa hñ pñt pñticipare ablediez iō nñvz nñ est
species hoīs Notād est q pñticipare accipitur
hic pñ recipe pñ nē alē sic dñ q sp subiectū pñ-
cipat pñt qō nñ est aliud q subiectū vñ subiecti ē
spectu pñt. Vigefima sexta rla est qñ aliqd
pñt pñtē species qñ nñ pñt pñtēre alicui pñtē-
to sub gñe nñ est species illi? sic qa aīa pñt vñ-
re r numer? nñ pñt vñre iō numer? nñ est gen?
aīe. Vigefima septia rla est q si aliqñtū sit
equocū nñ est gen? qa tā species q gen? dñ esse
vñuocū. Notād est q accipit pñs aliqñ gen?
r speciem nñ tñ pñt itēntioē aīe sñ etiā pñllavo-
ce. vñ hec vox al aliqñ vocat gen? sñ nñ est ni-
si exvolūtaria ititutioē qa scz spōte ititutur
ad signō oīa illa q itēntioē aīe q est gen? nafa si
gnificat Vigefima octaua rla ē q illud qō
nñ pñdicat de aliq pñe sed trāslatīe nñ est gen?
illi? sic qa pñonātia nñ pñdicat pñe sñ trāslati-
ue de tpātia iō nñ est gen? tpātie. Notād est q
nulla pñt esse trāslatia pñ nisi ex actu volūta-
tis r pñ ititutioēz r iō tā pñdica trāslatia non
pñt esse nisi i vocib? sñ scz vñ aliqñbus signis ad
placitū ititutū r pñt hñ etiā vox aliqñ vocat ge-
n? qñ sñ ex trāslatioē sed pñprie in quid pre-
dicatur de specie Vigefima nōa regula est
si assignatū non potest habere plures species
nō est genus quia semper omne genus vel pñ-
cat vel pñdicari pñt de pluribus speciebus.

Tricesima regula est quādo species habz
contrariū r genus nō habet contrarium si cō-
trariū speciei nō sit i illo genere nec illa speci-
es erit species illi? generis sicut qa albedo ha-
bet cōtrariū scz nigredinem et sonus non ha-
bet contrariū si enī nigredo nō sit species so-
ni nec albedo erit species soni Tricesima p-
ma regula quādo tā species q genus habet p-
trariū si contrariū speciei sit sub contrario ge-
neris illa species erit species illius generi. In-
telligendū est q illa regula habz veritatez qñ
alterum cōtrariorū imēdiate pñtēf sub gene-
re cōtrario et quādo neutra contrarietas ha-
bet mediū. Vñdesivna cōtrarietas habz me-
diū et altera nō regula nō habet locum et i-
deo non sequitur prodigalitas est species vir-
cii ergo liberalitas est species virtutis et hoc
quia virtus et viciū non habent mediū
Notādū etiā qñlle tales species habent cō-
trarium stricte capiēdo cōtrarietatem quā-

do scz alterū cōtrariorū expellit reliquū et nō
cōpatitur ipsū qa tales species nō sūt nisi quēd
intentiones aīe q ita se pñtāt iō aīa sic qñq
alie itentōes. Sñ tales spē r sñt gñā dicūt cō-
traria qa sūt gñā r spē pñorū vñ itēntio q est
spēs oīz albedinū r itē q ē species oīz nigre-
dinū dicūt pñe qa sūt signa r itentiones i qñ-
tates singulares pñas iportates r ita illud vo-
cabulū pñiū equoce capif i diuersis locis li-
rū pñorū r scōz Tricesima secūda rla est
si vñū pñorū nñ ē species sñ gen? reliquū pñiū
nñ est spē sñ gen? sicut qa bonū nñ est spē sed
gen? iō malū nñ est spē sñ genus. Sciēd est q
illud de bono nñ dicūt nisi gñā exempli r iō nō
oīz curat siue bonū sit genus siue si Tricesi-
ma tertia rla si generū pñorū sit aliqñ mediū
r spē pñorū erit aliqñ mediū r epē. Ista regu-
la habet itātā sicut pñqñ pñes species pñtēf
sub vno gñe q sub alio et iō rla itelligēda est
qñvñtrū gen? hñ spē eqles Sñt itelligēda est
qñ spē vñi gñis nō ē mediū iter duas spē al-
teri? generi Tricesima qñta rla est qñ tā ge-
n? q spē sūt pñia si hñt mediū dñt habere me-
diū eod? vt sñ q si iter spē sit mediū pñtīz in-
ter gñā dñ esse mediū pñtīz r epuerlo r i in-
ter spē sit mediū pñ abnegationē it gen? dñ el-
se mediū pñ abnegationē r epuerlo Tricesi-
ma qñta rla ē si extrema pñia sint i aliqñ gene-
re nō hñt pñtrariū mediū it illa pñia erit i e-
odē gñe Tricesima sexta rla est si gen? ha-
bet pñiū spē hñ pñiū. Sciēd ē q iste tresvlti-
e rla itelligēde sūt sic qñta pñcedēs Trice-
sima septia rla si spē hñs pñiū sit i aliqñ gñe nñ
hñt pñiū spē oppoita erit i eodē gñe Trice-
sima octaua rla ē si mediū it extrema sit i ali-
quo gñe nō hñt pñiū extrēa pñia sūt i eodē ge-
nē. Tricesima nona rla ē si spē pñia i pñio
gñe r spē sibi oppoita erit i pñio gñe sic si iu-
sticia ē spē vñtū iusticia est spē vñciū. Et no-
tādū ē q iste tresvltie rla itelligēde sūt sic p-
cedentes Quadragēsimā rla ē si pñcipale
sit species pñcipal r pñugatū erit spē pñuga-
ti r casus casus sic si iusticia ē spē discipline
iust? erit spē discipline r iuste ē species disci-
pliate. Sciēd ē q hic accipif spē large pñ oī il-
lo qd est pñ se sup? siue secūd pñdicatōz siue se-
cūdū pñaz et isto° vtuose ē gen? r sup? ad iu-
ste qa quīs hec nō sit va iuste est discipline tñ
ista pñā est bōa iste iuste agit gñ discipline a-
git r nō epē r pñ tāto dicūt discipline esse sup?
ad iuste r iō rla pñ date de pñdicatōe generis

de specie r pñmiles itelligēde sūt qñ gen? na-
tū ē pñdicari videlicet qñ ē nomē siue i pñceptu
siue i voce qñ aut nñ ē nomē nñ sūt rla itelligēde
de tali gñe. Quadragēsimā pñma rla est omō
strat qñtuor r pñmo se hñt ad secūd sicut tñciūz
se hñ ad qñtū si scōz sit gen? pñi qñtū erit ge-
nus secūdi sic si hñ se hñ ad al sic albedo ad
colorem si animal sit gen? hoīs color erit gen?
albedis. Ista rla itelligenda est qñ sñt se hñt
fm pñdicationem r ordiez pñvel qñ illa simi-
litudō est cā qñvñū illorū est gen? alterius
Quadragēsimā secūda rla est q i oīb? rebus
corrupti et gñat et aliis sñtitudiez aliqñ hñtib?
fñz diriuatōz i inflexioēz seu dñiatōz si vñū ē ge-
n? et reliquū erit gen? altius sic ista hñt sñtitudi-
diez fñz diriuatōez dissolui dissolu? r sñt ista
corrupti corrupt? et iō si dissolui est spē corrup-
pi dissolutio est spē corruptiois. Sñt sicut se
hñt fm talem sñtitudiez edificare r edifica-
tū esse ita se hñt opari et opatū esse r iō si edi-
fica ē spē operari edificatū ē erit spē o-
patū esse. r sic est de istis ita est de aliis talez
sñtitudiez hñtib?. Ex oīb? istis pñ q tā or-
do ita pñt repiri i vñb? sic i nōib? Quadra-
gēsimā tertia rla est q pñā r hñt nō sūt i eo-
dem genere pñio. Quadragēsimā qñta rla
est q se hñt tam genere q specie pñuatiue op-
poite si oppoita nñ est i oppoito nec pñoita in
ppoito. Notandū q gen? qñdrupl? accipif vno
mō strictissime pñ aliqñ pñ pñbili in qd de pñib?
rebus vel de pñoib? demñantib? plures res qñ-
rum nulla nata est esse formavel matēia ef-
fctial? altē rei spē drñt r isto mō nñ iuenif a-
liqñ gen? fm itentionē Añ. quicqd sit devtu-
te sermois nisi i pñmento subē r qñtāt qa scōz
intentionem Aristotelis nullū aliud genus
predicatur in quid de pronomine demñstran-
te quācūq rem existentem pñ se in genere. Se-
cūdo modo accipif genus stricte pñ pñdicabi-
li in quid de plurib? rebus qñ nñ sūt eiūsdē ra-
tionis siue aliqua illarum rerum sit nata esse
pñessentialis alicuius alterius rei siue non
et isto mō hoc cōmune forma est genus oīm
formarū et hoc cōmune anima est genus ad
animā vegetatiuā sñsitiuā et itellectiūā. Ter-
cio mō accipif genus stricte pro aliqñ positio-
pñdicabili i quid de plurib? posituius et sic qñ-
tas rela? r huiusmōi sūt gñā. Quarto modo
accipitur gen? large pñ oī pñdicabili i qd de plu-
rib? pñdicabilib? siue sit pñtīz siue negatū et
sic accipit hic philosophus genus illud autē
n.iii.

figit et ppter hoc creatur est ppter dei et creabile est ppter creature et sic de aliis. Alia que sunt necessaria in scienciis specialibus circa naturam ipsam ppter sciri pnt p istas res que dicte sunt ut tacitum est de rebus defunctis pntis in quibus oēs termini supponunt personalitatem vel figuram et ideo ad pns de ppo isto dicto ista sufficiat ad pbandum aliqd non esse ppter alicuius. Sed ad pbandum aliqd esse ppter alicuius sufficit pbare qd ppo in qua pdi est ppter de subiecto sit necessaria et qd non sit p se pmo dicendi p se et qd sit pueribile cum subiecto et qd pnt importat plura quia subiectum ut possit esse descriptio ppi ista. ppter est necessaria pdi cabile p se de subiecto secundo importat plura quia subiectum pueribile cum eod. Per pma pncipalē excludit accidēs qddicif ptingent pdicabile. Per secundā excludit tā gen⁹ quā dīa. Per terciā excludit qdlibz subiectū respectu ppi. Per quartā excludit ppter pioris. Et est notandum qd ppter hic diffinitū et ppa passio pueritur tñ ppter alicui⁹ et ppa passio eiusd non pueritur. Vñ aliqd est passio hoīs qd tñ nō ē ppter hoīs sicut ppa passio aīalis est etiā passio hominis s3 nō est ppter hoīs. Et si dicat tūc diffinitū in gen⁹ et spēs dīa3 ppter et accēs nō esset sufficiens qd aliqd eēt pdicabile de hoīe qd nec accidēs hoī nec ppter ei nec gen⁹ nec spēs nec dīa ipsi⁹. Dicendū est qd illa dīa bñ intellecta sufficiens est. Vñ etiā oē pdicabile de hoīe nī si sit p mōne oīb⁹ hoīb⁹ est spēs vī gen⁹ vī dīa vī ppter vī accidēs nō tñ ex hoc seqt qd cīe tle sit gen⁹ hoī vī spēs hoīs l dīa hoīs l ppter l accēs hoīs qd ppter aīal p se de hoīe et quīs nī sit ppter hoīs est tñ passio hoīs et ita ppter et passio pueritur et tñ passio hoīs et ppter hoīs nō pueritur. Vñ pōt dici ali⁹ qd ibi accipit ppter large p passiōe pdicabili secūdo mō. Ex pdcīs pōt patere qd oīa talia sūt ppa dei creati3 gubnatiz redēpti unī butificati3 et hui⁹ mōi. Sicut oīa tlia posse pec care posse mereri posse recipere btitudinē posse dāpnari et hui⁹ mōi sūt ppa passio creature rōnal. Et notād ē qd illa nō dicūt ppa res ex s3 sūt ppa itētionū siue pceptuū aīe vel vocu3 siue aliorū signi3 ad pl3 instituto3 qd cū talib⁹ tīs pueritur et de eis pueritur pnt et dīcūt di cīcūnū et reliquū qd vī ē qd oēs tī illarū ppo nū supponūt psoalr et figurā. Vltio sciendū qd ppter i pplexū aliqn accipit large et tūc nī regri ē qd necā p se de suo subico s3 sufficit qd nī sit pos sibile sit esse vīficari de suo subico et illd negari a suo subico et sic creati pōt dici ppter ē gvt ē ē

C.

pē pīse creatur qd quīs hec nō sit necāria ē creati tñ illa nī stāt sūt ē creati accipit ē pīse p alius a deo et ens nō creati sic et mai⁹ sua pte pōt dici ppter toti⁹ qd quīs hec nī sit necāria oē totū est mai⁹ sua pte qd si nullū totū eēt qd ē possibile p potētā dīnā nullū totū est s3 mai⁹ sua pte tñ ista nī stāt sūt aliqd totū est et totū nō est mai⁹ sua pte sic habē tres āgulos eīles du ob⁹ rēis dī ēē pā tāgl et tñ hec nī ē necāria oī nis tāgl h3 tres et c. vñ breuit dīco qvī frēqn ter p tles ppoēs qd ponūt necārie itelligūt ppo nes p dīcīōales l ppoēs dī possibili l equalētes eis qd necārie sūt aliqn at accipit ppter stricte et sic diffī p qd ē necāria p bīle et c. Et si graf an pā siue ppter possit ēē sū suo subico. Dicendū ē de vī tute fmoīs d3 cōcedi qd subiectū pōt esse et nafalr sū sua ppa passiōe et sūt pā ppa pōtē se sine suo subiecto qd pā nī est nī si iten⁹ siue pcept⁹ aīe l signū ad placitū institutū et sūt ē de subiecto et manifestū est qd hec iten⁹ pōt esse sū illa et sūt ē signū ad placitū institutū pōt esse si ne illo et epuer⁹. S3 qñ auctoēs dicūt qd subie ctū nī pōt esse sū sua ppa passiōe nec epuer⁹ dī h3 sic itelligi s3 qd ppo nī pōt esse flā i qd pē ppter l pā de suo subiecto oīb⁹ tīs supponentib⁹ psoalr et figurā si sit pā pmo dīa. si at sit pā scādo dīa tūc nī potēt etīā ppo esse flā si esse existē vīficat de suo subiecto psoalr sūptō sic quīs hec iten⁹ rudibile pōt esse i aīa nō alino existente et hac itētīōe alino nī existēte i aīa et epuer⁹ tñ ipossibile ē qd hec sit flā oīs alin⁹ ē rudibil vel ipossibile ad min⁹ est qd hec sit flā dū hec est vā alin⁹ est et isto dnt itelligi oīs auctoritates qd dicūt qd subiectū nī pōt esse sine sua ppa passiōe.

Capitulum xxi

Ira ppter qd ppoī ex gne et drntis ac cidentalib⁹ de qd p pncipalr tētavit in qnto thopico3 est sciendū qd tale ppter destruit si nī dat p notiora et scādo destruit si nī dat p notiora iesse suo subiecto. et rō istū est qd a tle dat cā inotescendi qd nī pōt fieri nisi per notū et p illd qd est magis notū iesse suo subie cto. Itē destruit si subiectū l tota orō aliqd nom i orōe sit mltiplex qd qdūq istorū dato nī est p ppter illi⁹. Itē destruit si h3 aliq supfluitate3. It destruit si i ppo pōī aliqd qd est p mune oīb⁹ qd nihil debet poni i ppo nisi quod sepat su um subiectū ab aliquo. Itē destruit si et de3 ponat plura ppa. illd est itelligendū dī descriptōe

Tercia pars:

que indicat sufficiēter oēs ppetates i pplexas de suo subiecto qd de ppis icōplexis nō est vī qui eiusd possit esse plura ppa et ita3 nō ordi nata quīs frēqnēter ppa eiuldē hēant aliq or dinatiōe3 et diuersa diuersū ordinē sicut ppetates creature rōalis sicut possit mereri et pos se demereri et ista hnt ordiez aliq pfectiōis p qto posse mereri iportat aliq actū qd ē pfectior illo actu qd iportat p posse demeri. Sicut esse susceptible discipulie et esse susceptible a ct⁹ liberi hnt ordinē qvnu iportat rē pōrē na turalit rē iportata p aliud. Itē destruit si op positū illi subiecti vel aliqd sūt natura cū illo siue posteri⁹ eo ponit i ppo. Itē destruit ppter si aliqd pntentū sū subiecto ponit i ppo. Itē destruit si gen⁹ ponit i ppo. Itē destruit si diffīo ponit i ppo. Itē si subiectū cū3 suo accitē. Itē si dīa cēntialis ponit i proprio. Itē si nō detmīet qditer ē ppter illi⁹ scil3 ponit ppetat sibi p mōvī nō pmo. Itē si idē ponit p ppter respctū sui ipsi⁹. Itē i homogeniis si nī ppetat tā toti qd pti et cōuerso. Itē si ptrariū nō ē ppter ptrariū. Itē si ē diuerso diuersū nō h3 aliqd ppter ē diuerso diuersū. Item si cal⁹ nō est ppter cal⁹ nec pīugatiū est ppter cō iugati. Et ita multa alia possūt elici ex quito thopico3 qd iō breuit et sine exemplis ptrāsiui qd ista nō sūt i specialib⁹ sciētīs mltū vīitata et qd de illis theologie et aliis sciētīs specialib⁹ sūt necessaria p dicta prius et p dicenda pos sunt patere studiofo.

Capitulum xxii.

Dīcendū de aliq an sit diffīo alicui⁹ vī scēdū de aliq an sit diffīo alicui⁹ a ius vī nō oportet pmo videre qd sit diffīo et qd modis dicif. secūdo vidēd est de pncipali pposito. Circa p mū sciēd qd oīs diffīo vī ē pcept⁹ mēti vī ē orō ad placitū signi ua ita s3 qd oīs diffīo vī orō i mēte ē vnu ppo sitū ex mltis naturalit signib⁹ vel est orō ad placitū3 instituta l p3 p an. pmo thopico3 et i septio et octauo methaphice et senūdo posteri orū qvbiq diffīniēs diffīōne dicit qd ē orō in dicās qd ē esse reivl qdditatē rei. Ex isto se qd qd diffīo nō ē eadē realr cū diffīto qd sicut vox ad placitū instituta qd ē orō nō ē realr vnu nomē sicut hec orō aīal rōale nō ē hoc nomē homo ita vnu ppositū i mēte ex mltis itētōi qd vna ē p mūis oīb⁹ illis qd diffītiū ē p mūe et cū l plurib⁹ nō ē realr illa itētō qd est pīse cō mūis oīb⁹ illis qd tota diffīo ē p mūis. non tñ obīate qd diffīo et diffītiū nō sit idē real signi

tñ idē realr sūt de diffītiōe et diffīto supponē tib⁹ psoalr et figurā pīeuerē pī idē esse realr. Vñ quīs hec diffīo aīal rōale et lī diffītiū homo nī sūt idē realr tñ hec ē vā hō et aīal rōale sūt iō realr s3 p istā hō et aīal rōale sūt idē realr nō denotat qd hec diffīo aīal rōale et lī diffītiū hō sūt iō realr s3 denotat qd eadē res iportat p istā diffītiōe3 et p illd diffītiū et sic itelligēdi sūt oēs auctoritates qd dicūt diffītiōe3 et diffītiū ēē realr id qd sp p talē ppositiōe3 qd fm vī tute ser monis ē act⁹ exercit⁹ itelligūt vnu actū signa tū s3 qd de diffītiōe et diffīto ēē pī esse iō re alit qd nō dnt sic exerceri diffīo et diffītiū sūt idē realr s3 dnt sic exerceri hō et aīal rōale sūt idē realr ut g p3 qd diffīo ē orō et sicut triplex ē orō s3 pcepta tñ siue exīs i mēte tñ plata et scripta sic triplex ē diffīo vna exīs i mēte tñ qd pīse pponit ex itētōib⁹ siue pceptib⁹ mentis. alia plata s3 pposita ex vocib⁹. terci a scripta s3 pposita ex scripturis. S3 dīa ē in ter istas diffītiōes qd diffīo exīs i mēte tñ ē naturalr diffīo sicut naturalr iportat qddita tē rei. alie diffītiōes non sūt diffītiōes nisi ad placitū sicut nec signi qdditatē rei nisi ad pla citū. Aliud est sciēd qd diffīo quīs sit orō nō tñ ē ppositū vī enūciatio. Est etiā sciēd qd cū dicit qd diffīo ē orō idicās qdditate3 lī diffīo nō suppoit p se vī p mū oīb⁹ diffītiōib⁹ s3 suppoit p ipis diffītiōib⁹ qd nulla ē lī p mū ne diffīo sicut nīlus homo est hoc p mūe hō.

Capitulum xxiii.

Iso i generali qd est diffītiō videndū vī est qd modis dicat pōndō s3 ali quas diffītiōes de diffītiōe. Est au te3 vna diffīctio talis qd diffītiōnū qdā expri mit qd rei et qdā qd noīs. Diffīto exprimens qd rei nō potest ppetere nisi diffīto qd iportat veras res cuiusmōi sūt diffītiōes hoīs et aīi ni et sic de aliis. Diffīto expmēns qd noīs est qñ expmīf signū vocablī qd s3 p vocabulū de bemus itelligē et tal diffīto pōt ppetē diffītis de qbus nihil ēē pī et illo vacuū infīnitū chy mera et huiusmōi diffītiōe et nō solū talia sed etiā illa qd aliqd signi et pnotāt cuiusmodi est motus tempus pat albi pplus exercitus et hu iusmōi. Alia diuisio seu diffīctio diffītiōnū qd qdā est diffīto ppe dicta illa s3 qd dat p gns et dīa3 cēnālez siue illa qd dat p talia qd nullū3 iportat vī pnotat aliqd extnsecū illi qd iporta ē p diffītiū. Alia ē diffīto data p additāmētū qd s3 h3 aliq ptem iportatē aliqd extnsecū illi

qd importat p diffinitu sicut diffi aia q est a-
ct corpus rē. Patz enī q corpus importat aliqd
extinsecu aie ita ē etiā de illa diffitioe albedi-
nis albedo ē color disgregatiū vis. Alia di-
uisio est q diffitioūz nō indicantiū aliqd extn-
secu rei qdā daf p drās eēnales qdā p genus
z noia expmētia ptes eēntiales z qdā p gen?
z noia expmētia ptes itegrales Exēplū pri-
mivt aial rōale ē diffitio hois Exēplū secūdi
sba pposita ex corpe z aia intllctia ē diffitio
hois Exēplū tciū figura tribus lineis pposita est
diffitio triaguli Alia diuisio est q diffiti-
onū qdā est data p aliq qvnuū est mī p mūe
z aliud magis p mūe ita tū q vnuū illoz sit cō-
uertibile cū diffitio sicut hic aial rōale z qdā ē
diffitio data p aliq quoz qdlibz ē in plū q illū
diffinitū z nullū illoz est superi ad reliquū z
aliq illoz sūt talia q nullū illoz ē sū reliquo
et tū illorū totū ē pueritibile cū diffitio sicut si
homo diffiniat sic hō ē aial itelligibile ut itll-
gibile sit p mūe hōi et anglo tūc hoc totū aial
itelligibile ē pūitibile cū hoie z tū nec aial nec
itelligibile ē pueritibile cū hoie Ex pdictis
omibz pz q qn aliqd pcludit eē diffitio vī nō
esse diffitio alicui subiectū talis ppositiois nō
suppōit psoalr nec figūe s3 simplrvel matia
liter sicut si pbat q sba aīata sēhibil nō ē diffi-
tio hois si subiectū sba aīata sēhibilis nō sup-
ponit p re s3 p intētiōe aie vī signo ad placitū
instituto Sitr si pbat ista ppositio aial rōale ē
diffinitio hois subiectū nō suppōit psoalr sed
matialitēvel simplr z si si pna sit bona tū dev-
tute fmōis quelibz ppositio talis est distigūe-
da penes secūdu mōm equocatiois. Ca. xxiiii
Isvifis ponēde sūt aliq rle deseruiē
h tes pntus qbus inferf aliqd esse dif-
finitioez alicui vel nō esse et pmo q
bus inferf aliqd eē diffitioez alicui indicatē
qdditatē si datā p gen? z drāz eēnalē. Est igit-
tur vna rla talis si diffitū sit p mūe alicui rei
simplici p carētiā ppositiois ex matia z forma
nō diffit tū diffitioe Vn seqf āgel? ē simplex
g aial rōale nō ē diffitio āgel? rō hui? ē q nū
lū simplex h3 drāz eēnalē cū drā eēnalis indi-
cat pte eēnalē illi? cuius ē Ex isto seqf etiā
q nullū accūs diffiniū tali diffitioe sicut pbat
phs septio methaphice z iō sola species p mū-
nis pēise sūstātiis ppositis ex matia et forma
diffit tū diffitioe Alia rla ē illud inq ponit p
genē aliqd p mūe oib? vī p drā aliqd p mūe oī-
b? eiūsd genēis nō ē diffitio z iō seqf sponit i

ista orōe ē sēhibile rōale g ē sēhibile rōale nō
ē diffitio hois eo q ē s p mūe p mūib? et pōit
loco genēis Sitr istavnuū ponit i orōe ista aial
vnuū rōale g aialvnuū rōale nō ē diffitio hois q
vnuū ē p mūe oib? sūstātiis z pōit loco drē Rati-
o pme pū rle ē q a oē positū i diffitioe tū d3 se-
pare diffitū ab aliq si ē d3 eē mediū pcludēdi
negatioez alic? de diffitio tūc aut nō pōt eē p mū-
ne p mūib? Rō secūde ptisē q nū p mūe oī-
b? eiūsd genēis pōt eē drā eēnalis alic? q nū
lū gns pntale ē i q oīa sūt pōita ex matia z
forma Tercia rla ē ista illa orō c? ps idicat
aliqd extra eēntiā rei nō ē diffitio illius quia i
tali pōit aliqd supflūū qd nō d3 fiēi i diffitioe
Sciēs q qdā diffitio data p gns z drās indi-
cat pplete z explicite eēntiā rei ita s3 q nūb?
ē ps eēnalis rei qn disticte expmīf p aliquaz
ptē s3 p aliq drāz positā i diffitioe tūc diffitio
d3 pōit ex genē z tot dēntiis eēnalibz q sūt
ptes eēnales ita s3 q si sit due ptes eēnales
puta matia z forma dnt poni due drē cūz ge-
nē si sūt plures forme et matie dnt poni tot
drē q sūt forē cūvna drā expmēte matia z il-
la est ppletissia diffitio z qn ē aliq orō c? aliq
ps sic idicat eēntiā rei ē illa orō diffitio z talē
diffitio hois si i hoie sit matia z due forē subā-
les s3 sūstia z intellectiua ut ista subā mati-
al sēhibil rōnalis. subā enim ē genus matiale
expmīf matia z sēhibile aīaz sēstia. et rōna-
le aīaz intellectiua. Alia ē diffitio q nō disticte
z explicite indicat eēntiā rei s3 in pte qlis ē
illa diffinitio hois corpus passibile rōsimiliter
ista animal rōnale. nā per neutrā istaz expli-
cite hēf an in hoie sūt plures forme vel nō. et
am qn ē aliq orō cuius aliq ps illo secūdo ac-
cipiēdo idicare eēntiā rei indicat eēntiā rei
bū pōit eē diffinitio z iō pmo accipit phs i
dicare eēntiā rei z nō secūdo aliq tū dicta ari-
sto. septimo methaphisice que vidēf eē ptra
ista solūū ibiō Quarta rla ē q pueritibile
nō indicās eēntiā rei nō ē diffinitio illius
Quinta regula est illa orō in q ponit aliqd in
portās aliqd extrinsecū rei nō est diffinitio il-
lius illo? accepta diffinitioe Sexta regula
est q si drā pponat generi nō est diffinitio il-
lius Septima regula est si diffinitio nō puer-
tif cū diffinito nō est diffinitio illius pōit tū
esse diffinitio alicuius inferioris vī superioris
Notādū q secūda regula z tciā z quinta. sep-
timavalēt ad destruēdu qūq diffinitionem
quocūq mō accipit Ex pdictis potest elici

descriptio diffitiois illo? dicta q diffitio illo?
dicta ē orō pposita ex genē diuiso p drāz i di-
cantē materiā cū drāvel drūtiis idicātē vī in
dicatib? formāvī formas Alie aut diffitio-
nes q pponit ex genē pximo z drā vltia non
sūt ita pplete diffitioes Et pter illas diffiti-
ones ē alia diffitio nō iportās aliqd extrinsecū
rei q nō differt ab illa diffitioe nisi i q i dif-
finitioe de q ē dictū ponit drē i pcreto q sūt in
rco d diffitio p biles In alia at diffitioe ponit
abstracta i obliquo corrndētia drūtiis eēnali
b? tal diffitio ē ista sba pposita ex matia z aia
sēstia z itllctia Illa enī ē diffitio hois in q po-
nit abstracta corrndētia istis pcretis matia-
le sēhibile rōale Sciēs est tū q illa nō corr-
dēt fm vocē istis pcretis nec requir s3 sic cor-
rident q sūt synōima cū abstractisvī eēnt ly
nonia si abstracta fm vocē corrndētia illis p-
cretis eēnt iposita ad signū z vtrūq illoz suf-
ficiat ad diffitioez illo? dicta3 Ex istis seqf
q ex pdictis patere pōt d pma diffitioe qd sē-
tiend ē de diffitioe illo? dicta p ea q dicta sūt
de pma diffitioe Et est notādū q quis p drās
eēnales expmētes omis ptes rei q ad pma dif-
finitioez z p abstracta i obliq etiā expmāf omis
ptes rei quo ad secūda diffitioez tū pter drās
z pter talia abstracta oportz ponere gns qd de
rōe diffitiois est q p ea rīdeat ad qstionē fa-
ctā p qd de diffitio si aut nō pōt puenient fie-
ri sine genere cū nulla drā uec aliqd tale ab-
stractū pē i qd d tū diffitio Notād ē etiā q
eiūsd rei possūt eē plures diffitioes tles s3 qn
omnino idē signū quis diuerso? quia s3 psv-
nius diffitiois signū aliqd in recto z alia ps al-
terius diffitiois i obliquo. Sitr q eiūsd rei sūt
plures diffitioes qvna est ppleta z alia non
ppleta nō est ipueniēs s3 q eiūsd rei sūt plu-
res diffitioes ppletissie hntes ptes que hnt ē
unū modū signū puta qomīs ptesvtrūq dif-
finitiois sumāf in recto vel vtrūq aliq in re-
cto z aliq in obliq est inueniēs z isto? nullo a-
lio? negat phs eiūsd rei eē ples diffitioes Et
pter istas diffitioes est alia diffitio que pponit
ex noib? expmētūb? ptes itegrales et diffitio
isto? dicta daf coit in mathematica Et est
sciendū q nūq daf talis diffitio nisi qn nomen
puenit toti et nō cuilibz pti cuiusmōi est hoc
nomē tangul? nā tres lineae sūt ptes itegrales
tanguli et tū totū vocat tangul? z nulla pars
s3 nulla linea est tangulus et ppt istā rōnez
illa diffitio magis ppe indicat quid nois quaz

quid reinā diffitio que ppe indicat quid rei nō
potest ppetere alicui nisi pueniat oib? que sūt
eiūsd spēi specialissimē dicte in qd de eis Ver-
bigratia si diffitio maris sit mare est pgregati-
o aquayilla diffitio nō puenit omib? eiūsd ipe-
ciei specialissie cū illa re que est mare nā aliq
que est sps specialissia dicat in qd de illa re q
est mare z sitr de qualibz sui pte z tū mare nō
puenit istis oib? z ppt hoc ista diffitio nō ita p-
prie indicat qd rei sicut pdicte diffitioes.

Capitulum. xxv.

Egēvidere de diffitioe data p addi-
tū tamētū Et ē sciendū q sp i tū diffi-
tione d3 poni gns diffitū cūz aliq drā
accntali aliq tū aliq drā accntalis i ea posita
est ppa sibi z aliq nīta drā accntal est ppa si-
bi. Exēplū pmi si albedo diffiat sic albedo est
color disgregatiū vī nā disgregatiū vī est
drā accntal ppa albedini et cū ea pueritibilis
Exēplū secūdi si tñari? diffiat sic tñari? est nu-
mer? impar vtrūq p m? nā impar nō pueritūf
cū tñario qd puenit binario. De tali diffitioe
daf aliq rle vna ē q nō d3 dari tal diffitio per
ignotiora qd tal daf causa inotescēdi. nīh? au-
tē notificat p ignoti? Ex isto etiā sequit aliq
rlevna est qvnuū ptrariorū nō diffit p reliquū
qd ēverū de ptrariis positū et rō est nāz quis
aliq vnuū ptrariorū sit perfecti? reliquo et ita
aliquo? notū fm naturā nō tū tale ē noci? quo
ad nos qd tū requir ad diffitioez ex q diffitio
dafv nobis inotescat diffitū Alia rla seq-
tur s3 q hit? nō diffit p puatioez qd sp pu-
atio psuppōit hitū z ita puatio nō ē notior hitū
z p pns nō diffit ipm Alia rla seqf q pma-
nēs nō diffit p successiūū qd sp successiūū p-
suppōit noticiā pmanētis Alia rla seqf q
oppōitū nō diffit p oppōitū qd ē vī de oppo-
sitiōe pte z d oib? oppōitū absolutū s3 de oppōitū
puatū nō ē vī nā sp puatio p hitū diffinitur
Alie rle mltē ponit quito thopico. tractātes
istā matiaz de qb? ad pns supledeo.

Capitulum. xxvi.

Egēvidē aliq pauca de diffitioe ex
p mēte qd nois. Et ē p sciēdū q sic ta-
ctū ē pri? q oīa q ponit in alio pdi-
camēto q i pdicamēto sbe? q lita? solū talem
hnt diffitioez fm pncipia aī. z iō qūitas rela-
tio z ceta pdicamēta z p se pntenta i eis n hnt
nīl diffitioez expmētēm qd nominis omia
etiā pnotatiua non habent aliquam aliam
diffinitionem et ideo talia album nigrum et

uniuersaliter om̃s passiōes p̃dicabiles secūdo
mō dicēdi p se de suis subiectis talē hnt diffi
nitiōez oēs etiā priuatiōes et negatiōes tales
hnt diffinitōes ⁊ nō alias oīa etiā que nō sūnt
aliqud p se vnu hnt tales diffinitōes ⁊ sūnt noīa d
q̃b⁹ impossibīl p̃dicat esse c⁹ mōi sūnt talia noīa
vacuū chymera ifitū ⁊ hui⁹mōi hoc supposito
vidēd ē de diuersis diffinitis i spālī ⁊ pmo de i
latiuis Et est sciendū q̃ rlatiū pōt diffiniri
p̃plete ṽl i p̃plete In p̃plete pōt diffiniri sine suo
correlatiō ṽl si diffiat pater i p̃plete debet sic
diffiniri pat ē subā sēbil q̃ alia sbāz genuit ṽl
aliqud hui⁹mōi s̃z p̃plete nō pōt diffiniri sine suo
correlatiōṽl diffiat sic pat est sba sēbil hns
filiū vel ē aīal hns filiū et tū diffinitōe relatiua
mutuo diffiniūt se nec ē h̃ ipueniēs q̃a sic rla
tiua sūnt fil i intellectu ita fil i ponū ⁊ p̃t h̃ nō ē
ipueniēs si mutuo diffiant se Vñ sciendū q̃ il
la diffinitio nō dat p notiora s̃z sufficit q̃ sit p e
q̃ nota ⁊ iō loq̃ndo d̃ diffinitōe q̃ ē p notiora q̃
ē magis p̃p̃e diffinitio quīs n̄ sp ita i p̃pleta nū
q̃ relatiū diffiat p suū correlatiū sed diffiat p
suū subiectū i rēto ⁊ p subiectū sui correlati sū
ptū i obliq̃ sic h̃le debz sic diffiniri h̃le ē q̃le cor
respōdēs alii q̃li hnt q̃litate ei⁹ d̃ sp̃ei specia
lissie ⁊ iō si estz aliq̃ nomē relatiū spālī i
positū albo ita q̃ nūq̃ p̃dicat de aliq̃ nisi d̃ al
bo sic de nullo p̃dicat h̃le nisi de q̃li illud debe
ret sic diffiniri albu fil existēs cū alio albo et si
militer diffiat causa q̃a causa ē res ad cui⁹ esse
seq̃ aliud ens ⁊ sic d̃ aliis ⁊ ita illa diffinitio et
etiā q̃libz talis ē magis p̃p̃e diffinitio quīs non
sit ita p̃pleta sic illa q̃ dat p suū correlatiū ⁊

Cōnotatiā aut diffinitū p sua subiecta i rēto
⁊ p noīa pnotatiā i obliq̃ sūptaṽl per verba si
cut q̃titas diffinit sic q̃titas est res habēs par
tes Cōtinua q̃titas ⁊ pmanēs pōt sic diffiniri
Quātitas p̃tinua pmanēs est vna res hns par
tē extra partē Albu aut sic diffiat albu est cor
pus hns albedinē ⁊ sic de aliis Priuatiōes
et negatiōes diffiniūt per positiua eis oppōitā
sic cecitas diffinit p vīū nō hō diffiat p hōiem
sic res q̃ nō est homo et ista ad presens de dif
finitione sufficiant. Ca. xxvii.

Ost rlas p quas pōt demonstrari ali
p qd esse gen⁹ ṽl diffinitio vel p̃p̃riū ali
cui⁹ vidēd est de r̃lis q̃b⁹ pōt demon
strari aliq̃t esse sp̃s alic⁹ Et ē vna rla tal q̃
nō p̃dicat i qd de aliq̃ nō ē sp̃s illi⁹ ⁊ iō seq̃
albu nō p̃dicat i qd de hōie q̃ albu non ē sp̃s
hōis Notād q̃ multe sūnt sp̃s q̃ nō p̃nt i qd

de q̃busdā noīb⁹ p̃p̃is res q̃rūcūq̃ nec d̃ p noī
b⁹ demonstratib⁹ res q̃lcūq̃ sicut q̃titas nō p̃di
cat i qd de q̃buscūq̃ noīb⁹ p̃p̃is nec de p̃noie
dēfante q̃cūq̃ rez fm p̃ncipia aī. Vñ q̃cūq̃
re data hec nō ē i qd h̃ ē q̃titas ⁊ ita ē de m̃
tis q̃a de om̃ib⁹ sp̃eb⁹ p̃notatis r̃latis Alia
r̃la qd p̃dicat de om̃ib⁹ nō est sp̃s alicui⁹ ⁊ iō
ens vnu ⁊ h̃mōi n̄ sūnt sp̃s alic⁹ Alia r̃la ē q̃
illud qd p̃dicat de oīb⁹ de q̃b⁹ nō p̃dicat ali
qd p̃dicamentū i qd nō est sp̃s alic⁹ Intelligē
dū est tū q̃ sic multiplici g̃ns dicat ita ⁊ sp̃s di
cif multiplici et iō ista r̃la nō est intelligēda
de oī sp̃e s̃z est intelligēda de sp̃e q̃ nō est p̃mu
nis p se p̃tib⁹ eēnalib⁹ aliar⁹ rez sicut vnu cō
mūe om̃ib⁹ formis ignis nō r̃cipit p̃dicatiōez
i qd alic⁹ p̃dicamentū ⁊ tū pōt vocari sp̃es eo q̃
pōt p̃dicari i qd r̃spectu oīm formaz p̃ticu
lariū Sp̃es igit ad p̃ns capis duplici Vno
p om̃i p̃dicabile i qd de plurib⁹ dr̃itib⁹ nume
ro ⁊ h̃ siue s̃ig̃ta p̃illa d̃ra numero sint nata eē
ptes essentielles alic⁹ siue nō ⁊ istomō materia
est sp̃s Alio mō capis sp̃s p̃ illo qd est p̃di
cabile i qd de t̃ibus ⁊ iportata n̄ sūnt nata es
se ptes essentielles alic⁹ et igit aīa itellētia nō
est sp̃s Capitulum. xxviii.

Ira d̃raz d̃at aliq̃ r̃le vna est talis q̃
c p̃dicat i qd de aliquo nō dr̃ d̃ra alicui
ius ⁊ iō seq̃ aīa itellētia p̃dicat d̃ aīa
lib⁹ itellētis q̃ aīa itellētia nō est d̃ra ista r̃la
itelligēda est d̃ illo qd p̃dicat i qd de aliq̃ p̃no
mie d̃m̃rante vna rez sic hec p̃dicatio ē in qd
h̃ est aīa itellētia ⁊ s̃it ista h̃ est forma demō
strādo formā s̃z n̄ est intelligēda r̃gula de illo
qd p̃dicat i qd d̃ p̃noie s̃upto cū eod p̃mū Vñ
hec est p̃dicatio i qd h̃ r̃oale est r̃oale sic hec p̃
dicatio est in qd h̃ q̃tū est q̃tū Alia regula
est q̃ illud qd nō iportat p̃tez rei eēnale vidē
licet matiam vel formā nō est d̃ra alicuius ⁊
iō seq̃ d̃isgregatiū vīus n̄ iportat p̃tem rei
eēnale q̃ non est d̃ra Intelligēd est q̃ ista re
gula est intelligēda de d̃ra eēnali ⁊ nō acc̃nali
nā aliqd pōt esse d̃ra acc̃nalis quīs n̄ iportat
p̃tē eēnale rei sed sufficit q̃ iportat acc̃ns vel
causā vel effectū vel aliqd hui⁹mōi Alia
regula ē q̃ illud qd nō d̃dit aliq̃ g̃ns n̄ ē d̃ra
alicuius genēis nā oīs d̃ra ē alicuius genēis
d̃isua ⁊ hec ē vna tā d̃ra eēnali q̃ acc̃nali ⁊ iō
seq̃ creatiū n̄ d̃dit aliq̃ genus q̃ creatiū
nō est d̃ra d̃i. Ex isto seq̃ q̃ aliq̃ passiōes sūnt
dr̃e acc̃nales suoz subiectoz ⁊ aliq̃ n̄ ille ei⁹ pas
siōes q̃ sūnt p̃p̃e aliq̃b⁹ sp̃eb⁹ p̃tentis sub genere

sūnt dr̃ntie acc̃nales eaz sic d̃isgregatiū vī⁹ ē
tā passiō q̃ dr̃ntia acc̃nalis albedis s̃z aliq̃ pas
siōes cui⁹ mōi sūnt passiōes dei ⁊ etis ⁊ h̃mōi
nō sūnt dr̃ntie s̃z passiōes tū ⁊ si aliq̃ i autori
tatib⁹ vocē dr̃ntie m̃ltū extēsiue loquūt d̃ dif
ferētia et nō p̃p̃e Alia r̃la ē qd illd q̃ nō h̃z
dr̃na ⁊ p̃didētē nō ē dr̃na ⁊ iō seq̃. vñ nō h̃z
dr̃na ⁊ p̃didētē g̃vnu nō ē dr̃a end Notād
q̃ illa r̃la p̃hi nō ē itelligēda de d̃ra eēnali a
liq̃ ei⁹ p̃tigit q̃ dr̃a eēnali n̄ h̃z dr̃az eēnale
p̃didētē sic matiale ē d̃ra eēnl̃ corpis ⁊ tū non
h̃z dr̃az eēnale p̃didētē q̃a sp̃s op̃posita eo q̃
ē sp̃s p̃is r̃b⁹ singlarib⁹ carētib⁹ p̃p̃oe ex matia
⁊ forma nō h̃z dr̃az eēnale ⁊ iō itelligēda ē sic
r̃la q̃ illud qd nō h̃z dr̃am p̃didētē nec essēti
alē nec acc̃nale n̄ ē d̃ra Alia r̃la ē q̃ ne
gatō nō ē d̃ra alicui⁹. Istā r̃la est itelligēda de
d̃ra eēnali q̃a n̄lla negatō nec aliqd negatim
ē d̃ra eēnal alic⁹ pōt tū eē d̃ra acc̃nalis alic⁹

Alia r̃la ē qd p̃tigit p̃ de aliq̃ nō ē d̃ra il
li⁹ ⁊ iō seq̃ ridē p̃tigit de hōie q̃ ridē nō ē
d̃ra hōis Notād q̃ illud q̃ p̃tigit negatō d̃ ali
q̃ ipo exāte h̃ ē d̃ra eē existē vīficat de illo nō
ē d̃ra illi⁹ h̃c d̃ra eē h̃c est h̃c est h̃c est eēva
hō nō ridz q̃ ridē nō ē d̃ra hōis. Verūm illud
qd p̃tigit p̃ de aliq̃ q̃a s̃z ab eo pōt negari ṽe
cū eo negat eē existē b̃n pōt eē d̃ra eēanal
illi⁹ h̃c r̃oale ē d̃ra hōis ⁊ tū p̃tigit p̃dicat d̃ ho
mie nā hec ē p̃tigit hō est r̃oalis nā q̃n hec ē
fla hō est hec etiā est fla homo ē r̃oalis sed i
possibile est q̃ hec est falsa hō ē r̃oalis d̃uz hec
sit ṽa hō est Alia r̃la ē qd illud qd nō p̃stitu
it sp̃ez aliq̃ nō ē dr̃na alicui⁹ h̃c albu nō p̃stitu
it sp̃ez hōis igit albu nō est dr̃na hōis Intli
gendū est q̃ dr̃na p̃p̃e loq̃ndo nō p̃stitu it sp̃ez
aliq̃ q̃a dr̃na nō est ps sp̃ei nec est de eēntia a
lic⁹ sp̃ei sed q̃n dr̃ntia p̃stitu it sp̃em capitur
p̃stitu ē ip̃rope p̃ illo qd diffinit sp̃ez ⁊ sic ṽm ē
q̃ illud qd nō p̃stitu it sp̃em hoc est qd nō diffit
sp̃em nō ē dr̃ntia illi⁹ ⁊ illud ē ṽm tā de dr̃ntia
eēnali q̃ d̃ra acc̃nali s̃z d̃isimōe nā illd qd n̄
p̃stitu it sp̃ez h̃ ē nō diffit sp̃ez diffitōe p̃p̃e di
cta nō est dr̃ntia eēnalis sed illud qd nō p̃stitu
it sp̃ez h̃ est qd nō diffit sp̃em diffitōe data per
additamentū nō est dr̃ntia acc̃nalis. Ca. xxix.

Ristoteles q̃rto thopicorū tractat de
a eod ⁊ diuerso tāq̃ de ānexis p̃bleu
mati de diffitōe iō post diffitōem ge
n⁹ sp̃em et diffitōi aliq̃ pauca d̃ istis nūc sūnt
dicenda. Sed p̃movidendum est quomō acc̃
pitur idez ex quo patebit quomodo accipitur

diuersum. Et est sciendū q̃ nō accipit id i p̃po
sito p̃ nō distincto sed esse id i p̃posito est idez
q̃ habē eādē diffitōez. Vñ aliq̃ i reuitate sūnt
plura et tū q̃a hnt eandē diffitōem dicūt id sic
noīa synonia i reuitate sūnt m̃lta ⁊ n̄vnu nec
indistincta ⁊ tū dicūt idē q̃a eādē hnt diffitōez et
q̃a s̃ig̃nt id q̃avnu est diffitō alt⁹ et ita hoc no
mē iō vīficat d̃ illis siue suppoat p̃ eis siue p
suis s̃ig̃is sed equoce accipit id i in illis p̃p̃oio
nib⁹ nā in istis p̃positiōib⁹ tūca et vestis idez
sūnt si t̃mini supponat p̃sōalr ⁊ p̃ re tūc iportat
illa res q̃ s̃ig̃tur p̃ tūcā ⁊ illa res q̃ s̃ig̃tur per
veste sūnt vna res ⁊ nō plures. Si aut t̃mini sup
ponat matia r̃ṽl simplr tūc iportat q̃ t̃mī si
nificat id nō qd q̃ sūnt vnu et nō plura nā i rei
uitate sūnt plura s̃z denotat q̃ hnt eādē diffitōez
⁊ ita p̃z q̃ idem capis a p̃ho equoce i diuersis
locis Est tū aduertēd q̃ ex h̃ ipo q̃ de aliq̃
bus vīficat id numēo accipiendo id sic capis i
p̃posito ⁊ i septio thopicorū seq̃ q̃ de illis vī
ficat esse id accipiendo id alit q̃n s̃z illa suppo
nūt p̃sōalr s̃z ep̃uerso nō seq̃ nō ei⁹ seq̃ hōr al
bū sūnt vnu numēo h̃ ē sūnt vnu ⁊ nō m̃lta q̃ istū
t̃mī hnt eādē diffitōez ⁊ iō nō seq̃ hō ⁊ albu sūnt
id sūnt t̃mīs s̃ig̃nt q̃ hōr albu sūnt id si hō et
albu n̄ supponūt p̃sōalr s̃z matia r̃ṽl simplr. q̃
litercūq̃ accipiat id. ep̃ulo aut b̃n seq̃ uti t̃mī
tūca ⁊ vestis hnt eandē diffitōez q̃ tūca et ve
stis sūnt vnu numero ⁊ q̃ hec sit itētio aī. patz
nā id accipiendo p̃ eodez numero māifestū ē q̃
terminare p̃bleuma de accidente est terminare
probleuma de eodez et diuerso nam sequitur
puertibiliter homo est albus q̃ homo et albus
sunt idem numero et econtra sequitur homo
non est albus ergo hō et album nonsunt idez
umero et econtra et ita eedem regule que de
seruiunt vni propositioni et alteri similiter ac
piendo idem pro eadem specie regule deser
uiunt speciei deseruiunt idē taliter accepto
et manifestum est q̃ de isto nō loquitur philo
sophus in septimo thopicorū quia fm eum i
bidem quando vnum potest esse sine altero
non sunt idem et tamen manifestum est q̃ ta
lia sunt idem specie. Similiter accipiendo i
dem pro eodem genere manifestum est q̃ re
gule deseruiunt generi deseruiunt idem sic
accepto et ideo remanet q̃ esse idem in pro
posito est habere eandem diffinitionem.

Vnde regule deseruiunt diffinitioni deser
uiunt huic termino idem quīs non omnes p̃
pter qd philosoph⁹ primo topicorū probleuma

de eod et diuerso reducit ad diffionē et vult
q aliqd est diffio. ostēdit qm est idē sed non
ē puerlo et tñ diffio nō ē eadē res cū diffini-
to g p̄dicto accipit ibi idē et iste est vn̄ mō
eiusd nūero qā scz de thb̄ suppoētib̄ h̄gtie p̄
dicat idē numero Capitulum. xxx.

I stis visis ponende sūt aliq̄ regule
aristo. de eod Et est vna regula tal
si p̄ncipale est idē p̄ncipali p̄iuga
tū erit idē p̄iugato et cal casui ista regula t3
epuerlo quis ista regula nō est r̄a generalis
sic p̄iugatu de p̄iugato et p̄ncipale d̄ p̄ncipali.
Nā nō seq̄ albū est dulce ḡ albedo ē dulcedo
s3 bñ seq̄ albū et dulce sūt idē h̄ est h̄nt eadē
diffioz vñū est diffio alit̄ ḡ albedo et dulce
sūt idē h̄ est h̄nt eadē diffioz. Sciendū est tñ q
ista regula nō v3 nisi qñ p̄iugatu non mutat
figiōz p̄ncipalē Alia r̄a ē si oppoitiū est iō
oppoito et p̄positū p̄poito Alia r̄a est si sit
eod genēatioēs et corruptioēs effectia et cor-
ruptia sūt eadē h̄ est noia eis correspondēcia
h̄nt eadē diffioz Alia regula est si aliqd di-
cat de duob̄ p̄ suphabūdātiā oportet illa ēē
vnū nūerovl oportet vnū p̄feri sub alio. Sciē
dū tñ q h̄c philosoph̄ accipit idē nūero alit̄
et in p̄mo thopicoz. accipit enī idē numero
hic p̄ sinoimis s3 p̄mo thopicoz accipit p̄ illo
q nō est mltā p̄ qbus est itelligendū q aliq̄ ēē
idē hoc est aliq̄ h̄re eadē diffioz p̄tigit dupli-
ciē vel q habeat eadē diffionē p̄uertibilez cū
vtroq̄ et ita dñt. esse vnū numero i p̄poito et
sūt siōima vl p̄nt h̄re eadē diffioz ita tñ q ē
p̄uertibilis cū vno et nō cū reliquo sic hō et aial
h̄nt eadē diffioz et talia sūt ordiata fm sup̄
et inferi Alia r̄a est que nō sūt eadē eiō nō
sūt eadē int̄ se Alia r̄a est que nō sūt i eod
p̄dicamēto ipsa nō sūt idē sic hō et albedo non
sūt idē qā nō sūt i eod p̄dicamēto Alia r̄a
est qñ illa qb̄ aliq̄ accidūt nō sūt idē vl epuer
so ipsa non eadē int̄ se Notādū q quis illa
que sūt in diuersis p̄dicamēt̄ d̄ se mutuo p̄di-
cent sic tales sūt vere hō est p̄ aial est q̄titas
sōr et plato sūt duo et sic d̄ aliis tñ nūquā t̄tia
sūt idē h̄ est talia nūq̄ habeat eadē diffionē
quis enī hō sit p̄ et sūt p̄nitas si tamē p̄nitas
suppoit p̄ aliq̄ vna retñ alia est diffio homis
et patris siue p̄ritat̄ et ita ista r̄a est genera-
lis qā nūq̄ illa que sūt i diuersis p̄dicamētis
sūt idē nō obstāte q vnū vere p̄dicet de reliq̄
vlr sup̄to Ex q̄ seq̄ q ex ista r̄a nō pōt argui
quī vnū p̄dicamētū p̄dicet der eli q̄ vn̄ sic hō et

albū nō sūt idē loq̄ndo de idem sic accipit in
p̄poita hoc tñ nō obstāte hō est vere alb̄ nec
albū est alia res ab hōie ita nō obstāte q sub-
stācia et q̄titas nō sūt idē accipiēdo iō sic hic ac-
cipit qñ. i. nō h̄nt eadē diffioz tñ subā vere et re-
alit̄ est q̄titas ita etiā est de linea sup̄ficie et
corpore q nō sūt idē et tñ linea vere ē corp̄
et sup̄ficie et ept̄a. Notādū est etiā q illa
r̄a itelligēda est de illis que sūt in p̄dicamēto
si enī aliq̄ nō sūt in p̄dicamēto tñ nō seq̄ n̄
sūt in eod p̄dicamēto ḡ nō sūt idē Alia r̄a ē
que nō h̄nt iō gē p̄ximū nō sūt idē et debz ista
r̄a itelligi sic p̄or Alia regula ē illa que n̄
h̄nt eadē d̄raz nō sūt idē et itelligit̄ hec r̄a sic
due p̄cedētes Alia r̄a ē quoz vnū suscipit
magis et min̄ et reliquū nō. nō sūt idē ista r̄a in-
telligenda est sic p̄cedentes videlicz qñ vnū su-
scipit magis et min̄ et reliquū nō qd nō sūt idē
hoc est q nō habent eandē diffinitioz hoc tñ n̄
obstāte vnū poterit vere p̄dicari de reliq̄ nā
albū suscipit magis et min̄ et homo est vere albus
Similit̄ ignis nō suscipit magis et min̄ et ca-
lidū suscipit magis et min̄ et tñ ois ignis est
calid̄. s3 ignis et calidū nō sūt idem hoc est
nō habent eandē diffinitioz. per istud patet q
t̄tia argumenta nō valent hō nō est magis et
min̄ subā et est magis et minus q̄tū ḡ hō est
alia res a q̄to s3 seq̄ ḡ hō et q̄tū n̄ sūt idē hoc
est nō habēt eandē diffinitioz Alia r̄a est
qñ aliq̄ suscipiūt magis et min̄ sed nō simul
tūc illa nō sūt idem sicut albū et simile susci-
piūt magis et minus et tñ non simul qā aliq̄
ex hoc q aliqd sit albi sit min̄ simile min̄
albo ideo simile et albū nō sūt idem et est ista
regula intelligenda sicut prior videlicz q nō
habent eandē diffinitioz tamen adhuc stat
q vnū vere p̄dicat de alio et q nulla res ipor-
tat p̄ vnū qui inportat p̄ reliquū sed in tali casu
regit̄ q aliqd fiḡ vel confiḡ p̄ vnū qd non
eodem mō inportat p̄ reliquū sicut se habēt
albū et simile siue q̄le et simile nā nihil inpor-
tat p̄ quale quin inportat p̄ simile et ept̄a nō
tñ eodem modo nam quale iportat subiectū
qualitat̄ p̄cise in recto. Simile vero inportat
subiectū tam in recto quā i obliquo et hoc sal-
tem equiuāter qd patet p̄ diffinitionem si-
milis. Nam simile diffinitur sic vel est diffini-
tio equiuāter siue diffinitioni. Simile est qua-
le coexistēs cū altero hoc est simul tempore
cū alio h̄nt q̄litate eiusd sp̄ei sp̄ealiss̄ie hoc p3

qō in ista diffione ponit̄ vnū nomen in recto si-
gnificās subiectū q̄litat̄ et aliud in obliq̄ sūt si-
gnificās subiectū q̄litat̄ Ex isto p3 q p̄ illā r̄a3
nō pōt p̄bari q sūt inportat aliā rem a re in-
portata p̄ q̄le et ita nō pōt p̄bari p̄ istā r̄am
q relatio est vna res ab absoluto. per idē etiā
p3 quō linea sup̄ficie et corp̄ sūt idē realiter
hoc est q realit̄ l̄ea est sup̄ficie et corp̄ et ep-
uerlo et tñ aliq̄ eadē linea ē maior et sup̄ficie
mior et corp̄ min̄ sine additiōe ois noue rei in-
herent̄ vl iatiē vnū cū p̄ori et epuerlo sūt p̄-
tigit. vñ si aliq̄ res puta corp̄ t̄hat in lōgū et nō
in latū linea est mō maior q̄ p̄us et sup̄ficie
nō maior s3 pōt ēē mior et tñ eadē res ē l̄ea
et sup̄ficie nec est noua res addita nec aliq̄
res que sūt est perdita s3 solū dicit̄ illa linea
maior qā illud corp̄ mō coexistit corp̄i lōgio-
ri et coexistit corp̄i lōgiori si aliq̄ corp̄ abiēt
ipsū d̄ at sup̄ficie mior iqtū coexistit corp̄i
m̄lato et iō quis seq̄ latitudo a est mior lati-
tudie b ḡ latitudo a nō est latitudo b tñ nō se-
q̄ latitudo a fuit mior latitudie b ḡ latitudo
a nō fuit latitudo b qā eadē latitudo aliq̄ fuit
mior et aliq̄ maior ita p3 q idē aliq̄ ē lat̄
aliq̄ breui et qñq̄ est lōgū et tñ lōgitudō et la-
titudo nō distiguūt s3 nō h̄nt eandē diffioz sed
ad hoc sufficit diuersitas p̄notator̄ Ideo no-
tādū est q aliq̄ philosophi et etiā sancti quā-
do dicūt aliq̄ nō ēē idē vl distiguūt ēē distic-
ta nō intēdūt remouē vnū ab alio ita q vnū n̄
p̄dicet̄ vere de reliq̄ s3 intēdūt dicē q h̄nt di-
uersā diffioz et q frequēt p̄positū remoueri a
reliq̄ qd pōt etiā frequēt p̄igere sine mutatiōe
ill̄ de quo p̄dicat p̄ mutatiōz aliq̄ alit̄ et hoc
etiā pōt aliq̄ p̄tigit p̄t solū motū localē p̄t
quē nihil iherēs acq̄rit̄ quis frequēt loc̄ abiēs
acq̄rat et sic dicit̄ philosoph̄ q mot̄ et tēp̄ nō
sūt idē nec punct̄ et linea nec hō et albū nec
de et creatio sūt illo idē et ita ē de multis aliis
auctoritatib̄ que p̄dicto glosari dñt Alia
r̄a est illa nō sūt idē que nō faciūt idem. ex
hoc q apponūt̄ eadē Alia r̄a est illa nō sūt
idē qñ nō sūt idē q̄cūq̄ illorū ablato Alia
r̄a est si ex q̄cūq̄ p̄positōe seq̄ itēptio vnus
et nō alit̄ illa nō sūt idē. vbi gracia p̄oito q
hō ēēt et q nihil ēēt albū seq̄ret̄ q albedo n̄
ēēt et tñ nō seq̄ret̄ ex hoc q hō nō ēēt et iō hō
et albedo nō sūt idē et ista r̄a itelligēda est
sicut p̄ores. nā ex hoc q aliq̄ pōne facta seq̄
q esse neq̄et ab vno et nō ab alio nō sequitur
q vnū neq̄et vere a reliquo s3 seq̄ q nō sūt

idē diffinitioe verbi gracia aliq̄ pōne facta
seq̄ q q̄titas nō sit et tñ ex eadē p̄positioe nō
seq̄ q subā nō sit et tñ nō pōt ex hoc inferri
q subā nō sit q̄titas quis inferri possit q sba et
q̄titas nō habeat eadē diffionem et q hec sit
possibilis subā nō est q̄titas cū quo tñ stat qd
subā vere et realit̄ sit q̄titas sic ex pōne q cre-
ans nō sit. nō seq̄ q deus nō sit et p̄pter hoc
pōt inferri q alia est diffio dei et creatis s3 ex
hoc nō pōt p̄cedi q deus est alia res a create
s3 bñ p̄tigit inferre q hec est possibilis de nō
est creas et epuerlo Similit̄ ex hoc q aliq̄
p̄positione seq̄ formaliter qd deus non est ius-
tus et tamē ex eadem p̄positione non sequitur
formaliter ista qd deus non est itelligēs nō
pōt. inferri quin iusticia dei sit formalit̄ intel-
ligētia dei siue sapientia sed bene pōt inferri
qd iusticia et sapientia non sūt idem hoc est n̄
habent eandē diffinitionē q̄verū est et tñ
iusticia et sapientia dei sūptis terminis perso-
naliter et significatiōe sūt omib̄ modis idē

Alia r̄a est si vnum p̄dicatur de aliquo
et non aliud vel epuerlo illa non sunt idem
Alia regula est qd illa non sūt idē quoz vn-
um potest esse sine alio siue altro non existē-
te Sciendū est qd illa semper valet ad p̄bā
dum aliq̄ non esse idem hoc est nō habere eā-
dem diffinitionē sed non valet ad p̄bandum
vnum vere negari ab alio ipsis terminis perso-
nalit̄ et siq̄ue acceptis. Pro quo sciendū est qd
quāms talis modus arguendi valeat omne a
est. b nō est ergo b n̄ est a et similiter talis mo-
dus arguendi ex singularib̄ valet hoc a est.
hoc b nō ē. ergo hoc b n̄ est hoc a tñ talis mo-
dus arguendi non valet possibile est q hec sit
vera hoc a est dū hec sit vā h̄ b nō est ḡ h̄ b n̄
ē h̄ a sic nō seq̄ p̄oito q sōr sit alb̄ possibile
est q hec sit vā sōr ē dū hec ē vā h̄ albū nō est
ḡ h̄ albū nō est sōr. s3 bñ seq̄ ista p̄clusio q si
est possibilis h̄ albū nō est sōr q est vñ qā pō
sito q sōr nō sit alb̄ tñ hec est vā h̄ albū nō ē
sortes et bñ seq̄ q h̄ albū inportat siue p̄notat
aliqd qd nō eod̄ p̄notat vl iportat sōr vl ep̄-
sō Per istā r̄a3 p3 q talis modus arguēdi
non valet possibile est qd album siue albedo
sit et tamē qd nulla similitudo sit ḡ similitudo
est alia res ab albedine ymo etiā non sequi-
tur ex hoc quod similitudo non sit albedo si-
cut non sequitur. possibile est quod album
sit et tamen q simile non sit ergo simile non
est album. Eodem modo non sequitur

possibile est q̄ subā exāte q̄ntitas v̄l figurātri
angulari nō sit q̄ q̄ntitas v̄l figura tangulari nō
est substantia s̄z bñ seq̄ q̄ hec sit possibilis q̄nti-
tas nō est substantia et tñ in reicitate q̄ntitas ē
subā fm̄ p̄ncipia aristo. Sed nūquā illa forā
arguedivz q̄ntit̄q̄ aliq̄ sic se hñt q̄ vñ illorū
manet alto nō existēte illa sūt distincta realit̄
s̄z albū pōt manē silitudinē nō manēte q̄ albū
et silitudo realit̄ distinguūt. Dicēd est q̄ tal for-
ma arguēdi nō v̄z generalit̄. vñ nō seq̄ q̄ntū
q̄ aliq̄ sic se h̄z rē. s̄z de pōt manē creante nō
existēte q̄ rē s̄z nūqd ex tñb p̄mis. seq̄ q̄ n̄ sit
idē realit̄. Dicēd q̄ nō seq̄ q̄ntit̄q̄ aliq̄ sic se ha-
bēt rē s̄z de pōt eē creāte n̄ exāte q̄ creās r̄
deus nō sūt idē realiter. Sed nunquid ex tali
bus p̄missis seq̄ q̄ possūt distingut vel non
esse realiter. Dicēd est q̄ nulla tal p̄clusio
de iessēv̄l de possibili sūpra in sēsu difov̄l ali-
qua equalens ei seq̄ ex talib p̄missis genēa-
lit̄ aliq̄ tñ seq̄ tā p̄clusio de inēē q̄ p̄clusio de
possibili r̄ iō in tñ mō arguēdi ē aliq̄ figura
dictiois r̄ aliq̄ nō. Pro quo est sciend q̄ q̄nti-
t̄q̄ cū tñ maiore accipiūt sub miore aliq̄ nō
p̄notatiā nec relatiā nec duo etiā ordiata fm̄
supi r̄ in feri seq̄ sp̄ p̄clusio de inēē r̄ de p̄se
ti q̄ nō sūt idē realit̄ et p̄ p̄ns q̄ nō p̄nt eē idē
realit̄. iō bñ seq̄ illud absolutū qd̄ est scienci-
a illi p̄clusiois pōt esse sine absoluto q̄ est sciē-
cia aliq̄ p̄clusiois q̄ illud absolutū q̄ est sciē-
cia istī r̄ illud qd̄ est sciā aliq̄ nō sūt idē reali-
ter s̄z si sumā sub p̄notatiā v̄l relatiā v̄l ordi-
nata fm̄ supi r̄ inferi est freq̄nt fallacia figu-
re diccois p̄z in exēplo de relatis. nā hic ē fal-
lacia figure dictiois p̄z i exō flatū nā hic ē fal-
lā figure dictiois q̄ntit̄q̄ aliq̄ sic se habent
q̄ vñ pōt eē alio nō existēte illa sūt distincta
realit̄ s̄z de pōt eē creāte nō existēte q̄ de et
creās distinguūt realit̄ v̄l p̄nt nō eē idē realit̄
q̄ p̄mis sūt v̄e p̄clusioē exāte flā. De p̄nota-
tis etiā p̄z exēplū q̄ nō seq̄ q̄ntit̄q̄ aliq̄ sic se
hñt rē. s̄z hō pōt eē musico nō exāte q̄ hō r̄ mu-
sic p̄nt distingui realit̄. Sitr de aliis ordiatis
fm̄ supi r̄ inferi p̄z exēplū. nā pōito q̄ nullū
aīal sit nisi hō nō seq̄ q̄ntit̄q̄ aliq̄ sic se hñt rē
s̄z aīal pōt eē nullo hoīe exāte q̄ hō et aīal nō
sūt idē realit̄ v̄l p̄nt distingui realit̄. Sciēdū q̄
aliq̄ seq̄ p̄clusio de possibili sūpto subiecto
p̄ eo q̄ pōt eē v̄l altero tñio sūpto p̄ eo q̄ pōt
eē r̄ h̄ respectu hui p̄ti nō est idē realit̄ et ali-
q̄ respectu hui distinguī realit̄. Sciend est qd̄
illa p̄pō q̄ntit̄q̄ aliq̄ rē. bonū intellectū potest

h̄re r̄ malū accipiūt tñ in p̄posito fm̄ bonū in-
tellectū siue intellectū ille sit dev̄tute sermonis
siue nō ad p̄ses nō curo. Sciend est etiā q̄ ali-
q̄ sumēdo sub p̄notatiā v̄l relatiā est figura
dictiois r̄ aliq̄ nō q̄ntū aut h̄ sit et quō p̄dicta
p̄pō debeat intelligi r̄ q̄nt seq̄ v̄na p̄clusio r̄ nō
alia ondes q̄nt tractabit de fallacia figure dic-
tiois h̄ aut sufficiat ad p̄ns scire q̄ tal mod⁹
arguēdi nō v̄z possibile est q̄ albū sit r̄ q̄ nul-
la silitudo sit q̄ albū et silitudo distinguūt realit̄
possibile est q̄ subā sit et q̄ nulla q̄ntitas sit q̄
q̄ntitas r̄ subā distinguūt realit̄ possibile est q̄
absolutū sit r̄ q̄ nulla relatio sit q̄ relatio r̄ ab-
solutū distinguūt realit̄. possibile est q̄ de sit
dū hec ē vera creatio nō ē q̄ de r̄ creatio non
sūt idē realit̄ sic nō seq̄ etiā secūdo oēs possi-
bile ē q̄ albū sit dū sile nō est h̄ ē dū hec ē v̄a
sile nō ē q̄ sile nō ē albū r̄ p̄ p̄ns nō seq̄ q̄ al-
bū r̄ sile distinguūt realit̄. Verūtū ista p̄clusio
seq̄ hec ē possibilis albū nō ē realit̄ sile v̄l ep̄-
uerfo sile nō est realit̄ albū qd̄ dico p̄pter ca-
uillationē que possz fieri et eodē mō ex aīce
dētib aliarū p̄narū. Sequūt p̄clusioēs s̄z q̄ h̄
est possibilis silitudo nō ē albū v̄l ep̄uerfo et q̄
hec ē possibilis q̄ntitas nō ē subā v̄l ep̄uerfo et
q̄ hec est pos. relatio nō est absolutū et q̄ hec
est pos. creatio nō ē deus vel ecōuerfo saltē si
p̄pōes possūt eē talib rebus nō existentibus
et ex isto atecedēte possi. ē q̄ hec sit vera al-
bum ē dum hec est vera nullū sile est: sequit̄
q̄ sile aliquid significat vel cōnotat qd̄ non co-
dem mō cōnotat vel significat albū vel ep̄uer-
fo nam simile tam cōnotat q̄ntitatē q̄ subiectū
et album nō cōnotat eodē mō illud subiec-
tum et illā q̄ntitatē q̄ p̄z ex diffinitioib exp̄ri-
mētibus quid nois albi et silis ita ex isto an-
tecedente possibile ē q̄ substantia sit et q̄ nul-
la q̄ntitas sit sequit̄ q̄ iste t̄minus q̄ntitas aliqd̄
significat vel cōnotat qd̄ nō significat vel non
cōsignificat hoc nomē substantia eodē mō. qd̄
verū est nam hoc nomen q̄ntitas cōnotat p̄tes
q̄s non cōnotat nec substantia nec qualitas r̄
p̄pter hoc illa habēt diuersas diffinitioēs. ta-
men cum hoc stat q̄ v̄nā vere p̄dicat de alio.
sicut homo et albū diuersas habēt diffinitio-
nes et album aliquid cōnotat vel significat q̄
nō cōnotat homov̄l significat. Ca. xxxi
c Irca inductionē que ponit v̄na species
argumenti est primo sciendū q̄ induc-
tio ē a singularibus ad v̄niuersale progressio.
Ad hoc aut q̄ fiat inductio requirit̄ q̄ tā in

singularib⁹ q̄ invl sit idē p̄dicatum et solū sit
variatio a p̄te subiecto. Vno ponendo in
singularib⁹ p̄cise p̄nomē demonstratiū a p̄te
subiecti sic arguēdo iste currit et iste currit q̄
ois hō currit. A liter sit ponendo a p̄te subie-
cti p̄nomē demonstratiū cū subiecto p̄positio
nis v̄l sic arguēdo h̄ albū currit r̄ illud albū
currit r̄ sic de singul⁹ q̄ omē albu⁹ currit. Sitr
sit ponēdo noīa p̄pria i singularib⁹ p̄ subiecto
si noīa sint ip̄posita sic arguēdo fors currit pla-
to currit r̄ sic de aliis q̄ oīs hō currit. Hui⁹
visūvidend est qmō diuerse p̄positiones v̄l
ducūt ex suis singularib⁹ r̄ qmō t̄les inferūt
singulares r̄ p̄mo de illis de iesse r̄ de p̄nti. Et
ē sciēd q̄ q̄nt t̄les v̄l hñt siglares q̄nt n̄ hñt
siglares ei q̄nt s̄b̄z v̄lificat de aliq̄ tūc hñt sigla-
res q̄nt aut n̄ v̄lificat de aliq̄ n̄ hñt singulares et
ideo si null⁹ homo essz alb⁹ ista oīs hō alb⁹ est
homo nō habet aliquā singularem q̄nt aut ali-
quis hō est alb⁹ tūc h̄z singulares et ita est de
aliis r̄ iō etiā aliq̄ ead v̄l pōt iferri ex suis
singularib⁹ s̄z q̄nt h̄z singulares r̄ q̄nt nō pōt i-
duci ex suis singularib⁹ s̄z q̄nt nō h̄z singlares
Sūt q̄ istē r̄le. Vna est q̄ q̄nt v̄l affirmati-
ua v̄a de p̄nti nō equalēs p̄positioi de futuro r̄
de iesse h̄z aliquā singularem verā si aut sit fal-
sa nō oportz q̄ heat aliquā singularem flāz sed
sufficit q̄ nullā singlares heat r̄ tñ denotatur
h̄re sicut p̄ istāois chymera est denotatur q̄
habeat aliquā singlares verā r̄ nō h̄z et iō ē flā
Alia r̄le est si oēs singlares alicui⁹ p̄positio-
nis sint vere v̄l est v̄a. Et ista r̄le ē ḡnalis taz
de affirmatiā q̄ negatiā. Alia r̄le ē si v̄l
affirmatiā sit flā oportz q̄ aliq̄ singularis sit
flā sicut si hec sit flā oē aīal ē azin⁹ oportz q̄
aliq̄ singulari sit flā. s̄z ad v̄itatē v̄l negati-
nō oportz q̄ aliq̄ singulari sit v̄a q̄ nō oportz
q̄ heat aliquā singlares sicut si nullū sit albu⁹
hec ē v̄a nullū albū ē coloratū r̄ tñ nulla singu-
laris ē v̄a. Et si dicat q̄ h̄ posito hec ē vera h̄
albū nō ē coloratū dem̄strato q̄nt. Dicēd q̄
quis talis sit v̄a illa tñ nō ē singulari alicui⁹
v̄l q̄ nō ē v̄l hui⁹ nullū albū est coloratū
nā ad h̄ q̄ aliq̄ singulari sit singulari alicui⁹ v̄l
quiri q̄ subiectū v̄l p̄dicat de subiecto sin-
gularis sic aut nō est in p̄posito hec enim nō
est vera illo posito hoc albū est albu⁹ demon-
strato quocūq̄. Et si dicat q̄ quelibz singu-
laris est singularis alicui⁹ v̄l. Dicēd est q̄
h̄ n̄ est verū. Vnde ista iste homo est aīal de
monstrādo azinū non est singularis alicui⁹

v̄l sed quelibz singularis in qua demōstra-
tur aliqd̄ de aliquo de quo nō falsificat tñm-
nus p̄m̄is sibi addit⁹ est singularis alicui⁹
v̄l nō sic autem est hic h̄ albū ē coloratum.
Circav̄lez de p̄nto sūt r̄le intelligēde sic de v̄l
q̄ p̄nti. S̄z circa inductionē p̄positiois v̄l de
futuro est p̄mo sciendū q̄ dicēdū est eodē mō
de inductionē p̄positiois de futuro necessarie
r̄ impossibilis sicut de illis de p̄nti r̄ de p̄terito.
S̄z circa inductionē p̄positiois v̄l de futuro
in matia p̄t̄gēti alit̄ dicēdū est fm̄ v̄itatē r̄ si
dem r̄ aliter fm̄ itentioēz aī. r̄ orit̄ ista diuer-
sitas ex h̄ q̄ alit̄ dicēdū de v̄itate p̄positionis
p̄t̄gētis de futuro fm̄ v̄itatē et fidez et aliter
fm̄ opinioēz aī. nā aī. ponit q̄ nulla p̄positi-
o p̄t̄gens de futuro ē v̄a v̄l flā ita q̄ fm̄ iten-
tioēz aī. v̄na ps p̄tradictiois nō est magis sci-
ta a q̄ntit̄ intellectū q̄ alia q̄a qd̄ nō est magis
ver⁹ nō ē magis scibile r̄ p̄p̄ h̄ n̄ possūtz aī.
futurū p̄t̄gēs esse scitū a deo cū nullum tale
scdz eū sit v̄m r̄ nihil ē scitū nisi v̄m. S̄z v̄itas
fidei ponit q̄ p̄t̄gentia futura sūt scita a deo
ita q̄ v̄na ps p̄dictiois est scita a deo et alia n̄
est scita a deo sicut deus ab eterno sciuit istā
beatavirgo est saluanda et nunq̄ sciuit istam
beatavirgo non est saluāda vel nunq̄ sciuit i-
stam beata virgo est dāpnāda et p̄pter hoc q̄
v̄na ps p̄tradictiois est scita et nō aliav̄na ps
est vera puta illa que est scita et alia nō est ve-
ra quia nō ē scita a deo scdm̄ igif itentioēz aī.
v̄l affirmatiua de futuro poterit esse vera q̄
uis nulla singularis sit vera sicut ista v̄niuer-
salis scdm̄ eum est vera omē futurū p̄t̄gens
erit imo scdz eum est necessaria et tñ scdm̄ e-
um nulla singularis est v̄a q̄a demōstrato quo-
cūq̄ hec nō est vera scdm̄ ip̄m hoc futurū cō-
t̄gens erit quia infert istam hoc est futurū
p̄t̄gens que nec est vera nec falsa scdm̄ eū
Similiter scdm̄ eū v̄niuersalis de futuro po-
terit esse falsa quis non habeat aliquā falsā
sicut hec v̄niuersalis est falsa nullum futurū
p̄t̄gens erit et tamen non habet aliquā sin-
gularem falsam quia quocūq̄ demōstrato
hoc futurum contingens nō erit scdm̄ eum p̄-
pter causam dictam non est falsa et sicut ali-
quando talis affirmatiua est vera et nulla ta-
lis singularis est vera ita aliquando particu-
laris affirmatiua ē v̄a et tñ nulla singularis est
vera scdm̄ eū et per h̄ solū talia argumēta
p̄bat enī q̄ hec est vera sortes erit cras si hec
ē vera in aliquo instanti sortes erit que de-
o.i.

bet pcedi fm eū poito q sōr sit ga ponit q n̄
est dare vltimū rei pmanēt si g̃ hec sit vā i ali
q̃ instanti sōr erit sit illud istās a tūc hec ē ve
ra jōr erit in a vlt̃ g̃ erit i aliq̃ instāti p̃a de
tur illd̃ i sit b̃ vlt̃a vt p̃us g̃ erit i aliq̃ instā
t̃ p̃b def̃ illud i sit c̃ sic tādē deueniēt ad di
em crastinū. Dicēt ad hoc p̃hs q̃ hec est vā i
aliquo instāti erit sōr s̃ nulla ei singular̃ est
vā et iō n̄ est dare illud istās i quo erit. vñ f̃z
eū illa est vā i aliq̃ instāti erit sōr i tñ nulla il
laruz est vera i a erit sōr in b̃ erit sōr et sic de
singulis i iō nulla istarū est dāda i eod̃ mō di
cedū est fm eū ad ista argumenta. s̃ fm veri
tatē fidei talis vltis affirmatiō si sit vā et scita a
deo h̃z aliq̃ singularē vā et l̃ ga sēp altera ps
p̃dictiois ē vā i scita a deo. Tñ aduertendū
q̃ aliqñ aliter vltis vel p̃ticular̃ est vā et aliter
singular̃ aliqñ enī f̃z vñ opinionē vltis est ne
cessaria et tñ nulla singular̃ est nccāria ymo q̃
libet singular̃ sic est vā q̃ q̃libet pōt esse f̃a et
pōt nūq̃ fuisse vā hec ei est nccāria q̃libz vñ
p̃ticens futurū est vñ i tñ nulla singularis ē
ita vā qñ nūq̃ potuit fuisse vā. Sitr̃ pōt esse q̃
p̃ticular̃ sit euidēt vā i tñ q̃libet singular̃ ē i
enidēt vera et in hoc est aliq̃lis silitudo i o
pinionē Añ. et ṽtatē fidei. Et sic dictū est de
p̃pōibz de futuro ita dicenō de p̃pōibz de p̃
terito et de p̃senti equalentibz p̃pōibz de futu
ro. Vñ sic ista est vā iste saluabit̃ i tñ possibi
le q̃ nūq̃ fuerit vā ga seg̃ iste peccabit̃ fina
lit̃ g̃ dānabit̃ vlt̃a g̃ nō saluabit̃ et vlt̃a g̃
ista nunq̃ fuit vā iste saluabit̃ i añs est possi
bile manifestū est g̃ p̃ns ē possibile. Sitr̃ ista ē
mō vā iste fuit p̃destinatus ab eterno et tñ pos
sibile ē q̃ iste nūq̃ fuit p̃destinat̃ et hoc ē ga ista
iste fuit p̃destinat̃ ab eterno equalē istū de fu
turo iste saluabit̃ et iō sic vñ pōt nūq̃ fuisse
vā ita possibile ē q̃ alia nūq̃ fuit vā et ista ē
d̃ra int̃ p̃pōes vās de futuro et eis equalētes i
ṽtatē p̃pōnū de p̃terito et de p̃nti q̃ nō equa
lēt vñ de futuro ga si aliq̃ sit p̃pō vā de p̃nti
nccā sēp erit vñ postea dicē q̃ illa p̃pō fuit
vā sic si hec sit mō vā sōr sedet semp̃ erit p̃ea
hec nccāria hec fuit vā sōr sedet ita q̃ ipossi
bile ē q̃ tota hec p̃pō hec fuit vā sōr sedz sit p̃
ea nūq̃ f̃a. Et sit̃ est de p̃pōne de p̃terito nā
si hec sit mō vā sōr fuit albus hec erit semp̃
postea nccāria hec fuit vā sōr fuit alb̃. Sed se
cus est de p̃pōe de futuro nā quātūcumq̃ hec
mō sit vā iohānes saluabit̃ tamen hec erit po
stea p̃ticens hec fuit vā iohānes saluabit̃ Et

p hoc pōt patere q̃ p̃destinatio vel rē p̃bati
ovel aliqd̃ huiusmōi nō pōt esse relatio rea
liter inherens creature p̃destinate vlt̃ rē p̃bati
sicut aliq̃ dicūt nā si esset talis res seg̃etur q̃
iite q̃ esset p̃destinatus nō pōt dānari. nā si
p̃destinatio sit talis res tūc ista erit vā iste est
p̃destinatus p̃pter talem rem sibi inherētē sic
ista est vā sōr est albus p̃pter albedinem sibi in
herentem et p̃ p̃ns erit postea nccāria ista fu
it vera iste est p̃destinatus i si l̃ seg̃ q̃ illa
est modo nccāria iste saluabit̃. nā seg̃ ista
est nccāria illa fuit vā iste saluabit̃ g̃ iste sal
uabit̃ et antecēdēs est nccāriū ergo p̃ns ē ne
cessariū et ex hoc seg̃ q̃ illa est modo nccā
ria iste saluabit̃. P̃ ista p̃z q̃ p̃positione ali
qua p̃tigente exnē vā in aliq̃ instāti n̄llo mō
potest esse f̃a in eod̃ instāti sicut si hec sit mō
vera iste habet actū bonū ipossibile est q̃ in e
odem instanti sit hec falsa iste habet actū bo
nū. C̃ rō ē ga p̃pō positioz̃ possibilibz iesse nūq̃ ē
negandū nccāriū sed poito inesse q̃ ille pec
cet negandū est hoc nccāriū p̃ illud instās ista
fuit vā iste h̃z actum bonū in a et p̃ p̃ns ipō a
exnē et illo habente bonum actum in a hec
ē ipossibilis iste nō habet bonū actū in a i tñ
aliqñ fuit possibilis sed ex quo poitu fuit i ac
tu nō est amplius possibilis

Capitulum xxxii.

c Irca inductionem p̃positionū vlt̃uz d̃
mō est p̃mo sciendum q̃ si p̃positiones
vniuersales accipiūt in sensu diuiso
vel equivalentes eis eodē mō inducunt sicut
vniuersales de inesse et ideo omnes tales in
ductiones sūt bone iste homo cōtingent̃ est a
nimal et iste homo p̃tigent̃ est aial et sic d̃ sin
gulis ego ois homo p̃tigent̃ est aial. iste hō
nōn de nccitate est aial iste hō nō de nccitate
est aial et sic de aliis ergo null̃ hō de nccitate
est aial. Et est intelligendū q̃ sic in il lis de in
esse ita in talibus de mō ad veritatem induc
tionis nō refert in singularibz p̃ subiect̃ ponē
p̃noia dem̃ratia solū vel p̃noia dem̃ratia cuz
subiecto p̃pōis vltis vel noia p̃p̃a lig̃torum illi
us termini cōmunis. Vñ sicut oēs iste tres i
ductiones sūt bone iste homo currit et iste ho
mo currit et sic de aliis ego omnis homo cur
rit iste currit et iste currit et sic de aliis ergo
omnis homo currit. sortes currit plato et sic
de aliis ergo omnis homo currit et eodē mō
est de quacumq̃ vniuersali de iesse ita oēs ta
les iductiones sūt bōe iste cōtingenter est aial

et iste p̃tigent̃ est aial et sic de aliis g̃ ois ho
mo p̃tigent̃ est aial. Iste hō p̃tigent̃ est aial i
iste hō p̃tigent̃ est aial i sic de aliis g̃ ois ho
mo p̃tigent̃ est aial. sōr p̃tigent̃ est aial plato
p̃tigent̃ est aial i sic de singul̃ g̃ ois hō p̃tigē
ter est aial. Ex isto patet q̃ oēs tales induc
tiones sūt bōe si p̃ se est aial dem̃rato aliquo
albo i illud est p̃ se aial et sic de aliis g̃ oē al
bū p̃ se est aial. Et ex i° i ista r̃la q̃ vā est qñ
singulares sufficiēt sūpte iferūt aliq̃ vltz vna
singular̃ p̃ se sūpta iferūt particulare et idiffitā
illi vltis seg̃ q̃ omnes tales p̃ne sūt bone ille
p̃ se edificat dem̃rato aliq̃ hoie q̃ inuitate est
alb̃ g̃ albū p̃ se edificat illo dem̃rato de ne
cessario ē de g̃ creās nccā i p̃ se ē de quādo
creās est deus illo dem̃rato fili⁹ dei p̃ se ē de
us g̃ hō p̃ se est de ymo g̃nāl̃ ex tali singla
ri i q̃ subiect̃ p̃nomē dem̃ratiz p̃ se i p̃nomē d̃
m̃ratiz sūpta cū q̃cūq̃ t̃io p̃i p̃dicat de illo p̃
noie dem̃rante illud qd̃ p̃us vel etiā in q̃ sub
iect̃ nomen p̃p̃i ad talem p̃ticularē est bōa p̃na
et iō oēs tales p̃ne sūt bone hec res p̃ se edifi
cat dem̃rato aliq̃ q̃ i reuitate est albū g̃ albū
p̃ se edificat. iste hō nō ē aggregatū p̃ acci
dens dem̃rato aliquo hoie albo g̃ hō albus n̄
est aggregatū p̃ accns. iste hō albus est aggre
gatū p̃ accns g̃ hō est aggregatū p̃ accns.

Hic tñ aduertendū est q̃ t̃les p̃ne nō sūt sp
simplices sed frequē sūt vt nunc solū. vñ ista p̃
seg̃ntia sōr p̃ se est aial g̃ albū p̃ se ē aial n̄ ē
p̃na simplex sed t̃m̃t nūc. ga nūq̃ ṽz nisi dū
sōr est alb̃ qñ ei sōr nō est alb̃ tūc non ṽz. Sitr̃
ista p̃na filius dei de nccitate est de g̃ hō de
nccitate est de est solū bōa vt nūc. ga nō va
let nisi dū filius dei est hō vñ añ incarnationez
nō valuit. Sitr̃ si filius dei deponēt nāf̃az assū
ptā nō valēt Sitr̃ tal̃ p̃na est bōa vt nūc hec r̃s
pōt assumi a ṽbo dem̃rando naturā hūanam
q̃ est iohānes g̃ suppositū pōt assumi quia per
istam suppositū potest assumi non pl̃ deno
tat nisi q̃ illares q̃ est mō suppositū pōt assū
et l̃ est vñ sic est vñ q̃ albū pōt esse nigr̃ et
ideo sic hec est vā albū pōt esse nigr̃ n̄ obsta
te q̃ hec est ipossibilis albū est nigr̃ sic hec
est vā suppositū pōt assū non obstante q̃ hec
est impossibilis suppositū hūanū assū ita si
hec sit vā edificator p̃ se edificat hec est vā
albū p̃ se edificat si idem sit edificator i albū
non obstante q̃ hec esset p̃ se edificator edifi
cat i p̃ accns albū edificat. Aliud etiā adue
tendū est q̃ oēs predictē p̃ne i p̃siles sūt ṽe qñ

termi supponūt p̃sonaliter et fig̃tie ga si aliq̃s
t̃min⁹ accipere materialit̃ i simplr̃ posset de
ficere sic dictū est i iō tales p̃ne non valēt ho
mo alb̃ fig̃t aggregatū p̃ accns g̃ hō signifi
cat aggregatū p̃ accns ga añs nō ē vñ sūpto
subiecto vel materialit̃ vel simplicit̃. Similiter
non sequit̃ de illo albo p̃ se p̃ accidens edifica
re g̃ de hoie p̃dicat p̃ accidens edificaē et ita
de mult̃ aliis et ista de inductione p̃pōnū vñū
salū de mō sūptarū i sensu dīso et eis equalē
tium ad p̃ns sufficiant Ca. xxxiii

Is vñs vidēdū est quō oēs singulaēs
h̃ de mō sūpte i sēlu p̃posito et eis eq
ualentes se h̃nt ad ṽles de mō sūptal
in sensu p̃posito et eis equalentes et ga aliter
est de diuersis ideo de eis dicendū est sepatiz
et p̃mo circa illas de nccā et est sciendū q̃ n̄
semp̃ singulares de nccā tales inferūt vñū
sales de nccā nisi in singularibz subiectis p̃noia
na d̃monstratiā sūpta cū subiecto p̃pōis vltis
Vnde supposito q̃ quelibet p̃sona diuina as
sūpisset naturam humanā et q̃ nullus alius
homo esset existens ista p̃na non valeret istuz
esse deum est nccāriū dem̃strando patrē q̃ i
reiveritate esset homo et istū esse de um ē ne
cessarium dem̃strando filium i istū esse de
um est necessariū dem̃strando sp̃m sc̃m ig̃i
omnez hominem esse deū est necessariū quia
añs erit vñ illo casu p̃posito et consequē falsuz
et tñ illo poito ista p̃na esset bōa istū hominē
esse deū est nccāriū dem̃rando patrē et istuz
hominē esse deū est necessarium d̃monstrādo
filium et istum hominem esse deū est nccāri
um dem̃strando spiritum sc̃m g̃ omne homi
nem esse deū est necessariū ex inductione et
hoc si non possūt esse plures hoies. Vbiq̃
enim possunt plura contineri sub subiecto v
niuersalis q̃ continēt in inductione nō valet
consequentia virtute talis inductionis. Sic ig̃i
tur patet q̃ raro vel nunq̃ singulares de nccā
rio habentes p̃cise p̃nomina dem̃stratiua p̃
subiectis sumpte in sensu composito inferūt v
niuersalem sumptam in sensu composito i l̃
quia illa r̃la non est g̃nāl̃ vera omnes singu
lares sūt nccārie g̃ vltis est necessaria Similit̃
taliz vniuersalis de nccā non infert tales sin
gulares et hoc quia illa regula non est g̃nāl̃
vniuersalis est nccāria g̃ singulares sūt neces
sarie. Vnde ista vniuersalis est nccāria om
ne verum contingens est vñ et tamen nulla
singularis est nccāria ymo q̃libet ē contingēs
o.ii

ga qdūqvo ptingenti demāto hec ē ptingēs
liverū ptingens est verū qd eo ipso qd ē verū cō
tingens pōt esse falsū et p pns pōt nō esse verū
et ita nō est illa pma nccāria. Silt f3 inten
tionem phi hec est nccāria oē albū est colora
tū et tū qlibet singulari est ptingēs qdūq eniz
demāto hec est contigens si albū est colora
tū qd pōt esse falsa i° destructo. Tñ sciendū
est q aliqlis diuerſitas est intvlēz affirmati
uā et negatiāz. nā ex hī q vlis affirmatiā est
nccāria non pōt inferri q singulares de sub
iectū q nō sūt pmoia demātia hūe alie sūt ne
cessarie. Sed si vlis negatiā sit nccāria quis n
oporteat q ille singulares q hnt p subiectū pmo
mā demātia sūpta cū subiecto ppoisvlis sit
nccārie sic hec est nccāria nullū albū ē nigrūz
tñ nulla singulari est nccāria hec ei nō est ne
cessaria hoc nō est nigrū illud nō est nigrū q
cūq albo demāto nec aliq tal sōr nō est nigrē
plato non est niger s3 qlibet talis ē nccāria si
albū non est nigrū illd albū nō est nigrū et sic
de aliis. Ca. xxxiii.

c Irca inductionē vliuz de possibili est
sciend q ex singularib nō seqvvlis q
a illa rla nō valet oēs singulares sūt
possibiles gvlis ē possibilē sic nō seqv hec ē pos
sibilis hec pōt ptingēs est vā et hec ē possibilē
ista ppo ptingens est vā et sic de singul g hec ē
possibilē oīs ppo ptingens est vā et ita freqntē
vlis est impossibilē et tñ qlibet singularis est pos
sibilis et iō talis pna nōv3 istud lignū ptnuū
esse actu dīfū est possibile et istud lignū pti
nuū esse actu dīfū est possibile et sic de aliis g
oē lignū ptnuū esse actu diuifū est possibile
et hoc accipiēdo oēs ppoēs i sensu ppoito. nā
si accipeſ in sensu dīfō pclusio esset vā qd ista
ē vā oē lignū ptnuū potest didi Et si dicat
q sic ex possibili nō seqv impossibilē ita ex pos
sibilib nō seqv impossibilē. Dicēdū ē q ex pos
sibilib et ppossibilibus nō seqv impossibilē ta
men ex possibilib bñ seqv impossibilē et ita ē
in ppoito qd singulares taliū vliū impossibiliū
si sūt possibiles tñ sūt sūt cū hoc impossibiles

Est tñ hic notandū q qdūq vliū sūt ifi
nite singulares et qñ sic est possibile est q vni
uersalis sit impossibilē et qlibz singulari possibilē
et nulle due singulares sūt impossibiles s3 ta
men qlibet vna accepta est in ppossibilis oīs
aliis sūt sūptis. qñq atvniū vliū sūt finite sin
gulares et tūc si vliū sit impossibilē nccē est q
aliq singulari ē impossibilis et aliq singulares

in certo numero sūt impossibiles. Notādū est
q illa rla nō est vāvlis est possibilē g sue sin
gulares sūt possibiles sic si nullū hō sit albū et
multi alini sūt albi hec vliū est possibilis om
ne albū est hō et tñ nulla singulari est possibilē
qd qdūq albo demāto hec est impossibilē si al
bū est hō et tñ si vliū sit possibilis o3 q possit
hēe oēs singulares possibiles sicut illo casū po
sito ista oē albū est hō nullā habet singulare
possibilē et tñ pōt hēe qd pōito q nihil est al
bū nisi hō tūc vliū istū oē albū ē hō oēs singu
lares essent possibiles. Ca. xxxv.

c Irca illas de ptingēti est sciend q sin
gulares de ptingenti nō iferūtvlēz de
ptingēti qd illa rla nō valet singula
res sūt ptingentes gvlis est ptingēs qlibz ei sin
gulari illi vliū ē ptingens oīs ppo vā ptingēs
est vera et tñ vliū est nccāria. Silt ista ē impossi
lis nullū vliū ptingens est vliū et tñ qlibet singu
lari est contigens et ita tal i ductio nō v3 hāc
ppōnēvām ptingentē esse vāz est ptingens i
tā ppoēz vā ptingentē et g oēs ppoēz vā ptingen
tē esse vām est ptingens. Silt nō seqv epuer qd
rta ista ē flāvlis ē ptingens g qlibz singulari p
ista p3 q abe illar rlar sūt sic oēs singula es
sūt impossibiles gvlis est impossibilis. vliū ē ipof
sibilē g oēs singula es sūt impossibiles sicut p p
dicta p3. Et eodō raro alie ppoēs mōales vni
uersales sūpte i sēlu ppoito iferūt suas singu
lares sūptas in eodō sensu sic nō seqv oēs hoies
ēē risibilē ē p vliū g hūc hoies ēē risibilē ē p
vliū et tñ freqntē ē bōa i ductio ex singularib ad
vlē. Vñ bñ seqv hūc hoies esse aial est p seve
rū et istū hoies et sic de aliis g oēs hoies esse
aial est p severū et ita est de mltz aliis qñ aut
hoc sit et qñ nō pōt faciliē sciri p ea q dēa sūt
et sciendo qd regrit ad hī q tal ppo modalit
vera et ideo ad pns de i ductioē ista sufficiat

Capitulū xxxvi.

p Ost hec dicēdū est de rlis qb pōt p
bari aliqd esse equocū et pmo ponē
de sūt rle qd pōit Añ. pmo thopico
rū Est at rla sua tal qd pñat dīfū est equo
cū. Pro ista rla et aliis seqntib est pmo notād
i gñali q equocatio cū nō sit nisi nōis q est vox
ad placitū significatiā et p pns nō est aliq eq
uoca nisi ad plm nō pōt sciri q vox est equoca
et q nō nisi pūcēdo ex dictz auctorū qvtebā v
nā ipōe nōis i plib hī at nō pōt sciri nisi p hī q
invno loco attribuebāt aliqd ptnū nōi et in ali
o loco attribuebāt eidez aliqd repugnās p et p

hoc pōt haberi equocatio et iō qñ aliqd pñat
plurib ita q inueniē i aliquibus vni pñari v
niuersalit et in aliis reliq pñari eiōvliū sūp
to tūc maifestū ē illud equivoce accipi. Et iō
si aliqñ iueniē illa ppo omi acuto pñat gūe
et aliqñ illa oī acuto pñat obtusū maifestum
est q talitvtes hacvoce acutū equocevtebā
f qd si acutū nō esset equocū maifestū est qv
tq pponū pdictas erit flā. si ei acutū nō esset
equocū acuto i voce et acuto i magitudie hec
esset falsa oī acuto pñat gūe p multz singula
rib sic maifeste patz. Et silt p3 maifeste q
alia est falsa et ex q auctores tales vliū pcel
scrūt oportuit eos vel metiri vel equocevū vo
ce ead. si at posuissēt tñ i dīffitas q nō inferūt
pdictas vliū nō possit pcludi ista vocē esse eq
uocā Aliō est notādū q p. vult hic q illud
qd est equocū h3 pñū ex q p3 q cū sola vox sit
equoca ipamet h3 pñū. Et ex q vox tal nō cō
tñat alterivoci tāq sibi impossibili i eod subic
to nō plus q alteri o3 nccā q Añ. equocev
tal hacvoce pñū qd vliū ē. S3 quō hī nōmē pñi
um est equocū dictū est in hī pntoz. A lia
rta est et est Añ. si nōi ppoito sūt plura pñia q
uis pñata sub aliq vno nōie illud nōm est eq
uocū sic albū est equocū nā sibi pñat nigrūz
qd est equocū advocē et ad colorē. Qd at ista
sint equoca p3 qd sensib diuerf apphēndūtur
Notād est q nō ex hoc pñise q aliq apphen
dūf diuerſis sensib ptingit inferre q nōmē pē
eis est equocū tūc enim qñlitas est nōmē eq
uocū qd falsū est s3 qñ aliq apphēndūf a di
uerſis sensib tūc nōmē pē eis aliqñ vliū sūpto
atvbiūf apphēndūf abvno illoz sensu et a
liqñ eide vliū sūpto atvbiūf apphēndūf ab ali
o sensu est equocū eis ita ē de ex Añ. nā a
liqñ dicūt auctores q oē albū est apphēnsibi
le a visu sic naturales. aliqñ at dicūt q oē ni
grū est apphēnsibile ab auditu sic musici et ita
o3 q equocevtaf hacvoce albū et etiā hacvo
ce nigrū nō sic at iueniē aliqñ q oīs qñlitas ap
phēndūf avisu et aliqñ ab auditu et alio sensu

Tercia rla est si nomen ppoitū aliqñ hēat
pñū et aliqñ nō est equocū sic delectationi
i potū est aliqd pñū delectatiōi fm scia3 ni
hil est pñū. Silt amare fm aia3 est aliqd pñū
et amare fm corpus nihil est pñū g tā delec
ta q amare ē equocū. Notād est q nō ex hī
pñise q vniū pñentū h3 pñū et nō hīquū pōt o
stēdi q illd pē ē equocū tūc enī qñlitas ēē teg
nōm uocū s3 ex hī q aliqui attribūt aliqñ hēe

pñū illi nōi vliū sūpto et aliqñ negat seqv q
equocevtaf hoc nōie. Aliud notādū ē q ista
que dicit Añ. de delectatiōe et amare dicit tā
tūmodo gñā exempli Quarta rla ē q si a
liqua pñata sub nōie pñi habeāt aliqd mediū
et alia nō habeāt vel si habeāt mediū non ta
mē idē mediū tūc illud nōmē pē est equocū
sic albū et nigrū i colore hnt mediū vnt notū est
s3 invocēvel nō hnt mediū vel hnt aliud me
diū s3 raucū et iō tā albū q nigrū est equocū
Ista rla ē intelligenda sicut pcedentes qñ s3
talib vliū sūptū attribuit hēe mediū et aliquan
do negat ab eis mediū vel attribuit aliū me
diū Quita regula ē si aliq pñata hēant plu
ra media et alia nō. tūc nōmē cōmune est eq
uocū sicut albū et nigrū i colore habent plu
ra media invocē nō ideo albū et nigrū sūt eq
uoca. Notandū q qñ dīc p. albū colorē nō lo
quitur pñe sed i pñe ponēdo pñetū p abstrac
to hī ē albū p albedie q ē color Sexta rla ē si
vniū pñorū dī mltiplē rliqñ dī sic mlti. nā vā
bre ē equocū ad nō habere potentiā vliū et
ad nōvti potentiā vliū ideo vidēre est equi
uocū. Sciend est q ista rla sicut qlibet talis si
vniū contrariū ē equocū et reliquū est equi
uocū. Et si vniū pñatīe oppositōrū ē equocū et
reliquū est equi uocū ē intelligēda qñ sibi op
ponūt in eodem gñe oppōis invroq sensu si
autem nō tūc nō o3 q si vniū oppositōrū sit eq
uocū q reliquū sit equocū Septia rla est v
na que dicta est si vniū pñatīe oppositōrū ē
equi uocū reliquū est equi uocū sicut si sensibi
le sit equocū qd aliqd dīcīf sensibile secūdu a
nimā puta q habet animā sensitiāz et aliqd
dīcīf sensibile fm corpū puta q pōt sentiri o3
q in sensibile sit equocū et p3 prius quō illa ē
gula debet intelligi Octava regula ē si ca
lus sit equi uocum et pñgatu3 erit equi uocū
et epuerso sicut quia iuste dīcīf equivoce sifr
et iustū. Similiter sanati3 dīcitur equivoce g
et sanatiē. Qualiē aut debet cognosci q ca
sus vel coniugatu3 dīcitur equivoce non pōt
sciri nisi p auctores qui aliquando attribūt
aliquid casu vel cōiugatu vniuersaliter et ali
quando dicunt contrarium Nona regula ē
q quando aliqua concreta sunt in diuerſis p
dicamentis nomen cōmune eis est equi uocū

Sed sciendū est q illa regula sicut prece
dentes debent intelligi aliqñ illi nomini sūp
tovniuersaliter diuerſa predicata non subor
dinata attribūt sicut delicatī dicūt q omni
o. iii.

cib⁹ bonus est effectus⁹ voluptatis medici at
dicunt q^o ois cib⁹ b⁹ est effectus⁹ salutis et ecō
uerso manifestū est q^o isti et illi vtrū equoce h⁹
noie bon⁹. Sicut morales dicunt q^o ille ē b⁹ q^o
ē iustus vel fortis et ita p³ q^o h⁹ noie b⁹ equo
ce vtrū diuersi et ita est de h⁹ noie albi et hoc
noie acutū et sic de aliis. Decia r⁹ est si no
mē p^opositū est i diuersi generib⁹ nō subalternis
ip³ ē equocu. Nota q^o iste due r⁹ itelligen
de sūt sic pcedētes et sūt h⁹ sūt itelligende q^o
illa g⁹ nō subalternā sic nō subalternā q^o v
nū nccā⁹ remouet a reliq⁹ vtrū sūpto. si ei vnu
p^odicet d⁹ reliq⁹ p^odicat sūpto nō o³. et p^o hoc
p³ q^o p^o illas r⁹as nō pōt p^obari q^o idē nō pōt es
se in diuersis p^odicamēt⁹ aut i diuersis g⁹ibus
nō subalternis nisi vnu remoueat vtrū a reliq⁹ et h⁹
nccā⁹. Vndecia r⁹ est si vnu p^orior sit equo
cu et reliquū. Duodecia r⁹ est q^o vnu attri
butū multū diffinienda sūt p^oposita ex illis multū
et illo vno et si multis illis ablatis nō r⁹maet
idē nomē illud nomē erit equocu sic albi cō
uenit voci et corpori et illa duo p^oposita albi et
corp⁹ sūt diffiniēda sic albi corp⁹ est res i for
mata tali colore et vox alba diffiniē sic q^o litas
bene audibilis et manifestū est q^o ille diffiniti
ones nō sūt eadē ideo albi est equocu. Alitē
pōt dici et meli⁹ q^o illud pē ē diffiniēda ita ta
men q^o illa q^o p^ouenit ponat ibidē et tūc si ab
illis ablatis q^o remanet nō est idē illud nomē
erit equocu sicut naturalis si diffiniat albu
dicet sic albi ē corp⁹ h⁹ns talē colorē et musi
cus diffiniat sic albi: albi ē vox b⁹ audibilis
et manifestū ē q^o ablatū illis duob⁹ corp⁹ et vox
qd reman⁹ nō ē idē iō albi ē equocu. Tre
decia regula est si cōcreta nō sint p^oabilia s³
magis et min⁹ nec fm eq^o nomē pē eis est equi
uocu et itelligit ista sicut p^odicte. Decia q^o
ta regula est illud nomen qd est d⁹ra diuerso
rū gener⁹ nō subalternati p^oitō⁹ est equocu si
cut acutū est d⁹ra vocis et etiā d⁹ra magnitu
dinis iō acutū ē equocu. Sciendū ē q^o quis de
eadē d⁹ra possint p^odicari diuersa g⁹ia nō sub
alternati p^oita idēz tū nō pōt esse d⁹ra diuisua
taliū gener⁹ diuersorū sic dicit hic A⁹. De
ciaginta regula ē illd qd didi⁹ p^o diuersas dif
ferentias in diuersis locis est equocu sicut co
lor aliē diuidit i nafali p^oia et in musica et i
rethorica iō color ē equocu. Intelligendū est
q^o nō accipit hic d⁹ra p^ose p^o d⁹ra essentiali sed
etiā p^o accūali. Decia sexta r⁹ est si idē nomē
aliq^o ponat spēs vni⁹ et aliq^o d⁹ra ali⁹ nomē

est equocu. Notādū est etiā q^o g⁹ialit⁹ q^o ali
qd nomen vel dictio q^oq^o fm vtrū recte loq^oti
ū et itelligentiū attribuit⁹ alicui vtrū sūpto et
alibi fm vtrū recte loq^otiū siue in illa scia vel
arte vel i alia siue etiā in illo ydeomate vel in
alio inuenit aliqd fm vocē sibi attribuit⁹ ip
sū alteri ex q^o seq⁹ aliqd repugnās p^ori illud
est equocu vtrū saltē accipit equoce. Pro quo
sciendū est q^o aliud est esse equocu et aliud su
mi equoce. Nā illud est equocu qd sūt plura
equiuoce. sed illd accipit equoce qd i sūt plu
ra equiuoce vel stat p^o plurib⁹ equoce s³ ista di
stictio declarabit inferius q^o tractabit⁹ de fal
latia equiuocationis.

Capitulum xxxvii.

n Vnc ponende sūt regule g⁹iales p^o
tuis deseruientes que sunt multe.

Vna ē q^o ex vero nunq^o sequitur fal
sum et ideo quodcumq^o antecedens est ve
rum et consequens falsum consequentia non
valet. Et hoc est regula sufficiens ad proban
dum consequentiam non valere. Sciendū
est q^o totū quod pcedit cōsequens vel conclusi
onem dicitur antecedens et ideo antecedens
aliq^o est vna p^opositio et aliq^o p^otinet plures vt
patet in sillogismo et tunc quis vna illarū p^o
positionum sit vera conclusio poterit esse falsa
sed si quelibet illarū sit vera cōclusio nō po
terit esse falsa si sequatur ex eis. Alia re
gula est q^o ex falsis pōt sequiverū et ideo ista
cōsequentia non valet antecedēs est falsū er
go consequens falsū sed ista consequentia est
bona consequens est falsū g^o et antecedēs ita
scilicet q^o si cōsequens sit falsū oportet q^o totū
a⁹ns sit falsū vel q^o aliq^o p^opositio q^o est pars an
tecedentis sit falsa s³ nō oportet q^o q^oliq³ p^opo que
ē ps a⁹ns sit falsa q^o aliq^o ex vna p^odevea et a
lia falsa seq⁹ cōclusio falsa sic p³ hic ois hō ē
animal lapis est hō g^o lapis est aial. Alia re
gula est si aliq^o p^oia sit bōa ex oppoito p^ontis se
q⁹ oppoitu a⁹ns. Notādū q^o q^o a⁹ns ē vna p^o
positio sp^o si sit bōa cōsequentia ex oppoito cō
sequentis sequit⁹ oppoitu a⁹ntis sed q^o antecē
dens p^otinet plures p^opones tūc nō o³ q^o ex op
poito cōsequentis seq⁹ oppoitu a⁹ns siue cuiusli
bet p^opositionis q^o est pars antecedentis sed opor
tet q^o ex oppoito p^ontis cū vna p^opositioe sequat⁹
oppoitu alteri⁹ p^oois sic b⁹ seq⁹ ois hō ē al
bus sortes est hō g^o et tamen non sequitur
sortes non est albus ergo sortes non est hō s³
bene sequitur omis hō ē alb⁹ s³ nō est albus

g^o s³ nō est homo et ex oppoito p^oclusionis et
maiorē seq⁹ oppoitu minor⁹ et nō ex solo op
poito p^oclusionis sic b⁹ seq⁹ ois hō est al⁹ alin⁹
ē hō g^o alin⁹ est al⁹ et tū ex solo oppoito p^oclōis
nō sequit⁹ oppoitu maior⁹ nā nō sequit⁹ n⁹ alin⁹
nus est aial g^o nō ois hō est aial s³ ex oppoito
to p^oclōis cū mioē sequit⁹ oppoitu maior⁹ nā
b⁹ sequit⁹ null⁹ alinus est aial alin⁹ ē hō g^o non
ois hō est aial. Alia r⁹ est q^o quid seq⁹ ad
p^ons sequit⁹ ad a⁹ns sic seq⁹ omne al⁹ currit g^o
nis homo currit quicquid seq⁹ ad istā ois hō
currit seq⁹ ad istā oē aial currit. Et ex ista seq⁹
f⁹ alia. s³ quicqd antecedit ad a⁹ns antecedit
ad consequens quia aliter sequeretur aliquid
ad p^ons q^o nō seq⁹ ad a⁹ns nā seq⁹ oē al⁹ cur
rit g^o ois hō cur. et tū nō seq⁹ ois alin⁹ currit g^o
ois hō currit et sicut ista r⁹ est falsa q^o q^od an
cedit ad p^ons ancedit ad a⁹ntedēs p^ontis idē. Ex i
stis sequit⁹ alie r⁹es s³ quicquid stat cū ancedē
te stat cū p^onte sicut quicqd stat cū ista oē ai
mal currit stat etiā cū isto p^onte ois hō cur. sed
nō q^o q^od stat cū p^onte stat cū ancedēte nā cū al
to p^onte ois hō currit stat ista aliq^o alin⁹ cur
rit et tamē nō stat cū ista oē al⁹ currit. Alia
r⁹ est q^o q^od repugnat p^onti repugnat ancedē
ti sic q^o q^od repugnat isti ois hō currit et isti o
ne aial currit sed nō econuerso q^o aliqd repu
gnat ancedēti q^o nō repugnat p^onti vt ista re
pugnat tū hō currit et aliud ab hoie currit sed
ista nō repugnat hō currit et aliud ab hoie cur.
et iō tales p^ontes sūt bōe oppoitu p^ontis stat cū a
tecedente g^o p^oia nō est bōa. oppoitu p^ontis non
stat cū ancedente g^o p^oia est bōa. S³ sciendū
q^o p^oia poterit esse bōa vt nūc quis oppositū
p^ontis posset stare cum ancedēte sed si oppo
itū p^ontis stet vel posset staē cū ancedēte nō po
terit esse p^oia simplex. Alia regula ē q^o ex
nccario nō seq⁹ p^otingens. Et alia r⁹ est q^o ex
possibili nō seq⁹ impossibile et iste due r⁹es sūt
itelligēde de p^oia simplici q^o ex nccā⁹ nō seq⁹
p^otingens nec ex possibili seq⁹ impossibile cō
sequētia simplici. tū p^oia vt nūc b⁹ potēit sequi
sic b⁹ seq⁹ oē ens ē igit⁹ s³ s³ est. et tū a⁹ns est ne
cessariū et p^ons p^otingēs sūt b⁹ seq⁹ oē coloratū
ē hō g^o ois alin⁹ ē hō et tū a⁹ns ē possibile et cō
sequēs impossibile et p^oia solu ē bōa vt nūc. Et
notād ē q^o quis ex possibili nō seq⁹ p^oia sim
plici impossibile tū aliq^o p^ontis pōnē possibil⁹ pce
dēdū est impossibile et negādū ē necessariū s³
h⁹ nūq^o est faciēdū nisi i argumētatiōe obliga
toria et durate tpe obligatiōis de q^o aliqd in

feri⁹ dice⁹ Alie r⁹es dā⁹ q^o ad impossibile seq
tur qdlib³. et q^o nccariū seq⁹ ad qdlibet et iō se
q⁹ tu es alinus g^o tu es de⁹ et seq⁹ tu es alinus
g^o de⁹ ē trin⁹ et vn⁹ sed t⁹es p^ontis nō sūt formale
iō ille r⁹le n⁹ sūt multū v⁹itate. Ca. xxxviii.

q Voniā logic⁹ circa obligatiōes et in
solubilia spēales facit difficultates
iō ad istū sūme p^oletioēz q^o de oī mō
arguēdi g⁹ale t⁹dit noticiā sūt aliqua p^oscrutā
da. et p^omo differendū ē de obligatiōib⁹
Est aut p^omo sciēdū q^o obliga⁹ sic diffit⁹ a mul
tis. Obliga⁹ ē p^ofixio enūtiabil⁹ fm aliq^o sta
tū. q^o si aliq^o ex p^osentu p^opo obliga⁹ ab oppo
nēte ad aliqd i disputatiōe ad qd p^ons nō erat
obligat⁹ tūc fit obliga⁹. Obligationis aut m⁹
te spēs assignē s³ institutio/peti⁹/positio/de
positio/dubita⁹/et sitūm. Institut⁹ ē ali⁹ voca
buli noua ipōp tpe disputatiōis et nō vtrū du
ratura. et pōt ex ista institutiōe accipi vtilitas
q^o p^o talē institutiōēz q^o fit breuior locutō q^o
q^o ei d³ fieri disputa⁹ de re ignota et tūc vtile ē
disputatib⁹ p^o tpe disputatiōis sibi certū nomē
ipōnē. q^o q^o at fit institutio tal⁹ a sophistis ad de
cipiēdū r⁹ndentē et ad obuiād eis rōabil⁹ r⁹
dē⁹. De ista spē dā⁹ aliq^o r⁹le. Vna ē q^o nūq^o
ps pōt figre totū cuius est ps. s³ ista r⁹ capit
institūam nā in ista p^opositiōe ois p^opo est ve
ra. subiectū significat totā p^opoēz sicut idē pōt si
nificare se g^o pars eadē rōe pōt figre totū. an
cedēs patet nā hoc nomē vox figt oēz vocē et
p^o consequēs seipsā. Similiter hoc nomē nomē
figt oīa noīa q^o oī noī p^opetit diffio nominis.
g^o seipsū figt. Ideo dicendū ē q^o quis ps poss³
figre totū cuius est ps tamen talis institutio n⁹
est semp⁹ admittenda. q^o ei p^o illā institutiōēz
partis h⁹ns eadēz institutiōēz totū figtū mu
tare⁹ averitate in falsitatez et euerlo tūc nō
est tal⁹ institutio admittenda. p^o h⁹ solui⁹ hoc so
phisma quia significet a. p^ocise hoc totū a figt
falsū tūc querit⁹ an a figtūm an falsū siuerūz
g^o cū a nō sit equiuocu hec est falsa a figt fal
sū et institutum est q^o a significet hoc totū a
figt falsum si igit⁹ a figt falsū g^o hec est v⁹ a si
gnificat falsū et a figt hoc g^o a figtūm. Respō
dendū est q^o illa institutio nō est admittenda
p^o eo q^o hec orō a figt falsū que est falsa q^o a
nihil figt mutare⁹ in veritatem si p^ocise im
ponit⁹ ad significandum hoc totū et nihil ali
ud. Et si dicatur q^o hoc est possibile q^o a figt
hoc totū sed omne pos. est ponibile pōat⁹ g^o et
dit argumentū. Dicendū est q^o d⁹ra est int po
o. iiii.

sitiōez et institutiōez vñ q̄a possibile est q̄ a sig-
nificz n̄ totū a sigt falsū iō est ponibile et ido
isto poito nō accidit ipossibile. vñ qñ accipis
aut a sigt verū aut falsū. rñdendū ē q̄ neq̄ vñ
neq̄ falsū sigt et pōt rñdē q̄ tā verū q̄ falsū
sigt q̄a illo posito stāte vñ pōt eē vñ q̄a il-
to poito stāte pōt a sigre p̄cile hoīez et tūc di-
co q̄ neq̄ est vñ neq̄ falsū sed tūc a habebit
suppōnē p̄sonalē et suppoit p̄cile p̄ oib⁹ hoīb⁹
poterit etiā a sigre idē q̄ p̄pō et tūc dicendū
est a sigt tam verū q̄ falsū : quod non est
incōueniens. Et si dicat omīa ista stant simul
a sigt hoc totū a sigt falsū et nihil aliud sigt q̄
hoc totū et oīa cōpossibilia sūt p̄nt esse vā igit
p̄nt poni. pōt dici q̄ illa stāt sūt iō possūt po-
ni sed istis poitis negandū est oē repugnās e-
is et ideo illis positi si arguitur a significat ve-
rū vel falsū Rñdendū ē nec pcedēdo nec negā-
neq̄ dubitā neq̄ distiguēdo s̄z rñdendū est q̄
p̄poitū non ē vñ neq̄ falsū sic aliq̄ poito sup-
ponit hō est asinus et petat rñsio. Rñdendū ē
q̄ nec ē rñdendū pcedēdo nec negā neq̄ dubitā
do nec distiguēdo neq̄ alio p̄pē accipiendo
respōsiōnē. Et si dicat q̄ illis poiti hec ē vā a
sigt verū et falsū gilla p̄pō ē pcedenda et per
p̄ns altera ē pcedēda. Dicendū est q̄ ista a si
gnificat vñ vel sūt nec ē vā nec falsa illis poi-
tis. vñ isto casu posito ad q̄libz talē p̄pōnē re-
spondendū est ac si nō essz p̄pō vel orō sigtia.
Et p̄ p̄similē mod pōt rñderi ad multa alia so-
phismata q̄ difficilia sūt : non exēcitāt i arte
obligatoria q̄a nō sūt multū vñtata in theolo-
gia iō per transeo

Ca. xxxix.

a Lia species obligatiōis assignat peti-
tio q̄ obligat ad aliqū actū p̄tēte
ad offitiū rñdēt exercendū ab eodē
sic si opponēs dic peto q̄ pcedas p̄mā p̄pōnē
p̄ponendā a me q̄ peti recipiēda ē q̄a nō ob-
ligat ad ipossibile rñdēt et pōt esse r̄la in ista
spē obligatiōis q̄ nulla petitiō est admittēda
nisi cui rñdens satisfacē pōt durāte peti-
tiōe et q̄libet talis ē admittēda. Vñ i ista spe-
cie obligatiōis pōt pcedi falsū ipossibile be-
ne rñden⁹ puta si petas q̄ pcedā hoīez eē bo-
nem et p̄pōas istā i tpe obligatiōis hō ē irrō-
nalis pcedēda ē q̄a petita est p̄nt et hec suffi-
ciūt de ista spē obligatiōis eo q̄ nō h̄z mag-
nū locū in sciis p̄ticularib⁹

Ca. xl.

t Tercia spēs obligatiōis vocat positio.
Circa quā sciendū est q̄ dēt a cau qui
a casus nō obligat ad suscipiendū a-

liq̄d tanq̄ verū. Vñ et qñq̄ cā p̄positio sūt re-
spectu oppoitorū sic si sōr i reuitate est albus
et ponat ista sōr ē niger tūc cā ē cā q̄ sōr ē al-
bus et positū est q̄ sōr est niger et illa positio
obligat ad sustinendū istā tāq̄ vñ sōr ē niger
et casus tūc nō obligat ad sustinendū illaz tāq̄
vā sōr ē alb⁹. Itē cā sp̄ dz esse de re p̄ticulari
sed positi pōt esse vñ p̄pōis idiffite vel p̄ticulari-
laris. sic si veli tibi ponē casū nō debeo dicere
hō currit sed deo certificare rñdētē puta iste
hō currit vel iste ita q̄ a currat ita q̄ a sit no-
mē p̄pō istū s̄z in positioe possuz tibi ponere
ista hō currit vel aliq̄s hō currit Circa casū
aliq̄ sūt r̄le. Vna est q̄ cā nūq̄ ē recipiēda nisi
fiat certifica de aliq̄ p̄ticulari. Alia r̄la est
q̄ nūq̄ est casus recipiēda ad sustinendū ipossi-
bile Alia r̄la est q̄ nūq̄ est cā admittendū ad
sustinendū q̄d ipugnat actui rñsiois vñ si aliq̄s velit
tibi p̄ponere istū casū q̄ tu sis mortu⁹ et velit
q̄ tu susceas istū casū n̄ dēs cū recipe q̄a re-
pugnat actui rñsiois nō ē i stāt sūt q̄ tu sis mor-
tu⁹ et q̄ tu rñdeas iō tal cā nō est admittendū
tū tale ponibile est admittendū. poito ḡ obli-
gat ad sustinendū aliq̄ p̄pōez eo mō q̄ p̄pō vā
dz sustineri a rñdente et p̄stitit ars ista i h̄ q̄ i
p̄ncipio dz aliq̄ p̄pō p̄poni. deinde dēt p̄pōnes
poni fm q̄ placz opponēt ad q̄s dz rñs rñde
re pcedendū vel negandū vel dubitā vel disti-
guen⁹ q̄b⁹ rñsioib⁹ dat pōt opponens qñ sibi
placz dicere cedat temp⁹. h̄ ē cesset tēp⁹ obli-
gatiōis et tūc videndū est an tal rñdēs bñ rñde-
rit vel nō. sic ppono tibi istā p̄pōez aial currit
deinde ppono tibi istā null⁹ hō currit si eā cō-
cedas statū dico cedat tēp⁹ p̄bo q̄ male rñdi-
sti q̄a cōcessisti falsū et ipertinēs i istā nullus
hō currit ḡ male respondisti sed iste mod⁹ op-
ponendi et rñdendi nō seruaf qñ poit cā p̄pō
qd differt casus a pōne scita tū quō rñdendū
est facta aliq̄ pōne pōt euidenter sciri quō rñ-
dendū est posito aliquo casu. Et iō sufficiat
nunc de positioe tractare Circa quāz sci-
endum est q̄ positio quedam est possibilis et
quedam impossibilis. Possibilis est quando
ponitur propositio falsa contingens vel propo-
sitiō contingens dubia. Et circa istā positioē
dantur multe regule Vna est q̄ omne posi-
tum in forma positiois propositū scitū el-
se tale est cōcedendū absolute si illud positū
quando proponitur non habet plures sensus
q̄ quando per se p̄fertur. et p̄ hoc soluit hoc so-
phisma ponatur ista alterz istoz est verū de

monstratis istis duobus iohānes est ep̄s io-
hānes sedet. Deinde pponat ista vñ illorū ē
verū hec est cōcedēda q̄a seq̄ns deinde ponat
ista copulatiā vñ istorū est verū et alterum
nō est verū si negas istā et pcessisti istā ptem
vñ istorū est verū oportet te negare alterā
ita negas poitū si pcedas ḡcedis tibi dubiū
Dicendū est q̄ illud sophisma ibi p̄poitū nō ē
pcedendū s̄z est distiguēdo eo q̄ in secūda pte
alterū pōt eē nomē infinitū et tūc est copula-
tiā vera et pcedēda vñ pōt eē relatiū tūc est
negāda et est hic terci⁹ mod⁹ ap̄b̄ibologie q̄a
orō p̄le poita nō est multiplex s̄z posita cū ali-
a est multiplex Alia r̄la est omē seq̄ns ad
positū vñ bñ pcessū vñ bñ pcessa vñ oppoitiū vñ
opposita bñ negatorū scitū eē t̄le ē pcedendū si
p̄ponat. Verū ista p̄pō oē seq̄ns ex posito
et nō est sēpcedēda q̄a si ponat ista nihil est
tibi poitū pponat ista oē seq̄ns exposito ē cō-
cedendū negāda est illa tanq̄ repugnās posito
Alia r̄la est oē repugnās poitū vñ bñ pcessū vñ
bñ pcessū vñ poito bñ negati vñ bñ negatorū
in tpe positiois p̄positū ē negandū si nō sit mul-
tiplex qñ p̄poit Alia r̄la est q̄ ad oēz p̄pō
nē inptinēt hoc est que nec est seq̄ns nec re-
pugnās poitū vñ alicui bñ pcessū vñ bñ negato
respondendū ē fm q̄litate h̄ est pcedēda ē si sit
vera et negāda si sit flā. si sit dubitāda respon-
dendū est dubitatie si multiplex distiguēda est
Ex p̄dicti seq̄ q̄ idē vno loco positū ē pcedēda
et i alio loco ponitur erit negāda sic posita ista
pōne sōr currit pponat tū ista p̄pō tibi posi-
ta pcedēda ē quia vera et inptinēs si aut p̄pō
nat tibi ista aliq̄ p̄pō flā est tibi posita illa eē
pcedenda quia vera est inptinēs et si post poi-
tur ista tū ista p̄pō est tibi posita est negāda
quia repugnat posito et bñ pcessū quia ordo p̄-
pōnū p̄positaz in arte obligatoria est necari-
o attēdēda Ex p̄dicti p̄z q̄ pcessa aliq̄ idiffita
nō ōpcedere aliq̄ singularem p̄mo loco p̄posi-
tā ymo oēs ordinate p̄posite possūt negari p̄-
tervltiāz illaz pcedenda est eo qd seq̄ ex posi-
to vel oppositi bñ negatorū et sic etiam disti-
ctiua est concedenda et tamen neutra pars si
primomodo loco pponatur est pcedēda. Alia
regula q̄ posito casu possibili nūq̄ est negandū
necessarium nec impossibile concedendū que
intelligenda est de necessario qd sēp finit necā-
rium ante tempus obligatiōis et de impossi-
bili qd fuit im possibile ante tempus obligati-
onis et non de illo qd deyeit necariū vñ ipossi-

bile infra tempus obligatiōis quia tale necā-
rium pōt negari et impossibile concedi eo q̄
durante tpe obligatiōis est vñiformiter rñdē-
dum p̄q̄ rñsū est semel ad eā.

Ca. xli

Ofitio ipossibil est qñ ponit aliq̄ p̄pō
p ipossibil Et sciend est q̄ multū refert
ponē vñ p̄pōnē ipossibilē accipere
aliquā p̄nāz in quavñ ipossibile inferē ex a-
lio ipossibili sic multū refert ponē istā p̄pōnē
hō ē rudibilis inferre istā p̄nāz si hō est asin⁹
hō est rudibil Si r̄ multū refert ponē istā p̄pō
nē deus nō est de⁹ istā p̄nāz inferre si de⁹ nō
est deus nō est deus p̄pō qd ista p̄ditiōal ē p̄ce-
denda et positio nō est recipiēda et qñq̄ positio
est recipiēda tāq̄ ipossibilē sustinēda est i pō-
ne ipossibili et tū p̄nā siue p̄ditiōal bona ē ne-
ganda sic istā p̄nā est bona de⁹ nō est tres p̄for-
ne ḡ de⁹ nō est de⁹ et tū aīns pōt recipi in pōe
ipossibili debet negari p̄nā. Si r̄ istā p̄nā ē bo-
na spūs scūs nō pcedit a filio ḡ spūs scūs non
distiguē a filio et tū in pōne ipossibili debz re-
cipi aīns negari p̄ns Ex q̄ p̄z q̄ mltē p̄ne seu
p̄ditiōales vere sūt tū tā aīns q̄ p̄ns est ipossi-
bilitatē aīns pōt recipi sustineri et p̄ns negari.
Vnde circa istā positioem ipossibilē est sciendū
q̄ nō q̄libz p̄pō ipossibil est admittenda quia
illa p̄pō ipossibil q̄ manifeste cūlibz intellectui
inferē p̄ditiōal nō est admittēda s̄z sola illa
p̄pō ipossibilis ex q̄ p̄ r̄las et p̄pōes p̄ se notas
de quibus nullus intellectus dubitare pōt non
p̄nt inferri p̄ditiōal est recipiēda i pōe
ipossibili. Vnde tales p̄positiones deus nō est
deus. deus nō est sapiens. h̄ non est risibilis et
huiusmodi p̄nt recipi in pōne ipossibili. et ex
isto patet q̄ regule date de positioe possibi-
li scilicet q̄ omne sequens est cōcedendum et
omne repugnans est negandum non sūt ge-
neraliter obseruande in positioe ipossibili
sed sunt magis restringende. Vnde ista re-
gula potest dari pro positioe ipossibili om-
ne sequens ex opposito consequentia natura-
li : vel simplici et tenente virtute positiois :
vel regule per se note est concedendū Ex quo
patet q̄ in positioe ipossibili qd sequit ex
positis et bene concessis sylogistice est conce-
dendum. Similiter q̄ sequitur virtute talium
regularum debite circumstantiarum ab
exclusiua ad vniuersalem de terminis trāspo-
sitis est bona consequētia ab affirmatiā de p̄di-
cato infinito ad negatiā de p̄to finito ē bōa

pna et huiusmodi est pcededū. si enī tales cō
sequētie negarēt nulla possz eē disputatio. il
lud aut qd seqt pnavt nūcvel pna naturalivl
alia pna q tali pōt negari qūcūq; vacit seqt
exposito. Et sū pportionabilr dicēd ē de ne
gatiōe repugnāz. Ex isto pz sicut tactū ē pus
q qnq; aliq pnavel pditional ē cōcedēda et tū
pōt aīns sustineri sine pnte etiā qn aīns icludit
ptradictionē. Vñ si qrafvtrū spūscūs nō di
stinguat a filio si nō pcedat ab eo ē rñdēd q
sic ga p istā qonē nō qrit nisi devitate isti pdi
tional si spūscūs nō pcedit a filio g spūscūs
nō distinguī a filio qvā ē qūis nō sit euidēt
vā. Vñ multe pnt sūt bone et multe pditiona
lesvē qūis nō sint nobis euidētes. Sū si qraf
si deus sit deus sit trin? et vñ? Rñdēd ē q sic q
uis infidelis errās aliū rñderet qā illa pdition
nalis estvā cū pns sit necārū qūis nō sit eui
dens. Si aut qraf an posito tāq impossibili q
spūscūs nō pcedit a filio pcedēd sit tāq seqns
q spūscūs nō distinguī a filio. Dicēd est q
nō ga ex q illa pditional nō est euidēs nō po
test euidēt sciri si spūscūs nō pcedit a filio q
spūscūs nō distinguī a filio iō qūis ista po
nā tāq impossibilis spūscūs nō pcedit a filio:
nō est ista concedenda spūscūs nō distinguī
a filio. Ex istis pz q multe ppōes includē
tes ptradictionē h ē inferētes ptradictōz pnt
poni pōne impossibili nec ppt h sūt ptradictōria
pcedēda qā scā tali pōne nō oē seqns ex posi
to ē pcedēdū s3 multa seqntia sūt negādvñ
pcedēda nisi q sequit euidēt ppt positi. ita q
pna talis pōt fieri euidēs ex nafalib? q si siue
positū sitvna cathgoricavel cōposita ex mul
tis cathgoricis. qnq; autvna ppōne impossibili
posita et nō aliq alia ppō ē negāda. si aut essz
posita cum pma eēt pcedēda. S3 nūq tal positi
tio ipof. ē inutilis. Dicēd ē q qnq; tal positi
tio ēvtilis qā qnq; p talē pōne apivā ad sciend
que sūt bone et euidētes pnt et q nō sunt eui
dentes ex qbus pōt cognosci distinctio termi
norz et ordo eorū et qnq; pōt p talē modū in
uestigari aliarū rerū distinctio. Ca. xlii
q Varta spēs obligatiōis ponit depōsi
tio. Et ē depōsitio obligatio ad susti
nendū aliq ppōne tāq falsā sic si dica
tur sic sit hec vā rex sedet et deponat ista h ē.
sustineat tāq falsā. Vñ circa istā obligatiōez
iste sunt rē. Omne depōsitū sub forma de
positi ppositū in tpe depōsitōis ē negandum
Alia rē ē oē ptradictēs depōsito ē pcedēd.

Alia rē ē q ad sequēs et ad oē iptinēs i
ad repugnās qd nō est ptradictōriū nec pueri
bile cum ptradictōrio rñdendū est fm qūitatez
q Vinta spēs obligatiōis ponit Ca. xlii
dubitatio. Et est dubitatio obligatiō ad
sustinendū aliq tāq dubiū. Vñ rē
deservientes huic spēs sunt iste Ad oē du
bitatū in tpe dubitatiōis ppositū rñdendū est
dubie Alia rē est q ad ptradictōriū dubita
ti rñdēdū est dubie Alia rē est q ad pns
falsū rñdendū est negādū et ad aīnsverūz rñ
dendū est dubie. Alia rē est q ad repug
nās nō ptradictōriū nec pueribile rñdendū
est fm sui qūitatez. Et sū ad oē iptinēs rñdē
dū est fm sui qualitatem. Ca. xliii
f Extā spēs pōit sit verū et est spēs q ob
ligat aliq ad rñdendū ad aliquā ppō
ne eo mō q rñdens h3 defiatū actum
circa illā ppōne puta eod? q rñdēt si sciret il
lā esse falsā. vñ eo mō q rñdēt si sciret eā esse
verā. vñ eo mō q rñdēt si dubitaret eā sicut si
dicat opponens sic sitvñ te scire sor. currē: h
ē sic rñdeas ad istā illo q rñdēs si scires eā ēē
verā sc3 istā sor. currē: mihividef q ista ob
ligatio nō pōt multū differre a petitiōe et pō
ne. Aut enī p talem obligatiōem pōit ista tu
scis sor. currēvñ scis sor. nō currē vel dubitas
sor. currēvñ p talem obligatiōez petif q eod?
rñdeas ad istā q rñdēs si scires eā esse vāz vel
eā esse falsāvñ dubitares eā et si isto? itelligif
scā obligatio. Dico q aut obligat ad illā pro
pōne tm expōlā. vñ ad oīa seqntia aīcedentia
repugnātia et iptinentia. Si pmo? obligatio ē
recipiēda. si scōo? nō est vñ recipiēda ma
xiē qn cadit supra ppōnez ptingentēz qā non
est in ptāte rñdens satisfacē petitiōi. si ei ali
qs nesciat sor. currē et petaf ab eo q rñdeat
ad oīa eod mō ac si sciret eā. vñ tpe rñderet
vñ mō puta si sciret eā qn sor. ē rome vñ si
ret eā qn sor. est pif rñdēt alio mō ad mltā i
ptinentia nec est in ptāte sua ex q nescit eaz
rñdē eodem mō ad oīa q pnt ppoi quo rñdēt
si sciret eā Ca. xlv.
c Irca insolubilia est sciend q non ideo
dicūt sophismata aliq insolubilia qā
nullo mō pnt solui sed qā cum diffi
cultate solvūt. Vñ sciend q insolubilia sophis
mata sunt qn p pns apparentes qvidēf rā
ri p rās necārias ex ppōe aliq ptingente ifer
tur sua opposita q iō dicūt insolubilia qā dif
ficile est tales pns ipedire et talia argumen

ta nō pnt fieri nisi qn actus hūan? respic istū
tim falsūvñ aliqūē pñlez affiratie vñ hūc tim
vñvñ aliqūē pñlez negatie sic ē de ista? sor. di
cit fīm 7 de ista sor. nō dicvñ 7 fit h mō iso
lubile icipiat sor. sic log sor. dic fīm 7 nñ aliq
loqf tūc qrit an sor. dicvñ an fīm. si dicas q
sor. dicvñ 7 nō dic nisi istā ppōez sor. dic f3
g hec ē vā sor. dic fīm g si dicvñ dic fīm. Si
dicas q sor. dic fīm g hec ē vā sor. dic falsū 7
sor. dic h g sor. dic h qd ē vñ 7 p pns sor. dicit
vñ et ita si sor. dic fīm sor. dicitvñ isto casu
posito illō argumētū dī insolubile qā de diffi
cili soluit. Et iō ad solutiōez isti? et oīz aliorū
ē sciēd q tal ppō ptingēs ex q debet iferri sua
repugnāsvñ h3 hūc tim falsūvñ aliqūē pñlem
Si pmo? opz q sit affiratiāz tē dēt dicivñter q
ppō ē fīa. Vñ si sor. icipiat sic log sor. dic f3
et nihil aliū dicat. Dicēd ē q illa ppō ē fīa. si
āt icipiat sic log sor. dic fīm nō possz fieri tle
argumētū apparēs. Si aut ppō heat hūc tim
vñvñ aliqūē pñlez o3 q. ppō supra quā fūda
tur insolubile sit negatia 7 tūc ē pcedēd q illa
ppō ē vā sic si sor. icipiat sic log sor. nō dicvñ
pcedēd ē q hec ē vā. Et si arguat q hec sit vā
sor. nō dicvñ 7 sor. dic hāc ppōez g sor. dicit
hāc ppōez verā. Rñdēd ē q illa pna nōv3 sor
dic hāc ppōez 7 hec ppō ē vā g sor. dic ppōem
vām. et rō hui? negatiōis ē qā i ista ppōe sor.
nō dicvñ pnt nō pōt supponē p tota illa ppō
ne ē? ps qūis nō pñle ppt h q ē ps eius 7 iō
ista ppō sor. nō dicvñ equalz isti sor. nō dicit
aliqūē ab isto sor. nō dicitvñ. et iō sicut nō
seqt hec ē vā 7 sor. dicit illā g dicit aliqūē vāz
ppōez ab ista. ita nō seqt sor. dicit istā ppōez
sor. nō dicitvñ 7 hec ē vā g sor. dicit vñ et h
ga sic dcm ē iste due equalēt sor. nō dic verū
et sor. nō dicit aliqūē ab isto. Et eod? dicēd
ē pportioabilr ad argumētū pcedēs: sc3 q qn
sor. icipit sic log sor. dic fīm et qraf an sor di
citvñ aut fīm. Dicēd ē q nec dic vñ nec f3
sicut pcedēd ē q nec dicit aliqūē nec aliū fal
sū ab isto. et iō nō seqt hec ē fīa sor. dicit fīm
7 sor. dicit hāc ppōez g sor. dicit fīm. sicut nō
seqt sor. dicit h et h ē fīm g dicit aliū fīm ab
isto et h qā iste due equalēt sor. dicit falsū et
sor. dicit aliū fīm ab isto et ppt h pā pna nō
v3 qā i ista sor. dicit fīm pnt nō pōt supponē
p ista ppōe. Et si dicat hic arguif ab iferiori
ad sup? sine negatiōe et sine distributione: g
pna ē bōa. Dicēd ē q illa pna nōv3 nisi qn il
lud sup? i illo pnte p supponē p illo iferiori
vñ i ista hō ē aīal si li aīal nō possz supponē

p hōie hec pna nō valer3 sor. ē hō g sor. ē aī
In ista at ppōe sor. dic fīm pnt nō p supponē
p tota ppōe iō nō seqt sor. dic h fīm g sor. dic
fīm. Per pdcā p studiof rñdē ad oīa info
lubilia si solue? eavēlit naturā insolubiliū adu
tē qd reliq studiof 7 ista de insolubilib? p nūc
sufficiāt Finit etia ps etie pñ. icipit qra e? d
Vñ dictū sit de argumētū 7 spēb?
c argumētōz restat nūc dicē de de
fectib? argumētōz 7 pñaz. Huius
mōi at defct? vocāt fallacie penes
qs peccāt argumēta fīa et iō de eis ē dicēdū.
Circa qs pō sūt aliq gñalia pmittēda 7 2o tē
tād est de eis i spēali. Et sciendū est q qūis a
pho 7 mltū aliis ponat xlii. fallē cū oē argum
tū appēs vel sophisticū peccās i forma 7 pec
cat p equocationē vel p amphibologiā vel p a
liq istaz xlii. sic tēando d eis in spēali oñdē
Verūtū p fallās enūeratas sūt alie tres qb?
peccāt opponēs arguēdo p rñdēt et qā pns
doc3 vitā ē et rphēdē defct? opponēt i rñdēdo
iō xlii. fallās enūerat. Secūo? sciēd q istarūz
fallāz qdā ponit i dcoē et qdā extra dcoz. In
dictiōe ei ponit sex et septē ext dcoz Et est
sciend q dco hic capif n solū pvoce sed etiā p
omni sig ad p3 instituto siue sit vox siue scp
tura siue qdūq; aliū. Et dicūt fallē i dcoē ille
penes qs peccāt argumēta q nō haberent defe
ctū nisi essēt aliq sig ad placitū istituta ita q
pñse ille q facit argumētū i mēte sū oī ydeōa
te et oī sig volūtariē istituto talia argumēta n
p facē penes oēs modos tal fallē qūis i casu
possz esse penes aliqūē mod. Alie aut fallē q
possūt repiri i argumētū pōit ex ppōib? hñtib?
tm esse i mēte etiā si nñlū signū eēt volūtari
e istitutū qūcūq; argumēta platavñ scpta pos
sint hñe pñles defct? vocāt fallē ext dcoz et iō
fīm est q dicūt aliq q fallacie in dcoē sē a pte
vocis et fallē ext dcoz a pte rei qā n pñst iste
ex nāra rei q ille. S3 d3 dici q fallē i dcoē si
ille penes qs fm oēs modos peccāt sophistica
argumēta ppoita ex signis volūtariē istitutis.
Fallacie ext dcoz sūt ille penes qs peccāt ar
gumēta tā ppoita ex sigis volūtariē istitutū q
ppoita ex signis nafalr signib? 3o notād q
logic? n sophista h3 pñscē istas fallās ita f. q
h3 pñscere quasdā rās genēales applicabiles
ad omnes per quas simul cum aliis scitis in
aliis scientiis particularibus potest repren
dere oēs defct? oīz flōz argumentorū peccātū
in forma in qdūq; materia fiāt ex ex q patet
vtilitas istius notitiē nā p istā notitiā depre

hēndis de oī argumēto peccāte in forma: qđ nō valet: et sine ista notitia ipōssibile est hoc scire ppter qđ ipōssibile ē aliqūa sciētia naturalē vel moralē vel qūq; aliā sine ista notitia pfecte habere. Et iō ignorātes istā artē in aliis sciētis intēdētes siue intēdāt phie natū rali siue morali siue etiā iuri civili siue canō nico siue theologie siue cuiusq; sciētie si velit ex ppro capite multa docere vlt scribē preter ista que inueniūt exp̄ssa in sacra scriptura: et pter ista q notabilr inueniūt in libris sciētū nccario in multis plabent errores Vñ nō dubito quin multitudo et p̄trietas opinionū tam in theologia q in phia modernis t̄pibus ex hoc puenit q multi ignorātes logicam no uas opinōes p̄teruocalit exp̄ssas in sc̄ptura sacra et dictis scōy et scriptis Añ. publice docuerūt et replēdo cateruos non paucos in scriptis reliquerūt. Quarto sciē q penes istas fallacias nō tm peccāt palogismi stricte sūpti q sūt ex duab; p̄pōib; et vna p̄clusiōe. Sed etiā oēs false p̄ne peccāt ptra has fallacias siue ille p̄ne sint enthymemata siue inductiōes siue exēpla q ideo pnt vocari palogismi q in silm reduci pnt. **Ca. ii.** h Isuis dicendū est de fallaciis in spā li et primo de equocatiōe circa quā p̄movidē est qđ est equocatio. Secun- dovidē est de forma et mō r̄ndēdi ad para logismū equocatiōis. Tercio quot modis dici tur vel fit equocatio. Circa p̄mū est sciēdū q equocatio est diuersa s̄ḡtio alicui; termini positi in orōe ita q fm aliq; cā nō exntie est diuersitas s̄ḡtiōis sed istud nō est bene dictū quia nō sempvbi est equocatio ibi est diuer- sitas s̄ḡtiōis qā bene pōt eē equocatio in pur- reuivuo sicut ista p̄pō hō est nomē ē distin- guēda penes equocationē: etiā si hoc nomen homo nō s̄ḡret nisi vñ nec p̄pē nec i p̄pē. ta- mē hic nō est diuersa s̄ḡtio. Et iō dicēdū est q equocatio magis p̄pē diffinit sic. Equocatio est multor; vocatio sub eadē voce et sub eodē signo. et vocatio nō accipit hic p̄ s̄ḡtiōe tm: s; etiā p̄ sup̄pōēv alicui; positiōe et debet intel ligi q sit multor; vocatio p̄dicto mōv q deno- tat fieri multor; vocatiōv nō fieri qā nō sēp qñ ē equocatio stat ibi t̄i; p diuers; s; aliqñ b; notat stare p diuersis Verbi grā si dicā sic hō ē spēs illa ē distinguēda qā ille t̄i; hō p̄ stare p mlt; s; p itētiōe aīe et p hōie extra. s; si di- cas sic hō alb; fuit hō posito q nūq; fuit hō al

CX.

b; lbcm nō stat p mlt; s; p illis q fuerūt albi. vlt p his q sūt albi qā nūq; fuit aliq; tal; Dicēdū ē q s; nūq; fuerit aliq; tal; tm denotat stare p talib; in illa negatiā hō alb; nō fuit p t̄ib; tal; te sub distiūctiōe. Sciēdū ē tm q stare p diuersis nō facit equocatōez s; stare p diuers; ita q p vno et nō p alio facit equocatōez sic i ista oīs hō ē aīal hō stat p diuers; et tm nō ē equocatō s; i ista hō ē spēs pōt stare p diuers; qā p̄ stare p itētiōe et pro hōie extra ita. s. q aliq; vlt hac voce provno et nō pro alio. Ex h; p; q cā apparetie hui; fallacie ē idēptitas vocis vel li- gui. Et cā nō exntie ē vlt diuers; qā s; p̄tin- git eavt illo mōvel alio. Circa secūdū est sciēdū q forma r̄ndēdi ad talē palogismū d; eē ista s. q p̄pōita aliq; orōe vel p̄pōe i q po- nē vna dictio q p̄tingit sic diuersimode vti il- la ē distinguēda eo q p̄tingit vti tali dictiōe sic vel sic et sic r̄spōdendū est p̄cedēdo argumē- tū vel negādo vel i vno sensu p̄cedēdo et in ali- o negādo vel negādo vel p̄cedēdo i vtroq; Cir- ca terciū ē sciēdū q tres ponūt mōi equocati- onis. Prim; ē qñ aliq; dictio est equoca a ca- su. Vocatur autē equiuocū a cau qñ dictio ē que pō nō sp qdē eā p̄mo t̄pēvel itētiōe pluri b; ipositionibus vlt vna equalēti p̄b; imponit ad significādū ita s. q vna ipositionē ipōit ad s̄ḡndū ac si nō ess; p̄us ipōita sicut p̄tingit qñ eadē dictio est ead; in diuersis ydeomatib; sic hec dictio me et est latinū et anglicū iō ē equo- cū a cau. ita etiā ē in eis dictionib; eiusdem ydeomatis frequē. Et ē sciēdū q nō soluz dco q p̄pē aliq; s̄ḡt q mōi ē dco cathegreūa- tica sed etiā dco q nihil p̄pē p se s̄ḡt s; tm cō- s̄ḡt cui; mōi sūt dcoes sicut cathegreūatice pos- sūt eē equoce sic patebit d aduerbiis p̄dictiōi- b; et aliis signis. Scō notādū ē q q̄libet orō i q pōit tal; dco equoca sp devtute fmois ē dis- tinguenda eo q pōt accipi sic i sic et si siue sit v- no sensu vā et a° s̄sū flā i vlt q s̄sū vā siue i v- troq; flā. tam aliqñ disputātes pnt artā illos ad certū s̄sū et ad certā s̄ḡtiōē et tūc nō ē dis- tinguēda. p̄t at h; fieri i p̄ p̄uētudiez vlt p certā ordiatiōez it eos. pōt etiā h; fieri p additiōez alic; sic si opponēs dicat volo q qñz addo hu- ic dcoi; cais a. q stat p̄cise p aīali lat. tē si op- ponēs p̄pōat istā oīs cais a. ē latēbil nō ē distin- guēda si at p̄pōat istā oīs cais ē lat illa ē disti- guēda. pōt etiam fieri sine tali additiōe sicut si opponēs dicat sic volo in tota ista disputati- one cape p̄cise h; nom cais platrabili aīali tūc

Tercia pars

qñcūq; in ista disputatiōe p̄ponit p̄pō in q po- nit hec dictio canis nulla talis est distinguen- da. Et si q̄rat an talis p̄pō distinguenda sit vāvel falsa. Dicēdū q vocādo verū oē illud qđ est subordinatū signū vlt p̄pōi in mēte talis p̄ pō ē distinguēda si habeat vñ s̄sū vlt al- ium falsū vel ipsa ē tam vā q falsa qā s; sibi corr̄det tam vā p̄pō q flā in mēte: nō talis p̄- pō ē distinguēda. Vocādo autē verū illud cui p̄prie et p̄cise corr̄det vna p̄pō vā in mēte et nō flā sic accipiēdo hoc vocabulū talis p̄pōsi- tio nec ē vā nec ē flā. Et iō q aliqñ dixi q ea dē p̄pō ē vā et falsa. nccaria et ipōssibilis. et ali- qñ q eadē p̄pō ē vā et flā et ipōssibil; equoce accipiverūt et falsū in vno loco et in alio: quā equocationē tūc intellexi qñis nō exp̄sserim sicut nec scribētes aliqñ exp̄mūt equocatiōes q̄s aduertūt in dictis suis. Penes istū pri- mū modū peccāt talia argumēta. oīs canis ē aīal sydus celeste ē canis g syd; celeste ē al nā tā maior q minor est distinguenda eo q li ca- nis in vtroq; pōt stare p cane latrabili et tūc va- let fillū et mior ē flā ista syd; celeste ē cais vlt pōt staē tā i maiore q i miore. p sydē celesti et tūc eciā v; fillū s; maior est falsa qā tūc seq- ret q syd; celeste currēt vlt p̄t staē cais i maio- re p aīali latrabili et i miore. p sydē celesti et tūc p̄na nō v; s; est fallā equocatiōis qā li ca- nis equoce accipit i maiore et miore. Sitr tal; p̄na peccat cōt fallāz equocatiōis oīs cais ē aīal g syd; celeste ē aīal. nā ista omnis canis ē animal ē distinguenda eo q cais pōt staē p a- nimali latrabili et tūc nō v; p̄na qā arguit a- tīo stāte p vno s̄ḡto ad eūdē stāte p a° s̄ḡto q p illo p quo stat i ante sic manifeste p; si aut li cais stat p sydē celesti in ante tūc est bōa p̄na qā arguit a tīo stāte p vno s̄ḡto ad eūdē t̄i; stā- tē p eod s̄ḡto et illa p̄na ē bōa sed aīs ē falsū Et iste mō; d; obseruari i r̄ndēdo ad qđcūq; argumētū in q ponitur p̄pō q ē distinguēda pe- nes qñcūq; fallāz. Penes istū modū peccāt etiā tales palogismi tm aqua ē in vase color est in vase g color ē aq nā li in diuersimōe et equo- ce accipit. vno pōt accipi vt denotet aliqđ es- se in loco aliq; sic locatū dē eē i loco et sic ma- ior est vā et alit accipit i miore vt s. dnotet a- liqđ esse in alio vt accēs i subiecto et sic acci- dit equocatio p̄p̄t hāc dictionē i ita frequē ac- cidit equocatio p alias dictiōes sicut cathegreu- maticas. qñ aut h; p̄tingit sc̄i p̄vlt et exercitiū in diuersis sciētis. **Ca. iii.**

c Circa secūdū modū ē sciēdū q̄tunc ē se- cūdū mō; qñ eadem dictio p̄mo et p̄n- cipalit ipōit ad s̄ḡndū i p̄lignēdū ali- qđ vel aliq; et secūdū p̄p̄t aliq; attributionē al- teri; rei ad p̄mū s̄ḡtū ipōit ad s̄ḡndū aliqđ vel aliq; ita q i aliq; p̄pōib; vtimur h; voca- bulo p illo p q p̄mo erat institutū et nō i oīsbus sicut ē de isto noīe hō qđ p̄mo erat institutū ad significādū aīalia rōabilia et scōo p̄p̄t similitu- dinē statue ad homiē vtimur h; noīe hō p sta- tua in plurib; p̄pōibus sicut i talib; hō depin- gitur hō est aure; vel argēte; qñ statua fit ex auro vel argento. In mult; at p̄pōib; non vti- mur illo vocabulo p tali secūdū s̄ḡto sicut in talibus hō currit hō ē aīal et sic de cōsimilib; s; tm p p̄mario s̄ḡto Et ex hoc orit vna r̄ta ta- lis q nūq; p̄pō ē distinguēda penes secūdū modū equocationis nisi qñ illud vocabulū qđ pōt sic equoce accipi p̄p̄t alicui; vificabili de secūdā rōi vel pro secūdā s̄ḡto i p aliq; s̄ḡti iō ista ē distinguenda hō depig; s; nō ista hō currit nec ista hō ē aīal et sic de singlis. et rō huius ē q- a sp termi; p̄munis vbiq; ponit pōt staē p̄pō suo p̄mario s̄ḡto sed nō semp pro sc̄dario: s; tm in propōe vbi cōparat alicui sibi s̄ḡti i suo sc̄dario s̄ḡto et ideo tm talis p̄pō ē distinguē- da penes sc̄dū modū equocatiōis. Et si q- ratur ratio et causa huius. Dicendū q p̄nci- palis ratio et causa ē volūtas vntiū. et ideo si placeret vntibus posset vtrāq; distingui. h; tamen non habet vltus. Penes istū secun- dum modum peccant tales discursus quicqđ currit habet pedes aqua currit ergo aqua ha- bet pedes. omnis homo est animal rationale imago est homo ergo et. petra erat christ; ergo aliquod irrationale erat christus. vrina est sana ergo vrina est animal. Et vniuersalr quā- do aliqua dictio potest sumi metaphorice et transumptiue potest causare talem fallaciā; equiuocationis sicut est in talibus subiectum scientie est materia scientie ergo scientia cō- ponitur ex materia et forma. nam antecēdēs illius cōsequentie est distinguendum. eo qđ hoc nomen materia potest accipi p̄prie: et sic est hec falsa subiectum est materia scientie. vel potest accipi metaphorice et improprie et sic consequentia nō valet. Similiter ista figu- ra est forma eris ergo eset figura distinguun- tur realiter. nam forma potest accipi p̄prie et sic antecēdēs est falsum vel potest accipi ipro- prie et sic non est bona cōsequentia. Sitr ē hic

statua componit ex ere et figura ergo es et figura distinguunt realit. nam componi pot accipi pprie et sic ans est falsu. vel metaphorice et impprie et sic pna nvalz: et sicut est de istis ita est de multis aliis. qvix e aliq dictio mlti vtitata quin aliqn accipit improprie et metaphorice. ideo sume nccariu est inspicienti dicta auctoru scire qn accipiunt vocabula pprie: et qn iproprie: qv aliq qv facili decipit et ppter hoc scriptores vetes qui tam pfuditate scientie q splendore eloquie pollebant nccu fuit eis ppter ornatu eloquie p diuersa vocabula: varias dictionu et oronu formas sua intetio ne expmre illas voces frequet appria sigtioe ad ipropriam trāfferre. cuius trāssuptiois et locutionis metaphorice gramatici diuersas spēs i auctoris vtitatas tradūt. qn aliq fuit qn dictio trāfferat appria sigtioe ad ipropriam: et sic iste deseruiuit scdo equocationis Aliq aut accidit ex hoc qvna oro trāfferat a sigtioe ppa ad ipropriam et iste deseruiuit fallacie aphibologie de qn aliqb est nūc breuit trāscurrendu

Vnde vna trāslatio e qn nomē totius ponitur p noie ptisvel ecouerfo. sicut si dicat hoc corpus e sortes demonstrādo cadauer qd fuit pars fortis. Alia est qn vnu contrarioru poit p reliq Alia e qn ponit causa p causa tovel ecotra. qnq aut ptines p cōteto poitvel ecotra. qnq aut nomē inuētoris p noie inuēti vel ecouerfo. et qnq nomē vni spēi p noie alterius spēi rōe alicui pprietat pueniēt indiuiduis vtriusq spēi. qnq ponit nomē tpis pro effectu tpis et epra. et qnq nomē materiati pro noie matie et ecotra. et qnq nomē aūt p noie pntis. et qnq nomē efficiēt pro noie effectus et ecotra. et qnq vbu vni tpis pro vbo alterius tpis. et qnq singlare pro plurali et epra. et qnq pprietas aialis attribuit nō aiali: et ecotra. et qnq vna ppō ponit p alia. et qnq dictio vnius ptis orōis ponit pro dictioe alterius ptis orōis. Istis modis et multis aliis pnt dictioes a ppria sigtioe trāfferri ad ipropriam cui trāslatiois gramatici diuersas docēt spēs int quas ptinent iste cathatef. metaphora. synodoche. methalenis. antropopathos. et palenge: et multe alie qn notitia in gramatica q aliis scientiis subministrat pfecte tradita e: quā oivolēti studere in libris auctoru et in sacra scptura puto multu nccariu sine q frequent accidit error pueritudo intetione scribentiū. Et nota q equocū iuxta secūdu modū

vocat a boetio equocum a philio Cap. qrtum

c Irca tūm modū equocationis est sciendū q tūc est tercius modus nō qn aliq dictio accipitur p diuersis sigti sed ex hoc solū q alicui compaf qd nō plus ptiet ad pma sigti q ad secundariū et iste modus accidit ex hoc q vox pot sigre diuersa sic cōtingit i duobus pms mois. sed ex hoc q eadē vox pot suppoere p diuersis et iō p isto daf diuerse regle qbus pot pgnosci. Est atvna rla tal q qvnum extremū ppōnis est nomen pmei tentionis nō suptrū cū signo vliuel ptictari et aliud extremū est nomē scōe itentiois illa oratio est distinguenda penes terciū modū equocationis eo q nomē pme itentiois potest supponere simplrvel psonalit et scd hoc pot accidē fallatia equocationis et secundū istū modū peccant talia sophismata attributa nō sūt idem essentie dīne sapiētia est attributū et si militer iustitia est attributū g sapia et iusticia nō sūt idē essentie dīne. Rnō ista oro est distinguenda sapia est attributū eo q sapia pot supponere simplrvel psonalit. si pmo tūc est fallatia equocationis qv in aūte accipit simplr et in pclusioe psoalit et p pns equoce. Si secundo modo supponat miōr est flā qv tūc n denotaf q illeceptus q attribuit et cōcludit de deo sit attributū sed q illa res qnāz sigt talis pcept est attributū qd est falsū qv n plus e illa es qv sapia attributū q illa res q est essetia dīna et p pns accipiēdo tminos psonalit et sigtie non plus est hecvera sapia est attributū q ista essentie e attributū accipiēdo tū terinos simpliciter et p intentionib aie e vna vā et alia falsa. Simililiter accidit hicvnu e passio entisvnu est idē realiter cū ente g idem e passio suiipi. Et silt hic rōnale et homo sūt idem realiter sed rōnale est dīa et hō est species g species et sua drāa sunt idz realr. silt hic hō et risibile sūt idē realr sed risibile est passio hominis hō est subiectū g pa et suū subiectū sūt idem realit. Rnō ad oia ista argumēta p3. nā iste ppōnesvnu e pa entis rōale est differētia hois risibile est pa homis et tles nō sūtve nisi subiectis supponentib simplr Alie at pmissile non sūtve nisi eisdem tminis acceptis psonaliter et ideo manifestū est q in illis e fallatia equocationis penes tciū mod. Silt e hic hō et al rōale sūt idem realr hō et al rōale drnt rōe g aliq q drnt rōe sūt idē realr. Silt e hic essentie et sapia drnt rōe qv sūt distincti cō

ceptus sapientia et essentia sūt idē realit et ergo aliq que sunt idē realit drnt rōne. Silt hic hō et aial rōale sūt idē realit. hō et aial rōnale sunt diffinitio et diffinitū g rō. Silt hic hō et aial sunt eadē res hō est spēs aial e genus ergo spēs est genus rō. Vnde in istis et in istis nitis pñib nō pnt aliq ppōes eē vere nisi tminis suptris simplr. et alie nō pnt eē vere nisi eil dē tminis suptris psonalr. et ita p3 q si ppōes sintve tmini accipiunt equoce et p pns nullā i ferūt pclusioe. Alia rla est qvnu extremū nō e nomē pme itentiois et aliud e nomē scōe ipōnis. si nomē pme ipōnis nō sumaf cū signovliuel ptictari illa ppō e distinguenda: eo q nomē pme ipōnis pot accipi psonalr v materialr. sic ista e distinguēda hō e nomen: eo q li hō pot accipi psonalr et sigtiue: et tūc est falsa. vel matialr sc3 p istavoce et sic eva. et sic solutū talia sophismata. de et deitas sūt idē realr sed de e pcretū et deitas abstractū ergo pcretū et abstractū sūt idem realr. Rnō ista est distinguēda deus et deitas sūt pcretū et abstractū eo q isti termi de et deitas pnt supponē matialr et sic eva et sic accipiunt equoce in maiore et in minore et p pns nullā i ferūt pclusioe. vel illi termi pnt supponē psonalr et tūc e ista flā deus et deitas sūt pcretū et abstractū. Eodē fallit hoc argumētum hō et risibile sūt idē realr hō et risibile sūt cōuertibilia g rō. et eodē mō e solutū Alia rla pot dari qn nomē pme itentiois cōpaf ali cui nōi cōi paise itentioib aie et noib scōe ipōnis illa ppō e distinguēda. eo q nomē pot supponē psonalr v simplr vel materialr sicut p3 in aliqb pdictis exēplis et illa exempla sūt tū adducta g exēpli: et talia noia cōia paise itentioib aie et noib scōe ipōis sūt ista vlc cōe pibile subicibile nomē et huiusmōi multa. Est etiā sciendū q pcedētes rle nō sūt tm intelligēde de noib sed etiā de oī pte orōnis

Quarta rla e q qn termin cois supponēs psonalr subicif respctū vbi de pterito illa ppō est distinguēda eo q termin subiect pot supponere p his q sūt v p his q fuerūt. sic hec est distinguēda aliq puer fuit senex eo q li puer pot supponē p eo qd e puervel p eo q fuit puer. pmo equalet isti aliq qui est puer fuit senex et sic e flā. scdo equalet isti aliq q fuit puer fuit senex et hec est vā: et p istā distinctionē solutū tlia sophismata aliqb album fuit it for. g for. fuit album qv subiectū aūtis suppoit p his q sūt pna nōv3. si p his q fuerūt est

bona pna Quia rla est q qn teri pñ supponens psonalit subicif respectu verbi de futuro illa ppō est distinguenda penes terciū modū equocationis eo q subiectū pot supponē p his q sūt vel p his q erūt Sexta rla est q qn termi pñ supponēs psoaliter subicif respectu vbi de possibilivel de ptingenti illa oro est distinguenda eo q termi subiects upōt stare p his q sūt vel p his q ptingunt esse Alia figura q qn eadem dco pot eē diuersor casuū genex vel numeros vel alior accntiū gmatica liū illa oro e distinguenda penes tciū modū equocationis sic ista isti asini sūt episcopi li episcopi pot eē nū cā vel gti casus. Verūtm i tali fillō pt frequet assigri pñ mō equocationis s3 qn hēat fiēi et qn n ppter breuitatē omitto. Et nota q iste tci mō equocationis pt rpiri i ppōe metali quis duo pmi mōi n hēant locū nisi i signis ad placitū istitū Vn ista ppō metāl hō e spēs distiguit p eo q subiectū pot supponē sigtiue vel p seipo et sic de aliis Ca. v.

p ost fallatiā equocationis seqt fallā aphibologie Circa q pmo e sciēd q sic fallā equocationis accidit ex li q aliq dco pot diuersimode accipi ita fallā aphibologie accidit ex hoc q aliq oro pot diuersimode de accipiabiq hoc q aliq dco pot diuersimode accipi ita q sic tota dictio est mltiplex ita tota oro est multiplex Secūdo sciendū q sicut equocationis tres sūt mōi ita etiā aphibologie Primus e qn oro eque pmo et eqppie p se positapōt hēe plures sensus qn aūt hē pūgit p diuersis casib diuerse sūt rle dade Vna e talis qn aliq eiūsdē casus pcedit vbi qd pot regere casū vtrūq et inter illa poit aliqd vbu in finitūm mōi illa oro est abigua et pot hēe diuersos ffus sic hic audio grecos vicisse romanos nā vñ ffus e audio q romanivicerūt grecos. et ali e iste audio q greci vicerūt romanos et iō qn pot eē vnius casus et alit n e amphibologia sic dict aliq s3 equocatō s3 i tli ca) su qn dco i oī ffu e ei d cā e aphib. sic e i exō p poito Alia rla e q oro i q poit ablati cas absolut e mltiplex s3 apbi. qv tal oro pt equi pollē p ditiōali tpali p cāli sic e ista nllō currēte cresct tibi cornua i frōte. vñ ffū e si n cur. cresct tibi cornua i frōte. ali ffū e qv n cur. cresct tibi cor. i frōte. 3 ffū e iste dū n cur. cresct tibi cor. i frōte et qlibz illar e flā. silt ista e distigueda n hōie exāte hō n e al. vñ ffus e iste si n hō existit n hō e al et iste ffū e qv n hō existit nullus homo e aimal et iste sensus

est falsus. Tercio scilicet est dum nullus homo existit homo non est animal qui sit est falsus. Et nota quod eadem res est quando ponitur gerundium cum aliquo propositio sic hic neutrum oculum habedo tu potes videre. Ista enim habet istos sensus si neutrum oculum habes potes videre quia neutrum oculum habes potes videre. alius sensus est iste quis neutrum habes tu potes videre hoc est dictum iste due stat simul nullum oculum habes et tu vides. Ex isto patet quod tales propositio non valet isto non currere crescunt tibi cornua in fronte illo non corrente et sic de aliis quod nullo corrente crescunt. Iste oculum habedo potest videre et istum oculum non habendo et quod nullum oculum habedo et quia sic hypothetice non potest sic induci ita nec tales equaliter propositio potest sic induci. unde sic non sequitur si iste homo currit non crescunt cornua in fronte si iste homo currit et quod si nullus homo currit et sic non sequitur isto non currere non crescunt tibi cornua in fronte et isto non currere et sic de singulis quod nullo corrente et eodem modo dicens est de pluribus. Alia res est quando dictum exclusie accipitur cum modo illa oratio est distinguenda eo quod potest denotare modum verificari de tota exclusiua de preterito et de nullo alio in primo sensu dictio exclusiua definit primo subiecto preterito in secundo sensu facit exclusionem circa totam preteritam sic ista est distinguenda secundum amphibologiam tamen hominem esse forte est verum in primo sensu denotat quod hec sit vera tamen homo est forte et iste sensus est verus et ita patet quod hec deo tamen excludit exclusionem circa istam totam propositio homo est forte et denotat quod hec propositio sit vera et nulla alia. Quarta res est ista quod quando accipitur modus cum dicto illa oratio est distinguenda eo quod potest denotare modum propositio tota propositio cuius est dictum vel propositio de inesse in quo supponit pronomen demonstrativum vel nomen proprium alicuius pro illo pro quo supponit subiectum respectu eius propter medietatem si verbum est de preterito sic ista est distinguenda secundum amphibologiam pertinet tacet loquens vel sensus est iste hec est pertinet quod tacet loquens et iste sensus est falsus. alius sensus est iste aliquis talis est pertinet iste loquens demonstrando aliquis qui tacet intelligens est quod tales propositio est quod datur due res immediate preteritas prout distinguunt secundum propositionem et diuisionem qua distinctio frequenter siue loquendo de hiis cum res tamen stat quod potest distinguere secundum amphibologiam et mihi videtur quod facilius est distinguere eas secundum amphibologiam quam secundum propositionem et diuisionem quia a multis non potest videri quod in talibus propositio sola punctuatione diuersa retinet eisdem dictionibus et eodem ordine diuersi sensus correspondet sed si tales orationes distinguuntur secundum amphibologiam facilius sensus apprehenduntur suata ar

te boetii in libro diuisionum in assignatione orationum ambiguarum quia talis assignatio iacienda est per additionem vel per diuisionem aut per distinctionem aut per aliquam transmutationem et iste modus seruandus est in talibus propositioibus ut posita ista propositio abigua albus esset niger est possibile de tali ista sensus sic hec est possibilis albus est niger et ita patet quod tales orationes siue distinguuntur secundum propositionem et diuisionem siue secundum amphibologiam plus nouariarum. Secundo sciendum quod due res predicte non tamen intelligende sunt quod quatuor modis famosis sed etiam intelligende sunt de omnibus modis. Unde omnes tales sunt distinguende de omnibus hominibus esse animal est scitum a te albus edificare est per se ipsum omnibus tagulum habere tres et est omnino strabile et sic de aliis. Tercio sciendum quod vltima res non tamen intelligenda est quando ponitur modus cum dicto propositio sed etiam habet locum quando coniungitur modus cum propositio mediante aliquo verbo et hac deinde quod. unde omnes tales sunt predicte modo distinguende scio quod omnes homo est animal possibile est quod albus sit niger et huiusmodi scilicet quod quilibet homo sit forte possibile est quod nullum albus sit hoc est necessarium nam plata tali propositio possibile est quod albus sit niger potest appropinquare talem sensum possibile est quod aliquid quod modo est albus fiat postea niger et ita tales propositioes sunt distinguende et quia tales sensus diuersi potest haberi secundum diuersitatem punctuationis id est ibi amphibologia non obstat quod ibi est compositio vel diuisionis. Quarto notandum quod ad istum modum habet reduci distinctio istius propositiois quod dicit te esse animal dicitur mvtvnt sensus sit iste quod dicit hanc propositioem tu es animal dicitur et iste sensus est verus. Alius sensus est quod dicit aliquis propositioem ex qua sequitur quod tu es animal dicitur et iste sensus est falsus quia omnes tales propositioes tu es asinus tu es bos tu es capra et ceteras inferunt istam tu es animal et tamen non quod dicit eam dicitur. Et si quis querat tales propositiones sunt distinguende de quibus datur regule predicte. Dicendum est quod sic non potest dari ratio quod aliquis deo est equoca nisi voluntas utentium ita non potest dari aliquis ratio quod oratio est abigua nisi voluntas utentium et id quod diuersi ex tali oratione prolata diuersos sensus percipiunt id talis oratio est distinguenda secundum amphibologiam secundum Boetii doctrinam in libro diuisionum dicentem in abiguis ut sic est auditor robari intellexisse arbitratum cum dicit aliquis audio grecos vicisse romanos vel troianos. Unus potest intelligere quod greci romanos vicerunt. Alius quod troiani siue romani grecos ita est de talibus propositionibus quod prolata hac propositione scio quod omnis homo est animal. unde potest

intelligere quod scio quod quicunque homo est animal alius potest intelligere quod scio ista propositio omnis homo est animal. Quarta res est quod quicunque hec punctio vel positio inter duos vel plures terminos illa est distinguenda eo quod potest esse distinctio et tunc distinguitur inter propositioes vel potest esse de distincto extremo et tunc distinguitur inter terminos et tunc est categorica. Unde ista omnis homo est asinus vel eger est isto distinguenda unus sensus est iste omnis homo est sanus vel omnis homo est eger quod falsus est. alius sensus est de quibus hominem dicitur si potest sanus vel eger. Sexta res est quando hec punctio et positio inter duos terminos illa propositio est distinguenda eo quod potest esse copulatio vel de copulato extremo sic hec est distinguenda isti sunt forte et plato demonstrat forte et platone. unde sensus est iste isti sunt forte et isti sunt plato et iste sensus est falsus. alius sensus est isti sunt isti homines et iste sensus verus est. Septima res est quando hec punctio si potest inter duos terminos illa est distinguenda eo quod potest esse predictio vel de predicto extremo sicut ista est distinguenda omni al si est rationale est homo. unde sensus est iste si omne animal est rationale omne animal est homo et ille sensus verus. alius sensus est iste de quibus dicitur si totum animal si est rationale de eodem dicitur istud potest homo et iste sensus est falsus nam de asino potest hoc totum predictio animal si est rationale et tamen de asino non potest homo et per hoc potest solui talia argumenta omne verum si est necesse est verum te esse alium est verum si est necesse est te esse alium est verum quia maior est distinguenda eo quod potest esse predictio et tunc est vera sed discursus non verus quia ex tali predictio et tali categorica non sequitur categorica vel potest esse maior de predicto subiecto et tunc propositio est bona sed tunc maior est falsa. Octava res est quando hec punctio quod ponitur inter duos terminos illa est distinguenda eo quod potest esse causal vel de causali extremo. Nona regula est quod quando aliquis aduerbiu temporale ponitur inter duos terminos illa propositio est distinguenda eo quod potest esse temporal vel de temporal extremo. Decima res est quando aliquis aduerbiu locale ponitur inter duos terminos illa propositio est distinguenda secundum amphibologiam eo quod potest esse local vel de locali extremo. Sciendum est quod orationes de quibus datur sex vltime res a multis ponuntur esse distinguende secundum propositioem et diuisionem et siue de eis eorum sit verum siue falsum non obstat quod sint distinguende secundum amphibologiam et quod sit de isto dicto dico quod distinctio illarum secundum amphibologiam est manifestior quam distinctio secundum compositioem et diuisionem quia difficile est in talibus percipere diuersos sensus propter solam diuersam punctu

ationem earum dictionum sub eodem ordine plata. Id sciendum est per istam amphibologiam et per sequentibus quod in assignando diuersos sensus alius orationis multiplicis secundum amphibologiam non debet assignari illi sensus sub eisdem dictionibus sed sub diuersis et si per additionem vel per diuisionem aut per transpositionem aut per diuisionem sic docet Boetius in libro diuisionum per additionem cum dicitur audio troianos vicisse grecos potest sic sensus assignari per additionem audio troianos vicisse grecos vici audio troianos vici grecos vicisse. sic per diuisionem audio troianos vicisse. per transmutationem sic audio quod greci vicerunt troianos vel audio quod troiani vicerunt grecos. per diuisionem greci vicerunt troiani vici sunt et sic sensus istius propositio multiplex audio grecos vicisse troianos possunt diuersis modis predicere assignari ita alie orationes multiplices secundum amphibologiam potest omnibus predicere modis vel aliquibus illorum assignari et id non solum eiusdem orationis multiplex abigui sensus sub eisdem assignantur quibus diuersae assignationes id significant si addidi de Boetio propter cauillationes quod potest fieri per ea quod dixi in diuersis opusculis. Preter autem istas decem res potest dari multe alie deferuientes primo amphibologie de quibus propter breuitatem per transpositionem.

Capitulum sextum.

Irca secundum modum amphibologie est sciendum quod tunc est aliquis oratio multiplex penes se habet modum quando aliquis oratio propositio et expressa significatio sui seu ipse tamen vno accipitur. sed per secundum aliter potest accipi et alium sensum habere si cut ista lupus est in fabula propositio et potest significare quod fabula sit de lupo sed secundario et in propositio significat quod iumentum accedit. Sicut ista oratio iste vendit oleum primo propositio significat quod iste tale vendit liquorem sed in propositio et secundario significat quod iste adulter et ita vna oratio frequenter ponit palia quod si accipitur propositio nulla haberet convenientiam nec quod ad significationes tamen nec quod ad significationes totalium orationum et talis sensus non pertinet nisi ex verbi loquendi ponentium vna oratione per alia. Contigit autem iste modus secundum opinionem Aristotelis frequenter in orationibus quod ponuntur inuicem verba quod secundum vnum multorum loquuntur per eisdem non supponunt quod supponunt participia vel abstracta a nominibus sicut et generalitatis forata vel a pronominibus ad uerbiis participiis punctioibus propositioibus et inuicem b pluribus de omnibus siue inuicem quod ponuntur verba istius modi loco nominis. Unde omnes tales orationes in quibus ponuntur talia potest distinguere eo quod potest accipi vniuersimodis aliis orationibus propositioibus ex nominibus pure categoricis et verbum vel potest accipi diffinitionem per alius orationibus

esse illi n̄ exiūte illa sūt disticta et huiusmodi
sūt distiguēde q̄a si accipiā p̄p̄e tūc nō sūt ve
re q̄a ex h̄ ip̄o q̄ sūt aliq̄ siue possit separi si
ue n̄ siue vñ illorū pōt esse sū alio ē alio n̄
exiūte siue n̄ sūt disticta. Alit accipi p̄nt i p̄p̄e
p̄ istis orōib⁹ q̄n de aliq̄b⁹ t̄is sūtiē sūpti pōt il
lud p̄tū sūtiē sūptivificari s. separi sūt sepa
ta t̄i mō ex ē cō albedo et dīcedo sē sepa ta d il
lis vificat n̄ eē idē. q̄n aliq̄ t̄i sic se hnt q̄ esse
existere p̄vificari d̄vno sūtiē sūpti et q̄ esse
existere p̄ve negari de r̄iquo de ill sūtiē sū
p̄vificat h̄ p̄tū n̄ esse iō l̄ esse disticta et tūc
sūt adhuc flē q̄a aliq̄s singlares hnt flās sic ei
se hnt hō et hō albus q̄ ista pōt esse vā hō ē i
ta exiūte flā hō alb⁹ ē et t̄ivtq̄ ē flā hō et hō al
b⁹ sūt disticta siue hō et hō alb⁹ n̄ sūt id t̄n q̄n os
t̄i sūt mē absoluti hnt t̄les p̄p̄es v̄itatē. t̄n q̄li
bz ē pos. sic h̄ ē pos. hō et hō alb⁹ n̄ sūt id t̄n t̄les
p̄p̄ones vna potētia h̄z diuēlos mōs op̄adi. di
uersi mōi sūtiē p̄nt eiō p̄petere s̄n variatione
rei et h̄ mōi q̄a si accipiā p̄p̄e itelligē p̄ mo
dū aliq̄d distictū a re sic tales p̄p̄es sūt false
Q̄n at̄ dicit q̄ aia resp̄cū volitōis et itellecti
ois h̄z diuersū mod̄ op̄adi nō itelligi q̄ sint a
liq̄ mōi disticti ab aia et ab actib⁹ p̄ducti q̄i es
sēt q̄dā media h̄ ei ē simp̄l̄r sūm et iō sub tali i
tellectu sūt tales p̄p̄es flē. ali⁹ sēlus ē iste ea
dē res d̄fīmōe op̄at̄ puta nccā elicit itētiōē
et liberevolutionē elicit. s̄l̄r si dicat q̄ ali⁹ mo
d⁹ sūtiē p̄petit corpi xp̄i i cō et i sacm̄to alta
ris nō ē ymagiand q̄ mō sūtiē q̄ p̄petit cor
pori xp̄i i cō sūt aliq̄d adueniēs corpi xp̄i disti
ctū ab vno a⁹ q̄d aduenit corpi xp̄i i sacm̄to alta
ri. s̄z p̄ talē p̄p̄ōnē n̄ itelligi nisi q̄ corpi xp̄i
ē circūsc̄pti i loco i celo et n̄ i sacm̄to alta
ri. s̄z q̄r q̄ ē illa circūsc̄ptitas. dico ē q̄ vox n̄ si
gnificat̄ia sic bu ba. vñ figere t̄lia absc̄ta de
aduerbiis vñ p̄p̄ōib⁹ et h̄ mōi ē simp̄licib⁹ m̄
torib⁹ errorib⁹ occō t̄n aliq̄vtil pōt esse itelligē
tib⁹ q̄a p̄ t̄les fictōes freq̄nt breui⁹ loq̄ p̄nt. Itē
ois orō i q̄ pōit mō sūtiē p̄ supposito sic sūt ta
les legere ē bonū currere est moueri caleface
re ē agere et h̄ mōi distigui p̄nt q̄avn⁹ pōt eē
p̄ quē denotē q̄ p̄dicatū t̄le p̄petat alicui q̄b
nec ē agēs nec patiēs nec effē ita t̄les mōi i
fiti iportaret res distictas ab agēte et patiēte
et effē et ceterib⁹ q̄ p̄nt eē agētia p̄ductia et
patiētia et effē p̄ducti et talē sēl⁹ ē simp̄l̄ fal
sus s̄z p̄ncipia aī. ali⁹ sēl⁹ pōt eē v̄t tales p̄p̄es
ponat̄ loco orōnū i q̄b⁹ p̄ncipiū p̄dicat̄ de p̄ti
ci vel v̄bū de p̄ti. l̄ duob⁹ba corr̄dētia de eo

dē. vñ talē orō calefacere ē agere h̄z istū sēnsū
q̄b calefacit agit siue calefaciēs ē agens et ista
legere ē bonū hēat istū sēnsū legēs tacit opus
bonū l̄ cō ē bōa siue q̄ legit facit bonū et h̄ mo
di et p̄ istū mod̄ euacuāt m̄lte diffictates. Itē
freq̄nter p̄p̄es ypothetice sūt distiguēde qui
a freq̄nt i auctorib⁹ vna pōit p̄ alia sic freq̄nt
tp̄al pōit p̄ p̄ditōali sic ista oē q̄d ē q̄n ē neces
se ē eē dēvute sermois ē tp̄al et t̄n pōit p̄sta
p̄ditōali si aliq̄d ē ip̄z ē q̄ est nccāria et ita de
m̄lt̄ aliis. Et ista exā ad p̄ns de āphibologi
a sufficiāt. Est etiā sciēd de isto scō q̄ n̄lla ē
gula certa dari p̄t p̄ quā r̄gularit̄ possit p̄sci
sufficiēt an sit iste mō āphibologie quia iste
mō dēpēd̄z totalē ex v̄sū loq̄ntiū sicut secūdo
mō equocationis. Ca. septimū.

Erū mō āphibologie est q̄n orō p̄ se
plata t̄m h̄z vñ sēlū ex h̄ q̄ p̄iūgē
alteri orōi p̄t h̄re p̄les sēnsus Vel p̄p̄
p̄nos pōt dici q̄ 3⁹ mō āphibologie ē q̄n orō
p̄ se plata carz aliq̄ sēnsu quē t̄n h̄re pōt ex ad
iūctiōe ip̄i ad aliā orōēz sicut ita scit sc̄l̄z nō
h̄z nisi vñ sēnsū s. q̄ sc̄l̄z scit aliq̄d et t̄n i p̄
pōat̄ istū p̄p̄ōi ista p̄p̄ō platovidz fortez vt di
cat̄ sic platovidz fortez et scit sc̄l̄z pōt h̄re aliū
sēnsū istū s. plato h̄z sc̄l̄z de seculo. Est at̄ sci
end q̄ iste mō freq̄nt p̄tigit in orōne in q̄ po
nit p̄nom̄ relatiōz aliq̄n ei p̄nom̄ pōitū in vna o
ratiōe sū adiūctiōe alt̄i orōis n̄ pōt esse p̄no
mē d̄mōstratiōz. Si t̄n aliq̄ orō p̄cedat pōt esse
relatiōz sicut est de isto p̄noie iste. vñ ista n̄ est
distiguēda s̄z āphibologiaz ista saluauit. s̄z si
ista propopositio p̄cedat mulier dānauit et di
cat̄ sic m̄lt̄ dānauit et illa saluauit distiguen
da est ex eo q̄ pōt esse relatio p̄fōalis vel sim
plex sc̄l̄z mod̄ loq̄ndi ḡmaticorū hoc est dic
tu eo q̄ pōt referre aīis p̄o eodez numero vel
p̄o eodē specie. in p̄mo sēnsu est falsa et in secū
do v̄a. Est at̄ sciend q̄ pōt p̄tigit talis multi
plicitas ex tali relatiōe eo q̄ pōt referre p̄ eo
dē numero vel p̄ eodez specie aliq̄n at̄ relatiōe
referri ad sūtiōnē aliq̄n aduocēz t̄n et penes
istū modum possūt distigui iste orōnes ho
mo alb⁹ est homo et ille ratione differt ab ho
mine. nā si relatio feratur aduocem vel ad p̄
ceptum vera est. si ad rem significatam falsa
est Et sicut tales propopositioes vbi ponitur hoc
relatiuum ille possunt distigui ita propoposi
ones multe in quibus ponitur hoc relatiuum
qui possunt distigui. Vtrum autem ista
distinctio sit penes equiocationem vel penes

āphibologia et si penes āphibologiam penes
quē mod̄ sūt distiguēde cā breuitatis omitto
discutē p̄lix hoc t̄n sufficiat sciē p̄ nūc q̄ ta
les sūt distiguēde aliq̄ q̄ drūt rōe sūt idē rea
lit. vñ sēnsus est iste aliq̄ drūt rōe et illa eadē
numero sūt idē realr et iste sēnsus ē fals⁹. nā
q̄ drūt rōe sūt diuersa diffibilia l̄ sunt diuerse
rōes sed nec diuerse rōes nec diuersa diffibi
lia sūt eadē res nec vna res. ali⁹ sēlus ē iste aliq̄
drūt rōe et t̄n de illis sūtiē sūptis p̄t esse idē
realit̄ vel illud q̄b iportat̄ p̄vtrūq̄ vel p̄ q̄ sup
pōit vtrūq̄ ē idē realr et ita fit relatiō ad rē et n̄
ad signū s̄z i ista aliq̄ sūt idē realit̄ q̄ drūt rōe
sub i⁹ sēnsu sub q̄ est vā sit relatiō ad voces vel
ad signa sic in tali p̄p̄ōe dat̄ de aureolam q̄b
nomē hēf ab auro sic p̄nt tales distigui hō est
music⁹ q̄b dē a musica et sic tales p̄nt distigui
vbi pōit h̄ relatiōz q̄ sic etiā p̄nt p̄p̄es distigui
vbi i sc̄da orōe n̄ pōit p̄nom̄ dem̄ratiōz s̄z sub i
telligē s. tal hō alb⁹ et hō sūt idē realit̄ et drūt
rōe et hō et musicū sūt disticta rōe et sūt idēz
realit̄ es vñ sūt idē realit̄ et drūt rōe. subie
ctū et p̄p̄ō sūt vñ numero et drūt rōe itellect⁹
et volūtas sūt idē realit̄ et drūt rōe et m̄lte cō
similes distiguēde sūt s̄m āphi. et v̄l̄ois orō d̄
q̄ diuersi diuersos capiūt sēnsus q̄ diuersitas
sēnsū nō orit̄ p̄cise ex vna d̄cōe appoita i vna
orōe nec ex diuersa p̄uctuatiōe eadē d̄cōnū
sub eod̄ ordīe nec ex diuerso accētū distiguen
da ē penes āphibologia et si penes p̄mū mod̄
sc̄l̄z vel sc̄l̄z. Et si dicat̄ q̄ ista multiplicitas in
ista orōe s̄r et s̄r alb⁹ sūt idē realit̄ et illa dif
ferūt rōe orit̄ ex hac d̄cōe illa ḡ hic ē equoca
tio s̄l̄r multiplicitas ist⁹ orōis aliq̄ q̄ sūt idēz
realit̄ distiguēf rōe orit̄ ex h̄c d̄cōe q̄ ḡ hic ē
equoca et n̄ āphibologia Dicēdū q̄ n̄ ē maḡ
cura p̄ nūc siue assigē ibi equocatio siue āphi
bologia q̄a forte pōt ibi eē tā equocatio q̄ am
phibologia nec ē ipueniēs q̄ fallē iste concur
rūt. vñ i p̄ma ē āphibologia p̄ tāto q̄a ibi nō
ē multiplicitas nisi vna orō p̄iūgē alteri. In se
cūda ē āphibologia ex hoc q̄ orit̄ diuersitas
sēnsū ex eo q̄ eadē orō diuēf orōib⁹ exp̄mi p̄t
quis illud nō sufficiat ad multiplicitatē āphi
bologie pōt t̄n dici q̄ i talib⁹ ē sc̄l̄z mō āphi
bologie q̄a p̄p̄e p̄ tales orōes iportat̄ q̄ illa e
ad et n̄ alia q̄ drūt rōe sūt vna s̄s et h̄ ē ipossi
bile. Im p̄p̄e at̄ iportat̄ p̄ h̄ q̄ illa eadē q̄ hnt di
stictas diffiones vificat̄ de eod̄ p̄ eod̄ nō t̄n p̄
se s̄z p̄ illo q̄d sūtiē sic isti t̄i alb⁹ et musicū ha
bet diuersas diffiones exp̄mentes q̄d nōis et

t̄n sūtiē eadē hoiez et supponit p̄ eod̄ hōse sic di
cē alb⁹ ē musicū et ita illa q̄ distiguēf rōe s̄t
t̄i s̄z illud q̄d ē iō realr ē res iportata p̄ t̄i q̄d
nō ē aliū dicē q̄ q̄ sūtiē disticta et sūtiē est
vñ et idē. Ca. viii.

Ost hec dicēd ē de p̄p̄ōe et diffione cō
p̄ iūcti. Et ē p̄sciēd q̄ tūc ē aliq̄ orati
o m̄plex s̄z p̄p̄ōez et diffione q̄n ali
q̄ orō plata l̄ sc̄pta p̄p̄t solā diuersa p̄uctuati
onē d̄cōnū pōt h̄re diuēlos sēnsus sic ista orati
o plata q̄cqd viuūt s̄p̄ ē si p̄uctuaref sic q̄cqd viuūt.
s̄p̄ ē. h̄z aliū sēnsū ita q̄ cā appētiē ist⁹ fallē ē
ydeptitas eadē d̄cōnū i orōe p̄p̄oita et diu
sa. Cā n̄ exiūte ē d̄fītas p̄uctuatiōis. Ist⁹ aut̄
fallē sūt duo mōi p̄ncipales. Pri⁹ ē q̄n tota o
ratio siue sit p̄p̄oita siue disa remaēt i v̄t q̄ sē
su cathegoricav̄l̄ ypothetica. 2⁹ mō ē q̄n sē
sus p̄p̄oita ē p̄p̄o cathegorica et sēlus diffōis est
p̄p̄o ypothetica et s̄z h̄ poss̄z poni distictio in
ter p̄positionē et diffione vt ille orōnes dicūt
multiplices s̄z p̄p̄ōez q̄n v̄tq̄ sēns⁹ ē p̄p̄o cathe
gorica l̄ v̄tq̄ ē p̄p̄o ypothetica Ille at̄ dicūt m̄
tiplices s̄z diffione q̄n v̄tq̄ sēsus ē p̄p̄o cathe.
et liquus ē p̄p̄o ypothe. v̄tq̄ t̄n isto s̄t accipiēda
distictio istarū fallāz n̄ m̄ltū curo q̄a h̄ sciē n̄
reputo m̄ltū v̄tile sp̄alibus sciētiis quis noti
cia distiguēdi tales orōnes maḡz hēat v̄tilita
tē. Iux̄ p̄mū mod̄ sūt t̄les orōes m̄tiplices q̄s
pōit p̄hs i l̄i elēchoy possibile ē sedētē āblaē
pos. ē n̄ scribētē scribē nā si p̄ferat̄ sic pos. ē se
dētē āblaē pos. ē n̄ scribētē scribē v̄t sūt q̄a t̄c
denotat̄ p̄ eas q̄ ille q̄ est mō sedens p̄t nē v̄t
postea āblaē et ille q̄ est nō nō scribens p̄t nē
vel postea scribē et sic s̄v̄e. alit̄ p̄nt p̄ferri sic
possibile est sedētē āblaē pos. est n̄ scriben
tez scribē et t̄c s̄t false et t̄c d̄notat̄ q̄ possibile ē
q̄ n̄ scribēs nē nē scribat et q̄ sedēs nē nē ābu
lat et sic s̄t flē et eod̄ p̄nt distigui oēs p̄p̄ōes in
q̄bus pōit aliq̄s modus cū d̄cō p̄p̄ōis quis et
p̄nt distigui s̄z āphibologia et v̄l̄ois mibi q̄ mai
festi et apti p̄nt distigui i lingua latia s̄z āphi.
quis forte i ydeōate. Aī. l̄ i lingua greca maīse
stior sit tal multiplicitas t̄liū orōnū penes p̄p̄ō
nē et diffōez q̄ penes s̄z āphi. siue t̄n distiguāf
p̄es v̄nā fallāz siue p̄es aliā s̄l̄r n̄ variat̄. vñ ta
les orōes s̄t sic m̄tiplices possibile ē supposito
eē assūptū a v̄o. vñ s̄l̄r ē p̄ quē d̄notat̄ q̄ aliq̄d
q̄b nē ē supposito p̄t nē l̄ p̄ea assūi a v̄o. l̄ est
v̄m q̄a illa nafa q̄ mō ē nafa itellectual p̄p̄o
ta et n̄ ē p̄la supposito nec ab aliq̄ supposito su
p. iii

stentata et p pñs ē suppoitū p^oea pōt allū sic
p^o ab a^o suppoito sustentari. al^o sē^o est p que
dnōtā^o q possib^o ē q aliqd sit sū suppoitū
assūptū a^o qd est ipōl. sic hec est ipōl. aliqd
suppoitū est assūptū a^o. sū hec ē distiguen
da pos. est subāz qūā n esse qūitātē. vñ^o sē^o ē
iste pos. est q sūā qūā n est qūā n sit qūitās et
ille sensus est sūus. alius sēsus est iste pos. est
q illa sūā q est nē qūā postea n sit qūā n iste sē
sus est sūus. sū ista est distigueda possib^o est
istū hoīez n esse deū demān^o x^o p^o3. vnus sen
sus est p que dnōtā^o q pos. sit q hec sit vā iste
hō n est x^o p^o3 q hec est pos. si ei filius dei dit
terret natā hūanā hec est vā iste hō n est de
us qā hēt istā cāz vītātē iste n est hō. alius sē
sus est p que dnōtā^o q pos. sit q ille q nē ē hō
postea n sit de^o n est ipōl. qā filius dei q nē ē
hō ip^o n nccārio erit de^o. Et sū ista tales distin
guēde possib^o ē creatē nō ē deū possib^o ē
pdestiatū dāpnari pos. ē pscitū saluari pos. ē
verum esse impossib^o. Similiter per sēvū ē
ē albū edificā^o hoīez esse deū ē nccāriū n h^o
mōi i q sū sūvē et i q sū pōt patere ex pōr
b^o sū ples orōes distiguen^o sū ex h^o vna
dcō pōt copulari cūvna i cū alia sic ista qō q
scit nē didicit. qā h^o aduerbiū nē pōt dītare li
scit et tūc sū ē qd nē scit aliq didicit et hec ē
vā qā aliq didicit v^o pōt dītare hūbū didicit
vt sit sē^o q q sū scit nē didicit n iste sū sūus. Si
milī ē i istis orōib^o q sū pōt pñs ego posui te
seruū entē lib^o qdragītāvīro^o centū reliq
achilles. sū tles q sū pōt p. qūis n expmat sic
ēē distiguedas baclo vidisti hūc pcussū ocul
vidisti hūc pcussū. sū vt frēqnt orōes i q^o po
nīē adiectīz cū sūstātio distigueda sū sic iste
ē b^o sutor demādo malū hoīez si sit orō di
uisa flā ē qā tūc dnōtā^o q ē b^o et q ē sutor s^o
si sit ppoita tūc ēvā qā dnōtā^o q h^o pfecte ta
lē artē suēdi et qūis tles distigūā^o s^o pōem
et dīsonē tū mihivide^o q pnt distigui pēs ā
phibo. n sēsus nōvariabū. sū tñs iste ē alb^o
mōach^o distigui pōt. Invno sū dnōtā^o q est
alb^o et q ē mōach^o. In alio sēsu dnōtā^o q ē ta
lis pfectiois. Iuxta scōm mod sū orōes disti
guēde i q^o pōnū^o dcōes faciētes ppoēs ypo
theticas i duos tios i vno sensu erit ppo ca
thetica i alio ppo ypothe. i eodē distig
uū^o q mō dem ē p^o de fallā āphibo. Vñ ista ē
distigueda qnq sū duo et tā qā i vno sēsu de
notā^o q qnq sū duo i q qnq sū tā. In alio
sēsu denotā^o q qnq sū ista demā^o duob^o i
tū^o. sū ista ē distig. iste pōt sēvnu lapidē

aliū. Invno sū denotā^o q iste pōt sēvnu
lapidē i aliū i iste ē sensus dīlus. in a^o sū de
notā^o q ille sū pōt sēvnu lapidē et pōt sē
re aliū lapidē i illa ppo ē distigueda q ēvna
pmissa i palogismo q pcludit ista p^o qō pōv
nū solū ferre pōt plura ferre q nō ē distigūē
da s^o ppoēz et dīsonē s^o pōt distigui s^o āphi
bologia qavn^o sēsus pōt ēē iste q pōt sēvnu
lapidē qūis n ferat plures lapides pōt tū fer
re ples lapides i h^o ēvū. ali^o sū ē iste q pōt
ferre vnu lapidē et nō ples pōt ferre ples la
pides et iste sensus ē sūus et ē hīc āphibologi
a sic hīc oīs hō ēvū sol^o hō qavn^o sēsus ē iste
oīs hō ēvū hō i n sū ples hoīes qvū^o ali^o sē^o
est oīs hō ēvū hō i nullus hō ē plures hoīes.
Similī ē ista distigueda tūvnu ē. Ca. ix.
Irea fallāz accētus ē p^o sciēduz q ex
c h^o accidit fallā accētus qā eadez vox
sub dīsis accētibus plata dīsa sū et
h^o pōt tripl^o ptingere. Vñ^o qā eiūs dcōis ali
q sūllaba potest habē diuersos accentus. Ali
o^o qā eadez dcō pōt pntiari cū aspiratiōevl
sine aspiratione. Tertio mō quia eadem vox
potest esse dictio vel oratio. Primus ē magis
ydoneus ad decipiendū i scripto q in prolati
one eo q talis dictio nō scribitur nisi vno^o p
fertur tamen diuersis modis et penes istum
modū distigueda est ista oratio bonū est iu
stos viros pendere eo q media sillaba huius
dictionis pendere pōt corripī vel produci. Se
cundus modus nūq decipit in scripto sed tā
tum in prolatione propter hoc q in scripto o
portet q aspiratio simpliciter et sēlibilitē po
natur vel q nullo^o ponat. In platione autem
quādoq non bene nec facili^o discēnitur an
dictio proferat cū aspiratione vel sine aspira
tiōe. Tertius modus potest decipere tā i sc^o
to q in prolotione et secundū istū modum est
talis oratio distigueda deus facit folia et
frondes in vite quia inuite potest esse vna di
ctio scilicet aduerbiū et tūc est falsa quia sig
nificat q deus facit aliquid coacte. vel pos
sunt esse due dictiones scilicet hec prepositio
in et ablatiuus casus huius noisvitis i sic est
vera. Penes istā fallāz non sunt magne diffi
cultates in scientiis particularibus. Et ideo ista
dicta de ista fallatia sufficiant.
Capitulū decimū.
Ost fallatias i dictōne iuxta quas sū
p aliq orōes multiplices dicendū est o
fallāz figure dictionis q non oritur ex
alicui^o orōis multiplicitate s^o magis ex aliq^o

orōnū silitudine ita q fallā figure dictionis est
deceptio pueiens ex aliq silitudine dictionū ita
q cā apparētie est silitudo dcōis ad dcōnē et
cā n exntie ē dīstas sūgtōry v^o mōry sūgndi v^o
accētū gmatialiū dcōnū. Et accipio hīc si
gnificata largissie Vñ gñal mō^o soluedi p
alogismos penes istā fallatiā ē onde aliq di
ueritate it sūgta i modos sūgndi i accētia dic
tionū p^o p^o nōv^o argumētūz qā ista fallā sēp
ex h^o acci dit q aliqsmō^o arguēdi i aliqbus
dcōib^o credi^o ex h^o q tñs mō^o arguēdi v^o i p^o si
milib^o dcōib^o q^o tñ nōv^o p^o p^o h^o q ille dcōnes
dīse qūis videat sūles hnt dīsa sūgta large ac
cipiē^o sūgta i dīfos modos sūgndi i dīsa accē
tia gmatialia. Verbi gtiavide^o ei q iste sil
logism^o ē b^o oīs subā corpea ē colorata cap
ē subā corpa g^o ita q nlla ēvāria^o it p^o dica
tū maior i p^o dicatū p^o nis si p^o p^o h^o credi^o q i si
milī mō arguēdi ex aliis tīs n sit aliq variati
o faciēda it p^o dicatū maior i p^o nis si si sic ar
guē oīs subā corpea ē colorata priarcha ē sū
stātia corpea g^o priarcha est colorata deceptō
fiet p fallatiā figure dcōis. vñ gñalit qūcūq ē
fallā figure dictionis ptingit iueire mod arguē
di bonū ex aliis tīs et h^o p^o p^o diuersitate accē
tiū gmatialiū i mōry sūgndi v^o dīstas sūgto
rū accipiē^o large sūgta. Iuxta p^o dcā pnt accipi
tres mōi istū fallē. Quorū p^o m^o ē qn accidit d
fect^o i arguē^o p^o p^o dīstas accētū gmatialiū
dīsa^o dcōnū i mōry sūgndi et tñs mō^o arguē
di sp^o v^o frēqnt sūphist^o ducit ad soloecismū
vñ si argua^o sic oē al^o ē coloratū oīs hō ē aial
g^o oīs hō ē coloratū. Dicēdū ē q hīc ē fallā fi
gure dcōis qā hō n ē neutri generi sic aial ido
n d^o i ferri ista p^o hō ē coloratū s^o ista hō ē co
lorat^o et qvāria^o alic^o tū d^o fieri i dīsis ppoib^o
p^o p^o variationē accētū dīsa^o tiorū. Sū pōt
hīc assūgri fallā figure dcōis oē albū ē corp^o
oīs hō ē albū g^o oīs hō ē corp^o. Et si dicat^o i oī
fallā d^o ē appētia hīc at nlla ē g^o. Dicēdū est
q nō sp^o requir^o q i oī fallā sit tāta apparētia
q decipiat sapiētes s^o sufficit tāta q aliq sūpli
ces fallē possit et sic ē i ppoito. Z^o mō^o p^oncipa
lis istū fallē accipit ex dīstas sūgtōry dīsa^o
dcōnū. Vex^o tñ aliq dīstas tīs ē sufficiēs ad
istā fallāz i aliq^o arguēdi et alia n sufficit. S^o
ad sciēdū i spēali qn sufficit i qn n sufficit per
logicā nō pōt sciri sic nec p logicā sciri pōt in
spēali de qlibz dcōe an sit equoca vel non s^o
h^o d^o sciri p scias spēales. Penes istū modum
peccat tñia sūphismata calefacē ē agē g^o vidē

ē agē calefieri est pati g^o videri est pati. Cau
sa apparētie istarū pñarū sūphisticarū ē sūlis t
mīa^o istorū vborū calefacē i vidē et calefieri
i videri. Cā n exntie ē dīstas sūgtōry qā ei ca
lefacē^o sūgt calorē cāri a calefaciete i calefctō
iō credi^o q vidē sūgt vīsiōez cāri a vidēte i vīso
i n i vidente a vīso cāri iō pñā nōv^o. Sū tales
pñe n valent calefaciens est agens g^o videntis ē
agens. calefactū patit^o g^o vīso patit^o v^o v^o qn di
ctiōes hnt ead^o accētia gmatialia i eod^o mo
dos sūgndi i p^o p^o h^o hnt pñles tīationes i pñ
miles modos sūgndi credi^o q illū pē pñmenta
le qā vīficat^o devno vīficet^o de reliq i tñ ppter
h^o q sūgt diuersa n est sic s^o est fallā figure di
ctiōis et accidit frēqnt iste mō^o fallatie figu
re dcōis qn arguitur per p locū a sūvel per a
liū locū pñlez puta qavīso est p^oncipiū verbi
passiui s^o gmatialia iō pōt credi^o q sic calefa
ctū qō est p^oncipiū vbi passiui n pōt vīficari ni
si de passo sic vīso vīficari n poss^o nisi de pas
so et tal^o sic credens et nesciens natā sūgtōry p
istos tios i nesciens qd i quō sūgt dīcipit p fal
latiā figure dictionis. si ei credat q sic calefa
ctū sūgt illū qō patit^o et i q est calor i rcō et il
lud aq patit^o i obliq sic vīso signific^o illū in q
ēvīso in rcō et illū aq est vīso i obliq decipiet
et iō ad istū modū fallatie figure dcōis pfecte
sciendū nccē est scire naturā rerū i etiā ne
cessē est scire gmatialia p quā scit^o qd vox sūgt
vno^o i qd sūgt alio^o sūgndi nec tñ iste mō^o ē ex
dīstas mōry sūgndi aliarū dcōnū ex h^o i. q v
na dcō h^o vnu mod sūgndi et alia dcō nō h^o i
lū mod sūgndi s^o est ex dīstas sūgtōry qā enī
diuersa qūis ei dēz mōis sūgndi sūgt p istū t
minūvīso et p calefactū iō est ibi fallā. O^o at
scire q iste mō^o nō ptingit tñ qn p^o pñles tīa
tiones et p^o pñles mōis sūgndi credi^o q illud
qō est p^o vnu est pē alteri sic sic arguēdo albe
do est qūitas g^o yrūdo ē qūitas. qūitas dīr real^o
a sūā g^o qūitas dīr realit^o a sūbā. musa est fei
nini gñis g^o poeta est fei gñis et sic de aliis. s^o
etiā iste mod^o repiri pōt qn p^o pñā rei sūgt
aliq discursus vel pñav^o et tñ alio tīo pōito
i p^o dcō discursu i pñā loco alt^o tñ ibi pōiti nō
valeret. Verbi gtiā s^o opinionem Añ. h^o est
bonū argumētū iste dabit bouez coloratū iste
n hab^o bouez coloratū g^o iste dabit bouē quē
nō h^o et tñ sic arguen^o iste dabit bouez album
iste n h^o bouez albū g^o dabit bouez quē n h^o n
v^o qā pñse pnt esse v^o p^one exntie flā. Sū tal
discursus est b^o iste est mō alb^o iste cras non
p. iiii

erit alb⁹ g⁹ amittet aliq⁹ rē quā h₃ mō et tū il-
te discursus fm pncipia Añ. nō ē bō iste aer
ē nūc bicubitus iste aer nō erit cras bicubitus g⁹ il-
te aer amittet cras rē aliq⁹ quā iā h₃ tū idēz
mō arguēdi videb⁹ utrobiz esse filis et iō si pp-
ter h⁹ credat q⁹ alicubi t₃ tal⁹ mō arguēdi q⁹ v-
biq⁹ valeat fiet decep⁹ p fallāz figure dcōis.
Et si q⁹at q⁹re est magis fallā figure dcōis in
vno discursu q⁹ i alio. Dicēd⁹ ē q⁹ h⁹ est pp⁹ h⁹ q⁹
mediū p q⁹ t₃ v⁹ discursus est nccariū et me-
diū p q⁹ t₃ alius discursus nō ē nccariū. Ad
cuius euidētiā ē sciendū q⁹ q⁹dā pñe etiā for-
males tenēt p mediū intrinsecū q⁹ sc₃ tenēt vir-
tute vni⁹ ppōis ex eisdē t₃is formate sic ista cō-
seqntia oīs hō ē aīal g⁹ sōr est aīal tenet p me-
diū intrinsecū s. v⁹tute vni⁹ ppōis ex eisdē t₃mi-
nis forate s. sōr est hō si ei ista ppō eēt falsa p
seqntia p⁹ scā nullo⁹ valēt. Alie at pñe tenēt
p mediū extrinsecū q⁹ s. tenēt sufficiēt v⁹tute a-
licui⁹ r⁹le gñal nō forte ex eisdē t₃is tal⁹ pñe vel
discursus vel si forat ex ill⁹ h⁹ accidit q⁹ aliq⁹ cō-
seqntie t⁹ aliq⁹ disc⁹ tenēt ita bñ p h⁹ mediū l⁹
p t⁹le mediū extrinsecū ex q⁹ t₃is nō forat tal⁹ r⁹la
gñalis sic p₃ de ista pñā oīs hō ē aīal g⁹ aliq⁹
al⁹ est hō t₃ p istā r⁹la⁹ v⁹lis affirmatiā puerit⁹
p accidēs et ideo qñcūq⁹ accipiūt aliq⁹ pñe vel
discursus q⁹ nō regulat⁹ p aliq⁹ r⁹la gñalē viden-
dū ē si pñt r⁹cificari p aliq⁹ ppōnēverā forata⁹
ex eisdē t₃is et si sic pñā erit bōa et si non pñā
nō valebit sic ē i pposito nā iste pñe iste nō ha-
bet bouē coloratū iste dabit bouē coloratū g⁹
iste da. bouē quē nō h₃ Silr ista iste dabit bo-
uē al. iste nō h₃ bo. al. g⁹ iste da. bo. quē nō h₃ nō
pñt r⁹lari p aliq⁹ r⁹la⁹ gñalē g⁹ sivalēt oporteret
h⁹re mediū aliq⁹ foratū ex eisdē t₃is. nūc at ita
ē q⁹ pñā pñā t₃ p mediū v⁹m et nccariū f₃ pñ-
cipia Aristotelis quod est istud Si aliquid est
bos ipsum est coloratum. Vnde secundum
principia sua impossibile est q⁹ aliquid sit bos
et non sit coloratus ideo ista consequentia est
bona iste dabit bouem coloratum et non ha-
bet bouem coloratum ergo iste dabit bouem
quem non habet sed quia possibile est q⁹ idē
bos primo sit albus et postea non albus ideo
illud medium intrinsecum per quod tenet a-
lia consequentia Si aliquid est bos ipsum est
albu est simpliciter falsuz. et iō iste discursus
non valet iste dabit bouem album iste nō ha-
bet bouem album g⁹ dabit bouem quē nō h₃ ga
iste poterit dare bouez qui nunc nō est albus
sed poterit esse alb⁹ qñ dabit eū. Similit⁹ ista p

seqntia est bōa iste nūc est alb⁹ iste cras nō erit
albus g⁹ iste cras carebit aliq⁹ rē q⁹ nūc h₃ et t₃
v⁹tute istius mediū albu fig⁹ aliq⁹ rem distinc-
tam secūdu se totam ab illo quod est album.
S₃ ista pñā fm principia. Aristotel⁹ nō valet
iste aer est nūc bicubitus iste aer nō erit cras
bicubitus g⁹ iste aer carebit cras aliq⁹ rē quāz
nunc habet quia secundū pncipia Añ. ista ē
falsa bicubitus fig⁹ aliquā rem fm se totā dis-
tinctā ab eo q⁹ est bicubitus et a pte ei⁹ et itav
niuersaliter qñ aliq⁹ pñā t₃ i aliquib⁹ t₃is v⁹tute
alicui⁹ mediū intrinsecū nccariū et aliq⁹ pñā ha-
bens terminos habentes pñmiles modos figu-
di quīs non significant eodem mō q⁹ alii t₃mi
fignt illavel alia ppter defectū tal⁹ mediū intri-
secū nōv₃ pōt ibi assignari fallacia figure dictio-
nis. Vnde hic est fallacia figure dictōis iste
est pater iste non fuit pater ergo iste est mu-
tatus. iste est similis iste non erit similis ergo
iste mutabitur et sic de aliis multis. Est autēz
sciendū q⁹ iste modus fallacie figure dictōis
nunq⁹ habet locuz qñ sumūf due propositiones
mere cathgorice mere de inesse et mere de
presenti disposite vocaliter in modo t⁹ in figu-
ra et ideo frequenter iste modus accidit argu-
endo ex aliqua propositione de preterito vel
de futuro vel de modo. Vnde hic est fallacia
figure dictionis iste potest esse albus iste nō
est albus ergo iste potest esse aliqd q⁹ nūc nō
est. Similiter hic filius dei nō fuit hō ab etno
filius dei fuit homo ex tempore ego filius de-
i fuit aliquid ex tempore quod non fuit ab e-
terno. tamen istis nō potest assignari tantum
iste modus sed etiam tertius modus de quo
statim post dicetur sicut in simili patebit ibid⁹

Tercius modus fallacie figure dictiois
est habens ortum ex diuersitate modorum si
nificandi diuersarum dictionum que viden-
tur similes inter se propter quod quandoq⁹ b
ceptus credit q⁹ similiter est arguendum ex v-
na dictione et ex alia et pōt iste modus sub-
diuidi. Ad cuius intellectū sciendū est
q⁹ modi significandi non sūt aliq⁹ res addi-
te iplis dictionibus adueniētes eis sed est me-
thasorica locutio dicendo q⁹ dictiones habēt
diuersos modos significandi quia per talem
orationem intelligitur ista oratio diuerse di-
ctioēs diuersimōe fignt illa q⁹ fignt q⁹ aliq⁹ di-
ctiones pñe nō fignt s₃ magis adiūcte aliis cō-
fignt vel dant aliis supponere l⁹ detiāto modo
stare cuiusmōi sūt sincathegretata pñctioēf

ppōnes t⁹ huiusmōi Aliq⁹ aut fignt res detmi-
nate t⁹ finita significatiōe fm mod loqndi boe-
ciū sic noia cathegretatica t⁹ pnoia t⁹ pncipia
et huiusmōi t⁹ illos qdā sūt noia mere absolu-
ta et qdā pnotatiā sic dictū ē p⁹ i pmo tracta-
tu Silr qdā sūt pñā sic noia pñā t⁹ pnoia et q⁹
dā sūt pñmilia que iō hñt diuersū mod figndi
q⁹ vñū fignt vñū t⁹ nō pñā t⁹ reliquū plura fignt v⁹
pōt figre t⁹ fm pñdicta sub isto terciō pñcipali
pñt pñneri tres mōi spāles isti⁹ fallē Prim⁹
mod⁹ pōt ēē fm dōnes q⁹ hñt finitas figtioēs
et que non habent finitas significationes: et
et penes istū mod⁹ peccāt pñe in q⁹ pmutatur
vñ⁹ mō⁹ supponēdi in aliū sic si arguāt sic oīs
hō ē al⁹ g⁹ al⁹ ē oīs hō Et ad euidētiā ist⁹ exēpli
sibi filium Est pmo sciendū q⁹ hic pōt assignari
fallā figure dcōis pñt h⁹ q⁹ i antevna dictio h₃
vñā supponēz t⁹ i pñte aliā quīs h⁹ nō sit suffici-
ens cā. sic oñdēf et silitudo dictionū est cā de
cepiciois ist⁹ q⁹ eni i mlt⁹ nō refēt sic tñsponē
dcōnes bñ eni seq⁹ hō alb⁹ est hō g⁹ hō est hō
alb⁹ Silr seq⁹ aīal rōnale est hō g⁹ hō est aīal
rōnale pp⁹ h⁹ decep⁹ credē pōt q⁹ tal⁹ mō⁹ ar-
guēdi valeat i oib⁹ t⁹ decipit p fallāz figure dic-
tiois t⁹ orif⁹ hec fallā ex diuersitate mōrū signi-
di pp⁹ h⁹ eni q⁹ oīs nō h₃ t₃lez mod figndi q⁹ h₃
albū v⁹ dictio tal⁹ t₃ tñ pñgt v⁹ facit tñmū cui
addit stare p oib⁹ suis figtis t⁹ facit tñm₃ me-
diāte seqntē stare pñuse tñm₃ qñt nō stat i pñte iō
est fallā figure dcōis t⁹ orif⁹ ex silitudine vñ⁹
dcōis ad aliā dcōez Et est sciendū q⁹ nō qñbet
variatio supponis cāt fallāz figure dcōis tūc
eni i demōstratiōe potissima eēt fallā figure
dcōis Sed gñalit⁹ qñ arguāt a tñmō stāte pñuse
tñmā tñmū stātez detminate saltē euthime
matice est fallā figure dcōis si circa aliū tñm-
nū t⁹ dispōnē ei⁹ nulla penit⁹ sit facta variatio
quīs simul cū h⁹ sit fallā pñtis sic est in exēplo
pposito Si tñ argueret sic oīs hō est aīal g⁹ al⁹
est hō quīs aīal i ante supponat pñuse tñm₃ i in
pñte detmiāte q⁹ tñ signū additū hōi in ante
nō addit⁹ sibi i pñte nō est ibi fallā figure dcōis
penes istū mod⁹ oīa tñia sophismata peccāt oī
parte pñtui est aliq⁹ ps mior. g⁹ aliq⁹ pars est
mior oī pte pñtui aīas est verū q⁹ qñbet figu-
laris est vera et pñs falsū q⁹ qñbz singularis
est flā t⁹ pñā nō valet quia ps in ante suppoit
pñuse tñm₃ et in pñte suppoit detminate s₃ si in
talib⁹ est euidētius fallacia pñtis quā fallacia
figure dcōis ideo qñ de fallacia pñtis agetur
diuersa exēpla adducēf Silr arguē⁹ a tñio stāte

detmiāte v⁹ pñuse tñm₃ ad eundē tñmū stātez
pñuse et distributiōe est fallā figure dcōis quīs
etiā sit fallā pñtis sic hic tu dubitas aliq⁹ ve-
rū g⁹ tu nescis aliq⁹ verū. Vñ si arguāt sic il-
ud qd tu dubitas tu nō scis tu dubitas aliq⁹ ve-
rū g⁹ tu nō scis aliq⁹ verū est fallā figure dcōis
q⁹ in ante statverū detminate et in pñte stat
pñuse et distributiōe Silr hic illud q⁹ nō est ali-
qd ad illo dñt. sōr nō est oīs hō g⁹ sōr ab omni
hoīe dñt. nā in ante hō stat detminate ppter
negationē pñcedentē et in pñte stat pñuse et di-
tributiōe Oportet autem scire q⁹ non tantum
pñgit facere fallaciā figure dictionis ppter
variū modum supponēdi eiusdem tñmū sed
etiā ppter diuersūz modū supponēdi diuē
forū terminorū ita qd alius termin⁹ correspō-
dēs non mutet⁹ Vnde hic ē fallacia figuē
dcōis omīs hō est aīal ergo subā est omīs hō
et ita de pñlibus. Non solū aut⁹ tercius mod⁹
accidit ex vario mō figndi tñ cathegreumati-
ci et sicathegreumatici s₃ etiā accidit ex diuē
sis modis figndi inplexorū in diuersis pñtis
qñ eni ppter hoc q⁹ si arguatur ex omib⁹ tñm-
nis eiusdē pñti erit bonū argumētū creditur
ppter hoc q⁹ silr arguēdo ex tñmīs diuersorū
pñtorū sit pñmēs argumētū et tñ nō est tūc
accidit fallā figure dictiois credif enim ppter
similitudinē dictionū qd silr pñgit arguē ex
istis terminis sic ex illis et tunc fieret deceptio
per fallaciā figure dictionis Est aut⁹ pmo
sciendum q⁹ non semp quando arguitur ex t-
minis diuersorum pñcametorū est fallacia
figure dictionis quia vniuersalit⁹ quando pre-
misse sunt mere de inesse et de presenti et ca-
thgorice disposite i modo et figura non ē fal-
lacia figure dictionis qualescūq⁹ sint termini
nec plus refert q⁹ oēs tñ sint ei⁹ dē pñti q⁹ diu-
sorū Vñ ita valet iste silr oīs homo est ani-
mal. album est homo ergo album est animal
et ita vniuersaliter de pñmilibus sic iste om-
nis homo est animal sortes est homo ergo sor-
tes est animal Et ideo ad assignandū fal-
laciā figure dictionis non sufficit dicere qd
pmutatur vnum in reliquū sed oportet dice-
rē rationem magis specialem Est autē
sciendum q⁹ quamuis sillogistice arguendo
ita pñgit arguē ex tñmīs diuersorū pñtorū sic
ex tñmīs ei⁹ dē pñti tñ nō sillogistice freqnt arguere
ex tñmīs ei⁹ dē pñti tñ ex tñmīs diuersorū pñtorū
t⁹ h⁹ mlt⁹ pñtingē pōt. vno⁹ pōt pñtingē pp⁹ diuersi-
tatē signorū distributorū ad euidētiā sciēd

est qd sic diuersis pntis pgruunt diuersa intro-
gatiā ita qd ad diuersa interrogatiā p inplexa
diuersos pntorū sit rñdenō. nā si qras qlis est
hō pueient respōdes qd est alb⁹ v⁹ mulic⁹. Et si
qras vbi est hō pueient rñdes qd ē i forovl i cā
pis i si qras qd est hō pueient rñdes qd est aial
i sic d alius sic diuersis pntis corñdet diuersa
distributiā sic pnto subē corñdet qd qd qlibz
huiusmōi Hic tñ sciend qd tñ distributiā eg
ualēt pueiūt oib⁹ noib⁹ mere absolutū siue illa
sigtnt subās siue qlitates siue res qscūq. Pre
dicamēto aut qtitatē corñdet ista distributiā q
tūcūq qtitatē loco qru noim poit qtu i qtitū
Predicamēto at qtitatē corñdet hec distributiā
qlecūq. Et pnto vbi h signū vbiq. Et pnto qñ
h signū qñcūq i sic de aliis nisi forte noia no
bis deficiāt. Differt aut distributiū subē siue
distributiū corñdes nomib⁹ mere absolutū ab
aliis qā qñ pñgit assumē noia pnotatiā v⁹ re
spectiā sic noia mere absoluta. Vñ eque bñ
vz iste mō arguēdi qd est hō est aial bicu
bitū est hō q bicubitū est aial sic iste qd est
hō est aial lof est hō q lof est aial et h qā tal
maior equalz isti ois hō est aial. Sed de aliis
distributis nō est sic qā sub aliis distributis
pñgit fuādo debitū modū arguēdi. sumē so
lū illa inplexa equalētia tñ distributiō et p
pria sibi ppē qd arguēdo ex talib⁹ ncce est sci
re naturas pntorū scz qd signt et quō signt et
qd nō oia pnta signt vñ sed multa eorū signt
plura quīs nō oia vniuoce nec eodē mō signdi
et qui h scit ppe est vidē verū in mult⁹ fm phi
losophū in libro elēchorū. Sciend est qd qñ
cūq supā maiore hñte h signū qtitatē v⁹ qci
enl cūq et suā sū aliqd inplexū nisi p qd pñ
git rñdere ad qstionē factā p qtitū v⁹ qd est fal
laciā figure dcois ppē distributionē pntorum
et hoc qā si assūerēt solū aliqd inplexū p qd
pueient rñdes ad talē qstionē nō est aliqd fal
laciā Et iō si aliq credat qd sp pñgit sub i mi
nore accipe vñ tñmū sic aliū sic pñgit i mul
tis aliis decipiet p fallāz figure dcois. sic hic
qtitatē ē a tñ est b. a est lignū q b est lignū
i tñ si loco isti tñmū lignū ponat iste tñmū tñ
bitū est bonū argumētū sic arguēdo qtitatē
est a tñ est b tñmū est a q tñmū est b. Si
milit si post illud signū qlecūq in maiore ac
cipiat sub i miore aliqd in pplexū p qd nō re
spondet ad qstionē factā p qle est fallā figure
dcois et si accipiat sub inplexū p qd pueient
rñdes ad qstionē factā p qle erit agumentū

bonū sic hic est fallā figure dcois qlecūq cur
rit disputat for currit q for disputat et tñ hic ē
bonū argumētū qlecūq currit disputat albū
currit q albū disputat. sū hic est fallā figure
dcois qñcūq est accñs est sū subiectū accñs
est iherēs q subiectū ē iherēs. sū hic est bonū
argumētū qñcūq est accñs est subiectū in hoc
tpe est accñs q in h tpe est subiectū Sū hic est
fallā figure dcois vbiqūq est subā ibi est qti
tas āgel⁹ ē sū āgel⁹ ē qtitas sū hñ vbiqūq
est subā ibi est qtitas sed subā est in h loco
qtitas est in h loco. Et sic pñgit arguē in aliis
vbi poit signū distributiū corñdes interroga
tio ad qd pñgit pueient rñdere p i pplexa ali
cuius pnti et nō p alia tñ de distributis subē
est difficultas spālis. Pro quo sciend est qd qñ
distributiū subē poit in ppōne mere de pnti i
mere de iesse nō refert qd cūq subiectū accipe
sū i miore iō tal mō arguēdi qd qd emis co
medis. carnes crudas emis q carnes crudas
pmedis. qd est subā corpea est qtitas corp⁹
cristi est subā corpea q corp⁹ cristī est qtitas i
ita in aliis ita tñ q in minore nō accipiat ali
qua detmiatio ppōnis que nō accipit i maior
re i simul cū h q nō pmutet vñ numer⁹ i aliū
qā si alter illoz fieret accideret fallaciā figure
re dcois sicut oñdes Vñ pluri b⁹ modis qñ nō
accipit pmissē dispositē in mō nec in figura
nec equalētes talib⁹ accidit fallā figure dco
is vñ sciend aliqd nomē p qd rñdes ad qstionē
factā p qd est de re vna Qñq. vero h accidit
arguēdo ex ppōib⁹ de pnti qñz ex ppōib⁹ de p
terito qñz ex ppōib⁹ de futuro Si aut arguā
ex ppōib⁹ de pnti et de iesse h pōt pñgere v⁹
addēdo aliq detmiatiōez p quā pōt saltē pcia
liter rñderi ad qstionē factā p aliud interroga
tiū de re vna q p qstionē qd est sicut si arguā
sic qd currit est corp⁹. hō currit velociter q
hō velociter ē corp⁹ qā i miore addit velociter
p qd rñdes aliq ad aliā qstionē q ad qstionem
factā p qd ē. iō est fallā figure dcois i tñ si po
nat h detmiatio realit erit bonū argumētū sic
arguē qd currit ē corp⁹. hō currit realiter
q homo realiter ē corpus. vñ vñ qñ in tali mō
arguēdi addit in miore aliq detmiatio q pōt
ppetere eidez et non ppeterere eidem causatur
fallaciā figure dictionis et alia non causat fal
laciā figure dictionis. tale tamen signum
posset i maiore accipi qñ foret ibi fallaciā si
gure dictionis ponatur enim q qñ sit itroga
tiū ad quod puenienter respondetur p tñ

cito veloci⁹ tarō violent⁹ i huiusmōi i sibi cor
respōdeat h signū qñcūq tñc ille mō arguē
di ē bō qñcūq aliq currit ē corp⁹ hō veloci⁹
currit q hō veloci⁹ ē corp⁹. Sū hic ē fallā figu
re dcois ois subā matīal hz pte distāt a pte
corp⁹ cristī i sacramēto altari hz pte distāt a
pte Sū hic oē corp⁹ ē circūscriptiē i loco subā
corpi cristī ē corp⁹ in sacramēto altari q subā
corpi cristī ē circūscriptiē i loco i sacramēto
altari Sū hic oē corp⁹ ē qtu. corp⁹ cristī ē cor
p⁹ i sacramēto altari q corp⁹ cristī ē qtu i sacra
mēto altari Sū hic fm vñ opioz ois subāt i
a matīal ē qtitas corp⁹ cristī ē subā matīal in
sacramēto altari. q corpus christi est qtitas i
sacramēto altari Sū hic qd ē subā ē qtitas
sū corp⁹ cristī i sacramēto altari ē subā q cor
p⁹ cristī i sacramēto altari ē qtitas et tñ sic ar
guēdo vbiqūq aliqd est subā ibi illud ē qtitas
et i sacramēto altari corp⁹ cristī est subā q i sa
cramēto altari est qtitas. est bonū argumētū i
ita pñ sciend h signū vbiqūq loco illi hñ qd
nō est fallā sciend sū aliqd p qd rñdes ad qti
onez factā p vbi ppē qd summe sū ncce est sci
re qñ i q signt pnta i q ad h q sciat de mlt⁹
an sit ibi fallā figure dcois. Ex pñc pñz q hic
nulla ē fallā vbiqūq hz aliqd qtitatē iherētē si
bi ibi est qtu subā corpi cristī hz qtitatē ihe
rētēz sibi i sacramēto altari q subā corpi cri
sti est qtu i sacramēto altari. Nec hic vbiqūq
aliqd hz latitudiez lōgitudiez i pfūditatez in
herētēz sibi est lōgū latū i pfūditatez. sū subā cor
pi cristī hz lōgitudiez latitudiez i pfūditatez
iherētēz sibi i sacramēto altari q subā corpi
cristī est in sacramēto altari lōga lata i pfūda
nec hic vbiqūq aliq subā hz extēsiōez iherētēz
sibi ē extēsa subā corpi cristī hz extēsiōez
in sacramēto altari iherētēz sibi q subā cor
pi cristī est extēsa i sacramēto altari. Aliē
pñgit peccare p fallāz figure dcois in tñ mō
arguēdi pmutādovñ nūerū in aliū vtpote
numēz siglarē i pluraez sic qd est scitū ē
scitū p iuentiōē v⁹ p doctrinā. ista sū scita d
mōstrādovñ scitū p iuentiōez i altū p doc
trinā q ista sū scita p iuentiōez v⁹ doctrinā
Sū hic qd est psoa dina est de p⁹ i fili⁹ sū
psoe dine q p⁹ i fili⁹ sū dy Sū hic qñbz psoa
dina pducēs est pñcipiū spirit⁹ factū p⁹ i fili⁹
sū psoe dine pducēs q p⁹ et fili⁹ sū pñcipia
spirit⁹ sancti. Hic tñ est sciend q vix aut nūq
pōt ipediri tal mō arguēdi nisi vbi arguē dis

iunctiē vbi accipit tñmū signū aliq re pñmūez
que est ples psoe quō ē de deo quivñ est de⁹ i
tñ ples psoe Sū vñ pñcipiū spirit⁹ sancti est
due psoe tñ frequē arguē⁹ enthimemathice
et pmutādo numēz siglarē in ples est fallā
figure dcois in aliis calib⁹ quā in illis et hoc
vbiqūq tñmū nō signt plura sicut nō seqt sol est
corp⁹ q soles sū corpa. nec seqt fenix est aial
q fenices sū aialia et h ppē fallāz iplicatio
nez in pñte et iō hic est tñ pñā vt nunc hō est
aial q hoies sū aialia i tales pñe hñ pñt redu
ci ad pñmū modū in quo orit deceptio ppē di
uersa accñā gramaticalia diuersarū dictionū
Aliē accidit tal mō arguēdi penes fallā si
gure dcois arguē⁹ ex ppōib⁹ de pterito et
de futuro et h vel arguēdo ex oib⁹ de pteri
to vel ex vna de pterito et vna de pnti et eodē
pporcionabilitē dicend est de illis de futuro
Si pmo aut assūptū in maiore poit a parte
subiecti aut a pte pti si pmo mō resoluēde sū
ppōnes in ppōnes equalētes que pñt disponi
in mō et i figura i vtend est arte que data est
de mō sillogisandi ex ppōib⁹ de pterito et de
futuro vbi gracia si arguā sic qd heri emi
sti hodie pmedisti carnes crudas heri emisti
ergo carnes crudas hodie pmedisti resoluēda
est maior in istā sibi equalētez omne heri em
ptū fuit hodie pmeditū a te et miōr in istā eg
ualentez sibi carnes crude fuerūt heri empte
et pclusio in istā sibi equalentez carnes crude
fuerūt hodie pmedite a te i subiectis omnib⁹
hiis acceptis p hiis que fuerūt tenet sillogis
mus sed si subiectū pclusionis sumat p hiis q
sū non valet sed est tam fallaciā accidentis
quā fallā figure dcois. Si aut pōat assūptū a
pte pti sū ē fallā figure dcois Vñ hic ē fallā
figure dcois qd heri emisti hodie pmedi
sti tu emisti heri carnes crudas q hodie pme
disti carēs crudas i mltō magis ē fallā figure
dcois si maior sit de pnti i miōr de pterito v⁹
de futuro propter quod est hic fallaciā figure
dictionis secund illā opinionez que ponit qd
qtitas nō est alia res a subā i qlitate qd fu
it heri est hodie sū fuit heri bicubidal qtitatē
q sortēs est hodie bicubidalis quātitatē. Sū
qd fuit adhuc ē sū fuit triangular figure q
sū ē triangularis figure i omnibus eni talib⁹
est fallaciā figure dcois i tñ accipiēdo subiecta
mē absoluta nō ē aliq fallā i qd fuit est hō
fuit q hō ē sū hic est bonū argumētū qñcūq
illd fuit sū tē fuit qtitas sū h sū fuit sū q h

suba fuit q̄titas. Sifr hic q̄cqd fuit est albedo fuit ḡ albedo est. Et sifr q̄cqd fuit est for fuit hō ḡ for est. Et sifr q̄cqd fuit ē hec albe fuit color ḡ rē. et tñ fm illā opioz q̄ pōit q̄titate n̄ ēē aliā rem a subā et q̄titate hic est fallā figure dcois q̄cqd fuit adhuc ē hec herba fuit q̄titas ḡ hec herba est q̄titas s3 hic ē bonū argumētū q̄ncūq̄ est aliqd fuit subā tñc fuit q̄titas hec s3 statia fuit subā ḡ h subā fuit q̄titas. Sifr hic ē fallacia figure dcois q̄cqd est fuit p̄ a ē p̄ cū b ḡ a p̄ fuit siml cū b. Sifr ē hic fallacia figure dcois q̄cqd fuit adhuc ē h corp⁹ fuit p̄iuctū illi corpori ḡ h corp⁹ ē adhuc p̄iuctū illi corpori et tñ istud ē bonū argumētū q̄cqd fuit ē albedo fuit ḡ albedo ē. Et sic dictū ē de ppōib⁹ de p̄ito ita pporcioābilit̄ dicendū ē de ppōib⁹ de futuro. Aliq̄ p̄tigit fallā figure dcois ex diueritate p̄ntorū i ppōib⁹ sic sic arguēdo q̄cqd de p̄t facē mediāte cā secūda p̄t facē se solo s3 de p̄t facē actū meritorū mediāte cā secūda efficiēte ḡ p̄t se solo facē actū meritorū hic ē fallā figure dcois q̄a si accipit s3 no mē mere absolutū ēēt bonū argumētū sic hic ē bonū argumētū q̄cqd p̄t d̄ facere mediāte cā scōa p̄t facere se solo s3 d̄ p̄t facere ignē mediāte cā scōa ḡ rē iō si p̄t silitudinē dictionū credat q̄s q̄vnu argumētū ē bonū sicut aliud decipit p fallāz figure diciois vūtn sciendū ē q̄ si actū meritorū ponere apte sbiectū n̄ ēēt fallā figure dcois vt hic q̄cqd de p̄t facere mediāte cā scōa p̄t facere se solo sed oēz actū meritorū p̄t de facere mediāte cā scōa ḡ rē q̄a p̄clusio ēva si p̄isse sit ve siue subiectū accipiat p̄ hīs q̄ sūt siue p̄ hīs que p̄nt ēē. Sifr hic ē fallā figure dcois oēz rē p̄t de facere sine aliā re totalit̄ distincta albū est aliā res ab albedie ḡ de p̄t facere albū sine albedie i tñ ista p̄clusio bñ seq̄t deus albū p̄t facere sine albedie q̄a illā rē q̄ ē alba p̄t de facere sine albedie i tñ h̄ ē i possibilt̄ albū facit de sine albedie. Sifr hic ē fallā figure dcois de p̄t cāre oēz rē possibilez que n̄ est de v̄itas illi ppōis deus nihil creat p̄t ēē ḡ de p̄t creare vitatē huius ppōis p̄t h̄ q̄ iste t̄m̄i v̄itas istū ppōis n̄ ē i p̄plexū i mere absolutū O3 aut̄ scire q̄ n̄ solū iste mō fallē figure diciois est i talib⁹ discursib⁹ p̄posuit ex t̄lib⁹ p̄mis sis s3 etiā accidit i p̄mis i enthymematib⁹ q̄a iste mō n̄ ē tñ ex h̄ q̄vnu p̄ntū mutat i aliud h̄ est q̄ p̄mo i maiore accipit signū distributiū corrūdensvni p̄ntor̄ postea accipit sub i

p̄plexū alit̄ p̄nti q̄a nūq̄ dicit phus q̄ figura dcois est ex p̄mutatoē vni p̄nti i aliud sed dicit q̄ diuersa sūt p̄nta i eas res diuersimo de signū iō frequē n̄ sūt p̄ntē bōe ex i p̄plexis aliq̄ p̄ntorū i tñ si loco illorū p̄nterent i p̄plex a alit̄ p̄nti eēnt p̄ntē bōe sicut hec est p̄nta bōa hō fuit aīal ḡ aīal fuit hō Sifr albedo fuit nigredo ḡ nigredo fuit albedo. Sifr hic albedo p̄t ēē color ḡ color p̄t ēē albe Sifr t̄les p̄ntē sūt bōe albe cessat ēē albe ḡ albe cessat esse homo definit esse hō ergo homo b̄sinit esse q̄ ideo sunt bōe quia termini ex quibus p̄ponūt n̄ signū aliqd i recto i aliqd i obliq̄ nec signū aliqd p̄mo i p̄ncipalit̄ i aliqd scdario nec signū aliqd affirmatiē i aliqd negatiē s3 eod mō oīa sua signū signū qd scōz p̄ncipia aristotē n̄ est vū nisi de i p̄plexis i ḡne subē i de abstracti i ḡne q̄litat̄ cui coridēt p̄creta sup̄pōentia p̄ di lūctis reb⁹ ab ill p̄ q̄bus supponūt abstracta i iō t̄les p̄ntē ex t̄lib⁹ t̄m̄is sūt bōe i n̄ alie: p̄t q̄b si aliq̄s credat q̄ p̄ntē p̄ntē valēt ex ill t̄m̄is is sicut ex t̄lib⁹ decipit p fallāz figure dcois Vñ hic est fallā figure dcois penes istū mōd albū definit cras esse albū ḡ albū definz cras esse. motus cessabit esse motus ḡ motus cessabit esse q̄n q̄scit mobile sicut hic est fallā figure dcois q̄n q̄scit mobile forma p̄tibilit̄ acq̄sita cessabit esse p̄tibilit̄ acq̄sita ḡ forma p̄tibilit̄ acq̄sita cessabit esse q̄n q̄scit mobile Sifr hic actū meritorū p̄t deus facere sic voluntate efficiente ḡ deus p̄t facere actū meritorū sine voluntate efficiente Sifr hic istā vitatez p̄t deus facere demonstrādo vitatez istius deus nihil facit ḡ p̄t facere hāc vitatez. Sifr hic hō ab eterno fuit deus. ḡ de ab etno fuit hō Et p̄ isto exemplo i p̄ aliis p̄cedentib⁹ est sciēd q̄ quis h̄ nomē hō s3 dōz v̄sū phorū sit no mē mere absolutū nō p̄t signū vnu signū i recto quā aliud in obliq̄ tñ scōz v̄sū theologorū nō est ita mere absolutū q̄a si sic esset p̄uertit̄ bile cū hoc noie humanitas et tūc sicut hec est neganda filius dei est humanitas ita hec esset neganda filius dei est hō qd fm̄ est i ideo secundū v̄sum theologorū hoc nomen homo p̄notat vel p̄significat saltem potentialiter suppositū dīnū qd quis n̄ ēēt hō possz tñ ēē hō i p̄t h̄ q̄n posui mltā exēpla d̄ h̄ noie hō locut⁹ sū secundū v̄sum philosophorū Similit̄ hic est fallā figure dictionis filius dei p̄t n̄ esse hō ḡ hō p̄t n̄ ēē fili⁹ dei p̄pter eād rōnē Scire aut̄ q̄re i p̄dict̄ ē fallā figure dcois

nō spectat ad logicā s3 p̄ntz ad illū qui p̄fctē nouit tā logicā q̄ alias artes siue sciēcias spā les iō q̄ in oib⁹ argumētū nouit assigāre fallā ciā figure dcois est p̄p̄vidē verū in oib⁹ sciē ciis. Est etiā sciēdū q̄ quis t̄les p̄ntē habeat tā lē defectū geēale tñ q̄z gracia matie aliq̄ p̄nt tenē et tūc ad ostēdendū q̄ aliq̄ p̄ntē tenēt gracia matie et aliq̄ nō oportet recurrē ad secūd mod p̄ncipalē istū fallacie et ad artē ibi tradi tā nec est inueniēns q̄ in eod argumēto ali q̄n p̄currāt duo modi eiūs fallacie Ad illūm etiā modū h̄nt reduci palogismi i q̄b argumēt a p̄missis habentibus aliq̄ detm̄iationē ad p̄ clusioēz siue ista detm̄iatioē quis nō nulli tales p̄nt reduci ad fm̄ mod p̄ncipalē Vñ hic ē fallacia figure dcois tu nō habes denariū cū ē sticia tu das denariū cū sticia ḡ das qd non habes. Sifr hic tu das vnu solū denariū i n̄ habes vnu solū denariū ḡ das q̄ n̄ hēs. Et cā q̄re i t̄lib⁹ est fallacia figure dcois est ista q̄a si in talib⁹ p̄missis loco illorū t̄m̄iorū denariū cū sticia vnu solū denariū poneret t̄m̄i mere ab soluti n̄ ēēt aliq̄ fallacia respectu eiūs p̄clusi ois sic hic nulla est fallacia tu n̄ habes aīal rō nale tu das aīal rōnale ḡ tu das q̄ n̄ hēs. nec hic tu das bouez i n̄ hēs bouez ḡ das q̄ n̄ hēs s3 nūqd est hic fallacia figure dcois tu das bo uē albū i n̄ hēs bouez albū ḡ das q̄ n̄ hēs. Di cend est q̄ h̄ argumētū est bonū q̄a nō sp̄ di missio detm̄iationis i p̄clusioē facit fallatiā si guē dcois s3 q̄n detm̄iatio illa est in vno p̄nto tūc cāt et q̄n est i alio tūc nō cāt fallaciā figu re dcois. vñ bñ seq̄t tu das vnu denariū et nō hēs vnu denariū ḡ das q̄ nō hēs et tñ nō seq̄t tu das bouez i isto loco et n̄ hēs bouez in isto loco ḡ das qd n̄ hēs nec p̄t dari r̄la genēalis q̄n t3 tal p̄nta et q̄n n̄ sifr p̄t accidē fallaciāsi gure dcois p̄t h̄ q̄ aliq̄ t̄m̄i signū aliqd nega tiē et aliqd affirmatiē sic i isto exēplo tu das vnu solū denariū et n̄ hēs vnu solū denariū ḡ das qd n̄ hēs. vñ p̄t h̄ q̄vnu solū denariū si ḡt p̄la negatiē iō tal p̄nta n̄ v3. nō solū aut̄ acci dit fallacia figure dcois p̄t h̄ q̄ i p̄plexa ca thegrematica i sicathegrematica diuersimo de signū et p̄t h̄ q̄ aliq̄ t̄m̄i signū aliqd nega tiē et aliqd affirmatiē et epuerso s3 etiā ex h̄ q̄ aliq̄ sūt t̄m̄i p̄munes p̄lib⁹ et aliq̄ sūt p̄pi it q̄s p̄putada sūt noia p̄pa et p̄noia demonstrā tiā et relatiā Et est iste mō q̄n aliq̄ argumē tū t3 si loco t̄m̄i p̄muis v̄ loco h̄nt t̄m̄i p̄mu nez p̄ pte p̄ogere nomē p̄p̄ v̄ p̄nomen de

mōstratiū v̄ relatiū tñ q̄n p̄oif ali⁹ t̄m̄i ḡ p̄ nomē demonstratiū i relatiū v̄ nomē p̄p̄ n̄ v3 argumētū i q̄n accidit epuerso vbi ḡra si argumēt sic marc⁹ p̄t ēē alē a tulio marc⁹ est tuli⁹ ergo marc⁹ p̄t esse alē ase h̄ est bonū argumētū si marc⁹ sit nomē p̄p̄ istū hois sifr et tuli⁹ si tñ loco istū nois tuli⁹ poāf h̄ p̄mūe musicū vel si adderet nomen p̄mūe argumētū n̄ valeret sic nō seq̄t marc⁹ p̄t esse alē a musicovl a tulio musico marc⁹ est tuli⁹ ḡ marc⁹ p̄t esse alē ase Sifr h̄ est bonū argumētū marc⁹ est terci⁹ a sorte et a tulio ḡ marc⁹ est terci⁹ ase et tñ h̄ argumētū n̄ v3 marc⁹ est terci⁹ a sorte et ab ho iē ḡ marc⁹ est terci⁹ a se i tñ n̄ est d̄ra aliq̄ nisi i h̄ q̄ in vno accipit nomē p̄mūe et i alio loco t̄m̄i p̄muis. accipit nomen p̄p̄ p̄t q̄ si aliq̄s credat q̄ illud argumētū v3 vbi poif nomen p̄mūe sic illud i q̄ poif nomen p̄p̄ decipit p̄ fal. figure dcois dū credit p̄pter silitudinē dic tionū vnu valere sic et reliquū. Sifr hic est bonū argumētū marc⁹ n̄ ē terci⁹ ase et a sorte mar cus est tuli⁹ ḡ marc⁹ n̄ est terci⁹ a sorte et a tur lio et tñ si loco illi nois p̄pi tulū poneref̄s no men p̄mūe hō argumētū n̄ valeret q̄a nō seq̄t marc⁹ nō est terci⁹ a se et a sorte marc⁹ est hō ḡ marc⁹ nō est terci⁹ a sorte et ab hoie. Et ita p3 q̄ aliq̄ p̄oendo nomē p̄p̄ est bonū argu mentū et p̄oendo loco illi nois p̄pi nomen p̄ mūe nō v3 et iste est vñ mō terci⁹ mōi p̄nci palis. Nec tñ est dicendū q̄ sp̄ accipiendū nom p̄p̄ loco nois p̄muis vel epuerso est fallacia figure dcois. vñ errāt dicentes q̄ hic est fall a figure dcois coruscus ē alē a corusco mu sico corusc⁹ est corusc⁹ music⁹ corusc⁹ est alē a se si coruscus sit nomen p̄p̄ et nō equocu q̄a si esset nomē equocu n̄ essz fallacia figure dcois. Qd aut̄ n̄ sit ibi fallacia figure dcois p3 nā seq̄t coruscus est alē a corusco musico ḡ corusc⁹ nō est corusc⁹ music⁹ i seq̄t corusc⁹ nō est corusc⁹ music⁹ ḡ corusc⁹ music⁹ n̄ ē coruscus Similit̄ seq̄t coruscus est corusc⁹ music⁹ ḡ coru sc⁹ music⁹ est coruscus et ex istis duobus seq̄t p̄clusio p̄ncipalis sc3 q̄ coruscus musicus non est coruscus. coruscus musicus est coruscus ḡ coruscus non est coruscus et vltra igitur co ruscus est alter a se : nec valet dicere quod n̄ seq̄tur corusc⁹ ē alē a corusco musico ḡ coru scus n̄ ē corusc⁹ music⁹ q̄a seq̄t corusc⁹ est alē a corusco musico ergo corusc⁹ ē alter a corusco et vltra ergo coruscus non est coruscus et vltra: ergo coruscus non est coruscus musicus.

a pmo ad vltimū. Dicēdū est q̄ t̄is discursus est bon⁹ ex p̄pōib⁹ mere de inē et mere de p̄nti s̄z iste discursus nōvz corusc⁹ pōt eē alter a corusco musico corusc⁹ est corusc⁹ musicus ḡ corusc⁹ pōt eē alt a se et tū si loco isti⁹ t̄mi corusc⁹ music⁹ ponere aliq̄ p̄nomē demonstratiū v̄l relatiū v̄l p̄pū nomē nō eēt discursus bon⁹. Et si q̄raf cā istū dicendū est q̄ causa est q̄a affirmatiō m̄te in q̄b⁹ ponit t̄mi p̄munes v̄l p̄nomia v̄l p̄pā noīa cū t̄mis p̄muis p̄nt h̄re p̄les causas vitat⁹ q̄ si loco illorū p̄pū nō mē ponere v̄l p̄nomē ista enī pōt h̄re omēs causas istas vitat⁹ corusc⁹ pōt eē alt a corusco musico corusc⁹ pōt eē alt a musico corusc⁹ nō pōt eē corusc⁹ music⁹ nō oēs istas cās vitat⁹ pōt h̄re ista corusc⁹ pōt eē alt a se nec ista corusc⁹ pōt eē alt a corusco. Et si dicat q̄ hic est fallacia p̄nt. Dicendū est q̄ si nō est i p̄ueiens ibi accipe fallaciā p̄nt si tū q̄s decipiat p̄pter h̄ q̄ videt q̄ tal mod⁹ arguēdi t̄z in p̄sib⁹ dictioib⁹ decipit p̄ fallaciā figure dictiois penes istū modū peccat t̄ia sophismata q̄n aliq̄ sūt idē realit̄ v̄biciq̄vū illorū est ibi est reliquū s̄z subā corpis cristi h̄ns p̄tē a p̄te distinctā et corp⁹ cristi in sacramēto altaris sūt idē realit̄ ḡ corp⁹ cristi est in sacramēto altari h̄ns p̄tem a p̄te distinctā q̄a si loco isti⁹ t̄mini subā corpis cristi h̄ns p̄tem a p̄te distinctā ponere nomen p̄pū v̄l p̄nomē demonstrat⁹ illā rem que ē sub stātia corpis cristi h̄ns p̄tē distinctā a p̄te esset bonū argumētū. Sitr hic ē fallacia figure dictiois hec subā est subā h̄ns p̄tē distātē a p̄te h̄ res est subā in sacramēto altaris ḡ hec res est subā h̄ns p̄tē distātē a p̄te in sacramēto altari et tū si in p̄clusioē ponere loco isti⁹ t̄mi subā h̄ns p̄tem distātē a p̄te nomē p̄pū v̄l p̄nomē demonstratiū eēt bonū argumētū et p̄t hoc ibi est fallacia figure dictiois penes aliū modū p̄us positū. Sitr h̄ ē fallacia figure dcois q̄n aliq̄ sūt idē realit̄ v̄nū nō pōt esse sine reliq̄ s̄z for et fite sūt idē realit̄ ḡ for nō pōt eē nisi sit fite q̄a si loco isti⁹ t̄mi fite ponere nomē p̄pū illi⁹ fite v̄l p̄nomē demonstrat⁹ ipsū fite eēt bonū argumētū. Sitr in talib⁹ est fallacia figure dictiois mobile q̄n existit. pōt mot⁹ nō esse ḡ mot⁹ distiguit realit̄ a mobili. Sitr hic ipsa s̄b stācia existēte pōt nō eē q̄ta ḡ subā distiguit realit̄ a q̄titate. Sitr hic ē p̄ncipia aristo. s̄b stācia q̄uis nō desinat esse pōt non esse q̄titas ḡ subā nō est ead realit̄ q̄titati albedo q̄uis nō desinat esse pōt nō esse s̄b stācia ḡ albedo nō ē

ead cū s̄b stācia et tū in omib⁹ istis si loco t̄mi p̄muis ponat nomē p̄pū v̄l p̄nomē demonstra tiū esset bonū argumētū. Sciendū tū q̄ q̄uis p̄ dicte p̄nt nō teneat ponēdo t̄mios cōes a p̄ te p̄ti in p̄pōe categorica si tū ponere a p̄te subiecti in p̄pōe copulatiua est bonū argu mētū et esset p̄nt bone sic seq̄ mobile pōt eē in a t̄ tūc mot⁹ pōt nō esse q̄uis mobile sit tūc ḡ mot⁹ nō est idem realit̄ cū mobili. Sitr seq̄ subā pōt esse in aliq̄ tpe et tūc q̄tū pōt nō esse ḡ q̄tū nō ē idem realit̄ cū subā s̄z alēa p̄missa rū tūc erit fā. Causa q̄re v̄nū mod⁹ t̄z ali⁹ nō est q̄a q̄tū pōt esse subā q̄n subā nō est q̄ta sic. albū erit for q̄n for nō erit alb⁹ ponat q̄for sit mō alb⁹ et q̄ fiat cras niger tūc h̄ est vera albū cras erit for et h̄ est fā for cras erit albus. Et ista est causa q̄re t̄z v̄nū mod⁹ arguēdi et nō ali⁹ et v̄nū orit̄ ista cā dicendū est q̄ ex hoc q̄ a liū modū s̄gndi h̄z h̄ nom for et h̄ nom albuq̄ ga albū s̄gnt fortē i rēo q̄n for est alb⁹ et s̄gnt in obliq̄ albediēz q̄ pōt destrui sorte manente. si mulier q̄ hec sitva s̄z v̄nū op̄ionez q̄titas pōt esse subā q̄n subā nō erit q̄ta cā est s̄z eos q̄a hoc nom q̄titas s̄gnt distātē p̄te a p̄te et de us pōt facē q̄ subā maneat et q̄vna ps nō distet situ ab alia p̄te q̄re et Et ita ē de oib⁹ p̄sib⁹ b⁹ q̄ diuersus modus s̄gndi cāt fallāz figure dcois in talib⁹ sophismatib⁹ p̄t q̄ ad p̄gscen dū istū t̄ciū mod⁹ p̄ncipales figure dcois neces se est p̄gscē q̄s res si s̄gnt et q̄lit s̄gnt eas. s̄. an i rēovel i obliq̄ et an affirmatiō v̄l negatiue et an tāq̄ t̄mi cathegreaticivel fincathegreu matici et an tāq̄ noīa p̄pā vel p̄ia q̄uis illā v̄l timū reduci poss̄z ad secūd modū p̄ncipalem. Vn q̄cqd sit dicēdū d̄ distinctioē illorū mōy tū h̄ itelligēdū s̄z p̄ncipia. An q̄ tē sp est fallatia si gnre dcois q̄n s̄. nō sic p̄tigit arguē ex diuersis t̄is. p̄t diuersitatez dcois q̄vident̄ similes. p̄ter quā s̄b stācia pōt alicui videri q̄ arguen dū est sitr ex illis si tū sp seruādū est q̄ q̄n p̄f se sūt dispoite i mō et i figura secūdnz rlas q̄ date sūt i p̄ncipio isti⁹ t̄ctat⁹ t̄z de sillogismis vniformibus q̄ mixtū nūq̄ est fallā figure dco nis. Capitulu xi.

p Ost fallās i dcoē dicēdū ē de fallaciis ext dcoēz it q̄s p̄o pōt fallā accntif Circa quā sciendū est q̄ hic nō capif accns eo⁹ q̄ accipit p̄us vbi dētmia de accnte qd est v̄ nū q̄nq̄ v̄lū s̄z accipit hic accns p̄ oī t̄io q̄ pōt esse subiectū vel p̄tū distinctū ab alio. Vn oīf t̄inus q̄ pōt esse subiectū vel p̄tū p̄pōis p̄t esse

accns respectu alicuius q̄a ē distinctū p̄ble ab aliquo p̄bili vel s̄biciabili. Cā apparet istū fallē ē ydēptitas p̄dicatiois v̄nū t̄i cūz alio h̄ est cā q̄re decipit q̄avidem⁹ v̄nū t̄minū de ali o p̄dicari affirmatiue vel negatiue credif q̄ q̄cqd dicif devno d̄r de reliq̄. Cā n̄ extitit ē q̄a q̄uis v̄nū t̄i p̄dicat de alio nō ē nccē q̄ q̄cqd d̄r de accnte h̄ ē devno illorū q̄ p̄t h̄ dicat de reli q̄vel n̄ ē nccē eod⁹ dici de reliq̄ quo v̄nū illorū d̄r de alio. Et n̄o ḡnal ad oēs palogismos accidēt ē dicē q̄ n̄ ē nccē p̄ctonē seq̄ ex p̄sib⁹ h̄ ē n̄ ē nccē p̄tū p̄ctonis dici de subiecto p̄nis p̄p̄vniōnē illorū i p̄missis cū aliq̄ vno sic n̄ ē nccē ista extrema hō asin⁹ p̄iugi p̄t p̄dicatio nē cū h̄ medio al sic dicēdū hō ē al asin⁹ ē ani mal et ista ē n̄o ḡnal ad oēs palogismos acci dēt. S̄z p̄t istā m̄sionē ḡnalē ōz s̄z An. assigē aliq̄ regulā sp̄alē euidentē q̄re n̄ seq̄ et p̄ di uerlis ōz diuersas assigre. Ad euidētiāz est sciendū q̄ sūt duo mōi p̄ncipales isti⁹ fal latie. Vn ē q̄n aliq̄ q̄ p̄iūne p̄iūgūt i p̄sib⁹ cū 3⁹ dicūt p̄iūgi it se i p̄ctone. 2⁹ mō ē q̄n a liq̄ p̄iūcta cū aliq̄ vno p̄pōes diuersas cōclu dūt p̄pōez v̄nicā p̄iūgi cū eod⁹ 3⁹. Et ē sciēd q̄ fallatia accnt n̄ est assignda ex variatione medii q̄a n̄ ōz mediū i fallā accntē variari hic enī nulla est variā mediū for est hō plato est hō ḡ plo est for s̄z sp̄vel freqnt accidit fallā ac cidēt ex ydēptitate medii q̄n enī p̄t h̄ q̄ aliq̄ p̄iūgūt p̄ p̄dicatioēz i mē n̄ variato cre dit q̄ p̄iūgūt p̄ p̄tionez int se et tū nō ōz est fallā accnt s̄z h̄ nō pōt dari aliq̄ rla ḡnal suf ficiens q̄a nec p̄variatoēz medii sic dēz ē nec p̄reduplicatioēz miorū extreitāt sup maiorē extreitātē q̄a freqnt r̄duplicatiua ē impossibil⁹ t̄n fillus ē bō sic hic est bō fillus ois hō est la pis ois albedo ē hō ḡ rē t̄n ista r̄duplicatiua ē impossibilis ois hō ē albe⁹ i q̄tū lapis n̄ pōt ḡ dari certa rla ḡnal p̄p̄oib⁹ t̄ palogismis p̄ q̄ sufficient scif fallā accnt i q̄ cau t̄z. Est igit sciēd q̄ p̄m mō fallē accnt ē q̄n p̄isse dispo nūt i figura an in mō t̄ hoc pōt accidē q̄n p̄f se sūt simplr cathegorice de p̄nti t̄ de iesse v̄l q̄n sūt de mō l̄vna ē de mō t̄ alia de iesse l̄ de p̄teritovel de fūto. Vn p̄s istū mō fallē ac cidēt peccat oēs p̄iūgatiōes iutiles vniformes siue mixte de q̄b⁹ loq̄ p̄ p̄mo p̄orū t̄ de q̄bus dēz est p̄. Et iō ad sciēd q̄n est iste mō fallā tie accnt ōz scire oēs illas rlas t̄ oportz sciē penes q̄ illarū peccat palo. et iō p̄ diuersis ōz diuersas rōes assigre Vn hic est fallā accntis

venies p̄gscit a te corusc⁹ est veniens ḡ corusc⁹ se p̄gscit a te t̄ iō i assigndo debes p̄erre et dicē q̄ hic est fallā accnt q̄a maior ē idiffita l̄ p̄ticat⁹ i p̄ma figura i fillō affirmatiō q̄ ma ior si est i p̄pōitovlis n̄ est aliq̄ fallā. Vn hic nulla est fallā ois veniens p̄gscit a te corusc⁹ ē veniens ḡ corusc⁹ p̄gscit a te q̄a maior est v̄l s̄z Sitr hic est fallā accnt ois hō est aīal ois asif est al ḡ ois asin⁹ est hō et assig ḡnal d̄z esse it ta q̄ hic est fallā accnt q̄a q̄uis al p̄dicat d̄ ho mie n̄ ōz q̄ de q̄cqd d̄r al q̄ de eod⁹ d̄r hō t̄i. mō q̄ al d̄r de hoie et p̄fēdo dēs dicē i sp̄ali q̄ hic ē fallā accnt q̄a arguif ex p̄pōib⁹ affir matis i scda figura t̄ ita p̄ diuersis d̄nt diuer se rle a s̄igri t̄ in ill r̄lis n̄ p̄vltit sciri q̄n ē fall latia accnt et q̄n n̄. q̄n igit accidit fallā accnt penes istū mō arguē ex p̄pōib⁹ mere cathe goricis t̄ mere de iesse t̄ de p̄nti facile ē scire rlas An. p̄ p̄teriorū p̄ntas de vniformi ḡna tiōe fillorū de iē p̄t i vno cau puta idiniv bi p̄cedētū ē q̄vna r̄s simplex ē tres p̄sōe q̄ i ter se sūt distincte realit̄ d̄ q̄b⁹ tactū ē p̄ q̄ i ta lib⁹ t̄is ē freqnt fallā accnt t̄ n̄ i aliis. Vn hic ē fallā accnt ois eēntia dina ē p̄r filius ē essen tia dina ḡ filius est p̄r t̄ d̄z sp̄al rla assigri ta lis gavna eēntia dina est p̄les p̄sōe q̄ sūt p̄sō ne distincte it se et ideo n̄ ōz q̄ oē nom p̄sone de quo p̄r nom essentie p̄dicat de noīe altius p̄sōe. Sitr hic est fallā accnt hec essētia est p̄r hec essētia est filius ḡ filius est p̄r et isti de seruit p̄sib⁹ rla q̄a eivna essētia est plures p̄ sōe ideo nō seq̄ q̄ q̄uis de noīe p̄pō illi usvel de p̄noie demonstratē essētia illā p̄dicent no mia illarū p̄sōarū q̄p̄p̄ter hoc v̄nū nomen v nius p̄sone predicetur d̄ reliquo sic prop̄ hoc q̄ iste terminus qui hō significat plures hoī nes predicetur de nominibus singulorum ho minum non oportet q̄ illa nomina que pre dicantur de hoc nomine homo sine signovni ueisali de se inuicem predicent. Similiter hic est fallatia accidentis propter similem regula mvis spiratiua est paternitas vis spiratiua est filiatio ḡ filiatio est paternitas. Similiter hic hec essētia est pater hec essētia est fili us ergo filius est pater. Et similiter hic hec es sentia est pater filius non est pater ergo fili us non est essētia. Similiter hic omnis de us est pater filius est deus ḡ filius est pater. Et si dicat q̄ hic n̄ ē fallā q̄a hec est fā ois de us ē p̄r. Cōt h̄ pōt argui q̄a si hec ē fā ois de us ē p̄r ḡ sua opposita ē v̄a ista scilicet aliquis

deus nō est pater et manifestū est qd hec ē vā
aliquis deus est pater ergo sūt plures dii: q̄rūvñ?
est pater et alius nō est pater. sic seq̄r alij eēntia di
uina nō est pater et alij eēntia diuina ē pater ergo
sunt plures eēntie dīne. Sifr hic ē fallacia ac
cētis pater ē incoicabilis s3 eēntia est coicabilis
ḡ traditōriā vificā de eēntia pater et pater
eēntia sūt idē ḡ traditōriā vificā de eodem
Sifr hic ē fallacia accētis hec eēntia est pater
nō est filius ḡ eēntia nō est filius et p oibus
talib⁹ nō pōt assignari nisi talis rta eēntia di
uina q̄ ē vnus deus et vnica eēntia ē plures p
sone ppter qd vbi nō obuiat relatiōis oppō qd cō
cedit de vna psona pcedē de alia. vbi vero
obuiat relatiōis oppō nō ē cōcedē de q̄libet
qd de vna pcedit et adhuc ē sēp aspiciēdū in
rūdēdo ad discursus ex tīs iportatib⁹ psonas
dinas. Et iō q̄uis in talib⁹ discursib⁹ in q̄b⁹ exē
plificatū ē sit fallacia accētis nō tñ in discursi
bus ex tīs iportatibus creaturas ē fallacia
accētis ppter qd dico qd in tīs iportatib⁹ creafas
vbiq̄ sūt pmissis dispositis in mōr in figura
vocalit̄ fm rlas datas supi⁹ de sylogismis vni
formib⁹ et mixtis nūq̄ est fallacia accētis quā
uis aliqñ possit eē fallacia equocatiōis et am
phibologie et cōpōnis et diuisiōis et accētus
et in vno casu fallacia fm qd ad simplr nisi īa
liq̄ termi includat equalit̄ aliq̄ sincathegreu
matavel aliq̄ alias detminatiōes de q̄b⁹ di
ctū ē in pō tractatu istī sūme ppter qd oēs tales
sylogismi sūt boni. oīs intellect⁹ hūan⁹ ē aīa i
tellectiua oīs volūtas hūana ē aīa intellectiua
Oīs creatura est creata oīs creatio est creatu
ra ḡ oīs creatio ē creatur innumerabiles tales
quos nō nulli ignorātes logicā negāt: ppter qd
in errores varios elabūt. Sicut etiā nō nūquā
accidit fallacia accētis ppter qd pmissis de inēē
et de p̄senti nō ordināt fm rlas debitas i mō
et in figura ita etiā accidit fallacia accētis ppter
hoc qd pmissis de p̄teritovēl de futuro vñ
mō nō ordināt fm vās rlas in mō et in figurā.
pp̄t hoc enī hic est fallacia accētis. fili⁹ dei
fuit deus ab etno fili⁹ dei nō fuit hō ab etno:
ḡ hō nō fuit fili⁹ dei ab eterno. Sifr hic de⁹ nō
pōt facere actū meritoriū sine volūtatē actus
meritori⁹ est aliqd: ḡ aliqd nō pōt fieri a deo
sine volūtatē. Sifr ē hic naturalit̄ pōt sciri qd
oīs deus ē immortal⁹ tres psonae sūt de⁹ vñ p̄t est
deus ergo pōt naturalit̄ sciri qd tres psonae sūt
immortales vel qd p̄t ē immortalis. Sifr ē hic fm

vnā opinionē scio qd oīs aīa intellectiua est sub
stantia intellect⁹ est aīa intellectiua ḡ scio qd i
tellectus est ibi et sicut est de talibus: ita est
de multis aliis qd tñ p̄t sciri euidenter scitis
regulis datis de gnatione filogismorū vnifor
mū et mixtorū ppter qd ignotiā multi deci
piūt p fal. accētis. Scōs mod⁹ p̄ncipalis fal.
accētis est qñ aliq̄ cōiūgūt p p̄dicationē cū ter
tio nō variato in diuersis p̄pōib⁹ et in p̄clusionē
p̄iūgūt illa eadē cum illo tertio nō variato. sic
hic arguēdo iste canis ē tuus et iste canis ē p̄r:
ḡ ē tuus p̄r. Verūtū nō sēp qñ sic arguit ē fal
lacia accētis hic enī nulla ē fallacia accētis. iste
hō ē albus iste hō ē aīal ḡ iste hō ē aīal albu.
Et ideo ad cognoscēdū qñ in tali mō arguēdi
ē fallacia accētis et qñ nō videndū ē an ex p̄po
sitiōe in q̄ ista duo p̄dicat cōiūctim de aliq̄ cō
tingat inferre p̄dicationē vni⁹ de alio et an ta
lis oīo sit p̄pria et si sic nō est ibi fallacia accētis
ut hic lor. ē rōnal⁹ lor. ē aīal ḡ lor. ē aīal rō
nale. Si aut talis oīo sit i p̄p̄a tūc nō v3 sicut
nō seq̄r lor. ē hō lor. est aīal ḡ lor. est hō aīal.
nec sequit lor. est lapis lor. est hō ḡ lor. est hō
lapis. Sifr si ex tali p̄dicationē p̄pria nō contin
gat inferre p̄dicationē vni⁹ illorū p̄iūctorū de
reliquo est ibi fallacia accētis et iō qd non se
quit iste canis est p̄r tuus ḡ est tuus. ista p̄na
non valet iste canis est tuus et est p̄r ḡ est p̄r
tuus sed est fallacia accētis. Sifr nō seq̄r iste
est monachus albus ergo est albus iō hō ē fal
lacia accētis iste est albus iste est monachus ḡ
iste est albus monachus et ita de p̄sib⁹. Ve
rūtū sciendū est qd sēp in tali argumento est
fallacia figure dictionis et ita sēp i tali mo
do arguēdi cōcurrūt fallacia accētis et falla
cia figure dictionis. tñ qñ qs credit qd seq̄r cō
clusio ppter qd illa cōiūgebāt eadem t̄mino
in p̄missis decipit p fallaciā accētis. Si autem
credat huiusmōi p̄clusionem seq̄r ppter silitu
dinem illarum dictionū ad alias dēōes in q̄
bus scit tenere talem modū arguēdi decipi
tur p fallaciā figure dictionis. Et in illo casu
pōt assignari aliqua multiplicitas in fallacia
figure dictionis ppter hoc qd vnus t̄min⁹ ali⁹ ac
cipit in p̄p̄e vna et in alia quia tñ nulla oīo
vna est multiplex iō ibi nō est equocatio nec
amphibologia nec cōpō nec diuisiō nec accen
tus. Vnde sciendū est qd si sēp q̄libet dictio i
tali modo arguēdi vniformit̄ accipiat nō cō
mitteret aliq̄ fallaciā dēārū: ymo si seruaret
forma sylogistica nō ponendo mediū t̄minū

in p̄clusionē nō esset ibi fallā accidēt sic hic nō
est fallā iste canis est tu⁹ iste canis est pater ḡ a
liq̄s pater est tu⁹. Sifr nec hic iste ē alb⁹ iste est
mōach⁹ ḡ aliq̄s mōachus est albus. S3 i tali
arguēdi aliq̄ dēō accipit diuersimōē i diuer
sis p̄pōib⁹. Vñ in ista iste canis ē tuus li tuus
sigt possessionē in ista at iste canis ē tuus p̄r
li tuus nō sigt possessionē sed sigt patrē istius
hois ppter qd aliter accipit vna p̄pōē q̄ i alia
nulla tñ oratio ē multiplex. Et si q̄ras vnde ē
hoc qd aliud sigt vna p̄pōē et i alia. Dicēdu3
qd cā q̄re ista vox sigt aliud vna p̄positione et
i alia nō pōt esse nilivolūtas vtentiū qd sic volē
vti. S3 ex hoc videt qd hic ē p̄cise fallā in dēō
ne. Pōt dici qd hic nō ē p̄cise fallā i dēōe qd
a nō ē inueniens ponē qñ tal mō arguēdi
poss3 seruari i p̄pōib⁹ mētalib⁹. vñ nō ē i p̄uei
ens qñ vna dēō ad p̄lm sigt vñ qñ p se poni
tur et aliud qñ adiūgit alteri ita idē signū na
turale naturalit̄ sigt vñ qñ p se pōit et aliud
qñ p̄iūgitur alteri sic possit exēplificari o m̄l
tis nafarib⁹. Sciendū ē autē qd nō tñ sic p̄tigit
arguē ex oib⁹ affirmatis s3 etiā p̄tigit arguere
ex vna affirmatiua et alia negatiua. vñ hic ē falla
cia accētis iste nō est alb⁹ iste est mōachus ḡ
iste nō ē mōachus albus. Similiter hic hoc nō
ē tuū hoc est opus ḡ hoc nō ē opus tuū et sifr d
aliis.

Ca. xii.

Via fm Añ. fallā p̄ntis ē ps accētis
q iō p̄fallatiā accidēt seq̄r vidē d fal
latia p̄ntis Et ē fallā p̄ntis qñ creditur
aīis sequi ad p̄ns sic p̄ns sequit ad aīis. ita qd
causa apparentie h⁹ fallatie p̄ueit ex similitu
die p̄ntis ad aīis Et cā nō exntie ē distitas int̄
aīis et p̄ns. Fit at fallā p̄ntis i arguē ex p̄pō
nib⁹ q̄vna seq̄r ad aliā et nō econuerso vel
arguendo ex vna p̄ditionali ad aliā p̄ditionā
lē in qua oppōitū aīis p̄me p̄ditionālis pōit loco
aīis dēō et oppōitū p̄ntis p̄me p̄ditionālis poni
tur loco p̄ntis sic sic arguēdo si hō currit aīal
currit ḡ si hō currit nullū aīal currit hic enī
ē fallā p̄ntis. Et ē rta ḡnal⁹ p oib⁹ talib⁹ qd quā
do arguit a p̄ditionāli vna ad aliā p̄ditionāle i q̄
oppōitū aīis pōit loco aīis et oppōitū p̄ntis lo
co p̄ntis ē fallā p̄ntis et h⁹ ppter istā rta3 q̄uis aliq̄
p̄na sit bōa nō o3 oppōitū aīis inferre oppōi
tū p̄ntis q̄uis aliqñ gratia termiorū ex oppōi
ta aīis seq̄rur oppōitū p̄ntis et iō nō o3 plus
de isto loqui qd euidenter pōt sciri qñ iste mō
accidit et qñ nō scita ista rta data nūc et scito
qñ ē ali⁹ mō istī fallē. Vñ sciendū qd qñq̄ cō

muttis fallatia p̄ntis arguendo enthymematice
et quādoq̄ arguendo ex plurib⁹ p̄pōib⁹. Si
aut ē ex plurib⁹ p̄pōib⁹ ad h⁹ qd sit p̄ns requit
qd p̄ns inferat q̄lib3 p̄pōnē positā in ante mō
euerlo Et si arguati figura sp̄ sifr cū hoc erit
fallā accētis vtiter qñ est fallā p̄ntis etiā i ēptie
mate et illa p̄na reducit i figurā debitā si rea
neat fallā consequēt in isto discursu cōposito
ex p̄pōnibus dispositis in figura si sic ibi est fal
latia p̄ntis et erit etiā fallatia accētis et p tā
to dicē qd p̄ns est pars accētis quia vbiq̄q̄ est
dispositio in figura si sit ibi fallatia p̄ntis etiam
est ibi fallā accētis et nō euerlo. Vnde hic
est fallā p̄ntis sicut patet p ostensa oīs homo ē
animal oīs asin⁹ est animal gois alinus ē ho
mo quia vtraq3 p̄missa seq̄r ex p̄clusionē et nō
euerlo S3 hic omīs homo est albus omīs ho
est vñs ḡ omē vñs est albus est fallā accētis
s3 nō est fallā p̄ntis quia p̄clusio nullā p̄missam
infert et iō sifr est qd aliqui dicūt qd sēp ar
guendo ex omib⁹ affirmatiuis in scdā figura
est facere fallā p̄ntis. Vident⁹ est ḡ de fallā
p̄ntis arguendo emptimeatice quo vñs sciatur
faciliter qñ est fallā p̄ntis siue arguit ex p̄sib⁹
p̄missis siue nō. Vnde sciendū qd ad assignāō
fallā p̄ntis nō sufficit dicē qd sequit euerlo et
non sic q̄uis enī illa sit ḡnal⁹ solutō tñ p̄t istā
solutōē3 ḡnalē o3 dā aliq̄ aliā rta3 sp̄ale q̄
re seq̄r euerlo nō sic hoc est in assignando
duas rlas sp̄ales p q̄vna declat qd seq̄r e
uerlo p aliā qd nō seq̄r sic ita ḡnal⁹ i assignāō
fallē p̄ntis o3 duas rlas sp̄ales assignare et p diu
sophiatib⁹ o3 diuersis rlas vt de q̄b⁹ aliqd ḡa
exēpli sup̄ dixim⁹. Vnde sciendū ē qd qñ arguit
ab inferiori distributo ad supi⁹ distributū est
fallā p̄ntis vñs oīs hō currit ḡ omē aīal currit
t3 enī euerlo p istā rta3 a supiori distributo
ad inferi⁹ distributū ē bōa p̄na nō t3 aut sic per
istā rta3 qd ab inferiori ad supi⁹ cū distributi
one nō v3 p̄na Sifr qñ arguit a t̄iō stāte p̄fuse
tñ ad t̄i3 stāte detiāte nō variatōe scā circa
alios t̄iōs ē fallā p̄ntis sic hic oīs hō ē aīal ḡ aī
mal est oīs hō t3 enī euerlo p istā rta3 a t̄iō
stāte detiāte ad t̄i3 stāte p̄fuse tñ nō variatō
ne scā circa alios t̄iōs ē bōa p̄na eo qd p̄tigit a
scēdē ad t̄i3 stāte p̄fuse tñ nō aut t3 sic ppter il
lā rta3 qd iā dēā ē sc3 qd a t̄iō stāte p̄fuse tñ ad
t̄i3 stāte detiāte nō v3 p̄na. vñ p istū mod⁹ pec
cāt illa sophismata oī p̄tisti⁹ p̄tinui ē aliq̄ ps
ei⁹ p̄tista ḡ aliq̄ ps istī p̄tinui ē p̄tista omī
p̄tistiui istī. Int̄ oē istas futur⁹ et i instans
q. i.

dinū intellectio creaturē p̄suppoit emanatiōis
p̄i oarū. p̄lōa p̄suppoit essetiā ⁊ huiusmōi. Si
aut nō totū p̄dicet de pte nec epuerfo etiā po
fita p̄stātia subiecti sp a tali cū addito ad ip̄sū
p se sumptū ē fallā fm qd ad simplr sic hic al-
bū fm dētes currit ḡ albu3 currit iste ē p̄f tu3
ḡ ē tu3 h̄ ē tuū op̄g est tuū ⁊ huiusmōi. Ad
sciēdū aut qn̄ ē tal fallā ⁊ qn̄ nōvile est resol-
uere p̄ponēs p̄ores q̄tū possibil ēvl exp̄mēdo
diffiōēs exp̄mētes qd nois t̄mōi3 v̄l aliq̄ ali
o lisi p̄ueienti mō ⁊ vidē an in p̄pōnib3 i qbus
sūt relol3 valeat tal mō3 arguēdi. v̄bi gracia et
hiops ē alb3 fm dētes equalit isti ethiops h3
albos dētes ⁊ iō sic maiestū ē q nō seq̄ ethi-
ops h3 albos dētes ḡ ē alb3 ita n̄ seq̄ ethiops
ē alb3 fm dētes ḡ ē alb3. O3 aut scire q p̄dic-
ta sūt itelligēda de p̄pōnib3 mere categoricis
q nō equalit p̄dictionalib3 q̄a in talib3 nō sp
valēt tales p̄nequis ps p̄dicet de toto p̄p̄t qd
tal mō3 arguēdi ex aliqb3 v̄bis n̄ v3 ⁊ ex aliis
v3. Vn̄ bñ seq̄ for ē in luto cū centū mercis
ḡ for est in luto et tñ nō seq̄ for vellet esse in
luto cū centū mercis ḡ for vellet esse in luto. nā
ista for est in luto cū centū mercis nō equalit
alicui p̄dictionali. s3 ista for vellzesse i luto cū
centū mercis equal3 isti p̄ditionali for vellz ee
i luto si deberet lucrari centū mercas. Sitr ista
p̄na ē bōavēdo tibi eq̄ p centū mercis ḡ vēdo ē
eq̄ et tñ nō seq̄ vellē tibi vēdē eq̄ p centū
mercis ḡ vēdo tibi eq̄. Si aut illud qd addit ⁊
illud cui addit nō p̄t esse i dēter subiectū v̄l
p̄tū p̄pōnib3 si sit aduerbiū illud qd addit vel
p̄pō cū suo casuali v̄l aliqd p̄fite talib3 q̄tū ad
talīa v̄l i talib3 est difficile v̄l impossibile dare
regulā ḡnalē p̄p̄a ill q̄a aliq̄ negatiō ē fallā
scd3 qd ad simplr arguen3 a dēmiabili cū ad
dito ad ip̄sū p̄fē sūptū et aliq̄ est fallā secūb
qd ad simplr arguēdo affirmatiōe sic hic ē fal-
lā scd3 qd ad simplr hō nō est nccario aial ḡ
hō nō est aial. de nō fuit sp creās ḡ de nō fu-
it creās. hō nō currit velocit ḡ hō nō currit
Sitr affirmatiōe arguen3 est fallā scd3 qd ad si-
plicit arguen3 i talib3 ab aliq̄ p̄fē sūptū ad ip̄-
sū sūptū cū dēmiatiōe tali sic hic hō est aial
ḡ hō nccario est aial. O3 aut sciē p̄ ista fallā
q qn̄ arguit ab aliq̄ sūptū cū dēmiatiōe ap̄-
ip̄sū sūptū p̄fē v̄l epuerfo accipiēda est p̄pō e
puerfo q̄a exp̄ssa tal p̄na i sillogisimū reduci-
tur ⁊ vidend est an illa p̄pō v̄l p̄dictional illi
categorice corns sit nccaria v̄l n̄. si sic non est
fallā scd3 qd ad simplicit. v̄bi ḡa si arguat sic

for est alb3 pedez ḡ est alb3 addenda est ista p̄-
pō ōne albū scd3 pedez est albū q̄ exp̄ssa cō-
plect forma sillogistica sic arguen3 oē albū se-
cūb pedē est albū for est alb3 scd3 pedē ḡ for ē
alb3 et si ista p̄pō v̄l ista p̄dictional aliqd est
albū scd3 pedē est albū ut nccaria p̄na ē bōa
s3 q̄a neutra illarū p̄pōnū est nccaria iō ē ibi
fallā scd3 qd ad simplr ⁊ p̄fīr est in aliis

Capitulū. xiiii.

ii n̄c restat dicē de fallā scd3 igrati
am elēchi q̄ ē deceptio pueniens
ex defectu istarū p̄ticularū adidē
scd3 idēz sitr et i eod tpe. Ad ē euidētiā scien-
dū est q̄ iste p̄ticle nō dñt poi in elenchō sed
dñt assui tales p̄ponēs ex q̄rū forma nō deno-
tē q̄ fiat v̄ficatio respectu diuerforū v̄l scd3
diuerforū nō sitr v̄l nō in eod tpe et qn̄ alit de-
notat p̄ formā p̄pōnib3 est fallā scd3 igratiā e-
lenchi. Et p̄t fieri ista fallā q̄tuor modis scd3
istas q̄tuor p̄ticular vno3 ex h̄ q̄ referūt ad
diuerla sic h̄ est duplū respectu a hoc nō est du-
plū respectu b ḡ hoc est duplū ⁊ nō duplū. Si
milit hic for est filis platoi for nō ē filis iohi:
ḡ for est filis et nō filis. Sitr hic so. ē fil3 plato-
nis. for nō est fil3 iohānis ḡ for est fil3 et nō
fil3 penes scd3 mod sc3 scd3 idē fuit tales pa-
logisi for est filis platoi scd3 albedinē for n̄ est
filis platoi scd3 musicā ḡ for est filis platoi et
nō est filis platoi. Sitr est hic a ē duplū respec-
tu b scd3 logitudinēz. a nō est duplū respectu b
scd3 latitudinēz ḡ a est duplū ⁊ nō duplū. p̄t
etiā fieri sic igratiā elenchī a est duplū respec-
tu b a nō est lat3 respectu b ḡ a respectu b est
duplū et nō duplū. scd3 terciū mod fuit tales
palogisi so currit velocit for nō currit nccario
ḡ for currit et nō currit. Sitr hic iste disputat
sillogistice iste non disputat in mente ḡ dispu-
tat et nō disputat. scd3 q̄rtū mod fuit tales p̄-
alogisi iste curret cras iste n̄ curret post cras
ḡ curret et nō curret. Sitr hic crist3 fuit de3 ab
etno et fuit hō ex tpe ḡ fuit hō et n̄ fuit homo
Et peccat oīa sophismata q̄a i p̄dict fit varia-
tio respectu diuerforū v̄l scd3 diuerfa vel nō
sitr vel n̄ i eod tpe. O3 aut scire q̄ i tali mō ar-
guēdi vel iferē p̄dicto i p̄plexorū sic exempli
ficatū est ⁊ tūc sitr n̄ v3 discurs3 v̄l p̄tigit iferre
p̄dictoria i p̄plexa et tūc adhuc n̄ valēz discurs3
i dēvute sermois q̄uis scd3 v̄l aliq̄rū in p̄p̄t
eēt p̄cedende p̄clusiones aut iferūt n̄ p̄dicto-
ria i p̄plexa de eod s3 aliq̄ que sūt relatiōe p̄dic-
toria ⁊ p̄t tūc absolute p̄cedi discurs3 siue fal-

la. sic bñ seq̄ for ē filis platoi ⁊ ē filis cice-
roi ḡ ē filis ⁊ filis. Sitr i q̄rto3 p̄tigit iferre
p̄dictoria i p̄plexa sic arguēdo for ē alb3 i a for
erit nō alb3 i b ḡ for erit alb3 ⁊ n̄ alb3. s3 nō se-
q̄ for ē alb3 ⁊ n̄ alb3 ḡ for erit alb3 ⁊ n̄ erit al-
b3 tñ si p̄vbi de p̄nti argueret eēt bōa p̄na et
tūc p̄t eē igratiā elenchī siue fallā fm qd ad
simplr ⁊ tñ frequēvbi ē ignoratiā elēchi ibi ē
fallā s3 qd ad simplr ⁊ tūc frequē arguit sophi-
stice ab aliq̄ sūptū cū addito ad ip̄m sūptū p̄-
fē ⁊ p̄ p̄ns ē ibi fallā s3 qd ad simplr

Capitulū. xv.

p ost fallās penes q̄s peccat argumē-
ta peccatiā i forma dicēd ē de fal-
laciis penes q̄s n̄ peccat argumē-
ta sophistica s3 penes q̄s peccat opōnētes i ar-
guēdo p̄t rñtē q̄rū p̄ma ē peticiō p̄ncipii que
tūc accidit qn̄ opōnēs quis iferat p̄clusionē
q̄ itēdit tñ n̄ p̄t quicē rñdētē eo q̄ accipit qd
dēt p̄baē. Et dicē peticiō p̄ncipii n̄ q̄a accipit
illud iō qd debēt iferre: tūc enī nulla eēt app-
encia s3 dicē oppōens petē p̄ncipii qn̄ acci-
pit eq̄ igrati v̄l mī3 notū illo qd deberet iferre
⁊ p̄t h̄ p̄t rñdēs petē p̄bationē assūpti q̄us3
accipiat aliqd notū sit aut ista fallā m̄lēmōis
vno3 qn̄ arguit a noīe sino3 ad sinoimū: sic sic
arguē3 marc3 currit ḡ tul3 currit statī enī ac-
cipit aliqd eq̄ igrati cū p̄clusiōe iferēda. Alius
mō3 est qn̄ arguit ad ifiōne exp̄mēte qd nois
ad diffitum v̄l epuerfor h̄ q̄a i oī disputatiōe
debēt suppoi s̄ḡta vocabulorū. v̄n p3 q̄ hic est
peticiō p̄ncipii igrati ē p̄ducti3 calor3 ḡ igrati est
calefacti3. Ali3 mō3 ē qn̄ arguit ab vna p̄ue-
tibili p̄pōne ad aliā q̄rū neutra ē p̄or v̄l notior
alia sic hic null3 music3 ē ḡrati3 ḡ null3 ḡrati3
est music3. Vn̄ v̄l qn̄ sūt eq̄ igrati vel igrati ip̄i
rñti q̄ sit p̄clusiō iferēda tūc ē peticiō p̄ncipii
Sciēd ē tñ q̄ quis rñdēs n̄ possit quici p̄ rōez
dū accipit eq̄ igrati vel notū p̄t tñ pauctoritatē
quici si velit auctoritatē recipe sic si rñdēs nō
volēs negat auctoritatē aliq̄ neget istā marc3
currit quis oppōens sic arguat tul3 currit er-
go marc3 currit n̄ quici enī si tñ ondat istā tu-
lius currit i auctore q3 n̄ vult negare quincet
eū sufficient ⁊ ita de aliis ē. Capitulū. xvi.

p ost peticiōne p̄ncipii seq̄ fallā s3
nō cāzvt cāz penes q̄ n̄ peccat ali-
qs palogisin3 i forma qn̄ p̄clusiō se-
q̄ ex ante nisi aliq̄ alia fallā illatiōne ipedi-
at. ad ē euidētiā ē sciēd q̄ fallā s3 n̄ cāz vt
cāz ē tñ i filis ad ipossibile h̄ ē ad fīm v̄l fm

vitātē vel f3rñsiōne vel opione rñg. et accidit
tal n̄ cāvt cā qn̄ ex ipossibilitate seu fūitate p̄-
clusi inferē aliqd eē fīm q̄ p̄ita h̄ est q̄ exñte
fōvelvō nihilōm3 accidit illud fīm p̄clusi ita
q̄ siue illud argumētū assūptū fuerit v̄l fīm
nihilōm3 p̄clusi erit fīm ⁊ iō fallā s3 n̄ cāz vt
cāz accidit tñ n̄ p̄t h̄ accidit fīm de q̄ dēmi-
nat aī. i Z3 p̄or. Sitr aut isti3 fallē duo modi
v̄n3 ē qn̄ accipit aliq̄ p̄pō supflua etiā ad illa-
tione q̄ app3 eē cā fūitat3 p̄clusi ⁊ tñ n̄ ē p̄t eā
fīm p̄clusi sic hic si dēf ista p̄pō aīa ⁊ vita sit iō
realr3 opōnēs velit p̄baē eā eē flāz ducē3 ex
ista ipossibile sic arguē3 aīa ⁊ vita sit iō mors
⁊ vita sit p̄ria3 mors p̄ria3 ḡnato3 ḡ vita p̄ria3
corrup3 ista p̄o ē flā ḡ ista aīa ⁊ vita sit iō realr3
ex q̄ seq̄ fīm sic ē fallā s3 nō cāzvt cāz q̄a ista
p̄clusiō vita ē p̄ria3 corruptiōi nihilōm3 seq̄ effi-
ue ista aīa ⁊ vita sūt iō realit siue fuerit v̄a si-
ue flā Z3 mō3 isti3 fallē ē qn̄ n̄ accipit p̄pō sup-
flua illatiōis flē s3 p̄t eī3 fūitatē n̄ ē p̄o flā sic
si rñs dicat istā p̄pōne nullū albū eē nigrū ē
nccariū ⁊ opōnēs velit p̄baē eā eē flāz dedn-
cē3 ex ea ipossibile sic arguē3 oē q̄ mouet ab
albedie i nigrediez p̄ti est albū ⁊ p̄ti nigrū q̄a
p̄ti ē sub albedie ⁊ p̄ti sub nigredie nullū albū
eē nigrum ē nccariū ergo necesse ē nihil mo-
ueri ab albedie i nigrediez ista p̄o ē flā ḡ illa
ex q̄ seq̄ nullū albū eē nigrū ē nccariū ē flā
Rñdēs ē q̄ ista p̄o flā n̄ accidit p̄t fūitatē isti
us nullū albū eē nigrū ē nccariū s3 p̄t fūita-
tē isti3 oē qd mouet rē. Vn̄ sciēd q̄ in isto ca-
su rñdend est q̄ p̄clusiō ipossibil3 p̄cludit n̄ p̄-
p̄t ipossibilitatē p̄cessi nec p̄t ipossibilitatē
p̄assūpti Qn̄q̄ aut accidit ipossibile nō p̄t
ipossibilitatē p̄cessi nec p̄t ipossibilitatē
coassūpti s3 p̄t ipossibilitatē eor3 sic si opo-
nēs vellet p̄bare p̄ rñdētē ipossibilitatē isti3
tu sedes sic arguēdo tu sedes tu stas ḡ p̄dicto-
ria sūt simlvera ista p̄o ē ipossibil3 ⁊ tñ h̄ ē pos-
sibil3 tu stas ⁊ h̄ ē possibil3 tu sedes. Rñdēs est
q̄ hec p̄clusiō ipossibil3 nō seq̄ p̄t ipossibili-
tate3 alti3 eor3 s3 p̄t eor3 ipossibilitate3 et
sic soluūt talia sophismata si dicat respōdens
possibile est istū dapnari dēmonstrādo aliq̄ q̄
i rei vitate est p̄destinat3 ⁊ opōnēs p̄bat q̄
sit falsa si hec sit vera possibile est istum dap-
nari ponatur inesse qua posita in esse sequi-
tur impossibile sic arguendo iste est p̄desti-
natus iste est dampnatus ḡ dampnatus est p̄-
destinat3 p̄clusiō est ipossibilis ergo ista est i
possibilis iste est dānat3 ⁊ p̄ p̄ns ista est falsa
q.iii

possibile ē istū dānari. Rūddēdū ē q̄ sequitur cō-
clusio īpossibilis nō q̄a hec ē flā possibile ē ī-
tū dānari nec q̄a hec ponit ī esse s̄z q̄a in aūte
ponit ī accipiūt due ppōes īpossibiles. opor-
tet autē scīe q̄ quis; discursus p̄ q̄ p̄cludit fal-
sū vel īpossibile nec peccat ī forā nec ī materi-
a tū ī p̄teriori p̄cessu q̄ sic arguit p̄ ē flā et n̄
ista p̄issa ḡ ista assūpta p̄cessa est flā l̄ ē pecca-
tū ī materiā vel ī forā ita q̄ p̄na n̄vz s̄z vīta-
tēvel fm r̄n̄sionē r̄ndēt si r̄cē r̄ndeāt l̄ aliq̄ p̄-
pō quā accipit est flā. Ca. xvii.

▼ Ltia fallā ē fallatia s̄z p̄les ītrogati-
ones v̄tūā iuxta quā nō peccat aliqd
argumētū q̄tū ad illationē s̄z iux eā peccat op-
ponēs ī arguēdo p̄ r̄ndētē q̄a accipit v̄nā ītrogati-
onē q̄ ē equalēter plures ex q̄ si postea ar-
guat sophistice argumētū suū peccabit p̄ aliq̄
fallāz si tū statū ad p̄positā ītrogationē r̄ndēs
vnica r̄n̄sionē potēt faciliē decipi. Et iō ista fal-
latia ē īt fallās p̄numerāda. Intelligendū ē
āt q̄ dupl̄r pōt ītelligi q̄ aliq̄ ītrogatio sit plu-
res v̄l q̄a p̄la enūtiāt de plib̄ vel v̄nū de pluri-
b̄ vel ep̄ vel q̄n accipit t̄mī ī numero singu-
lari ita tū q̄ tal̄ p̄pō ī q̄ format tal̄ ītrogā ē
p̄pōvnavnitāte sufficiēte ad p̄dictiōez. aliter
pōt aliq̄ ītrogā ēē p̄les q̄a illa orō n̄ ē v̄na sic
sic dicē s̄r ē hō alin̄ l̄ s̄r ē huīd̄ alb̄ calid̄
ḡmatic̄. Ad ītrogationē q̄ p̄les ē p̄pōt dari
l̄p̄vna r̄n̄sio p̄cedē vel negādo nec pōt ex tali
r̄n̄sione duci ad p̄dcōez cū enī sp̄ altera ps p̄-
dictiōis sit flā et altera v̄a d̄vna negari ī al-
tera affirari. V̄n dem̄rāt duob̄ q̄s v̄nū ē al-
bū et aliud nigr̄ et ītrogēt an ista sint alba
vel nigr̄. d̄z dici q̄ nec sūt alba nec nigra et e-
odē ē de aliis q̄a altera ps pōt affirari v̄l ne-
gari. Tū si qs ī mul̄ talib̄ vellet affirātīe re-
spōdere nō d̄z v̄nā r̄n̄sionē dare s̄z mltas dicē-
do q̄ h̄ ē albū ī illud nigr̄ sic d̄ aliis p̄simi-
lib̄. Ad ītrogatiōez q̄ p̄les ē scdō n̄ d̄z dariv-
na r̄n̄sio s̄z si r̄n̄svelit r̄ndere d̄z dare p̄les r̄n̄s-
iones v̄t si q̄rāt an s̄r sit music̄ alb̄ nō dēt r̄n̄-
deri p̄cedē l̄ negā s̄z si v̄ellz r̄ndē d̄z dāē plu-
res r̄n̄siones puta si s̄r sit albus et nō music̄
d̄z dicē q̄ ē alb̄ et nō music̄ et sic de p̄simili-
bus dicēd̄ est. Ca. xviii.

Ost p̄dcā restat vidē quō p̄dcē fallati-
p̄ ē peccāt p̄ fillm̄ ī quō palogismi q̄vī
dēt fillogismi p̄pleti ī nō sūt d̄ficiūt
a nasa filli. Et de fallatiis iuxā q̄s sūt oratio-
nes multiplices nō est difficile vidē tales enī
palogismivocalit̄ sūt similes v̄n̄ fillis sic patz

de equocatione. V̄n tales palogismi oīs cāis
currit sid̄ celeste ē canis. ḡ r̄cē oīs hō ē aīal rō-
nale mortale hec statua ē hō ḡ r̄cē nullū aīal
est sp̄s hō est sp̄s ḡ hō non ē aīal. Isti palo-
gismivocalit̄ eod̄ forānt q̄ forānt p̄fecti fillo-
gismi nec ē hic aliqs defectus filli nisi q̄a ī q̄
libet illor̄ ē aliq̄ p̄pō distiguēda penes equo-
cātiōez. Iuxā āphibolo. sic forānt palogismi
oīs p̄positio v̄a si est nccāria est possibil̄ te es-
se alinū est p̄pōvā si est nccāria ḡ te esse alinū
est possibile q̄cumq̄ vendit oleū est mercator
iste adulator vendit oleum ḡ iste adulator est
mercator. q̄cqd est alter̄ illor̄ et reliquū illo-
rū est v̄tūq̄ illor̄ s̄z aliq̄ v̄nū est alter̄ illor̄
ḡ aliq̄ v̄nū est v̄tūq̄ illor̄ et reliquū illorum
dem̄rātis duobus p̄dictoriis. In istis palogis-
mis nullus est defectus a veris p̄dictiōibus fil-
logismi nisi q̄ ī eis est aliq̄ orō multiplex fm
amphibologiā. Iuxta cōpositiōez et d̄sionē
sic formant palogismi q̄cūq̄ v̄iuit semp est
iste v̄iuit ḡ iste s̄p̄ ē. Iuxta accentū sic forānt
nullus iustus d̄z pendere iste est iustus ḡ iste
nō d̄z pendē. Iuxta fallāz figure d̄cōis sic for-
māt palogismi oīs s̄b̄stātia est subiecta ac-
cidenti omne aīal est s̄b̄stātia ḡ omne al̄ est
subiecta accidenti. quicquid heri emisti hodi-
e comedisti carnes crudas hēi emisti ḡ tu ho-
die comedisti carnes crudas. In istis enī ser-
uatur forma fillogistica sicut patet p̄ regulas
prius datas de fillogismo ī de speciebus eius

Similiter hic est fallatia figure dictionis
ficiens a p̄ditionibus fillogismi quodlibet ali-
ud a dō potest deus facere sine alio. equitare
est aliud a deo ergo equitare potest deus fa-
cere hominem sine equo. Iuxta accidens sic
homo currit sortes est homo ego sortes currit
Iste canis est tuus iste canis est pater ergo iste
canis est pater tuus. In istis palogismis et
in omnibus palogismis accidentis seruāt
debita forma in p̄missis sed in p̄mo paral-
ogismo non seruatur modus quia p̄missis nō
disponuntur in modo conuenienti ideo non
est fillogismus in secundo palogismo licet
p̄missis debite disponuntur tamen conclusi-
o non debite infertur ex p̄missis quia maior,
et minor extremas coniunguntur a parte e-
iusdem extremi et medius terminus ponitur
in p̄clusionē quorū v̄tūq̄ repuḡt fillō p̄pter
q̄d forā fillogistica n̄ seruāt ibidez ī ita n̄ sit p̄-
pleti filli. Iuxā fal. p̄nt forānt sic palogismi o-
nis hō currit oīs hō est al̄ ḡ omne aīal currit.

hic enī ē defect̄ fillimi q̄a infertur p̄clusio v̄lis
q̄ dēt eē p̄ticulari iuxta fallām fm qd ad sipl̄r
sic null̄ prudēs vult iudicāe inimicū suū iste
est prudēs ḡ iste nō vult iudicare inimicū suū
p̄pt bonū rei publice hic enī n̄ ē aliqs defect̄
nisi q̄a aliq̄ d̄fatiō addit ī p̄clōē q̄ n̄ erat ac-
cepta ī p̄missis iō est fallā fm qd ad simplicit̄
iuxta ignorātiā elēchi p̄cesso q̄ ethiops ē ni-
ger arguā ad p̄bādū q̄ ethiops n̄ est niger sic
nullū albū ē nigrū ethiops ē alb̄ fm dētes ḡ
ethiops n̄ ē nigē hic enī est fallā q̄a in p̄dicē
r̄nti accipit n̄ absolute q̄ ethiops ē albus sed
q̄ ē alb̄ secūdū aliq̄ p̄tē p̄pt q̄ ethiops dicitur
niger n̄ accipit secūdū idē iō ē fallā secūdū ig-
norātiā elēchi iuxta fallās alias n̄ formāt ar-
gumēta peccātia in forma licz iuxta eas pec-
cet opponēs disputa p̄ r̄ndētēz iō n̄ o3 de eis
exēplificare oē enī argumētū appēs peccās ī
forma iuxta aliq̄ illar̄ peccat q̄rū sufficiētia
et num̄ pōt sic accipi q̄a oīs palogism̄ vo-
calv̄ scdm̄ vocē q̄tū ad p̄litatē īp̄plexor̄ ī q̄-
litate ī q̄titate p̄pōnū affirāt v̄o fillō cui p̄pe-
tūt p̄ditiones p̄pōite ī tractatu de fillor̄ nō
sic affirāt fillō secūdū vocē si p̄mo ē īpossibile
q̄ sit aliqs defect̄ nisi p̄pt alic̄ orōis mltiplici-
tatē v̄l īp̄gruitatē v̄l q̄a idē t̄mīn̄ sine mltipli-
citātē p̄ aliq̄ sup̄pōit ī v̄na p̄pōne p̄ q̄ n̄ sup̄po-
nit ī alia s̄z ista p̄pō demōstrari nō pōt s̄z acci-
pit p̄ īductionē. si p̄pt p̄mū nō valeat fill̄ q̄a
scz ē ibi aliq̄ mltiplicitas sic isti filli q̄tū ad na-
turā īp̄plexor̄ ī q̄titate ī q̄litate p̄pōnū tota-
lit̄ affirāt oīs cāis currit sid̄ celeste ē cāis ḡ
r̄cē oē al̄ ē subā oīs hō ē al̄ ḡ oīs hō ē subā sic
enī ī secūdō fillō maior ē v̄lis ī mior īdēffini-
ta ī sic illud idē et n̄ aliud vocat̄ p̄tū ī maiori
ī p̄clusiōē ī subiectū in p̄clusiōē nec epuerfo
ita ē ī p̄mo ī tū p̄m̄ ē palogism̄ ī nō secūdus
p̄pt l̄ solū q̄ ī p̄mo ē aliq̄ orō mltiplex ī n̄ in
secūdō q̄ posito aut ista mltiplicitas ē ex l̄ q̄
aliq̄ vox q̄ n̄ est p̄plexa orō mltiplicit̄ accipit
tūc ē fallā equocationis. dico s̄n̄variet̄ q̄tū ad
mod̄ p̄ferēdi aut ē mltiplicitas ex mltiplicita-
te alic̄ vocis q̄ pōt variis modis p̄nūciari et
remanē v̄l q̄ p̄t eē dictiō v̄l orō p̄pt diuēsiū mo-
dū p̄nūciādi tūc ē accēt̄ l̄ ē tota orō mltiplex
sine alic̄ p̄t mltiplicitate ī l̄ pōt eē dupliciē l̄
q̄a illa orō ī v̄tūq̄ s̄sū vniformit̄ p̄nūtiat et
tūc ē āphibologiā vel n̄ ē vniformit̄ p̄nūtiata
et tūc ē p̄positiō vel diuisiō si aut tal̄ discurs̄ n̄
sit filli p̄pt solā īp̄gruitatē tūc ē fallā figure
d̄cōis sic hic oīs hō ē al̄ oīs s̄r ē hō ḡ oīs s̄r ē

al̄ si enīz loco isti t̄mī s̄r ponere iste t̄i? aī-
nus cui p̄grue pōt addi signū eēt bon̄ fill̄? Si
aut ī 3° fiat palogism̄ adhuc pōt ibi assigna-
ri fallā figure d̄cōis q̄a si loco illi t̄mī s̄r po-
nere al̄ t̄mī p̄simis potēs sup̄pōe p̄ oī eod̄ in
q̄libz p̄pōne null̄ eēt defect̄ ī ita p̄pt simili-
tudine isti d̄cōis ad aliā p̄t aliqs decipi p̄ fal-
lāz figure d̄cōis V̄n si p̄pt l̄ q̄ iste fillogism̄
ē bon̄ iste dicit l̄ fm̄ demōstrā hāc p̄pōnez
iste dicit fm̄ ḡ fm̄ dicit ab isto decipet p̄ fal-
lāz figure d̄cōis Si aut fillogism̄ vocalis non
affirāt q̄tū ad naturā t̄mior̄ ī q̄litate ī q̄tū-
tatē p̄pōnū ī oib̄ veris fillogismis vel ē ibi de-
fect̄ p̄cise p̄pt dissimilē q̄litate vel q̄titatez p̄
pōnū p̄missarū vel iō q̄a plures t̄i ponit ī cō-
clusiōē q̄ in v̄o fillō v̄l est ibi d̄fct̄ p̄pt excel-
sū t̄iorū īcōplexorū. si p̄o vel scdō vel ecōuer-
so est bonū argumētū vel nō si sic ē fallā p̄nt
si nō est fallā accēt̄. Si sit ibi excessus t̄iorum
q̄a scz plura īcōplexa ponit q̄ deberet q̄a. s̄.
addit aliqd in p̄missa qd nō debēt poni v̄l ali-
q̄ tale addit ī p̄clusiōē et tūc vel illud cui ad-
dit accipit t̄a in p̄missa q̄ ī p̄clusiōē et tū ī v̄na
sibi addit et nō in alia et tūc ē fallā fm̄ quid
ad simp̄r vel addit v̄nī in p̄missa: q̄ nō pōt
in cōclusiōē et tūc ē fallā fm̄ īgrātiā elenchī.
hec oīa patere p̄nt p̄ exēpla posita de istis fal-
laciis. Ex q̄bus pōt elici quō iste fallacie ab ī-
uicē distinguūt ita q̄ quis fallacie multe p̄nt
cōcurrere ī eodē fillō tū possibile est iucire p̄
alogismos in q̄bus nulle fallacie cōcurrūt ex-
ceptis fallā p̄nt et accēt̄ q̄a v̄bicūq̄ p̄missis
disponit ī figura si ibi sit fallā p̄nt erit ibi e-
tīa fallā accēt̄. Ad coḡscendū at fallaciāz
v̄trū in argumento scō sit fallaciā vel nō sunt
aliq̄ documenta. V̄nū est illō scz q̄ r̄ndēs ad
nullū argumētū r̄ndeāt nisi opponens arguat
ex certis t̄is nōvariatis nec aliq̄ mutāz. nec
trāsmutāz et ex certis p̄pōibus q̄s r̄ndens di-
ligent̄ cōsideret an aliq̄ illarū sit multiplex p̄
aliq̄ fallaciā īductiue. Deinde discutiāt an ta-
le argumētū p̄ aliquā regulā certāz euiden-
tem regulet et tūc post r̄ndeāt diligent̄ cōsi-
derās de q̄libet an sit p̄nsvel repugnās p̄con-
cessio vel p̄negatio sic cōsequēt̄ r̄ndeāt. Et hec
de fallaciis ad p̄ns dicta sufficiant.

Explicit tractatus logice fratris guillermi
ockan diuinus in tres ptes et vnaqueq̄ pars p
capitula distincta est. Impressū est hoc opus
Pari. ī vico clauso brunelli. M. cccc^o lxxxviii

Incipiunt capitula sup̄ sūma logices fra-
trisGuillemi ockā diuisa i tres ptes princi-
pales q̄x p̄ma de t̄is r̄p̄etatiōib⁹ t̄inēs
capitla Primū ē de diffione t̄i r̄ eius diui-
sione i generali folio.
ca. ii. de varia acceptiōe h̄r̄ t̄m̄i⁹
ca. iii. de diffione t̄i incōplexi
ca. iiii. de diffiōe t̄iōy i ter. cathe. et fin.
ca. v. de diffiōe noīz p̄ p̄cretū r̄ absc̄tū
ca. vi. oñdit p̄cretū r̄ absc̄t. q̄z ēē finonā.
ca. vii. idem oñdit p̄ rōes.
ca. viii. oñdit aliq̄ absc̄tā equalenter aliqua
sūcategreuata icludere
ca. ix. de noībus cōcret̄ q̄x abstracta suppo-
nūt pro multis p̄cretāo p̄vno
ca. x. d̄ diffiōe noīz mē absoluta r̄ notatā.
ca. xi. de diffiōe noīz ad pl̄z signū p̄ noīa p̄e
ipōis r̄ sc̄de ipōis siue itē. r̄ q̄d v̄t̄x sit.
ca. xii. oñdit qd ē itē p̄a qd sc̄ba r̄ q̄l̄ dr̄nt.
ca. xiii. de diffiōe noīz p̄ equocū r̄ v̄niocū.
ca. xiiii. ē d̄ l̄ t̄iōvle r̄ d̄ siglari ē oppoito.
ca. xv. oñ. p̄ rōs q̄ n̄l̄zvlē sit aliq̄ r̄s ex a.
ca. xvi. d̄ op̄iōe scoti ēcavle r̄ ei⁹ i p̄batiōe.
ca. xvii. d̄ solu⁹. rōnū q̄ fiēi p̄nt p̄ op̄i. scoti.
ca. xviii. de v. v̄lib⁹ et eoy suffitiētia
ca. xix. de ididuo suppoito et singlari
ca. xx. de genere.
ca. xxi. de sp̄etie
ca. xxii. de p̄patōe ḡnīs r̄ sp̄ei penes puenien-
tias et dr̄ntias
ca. xxiii. de dr̄nā r̄ acceptiōib⁹ ē.
ca. xxiiii. d̄ p̄pō r̄ accep⁹ ib⁹ ē qd sit f̄z lo.
ca. xxv. d̄ acc̄nte qd sit r̄ q̄t moīs accipiaf.
ca. xxvi. de diffiōe r̄ sp̄eb⁹ ei⁹
ca. xxvii. de l̄ noīe de sc̄ptio.
ca. xxviii. de diffiōe descriptia
ca. xxix. de ist̄ t̄is desitū r̄ des̄ptū.
ca. xxx. d̄ isto t̄io l̄b̄z r̄ accp⁹ ib⁹ ei⁹
ca. xxxi. de isto t̄io p̄tū r̄ moīs eius.
ca. xxxii. d̄ ist̄ t̄is iēē l̄b̄ico p̄ueiē l̄b̄iecto iherē
subiecto et filib⁹
ca. xxxiii. de l̄ t̄io significare
ca. xxxiiii. de hoc t̄io didi
ca. xxxv. d̄ l̄ t̄io totū r̄ accep⁹ ib⁹ ei⁹
ca. xxxvi. de l̄ t̄io oppoita
ca. xxxvii. d̄ l̄ vocablō passio
ca. xxxviii. d̄ ist̄ t̄is ēsvnū r̄ diffiōib⁹ ēd̄.
ca. xxxix. d̄ l̄ vocablōvnu r̄ diffiōib⁹ ei⁹
ca. xl. d̄ l̄ vocablō p̄ntū r̄ acceptiōib⁹ ei⁹ de
modis q̄bus d̄ ēē aliqd i p̄dicam̄to.
ca. xli. de numero p̄dicam̄toy.
ca. xlii. de p̄dicam̄tū l̄b̄ē

ca. xliii. de p̄p̄etatiōib⁹ l̄b̄ē
ca. xliiii. de p̄dicam̄to q̄titaq̄ r̄ q̄ q̄tita non
sit res distincta a l̄b̄ā q̄litate.
ca. xlv. d̄ q̄busd̄ obiectiōib⁹ p̄dictā op̄i
ca. xlvi. d̄ his q̄ ponūt i p̄nto q̄titaq̄m op̄i.
p̄ntē q̄titatez n̄ distigui a l̄b̄ā q̄litate
ca. xlvii. de p̄p̄etatiōib⁹ q̄titaq̄ iux̄ p̄ op̄i.
ca. xlviii. de p̄p̄etatiōib⁹ q̄titaq̄ sc̄d̄ op̄i. po-
nēt q̄titaq̄ rez absolutā aliā a l̄b̄ā et q̄l. xxv
ca. xlix. de p̄dicam̄to flatois siue ad aliqd r̄ q̄
fla⁹ nō sit distincta ab absolutū
ca. l. adducit aliq̄s rōes oñdentes flatoēz nō
esse distincta a re absoluta l̄b̄ā absolutū
ca. li. ē d̄ ill̄ q̄ p̄nt p̄dcā op̄iō i ḡnēfla⁹
ca. lii. de p̄p̄etatiōib⁹ q̄s att̄buit p̄dcā op̄iō flatis
ca. liii. adducit q̄d rōes oñtes p̄dcāz op̄iōēz
nō fuisse aī
ca. liiii. p̄tractat d̄ r̄ctis f̄z p̄riā op̄iōz p̄ce
ca. lv. ē de p̄dicam̄to q̄litaq̄
ca. lvi. p̄tractat op̄iōēz q̄ p̄nt q̄ q̄libz q̄litas ē
res distincta a l̄b̄ā q̄titate r̄ l̄b̄ā r̄ l̄b̄ā
ca. lvii. ē de p̄nto acciōis et de duplici op̄i-
one circa accionem
ca. lviii. ē de p̄nto passionis et de duplici op̄i-
nionē circa passionem
ca. lix. est de p̄dicam̄to q̄n et de duplici op̄i-
nionē circa ipsum
ca. lx. de p̄ntovbi r̄ de varia op̄i. circ̄ ip̄z
ca. lxi. de p̄dicam̄to positiois et de op̄i-
one aristotelis circa ip̄s
ca. lxii. r̄ de duplici op̄iōē circa ip̄m
ca. lxiii. d̄ suppoē r̄ d̄ varia acceptiōe ei⁹
ca. lxiiii. d̄ diffiōe suppois i suppoē si p̄licez p̄
sōalez et matiale et de diffiōib⁹ earū.
ca. lxv. ostendit t̄im in quacūq̄ p̄pōne poāf
posse habere suppoēm p̄sōalem
ca. lxvi. obicit p̄dicta aliqb⁹ rōnib⁹
ca. lxvii. ē in sp̄ali de suppoē matiale
ca. lxviii. ostendit suppoēm matialem posse
p̄petere tā p̄plexo quā i p̄plexo
ca. lxix. est de suppoē personali
ca. lxx. ē de diuisiōe suppois p̄sōalisi discre-
tāz cōez r̄ de diffiōe suppois p̄muis
ca. lxxi. ē de regnū q̄b⁹ oñd̄ q̄n t̄m̄i⁹ h̄z v̄nāz
suppoē p̄sōalē r̄ q̄n aliā.
ca. lxxii. d̄ dubiis q̄ fieri p̄nt ēca sup.
ca. lxxiii. d̄ suppoē p̄fusa t̄m̄i⁹ r̄ l̄is ei⁹
ca. lxxiiii. d̄ suppoē p̄fusa distributiua r̄ l̄is
eius
ca. lxxv. q̄l̄ sup. p̄tū i p̄p̄oib⁹ d̄icipit r̄ l̄is
ca. lxxvi. d̄ suppoē t̄iōy flatiōy
ca. lxxvii. d̄ varia suppoē i p̄p̄a

xx

xxi

xxii

xxiii

xxiv

xxv

xxvi

xxvii

xxviii

xxix

xxx

xxxi

xxxii

xxxiii

xxxiv

xxxv

xxxvi

xxxvii

xxxviii

xxxix

xl

xli

xlii

xliii

xliiii

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

xlv

Incipit sc̄da pars

p̄mū ca. de diffiōe p̄pōnū i ḡnāli
ca. sc̄d̄ de vitate p̄pōnū et i sp̄ali de vitate p̄-
pōis singlariis
ca. iii. oñdit qd reḡr̄ ad vitatē p̄pōis idiffite
vel singlariis
ca. iiii. ē d̄ vitate p̄pōis v̄l̄is d̄ l̄ sig oīs.
ca. v. ē de p̄pōib⁹ v̄lib⁹ de signis distributiuis
p̄ duobus
ca. vi. ē d̄ p̄pōib⁹ ex signis distributis pro p̄ti
bus integralibus
ca. vii. ē d̄ vitate p̄pōnū d̄ p̄terito r̄ fūto.
ca. viii. ē de vitate p̄pōnū d̄ t̄is obliq̄s.
ca. ix. est de vitate p̄pōnū mōaliū
ca. x. ē de vitate p̄pōnū mōaliū s̄n dicto.
ca. xi. d̄ p̄pōib⁹ equalētib⁹ p̄pō. ypotheti.
ca. xii. d̄ p̄pōib⁹ i q̄b⁹ p̄nt t̄i p̄uati r̄ i f̄iti
ca. xiii. d̄ p̄pōibus ponūt t̄i p̄uati nō equa-
lentes terminis i f̄iti.
ca. xiiii. de p̄pōibus i q̄b⁹ ponūt t̄i f̄iti
ca. xv. d̄ p̄pōib⁹ i q̄bus poif l̄ r̄latiz q̄
ca. xvi. de p̄pōib⁹ reduplicatis
ca. xvii. de p̄pōibus exclusiuis.
ca. xviii. de p̄pōibus exceptis
ca. xix. de p̄pōib⁹ d̄ istis v̄b⁹ icipit r̄ d̄ f̄init.
ca. xx. d̄ p̄pō. i q̄b⁹ poif l̄ v̄b⁹ sit l̄ f̄ez ē
ca. xxi. d̄ p̄uerfioib⁹ r̄ p̄o d̄ p̄uerfioē p̄pōitiōnū
de inesse et de presenti
ca. xxii. de p̄uerfioē p̄pōnū de p̄t̄ito r̄ fu.
ca. xxiii. de p̄uerfioē p̄pōnū r̄ duplicatiuarum
exclusiuar̄ et aliay expoibiliū
ca. xxiiii. d̄ p̄uer. p̄pōnū mōaliū d̄ nccā.
ca. xxv. de p̄uer. p̄pōnū de possibili
ca. xxvi. de p̄uerfioē p̄pōnū de ip̄possibili
ca. xxvii. de p̄uer. p̄pōnū de p̄t̄igenti
ca. xxviii. d̄ p̄uer. p̄pōnū d̄ cōti. p̄ oppoitas
qualitates
ca. xxix. de p̄uerfioē p̄pōnū modalū que nō
ab oībus p̄cedūt modales.
ca. xxx. d̄ p̄pōib⁹ ypothe. r̄ eay p̄p̄etatiōib⁹.
ca. xxxi. de p̄ditionalibus.
ca. xxxii. d̄ coplat̄is r̄ p̄p̄etatiōib⁹ eay
ca. xxxiii. de distinctis
ca. xxxiiii. de causalibus.
ca. xxxv. de p̄pōibus tp̄alibus
ca. xxxvi. de p̄pōibus localibus.
ca. xxxvii. q̄l̄ter p̄iūctiōes vel aduerbia q̄nq̄
ponūt int̄ t̄ios q̄nq̄ int̄ p̄pōes

Incipit tertia pars

ca. p̄mū de diōnib⁹ fillōy.
ca. ii. d̄ v̄nifor̄ ḡnāne fillōy d̄ iēē i ḡnāli.

ca. iii. de fillis p̄me figure
ca. iiii. de mōp̄badi dictos fillōs.
ca. v. de regulis quib⁹ ostendit̄ discursū nō re-
gulari p̄ dici de oī v̄l̄ dici de nullo.
ca. vi. quō p̄misse p̄me figure possunt conclu-
dere plures conclusiones
ca. vii. soluit multa argumēta que v̄i dētur ef-
se contra predicta
ca. viii. oñdit qd maior in p̄ma figura etiam
possit ēē singlari affiratiua Inegatiua
ca. ix. ē d̄ fillis ex obliq̄s i p̄ma figura
ca. x. de fillis sc̄de fi. ex rectis.
ca. xi. de reductione sillogismorū sc̄de figure
in fillōs p̄me
ca. xii. de fillis sc̄de fi. ex obliq̄s
ca. xiii. oñdit in quibus casibus p̄t̄igit sillogi-
sare ex ambabus affiratis i sc̄da figu.
ca. xiiii. de fillis tertiē fi. ex rectis
ca. xv. de fillis ex obliq̄s tertiē fi.
ca. xvi. de fillis expōitiōis.
ca. xvii. qualiter sillogisādū ē ex p̄pōibus de
p̄terito et futuro in p̄ma figura
ca. xviii. de fillis de p̄terito et de futuro in se-
cūda figura
ca. xix. de sillogismis de p̄terito et de futu-
ro in tertia figura
ca. xx. de sillogismis ex p̄pōibus mōalibus d̄
nccārio in p̄ma figura.
ca. xxi. de eisdem in sc̄da figura
ca. xxii. de eisdem in tertia figura
ca. xxiii. de fillis ex p̄pōibus de possibili in p̄-
ma figura
ca. xxiiii. de eisdem in sc̄da figura
ca. xxv. de eisdem in tertia figura
ca. xxvi. de sillogismis ex ābabus de contin-
genti non nccārio in p̄ma figura
ca. xxvii. de eisdem in sc̄da figura
ca. xxviii. de eisdem in tertia fi.
ca. xxix. de sillogismis ex p̄pōitiōibus d̄
impossibili
ca. xxx. de sillogismis ex p̄pōitiōibus mo-
dalibus non v̄l̄tatis
ca. xxxi. de mixtiōe ex v̄na de inesse et alēa
modali de nccārio in p̄ma figura
ca. xxxii. de eadē mixtiōe i sc̄da fi.
ca. xxxiii. de eadē mixtiōe i tertia fi
ca. xxxiiii. de mixtiōe ex v̄na de inesse r̄ alte-
ra de possibili in p̄ma fi
ca. xxxv. de eadē mixtiōe in sc̄da fi
ca. xxxvi. de eadē mixtiōe in tertia fi.
ca. xxxvii. de mixtiōe ex v̄na de iēē.

lv

lv

lvii

lviii

lviii

lviii

lix

lix

lix

lx

lx

lx

lxi

lxi

lxi

lxi

lxii

lxii

lxiii

lxiii

lxiii

lxiii

lxiii

lxv

lxv

lxv

lxvi

lxvi

lxvii

lxviii

lxviii

lxviii

lxix

et altera de ptingenti nō necario i pa fi. lxxix.
Ca. xxxviii. de eadē mixtōe in scōa fi. lxxix.
Ca. xxxix de eadē in tertia figura lxxix.
ca. xl de mixtōe exvna de ielle et altera de i
possibili. lxxix.
ca. xli. exvna de inec et alia modali nōvita-
ta in pma figura lxx.
ca. xlii. de eadē mixtōe in scōa fi. lxx.
ca. xliii. de eadem mixtōe in tertia fi. lxxi.
ca. xliiii de mixtōe exvna de necario et alte-
ra de possibili in prima fi. lxxi.
ca. xlv. de eadē mixtōe in scōa fi. lxxii.
ca. xlvi de eadē mixtōe in tertia fi. lxxii.
ca. xlvii. de mixtōe ex vna d necario et alia
de contingenti in prima fi. lxxii.
ca. xlviii. de eadem mixtōe in scōa fi. lxxii.
ca. xlix de ead mixtōe in tertia fi. lxxiii.
ca. l. de mixtōe necarii et ipossibil lxxiii.
ca. li. de mixtōe pponū de necario et de aliis
modis ab istis qtuor in prima fi. lxxiii.
ca. lii. de ead mixtōe in scōa fi. lxxiii.
ca. liii. de ead mixtōe in tertia fi. lxxiii.
ca. liiii. de mixtōe ex ppoibus de possibili et
de contingenti in prima fi. lxxiii.
ca. lv. de ead mixtōe in scōa fi. lxxiii.
ca. lvi de ead in tertia fi. lxxiii.
ca. lvii. de mixtōe pos. et ipos. lxxiii.
ca. lviii. de mixtōe possibil et aliorū modorū
a qtuor famosis in pma fi. lxxiii.
ca. lix. de ead in scōa fi. lxxiii.
ca. lx. de ead mixtōe in tertia fi lxxiii.
ca. lxi. de mixtōe cōtingentis et aliarū mo-
daliū nōvitarū in prima fi. lxxiii.
ca. lxii. de ead in scōa fi. lxxiii.
ca. lxiii. de ead in tertia fi. lxxiii.
ca. lxiiii. de mixtōe ex ppoibus modalib⁹ et
aliorū modorū ab illis qtuor lxxv.
ca. lxv. de filogismis ex ppoibus reduplicati-
visvel altera reduplicatiua lxxv.
ca. lxvi. de filogismis ex ppoibus exclusiuis
vel altera exclusiua lxxv.
ca. lxvii. de filogismis ex ppoibus exceptiuis
vel altera exceptiua lxxv.
ca. lxviii. de filogismis ipotheticis lxxv.
Finis capitulorū pme ptis etie ptis.
Ca. i. scde ptis tertie ptis ē de diffitiōe demō-
stratiōis et acceptiōibus scire lxxv.
ca. ii. de tminis q ingrediūt demfatiōz. lxxvi.
ca. iii. oñdit que oportet p̄cognoscere ante de-
monstrationem lxxvi.
ca. iiii. de diuisione ppositionū requisitarū ad

demonstrationē lxxvi
ca. v. de pprietatibus ppositionū requisitarū
ad demonstrationem lxxvi.
cavi. oñdit quō ppositiōes requisite ad demō-
strationem sunt de oi lxxvii.
cavii. oñdit q ppositio requisita ad filogismū
est per severa lxxvii.
caviii. quō pncipiū et cōclusio demōstratiōis
pōt esse p̄movera. Et qd est p̄pō p̄movera.
et de errorib⁹ q̄ p̄tin. in assignatiōib⁹. lxxvii.
ca. ix. de pprietatibus cōueniētiis cōclusiōi
que nō pnt cōpetere pmissis lxxviii.
ca. x. oñdit quō aliqua pncipia sciri pnt p ex-
perientiam lxxviii.
ca. xi. oñdit q̄ p̄a euidēs notitia p̄cōis acci-
pi p̄t p̄pōes dispositas i mō et fi. lxxviii.
ca. xii. oñdit q nō ois passio demōstrari pōt
de suo subiecto lxxviii.
ca. xiii. de pprietatibus principiorū demōstra-
tionem ingredientium lxxix.
ca. xiiii. oñdit pncipia eē imōd⁹ et idem. lxxix.
ca. xv. oñdit pncipia eē cās p̄clusionū. lxxix.
ca. xvi. oñdit oēs pmissas demōstratiōis esse
notiores cōclusionē lxxix.
ca. xvii. ē de mltiplici d̄ra demfationū. lxxx.
ca. xviii oñdit diffinitionēz quid nois nō posse
esse mediū demōstratiōis lxxx.
ca. xix. ponit d̄ras int demōstrationēz p̄p̄t qd
et demōstrationem quia lxxx.
ca. xx. oñdit quō in ead scia differt demōstra-
tio q̄a est a demōstratiōe p̄pter qd lxxx.
ca. xxi oñdit idem in diuersis sciētis lxxx.
ca. xxii. oñdit ad quā sciētiā p̄tinent p̄clusio-
nes p̄stitue ex p̄mis itētiōib⁹ et scōis. lxxx.
ca. xxiii est de sciētiā p̄pter qd et de demōn-
stratiōe p̄pter quid et de diuersis generib⁹
questionum lxxx.
ca. xxiiii. poit q̄sdā obiectōes p̄ p̄dcā. lxxxii.
ca. xxv oñdit quō tminat q̄stio si est lxxxii.
ca. xxvi. oñdit quō p̄pō deest scōo adiacente:
q̄nq̄ pōt demōstrari et q̄nq̄ nō lxxxii.
ca. xxvii. oñdit idē eē rei cū re lxxxii.
ca. xxviii oñdit quō tminat q̄stio qd est ḡra
cōpōit varias distinctiōes diffinitionū. lxxxiii.
ca. xxix de diffiōe exp̄mente qd rei. lxxxiii.
ca. xxx. oñdit p̄pōez in q̄ p̄t gen⁹ absol. de spē
absoluta nō posse demfari lxxxiii.
ca. xxxi oñdit diffinitionem nō posse demō-
strari a priori de diffinito et de diuersis mo-
dis inuestigadi diffinitionem lxxxiii.

Ca xxxii de diffiōe data p additamentū. lxxxv
ca xxxiii oñdit nō solū diffinita absoluta pos-
se diffiniri sed etiā diffinita pnotatia lxxxv
ca. xxxiiii oñdit qliter diuerse diffitiōes pnt
cognosci de suis diffinit⁹ lxxxv.
ca xxxv oñdit quō tminat q̄stio q̄a ē et quō pas-
sio de suo subiecto p̄mo nō demōstrat sine
determinatione lxxxvi.
ca xxxvi oñdit quō eadē passio demonstrari
pōt de suo subiecto p̄o cū defiatōe lxxxvi
ca xxxvii oñdit quō eadē passio demōstrari
pōt de inferiorib⁹ ad p̄pū subiectū. lxxxvi
ca xxxviii oñdit idē de passioe iportate aliā
rē a scōo q̄ ē effect⁹ vel cā ei⁹ lxxxvi
ca xxxix p̄tigit. demō p oia ḡra. cāylxxxvii
ca xl d̄ pas. iportatib⁹ i obliq̄ ptes rei lxxxvii
ca. xli oñdit quō tminat q̄stio qd est lxxxvii
Incipit tertia pars tertie ptis.
Ca. i. est de distinctiōib⁹ p̄narū lxxxviii.
ca. ii. de regulis p quas tenēt p̄ne p medium
intrinsecū pcludētes p̄clōez vlez lxxxviii
ca. iii. de regulis p q̄s infer⁹ vlis affiatia nō
respectu oim p̄dicatōrū lxxxix
ca. iiii. de r̄lis p q̄s tenēt p̄ne iherētes vlez ne-
gatiuā respectu oim p̄dicatōrū lxxxix
cav. d̄ r̄lis q̄ nō d̄fuiūt rel. q̄rūcūq̄ p̄torū lxxxix
cavi de p̄ntis int p̄tic idif. siue singla lxxxix
ca vii de r̄lis inferentib⁹ affirmatiuā ex affir-
matiua p mediū extrinsecū xci
caviii de r̄lis p quas tenēt p̄ne inferētes ne-
gatiuā ex negatiua xcii
ca ix de regulis deseruiētib⁹ p̄ntis inferēti-
bus negatiuā ex affiatia et ecōuerso. xciii
ca x de r̄lis defuiētib⁹ p̄ntis cōposit⁹ ex ante-
cedente et p̄nte de modo xciii
ca xi de p̄ntis cōpositis exvna de inesse et al-
tera de mō xciv
ca xii de p̄ntis cōpositis ex p̄pōib⁹ diuerforū
modorum xciv.
ca xiii de eqpollētis et repugnātiis modalū
et p̄o i ḡnali de qbusdā p̄notadis xcvi
ca xiiii de eqpollētis. p̄ponū de nccio cū ali-
is p̄pōibus xcvi
ca xv de eqpol. p̄ponū de ptingēti cū al. xcvi
ca xvi de eqpol. p̄ponū de possibili xcvi.
ca xvii de p̄ntis cōpositis ex p̄pōib⁹ q̄rūvnus
tminis suppoit simplr vel matiale xcvi
ca xviii de p̄bleumate de ḡne xcvi.
ca xix de distinctiōib⁹ et diffiōib⁹ p̄p̄i C
ca xx de r̄lis q̄b⁹ p̄bas aliqd eē p̄pū i nō C
ca xxi de p̄bleumate p̄p̄ri p̄stituti ex genere

et dr̄ntis accētalibus C.
ca xxii oñdit qd ē diff⁹ et q̄t mōis d̄f ci
ca xxiii ponit varias diffiōes diffiōnū ci
ca xxiiii de r̄lis q̄b⁹ infer⁹ q̄ aliqd est diff⁹ ali-
cui⁹ indicās q̄dditatē rei data p genus et diffe-
rentiā essentialē ci
ca xxv de diffiōe data p additamentū cii
ca xxvi de diffiōe exp̄mente qd nois cii
ca xxvii de r̄lis q̄b⁹ p̄t p̄bari aliquid esse spēs
alicuius cii.
ca xxviii de r̄lis q̄b⁹ p̄bes aliqd eē d̄ra cii
ca xxix de p̄bleumate de eodē et diuerfor ac-
ceptionibus eorum ciii
ca xxx de r̄lis q̄b⁹ p̄bas aliq̄ esse eadem ciii
ca xxxi de inductiōe ciii
ca xxxii de inductiōe p̄ponū vliū de mō cv.
ca xxxiii quō singlares de mō se hnt ad vles
de modo cvi.
ca xxxiiii de inductiōe vliū de possibili cvi.
ca xxxv de inductiōe p̄pōz vliū de p̄tigitē cvi
ca xxxvi r̄le q̄b⁹ p̄t p̄bari aliqd eē equocū cvi
ca xxxvii de r̄lis ḡnalibus p̄narū cvii
ca xxxviii de obligatiōe et spēs eius cviii.
Et de institutiōe p̄ma spē eius cviii
ca xxxix de petitiōe scōa spē obligatiōis cviii
ca xl de petitiōe t̄tia spē obligatiōis cviii
ca xli de petitiōe ipossibili cix
ca xlii de depositiōe quarta spē obliga-
ca xliii de dubitatiōe q̄nta spēs obliga-
ca xliiii de sexta spē q̄ ponit sit verū cix
ca xlv de insolubilibus cix
Incipit quarta pars tertie partis
Ca p̄mū de fallaciis in ḡnali cx
ca. ii de fallā equocatiōis et p̄o ei⁹ Cx
ca. iii de scōo fallacie equocatiōis cx
ca. iiii de tertio fallacie equocatiōis cx
ca. v de fallā aphibologie et p̄o ei⁹ cxii.
ca vi de scōo amphibologie cxiii
ca vii de tertio aphibologie cxiii.
ca viii de fallā cōpōis et diuisiōis cxv.
ca ix de fallacia accentus cxv
ca x de fallā figure dictiōis cxv
ca xi de fallā. ex d̄cōez et p̄o d̄ fal. accētū cxix
ca xii de fallacia p̄ntis cxxi
ca xiii de fallacia scdm qd ad simplr cxxi
ca xiiii de fal. scdm i ḡratiā elenchi cxxii
ca xv de fal. petitiōis p̄ncipii cxxiii.
ca xvi de fal. scdm nō cāmvt cām cxxiii
ca xvii d̄ fal scōz p̄les itrogatōs vtvnā cxxiii
ca xviii q̄ p̄alogismi d̄ficiāt a nāvi sili cxxiii
Finit

